

Jaarrapport 2021

Inhoudsopgave

Bestuursverslag	7
1. Voorwoord	8
2. Kerncijfers	11
3. Karakteristieken van het pensioenfonds	15
3.1. Profiel	16
3.2. Kringen binnen Centraal Beheer APF	18
3.3. Organisatie	19
4. Governance, Risicobeheersing en Compliance	31
4.1. Governance	32
4.2. Risicobeheersing	34
4.3. Compliance	39
4.4. Toezichthouders DNB en AFM	45
4.5. Ontwikkelingen en naleving wet- en regelgeving	48
5. Communicatie	48
5.1. Ons communicatiebeleid	49
5.2. Stakeholders actief informeren over belangrijke ontwikkelingen	50
5.3. Communicatie met belanghebbendenorganen	50
5.4. Klanttevredenheidsonderzoek	45
6. Vermogensbeheer	52
6.1. Beleggingsbeleid	53
6.2. Investment beliefs	53
6.3. Maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB)	54
6.4. Strategische Mix en Rendement	57
6.5. Beleggingsomgeving	59
6.6. Vooruitblik 2022	67
6.7. Beheerkosten van het fonds	69
7. Verslag over boekjaar en vooruitzichten	70
7.1. Ontwikkelingen in 2021	71
7.2. Markontwikkeling	71
7.3. Toekomstverwachtingen	71
7.4. Weerstandvermogen	72
7.5. Gebeurtenissen na balansdatum	73
8. Verslag Kring DC	74
8.1. Kerncijfers Kring DC	75
8.2. Pensioenparagraaf	77
8.3. Financiële paragraaf	82
8.4. Vermogensbeheer	83
8.5. Actuariële paragraaf	85

8.6. Risicoparagraaf	89
8.7. Terugblik 2021	91
8.8. Gebeurtenissen na balansdatum	92
8.9. Verslag van het Samengevoegd Belanghebbenden Orgaan	92
9. Verslag Kring DB Premie	95
9.1. Kerncijfers Kring DB Premie	96
9.2. Pensioenparagraaf	98
9.3. Financiële paragraaf	100
9.4. Vermogensbeheer	101
9.5. Actuariële paragraaf	102
9.6. Risicoparagraaf	106
9.7. Terugblik 2021	108
9.8. Gebeurtenissen na balansdatum	109
9.9. Verslag van het Samengevoegd Belanghebbenden Orgaan	109
10. Verslag Kring DB Stabiliteit	110
10.1. Kerncijfers Kring DB Stabiliteit	111
10.2. Pensioenparagraaf	113
10.3. Financiële paragraaf	115
10.4. Vermogensbeheer	116
10.5. Actuariële paragraaf	117
10.6. Risicoparagraaf	121
10.7. Terugblik 2021	123
10.8. Gebeurtenissen na balansdatum	124
10.9. Verslag van het Samengevoegd Belanghebbenden Orgaan	124
11. Verslag Kring DB Koopkracht	125
11.1. Kerncijfers Kring DB Koopkracht	126
11.2. Pensioenparagraaf	128
11.3. Financiële paragraaf	130
11.4. Vermogensbeheer	131
11.5. Actuariële paragraaf	132
11.6. Risicoparagraaf	136
11.7. Terugblik 2021	138
11.8. Gebeurtenissen na balansdatum	139
11.9. Verslag van het Samengevoegd Belanghebbenden Orgaan	139
12. Verslag Kring DB Evenwicht	140
12.1. Kerncijfers Kring DB Evenwicht	141
12.2. Pensioenparagraaf	142
12.3. Financiële paragraaf	144
12.4. Vermogensbeheer	146
12.5. Actuariële paragraaf	147
12.6. Risicoparagraaf	149
12.7. Terugblik 2021	152
12.8. Gebeurtenissen na balansdatum	152
12.9. Verslag van het Belanghebbendenorgaan Kring DB Evenwicht	152

13. Verslag Pensioenfondsenkring 1	155
13.1. Kerncijfers Pensioenfondsenkring 1	156
13.2. Pensioenparagraaf	158
13.3. Financiële paragraaf	160
13.4. Vermogensbeheer	161
13.5. Actuariële paragraaf	163
13.6. Risicoparagraaf	166
13.7. Terugblik 2021	168
13.8. Gebeurtenissen na balansdatum	168
13.9. Verslag van het Belanghebbendenorgaan Pensioenfondsenkring 1	169
14. Verslag Kring RBS	171
14.1. Kerncijfers Kring RBS	172
14.2. Pensioenparagraaf	174
14.3. Financiële paragraaf	175
14.4. Vermogensbeheer	178
14.5. Actuariële paragraaf	179
14.6. Risicoparagraaf	181
14.7. Terugblik 2021	183
14.8. Gebeurtenissen na balansdatum	184
14.9. Verslag van het Belanghebbendenorgaan RBS	184
15. Verslag Kring Bavaria	187
15.1. Kerncijfers Kring Bavaria	188
15.2. Pensioenparagraaf	190
15.3. Financiële paragraaf	193
15.4. Vermogensbeheer	195
15.5. Actuariële paragraaf	196
15.6. Risicoparagraaf	200
15.7. Terugblik 2021	202
15.8. Gebeurtenissen na balansdatum	203
15.9. Verslag van het Belanghebbendenorgaan Bavaria	203
16. Verslag Kring Sligro Food Group	206
16.1. Kerncijfers Kring Sligro Food Group	207
16.2. Pensioenparagraaf	209
16.3. Financiële paragraaf	212
16.4. Vermogensbeheer	213
16.5. Actuariële paragraaf	214
16.6. Risicoparagraaf	218
16.7. Terugblik 2021	220
16.8. Gebeurtenissen na balansdatum	220
16.9. Verslag van het Belanghebbendenorgaan Sligro Food Group	221
17. Verslag Kring Chemours	223
17.1. Kerncijfers Kring Chemours	224
17.2. Pensioenparagraaf	226
17.3. Financiële paragraaf	229
17.4. Vermogensbeheer	231
17.5. Actuariële paragraaf	232

17.6. Risicoparaagraaf	236
17.7. Terugblik 2021	238
17.8. Gebeurtenissen na balansdatum	238
17.9. Verslag van het Belanghebbendenorgaan Chemours	238
18. Verslag Kring equensWorldline	241
18.1. Kerncijfers Kring equensWorldline	242
18.2. Pensioenparaagraaf	243
18.3. Financiële paraagraaf	247
18.4. Vermogensbeheer	249
18.5. Actuariële paraagraaf	249
18.6. Risicoparaagraaf	254
18.7. Terugblik 2021	256
18.8. Gebeurtenissen na balansdatum	256
18.1. Verslag van het Belanghebbendenorgaan equensWorldline	256
19. Verslag Kring HPE	259
19.1. Kerncijfers Kring HPE	260
19.2. Pensioenparaagraaf	261
19.3. Financiële paraagraaf	265
19.4. Vermogensbeheer	267
19.5. Actuariële paraagraaf	268
19.6. Risicoparaagraaf	272
19.7. Terugblik 2021	273
19.8. Gebeurtenissen na balansdatum	274
19.9. Verslag van het Belanghebbendenorgaan HPE	274
20. Verslag Kring HP NL	276
20.1. Kerncijfers Kring HP NL	277
20.2. Pensioenparaagraaf	278
20.3. Financiële paraagraaf	282
20.4. Vermogensbeheer	284
20.5. Actuariële paraagraaf	285
20.6. Risicoparaagraaf	288
20.7. Terugblik 2021	290
20.8. Gebeurtenissen na balansdatum	291
20.9. Verslag van het Belanghebbendenorgaan HP NL	291
21. Verslag Kring ESN	293
21.1. Kerncijfers Kring ESN	294
21.2. Pensioenparaagraaf	286
21.3. Financiële paraagraaf	299
21.4. Vermogensbeheer	301
21.5. Actuariële paraagraaf	302
21.6. Risicoparaagraaf	306
21.7. Terugblik 2021	307
21.8. Gebeurtenissen na balansdatum	308
21.9. Verslag van het Belanghebbendenorgaan ESN	308
22. Ondertekening bestuursverslag door bestuursleden	311

Jaarrekening 2021	312
23. Grondslagen voor resultaat en waardebepaling	313
24. Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds Jaarrekening 2021	325
25. Kring DC Financiële verantwoording 2021	338
26. Kring Premie Financiële verantwoording 2021	367
27. Kring Stabiliteit Financiële verantwoording 2021	393
28. Kring Koopkracht Financiële verantwoording 2021	419
29. Kring DB Evenwicht Financiële verantwoording 2021	445
30. Pensioenfondsenkring 1 Financiële verantwoording 2021	472
31. Kring RBS Financiële verantwoording 2021	500
32. Kring Bavaria Financiële verantwoording 2021	526
33. Kring Sligro Food Group Financiële verantwoording 2021	555
34. Kring Chemours Financiële verantwoording 2021	583
35. Kring equensWorldline Financiële verantwoording 2021	610
36. Kring HPE Financiële verantwoording 2021	637
37. Kring HP NL Financiële verantwoording 2021	663
38. Kring ESN Financiële verantwoording 2021	688
Overige gegevens	713
39. Verslag van het Kringoverstijgend Medezeggenschapsorgaan	714
40. Verslag van de Raad van Toezicht	733
41. Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	734
42. Statutaire regeling omtrent de bestemming van het resultaat van de bedrijfsomgeving	735
Bijlagen	734
43. Afkortingen en begrippenlijst	735
44. Nevenfuncties	741
44.1. Nevenfuncties bestuur per 31 december 2021	741
44.2. Nevenfuncties raad van toezicht per 31 december 2021	742

Bestuursverslag

1. Voorwoord

Hierbij presenteren wij het jaarrapport van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds, handelend onder de naam Centraal Beheer Algemeen Pensioenfonds (hierna: Centraal Beheer APF of het fonds) over het boekjaar 2021. Met dit bestuursverslag informeren wij u over de ontwikkelingen van het fonds en de financiële stand van zaken.

In 2021 zagen we ernaar uit om te gaan werken volgens het “nieuwe normaal”, dat wil zeggen deels thuiswerken en deels op kantoor. De voortekenen daarvoor waren goed rond de zomer en we zijn zelfs af en toe op kantoor geweest, maar rond de herfst was het weer volledig terug naar het thuiswerken. Door de ervaring die we daarmee hadden opgedaan was dat geen al te grote opgave en is de bedrijfsvoering niet nadelig beïnvloed. We hebben onze bedrijfsvoering dan ook kunnen continueren en het uitvoeren van onze belangrijkste taak, namelijk het verzorgen van de uitbetaling van de pensioenen voor onze deelnemers, is niet in gevaar gekomen.

We zijn trots en blij dat we het aantal deelnemers en het aantal aangesloten werkgevers en pensioenfonds weer hebben zien toenemen. Onze standaardkringen zijn daardoor in omvang toegenomen alsmede het aantal eigen kringen. Zoals in het vorige jaarverslag aangekondigd zijn per 1 november 2021 drie nieuwe kringen toegevoegd vanuit de drie werkgevers die waren aangesloten bij het voormalige HP Pensioenfonds. Dit zijn Kring HPE, Kring HP Nederland en Kring ESN.

2021 stond verder in het teken van:

- de voorbereiding op de implementatie van de Wet Toekomst Pensioenen. Wij hebben onze toekomstige acties in dat kader verder gedefinieerd en de projectorganisatie is ingericht. Onze werkgroepen zijn gestart. Via de Regiegroep Expeditie Pensioenakkoord (EPAK) houden wij de ontwikkelingen zowel intern als extern bij en zien we toe op de voortgang van de realisatie van het project. Daarnaast hebben wij de afstemming en samenwerking gezocht met onze uitbestedingspartijen. Wij trekken samen op bij het ontwerpen en implementeren van de nieuwe pensioenregelingen;
- de voorbereiding op de overgang op het nieuwe administratieplatform. Onze uitbestedingspartij Achmea Pensioen Services (APS) gaat over op een nieuw administratieplatform. Wij zijn blij met deze ontwikkeling. Die geeft ons meer flexibiliteit en een verdere verbetering van dienstverlening aan onze klanten (zoals verbetering van onze portalen) zodat alle partijen op een voor hun passend moment de juiste keuze kunnen maken over de Wet Toekomst Pensioenen. Wij vinden het belangrijk dat het nieuwe platform beschikt over alle benodigde functionaliteiten. Voordat wij hier voor onze deelnemers gebruik van kunnen maken zullen we toetsen of hieraan voldaan wordt. Samen met APS monitoren we de risico's van de migratie en zorgen we ervoor dat er passende beheersmaatregelen zijn. We maken samen de planning van de migratie van onze kringen;
- het uitvoeren van ons strategisch plan. Wij hebben het merendeel van de activiteiten die we gepland hadden in 2021 ook in 2021 uitgevoerd, zoals vaststellen van de strategie voor de Wet Toekomst Pensioenen, het opstellen van een MVB-beleid en invulling geven aan customer intimacy door het benoemen van relatiebeheerders. Een aantal zaken loopt door in 2022 of wordt in 2022 opgepakt, zoals afronding van het Target Operating Model, het ontwikkelen van tooling om aan te tonen dat we het meeste pensioen per euro realiseren en de implementatie van Vendor Management. Voor 2022 is weer een nieuw jaarplan opgesteld waarmee wij invulling geven aan onze strategische ambities voor de komende periode (2022 – 2025). Uiteraard is ook dit weer gericht op het zorgen voor een adequaat persoonlijk pensioen voor onze deelnemers, waarbij ook het Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (MVB) een belangrijke plaats in blijft nemen. Meer over de vijf elementen binnen ons MVB-beleid (Engagement, Corporate governance, ESG-integratie in de beleggingsprocessen, Monitoring van het MVB-beleid van externe managers en Screening & uitsluiting) is opgenomen in hoofdstuk 6.3.

De deelnemer centraal

Bij alle besluiten die wij nemen staat het belang van de deelnemer centraal. Dit vertaalt zich onder andere in waarmaken van onze missie om een totale oudedagsvoorziening bereikbaar te maken voor iedereen. Hierbij streven wij naar zo veel mogelijk pensioen per ingelegde euro. De ontwikkelingen van de financiële markten leidden tot fluctuaties van de dekkingsgraden van onze kringen. Dit vraagt om het goed monitoren daarvan en het bijsturen van ons beleggingsbeleid waar nodig. De dekkingsgraad van Kring Bavaria was per 31 december 2020 onvoldoende hersteld, waardoor helaas een korting in 2021 nodig was. Deze korting hebben we in 2021 doorgevoerd. In dit proces zijn de leden van het belanghebbendenorgaan en de deelnemers van Kring Bavaria continu op de hoogte gehouden en meegenomen in de evenwichtige belangenafweging. In 2021 laten alle kringen (behalve kring Stabiliteit) een positieve ontwikkeling zien waardoor de dekkingsgraden voor de meeste kringen verbeterden. Waarmee voor diverse kringen een (gedeeltelijke) toeslagverlening per 1 januari 2022 is toegekend. Voor 1 kring is per 1 januari 2022 een beperkte inhaaltoeslag mogelijk.

Een ander belangrijk aspect is het zorgen voor goede communicatie richting onze deelnemers en het verhogen van het pensioenbewustzijn. In 2021 is hard gewerkt aan de uitvoering van ons communicatieplan. De doelstelling die we in dat kader hebben is: "Centraal Beheer APF is de pensioenpartner waarbij deelnemers uitkijken naar onze communicatie door begrijpelijke, activerende, aansprekende informatie". We maken daarbij gebruik van campagnes om deelnemers te informeren en te activeren, zoals de campagne "Pensioen APK". Met deze campagne stimuleren wij deelnemers om hun persoonlijke gegevens in te vullen in het deelnemersportaal en te checken of hun pensioen adequaat is. Daarnaast hebben we ook onze digitale nieuwsbrief "Liefde voor later" gelanceerd om deelnemers te informeren en te activeren.

Onze groei

Ondanks het feit dat veel werkgevers en pensioenfondsen een besluit om over te stappen op een andere uitvoerder uitstellen vanwege de komst van de Wet Toekomst Pensioenen, hebben wij ook in 2021 weer een mooie groei mogen doormaken. Het aantal werkgevers in onze standaardkringen is met ongeveer 150 toegenomen. Per 1 november zijn de HP-kringen gestart, die samen ruim 2 miljard aan vermogen vertegenwoordigen. Het totaal aantal werkgevers bedraagt nu ruim meer dan 1250. Wij hebben tot op heden 12 pensioenfondsen ontvangen. Daarmee mogen wij de pensioenen uitvoeren van meer dan 76.000 deelnemers die samen een premievolume van meer dan € 230 miljoen en een vermogen van ongeveer € 7 miljard vertegenwoordigen. Hiermee heeft Centraal Beheer APF de nr. 2 positie verkregen binnen de APF-markt in termen van vermogen, en de nr. 1 positie in zowel premievolume als aantal werkgevers, aantal deelnemers en aangesloten pensioenfondsen; een resultaat waar we trots op zijn. Deze doorgemaakte groei helpt ons schaalvoordelen te bereiken. En om zo veel mogelijk pensioen per ingelegde euro te bereiken. We zijn dankbaar voor het gegeven vertrouwen.

Momenteel wordt hard gewerkt aan de transitie van twee pensioenfondsen naar onze standaardkring Kring Koopkracht. Dat geeft aan dat onze standaardkringen ook voor de pensioenfondsen een aantrekkelijke optie zijn. Daarnaast is ook door andere fondsen interesse getoond om de stap naar Centraal Beheer APF te maken. Met een aantal fondsen zijn de onderhandelingen in volle gang. Dit stemt ons positief over de verdere ontwikkeling van ons fonds in 2022.

Continuïteit gewaarborgd

Eind 2021 zijn wij opnieuw met Achmea een nieuwe schenking en garantstelling ter dekking van aanloopverliezen en weerstandsvermogen overeengekomen vanaf 2022. Hiermee is de continuïteit van het fonds als ook de aanwezigheid van voldoende weerstandsvermogen tot medio 2024 gewaarborgd.

De toekomst

Net als voor alle pensioenuitvoerders in Nederland geldt, zal 2022 ook voor Centraal Beheer APF weer in het teken staan van de Wet Toekomst Pensioenen. We verwachten in 2022 een grote voortgang te boeken met de voorbereidingen voor de implementatie daarvan. Onze projectorganisatie met ondersteuning vanuit de verschillende werkstromen maakt dit mogelijk. Daarnaast zullen wij verdere stappen zetten met betrekking tot de overgang naar het nieuwe administratieplatform van APS. Wij houden daarbij alle betrokkenen zo goed mogelijk op de hoogte van de voortgang.

Ook zal in 2022 een aantal transitie van nieuwe pensioenfondsen en bestaande kringen plaatsvinden naar andere (standaard) kringen. Dit zal zorgen voor de nodige synergie en efficiëntie waarmee het belang van onze deelnemers wordt gediend en we weer een stap zetten in de richting van het realiseren van onze missie.

Wij hebben het volste vertrouwen dat wij met onze opzet, kennis en ervaring als geen ander klaar zijn voor de toekomst. We zien alle ontwikkelingen, ook ten aanzien van de Wet Toekomst Pensioenen, met vertrouwen tegemoet en zien daarin kansen om onze aangesloten werkgevers, pensioenfondsen en deelnemers optimaal te blijven bedienen.

Dankwoord

Graag bedanken wij onze klanten en deelnemers voor hun vertrouwen in Centraal Beheer APF. Daarnaast gaat onze dank uit naar de leden van de raad van toezicht, de leden van de belanghebbendenorganen, de medewerkers van het bestuursbureau, de medewerkers van onze uitbestedingspartijen en de externe adviseurs voor de bijdragen die zij ook dit verslagjaar weer hebben geleverd om het Centraal Beheer APF tot een succes te maken.

Zeist, 20 juni 2022

Drs. J. Bouma, voorzitter

Drs. H.A. Kempen, plaatsvervangend voorzitter

Drs. A.B. Peters-Derksen AAG, bestuurslid

Drs. L.J. van der Put RBA, bestuurslid

2. Kerncijfers

2. Kerncijfers

Dit hoofdstuk bevat de kerncijfers van het pensioenfonds. Wij nemen hier de gegevens op over vijf opeenvolgende jaren.

Kerncijfers Centraal Beheer APF

Bedragen in € x 1.000	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017
Werkgevers	1.287	1.121	894	301	155
Actieven en arbeidsongeschikten	35.711	31.054	27.026	6.284	4.358
Gewezen deelnemers	32.545	26.287	16.964	4.104	3050
Pensioengerechtigden	7.036	3.971	2.336	483	452
Totaal aantal deelnemers	75.292	61.312	46.326	10.871	7.860
Totaal belegd vermogen	6.740.037	4.006.297	1.973.464	1.034.682	1.019.153

In de standaardkringen hebben werkgevers doorgaans lopende contracten tot het eind van het jaar. Hierdoor vinden de nieuwe aansluitingen voornamelijk plaats op 1 januari van een kalenderjaar. In 2021 hebben wij 166 werkgevers mogen verwelkomen en aansluiten in onze kringen.

Resultaat Centraal Beheer APF

Bedragen in € x 1.000	2021	2020	2019	2018	2017
Vergoeding beheerskosten	1.412	1.081	523	335	252
Beheerskosten	-6.628	-6.563	-4.086	-2.540	-2.111
Overige baten en lasten	14.651	10.146	4.168	1.976	3727
Resultaat CB APF	9.435	4.664	605	-229	1.868

Weerstandsvermogen per ultimo jaar

Bedragen in € x 1.000	2021	2020	2019	2018	2017
Beschikbaar weerstandsvermogen*	18.472	8.849	4.188	3.091	3.304
Vereist weerstandsvermogen	13.626	8.076	4.010	2.082	2.050
Surplus*	4.846	773	178	1.009	1.254

* In 2017 is in de berekening van het beschikbaar weerstandsvermogen ten onrechte geen rekening gehouden met maximering van het meetellen van de achtergestelde lening tot 50% van het vereiste weerstandsvermogen. De vergelijkende cijfers zijn daarom aangepast.

Stand per 31-12-2021 Bedragen in € x 1.000	DC	DB Premie	DB Stabiliteit	DB Koopkracht	DB Evenwicht	Pensioen fondsen kring 1	Subtotaal
Werkgevers	1.117	55	71	32	2	1	1.278
Actieven en arbeidsongeschikten	23.893	3.695	1.430	751	18	5	29.792
Gewezen deelnemers	11.598	2.021	416	279	1.092	424	15.830
Pensioengerechtigden	252	53	17	18	709	863	1.912
Totaal aantal deelnemers	35.743	5.769	1.863	1.048	1.819	1.292	47.534
Totaal belegd vermogen	399.206	92.682	29.483	37.216	347.853	188.085	1.094.525
Technische voorziening	415.073	98.743	34.737	35.923	288.570	147.091	1.020.137
Beschikbare premie	125.703	25.971	10.732	8.698	0	0	171.103
Uitkeringen	1.178	294	47	63	7.949	5.861	15.392
Dekkingsgraden in %							
Beleidsdekkingsgraad	101,20%	91,90%	86,10%	89,20%	116,80%	125,40%	
Dekkingsgraad	101,60%	96,60%	87,50%	105,40%	120,40%	127,80%	

Kerncijfers eigen kringen Centraal Beheer APF

Stand per 31-12-2021 Bedragen in € x 1.000	equens Worldline	HPE	ESN	HPN	RBS	Bavaria	Sligro Food Group	Chemours	Subtotaal eigen kringen	Totaal APF
Werkgevers	3	1	1	1	0	1	1	1	9	1.287
Actieven en arbeidsongeschikten	608	270	235	211	17	37	4.184	357	5.919	35.711
Gewezen deelnemers	1.512	4.432	198	407	1.602	1.757	6.782	25	16.715	32.545
Pensioengerechtigden	796	2.740	22	60	218	354	909	25	5.124	7.036
Totaal aantal deelnemers	2.916	7.442	455	678	1.837	2.148	11.875	407	27.758	75.292
Totaal belegd vermogen	845.052	1.948.729	272.309	262.659	1.066.564	280.974	590.983	395.308	5.662.578	6.757.103
Technische voorziening	722.927	1.516.757	218.178	209.656	722.487	286.988	511.237	288.685	4.476.915	5.497.052
Beschikbare premie	8.905	1.173	1.041	858	0	-18	19.636	8.125	39.720	210.873
Uitkeringen	12.143	7.033	74	219	5.846	3.794	3.523	1.801	34.435	49.827
Dekkingsgraden in %										
Beleidsdekkingsgraad	113,90%	121,20%	121,20%	121,20%	143,50%	94,80%	112,40%	134,70%		
Dekkingsgraad	117,10%	127,00%	126,90%	127,10%	147,70%	98,30%	115,90%	136,80%		

3. Karakteris- tieken van het pensioenfonds

3. Karakteristieken van het pensioenfonds

Dit hoofdstuk beschrijft het profiel van het pensioenfonds, de kringen, de organisatie en de diversiteit binnen het bestuur en de overige gremia.

3.1. Profiel

Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds, handelend onder de naam Centraal Beheer Algemeen Pensioenfonds, is op 14 oktober 2015 opgericht en ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 64346544.

Centraal Beheer APF is een Algemeen Pensioenfonds (APF) als bedoeld in artikel 1 van de Pensioenwet. Wij voeren onder de naam Centraal Beheer APF meerdere pensioenregelingen uit en houden daarvoor een afgescheiden vermogen aan per kring. In de statuten is vastgelegd dat het fonds de dekking van de pensioenaanspraken en rechten op pensioen in eigen beheer zal houden.

Ons handelen wordt bepaald door onze missie, die wij hebben vertaald in onze visie en de daarvan afgeleide ambitie. Hierbij hebben wij tevens oog voor onze kernwaarden

3.1.1 Missie

Een totale oudedagsvoorziening bereikbaar maken voor iedereen. Wij willen voor elke ingelegde euro zo veel mogelijk pensioen realiseren. En wij willen onze deelnemers inzicht geven in hun totale pensioensituatie, zodat de deelnemers weten waar zij aan toe zijn.

3.1.2 Visie

De werkelijkheid van vandaag maakt van de oude dag een nieuwe dag die vraagt om andere oplossingen.

De werkelijkheid van vandaag

De wereld verandert snel. Wij leven langer, solidariteit tussen generaties staat onder druk, wij kennen een historisch lage rente en de fiscale voordelen van pensioen nemen af, terwijl wij de pensioenlasten zien stijgen.

Het pensioenstelsel in Nederland is continu in ontwikkeling. De arbeidsmarkt flexibiliseert en de overheid legt meer verantwoordelijkheid bij de burger. Dat geldt voor zorgtaken maar ook voor de eigen oudedagsvoorziening. De verzorgingsstaat verandert in een samenleving waar wij meer zelf moeten doen, zelf moeten organiseren. Terwijl mensen nog steeds pensioen onbewust zijn en het vertrouwen in een goede oudedagsvoorziening niet vanzelfsprekend is. Wij geloven in de kracht van het collectief bij het realiseren van een goed persoonlijk pensioen. Dit vraagt andere oplossingen dan tot op heden in de traditionele pensioenmarkt worden aangeboden.

Andere oplossingen

Om de kosten voor het beheer van pensioen betaalbaar te houden en om inzicht te verschaffen, blijven wij innoveren en kijken wij naar nieuwe oplossingen, zoals een verdere digitalisering van onze dienstverlening. Tegelijkertijd willen wij robuust en betrouwbaar zijn in het nakomen van afspraken.

Kernwaarden

Wij handelen vanuit de volgende kernwaarden:

- Samen
- Innovatief
- Digitaal
- Transparant
- Professioneel

Samen

Samen staan wij sterker.

Innovatief

De kracht om in te spelen op de dynamiek van de markt en continu te vernieuwen.

Digitaal

De voordelen van digitalisering te benutten.

Transparant

Inzicht geeft duidelijkheid.

Professioneel

Pensioenfondsen zijn financiële instellingen en moeten professioneel werken.

3.1.3 Ambitie

Het persoonlijk pensioenfonds: Samen werken aan een persoonlijk pensioen.

Persoonlijk pensioen

Het is onze ambitie om een persoonlijk pensioen voor iedereen mogelijk te maken. Want een pensioen is voor iedereen anders. De een wil vooral 'goed leven', reizen of leuke dingen met de kleinkinderen doen. Anderen willen vooral goede zorg kunnen betalen en blijven wonen in hun eigen huis. De één durft meer risico te nemen dan de ander. Daarom is het belangrijk dat wij samen zoveel mogelijk uit de financiële mogelijkheden halen voor deze persoonlijke wensen. Daarbij is er inzicht en overzicht in het totale inkomen voor later en kunnen er persoonlijke keuzes gemaakt worden, waarbij er inspraak mogelijk is.

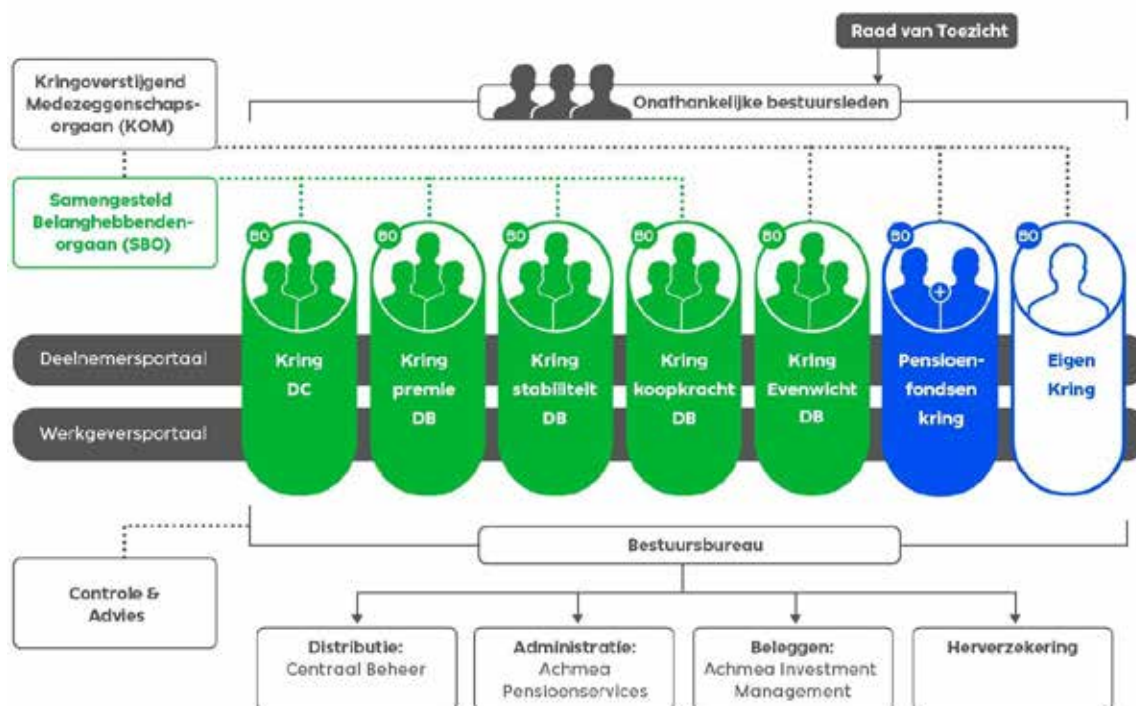
De kracht van iedereen

Samen sluit aan bij onze coöperatieve kernwaarde, vormt de basis voor Centraal Beheer APF en gaat uit van solidariteit tussen mensen op basis van welbegrepen eigenbelang. Wij delen risico's en resultaat met elkaar. Wij maken innovatie mogelijk en door samen op te trekken creëren wij schaalvoordelen. De voordelen die dat oplevert komen ten goede aan de deelnemers. Dat leidt tot meer pensioen per ingelegde euro. Deelnemers hebben hierbij zelf de mogelijkheid mee te beslissen en persoonlijke keuzes te maken.

Zo werken wij samen voor nu en de toekomst aan een persoonlijk pensioen, dat beheersbaar is en tegen acceptabele kosten.

Dit is onze ambitie en dit is wat ons vertrouwen geeft voor de toekomst. Dit is het idee achter Centraal Beheer Algemeen Pensioenfonds. De ambitie is verder uitgewerkt in een meerjarige strategie. De strategie is gebaseerd op vijf pijlers: cultuur, fondsgroei, klantgerichtheid, innovatiekracht en kwaliteit van uitvoering.

3.2. Kringen binnen Centraal Beheer APF

3.2.1 De standaardkringen

Wij hebben kringen ingericht voor de specifieke wensen van fondsen, werkgevers en deelnemers. Ons fonds biedt 5 standaardkringen, 1 met DC-regelingen en 4 met DB-regelingen. Werkgevers en fondsen kunnen ook kiezen voor een regeling in een DB kring en aanvullend een regeling in de DC-Kring, daarmee is een gecombineerde regeling voor partijen ook mogelijk. Wij hebben gekozen voor een structuur waarbij de onderdelen en het beleid van een pensioenregeling binnen de standaardkringen zijn (voor)gedefinieerd door het fonds. De pensioenregeling in combinatie met de gewenste indexatieambitie, premieambitie, risicohouding en daarmee samenhangend het beleggingsbeleid bepalen of de kring passend is voor de toezegging die de werkgever aan zijn werknemers wil doen.

Deze kringen hebben elk een ander gezicht, namelijk:

- DB Premie: focus gericht op een lagere premie
- DB Stabiliteit: focus gericht op stabiele premie en dekkingsgraad
- DB Koopkracht: focus gericht op behoud van koopkracht voor de deelnemers.
- DB Evenwicht: zelfde beleid als kring Stabiliteit, maar met een hogere dekkingsgraad

Een aantal kenmerken zijn gelijk voor alle standaardkringen, dit zijn onderstaande kenmerken:

- Toekomstbestendig beleid;
- Efficiënte krachtenbundeling van gelijkgestemde werkgevers en/of pensioenfondsen;
- Professioneel belanghebbendenorgaan;
- Lage en goed budgetteerbare kosten voor uitvoering en vermogensbeheer door standaardisatie en schaalgrootte;
- Administratief gemak dankzij verregaand geautomatiseerde administratie voor alle regelingen;
- Inzicht en overzicht voor deelnemers in de totale oudedagsvoorziening.

3.2.2 Pensioenfondsenkring

Centraal Beheer APF heeft al snel na de oprichting Pensioenfondsenkring 1 opgericht met als doel om pensioenfondsen te interesseren en faciliteren om hun verplichtingen en vermogen in deze collectiviteitskring te kunnen bundelen met andere pensioenfondsen. Voor deelnemers in deze toetredende pensioenfondsen wordt daarmee zorggedragen dat kosten worden beperkt en governance lasten worden gedeeld. Daarmee kan het beleid van deze pensioenfondsen in grote mate worden voortgezet met behoud van de specifieke kenmerken van een pensioenfonds.

Stichting Pensioenfonds Cindu International was het eerste pensioenfonds dat, per 1 januari 2019, zijn verplichtingen en vermogen met een collectieve waardeoverdracht volgens artikel 84 van de Pensioenwet aan Centraal Beheer APF heeft overgedragen in Pensioenfondsenkring 1.

3.2.3 Eigen kringen

Sommige pensioenfondsen of werkgevers hebben de wens om hun huidige activiteiten voort te zetten, met behoud van eigen identiteit. Maar wel onder de paraplu van een sterk collectief.

Voor hen is een standaardkring niet altijd de meest geschikte oplossing en dus bieden wij onder bepaalde voorwaarden de mogelijkheid om een eigen kring in te richten. Een belangrijke voorwaarde is dat de eigen kring toekomstbestendig is en past binnen de administratieve structuur. Dit houdt onder andere in dat een bepaalde mate van standaardisatie benodigd kan zijn en voldoende schaalgrootte (vermogen) beschikbaar is.

Met een eigen belanghebbenden orgaan (BO) en met maximale invloed op de eigen bedrijfsvoering, zodat het huidige beleid (nagenoeg) ongewijzigd voortgezet kan worden.

Centraal Beheer APF heeft eind 2021 acht eigen kringen: naast de bestaande kringen RBS, Bavaria, Sligro Food Group, equensWorldline en Chemours zijn op 1 november 2021 de kringen HPE, HP Nederland en ESN aangesloten.

3.3. Organisatie

3.3.1 Bestuur

Wij hanteren het onafhankelijke bestuursmodel. Dit houdt in dat het fonds professionele bestuurders heeft die niet direct vertegenwoordigers van de belanghebbenden zijn. De procedure voor het benoemen, schorsen en ontslaan van bestuursleden is vastgelegd in de statuten. Het bestuur bestaat statutair uit 4 of 5 bestuurders. Op dit moment bestaat het bestuur uit vier leden.

Het bestuur is belast met het besturen van Centraal Beheer APF en is als zodanig verantwoordelijk voor al hetgeen door of namens het fonds wordt gedaan of nagelaten. Het bestuur is verantwoordelijk voor de naleving van:

- de statuten;
- reglementen;
- het opgestelde beleid van het fonds;
- de naleving van alle relevante wet- en regelgeving en de gedragscode van het fonds;
- het in acht nemen van de Code Pensioenfondsen; en
- het beheersen van de risico's verbonden aan de activiteiten van het fonds.

Het bestuur hanteert als leidraad evenwichtige belangenafweging. De inrichting, taken en bevoegdheden van het bestuur zijn vastgelegd in de statuten.

Het onafhankelijk bestuur van het Centraal Beheer APF is ultimo verslagjaar als volgt samengesteld:

Naam	M/V	Geboren	Functie	(Her-) benoemd	Aftreed datum	Aantal malen herbenoembaar
Drs. J. Bouma	M	1962	Voorzitter	09-11-2019	31-10-2023	2
Drs. H.A. Kempen	M	1968	Plaatsvervangend voorzitter	15-07-2018	15-07-2022	1
Drs. A.B. Peters-Derksen AAG	V	1973	Lid	15-07-2020	15-07-2024	1
Drs. L.J. van der Put RBA	M	1967	Lid	01-01-2019	01-01-2023	2

Het bestuur heeft in het verslagjaar het eigen functioneren geëvalueerd, begeleid door een onafhankelijke derde partij. Daarbij is onder andere gesproken over onderlinge samenwerking, drijfveren en teamontwikkeling. Deze zelfevaluatie is verlopen in een plezierige, zelfkritische en constructieve sfeer. De geformuleerde actiepunten zullen in de komende periode worden opgevolgd.

Om effectief te besturen is een aantal bestuurlijke commissies ingesteld. Deze commissies doen voorbereidend werk in kwesties waarover het bestuur een besluit moet nemen. Ook kan het bestuur voor verdere uitvoering van besluiten een specifieke volmacht verlenen aan commissies. Het fonds kent de volgende commissies:

- Beleggingscommissie
- Risicocommissie
- Pensioencommissie
- Financiële commissie
- Communicatiecommissie
- ALM commissie

3.3.2 Belanghebbendenorganen

De taken en bevoegdheden van het (S)BO zijn opgenomen in de statuten en het reglement van de desbetreffende kring. Jaarlijks beoordeelt ieder (S)BO conform de statuten of de zetelverdeling en/of het aantal zetels moet worden aangepast.

Het samengevoegd belanghebbendenorgaan (SBO) heeft uitsluitend de wettelijke taken en bevoegdheden van het belanghebbendenorgaan voor zover deze betrekking hebben op die standaardkringen waarvoor het SBO is ingesteld. Deze standaardkringen zijn DC Kring, Kring Premie, Kring Stabiliteit en Kring Koopkracht. Voor de overige kringen geldt dat elke kring een zelfstandig belanghebbendenorgaan (BO) heeft.

Een belanghebbendenorgaan (BO) en daarmee ook het SBO kan op grond van de statuten uit minimaal 4 en maximaal 14 leden bestaan. De leden van het (S)BO bestaan uit vertegenwoordigers van werkgevers, deelnemers, pensioengerechtigden en gewezen deelnemers van wie de pensioenovereenkomst is beëindigd. De verdeling van de zetels volgt de eisen in de Pensioenwet.

Het bestuur en het (S)BO komen ten minste twee keer per jaar in vergadering bijeen. Vanaf 2022 zal één vergadering een plenaire vergadering zijn in het kader van het jaarwerk waar alle BO's tegelijk vertegenwoordigd zijn. De tweede vergadering is bestemd voor het bestuur en het betreffende (S)BO. Tijdens deze vergaderingen worden aangelegenheden aan de orde gesteld waarover het bestuur of het (S)BO overleg wenselijk acht.

De raad van toezicht (RvT) en het (S)BO komen ook ten minste tweemaal per kalenderjaar in vergadering bijeen. Ook hiervoor geldt dat vanaf 2022 één vergadering een plenaire vergadering zal zijn, in het teken van het jaarwerk. In elk geval in één van deze vergaderingen zal de RvT verantwoording afleggen over de uitoefening van zijn taken en bevoegdheden.

Statutair genoemde adviesonderwerpen zijn bijvoorbeeld statutenwijzigingen, pensioenreglementswijzigingen, de Abtn en uitvoeringsovereenkomsten. Het (S)BO heeft daarnaast een goedkeuringsrecht over onder andere beëindiging, fusie of splitsing van een standaardkring, wijziging van de werkingssfeer, dat wil zeggen het toetreden van werkgevers, het strategisch beleggingsbeleid, het toeslagbeleid en de premie. Ook geeft het (S)BO een oordeel over wat het bestuur doet en het beleid dat het bestuur kiest.

3.3.3 Samengevoegd belanghebbendenorgaan (SBO)

Het SBO bestaat uit zes leden. In 2021 is er een aantal wijzigingen in het SBO geweest. Eind 2020 waren er twee vacatures in het SBO. Deelnemers en werkgevers zijn toen opgeroepen zich kandidaat te stellen voor deze vacatures. Vanuit de deelnemers meldde zich één geschikte kandidaat: mevrouw Arkink. Namens werkgevers meldden zich twee geschikte kandidaten. De heer Bulten is met de meeste stemmen door de werkgevers gekozen. Mevrouw Gastelaars is per 1 november 2021 afgetreden, waardoor er aan het eind van het verslagjaar een vacature was.

Gedurende het verslagjaar heeft het SBO twaalf keer vergaderd, waarvan drie keer met het bestuur en twee keer met de RvT. De bevindingen van het SBO over het verslagjaar zijn opgenomen in paragraaf 8.9.

In het SBO hebben ultimo verslagjaar de volgende leden zitting:

Naam	M/V	Geboren	Functie	Geleding	(Her)benoemd	Aftreed datum*
M.J.C.M. van der Poel	V	1981	Voorzitter	Pensioengerechtigden / gewezen deelnemers	15-08-2018	15-08-2022
M. Verbrugge	M	1968	Lid	Werkgevers	15-08-2018	15-08-2022
J.G.P. de Ruijter	M	1955	Lid	Werknemers	15-08-2018	15-08-2022
I.J. Arkink	V	1971	Lid	Werknemers	12-01-2021	12-01-2025
G. Bulten	M	1961	Lid	Werkgevers	25-02-2021	25-02-2025
Vacature						

Een lid van het SBO heeft een zittingsduur van maximaal 4 jaar en kan tweemaal worden herkozen voor een periode van steeds 4 jaar.

3.3.4 Belanghebbendenorgaan Kring DB Evenwicht

Het BO van Kring DB Evenwicht bestaat uit 3 leden. Er was bij de start van het verslagjaar 1 vacature. Medio 2021 is een oproep gedaan voor kandidaten. Daar heeft één geschikte kandidaat gehoor aan gegeven: de heer Kuperus is vervolgens als aspirant-lid tot het BO toegetreden en zal in de loop van 2022 formeel benoemd worden als BO-lid.

Gedurende het verslagjaar heeft het BO DB Evenwicht in totaal tien keer vergaderd, waarvan twee keer met de RvT en drie keer met het bestuur. De bevindingen van het BO DB Evenwicht over het verslagjaar zijn opgenomen in paragraaf 12.9.

In het BO DB Evenwicht hebben ultimo verslagjaar de volgende leden zitting:

Naam	M/V	Geboren	Functie	Geleding	(Her)benoemd	Aftreed datum*
R.J.P. Siebesma	M	1962	Voorzitter	Pensioengerechtigden / gewezen deelnemers	01-11-2021	1-11-2025
H. van den Heuvel	M	1951	Lid	Pensioengerechtigden / gewezen deelnemers	01-11-2021	1-11-2025
G.C.A. Dunnink	V	1973	Lid	Pensioengerechtigden / gewezen deelnemers	01-11-2021	1-11-2025
M. Kuperus	M	1962	Aspirant-lid	Pensioengerechtigden / gewezen deelnemers		

Een lid van het BO DB Evenwicht heeft een zittingsduur van maximaal 4 jaar en kan tweemaal worden herkozen voor een periode van steeds 4 jaar.

3.3.5 Belanghebbendenorgaan Pensioenfondsenkring 1

Het BO van Pensioenfondsenkring 1 bestaat uit 4 leden. Het BO heeft gedurende het verslagjaar vijftien keer vergaderd, waarvan vier keer met het bestuur en twee keer met de RvT. De bevindingen van het BO van Pensioenfondsenkring 1 over het verslagjaar zijn opgenomen in paragraaf 13.9.

Het BO Pensioenfondsenkring 1 bestaat ultimo verslagjaar uit de volgende leden:

Naam	M/V	Geboren	Functie	Geleding	(Her)benoemd	Aftreed datum*
L.E.M. Duynstee CPC PPE CPE	V	1962	Voorzitter	Pensioengerechtigden / gewezen deelnemers	01-01-2019	01-01-2024
Dr. A.G. Oerlemans CFA, FRM	M	1965	Lid	Pensioengerechtigden / gewezen deelnemers	01-01-2019	01-01-2024
A.L.M. Hoorman	M	1950	Lid	Pensioengerechtigden / gewezen deelnemers	01-01-2019	01-01-2024
R.A. van Pernis	M	1946	Lid	Pensioengerechtigden / gewezen deelnemers	01-01-2020	01-01-2024

Een lid van het BO Pensioenfondsenkring 1 heeft een zittingsduur van maximaal 4 jaar en kan tweemaal worden herkozen voor een periode van steeds 4 jaar.

3.3.6 Belanghebbendenorgaan Kring RBS

Het BO van kring RBS bestond in 2021 uit 7 leden. Het BO RBS heeft gedurende het verslagjaar negen keer vergaderd, waarvan twee keer met het bestuur en twee keer met de RvT. De bevindingen van het BO van Kring RBS over het verslagjaar zijn opgenomen in paragraaf 14.9.

Het BO RBS bestaat ultimo verslagjaar uit de volgende leden:

Naam	M/V	Geboren	Functie	Geleding	(Her)benoemd	Aftreed datum*
Drs. I.L. van Eeghen MiF	M	1960	Voorzitter	Pensioengerechtigden / gewezen deelnemers	01-03-2018	01-03-2022
C.T.M. van den Berg	V	1961	Lid	Pensioengerechtigden / gewezen deelnemers	01-03-2018	01-03-2022
Drs. J.J. Heemskerk CFA	M	1970	Lid	Pensioengerechtigden / gewezen deelnemers	01-03-2018	01-03-2022
Mr. E.J. Kuiper	V	1960	Lid	Pensioengerechtigden / gewezen deelnemers	01-03-2018	01-03-2022
Mr. S.G. Mathu MBA	M	1972	Lid	Pensioengerechtigden / gewezen deelnemers	01-03-2018	01-03-2022
Drs. A.D.J. Verzijl	M	1957	Lid	Pensioengerechtigden / gewezen deelnemers	01-03-2018	01-03-2022
Drs. S.J. Nabuurs RC	M	1969	Lid	Pensioengerechtigden / gewezen deelnemers	01-03-2018	01-03-2022

Een lid van het BO RBS heeft een zittingsduur van maximaal 4 jaar en kan tweemaal worden herkozen voor een periode van steeds 4 jaar.

3.3.7 Belanghebbendenorgaan Kring Bavaria

Het BO van Kring Bavaria bestaat uit drie leden en heeft 1 vacature. De leden van het BO zijn per 1 juli 2021 door het bestuur herbenoemd voor een periode van 3 jaar.

Het BO Bavaria is gedurende het verslagjaar elf keer bijeengekomen om te vergaderen, waarvan tweemaal met het bestuur en tweemaal met de RvT. Daarnaast heeft het BO meerdere overleggen bijgewoond over de toekomst van de kring. De bevindingen van het BO van Kring Bavaria over het verslagjaar zijn opgenomen in paragraaf 15.9.

Het BO Bavaria bestaat ultimo verslagjaar uit de volgende leden:

Naam	M/V	Geboren	Functie	Geleding	(Her)benoemd	Aftreed datum*
Drs. B. Wellens	M	1975	Voorzitter	Werkgevers	1-7-2021	1-7-2024
N.C.A.L. Meeuws	M	1983	Lid	Werknemers	1-7-2021	1-7-2024
L.M.M. van der Steen	M	1949	Lid	Pensioengerechtigden / gewezen deelnemers	1-7-2021	1-7-2024
Vacature						

* Een lid van het BO Bavaria heeft een zittingsduur van maximaal 3 jaar (was 4 jaar) en kan tweemaal worden herkozen voor een periode van steeds 3 jaar.

3.3.8 Belanghebbendenorgaan Kring Sligro Food Group

Het BO van Kring Sligro Food Group bestaat uit vier leden. Het BO Sligro Food Group is gedurende het verslagjaar negen keer bijeengekomen om te vergaderen, waarvan tweemaal met het bestuur en tweemaal met de RvT. De bevindingen van het BO van Kring Sligro Food Group over het verslagjaar zijn opgenomen in paragraaf 16.9/

Het BO Sligro Food Group bestaat ultimo verslagjaar uit de volgende leden:

Naam	M/V	Geboren	Functie	Geleding	(Her)benoemd	Aftreed datum*
Drs. R. Oosterhout	M	1954	Voorzitter	Werkgever	01-10-2020	01-10-2024
R.A.W.J.. van der Sluijs	M	1976	Lid	Werkgever	01-10-2020	01-10-2024
J.C.J.M. Cooijmans	V	1965	Lid	Werknemers	01-10-2020	01-10-2024
H.H. Klinge	M	1945	Lid	Pensioengerechtigden / gewezen deelnemers	01-10-2020	01-10-2024

Een lid van het BO Sligro Food Group heeft een zittingsduur van maximaal 4 jaar en kan tweemaal worden herkozen voor een periode van steeds 4 jaar.

3.3.9 Belanghebbendenorgaan Kring Chemours

Het BO van Kring Chemours bestaat uit drie leden en een aspirant lid. De leden zijn per 1 januari 2021 door het bestuur herbenoemd voor een periode van 4 jaar.

Het BO Chemours is gedurende het verslagjaar in totaal dertien keer bijeengekomen om te vergaderen, waarvan tweemaal met het bestuur en tweemaal met de RvT. De bevindingen van het BO van Kring Chemours over het verslagjaar zijn opgenomen in paragraaf 17.9.

Het BO Chemours bestaat ultimo verslagjaar uit de volgende leden:

Naam	M/V	Geboren	Functie	Geleding	(Her)benoemd	Aftreed datum*
F.W. van Dorsten	M	1959	Voorzitter	Werkgever	01-01-2021	01-01-2025
W. Gruijters	M	1974	Lid	Werknemers	01-01-2021	01-01-2025

Naam	M/V	Geboren	Functie	Geleding	(Her)benoemd	Aftreed datum*
R. Smits	M	1970	Lid	Werknemers	01-01-2021	01-01-2025
A. Decantere	V	1962	Aspirant-lid	Werkgever		

Een lid van het BO Chemours heeft een zittingsduur van maximaal 4 jaar en kan tweemaal worden herkozen voor een periode van steeds 4 jaar.

3.3.10 Belanghebbendenorgaan Kring equensWorldline

Het BO van Kring equensWorldline bestaat uit vier leden. De leden zijn per 1 januari 2021 door het bestuur herbenoemd voor een periode van vier jaar. Voor de zetel namens gewezen deelnemers en pensioengerechtigden is een oproep gedaan aan kandidaten om zich te melden. De heer Steenwinkel was de enige geschikte kandidaat.

Het BO equensWorldline is gedurende het verslagjaar in totaal tien keer bijeengekomen om te vergaderen, waarvan viermaal met het bestuur en tweemaal met de RvT. De bevindingen van het BO van Kring equensWorldline over het verslagjaar zijn opgenomen in paragraaf 18.9.

Het BO equensWorldline bestaat uit de volgende leden:

Naam	M/V	Geboren	Functie	Geleding	(Her)benoemd	Aftreed datum*
F.F. Steenwinkel	M	1947	Voorzitter	Pensioengerechtigden / gewezen deelnemers	01-01-2021	01-01-2025
P.J.S. de Jong	M	1968	Lid	Werknemers	01-01-2021	01-01-2025
M.R. Stok	M	1967	Lid	Werkgever	01-01-2021	01-01-2025
I.Jelier	M	1974	Lid	Werknemers	01-10-2021	01-01-2025

Een lid van het BO equensWorldline heeft een zittingsduur van maximaal 4 jaar en kan tweemaal worden herkozen voor een periode van steeds 4 jaar.

3.3.11 Belanghebbendenorgaan Kring HPE

Het BO van Kring HPE bestaat uit 6 leden. De Kring is opgericht per 1 november 2021. Het bestuur heeft de leden bij de start van de kring voor de duur van 1 jaar benoemd.

Het BO HPE is gedurende het verslagjaar in totaal twee keer bijeengekomen om te vergaderen. De bevindingen van het BO van Kring HPE over het verslagjaar zijn opgenomen in paragraaf 19.9.

Het BO HPE bestaat uit de volgende leden:

Naam	M/V	Geboren	Functie	Geleding	(Her)benoemd	Aftreed datum*
J.H.W. van der Straaten	M	1956	Voorzitter	Werkgevers	01-11-2021	01-11-2022
C.E. Timmer	M	1978	Lid	Werkgevers	01-11-2021	01-11-2022
H.J. Hoos	M	1968	Lid	Werkgevers	01-11-2021	01-11-2022
I.H. Sijbrandij	M	1952	Lid	Pensioengerechtigden / gewezen deelnemers	01-11-2021	01-11-2022
O. van 't Hof	M	1953	Lid	Werknemers	01-11-2021	01-11-2022
N.F. Hart	M	1972	Lid	Werknemers	01-12-2021	01-11-2022

Een lid van het BO HPE heeft bij de start van de kring een zittingsduur van 1 jaar. Daarna kan benoeming volgen voor een zittingsduur van maximaal 4 jaar en kan een lid tweemaal worden herkozen voor een periode van steeds 4 jaar.

3.3.12 Belanghebbendenorgaan Kring HP Nederland

Het BO van Kring HP Nederland bestaat uit 3 leden en heeft 1 vacature. De Kring is opgericht per 1 november 2021. Het bestuur heeft de leden bij de start van de kring voor de duur van 1 jaar benoemd.

Het BO HP Nederland is gedurende het verslagjaar in totaal drie keer bijeengekomen om te vergaderen. De bevindingen van het BO van Kring HP Nederland over het verslagjaar zijn opgenomen in paragraaf 20.9.

Het BO HP Nederland bestaat uit de volgende leden:

Naam	M/V	Geboren	Functie	Geleding	(Her)benoemd	Aftreed datum*
O. van 't Hof	M	1953	Voorzitter	Werkgevers	01-11-2021	01-11-2022
S.P. Dijkhuizen	M	1938	Lid	Pensioengerechtigden / gewezen deelnemers	01-11-2021	01-11-2022
N.F. Hart	M	1972	Lid	Werknemers	01-12-2021	01-11-2022
Vacature						

Een lid van het BO HP Nederland heeft bij de start van de kring een zittingsduur van 1 jaar. Daarna kan benoeming volgen voor een zittingsduur van maximaal 4 jaar en kan een lid tweemaal worden herkozen voor een periode van steeds 4 jaar.

3.3.13 Belanghebbendenorgaan Kring ES Nederland

Het BO van Kring ES Nederland bestaat uit 4 leden. De Kring is opgericht per 1 november 2021. Het bestuur heeft de leden bij de start van de kring voor de duur van 1 jaar benoemd.

Het BO ES Nederland is gedurende het verslagjaar in totaal drie keer bijeengekomen om te vergaderen. De bevindingen van het BO van Kring ES Nederland over het verslagjaar zijn opgenomen in paragraaf 21.9.

Het BO ES Nederland bestaat uit de volgende leden:

Naam	M/V	Geboren	Functie	Geleding	(Her)benoemd	Aftreed datum*
J.H.W. van der Straaten	M	1956	Voorzitter	Werkgevers	01-11-2021	01-11-2022
G.J.W. van der Geld	M	1957	Lid	Werkgevers	01-11-2021	01-11-2022
H.A. Splint	M	1959	Lid	Pensioengerechtigden / gewezen deelnemers	01-11-2021	01-11-2022
R. Korevaar	M	1961	Lid	Werknemers	01-11-2021	01-11-2022

Een lid van het BO ES Nederland heeft bij de start van de kring een zittingsduur van 1 jaar. Daarna kan benoeming volgen voor een zittingsduur van maximaal 4 jaar en kan een lid tweemaal worden herkozen voor een periode van steeds 4 jaar.

3.3.14 Kringoverstijgend medezeggenschapsorgaan

Het kringoverstijgend medezeggenschapsorgaan (KOM) wordt op grond van de statuten gevormd door de voorzitters van elk BO en de voorzitter van het SBO. De leden van het KOM richten zich bij de vervulling van hun taken op de belangen van het fonds en op de belangen van de bij het fonds betrokken deelnemers, gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden, de pensioengerechtigden en de werkgever(s) en zorgen ervoor dat deze zich door hen op evenwichtige wijze vertegenwoordigd kunnen voelen. Het KOM waarborgt dat de leden van het KOM zich ten opzichte van de kringen en ten opzichte van elkaar onafhankelijk en kritisch kunnen opstellen.

De belangrijkste taken en bevoegdheden van het KOM zijn het adviseren van de RvT over wijzigingen in het reglement van de RvT, het benoemen van de leden van de RvT, het benoemen van onafhankelijke deskundigen als lid van de geschillencommissie en het bestuur adviseren over een voorgenomen besluit met betrekking tot de vorm en inrichting van het intern toezicht. De inrichting, taken en bevoegdheden van het KOM zijn vastgelegd in de statuten.

Het KOM heeft in het verslagjaar zesmaal vergaderd, waarvan tweemaal met het bestuur en tweemaal met de RvT. Tijdens de vergaderingen met het bestuur zijn de aangelegenheden op fondsniveau aan de orde gesteld. In één van de vergaderingen met de RvT heeft de RvT verantwoording heeft afgelegd over de uitoefening van zijn taken en bevoegdheden op fondsniveau.

Het KOM bestaat op 31 december 2021 uit de volgende leden:

Naam	M/V	Geboren	Functie	Betreffende (S)BO	(Her)benoemd	Aftreed datum
F.F. Steenwinkel	M	1947	Voorzitter	BO equensWorldline	01-01-2021	01-01-2025
L.E.M. Duynstee	V	1962	Lid	Pensioenfondsenkring 1	01-01-2019	31-12-2023
M.J.C.M. van der Poel	V	1981	Lid	SBO	01-01-2020	15-08-2022
Drs. I.L. van Eeghen	M	1960	Lid	BO RBS	01-03-2018	01-03-2022
Drs. B. Wellens	M	1975	Lid	BO Bavaria	01-07-2021	01-07-2024
F.W. van Dorsten	M	1959	Lid	BO Chemours	01-01-2021	01-01-2025
R. Oosterhout	M	1954	Lid	BO Sligro Food Group	01-10-2020	01-10-2024
R.J.P. Siebesma	M	1962	Lid	BO DB Evenwicht	01-11-2021	01-11-2025
J.H.W. van der Straaten	M	1956	Lid	BO HPE BO ES Nederland	01-11-2021	01-11-2022
O. van 't Hof	M	1953	Lid	BO HP Nederland	01-11-2021	01-11-2022

3.3.15 Raad van toezicht

Het intern toezicht wordt uitgeoefend door de Raad van Toezicht (RvT). De RvT bestaat uit ten minste 3 leden. De leden van de RvT zijn onafhankelijk. Dit betekent dat zij geen andere banden hebben met Centraal Beheer APF dan hun lidmaatschap van deze raad.

De RvT heeft tot taak toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken binnen Centraal Beheer APF. De RvT is ten minste belast met het toezien op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur. De RvT neemt bij de uitoefening van zijn taak de Code Pensioenfondsen en het door de RvT opgestelde reglement in acht.

De RvT vergadert ten minste vier maal per jaar of zoveel vaker als de voorzitter van de RvT of de meerderheid van het aantal leden van de RvT dit wenselijk acht. Gedurende het verslagjaar heeft de RvT zeventien maal vergaderd waarvan elf maal met het bestuur, inclusief twee informele sessies. Daarnaast heeft de RvT gesproken met de belanghebbendenorganen, alle sleutelfunctiehouders, de compliance officer, de certificerend actuaris en de controlerend accountant.

De RvT legt verantwoording af over de uitvoering van de taken en de bevoegdheden aan de belanghebbendenorganen waar het handelen van de RvT op fondsniveau betreft, alsmede in het bestuursverslag.

De RvT bestaat op 31 december 2021 uit de volgende leden¹:

Naam	M/V	Geboren	Functie	(Her)benoemd	Aftreëddatum	Aantal malen herbenoembaar
Drs. M.A.M. Barth	V	1964	Voorzitter	15-07-2020	15-07-2024	0
J.N. Berkemeijer AAG	M	1954	Lid	15-07-2018	15-07-2022	0
Drs. L.M.T. van Velden	V	1964	Lid	01-06-2021	01-06-2025	0

3.3.16 Beleggingsadviescommissie

De beleggingsadviescommissie adviseert het bestuur hoe ieder kringvermogen het beste kan worden belegd en hoe met de risico's moet worden omgegaan. Een belangrijke bron van informatie voor de commissie is de inbreng van de fiduciaire beheerder. Het bestuur neemt de beleggingsbesluiten en draagt de volledige verantwoordelijkheid. Op basis van de adviezen van de beleggingsadviescommissie stelt het bestuur jaarlijks het beleggingsbeleid vast in een jaarplan. Het bestuur heeft zelf ook direct contact met de fiduciaire beheerder.

De beleggingsadviescommissie bestaat uit ten minste twee bestuursleden van Centraal Beheer APF en een onafhankelijke externe deskundige die lid is van de beleggingsadviescommissie. De beleggingsadviescommissie kan daarnaast, na instemming van het bestuur, externe deskundigen en/of een externe voorzitter aanstellen die geen lid zijn van de beleggingsadviescommissie.

De commissie vergaderde in het verslagjaar acht maal (inclusief themasessie).

De beleggingsadviescommissie* bestaat op 31 december 2021 uit de volgende leden:

Naam	Functie
Drs. P.J. Roelandt	Extern Lid
Drs. L.J. van der Put RBA	Lid namens het bestuur en voorzitter
Drs. H.A. Kempen	Lid namens het bestuur

* De beleggingsadviescommissie laat zich adviseren door specialisten van het bestuursbureau en/of uitbestedingspartijen.

3.3.17 Risicocommissie

Het bestuur neemt de besluiten op het gebied van financieel en operationeel risicomanagement ten aanzien van Centraal Beheer APF en draagt de volledige verantwoordelijkheid. De risicocommissie geeft uitvoering aan het risicomanagementbeleid. De risicocommissie adviseert het bestuur gevraagd en ongevraagd over operationeel en financieel risicomanagement. Naast de leden nemen de sleutelfunctiehouder risicobeheer, de risicomanager en de vervuller risicobeheer deel aan de vergadering. De commissie vergaderde in het verslagjaar 12 maal.

De risicocommissie* bestaat op 31 december 2021 uit de volgende leden:

Naam	Functie
Drs. H.A. Kempen	Voorzitter
Drs. F.J. Sier AAG	Directeur bestuursbureau

* De risicocommissie laat zich adviseren door specialisten van het bestuursbureau en/of uitbestedingspartijen.

¹ Mevrouw van Velden is in 2021 herbenoemd. Voor de opvolging van de heer Berkemeijer is in 2021 het proces voor de invulling van de vacature gestart. De opvolger, onder voorbehoud goedkeuring DNB, is aangesteld en is op dit moment als aspirant lid bij vergaderingen aanwezig.

3.3.18 Pensioencommissie

De pensioencommissie adviseert het bestuur gevraagd en ongevraagd over pensioenregelingen, herverzekeringen, actuariële vraagstukken (o.a. Abtn) en productbeheer. De taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de pensioencommissie zijn vastgelegd in het huishoudelijk reglement. Het bestuurslid is eerste verantwoordelijke van de commissie en geeft per bestuursvergadering terugkoppeling aan het bestuur.

De pensioencommissie heeft verder de volgende taken:

- Het jaarlijks ontwikkelen van een jaarplan voor het eigen werkveld;
- Het invullen, uitvoeren en terugkoppelen aan het bestuur van het jaarplan.

De pensioencommissie maakt onder andere gebruik van de diensten van Achmea Pensioenservices (APS) voor actuariel advies en van Kienhuis Hoving voor juridisch advies en schakelt waar nodig andere experts in. De commissie vergaderde in het verslagjaar 21 maal.

De pensioencommissie* bestaat op 31 december 2021 uit de volgende leden:

Naam	Functie
Drs. A.B. Peters-Derksen AAG	Voorzitter
Drs. F.J. Sier AAG	Directeur bestuursbureau

* De pensioencommissie laat zich adviseren door specialisten van het bestuursbureau en/of uitbestedingspartijen.

3.3.19 Financiële commissie

De taken van de commissie zijn:

- Financieel beheer van het fonds. Onderdelen hiervan zijn het bewaken van de solvabiliteit en liquiditeit van Centraal Beheer APF als geheel en de liquiditeit van de individuele kringen en de monitoring van het weerstandsvermogen,.
- Businessplanning. Het monitoren van de realisatie van het businessplan en het uitvoeren van scenario-analyse op het businessplan.
- Begroting. Het beheren van het begrotingsmodel als afgeleide van het businessplan en het monitoren van kostenuitputting ten opzichte van de begroting.
- Financiële maand- en kwartaalrapportages vanuit pensioenuitvoerder en vermogensbeheerder. Onderdeel hiervan is de signalering van aandachtspunten aan het bestuur en het voorbereiden van toelichtingen op de rapportages voor bestuur, RvT en (S)BO's.
- Jaarwerk. Hieronder valt het bespreken van *management letters* van accountant en actuaris en het voorbereiden van de *management response*. Het bewaken van de afhandeling van de actiepunten van accountant en actuaris.

De financiële commissie* bestaat op 31 december 2021 uit de volgende leden:

Naam	Functie
Drs. H.A. Kempen	Voorzitter
Drs. F.J. Sier AAG	Directeur bestuursbureau

* De financiële commissie laat zich adviseren door specialisten van het bestuursbureau en/of uitbestedingspartijen.

3.3.20 Communicatiecommissie

De taken van de commissie zijn:

- Het gevraagd en ongevraagd voorbereiden en opstellen van adviezen met betrekking tot pensioencommunicatiebelevingsvraagstukken voor het bestuur van Centraal Beheer APF
- Het monitoren van de opvolging van bestuursbesluiten met betrekking tot pensioencommunicatievraagstukken door de uitvoeringsorganisatie

- Het volgen van relevante ontwikkelingen op het gebied van pensioencommunicatie en de daarop betrekking hebbende wet- en regelgeving.
- Compliance met pensioenwetgeving ten aanzien van deelnemerscommunicatiewerkgeversportalen
- Website algemeen.

De Communicatiecommissie heeft in het verslagjaar zeven keer vergaderd.

De communicatiecommissie* bestaat op 31 december 2021 uit de volgende leden:

Naam	Functie
Drs. A.B. Peters-Derksen AAG	Voorzitter
Drs. L.J. van der Put RBA	Lid

* De communicatiecommissie laat zich adviseren door specialisten van het bestuursbureau en/of uitbestedingspartijen.

3.3.21 ALM commissie

De taken van de commissie zijn:

- Adviseren over uitgangspunten ALM studies
- Adviseren over resultaten van ALM studies
- Maken en bewaken van een jaarplan en meerjarenplan voor het uitvoeren van ALM studies van de diverse kringen.

De ALM commissie vergaderde in het verslagjaar zeven maal.

De ALM commissie* bestaat op 31 december 2021 uit de volgende leden:

Naam	Functie
Drs. L.J. van der Put RBA	Voorzitter
Drs. A.B. Peters-Derksen AAG	Lid
Drs. J. Bouma	Lid
Drs. H.A. Kempen	Lid

* De ALM commissie laat zich adviseren door specialisten van het bestuursbureau en/of uitbestedingspartijen.

3.3.22 Bestuursbureau

Centraal Beheer APF heeft een eigen bestuursbureau dat zorgt voor de dagelijkse bedrijfsvoering onder eindverantwoordelijkheid van het bestuur en toeziet op de gemaakte afspraken met de adviseurs, de compliance officer, de certificerend actuaire, de externe accountant en met partijen waaraan werkzaamheden worden/zijn uitbesteed zoals de administrateur, vermogensbeheerder en herverzekeraar. Daarnaast bereidt het bestuursbureau alle vergaderingen van bestuur, BO's en RvT voor en onderhoudt het de contacten met de toezichthouders.

Directeur van het bestuursbureau is de heer drs. F.J. Sier AAG. Hij is ook mede-beleidsbepaler van Centraal Beheer APF. Naast de directeur bestaat de bezetting van het bestuursbureau per ultimo boekjaar uit een manager bestuurszaken, twee risicomanager, twee beleidsmedewerkers pensioenen, een jurist, een beleidsmedewerker financiën, een manager vermogensbeheer/relatiemanager BO's en een secretaresse.

3.3.23 Sleutelfuncties

Op grond van de IORP II-richtlijn heeft Centraal Beheer APF in 2019 sleutelfuncties ingericht. Dit zijn de risicobeheerfunctie, interne auditfunctie en actuariële functie. Binnen het "three lines model" zijn deze functies belegd in de tweede en derde lijn.

De certificerend actuaire (René van de Meerakker, verbonden aan WTW) is aangesteld als sleutelfunctiehouder van de actuariële functie. De risicomanager 2e lijn van Centraal Beheer APF is in januari 2020 aangesteld als sleutelfunctiehouder van de risicobeheerfunctie. De sleutelfunctiehouders hebben een standing invitation om de vergaderingen van de commissies bij te wonen.

Vanaf eind 2019 is de invulling van het “three lines model” vervolmaakt door het inrichten van de interne audit functie. De interne Audit functie toetst het functioneren van de eerste en tweede lijn. De rol van sleutelfunctiehouder interne audit is belegd bij een externe auditor, te weten Fred Pranata (verbonden aan Protiviti).

3.3.24 Compliance officer

Compliance is een onmisbare schakel om een goede reputatie en integriteit van ons fonds te waarborgen. Het bestuur is eindverantwoordelijk voor het compliant zijn en blijven en het waarborgen van de integriteit en betrouwbaarheid van het fonds. De taken en bevoegdheden van de compliance officer liggen vast in het compliance programma van het fonds.

Er is een gedragscode opgesteld en jaarlijks vullen alle verbonden personen een verklaring van naleving in en ondertekenen deze. De gedragscode bevat regels en richtlijnen die belangenconflicten tussen zakelijk belang en privébelangen en het misbruik van vertrouwelijke gegevens moet voorkomen. De compliance officer controleert elk jaar of alle betrokkenen de gedragscode naleven.

De compliance officer ziet toe op de naleving van externe wet- en regelgeving, waarvan de interne compliance regels en –procedures zijn afgeleid en beschreven. De compliance officer is onafhankelijk van het bestuur en rapporteert periodiek zijn bevindingen aan het bestuur. Het bestuur rapporteert vervolgens, op basis van de input van de compliance officer over compliance aangelegenheden aan de RvT. De compliance officer heeft een rechtstreekse escalatielijns naar de RvT. De compliance officer heeft gerapporteerd dat enkele verbonden personen de nalevingsverklaring niet volledig hebben ondertekend. Hier is vervolgens actie op ondernomen. Verder heeft de compliance officer in het verslagjaar geen afwijkingen geconstateerd bij de controle op de naleving van externe wet- en regelgeving en de naleving van de gedragscode.

Het bestuur heeft de heer Mr. R. Van der Mast van het Nederlands Compliance Instituut (NCI) aangesteld als compliance officer van het fonds en mevrouw J.M.E. Pierik-Van Diest van het NCI als vertrouwenspersoon.

3.3.25 Externe ondersteuning en controle

Het fonds wordt bijgestaan door externe deskundigen voor actuarial en risicobeheersing. Dit betreft onder andere adviseurs op het gebied van actuarieel advies, juridisch advies en risicomanagement.

Towers Watson Netherlands B.V. (Willis Towers Watson) is benoemd als onafhankelijk, certificerend actuaire voor Centraal Beheer APF. De certificerend actuaire waarmerkt de actuariële staten en maakt een actuariel verslag waarin een verklaring wordt opgenomen van zijn bevindingen bij de jaarlijkse verslagstaten. Hij toetst de middelen en beoordeelt de vermogenspositie. Hierbij baseert hij zich mede op de gegevens van de accountant.

Het bestuur heeft Deloitte Accountants B.V. benoemd als externe accountant voor het fonds. De accountant waarmerkt de DNB jaarstaten en verstrekt een controleverklaring omtrent de getrouwheid bij de jaarlijkse verslagstaten en de jaarrekening. Hij geeft een oordeel over de betrouwbaarheid van de weergave van de gegevens over de grootte en samenstelling van het vermogen en het resultaat ultimo het verslagjaar.

Voor niet-controlewerkzaamheden die worden verstrekt aan deze partijen weegt het bestuur voorafgaand aan het toekennen van de opdrachten af in hoeverre de onafhankelijke positie van de certificerend actuaire of accountant in gevaar kan komen.

A photograph of two women in an office environment. On the left, a woman with short grey hair, wearing a black top, is smiling and looking towards the right. On the right, a woman with dark curly hair and glasses, wearing a mustard yellow sweater, is laughing heartily. They appear to be looking at something off-camera. The background is a blurred office space with a white wall and a dark screen. A large green curved shape is overlaid on the bottom right of the image, containing the section header text.

4. Governance, Risicobeheersing en Compliance

4. Governance, Risicobeheersing en Compliance

Het fonds geeft uitvoering aan de pensioenreglementen zoals overeengekomen in de afgesloten uitvoeringsovereenkomsten. In een uitvoeringsovereenkomst zijn afspraken gemaakt tussen het fonds en de werkgevers over de uitvoering van de pensioenreglementen. Het bestuur is eindverantwoordelijk voor de uitvoering en voert “als goed huisvader” de regie over de werkzaamheden van het fonds. De uitvoeringsovereenkomsten en pensioenreglementen zijn beschikbaar via het eigen digitale domein van de kring(en).

4.1. Governance

4.1.1 Besluitvorming

Het bestuur heeft negentien maal vergaderd in het verslagjaar. Waar nodig zijn daarnaast besluiten buiten de vergaderingen om genomen en zijn er een aantal oordeelsvormende vergaderingen geweest. De beleggingscommissie, de risicocommissie, de financiële commissie, de ALM-commissie, de pensioencommissie en de communicatiecommissie hebben, waar van toepassing, in de bestuursvergadering het bestuur geadviseerd.

Uitgangspunt bij het handelen van ieder individueel bestuurslid en het bestuur als geheel is, dat wordt gehandeld in het belang van alle belanghebbenden van het fonds, rekening houdend met de korte- en langetermijneffecten van de genomen maatregelen. De overwegingen bij besluitvorming van het bestuur zijn in de notulen van de bestuursvergaderingen vastgelegd. De belangenafweging uit zich in een streven naar een kostenefficiënt en transparant pensioen. Hierbij zijn gedegen analyses uitgevoerd op onder andere actuariel gebied om de deelnemers een zo goed mogelijk pensioen te bieden waarbij het belang van elke groep (huidige en toetredende) deelnemers is afgewogen.

De belangrijkste vergaderonderwerpen naast de reguliere beleidscyclus waren:

- CWO's en transitie nieuwe toetreders
- Voorgenomen migratie naar een nieuw administratieplatform
- Verdere implementatie MVB beleid
- Implementatie van de strategie
- Herijking en markttoetsing inzake propositie en verdienmodel
- Herijkingen en update uitbestedingsovereenkomsten
- Actualisatie risicoraamwerk en bijbehorende documenten
- Pensioenakkoord en inrichting project
- Self-assessment bestuur
- Ontwikkeling dekkingsgraden
- Beleggingsbeleid 2020-2022, beleggingsplan en beleggingsrichtlijnen 2022
- Aanvulling Eigen Vermogen kring DC
- DNB en AFM onderzoeken
- Optimaliseren samenwerking bestuur en bestuursbureau
- Kennissessie, opleidingsdag en nieuwsbrief voor gremia

4.1.2 Deskundigheidsbevordering en bestuurlijke effectiviteit

Het bestuur heeft in 2021 de verdeling van de deskundigheidsgebieden binnen het bestuur beoordeeld en de geschiktheidsmatrix geactualiseerd. Het bestuur is van oordeel dat de verdeling van de kennisgebieden en kennisniveaus voldoende de continuïteit van de dagelijkse beleidsvoering waarborgt. Het bestuur beschikt over voldoende deskundigheid om zijn taken uit te voeren. Naast het gewenste basisniveau werkt het bestuur continu aan permanente educatie, met name om bij te blijven bij actuele ontwikkelingen. In dat kader hebben bestuursleden diverse (digitale) seminars en informatiebijeenkomsten bezocht.

4.1.3 Wijzigingen in fondsdocumentatie

Het beheer van de fondsdocumenten is opgenomen in de voortrollende beleidsagenda (Planning & Control cyclus) waardoor voor alle fondsdocumenten periodiek (veelal jaarlijks) wordt bepaald of er aanpassingen of actualisaties benodigd zijn. Aangepaste fondsdocumenten worden in de bestuursvergadering vastgesteld.

De belangrijkste in 2021 aangepaste beleidsstukken zijn:

- Statuten
- Risicoraamwerk
- Beleid beheerste en integere bedrijfsvoering
- Fraudebeleid
- Privacybeleid
- Strategisch beleggingsbeleid
- Herzieningenbeleid

4.1.4 Follow-up bevindingen intern toezicht

Het intern toezicht van het fonds wordt uitgeoefend door de RvT. De RvT heeft als taak toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken van het fonds. De RvT stelt in het verslag over 2021 vast dat de aanbevelingen die vorig jaar aan het bestuur zijn gedaan zijn opgevolgd. De bevindingen van de RvT over dit verslagjaar zijn opgenomen in hoofdstuk 39. Hier vindt u ook de reactie van het bestuur op dit verslag.

4.1.5 Relatie met Achmea

Centraal Beheer APF is een zelfstandige stichting en is onafhankelijk van Achmea en van Centraal Beheer. Het bestuur bepaalt het beleid van het fonds, met de RvT in zijn rol als toezichthouder.

Centraal Beheer APF heeft een aantal activiteiten uitbesteed aan onderdelen van Achmea. Achmea Investment Management (Achmea IM) voor het vermogensbeheer en het Fiduciair beheer, Achmea Pensioenservices (APS) voor de administratie en Centraal Beheer voor de distributie en communicatie. De kantoorautomatisering, huisvesting en een deel van de HRM uitvoering is uitbesteed aan Achmea Interne Diensten

Verder is er een relatie met Achmea voor financiering van zowel het weerstandsvermogen, de aanloopverliezen als ook kortstondige tijdelijke liquiditeitstekorten.

Pensioenbeheer

Er zijn met APS afspraken gemaakt over de te leveren diensten en het kwaliteitsniveau hiervan. Deze afspraken zijn vastgelegd in een uitbestedingsovereenkomst met bijbehorende service level agreement (SLA). APS levert per kwartaal SLA-rapportages over de manier waarop invulling wordt gegeven aan de afgesproken niveaus van dienstverlening. Deze rapportage wordt besproken en beoordeeld; de risicocommissie adviseert vervolgens het bestuur over eventueel te nemen stappen.

De kwaliteit van de dienstverlening wordt aan de hand van de rapportage Niet Financiële Risico's (NFR) beoordeeld. De NFR geeft informatie over de werking van de controls die de betrouwbaarheid van de uitvoering moeten waarborgen. Tevens bevat de NFR een overzicht van incidenten die de uitvoering van taken voor het APF raken. Ook deze rapportage wordt in de risicocommissie besproken, beoordeeld en er wordt een advies aan het bestuur geformuleerd. In het verslagjaar heeft het bestuur de afspraken met APS herzien. Het bestuur evalueert met de directie van APS periodiek de aard, kwaliteit en snelheid van de dienstverlening.

Vermogensbeheer

In de overeenkomst tussen Achmea IM en Centraal Beheer APF zijn de activiteiten van de fiduciair manager en de vermogensbeheerder vastgelegd. Er zijn afspraken gemaakt met de vermogensbeheerder over de te leveren diensten en het kwaliteitsniveau, die zijn vastgelegd in de uitbestedingsovereenkomst. Achmea IM voert het beleggingsbeleid van ons fonds uit binnen de daarvoor geldende richtlijnen, door het belegde vermogen te doen beheren door diverse externe partijen.

Het fonds ontvangt periodiek rapportages over de manier waarop Achmea IM invulling geeft aan de dienstverlening. Per kring worden maandelijks rendements- en risicorapportages geleverd. Deze worden besproken in de beleggingscommissie en worden tevens aan de desbetreffende BO's verstrekt. Op kwartaalbasis wordt een uitgebreidere versie met meer toelichting en detail geleverd; ook deze wordt in de beleggingscommissie besproken. De beleggingscommissie beoordeelt of de rapportages aanleiding geven tot actie en adviseert het bestuur hierover. Ook Achmea IM verstrekt per kwartaal SLA- en NFR-rapportages. Deze zijn in het verslagjaar door de beleggingsadviescommissie besproken en gemonitord.

Distributie

Achmea Services verzorgt de distributie, gericht op aansluiting van nieuwe werkgevers en pensioenfondsen bij Centraal Beheer APF. Er zijn met Achmea Services afspraken gemaakt over de te leveren diensten en het kwaliteitsniveau. Deze zijn vastgelegd in een uitbestedingsovereenkomst met bijbehorend dienstenoverzicht en SLA.

Centraal Beheer APF maakt in het kader van de dienstverlening als Centraal Beheer APF gebruik van de merk- en domeinnamen van Centraal Beheer Achmea. Centraal Beheer behoort tot de grootste verzekeraars in Nederland en heeft als onderdeel van Achmea een groot netwerk in de advies- en pensioenmarkt. De voorwaarden met betrekking tot dat gebruik zijn vastgelegd in een licentieovereenkomst.

Financiering

Het weerstandsvermogen van de standaardkringen en Kring Bavaria wordt door Centraal Beheer APF gefinancierd. Dit deel van het weerstandsvermogen wordt gefinancierd door middel van het beschikbaar stellen van kapitaal en een achtergestelde lening. Voor de achtergestelde lening is een overeenkomst opgesteld, waarbinnen het fonds trekkingen kan doen wanneer aanvulling van het beschikbaar weerstandsvermogen vereist is.

Over de financiering van aanloopverliezen hebben wij met Achmea afspraken gemaakt in de combinatie van schenking en garantstelling. Jaarlijks wordt een nieuw schenkingsverzoek gedaan, gecombineerd met het één jaar opschuiven van de garantstelling, totdat het break-even punt voor Centraal Beheer APF is bereikt en zich geen aanloopverliezen meer voordoen. Achmea heeft zich in december 2021 garant gesteld voor voorziene aanloopverliezen tot medio 2024. Hiermee is de continuïteit van het fonds als ook de aanwezigheid van voldoende weerstandsvermogen voor langere tijd gewaarborgd. De details en voorwaarden zijn opgenomen in de jaarrekening van de bedrijfsomgeving, als toelichting op de passiva en de niet uit de balans blijvende verplichtingen.

Daarnaast is met Achmea een rekeningcourant faciliteit overeengekomen voor kortstondige liquiditeitstekorten die zich kunnen voordoen in kring DC. In de uitvoeringsovereenkomsten in deze kring tussen Centraal Beheer APF en de aangesloten werkgevers is opgenomen dat premies per de eerste handelsdag van de maand worden belegd. Nog niet alle premies zijn op dat moment ontvangen, waardoor dit kortstondig liquiditeitstekort kan ontstaan. Daarom kan Centraal Beheer APF op dit moment beschikken over de rekeningcourant faciliteit. Zodra de premies ontvangen zijn, wordt weer afgelost. Deze financiering wordt alleen voor zover noodzakelijk ingezet.

4.2. Risicobeheersing

4.2.1 Inrichting

Door middel van risicomanagement is het mogelijk de onzekerheid rond mogelijk optredende gebeurtenissen die het realiseren van de strategie in de weg kunnen staan te managen. Uitgangspunt hierbij is niet zozeer het uitsluitend voorkomen van risico's, maar juist het nemen van afgewogen besluiten over te nemen risico's en de te nemen maatregelen.

Om de organisatie maximaal te laten profiteren is het belangrijk dat activiteiten die risico, compliance, controle en governance omvatten efficiënt worden gecoördineerd. Centraal Beheer hanteert daarbij een aanpak die aansluit op het COSO ERM 2017 model. Daarbij staan de concepten risicobereidheid (risk appetite) en risicoprofiel (risk profile) centraal in het besluitvormingsproces.

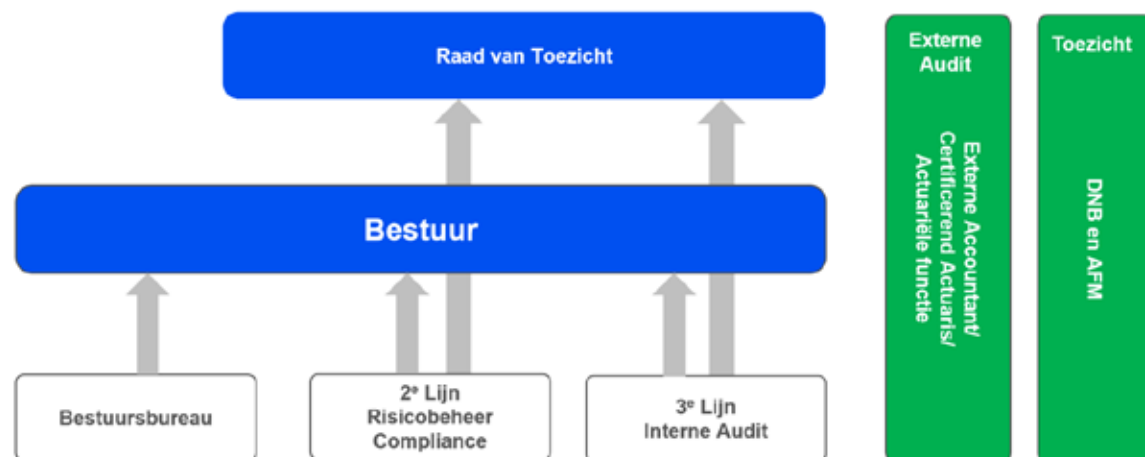
Hoofduitgangspunten zijn dat risicomanagement:

- Een integraal onderdeel van de processen is;
- Onderdeel van besluitvorming is;
- Systematisch, gestructureerd en tijdig is;
- Gebaseerd is op de best verkrijgbare informatie;
- Menselijke en culturele factoren in ogenschouw neemt;
- Dynamisch en iteratief is en reageert op verandering;
- Continue verbetering faciliteert en verrijking van de organisatie.

Risicomanagement en bestuur werken samen in het strategische planningsproces. De risicobereidheid is begin 2021 herzien. Door het formuleren van bedrijfsdoelstellingen wordt de strategie uitgevoerd. De doelstellingen dienen als basis voor het identificeren en beoordelen van en reageren op risico's.

De basis voor beheerste bedrijfsvoering door het fonds ligt in de administratieve organisatie en de wijze waarop het 'three lines model' is vormgegeven.

Three lines model

Afbeelding: Three Lines Model

- 1e lijns rollen: De 1e-lijns rollen worden ingevuld door bestuur en bestuursbureau.
- 2e lijns rollen: De 2e-lijns rollen hebben betrekking op compliance en risico management. Dit betreft sleutelfunctie risicobeheer en actuarieel.
- 3e lijns rollen: sleutel functie interne audit
- De 2e en 3e lijn hebben rapportage- en escalatielijnen naar zowel het bestuur als de RvT van Centraal Beheer APF.

4.2.2 Risicoraamwerk

Met integraal risicomanagement beoogt Centraal Beheer APF een aantal doelstellingen te realiseren:

- Kwaliteit besluitvorming. Het bestuur, de raad van toezicht (RvT) en het bestuursbureau ontvangen risico-gewogen informatie gebaseerd op de samenhang van alle risico's.
- Bewuste risicosturing. Bewuster sturen op risico's en risicospreiding. Welke risico's wil Centraal Beheer APF nemen en welke vermijden?
- Voorkomen over- en onderbeheersing. Door interne beheersing explicieter te koppelen aan de risicohouding kan voorkomen worden dat Centraal Beheer APF een beheersingsraamwerk (control framework) optuigt dat te zwaar of te licht is.

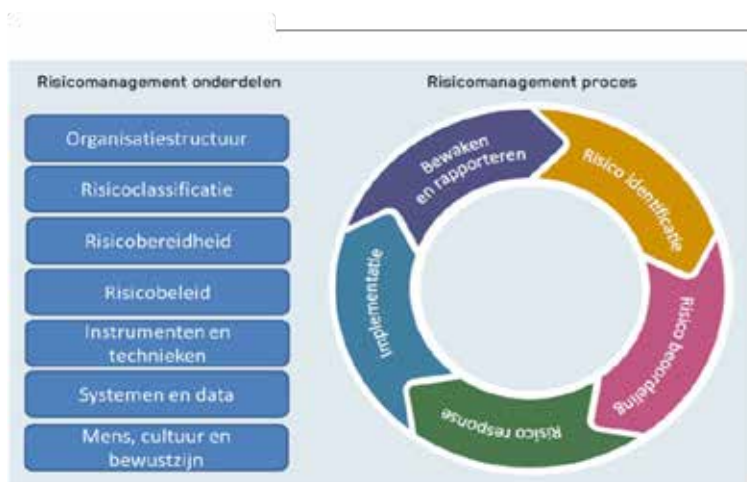
- Reduceren kosten en vergroten efficiëntie en effectiviteit risicomanagement activiteiten. Risicoprocessen, rapportages, methoden en technieken op elkaar laten aansluiten en waar mogelijk integreren. Door samenwerking en leereffecten tussen risicogebieden te bevorderen wordt de kwaliteit en toepassing van elkaars methoden en technieken verder verbeterd.

Het Risicoraamwerk bestaat uit zeven risicomanagement onderdelen. Hierbij is voor een eenduidige benadering van de beheersing van risico's binnen Centraal Beheer APF een risicomanagement proces gedefinieerd zoals in de figuur op de volgende pagina is beschreven. Voor het borgen van kwaliteit wordt gewerkt met een cyclus voor het beheer van de verschillende onderdelen van het Risicoraamwerk. De risico's en beheersmaatregelen worden gekoppeld met behulp van de risicomanagement software Naris.

Gelet op de potentiële impact van ecologische-, sociale en governance (ESG) factoren op zowel de activazijde van de balans als de technische voorzieningen, zijn deze risico's in 2021 expliciet als onderdeel van het risicoraamwerk opgenomen. Omdat de ESG-risico's meerdere risico-categorieën raken, worden ESG-risico's ook in onderling verband beoordeeld. Een vergelijkbare insteek werd al gehanteerd voor de thematische risico analyse op het gebied van integriteit (SIRA) en informatiebeveiliging.

Risico management is niet een op zichzelf staand doel, maar moet worden gedragen door de gehele organisatie. Doel is een cultuur waarin transparantie over risico's mag bestaan, wordt aangemoedigd om hierover transparant te zijn en waarbij risicoanalyse een terugkerend onderdeel van elk besluitvormingsproces vormt.

Figuur: Risicoraamwerk Centraal Beheer APF

4.2.3 Risicobereidheid

De risicobereidheid betreft de bereidheid risico's en onzekerheden al dan niet af te dekken en vormt de basis voor het uitvoeren van een goed risicomanagementproces. De risicobereidheid wordt jaarlijks geëvalueerd, zo ook in 2021. Het bestuur hanteert bij het maken van de risicoanalyses de risicocategorieën conform de FIRM-aanpak. De risicocategorieën bestaan uit financiële risico's en niet-financiële risico's. Daarnaast worden de strategische risico's beoordeeld. Per risicocategorie wordt aangegeven of deze risico's van invloed zijn op de kringen van het fonds of van invloed zijn op het fonds zelf. Sturing op beheersmaatregelen en prestatie-indicatoren geeft het bestuur handvatten in de sturing op de strategische doelstellingen en de sturing van de uitbestedingspartijen.

4.2.4 Eigenrisicobeoordeling

De implementatiewet van de herziene IORP-richtlijn verplicht pensioenfondsen in het kader van risicobeheer ten minste driejaarlijks een zogenoemde eigenrisicobeoordeling uit te voeren. De eigenrisicobeoordeling is een instrument voor een pensioenfonds om inzicht te krijgen in de samenhang tussen de strategie van het pensioenfonds, de materiële risico's

die het pensioenfonds kunnen bedreigen, de mogelijke consequenties hiervan voor de financiële positie van het pensioenfonds en de pensioenrechten van pensioengerechtigden en pensioenaanspraken van (gewezen) deelnemers.

De eigenrisicobeoordeling heeft als doel inzicht te krijgen in de samenhang tussen de strategie van het pensioenfonds, de materiële risico's die het pensioenfonds kunnen bedreigen, de mogelijke consequenties hiervan voor de pensioenen van de deelnemers en voor het pensioenfonds zelf. De Eigen Risico Beoordeling is geformuleerd op basis van de strategie, missie en visie van Centraal Beheer APF. De ERB is geen statisch geheel maar kan door het stapsgewijs doorlopen van de bouwstenen, zorgen voor risicobewustzijn en een versterking van het zelflerend vermogen van het fonds met als doel het vergroten van de doelmatigheid van het risicomanagement van het fonds. De ERB helpt om periodiek (of op basis van een trigger) te beoordelen, te monitoren en aantoonbaar te maken of en zo ja, op welke wijze, de strategie en/of het risicoprofiel aanpassing behoeft.

In 2020 is voor het eerst een eigen risicobeoordeling uitgevoerd. Uit de risicoanalyse van het pensioenfonds blijkt dat de veranderingen in de omgeving van het pensioenfonds, waaronder het Pensioenakkoord en de overgang op de het nieuwe pensioenadministratiesysteem bij de uitvoerder grote impact hebben. Beheersing van het proces en zorgvuldige communicatie met alle betrokkenen is meer dan ooit noodzakelijk.

4.2.5 Belangrijkste risico's van de bedrijfsomgeving

Voor Centraal Beheer APF is de realisatie van de strategische doelstellingen met betrekking tot het aantrekken van nieuwe klanten belangrijk, omdat het ondernemingsrisico, als onderdeel van het omgevingsrisico, het belangrijkste niet-financiële risico voor Centraal Beheer APF vormt. Centraal Beheer APF streeft daarnaast naar het actief meewegen van ESG-risico's. Omdat de meeste werkzaamheden zijn uitbesteed, heeft beheersing van het uitbestedingsrisico een hoge prioriteit. Deze risico's komen bij elkaar in 2021 in de voorbereiding op de transitie naar het nieuwe stelsel. In de Wet Toekomst Pensioenen hebben de deelnemers geen pensioenaanspraken meer maar persoonlijke pensioenvermogens. Bestaande pensioenaanspraken worden in principe vóór 1 januari 2027 "ingevaren" in de persoonlijke pensioenvermogens van de deelnemers. De nieuwe regelingen vragen om een andere, wendbare IT-omgeving en pensioenadministratie die sterker gelinkt is aan de beleggingen. Binnen het programma Expeditie Pensioenakkoord is een routeplan uitgestippeld om dit proces voor Centraal Beheer APF en de kringen optimaal te laten verlopen.

Centraal Beheer APF heeft een structuur vormgegeven waarbinnen de kringen optimaal kunnen functioneren. Uit oogpunt van schaalgrootte en efficiency worden de niet-financiële risico's centraal beheerst. De pensioenvermogens van Centraal Beheer APF vormen afgescheiden vermogens en zijn ondergebracht in de kringen. Er is sprake van een vermogensscheiding tussen deze pensioenvermogens en de bedrijfsomgeving van Centraal Beheer APF. Daarnaast is er sprake van een vermogensscheiding tussen de kringen onderling. De financiële risico's worden op het niveau van de kringen beheerst.

Omgevingsrisico

Op het niveau van Centraal Beheer APF wordt een aantal zaken centraal geregeld. Een belangrijk aspect daarbij is de realisatie van de business case als onderdeel van het omgevingsrisico. Het omgevingsrisico is één van de belangrijkste risico's voor het fonds. Het fonds wil groeien om nog efficiënter te kunnen werken en meer schaalvoordelen te creëren. Daarbinnen vallen de deelrisico's concurrentie, afhankelijkheid, reputatie en ondernemingsklimaat. Om de bedrijfsrisico's in verband met de pensioenuitvoering door Centraal Beheer APF te dekken, beschikt Centraal APF over het wettelijke vereiste weerstandsvermogen. Ten behoeve van het opvangen van resterende operationele risico's kan Centraal Beheer APF, mocht dit noodzakelijk zijn, een beroep doen op een door Achmea verstrekte garantie.

Uitbestedingsrisico

De uitvoerder of vermogensbeheerder dient te handelen in lijn met de belangen van het pensioenfonds en binnen de gestelde richtlijnen.

Centraal Beheer APF heeft een uitbestedingsbeleid dat eisen stelt aan zowel de uitbestedingspartijen als het selectieproces daarvan. De uit te besteden werkzaamheden zijn gedefinieerd in uitbestedingsovereenkomsten en SLA's (service level agreements). In deze SLA's zijn de uitbestede diensten nader gedetailleerd en waar mogelijk voorzien van KPI's (kritische performance-indicatoren). De uitbestedingspartijen rapporteren per kwartaal de performance ten opzichte

van de SLA. Het bestuur beoordeelt deze rapportages en bespreekt deze met de uitbestedingspartijen als daar aanleiding toe is. Op deze wijze houdt het bestuur gedurende het jaar toezicht op de uitbestede werkzaamheden.

In aanvulling op de SLA rapportage ontvangt het bestuur elk kwartaal een NFR-rapportage (niet-financiële risico's). Deze rapportage geeft inzicht in de procesuitvoering en eventueel opgetreden incidenten bij de leverancier. Ook deze rapportage wordt, indien noodzakelijk, met de leverancier besproken.

Jaarlijks verstrekken de uitbestedingspartijen Achmea Pensioenservices en Achmea Investment Management een ISAE3402 type II verklaring. Deze verklaring geeft voor de geselecteerde processen weer of de beheersmaatregelen adequaat zijn en of deze gedurende het jaar hebben gewerkt. De door de uitbestedingspartijen opgestelde rapportage wordt gecontroleerd door een onafhankelijke accountant. Voor het bestuur is deze verklaring een belangrijk signaal over de betrouwbaarheid van de uitgevoerde uitbestede processen. De rapportage wordt met de uitbestedingspartijen besproken.

Het informatiebeveiligingsrisico van de uitbestedingspartijen wordt gemonitord. Achmea Pensioenservices en Achmea Investment Management verstrekken jaarlijks een ISAE 3000 type II rapport. Dit betreft een IT Service Organisatie Control rapport met betrekking tot de opzet, bestaan en werking van de beheersmaatregelen gericht op de Trust Services Principles en Criteria: Beveiliging, Beschikbaarheid, Integriteit van gegevensverwerking, Vertrouwelijkheid en Privacy.

ESG risico

Ecologische-, sociale en governance (ESG) factoren relateren aan milieu, maatschappij en goed bestuur.

Klimaatverandering stelt de wereld voor een grote uitdaging. De fysieke gevolgen van klimaatverandering worden steeds merkbaarder. Klimaatrisico's drukken hun stempel op de economie. Vanuit wet- en regelgeving wordt aandacht gevraagd voor klimaatrisico's. Dit betekent dat beleggers in hun beleggingsproces voldoende aandacht voor klimaatrisico's én -kansen moeten hebben. In 2021 hebben wij de ESG-meter geïmplementeerd. Dit is een dashboard dat inzicht geeft in het ESG-profiel en ESG-risico's in de totale beleggingsportefeuille.

ESG- informatie wordt daar waar mogelijk op een systematische en consistente manier geïntegreerd binnen de beleggingsstrategie van de beleggingsfondsen waarin Centraal Beheer APF participeert. Risico's en kansen zijn hierdoor beter te beoordelen. Bij de selectie van vermogensbeheerders en beleggingsfondsen worden MVB-criteria meegenomen. Aspecten zijn ondertekening door de vermogensbeheerder van de Principles for Responsible Investment (PRI). In lijn met het IMVB convenant wordt gekeken of vermogensbeheerders conform de UN Guiding Principles en OESO-richtlijnen handelen om ESG-risico's te identificeren, te prioriteren en te adresseren en om lange termijn waarde creatie te bevorderen. Ook het beloningsbeleid van de vermogensbeheerder speelt een rol bij de selectie van vermogensbeheerders

4.2.6 Overige risico's van de bedrijfsomgeving

Kredietrisico

Centraal Beheer APF heeft als gevolg van de ontvangen garantie een tegenpartijrisico ten opzichte van Achmea. Periodiek vindt overleg plaats tussen de betrokken partijen. Centraal Beheer APF toetst jaarlijks de kredietwaardigheid van Achmea. In de relatie van Centraal Beheer APF met de kringen is sprake van een niet materieel tegenpartijrisico.

Renterisico

Centraal Beheer APF heeft geen beleggingen voor eigen risico. Het renterisico is daarmee beperkt.

Operationeel risico

Het operationeel risico is het risico samenhangend met ondoelmatige of onvoldoende doeltreffende procesinrichting dan wel procesuitvoering. De meeste werkzaamheden zijn uitbesteed, de risico's die hier mee samenhangen vallen onder het uitbestedingsrisico en worden daar gemanaged.

Juridisch risico

Dit is het risico samenhangend met (veranderingen in en naleving van) wet- en regelgeving,.

Het bestuursbureau volgt ontwikkelingen op het gebied van pensioenbeleidsvraagstukken en de daarop betrekking hebbende wet- en regelgeving en brengt daarover advies uit aan de commissies en het bestuur. Centraal Beheer APF bewaakt dat relevante wet- en regelgeving op de juiste wijze wordt vertaald naar en geïmplementeerd in interne processen en procedures, zowel bij het bestuur als bij de uitbestedingspartijen. Bepalingen aangaande de verplichtingen voortvloeiende uit wijzigende wet- en regelgeving zijn vastgelegd in de contracten met de uitbestedingspartijen.

Voor de bestuursleden, de leden van de RvT en de leden van de belanghebbendenorganen is een bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering afgesloten.

Informatiebeveiligingsrisico

Dit is het risico dat bedrijfsprocessen en informatievoorziening onvoldoende integer, niet continu of onvoldoende beveiligd worden ondersteund door IT.

Omdat de werkzaamheden van Centraal Beheer APF in belangrijke mate zijn uitbesteed, beperken de operationele informatiebeveiligings risico's van het APF zelf zich tot de kantoorautomatisering van het bestuur en bestuursbureau.

Integriteitsrisico

Integriteitsrisico is het risico dat de integriteit van het pensioenfonds dan wel het financiële stelsel wordt beïnvloed als gevolg van niet integere, onethische gedragingen van het pensioenfonds, medewerkers dan wel van de leiding in het kader van wet- en regelgeving en maatschappelijke en door het pensioenfonds opgestelde normen.

Integer handelen is binnen het fonds verankerd in de totale compliancestructuur. Bij bestuursbesluiten wordt in ogenschouw genomen of er voldoende rekening is gehouden met evenwichtige belangenbehartiging en of er sprake is van mogelijke integriteitsissues. Het fonds beschikt onder andere over een integriteitsbeleid, een gedragscode, een incidentenregeling, en een klachten- en geschillenprocedure.

De externe compliance officer ziet toe op naleving van de gedragscode en brengt hierover verslag uit aan het bestuur. De bij de gedragscode behorende nalevingsverklaring wordt jaarlijks door alle verbonden personen ondertekend. Dit beleid maakt integraal deel uit van het uitbestedingsbeleid en de afspraken met de uitbestedingspartijen. Zij verklaren zich bekend met dit beleid en daaraan compliant te werken. De toetsing hiervan is onderdeel van de eerder besproken rapportages.

Het bestuur heeft een systematische integriteitsrisicoanalyse (SIRA) uitgevoerd. Daarnaast zijn in het verslagjaar de SIRA's van de belangrijkste uitbestedingspartijen opgevraagd. Daaruit zijn geen signalen naar voren gekomen die aanpassing van het risicoprofiel zouden vergen.

Risico's kringen

De risico's met betrekking tot de kringen worden toegelicht in de risicoparagraaf van de betreffende kring.

4.3. Compliance

4.3.1 Compliance

Compliance is een onmisbare schakel om een goede reputatie en betrouwbaarheid van Centraal Beheer APF te waarborgen. De compliance functie wordt voor Centraal Beheer APF ingevuld door de risicomanager en de externe compliance officer. Centraal Beheer APF heeft het NCI aangesteld als externe compliance officer.

De compliance functie ziet toe op de naleving van wet- en regelgeving voor zover deze betrekking heeft op compliance & integriteit. In 2021 is een overzicht van de betreffende wet- en regelgeving geïntegreerd in het risicoraamwerk. Interne compliance regels en -procedures zijn hiervan afgeleid. De gedragscode, het incidentenbeleid en de SIRA zijn hierbij belangrijke hulpmiddelen. De in 2020 gereviseerde gedragscode is per 1 januari 2021 in werking getreden.

De compliance officer vervult een zelfstandige en onafhankelijke rol ten opzichte van Centraal Beheer APF en monitort de eerste lijn, in casu het bestuur als verantwoordelijke voor het beleid, de werknemers en de uitbestede

werkzaamheden voor zover het compliance en integriteit betreft. De compliance officer overlegt met de risicobeheerfunctie en rapporteert aan het bestuur over de voortgang en resultaten van de taken en verantwoordelijkheden en heeft een directe escalatiemogelijkheid naar de RvT in voorkomende gevallen.

In 2021 zijn onderdelen van het integriteitsbeleid geactualiseerd, waaronder het Sanctiebeleid. Daarnaast heeft een beoordeling van de integriteitsbeheersing van de uitbestedingspartijen plaatsgevonden. Ook is een aantal awareness sessies georganiseerd ten behoeve van het bestuur en bestuursbureau.

4.3.2 Beloningsbeleid

Centraal Beheer APF heeft een beloningsbeleid dat voldoet aan de wettelijke eisen. Het beloningsbeleid past bij de bedrijfsstrategie, doelstellingen, waarden en langetermijnbelangen van het fonds en zijn belanghebbenden. Het draagt daarnaast bij aan het voorkomen van (de schijn van) belangenverstrengeling of het nemen van onaanvaardbare of ongewenste risico's en aan het voorkomen van kosten die belanghebbenden niet dienen. In het beloningsbeleid past geen variabele of prestatie-gerelateerde beloning. Ontslag- of opzeggings- of exit- of schadevergoedingen worden alleen uitgekeerd als de rechter Centraal Beheer APF hiertoe verplicht. Het beloningsbeleid is goedgekeurd door de RvT.

Het bestuur is verantwoordelijk voor de implementatie en uitvoering van het beloningsbeleid. Het bestuur kan wijzigingen in het beloningsbeleid vaststellen na goedkeuring van de RvT. De RvT heeft goedkeuringsrecht op het beloningsbeleid, niet op beloningsbeleid aangaande RvT zelf, en monitort een zorgvuldige opzet, uitvoering en evaluatie van het beloningsbeleid.

Aan de bestuursleden, leden van de RvT en leden van de belanghebbendenorganen zijn in het verslagjaar vergoedingen betaald door het fonds voor hun werkzaamheden. Er zijn aan hen geen leningen verstrekt, noch is sprake van vorderingen op (voormalige) bestuurders, leden van de RvT of de leden van de belanghebbendenorganen. De bestuurders en de leden van de RvT nemen niet deel aan de pensioenregelingen van het fonds.

Op grond van het Besluit van de Staatssecretaris van Financiën van 28 april 2021, nr. 2021- 9403 is er met terugwerkende kracht tot 13 juni 2019 geen btw meer van toepassing op de vergoedingen van bestuurders, leden van de RvT en leden van belanghebbendenorganen. Centraal Beheer APF heeft hen verzocht de btw-component achterwege te laten op de facturen die na 25 juni 2021 werden ingediend.

Toets aan besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen

Het Besluit Ftk stelt eisen aan het beloningsbeleid van een pensioenfonds. Het beleid moet niet aanmoedigen tot het nemen van meer risico's dan voor het fonds aanvaardbaar is. Ons beloningsbeleid bevat geen risicoprikkels. Het Besluit Ftk vraagt daarnaast dat het beloningsbeleid wordt vastgelegd, vastgesteld en openbaar gemaakt. Een samenvatting van het beloningsbeleid is beschikbaar op de website van Centraal Beheer APF. Hiermee wordt ten aanzien van de beloning voldaan aan de eisen in het besluit. Het fonds heeft een beheerst beloningsbeleid.

Toets aan Code Pensioenfondsen

De Code Pensioenfondsen gaat in Thema 6, norm 41 tot en met 45 in op het beheerste beloningsbeleid. Onze beloningen zijn afgestemd op de grootte van het fonds en het tijdsbeslag (gebaseerd op het voltijdequivalent van DNB) en bevatten geen prestatiegerichte componenten. Er zijn in het verslagjaar geen ontslagvergoedingen overeengekomen. Hiermee voldoet het fonds voor wat betreft het beloningsbeleid aan de Code Pensioenfondsen.

4.3.3 Naleving Code Pensioenfondsen

De Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid hebben in 2013 de Code Pensioenfondsen (de Code) opgesteld. Deze Code is per 1 juli 2014 wettelijk verankerd. In 2018 is de Code geactualiseerd. Pensioenfondsen mogen de Code naleven volgens het 'pas-toe-of-leg-uit'-beginsel. Het bestuur onderschrijft het belang van de naleving van de Code en streeft ernaar alle normen na te leven. In bepaalde gevallen wijkt het bestuur af van de normen uit de Code. In 2021 is aan vrijwel alle normen voldaan. Alleen aan de normen 33 en 39 is slechts deels voldaan.

Norm 33 stelt dat er zowel in het bestuur als in de belanghebbendenorganen ten minste één vrouw en één man plaatsneemt en zowel mensen van boven als van onder de 40 jaar. Bij de werving van de bestuurders en leden van

belanghebbendenorganen maken eisen ten aanzien van geschiktheid, tijdsbeslag en betrouwbaarheid alsmede diversiteit, onderdeel uit van de selectie. Hierbij wordt uitdrukkelijk getracht kandidaten onder de 40 jaar en vrouwelijke kandidaten te vinden. Het aanbod aan geschikte kandidaten en de samenstelling van de achterban van de kringen zijn van invloed op de invulling. Helaas is het niet haalbaar gebleken om in alle organen invulling te geven aan de gewenste diversiteit (zie hierna).

Toelichting

	Leden onder de 40 jaar	Vrouwelijke leden
Bestuur	Nee	Ja
BO Bavaria	Ja	Nee
BO Pensioenfondsenkring 1	Nee	Ja
BO RBS	Nee	Ja
BO Sligro Food Group	Nee	Ja
SBO	Ja	Ja
BO Chemours	Nee	Nee
BO equensWorldline	Nee	Nee
BO DB Evenwicht	Nee	Ja
BO HPE	Nee	Nee
BP HP Nederland	Nee	Nee
BP ES Nederland	Nee	Nee

Norm 39 bepaalt volgens de bijlage van de Code Pensioenfondsen behorende bij de betreffende norm onder meer dat in geval van een onafhankelijk bestuursmodel het bestuur wordt benoemd en ontslagen door het belanghebbendenorgaan, na het horen van de RvT. Bij Centraal Beheer Algemeen Pensioenfonds benoemt en ontslaat het Kringoverstijgend medezeggenschapsorgaan (KOM) de leden van de RvT. De RvT benoemt en ontslaat de bestuursleden, na horen van het KOM. Hiermee ligt het primaat, zij het op indirecte wijze, bij de belanghebbenden. Het bestuur benoemt de leden van belanghebbendenorganen. Ontslag vindt plaats door het bestuur op verzoek van twee derde van de leden van het belanghebbendenorgaan of op aanwijzing van de toezichthouder.

Ondanks het 'pas toe of leg uit' karakter van de Code Pensioenfondsen zijn er bepalingen die altijd een toelichting verlangen. Deze normen worden, voor zover hierboven niet al aan de orde zijn geweest, hieronder nader toegelicht.

Rapportagenorm	Voldoet het fonds aan de norm?	Vindplaats toelichting jaarverslag of website
Norm 5 Het bestuur legt verantwoording af over het beleid dat het voert, de gerealiseerde uitkomsten van dit beleid en de beleidskeuzes die het eventueel voor de toekomst maakt. Het bestuur weegt daarbij de verschillende belangen af van de groepen die bij het pensioenfonds betrokken zijn. Ook geeft het bestuur inzicht in de risico's van de belanghebbenden op korte en lange termijn,	Ja	Het bestuur rapporteert in het jaarverslag over het beleid dat het in 2021 voerde, de gerealiseerde uitkomsten van dat beleid en de beleidskeuzes die het bestuur maakte.

Rapportagenorm	Voldoet het fonds aan de norm?	Vindplaats toelichting jaarverslag of website
gerelateerd aan het overeengekomen ambitieniveau.		
Norm 31 De samenstelling van fondsorganen is wat betreft geschiktheid, complementariteit, diversiteit, afspiegeling van belanghebbenden en continuïteit, vastgelegd in beleid. Zowel bij de aanvang van een termijn, als ook tussentijds bij de zelfevaluatie vindt een check plaats.	Ja	Het bestuur rapporteert in hoofdstuk 3 'Karakteristieken van het pensioenfonds' over de samenstelling van fondsorganen en de geschiktheid van de leden.
Norm 47 Het intern toezicht betreft deze Code bij de uitoefening van zijn taak.	Ja	De RvT betreft de Code bij de uitoefening van zijn taak en rapporteert hierover in zijn rapportage intern toezicht.
Norm 58 Het bestuur geeft publiekelijk inzicht in missie, visie en strategie.	Ja	In hoofdstuk 3 'Karakteristieken van het pensioenfonds' beschrijft het bestuur de missie, visie, ambitie en strategie van het fonds.
Norm 62 Het bestuur legt zijn overwegingen omtrent verantwoord beleggen vast en zorgt ervoor dat deze beschikbaar zijn voor belanghebbenden.	Ja	Het bestuur licht in hoofdstuk 6 'Vermogensbeheer' de overwegingen toe om maatschappelijk verantwoord te beleggen. Ook op de website van het pensioenfonds is informatie over dit onderwerp beschikbaar.
Norm 64 Het bestuur rapporteert in het jaarverslag over de naleving van de interne gedragscode (zoals bedoeld in de normen 15 en 16) en deze Code, net als over de evaluatie van het functioneren van het bestuur.	Ja	In hoofdstuk 3 'Karakteristieken van het pensioenfonds' en hoofdstuk 4 'Governance, risicobeheersing en compliance' rapporteert het bestuur over de naleving van de gedragscode en over de evaluatie van het functioneren van het bestuur.
Norm 65 Het bestuur zorgt voor een adequate klachten- en geschillenprocedure die voor belanghebbenden eenvoudig toegankelijk is. In het jaarverslag rapporteert het bestuur over de afhandeling van klachten en de veranderingen in regelingen of processen die daaruit voortvloeien.	Ja	In hoofdstuk 4 'Governance, risicobeheersing en compliance' wordt gerapporteerd over de behandeling van klachten en geschillen.

4.3.4 Naleving AVG

Centraal Beheer APF is gebonden aan de meldplicht datalekken. In 2021 zijn er geen datalekken gemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens. Centraal Beheer kent een risicoanalyse op het gebied van informatiebeveiliging die jaarlijks wordt

geëvalueerd en bijgewerkt. Bij de opzet van het beleid voor informatiebeveiliging sluit Centraal Beheer APF aan bij algemeen geaccepteerde raamwerken.

Centraal Beheer APF houdt zich aan de Gedragslijn Verwerking Persoonsgegevens Pensioenfondsen van de Pensioenfederatie. Deze trad per 1 januari 2020 in werking en biedt pensioenfondsen een kader om de Algemene Verordening Gegevensbescherming na te leven. De Functionaris Gegevensbescherming monitort de naleving van de Gedragslijn. Met de uitbestedingspartijen zijn afspraken gemaakt over naleving van de Gedragslijn.

Centraal Beheer APF kent een datakwaliteitsbeleid. Daarbij wordt ook aandacht besteedt aan de afspraken over de aanlevering van benodigde data door werkgevers en controles van data van externe partijen zoals UWV en gemeentelijke basisregistratie. Om duidelijk te maken hoe we omgaan met een correctie, mocht dit onverhoopt toch noodzakelijk zijn, is in 2021 het herzieningenbeleid vastgesteld.

4.3.5 Klachten- en geschillenafhandeling

Het fonds kent een klachten- en geschillenprocedure voor klachten en geschillen die ontstaan naar aanleiding van de uitvoeringsovereenkomst, het pensioenreglement of de uitvoering daarvan.

Het klantteam voor Centraal Beheer Algemeen Pensioenfonds van APS behandelt in eerste instantie de klachten en geschillen en informeert Centraal Beheer APF over de voortgang. In tweede instantie kan een bezwaarschrift worden gericht tot het bestuur van het fonds. Hierbij luistert het bestuur naar belanghebbende om zodoende het beleid te analyseren en waar nodig aan te passen. Indien de belanghebbende zich niet kan vinden in de uitkomst hiervan kan hij zich wenden tot de Ombudsman Pensioenen. De klachten- en geschillenprocedure is beschikbaar op de website: www.centraalbeheerapf.nl.

In het verslagjaar heeft Centraal Beheer APF 59 klachten ontvangen. Deze klachten zijn in behandeling genomen en afgehandeld conform de klachten- en geschillenprocedure. Daarbij wordt ook de SLA rapportage beoordeeld om te onderzoeken of er aanvullende maatregelen benodigd zijn. Wij gebruiken deze als input voor eventuele verbeteringen in processen of communicatie. De klachten gaven in 2021 geen aanleiding tot wijzigingen in de pensioenregeling of werkprocessen.

Onregelmatigheden die binnen Centraal Beheer APF, zijn organen of bij de partijen aan wie taken zijn uitbesteed, zijn gesignaleerd, kunnen worden gerapporteerd conform de klokkenluidersregeling van het fonds die is opgenomen als onderdeel van het Incidentenbeleid. Ook bij de pensioenuitvoerder en de vermogensbeheerder zijn klokkenluidersregelingen geïmplementeerd.

4.4. Toezichthouders DNB en AFM

De Nederlandsche Bank (DNB) en de Autoriteit Financiële Markten (AFM) houden toezicht op pensioenfondsen. De AFM controleert of pensioenfondsen zich aan de wetten en regels houden die betrekking hebben op informatie die aan deelnemers verstrekt moet worden en op de zorgplicht die pensioenfondsen hebben voor deelnemers met een premieovereenkomst. DNB is als toezichthouder belast met prudentieel toezicht. Dit toezicht richt zich op de financiële stabiliteit van pensioenfondsen. Centraal Beheer APF informeert DNB over alle wijzigingen in de statuten en per collectiviteitskring over de wijzigingen in reglementen en in de actuariële en bedrijfstechnische nota (Abtn). Elke maand en elk kwartaal rapporteert het pensioenfonds over de financiële positie van de collectiviteitskringen.

Centraal Beheer APF voert periodiek persoonlijk en schriftelijk overleg met DNB. Er is in het verslagjaar regelmatig contact geweest met DNB. Ook met de AFM hebben in het verslagjaar enkele persoonlijke gesprekken plaatsgevonden over specifieke communicatie-onderwerpen.

4.4.1 Verzoeken DNB 2021

De thema's waarover Centraal Beheer APF in 2021 op verzoek van DNB heeft gerapporteerd zijn:

- Niet financiële risico's (sectorbrede vragenlijst);

- Uitvraag transitie rentebenchmarks;
- Bestuurlijke effectiviteit bij strategische besluitvorming;
- Aanlevering deelnemersgegevens door werkgevers; en
- Transitie naar de nieuwe pensioenregeling.

Opmerkingen en aanbevelingen van DNB naar aanleiding van bovenstaande onderwerpen zijn, dan wel worden, door Centraal Beheer APF opgevolgd.

4.4.2 Verzoeken AFM 2021

In 2021 heeft Centraal Beheer APF op verzoek van de AFM de Toezichtrapportage tweede pijler pensioenmarkt opgeleverd.

4.4.3 Toezichtmaatregelen

Overeenkomstig artikel 96 van de Pensioenwet vermelden wij dat:

1. aan Centraal Beheer APF in het boekjaar 2021 geen dwangsommen en boetes zijn opgelegd;
2. Centraal Beheer APF in het boekjaar 2021 een aanwijzing als bedoeld in artikel 171 van de Pensioenwet heeft gekregen;
3. in het boekjaar 2021 geen bewindvoerder als bedoeld in artikel 173 van de Pensioenwet is aangesteld;
4. er geen sprake is van de situatie, bedoeld in artikel 172 Pensioenwet, waarin de bevoegdheidsuitoefening van alle of bepaalde organen van Centraal Beheer APF is gebonden aan toestemming van de toezichthouder.

Aanwijzing

De buffer voor de premieregeling in Kring DC moet voldoen aan het minimaal vereist eigen vermogen (MVEV). Dit is de ondergrens die de wet stelt aan het eigen vermogen van pensioenfondsen en/of -kringen. Dit MVEV heeft als doel de deelnemer te beschermen tegen 1) algemene risico's en 2) biometrische risico's van arbeidsongeschiktheid en overlijden. Centraal Beheer APF heeft biometrische risico's van arbeidsongeschiktheid en overlijden herverzekerd. Voor dit deel wilden wij graag geen buffer hoeven aan te houden.

Naar het oordeel van DNB dient voor deze risico's ondanks volledige herverzekering, wel een buffer te worden aangehouden. Dit betekende dat er voor de pensioenopbouw in Kring DC geen kostendekkende premie in rekening werd gebracht en het eigen vermogen in Kring DC te laag was. Hoewel wij werkten aan een oplossing, was DNB van mening dat het daadwerkelijk doorvoeren hiervan te lang duurde. De aanwijzing hield in dat er per 1 januari 2021 een kostendekkende premie in rekening moest worden gebracht en dat het eigen vermogen per 31 december 2021 aangevuld moet zijn.

De aanwijzing is door ons opgevolgd en betreffende werkgevers zijn geïnformeerd over de aanpassingen. Sinds 1 januari 2021 brengt Centraal Beheer APF een kostendekkende premie in rekening bij Kring DC. Aanvullend is vanuit de beschikbare premie het eigen vermogen aangevuld, waardoor het eigen vermogen in Kring DC eind 2021 weer op peil was.

4.5. Ontwikkelingen en naleving wet- en regelgeving

4.5.1 Wetsvoorstel Wet toekomst pensioenen

In juni 2020 hebben werkgevers- en werknemersvertegenwoordigers en het kabinet een akkoord bereikt over de hoofdlijnen van een nieuw Nederlands pensioenstelsel. Dit akkoord is inmiddels door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid uitgewerkt in het wetsvoorstel Wet toekomst pensioenen. Het wetsvoorstel is eind maart 2022 bij de Tweede Kamer ingediend. De beoogde inwerkingtredingsdatum van deze wet is 1 januari 2023. Uiterlijk op 1 januari 2027 moeten alle pensioenregelingen voldoen aan de nieuwe wet.

De belangrijkste uitgangspunten van het nieuwe pensioenstelsel zijn de volgende:

- Vanaf 1 januari 2027 moeten alle pensioenregelingen beschikbare premieregelingen zijn. Daarbij geldt dat voor alle werknemers het zelfde premiepercentage van toepassing moet zijn. Een zogenaamde vlakke staffel.

- De premie mag maximaal 30% van de pensioengrondslag bedragen. Kosten en risicopremies voor overlijdensverzekeringen en arbeidsongeschiktheidsverzekeringen mogen daar nog bovenop komen.
- Tot 2037 mag de premie maximaal 33% van de pensioengrondslag bedragen. Die 3% extra kan gebruikt worden om eventuele compensatie in verband met de overgang naar de nieuwe regeling te financieren.
- Voor het nabestaandenpensioen gelden uiterlijk vanaf 1 januari 2027 uniforme voorschriften. Het nabestaandenpensioen bij overlijden voor de pensioendatum kan alleen nog maar op risicobasis worden verzekerd en is onafhankelijk van de diensttijd. Het nabestaandenpensioen mag maximaal 50% van het pensioengevend salaris bedragen. De wet schrijft voor welke partners in aanmerking komen voor een nabestaandenpensioen.
- In het Pensioenakkoord is afgesproken dat de nieuwe pensioenopbouw en de reeds opgebouwde pensioenaanspraken zoveel mogelijk bij elkaar worden gehouden in één pensioenregeling. De hoofdregel is daarom dat de bestaande aanspraken worden ingevaren in de nieuwe pensioenregeling, tenzij dit onevenredig ongunstig uitpakt voor bepaalde groepen belanghebbenden.

Centraal Beheer APF bereidt zich voor op het nieuwe pensioenstelsel en volgt het wetgevingstraject nauwlettend. In 2021 is het programma Expeditie Pensioenakkoord van start gegaan. Er is een roadmap 2022-2027 opgesteld. Eind 2021 heeft het bestuur groen licht gegeven voor de voorgestelde projectorganisatie voor Expeditie Pensioenakkoord.

4.5.2 Concept Besluit toeslag in bijzondere omstandigheden

Op 11 november 2021 heeft de Tweede Kamer een motie aangenomen. Daarbij is de regering opgeroepen om een besluit uit te werken, waardoor pensioenfondsen onder voorwaarden al in 2022 een voorwaardelijke toeslag mogen verlenen. Daarbij moeten wel nadrukkelijke waarborgen gelden voor evenwichtig invaren en de belangen van toekomstige generaties. De regering heeft een algemene maatregel van bestuur uitgewerkt tot wijziging van het besluit FTK. Daarmee wordt het mogelijk voor pensioenfondsen in 2022 onder waarborgen bij een beleidsdekkingsgraad van 105% te indexeren. Het besluit wordt naar verwachting per 1 juli 2022 van kracht. Het bestuur zal per kring bezien of het mogelijk, wenselijk en verantwoord is een extra toeslag te verlenen over 2022.

4.5.3 Vrijstellingsregeling

Op 16 december 2020 heeft Minister Koolmees laten weten dat hij gegeven de bijzondere economische situatie veroorzaakt door de coronapandemie grootscheepse pensioenverlagingen niet gewenst vindt. Daarom had de Minister besloten dat pensioenfondsen voor het jaar 2021 op dezelfde manier en onder dezelfde voorwaarden als het voorgaande jaar de vrijstellingsregeling kunnen gebruiken om het aantal van 6 meetmomenten waarna aan het MVEV moet worden voldaan te verlengen. Zij mochten pas van deze vrijstelling gebruik maken als de dekkingsgraad op 31 december 2020 minimaal 90% is. Bij een lagere dekkingsgraad moest tenminste worden gekort tot 90%. De hersteltermijn voor het vereist eigen vermogen werd ook in 2021 verlengd van 10 naar 12 jaar. Bij Centraal Beheer APF heeft Kring Bavaria bij het doorvoeren van een korting per 31 december 2020 gebruik gemaakt van deze regeling.

Op 17 december 2021 heeft de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid de Vrijstellingsregeling voor het jaar 2022 opnieuw vastgesteld. Net als de voorgaande jaren is er nog steeds sprake van een bijzondere economische situatie veroorzaakt door de coronapandemie grootscheepse. Daarom is opnieuw besloten dat pensioenfondsen op dezelfde manier en onder dezelfde voorwaarden als vorig jaar de vrijstellingsregeling kunnen. Bij Centraal Beheer APF hebben Kring Bavaria en Kring DB Premie gebruik gemaakt van deze regeling. Hierdoor zijn kortingen in deze kringen voor 2022 voorkomen.

4.5.4 Verplichting om UBO aan te wijzen

Instellingen die vallen onder de werking van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) moeten de identiteit van de Ultimate Beneficial Owner (UBO) aanwijzen. Pensioenfondsen zijn vanwege hun rechtspersoonlijkheid (stichting) verplicht om bestuurders uiterlijk per 27 maart 2022 op te nemen in het UBO-register bij de Kamer van Koophandel. Centraal Beheer Algemeen Pensioenfonds heeft op 14 april 2021 aan deze verplichting voldaan.

4.5.5 Wet Bestuur en toezicht rechtspersonen

De Wet bestuur en toezicht rechtspersonen is op 1 juli 2021 van kracht geworden. Hierdoor is de wettelijke regeling in het Burgerlijk Wetboek voor bestuur en toezicht bij stichtingen gewijzigd. Belangrijkste wijziging is dat in de statuten een regeling voor ontstentenis of belet van bestuurders en van leden van de RvT moet worden opgenomen. De statuten van Centraal Beheer APF kenden reeds een regeling voor ontstentenis of belet van bestuurders. De regeling voor de leden van de RvT is per 1 november 2021 aan de statuten toegevoegd.

4.5.6 Aanbevelingen Ombudsman Pensioenen

In maart 2021 heeft de Ombudsman Pensioenen opgeroepen om de gevolgen van uitruil van partnerpensioen in ouderdomspensioen beter inzichtelijk te maken in het aanvraagproces van uitruil, om te voorkomen dat partners zich niet realiseren dat er na de uitruil geen recht meer is op een uitkering bij overlijden. Centraal Beheer APF heeft gehoor gegeven aan deze oproep en de aanvraagformulieren voor uitruil verduidelijkt.

In juli 2021 heeft de Ombudsman Pensioenen de resultaten gepubliceerd van een onderzoek naar informatieverstrekking aan arbeidsongeschikte deelnemers over het aanvragen van premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid. Uit dit onderzoek volgt dat met name informatie aan arbeidsongeschikte deelnemers die zich voorheen (voordat de meldingen via het UWV werden ontvangen) zelf moesten melden, maar daar geen weet van hadden, verbeterd kan worden. Centraal Beheer APF heeft de informatie op haar website aangevuld, zodat arbeidsongeschikte deelnemers meer handelingsperspectief wordt geboden.

4.5.7 Herzieningenbeleid

In januari 2021 heeft de Pensioenfederatie opgeroepen zorg te dragen voor duidelijk, begrijpelijk beleid voor het doorvoeren van (de gevolgen van) herzieningen. Centraal Beheer APF heeft een duidelijk en zorgvuldig herzieningenbeleid vastgesteld. Dit beleid is op onze website gepubliceerd,

4.5.8 Waardeoverdracht en afkoop klein pensioen en afkoop klein nettopensioen

Op 23 december 2021 is een wetsvoorstel bij de Tweede Kamer ingediend, waarin de automatische waardeoverdracht en het afkooprecht van kleine pensioenen wordt uitgebreid. Ook wordt voorgesteld de afkoop van kleine netto pensioenen mogelijk te maken. Het kabinet wil deze wet zo spoedig mogelijk in werking laten treden. Als de wet van kracht wordt zal Centraal Beheer APF een besluit nemen over het toepassen van de afkoopmogelijkheid van kleine netto pensioenen.

4.5.9 Wet bedrag ineens, RVU en verlofsparen

Deze wet introduceert onder meer een wettelijk keuzerecht voor deelnemers en gewezen deelnemers om een deel van de waarde van het opgebouwde ouderdomspensioen af te kopen. De wet is op 12 januari 2021 aangenomen. Het keuzerecht voor een bedrag ineens is uitgesteld tot 1 januari 2023. Centraal Beheer APF bereidt zich voor op tijdige implementatie van dit nieuwe keuzerecht.

4.5.10 Conversie in plaats van verevening bij scheiding

Het wetsvoorstel Wet pensioenverdeling bij scheiding 2022 is op 16 september 2019 bij de Tweede Kamer ingediend. De verdeling van het pensioen bij scheiding wordt anders. Conversie wordt voor nieuwe gevallen de standaard in plaats van verevening. Dat past volgens het kabinet beter bij de huidige tijd. Het bijzonder partnerpensioen wordt voortaan berekend over de huwelijkse periode. De beoogde datum van inwerkingtreding van 1 januari 2022 is uitgesteld. Centraal Beheer APF onderzoekt de te verwachten consequenties voor de uitvoering van de pensioenadministratie en waarborgt tijdige implementatie.

4.5.11 SFDR

Op 8 maart 2018 heeft de Europese Commissie het actieplan 'duurzame groei financieren' gepubliceerd. Hieruit is de verordening betreffende informatieverstrekking over duurzaamheid in de financiële dienstensector voortgekomen, de SFDR (Sustainable Finance Disclosure Regulation). Op 10 maart 2021 is deze Europese Verordening SFDR in werking getreden. De SFDR bevat nieuwe regels over informatieverstrekking over duurzaamheid van beleggingen. De SFDR

heeft rechtstreekse werking voor de EU-lidstaten. Dit betekent dat er geen implementatiewetgeving op nationaal niveau meer nodig is voor de inwerkingtreding.

De informatieverplichtingen uit deze Europese verordening kennen twee levels. Level 1 met een implementatiedatum van 10 maart 2021, op grond waarvan pensioenfondsen “principle based” moet voldoen aan de SFDR. Centraal Beheer Algemeen Pensioenfonds heeft de vereiste informatie over duurzaamheid van beleggingen op de website en in Pensioen 123 tijdig aangepast. Level 2 kent een implementatiedatum van 1 januari 2023. Vanaf deze datum moeten pensioenfondsen “rule based” voldoen aan de SFDR conform de verstrekte Regulatory Technical Standards (RTS).

4.5.12 Wetsvoorstel Wet digitale overheid

Het wetsvoorstel Wet digitale overheid (WDO) verplicht pensioenfondsen tot acceptatie van door de overheid toegelaten inlogmiddelen. Doel van de WDO is om met betrouwbare en veilige elektronische identificatie, toegang tot digitale diensten van de overheid mogelijk te maken. De digitale dienstverlening van overheidsinstanties moet veiliger, beter en sneller worden. De WDO introduceert een acceptatieplicht voor bepaalde eID-middelen. De WDO geldt voor bestuursorganen en voor ‘aangewezen organisaties’. Aangewezen zijn de pensioenuitvoerders in de zin van de Pensioenwet. De beoogde inwerkingtredingsdatum van het wetsvoorstel was oorspronkelijk 1 januari 2019. Inmiddels is de verwachting dat de wet per 1 januari 2023 in werking treedt. Centraal Beheer APF is voorbereid op de nieuwe wet en zal werkgeversportalen en deelnemersportalen toegankelijk maken voor de nieuw verplichte inlogmiddelen.

5. Communicatie

5. Communicatie

Bij Centraal Beheer APF staat de deelnemer centraal. Communicatie met onze deelnemers is dan ook een speerpunt. De overheid legt steeds meer verantwoordelijkheid bij de burgers. Voor deelnemers is begrijpelijke en aansprekende informatie over pensioen dan ook cruciaal om die eigen verantwoordelijkheid voor de eigen oudedagsvoorziening te kunnen nemen.

5.1. Ons communicatiebeleid

Onze communicatie wordt vormgegeven langs drie pijlers. Elke 3 jaar stellen we een communicatiebeleidsplan op. Hierin worden de uitgangspunten en ambitie voor de communicatie beschreven. Het beleid wordt vervolgens jaarlijks vertaald naar concrete activiteiten die erop gericht zijn om de effectiviteit van de communicatie naar deelnemers te vergroten. Tot slot vinden wij het van belang inzicht te krijgen in wat deelnemers verwachten, door gegevens te analyseren, vast te stellen of de communicatie hier succesvol op inspeelt en bij te sturen waar nodig.

In 2020 is een communicatiebeleidsplan opgesteld voor de periode 2020-2022. Het uitgangspunt voor het communicatiebeleidsplan vormt de visie en missie van Centraal Beheer APF. Hierbij zijn de kernwaarden van Centraal Beheer APF; samen, professioneel, digitaal, innovatief en transparant meegenomen. Onze doelstelling is de pensioenpartner te zijn voor deelnemers door middel van begrijpelijke, activerende en aansprekende informatie.

Randvoorwaarde voor alle communicatie-uitingen is dat deze voldoen aan de open normen die de Pensioenwet voorschrijft. Vanuit de Communicatiecommissie wordt tevens bewaakt dat het pensioenfonds alle wettelijke verplichte communicatie-uitingen verstrekt aan deelnemers.

Aan de hand van het beleidsplan is voor 2021 een jaarplan opgesteld. In dit jaarplan waren specifieke acties opgenomen, die gedurende het jaar zijn uitgevoerd. We hebben de Liefde voor Later ontwikkeld, een e-nieuwsbrief voor (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden van Centraal Beheer APF. Hiervan zijn drie uitgaven verschenen in 2021. Daarnaast is vervolg gegeven aan de campagne Pensioen APK: via deze campagne activeren wij deelnemers om hun pensioen te checken en gegevens aan ons door te geven zodat wij communicatie persoonlijker kunnen maken. Wij ontzorgen de deelnemers door gerichte persoonlijke boodschappen waarbij wij gebruik maken van diverse communicatiekanalen om het de deelnemer gemakkelijk te maken. Zo hebben wij speciaal voor de doelgroep 62-plus een mailing 'Bijna met pensioen' verzorgd. Voor de deelnemers uit Kring DC die bijna met pensioen gaan, hebben wij een webinar gehouden om hen voor te bereiden op de te maken keuzes. Wij hebben beeldbellen ingezet als nieuw medium. En wij creëren vertrouwen door transparant te zijn over beleggingen en te inspireren met de impact hiervan. Dat doen wij door informatie op de website en door in de Liefde voor Later aandacht te besteden aan maatschappelijk verantwoord beleggen.

5.2. Stakeholders actief informeren over belangrijke ontwikkelingen

Het bestuur vindt het van belang stakeholders op de hoogte te houden van belangrijke ontwikkelingen.

Voor de werkgevers in de standaardkringen heeft het bestuur in 2021 twee online werkgeversbijeenkomsten georganiseerd. In deze bijeenkomsten zijn werkgevers bijgepraat over de ontwikkelingen rondom het nieuwe Pensioenakkoord en de financiële situatie van de kringen. Ook is in het voorjaar een enquête gehouden onder werkgevers met betrekking tot het nieuwe Pensioenakkoord. Daarnaast zijn er diverse online sessies georganiseerd voor werkgevers en adviseurs. Hierin stond o.a. het nieuwe Pensioenakkoord en vermogensbeheer centraal.

Via onze website worden alle belanghebbenden op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen over het nieuwe Pensioenakkoord en andere actualiteiten. Ook ontwikkelingen rondom het pensioenfonds worden daar met alle stakeholders gedeeld.

In 2021 zijn de economische omstandigheden voor pensioenfondsen verbeterd, waardoor de premiestelling voor de kringen zich over het algemeen ook positief heeft ontwikkeld. De communicatie over de premiestelling is vormgegeven

via een presentatie aan de werkgevers tijdens een werkgeversbijeenkomst. Daarnaast zijn de adviseurs van de diverse werkgevers geïnformeerd over de nieuwe premies. Hierbij is speciale aandacht besteed aan Kring Stabiliteit, dit omdat het gebruik van de verwacht rendementscurve wettelijk leidt tot een aanpassing van deze curve eens in de 5 jaar. Door de gedaalde rente in de afgelopen 5 jaar heeft dit tot een toename geleid van de premie voor 2022. Werkgevers en werknemers zijn hier ook over op de hoogte gebracht. Dit jaar is al een beperkte vervroeging van de feitelijke premiestelling doorgevoerd. Onderzocht wordt of een verdere vervroeging van de premiestelling binnen de wettelijke kaders mogelijk is, zodat nog tijdiger over het premieniveau in het opvolgende jaar gecommuniceerd kan worden.

Het bestuur zal ook in 2021 zijn stakeholders op de hoogte houden van ontwikkelingen die hen raken. Dit in lijn met de doelstellingen van het Centraal Beheer APF die met het communicatiebeleid worden bewerkstelligd.

5.3. Communicatie met belanghebbendenorganen

Ook in 2021 heeft het bestuur meerdere malen met de belanghebbendenorganen gecommuniceerd. Tweemaal per jaar zijn het bestuur en de RvT in gesprek gegaan met ieder Belanghebbendenorgaan. Aanvullend is tijdens de jaarlijkse kennis- en beleidsdag voor belanghebbendenorganen in verschillende werksessies gesproken over relevante onderwerpen, zoals het belang van risicobereidsheidsonderzoeken in aanloop naar het nieuwe pensioencontract, communicatie, maatschappelijk verantwoord beleggen en de uitkomsten uit het klanttevredenheidsonderzoek.

Ieder kwartaal informeert het bestuur de belanghebbendenorganen via een nieuwsbrief met de actuele stand van zaken van het pensioenfonds.

Samen staan we sterker is een belangrijk uitgangspunt voor Centraal Beheer APF. Een belangrijke bouwsteen hiervoor is de inspraak en zeggenschap van de belanghebbendenorganen op het beleid en de uitvoering door het algemeen pensioenfonds.

5.3.1 Werkgroep Governance

Centraal Beheer Algemeen Pensioenfonds groeit. Dat is positief, maar brengt ook de uitdaging met zich mee om de besturing van het APF beheersbaar en efficiënt te houden. Het was daarom tijd om te bezien of er een aanpassing kon worden doorgevoerd in de huidige governance-structuur, zodanig dat zowel de BO's zelf als het bestuur en de RvT ontlast kunnen worden. Doel is een efficiënte en effectieve governance.

In 2021 is de werkgroep Governance aan de slag gegaan met bovenstaande vraagstukken. De werkgroep bestond uit een delegatie van het bestuur, bestuursbureau en BO-leden. De werkgroep heeft voorstellen gedaan om de besturing van het APF beheersbaar te houden en het aantal overleggen tussen bestuur en BO's en RvT en BO's te beperken. Deze voorstellen zijn getoetst bij alle Belanghebbendenorganen van Centraal Beheer APF en bij het KOM. Alle BO's hebben begrip getoond voor de noodzaak om efficiencyverbeteringen aan te brengen in de governancestructuur. De suggesties die de BO's gedaan hebben zijn verwerkt in de uiteindelijke voorstellen, die in november 2021 door het bestuur zijn overgenomen.

Een van de voorstellen van de werkgroep had ten doel de betrokkenheid van BO-leden te vergroten: vanaf 2022 werken we met BO-brede klankbordgroepen op vier onderwerpen: deelnemerszaken, werkgeverszaken, vermogensbeheer en pensioenbeheer. Via deze klankbordgroepen kan op een informele manier input worden opgehaald bij de BO's ook op onderwerpen waar geen formele rol voor BO's is weggelegd.

5.4. Klanttevredenheidsonderzoek

Afgelopen jaar is een tevredenheidsonderzoek uitgevoerd onder de BO-leden, werkgevers en deelnemers. Hieruit volgt dat de BO's zeer tevreden zijn over de samenwerking met Centraal Beheer APF. BO's ervaren dat er geluisterd wordt naar hun input en dat hun vragen adequaat worden beantwoord. Gezamenlijk streven we naar een efficiënte en effectieve werkwijze.

De respons vanuit werkgevers en deelnemers was helaas laag. Het klanttevredenheidsonderzoek helpt ons inzicht te verkrijgen hoe wij als Centraal Beheer APF verder kunnen verbeteren. Wij hebben waardevolle input verkregen. Op het

vlak van klantcontact, begrijpelijke communicatie en het betrekken van deelnemers bij pensioen gaan wij verdere verbeteringen in gang zetten.

6. Vermogensbeheer

6. Vermogensbeheer

Het hoofdstuk 'Vermogensbeheer' beschrijft de basis waarop het beleid op het gebied van vermogensbeheer voor het fonds als geheel is ingericht. Het beleid is niet op alle onderdelen exact gelijk voor de verschillende kringen in het fonds. Daarom zijn de kring specifieke onderdelen nader uitgewerkt per kring vanaf hoofdstuk 8.

6.1. Beleggingsbeleid

Wij beleggen vanuit het 'prudent person' beginsel. De beleggingen voldoen aan kwalitatieve beginselen van veiligheid, kwaliteit en spreiding van risico's. Dit houdt onder andere in dat het beleggingsbeleid per kring is afgestemd op de verplichtingenstructuur van de betreffende kring. Hierbij is rekening gehouden met de wettelijke eisen die onder het Financieel Toetsingskader aan het beleggingsbeleid en risicomanagement worden gesteld.

Het beleggingsbeleid is gebaseerd op de investment beliefs van het fonds en aanvullend op een ALM-studie die per kring is uitgevoerd. Per kring wordt aan de hand van de ALM-studie in de portefeuilleconstructie uitgewerkt hoe het generieke beleggingsbeleid vertaald wordt voor de specifieke kring. Dit alles wordt vastgelegd in het beleggingsplan dat vervolgens vertaald wordt in beleggingsrichtlijnen voor de fiduciaire manager. De fiduciair manager legt de afspraken vast in mandaatrichtlijnen richting onderliggende beheerders. De beleggingsrichtlijnen dienen ter borging van het beleid van het bestuur. Het managersselectiebeleid bestaat uit het selecteren, combineren, monitoren, evalueren en mogelijk vervangen van externe managers voor het pensioenfonds. Het pensioenfonds bepaalt de doelstelling en randvoorwaarden waarbinnen de selectie plaatsvindt en neemt de beslissingen.

6.2. Investment beliefs

Wij streven ernaar de deelnemers van het fonds een zo hoog en betrouwbaar mogelijk inkomen voor later te bieden, gegeven het risicoprofiel. De investment beliefs van Centraal Beheer APF en het risicoprofiel van een kring zijn de basis voor de jaarlijkse beleggingscyclus die op kringniveau plaatsvindt. De investment beliefs zijn in 2020 geactualiseerd. Belangrijkste veranderingen hebben betrekking op het beter mogelijk maken van kring specifieke afwegingen en het uitgangspunt van een passieve beleggingsvorm.

Onze investment beliefs zijn:

1. **Doelstellingen, beleidsuitgangspunten, waaronder de kring specifieke risicohouding, risico appetite en pensioenverplichtingen zijn leidend voor de samenstelling van de beleggingsportefeuilles.** Wij richten de beleggingsportefeuilles van de kringen zodanig in dat de rendements-/risico profielen op lange termijn zo goed mogelijk aansluiten bij deze doelstellingen en beleidsuitgangspunten. Korte termijn afwijkingen hiertussen zijn binnen van tevoren aangegeven grenzen toelaatbaar.
2. **Het beheer van de beleggingen richt zich op lange(re) termijn ontwikkelingen en niet op market-timing.** Op lange termijn volgen de marktprijzen van beleggingen de ontwikkeling van de bijbehorende onderliggende reële markten. Bij het inrichten van de beleggingsportefeuille(s) is het derhalve van groot belang een visie te hebben op de lange termijn ontwikkelingen. Voor de middellange termijn (MLT 3-5 jaar) biedt het strategisch beleid ruimte voor (bij)sturing vanuit risico-en/of rendementsoverwegingen en gemotiveerd vanuit onze lange termijn visie.
3. **Het nemen van beleggingsrisico's wordt op lange termijn beloond door een hoger (verwacht) rendement in vergelijking met risicovrije beleggingen.** Wij streven daarbij naar een goede diversificatie of spreiding over de verschillende beleggingscategorieën/producten en stijlen, dit is de meest eenvoudige manier om te komen tot een meer evenwichtige portefeuille in termen van rendement en risico. Wij vinden het belangrijk de portefeuille zodanig te construeren dat deze robuust is in verschillende (risico) scenario's.
4. **Wij maken per beleggingscategorie de afweging voor de meest geschikte beheervorm.** Hierbij hanteren wij het uitgangspunt om eerst te kijken naar passieve beleggingsmogelijkheden. Wij komen tot een passende beheervorm na een goede motivatie en onderbouwing. Belangrijke criteria daarbij zijn specifieke benchmark mogelijkheden, een onzeker rendement versus zekere kosten en een positief saldo van hoger verwacht rendement versus kosten. De risk appetite van een specifieke kring biedt ruimte om te komen tot aanvullende kring specifieke afwegingen.

5. **Maatschappelijk verantwoord beleggen loont.** Wij integreren maatschappelijk verantwoord beleggen in onze portefeuilles omdat wij geloven dat beleggingen in duurzame beleggingen hand in hand kunnen gaan met het behalen van gestelde rendementsdoelstellingen.
6. **Wij streven naar operationele efficiëntie in ons beleggingsproces.** Wij beleggen zo kostenefficiënt mogelijk omdat we ons bewust zijn dat kosten zwaar drukken op het pensioenresultaat. Wanneer hier naar verwachting een voldoende hoger rendement tegenover staat kunnen hogere kosten verantwoord zijn.
7. **Wij dekken de risico's af waar in onze ogen geen adequate beloning tegenover staan af.** Voor elke beleggingscategorie beoordelen wij periodiek of (gedeeltelijke) valuta-afdekking risico-verlagend werkt op de onderliggende beleggingen. Het renterisico en inflatierisico worden per kring in die mate afgedekt die aansluit bij het ambitieniveau en de pensioenverplichtingen.
8. **Wij beleggen alleen in instrumenten die wij volledig begrijpen.**
9. **Gegeven ons governance budget hebben wij voorkeur voor beheersbare niet complexe beleggingen.** Wij kiezen alleen voor opname van complexe beleggingen indien deze het risico rendementsprofiel van de portefeuille naar verwachting sterk verbeteren.
10. **We beleggen in derivaten voor zover dit helpt de portefeuille efficiënt te kunnen sturen en risico's te kunnen beheersen.**

6.3. Maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB)

MVB beleid

Wij hechten een groot belang aan maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB) en kiezen ervoor om een verantwoord beleggingsbeleid toe te passen. Dit beleid wordt regelmatig geactualiseerd, zodat wordt voldaan aan alle wet- en regelgeving op het gebied van MVB. In ons MVB-beleid wordt o.a. uiteengezet hoe verschillende MVB-instrumenten worden ingezet, zoals: engagement, corporate governance en stemmen op aandeelhoudersvergaderingen en het uitsluiten van ondernemingen en landen. Het MVB-beleid wordt vormgegeven binnen de modules en bouwstenen waarmee de portefeuilles van de kringen worden samengesteld.

In 2021 heeft de implementatie van het IMVB-convenant verder vorm gekregen. Centraal Beheer APF heeft het IMVB-convenant in 2019 ondertekend. Bij de aanpassing van het MVB-beleid in 2019 is al rekening gehouden met de vereisten uit het IMVB-convenant en andere relevante wet- en regelgeving.

Het MVB-beleid is mede gebaseerd op de uitkomsten van onderzoek onder de belanghebbendenorganen van de diverse kringen van Centraal Beheer APF. Conform de uitgangspunten van het UN Global Compact zijn 4 hoofdthema's van belang: mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti corruptie. Klimaatverandering is een vijfde thema waar Centraal Beheer APF en haar achterban specifiek en expliciet aandacht aan schenkt. Wij hechten er belang aan om onze MVB-doelstellingen daar waar mogelijk en relevant te koppelen aan de Sustainable Development Goals (SDG's) van de Verenigde Naties (VN). Deze duurzame ontwikkelingsdoelen zijn in 2015 door de VN vastgesteld en hebben als doel om in 2030 belangrijke mondiale kwesties op 17 uiteenlopende aandachtsgebieden te hebben opgelost. De kwesties variëren van armoedebestrijding tot klimaatverandering en van duurzame consumptie tot productie. Wij vinden de SDG's belangrijk, omdat beleggingen hierdoor geraakt kunnen worden, gegeven de wereldwijde ambitie en het grote politieke kapitaal dat hierin is geïnvesteerd is.

Internationaal normenkader

Wij volgen in ons MVB-beleid de uitgangspunten van het UN Global Compact, de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen (OESO-richtlijnen) en de UN Guiding Principles on Business and Human Rights (UN Guiding Principles). Het Global Compact is in 2000 opgericht door de VN en kent op dit moment al meer dan 13.000 bedrijven en stakeholders uit meer dan 160 landen die zich aan de principes hebben gecommitteerd. Het normatieve raamwerk verlangt van bedrijven dat zij binnen hun eigen invloedssfeer kernwaarden op het gebied van mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anticorruptie omarmen, ondersteunen en uitoefenen.

De OESO-richtlijnen maken duidelijk wat van bedrijven wordt verwacht op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) bij het internationaal zakendoen. Ze bieden bedrijven handvatten over hoe om te gaan met kwesties zoals ketenverantwoordelijkheid, mensenrechten, kinderarbeid, milieu en corruptie. Daarnaast onderscheiden de OESO-richtlijnen de thema's: consumentenbelangen, wetenschap en technologie, mededinging en belastingen. De OESO-richtlijnen worden momenteel onderschreven door 44 landen.

Centraal Beheer APF voldoet aan de Verordening met betrekking tot informatieverstrekking over duurzaamheid in de financiële sector en de EU Taxonomie. Deze Verordening is beter bekend als de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR). De SFDR maakt deel uit van het Action Plan for Financing Sustainable Growth van de Europese Commissie. Ons fonds classificeert als een artikel 8 fonds. Daarbij streefde ons fonds in 2021 geen milieudoelstelling na zoals gedefinieerd in de EU Taxonomie. De beleggingen van de pensioenregeling kwalificeren daarmee niet volgens de criteria van de EU Taxonomie ².

MVB-instrumenten

Bij het in de praktijk brengen van maatschappelijk verantwoord beleggen hanteren wij 5 instrumenten:

1. Engagement: het aangaan van de dialoog met ondernemingen;
2. Corporate governance en stemmen op aandeelhoudersvergaderingen;
3. ESG-integratie in de beleggingsprocessen: het inzichtelijk maken van Environmental, Social en Governance als onderdeel van het beleggingsproces;
4. Monitoring van het MVB-beleid van externe managers;
5. Screening & uitsluiting: het uitsluiten van beleggingen in controversiële wapens, tabak en structurele schenders van het Global Compact en controversiële landen.

1. Engagement

Engagement is het aangaan van een dialoog met ondernemingen. Wij voeren een engagementbeleid dat zowel gericht is op een normatieve dialoog met schenders van Global Compact principes als ook een thematische dialoog met ondernemingen over sociale- of milieu standaarden in de sector. Hierbij verschillen de doelen:

Het doel van normatieve dialoog is om schendingen van mensenrechten, arbeidsnormen, milieunormen of corruptie op te heffen en ondernemingsbeleid te wijzigen.

Het doel van thematisch engagement is om ondernemingen aan te sporen tot beter gedrag en om aandeelhouderswaarde te creëren. Voor Centraal Beheer APF is klimaat een belangrijk thema.

In 2021 sprak onze fiduciër namens Centraal Beheer APF met 73 ondernemingen die internationaal breed gedragen principes hebben geschonden. In totaal werden er 116 normatieve dialogen gevoerd. Daarnaast is in 2021 op 10 relevante duurzaamheidsthema's de dialoog gevoerd met 64 ondernemingen. Zo heeft het fonds in 2021 een dialoog gevoerd met energiebedrijven en bedrijven in de logistieke sector en transport over klimaatverandering. Ook is gesproken met kledingbedrijven en met supermarkten over leefbaar loon.

2. Corporate governance en stemmen op aandeelhoudersvergaderingen

Wij stemmen de aandeelhoudersrechten voor de aandelenfondsen waarin wij beleggen actief af met het stembeleid van onze fiduciër. Binnen dit stembeleid is extra oog voor ecologische, sociale en governance kwesties. Op die manier maken wij altijd zelf een eigen afweging voor het inleggen van de stem. Mede namens Centraal Beheer APF stemde onze fiduciër Achmea IM voor de aandelenfondsen, waarin Centraal Beheer APF belegt, in 2021 op 495 vergaderingen. In totaal had dit betrekking op 5123 agendapunten. In 2021 is in circa 15% van alle agendapunten tegen het management gestemd. Veruit het grootste percentage tegenstemmen betrof benoemingen van bestuurders (35%). Andere zaken waarbij stemmen tegen het management zijn uitgebracht, betreffen onder meer remuneratievoorstellen, agendapunten rond klimaatverandering, gezondheid en veiligheid van medewerkers en transparantie van lobbyactiviteiten.

² De EU Taxonomie bestaat uit enkele beginselen, waaronder het beginsel "geen ernstige afbreuk doen aan andere milieudoelstellingen van de EU Taxonomie". Het beginsel "geen ernstige afbreuk doen" is alleen van toepassing op de onderliggende beleggingen van ons fonds (het financiële product) die rekening houden met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten. De beleggingen in ons fonds (de onderliggende beleggingen van het resterende deel van dit financiële product) houden geen rekening met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten.

3. Integratie van duurzaamheidsinformatie in het beleggingsproces (ESG-integratie)

Onze fiduciair is sinds 2007 een ondertekenaar van de Principles for Responsible Investing (PRI), waarmee zij aangeeft ESG-integratie in de beleggingsprocessen toe te passen en zich in te zetten voor promotie hiervan. Dit beleid sluit aan bij de visie van het bestuur ten aanzien van ESG. Bij de door de fiduciair beheerde beleggingsfondsen zijn ESG-factoren in het beleggingsproces geïntegreerd. Dit wordt gedaan voor de aandelen-, bedrijfsobligaties- en staatsobligatiebeleggingen. Hierbij wordt onder andere gebruik gemaakt van ESG gegevens van MSCI ESG en ISS ESG.

4. Monitoring MVB-beleid externe managers

Periodiek worden de externe managers van de mandaten en beleggingsfondsen bevestigd over de ontwikkelingen en implementatie van hun MVB-activiteiten. Op verzoek van het bestuur wordt in de monitoring van externe managers ook een expliciete ESG score bepaald, zodat dit een van de criteria is waarop managers, naast bijvoorbeeld hun proces en performance, worden beoordeeld.

5. Uitsluitingen

In het MVB-beleid worden bedrijven en landen op diverse gronden uitgesloten. Dit uitsluitingsbeleid is toepasbaar op de aandelen- en vastrentende waarden fondsen. Op de overige beleggingsfondsen is het eigen uitsluitingsbeleid niet altijd volledig toepasbaar vanwege de aard van de beleggingscategorie of omdat het een fund-of-fund structuur betreft waarbij de uitvoerder een eigen beleid toepast.

Uitsluiten van controversiële wapens

Onder controversiële wapens verstaan wij wapens die bij gebruik:

- onevenredig veel leed en slachtoffers veroorzaken;
- geen onderscheid maken tussen burgers en militaire doelen; en
- ook na afloop van het conflict slachtoffers maken en de maatschappij ontwrichten.

In de praktijk gaat het om bedrijven die nucleaire-, biologische- of chemische wapens, antipersoonsmijnen of clusterbommen produceren. Per ultimo 2021 zijn 73 ondernemingsentiteiten geïdentificeerd als producenten van controversiële wapens, waardoor zij uit de verschillende beleggingsuniversa van de beleggingspools zijn verwijderd.

Uitsluiten van ondernemingen die internationale normen schenden

Wij sluiten ondernemingen uit die op structurele wijze internationale normen op het vlak van mensenrechten, arbeidsnormen, milieu of corruptie schenden. Deze normen zijn breed geaccepteerd en verankerd in het UN Global Compact. Indien een schending van structurele aard is en dialoog met de onderneming niet tot de gewenste verbeteringen leidt, kan overgegaan worden tot het uitsluiten van de onderneming. In dat geval worden eventueel aanwezige belangen in de onderneming verkocht. Dit uitsluitingsbeleid is van toepassing op dezelfde lijst van beleggingsfondsen. Per ultimo 2021 zijn 36 ondernemingen uitgesloten van de verschillende beleggingsuniversa op basis van structurele schendingen van internationale normen.

Uitsluiten van tabak

Sinds 2018 wordt tabak uitgesloten van beleggingen. Wederverkopers van rookwaren, zoals supermarkten, tankstations en luchtvaartmaatschappijen worden niet uitgesloten van het beleggingsuniversum. Per ultimo 2021 zijn 48 tabaksproducenten uitgesloten van de verschillende beleggingsuniversa.

Uitsluiten fossiele brandstoffen

Klimaatverandering is een belangrijk thema voor Centraal Beheer APF. Het pensioenfonds wil de impact van klimaatrisico's op de beleggingsportefeuille zoveel mogelijk beperken. Dit doet wij o.a. door ondernemingen met een hoge blootstellingen aan klimaatrisico's en/of een zeer buitenproportionele impact op het milieu uit te sluiten van belegging. Concreet betekent dit dat wij ondernemingen uitsluiten die meer dan 5% van hun omzet genereren uit steenkool, teerzandolie, Arctische olie en gas en schalieolie en -gas.

Daarnaast hanteert Centraal Beheer APF een reductiedoelstelling van 30% CO2 uitstoot ten opzichte van de generieke benchmark voor aandelen wereld, aandelen opkomende markten en hoogrentend per uiterlijk 31/12/2022. En vervolgens

een jaarlijkse reductie van CO2 uitstoot van 7%. De uiteindelijke doelstelling is om in 2050 CO2 neutraal te zijn voor dit deel van de beleggingsportefeuille.

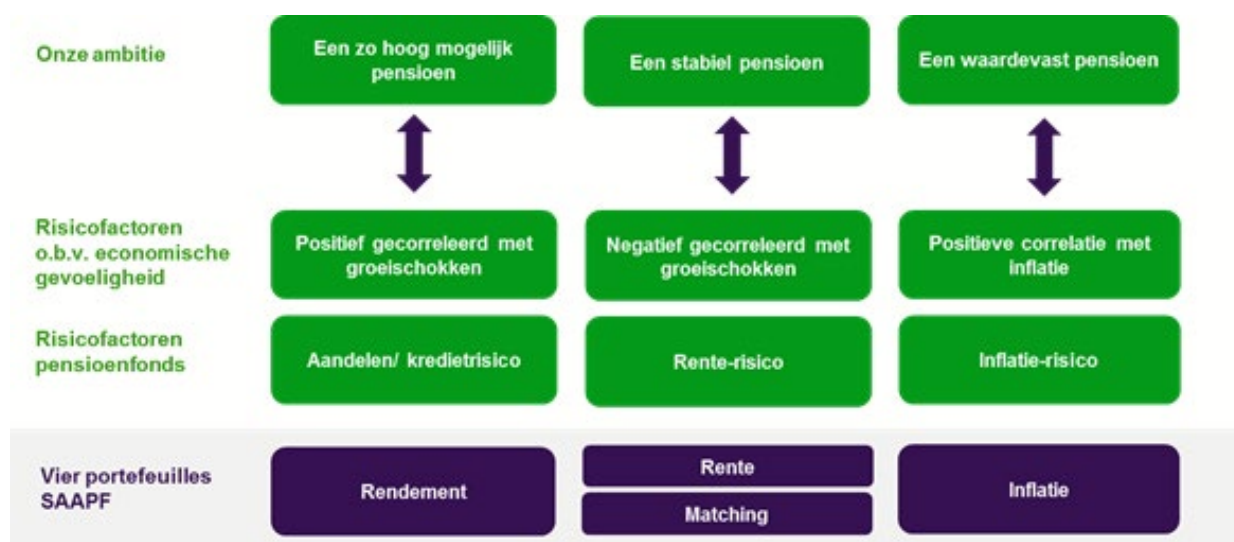
Uitsluiten van landen

In het EMU Staatsobligaties Fonds wordt belegd in staatsobligaties. Een aantal landen is op voorhand uitgesloten van beleggingen. Het betreft landen waartegen de Europese Unie en/of de Verenigde Naties sancties heeft afgekondigd. Deze sanctiemaatregelen zijn opgelegd naar aanleiding van schendingen van het internationale recht of mensenrechten. De lijst bevat per ultimo 2021 23 landen. Naast de EU- en VN-sanctielijst worden de prestaties van de landen in de Freedom in the World index, de ITUC Global Rights index en de Corruption Perception Index als vertrekpunt gebruikt bij het opstellen van een landenuitsluitingslijst.

Centraal Beheer APF sluit ook ondernemingen uit die voor meer dan 50% eigendom zijn van landen die op de uitsluitingslijst staan. Per ultimo 2021 staan er 9 staatsondernemingen op de uitsluitingslijst.

6.4. Strategische Mix en Rendement

Binnen het beleggingsbeleid van de kringen wordt de ambitie naar vier portefeuilles vertaald. De vier portefeuilles bieden deelnemende pensioenfondsen de mogelijkheid om een eigen beleggingsportefeuille samen te stellen met elk een eigen risico- en rendementsprofiel. Onderstaande figuur gaat in op de ambitie van elk van de portefeuilles:

De beleggingsportefeuilles van de HP Kringen – Kring HPE, kring HP Nederland en kring ES Nederland – die per 1 november 2021 zijn toegevoegd aan de Centraal Beheer APF, volgen dezelfde principes maar bestaan deels uit beleggingen die zijn geselecteerd door, en overgenomen van, HP Pensioenfondsen.

Afdekking renterisico

Renterisico is één van de grootste en belangrijkste risico's op de balans van een pensioenfonds. Het pensioenfonds beheerst dit risico door te beleggen in de Module Rente en de Overlay Funds. Voor de kring HPE maakt het pensioenfonds gebruik van een discretionaire LDI-portefeuille in plaats van de Module Rente en de Overlay Funds. Tot 1 april was bij kring equensWorldline ook sprake van een discretionaire invulling.

Het pensioenfonds maakt gebruik van een strategie waarbij een bepaald percentage van het renterisico de pensioenvoorziening wordt afgedekt. De afdekking vindt plaats op basis van de marktrente. Het percentage verschilt per kring:

Bavaria	45%
Chemours Nederland	80%
Pensioenfondsenkring 1	60%

Sligro Food Group	65%
equensWorldline	75%
Premie	31%
Stabiliteit	57%
Koopkracht	31%
Evenwicht	73%
HPE	60%

Kring ESNL, HPNL en RBS maken gebruik van een dynamische afdekking. Voor kring ESNL en HPNL is het afdekkingspercentage jaarlijks vastgesteld afhankelijk van de hoogte van de 20-jaars swaprente en de UFR-dekkingsgraad. Bij lage rentestanden en een lage dekkingsgraad wordt een kleiner deel van het renterisico afgedekt (50%) en bij hoge rentestanden en een hoge dekkingsgraad een groter deel van het renterisico (80%). Gedurende 2021 was het afdekkingspercentage voor kring ESNL en HPNL 65%.

Kring RBS maakt gebruik van een dynamische rente- en inflatie afdekking, waarbij de inflatieafdekking wordt gefinancierd uit de module rendement. De hoogte van de afdekking is afhankelijk van de hoogte van de reële dekkingsgraad. De reële dekkingsgraad wordt bepaald op basis van de rente en inflatieverwachtingen uit de markt. Bij een lage reële dekkingsgraad (<90%) wordt minder renterisico afgedekt en vindt er geen inflatie-afdekking plaats. Bij een hoge reële dekkingsgraad (>115%) wordt een groter deel van het renterisico (81%) en een groter deel van het inflatierisico (69,2%) afgedekt. Bij reële dekkingsgraden tussen de 90% en 115% wordt een deel van het rente en inflatierisico afgedekt. Van januari tot en met mei en van november tot en met december was het renteafdekkingspercentage 65% op basis van de nominale kasstromen en marktrentegevoeligheid. In deze periodes was er geen inflatieafdekking. In de periode van juni tot en met oktober was het renteafdekkingspercentage 49% op basis van de geïndexeerde kasstromen en. In deze periode bedroeg de inflatieafdekking 11,5%. De invulling van de inflatie afdekking vond plaats met inflation linked bonds.

De swaprente steeg gedurende 2021 flink. De 30-jaars swaprente steeg in 2021 bijvoorbeeld van -0,02% naar 0,48%. Het pensioenfonds dekt het renterisico niet volledig af. Hierdoor had de rentestijging een positieve impact op de dekkingsgraad aangezien de waarde van de technische voorziening sterker in waarde afnam dan de waarde van de beleggingen.

De door de markt ingeprijsde inflatie (break-even inflatie) steeg gedurende 2021. De 30-jaars break-even inflatie steeg van 1,49% naar 2,24%. Dit had een negatieve impact op de reële dekkingsgraad van kring RBS.

Afdekking valutarisico

De beleggingsportefeuille van het pensioenfonds bevat beleggingen die in buitenlandse valuta's genoteerd zijn. Hierdoor ontstaat valutarisico. Valutarisico is het risico dat de buitenlandse valuta's dalen en de beleggingen omgerekend in euro in waarde dalen. Het pensioenfonds heeft als doel het valutarisico grotendeels af te dekken. Voor de beleggingscategorieën Aandelen Wereld en Beursgenoteerd Vastgoed wordt 75% van het valutarisico afgedekt. Voor de vastrentende waarden categorieën wordt het valutarisico voor 100% afgedekt. Het risico naar valuta's in opkomende landen wordt niet afgedekt.

Het valutarisico wordt afgedekt binnen de beleggingsinstellingen die onderdeel uitmaken van de verschillende modules. Dit betekent dat 75% van de beleggingen in Aandelen Wereld en Vastgoed wordt belegd in beleggingsinstellingen waarbinnen het valutarisico volledig is afgedekt en 25% wordt belegd in beleggingsinstellingen waar het valutarisico niet is afgedekt.

De kringen Sligro Food Group, equensWorldline, HPNL en ESNL hanteren een andere strategie. Voor deze kringen wordt 100% van het valutarisico binnen Aandelen Wereld en Vastgoed afgedekt.

De kringen HPE, HPNL en ESNL maken voor de valuta-afdekking gebruik van een separate valuta-afdekkingsportefeuille. De afdekking vindt niet plaats binnen de beleggingsinstellingen. Voor deze drie kringen worden alleen de belangrijkste valuta's afgedekt namelijk de Amerikaanse dollar, Britse pond en Japanse yen. Voor andere valuta's wordt het valutarisico niet afgedekt.

Per saldo droeg de valuta afdekking negatief bij aan het resultaat van de portefeuille over 2021.

De valuta afdekking beschermt namelijk tegen een daling van de afgedekte valuta's. Als deze valuta's echter stijgen, dan levert de valuta afdekking een negatieve waarde op. Dit was voor de meeste valuta's het geval in 2021. Alleen de Japanse yen daalde 3,7% in waarde. De stijging in de overige vreemde valuta was flink. De stijging van de Amerikaanse dollar, met 6,9%, was bepalend voor het resultaat van de valuta afdekking, omdat dit de grootste valutapositie is.

6.4.1 Feitelijke Verdeling en Rendement

Feitelijke verdeling

In de kringverslagen is de feitelijke verdeling van de portefeuilles per kring weergegeven. Te zien is dat alle kringen goed in lijn liggen met de strategische weging. Eenmaal per jaar wordt geherbalanceerd naar de doelgewichten.

De feitelijke verdeling van de portefeuilles is gedurende het jaar in lijn geweest met de strategische verdeling. Voor een enkele kring is tussentijdse bijsturing nodig geweest.

Kring RBS heeft in 2021, als gevolg van het dynamische beleid met sturing op basis van de reële dekkingsgraad, een tijdelijke allocatie naar inflatie gerelateerde obligaties gehad.

Binnen de feitelijke verdeling van de portefeuilles per kring is een herwaardering van het Niet-beursgenoteerd vastgoed fonds binnen de Module Inflatie meegenomen. Deze herwaardering is echter niet doorgevoerd in de verdeling van het belegd vermogen naar beleggingscategorie (Vastgoedbeleggingen, Aandelen, Vastrentende Waarden, Derivaten en Overige beleggingen) op basis van doorkijk. Dit resulteert in kleine verschillen tussen deze verdelingen.

Rendement Kringen

In 2021 zijn de jaarrendementen van de meeste kringen positief. Zie de kringverslagen voor de rendementen per kring.

De liquide middelen zijn in het rendementsoverzicht niet opgenomen. De reden hiervoor is dat door de geringe bedragen in combinatie met de manier van het berekenen van het rendement, het gemaakte rendement op liquide middelen geen goed beeld geeft van het echte rendement. Het echte rendement op liquide middelen is in 2021 licht negatief geweest, door de negatieve rentes die in Europa nog steeds gelden.

Daarnaast is te zien dat de rendementen van de verschillende kringen in dezelfde modules enigszins verschillen. Dit komt door verschillen in geïnvesteerde bedragen op bepaalde momenten gedurende het jaar. Wanneer een kring inflow belegt in een bepaalde periode weegt die periode zwaarder in het totaalrendement. De rendementen kunnen daardoor verschillen maar blijven wel in lijn met elkaar.

Tenslotte laten de tabellen zien dat de kringen dit jaar beter dan hun benchmarks hebben gepresteerd. Deze outperformance werd met name gedreven door de rendement en rente modules die aanzienlijk beter rendeerden dan de benchmark.

Kring HPE, kring HP Nederland en kring ES Nederland vormen een uitzondering. Deze kringen zijn per 1 november 2021 toegevoegd aan Centraal Beheer APF. De portefeuilles van deze kringen bestaan deels uit beleggingen die zijn geselecteerd door, en overgenomen van, HP Pensioenfondsen en presteerden gedurende het restant van 2021 in lijn met hun benchmarks.

6.5. Beleggingsomgeving

6.5.1 Terugblik 2021 – Herstel en de terugkeer van inflatie

Vaccins ondersteunen sterk herstel in 2021

De eerste helft van 2021 stond vooral in het teken van een sterk economisch herstel na de economische krimp in 2020. Door grootschalige vaccinatiecampagnes werden de coronabeheersingsmaatregelen versoepeld en gingen economieën steeds verder van het slot. In combinatie met forse begrotingsstimulansen en een zeer ruim monetaire beleid zorgde dit voor hoge groeicijfers. Keerzijde hiervan was dat de inflatie wereldwijd sterk opliep. Zorgen over deze hoge inflatie kenmerkten vooral de tweede helft van het jaar. Daarnaast deden in de tweede helft van het jaar nieuwe varianten van het coronavirus hun intrede. Deze varianten bleken besmettelijker dan de eerste variant van het coronavirus waardoor versoepelingen gedurende het jaar in veel landen deels moesten worden teruggedraaid.

Inflatie leidt tot draai in het monetaire beleid

De beleidsmakers van de centrale banken waren het grootste deel van het jaar van mening dat de hoge inflatie van tijdelijke aard zou zijn. In de laatste maanden van 2021 hebben de meeste centrale banken hun mening hierover bijgesteld. In Noorwegen en het Verenigd Koninkrijk is daarom eind 2021 al een begin gemaakt met het verhogen van de beleidsrente. Ook in veel opkomende landen zijn centrale banken begonnen met het normaliseren van het monetaire beleid. Naar verwachting zal de Amerikaanse centrale bank (Fed) dit voorbeeld in 2022 volgen. De ECB is vooralsnog vrij terughoudend in normalisatie van het monetaire beleid. Door de inflatieontwikkelingen zijn de renteniveaus in de kapitaalmarkt gedurende het jaar opgelopen.

Internationale aandacht voor klimaatverandering

Met de inauguratie van Joe Biden als 46^e president van de Verenigde Staten in januari ging er een andere wind waaien in Washington. Biden liet de Verenigde Staten weer toetreden tot het klimaatakkoord van Parijs, een overeenkomst waar zijn voorganger Donald Trump zijn land enkele maanden eerder uit had teruggetrokken. In november kwamen verschillende landen in Glasgow bijeen om afspraken te maken over de aanpak van klimaatverandering in de COP26. Het streven blijft nog steeds om de opwarming te limiteren tot 1,5°C. De top bracht echter geen grootse nieuwe plannen. Wel zegden China en de Verenigde Staten toe hun CO₂-uitstoot te zullen verminderen.

6.5.2 Terugblik 2021 – Financiële markten – Sterk jaar voor risicovolle beleggingen

Vaccinaties en ruim monetair beleid zorgen voor risk-on sentiment

Over het hele jaar gezien presteerden risicovolle beleggingen aandelen en grondstoffen veruit het best. Aandelen werden ondersteund door sterke winstcijfers en het ruime monetaire beleid. Grondstoffen profiteerden van een sterke toename van de vraag en krapte aan de aanbodkant. De verliezers van het jaar waren nominale staatobligaties, zowel van de ontwikkelde als van de opkomende landen. Door de oplopende inflatie en de (verwachte) normalisatie van het monetaire beleid liepen de renteniveaus op.

Technologie- en Energieaandelen domineren in 2021

Wereldwijde aandelen zaten afgelopen jaar in de lift. Vooral de aandelenmarkten uit de ontwikkelde landen presteerden goed. Amerikaanse aandelen gingen aan kop, mede met dank aan de hoge rendementen van de zwaarwegende technologie-sector en van andere megacap aandelen. Energieaandelen presteerden het beste in 2021 en stegen met 42%. Deze profiteerden van de sterk gestegen olie- en gasprijzen. Nutsbedrijven waren de minst goed presterende sector en stegen slechts 12,9%. Bij de factoren behaalde de factor (lage) volatiliteit het laagste rendement. Kwaliteitsaandelen daarentegen waren ook afgelopen jaar weer volop in trek.

Chinese aandelen drukken het rendement van aandelen opkomende markten

Het rendement van aandelen uit de opkomende markten bleef sterk achter. In euro's gemeten was er nog een positief rendement van 4,9%, in lokale valuta was het rendement echter nipt negatief. Dit kwam vooral door het slechte rendement van Chinese aandelen, die een hoog gewicht hebben binnen opkomende markten. Chinese aandelen daalden in 2021 met ruim 22% als gevolg van overheidsregulering en door zorgen over de vastgoedmarkt.

Beursgenoteerd vastgoed herstelt zich na moeilijk jaar

Beursgenoteerd vastgoed had in 2020 een moeilijk jaar. Door de pandemie werkten mensen vanuit huis en gingen hotels en winkels dicht. Beursgenoteerd vastgoed eindigde dat jaar daardoor fors lager. In 2021 herstelde vastgoed zich. In Europa noteerde beursgenoteerd vastgoed 18% hoger. Hierdoor stond beursgenoteerd vastgoed in Europa ultimo 2021 enkele procentpunten boven het niveau van voor de coronapandemie. In de Verenigde Staten was het herstel nog sterker en eindigde de categorie het jaar 43% hoger in dollars gemeten. De rendementen waren het hoogst bij winkels en woningen. Kantoren blijven onder het niveau van voor het uitbreken van de pandemie in maart 2020.

Staatsobligaties eindigen 2021 lager door stijging rente

Staatsobligaties waren door de oplopende rente afgelopen jaar de slechtst presterende beleggingen. Vooral Britse staatsobligaties presteerden relatief slecht, terwijl Japanse staatsobligaties de schade beperkt hielden. Binnen de eurozone deden Duitse staatsobligaties het minst slecht, terwijl Oostenrijkse staatsobligaties het laagste rendement

behaalden. Door de sterker dan verwachte stijging van de inflatie waren inflatie gerelateerde obligaties de best presterende obligatiecategorie in 2021.

Hoogrentend profiteert van risk-on sentiment

Investment grade euro niet-staatsobligaties gingen gebukt onder de stijging van de risicovrije rente alsook van de risico-opslag. Hierdoor kwam het totaalrendement op deze categorie negatief uit: -2%. *Hoogrentende*-obligaties profiteerden, ondanks de stijging van de risicovrije rente, daarentegen van het *risk-on* sentiment op financiële markten. De risico-opslag op hoogrentende-obligaties daalde in 2021 met circa 40 basispunten fors. De sterke stijging van de olieprijs was een rugwind voor energiebedrijven die circa een zesde van de index uitmaken. Wereldwijde *high-yield*-obligaties (hedged naar euro) noteerden mede hierdoor eind 2021 4,2% hoger dan aan het begin van het jaar.

Obligaties opkomende landen onder druk door stijgende rente

Het totaalrendement op staatsobligaties van opkomende landen stond afgelopen jaar onder druk door de stijging van de rente. Voor obligaties opkomende landen in harde valuta bedroeg het rendement -2,8% (€ hedged). Staatsobligaties opkomende landen in lokale valuta eindigden in euro's gemeten een fractie lager, op -2,9%. Het valutarendement was met circa 1% positief.

Sterk jaar voor grondstoffen

Grondstoffen waren net als aandelen de grote winnaars van 2021. Wel was er sprake van een grote divergentie tussen de grondstoffen. Zo eindigde de categorie energie het jaar met een rendement van bijna 61%, terwijl edelmetalen het jaar met een verlies van 5% afsloten. Zowel de prijs van een vat WTI olie als van een vat Brent olie steeg met meer dan 50% gedurende het jaar. Deze sterke stijging was het resultaat van enerzijds een sterk toegenomen vraag door de openstelling van de economie en anderzijds door beperkingen in het aanbod. Edelmetalen waren de slechtst presterende categorieën. Zowel de goudprijs als de zilverprijs daalden in waarde. De oplopende kapitaalmarktrentes en de stijging van de Amerikaanse dollar hadden meer impact op de goudprijs dan de zeer lage reële rente. Industriële metalen en agri lieten beide ook hoge rendementen zien. Maar ook binnen deze categorieën waren de verschillen groot. Zo was binnen industriële metalen het rendement op aluminium 38% en op lood 16%. Binnen agri waren de verschillen nog groter. Zo bedroeg door extreme weersomstandigheden in Brazilië het rendement op koffie bijna 64%, terwijl het rendement op cacao -6% bedroeg.

Aanzienlijke waardedaling voor euro in 2021

De euro daalde in waarde ten opzichte van de meeste andere belangrijke valuta's. De belangrijkste oorzaak daarvan waren de toegenomen rentever verschillen. Zo stegen in de eurozone de renteniveaus minder hard dan in bijvoorbeeld de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk. De euro steeg wel in waarde ten opzichte van de Japanse yen. De Japanse centrale bank is nog meer *dovish* dan de Europese Centrale Bank. De euro daalde per saldo ook ten opzichte van de valuta's van opkomende landen. Wel waren er grote verschillen. Zo steeg de Chinese renminbi met ruim 11% ten opzichte van de euro, terwijl de Turkse lira met 40% daalde ten opzichte van de euro. De valutamarkten zijn het vertrouwen in deze munt kwijt nadat de Turkse centrale bank de rente meerdere malen onder politieke druk verlaagde, terwijl de Turkse inflatie juist zeer hoog is. De vervanging van verschillende centralebankpresidenten en het ontslag van de minister van Financiën draagt niet bij aan het tanende vertrouwen in de Turkse munt.

6.5.3 Strategisch Risico en Allocatie Management

Centraal Beheer APF geeft uitvoering aan strategisch risico & allocatie management. Hiermee hanteert Centraal Beheer APF een waardering gedreven aanpak gericht op de middellange termijn. Centraal Beheer APF heeft gedurende 2021 staatsobligaties uit opkomende landen in lokale valuta (Emerging Market Debt (EMD) Local Currency) overwogen ten koste van hoogrentende obligaties. Zowel de overweging van EMD LC als de onderweging van hoogrentende obligaties droegen negatief bij aan het resultaat. EMD LC eindigde het jaar in het rood door de oplopende renteniveaus. Hoogrentend wist het jaar als een van de weinige obligatiecategorieën wel positief af te sluiten. De opgelopen risicovrije rentes werden bij hoogrentend gecompenseerd door de dalende risico-opslagen. Per saldo resulteerde een beperkte negatieve rendementsbijdrage.

6.5.4 Module Rendement

In deze paragraaf wordt een toelichting gegeven op de rendementen en ontwikkelingen in de Module Rendement.

Module Rendement	Strat. Gewicht	Rendement PF	Rendement BM	Excess Return
Aandelen ontwikkelde landen	55%*	38,11%	31,07%	7,05%
Aandelen ontwikkelde landen Hedged		29,93%	23,26%	6,67%
Hoogrentende obligaties	15%	4,53%	4,20%	0,34%
Aandelen opkomende landen	15%	3,88%	4,86%	-0,98%
Obligaties Opkomende Landen HC	6%	-2,92%	-2,82%	-0,10%
Obligaties Opkomende Landen LC	9%	3,88%	4,86%	-0,98%
Liquide Middelen	0%	-0,61%	-0,55%	-0,06%
Totaal	100%	17,82%	14,49%	3,33

*De aandelenpools zijn gelijk, het enige verschil is de afdekking. De beleggingen worden daarom op basis van het afdekkingsbeleid verdeeld over beide pools (75% hedged, 25% unhedged).

Beleggingspool Achmea IM Global Multi-Factor Equity Fund (GEFF)

Uitmuntend jaar voor aandelen wereldwijd

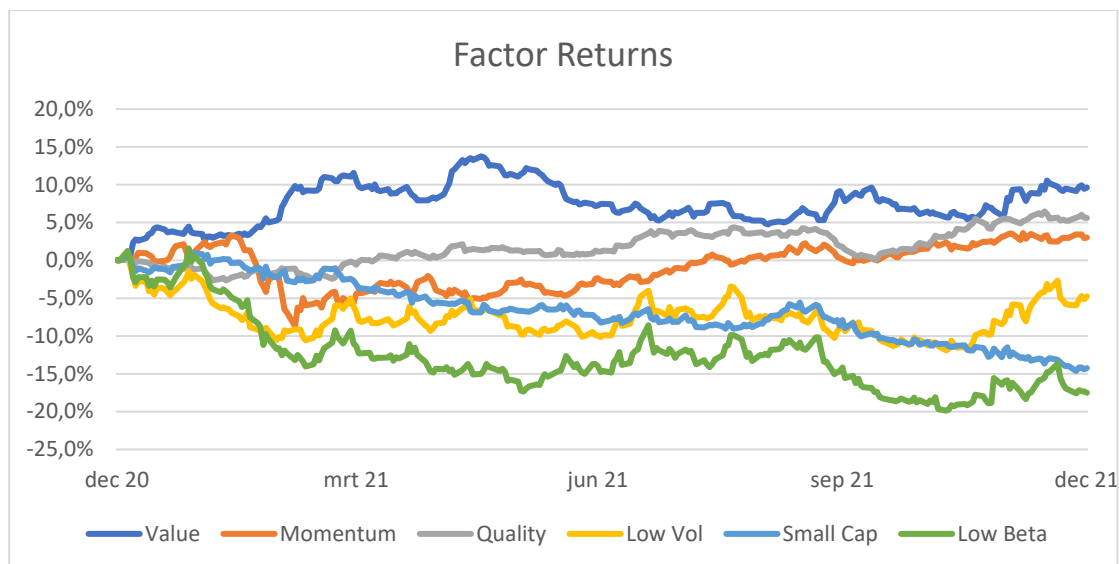
Ondanks de aanhoudende pandemie bleven beleggers optimistisch over de mondiale economische groei. De MSCI Wereld index wist in 2021 een rendement, in euro's gemeten, van maar liefst 31,1% te behalen. Dit rendement viel extra hoog uit door de lagere EUR/USD wisselkoers. De hedged MSCI Wereld index behaalde in 2021 een lager, maar ook ruim positief, rendement van 23,3%. Qua factorbeleggen valt op dat zowel value, momentum als quality het jaar positief wisten af te sluiten, wat heeft geleid tot bijzonder goede absolute en relatieve resultaten voor factorbeleggers met de focus op rendement. Small cap en defensieve factoren presteerden juist relatief slecht in 2021 met als gevolg dat defensieve strategieën de MSCI Wereld index niet wisten bij te benen.

Megacaps wederom dominant

Het positieve indexrendement over het afgelopen jaar werd, net als in 2020, over het algemeen gedragen door een relatief kleine groep IT-aandelen met een hoog indexgewicht. De 5 aandelen die het meest bijdroegen aan het indexrendement (Apple, Microsoft, Alphabet, NVIDIA en Tesla) waren verantwoordelijk voor bijna 30% van het totale indexrendement. Energy was het afgelopen jaar de best presterende sector. Deze profiteerde van de hoge olie- en gasprijzen en steeg met 45%. De Information Technology sector steeg met bijna 39%, terwijl de Real Estate en Finance sectoren een relatief goed rendement behaalden van circa 35%. De defensieve Utilities en Consumer Staples sectoren bleven daarentegen ruim achter bij de markt met een jaarrendement van 19% en 15% respectievelijk.

Een prima jaar voor value, momentum en quality

Value was de best presterende factor in 2021. Dit kwam mede door de sector-neutrale invulling, die in het begin van het jaar weliswaar het positieve rendement drukte, maar in de rest van het jaar positief bijdroeg aan het rendement. De quality factor was, net als de momentum factor, overwogen naar de goed presterende IT-sector. Voor quality was dat een belangrijke reden voor de goede performance. Momentum had een slecht eerste kwartaal, maar bleef de rest van het jaar gestaag presteren en wist het jaar nog positief af te sluiten. Zoals mag worden verwacht in een vrijwel constant opgaande markt bleven aandelen met een lagere marktgevoeligheid ver achter bij hun tegenpolen. Dit resulteerde in een ruim negatief jaarrendement voor de 'low beta' factor (aandelen met een lage correlatie met de markt als geheel).

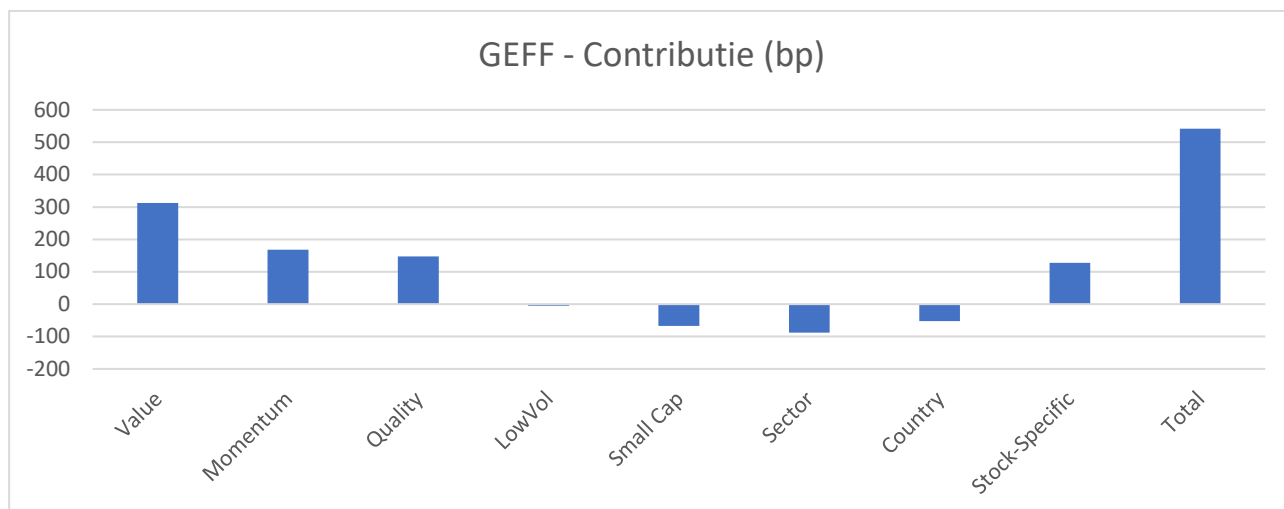

Afbeelding: Factor rendementen 2021 Achmea IM Global Multi Factor Equity Fund

De exposure naar de stijfactoren heeft geleid tot een ruim positief relatief rendement

Over heel 2021 behaalde het Achmea IM Global Multi-Factor Equity Fund een positief relatief rendement van circa 7,1%. Dit relatieve rendement is grotendeels te verklaren door de exposure naar de stijfactoren, waar de nadruk ligt op het verkrijgen van exposure naar value, momentum en quality. De value factor leverde de hoogste bijdrage met circa 3%, gevolgd door momentum en quality. De beperkte exposure naar low volatility en small cap droeg per saldo licht negatief bij aan het rendement.

De impliciete exposure naar landen en sectoren had een negatieve bijdrage aan het rendement en het aandeel-specifieke effect was positief. Het resultaat van deze gecombineerde effecten was nihil.

Afbeelding: Performance attributie 2021 Achmea IM Global Multi Factor Equity Fund (in basispunten)

Wereldwijd Hoogrentende obligaties

In 2021 behaalden wereldwijde hoogrentende obligaties een positief rendement. Het positieve rendement werd vooral behaald in de eerste jaarhelft, toen de markt positief gestemd was door positieve groeicijfers, de heropening van de economie en de komst van verschillende vaccins. In de tweede jaarhelft bleef het rendement dichtbij het nulpunt. Hierbij speelden zorgen over de Delta variant, oplopende inflatie en onzekerheid over de reductie van het opkoopprogramma van de Amerikaanse centrale bank een negatieve rol. Het rendement kwam grotendeels voort uit couponbetalingen. Over het jaar gemeten presteerden risicovollere hoogrentende obligaties aanzienlijk beter dan de meest veilige obligaties in het hoogrentende spectrum. Met name obligaties met een CCC kredietbeoordeling stegen fors in prijs. Bedrijven uit sectoren die het sterkst konden profiteren van de heropening van de economie, zoals bijvoorbeeld de transportsector,

behaalden de hoogste rendementen. De energiesector profiteerde van de enorme stijging van verschillende grondstoffen, zoals olie en gas. Qua rendement bleven Europese hoogrentende obligaties in 2021 achter bij Amerikaanse hoogrentende obligaties. Dit werd mede veroorzaakt door het lagere risicoprofiel van Europese hoogrentende obligaties en de beperktere rol die de energiesector in Europa speelt. Doordat de twee meest offensief gepositioneerde externe managers binnen het fonds de eigen regionale benchmarks ruimschoots wisten te verslaan, behaalde het fonds als geheel een stevige outperformance. Na aftrek van alle kosten waaronder management fees, was de outperformance 0,34%. Het absolute rendement van het fonds over 2021 kwam uit op 4,53%.

Opkomende Markten Aandelen

Het rendement van de aandelenportefeuille in opkomende markten behaalde over het afgelopen jaar een positief rendement maar bleef achter bij de MSCI Emerging Markets Index. Deze benchmark behaalde een rendement van 4,9% over het kalenderjaar 2021. Tot de drie beste presterende landen behoorden in 2021 Tsjechië, Verenigde Arabische Emiraten en Saudi-Arabië. Turkije, China en Peru behoorden daarentegen tot de drie slechts presterende landen. De sectoren die door beleggers in 2021 werden omarmd waren met name de energie-, nuts- en de technologiesector. De sectoren duurzame consumptiegoederen, vastgoed en gezondheidszorg raakten juist bij beleggers uit de gratie.

Per saldo heeft de aandelen opkomende markten portefeuille in 2021 een rendement behaald van 3,88%. De benchmark haalde een rendement van 4,86%. Van de underperformance van 0,98% werd 0,45% verklaard door lopende kosten.

Opkomende Markten Obligaties

Het totaalrendement op staatsobligaties van opkomende landen stond afgelopen jaar onder druk door de stijging van de rente. De vrees voor inflatie stak de kop op in de Verenigde Staten, wat voor de nodige volatiliteit zorgde. Energie exporterende landen profiteerden van de sterk gestegen grondstofprijzen. Daarnaast presteerden semi-staatsobligaties beter dan staatsobligaties. Afgedekt naar euro's kwam het totaalrendement voor deze categorie uit op -2,8%. Het hedged rendement in euro ligt lager dan het rendement in Amerikaanse dollars doordat de euro in het tweede helft van het jaar sterk daalde. De manager behaalde over het jaar een hoger rendement dan de benchmark.

Obligaties opkomende landen genoteerd in lokale valuta daalde in euro's met -1,8%. Dit is volledig toe te schrijven aan de renteverhogingen in de verschillende opkomende landen als Polen, Colombia en Brazilië. Daarentegen droegen de lokale staatsobligaties in China, Indonesië en Zuid-Afrika positief bij aan het rendement. Dit was echter niet voldoende om het verlies te compenseren. De euro daalde per saldo ook ten opzichte van de valuta's van opkomende landen waardoor het rendement op valuta circa 1% positief was. Wel waren er grote verschillen. Zo steeg de Chinese renminbi met ruim 11% ten opzichte van de euro, terwijl de Turkse lira met 40% daalde ten opzichte van de euro. De manager presteerde, gecorrigeerd voor lokale belastingen, ongeveer in lijn met de benchmark.

6.5.5 Module Rente & Matchingportefeuille

In deze paragraaf wordt een toelichting gegeven op de rendementen en ontwikkelingen in de Module Rente en de Matchingportefeuille.

Module Rente	Strat. Gewicht	Rendement PF	Rendement BM	Excess Return
EMU Staatsobligaties	45%	-3,32%	-3,34%	0,03%
Bedrijfsobligaties	35%	-1,77%	-2,03%	0,26%
Hypothecken	20%	2,36%	-3,43%	5,79%
Liquide Middelen	0%	-0,49%	-0,55%	0,06%
Totaal	100%	-1,49%	-2,86%	1,37%
Matching	Strat. Gewicht	Rendement PF	Rendement BM	Excess Return
<i>Combinatie Overlay Funds</i>	100%			

EMU Staatsobligaties

De portefeuille heeft over 2021 een rendement behaald van -3,32% na kosten. Dit is een outperformance van 0,03%.

Het jaar 2021 stond voornamelijk in het teken van herstel van de wereld economie en stijgende inflatie cijfers. De Eurozone headline inflatie bereikte eind 2021 een nieuw record van 5%. De algemene inflatie stijging in 2021 kwam voornamelijk door energie, grondstoffentekorten en de voortdurende problemen aan de aanbodzijde. Het economisch herstel en de hoge inflatie zorgden voor een verandering in de communicatie van de centrale banken. De Fed en de ECB gaan nu de opkoopprogramma's sneller afbouwen en ook renteverhogingen worden inmiddels door de markt ingeprijsd. De Duitse rente sloot het jaar af op -0,18% ongeveer 0,40% hoger dan het jaar ervoor.

Investment grade bedrijfsobligaties

Voor de creditmarkten was 2021 over het algemeen een onbewogen jaar. Sterker nog, we moeten terug naar de periode voor de grote financiële crisis om een periode terug te vinden waar de volatiliteit in de creditmarkten zo laag was. Risico-opslagen van de verschillende segmenten liepen op. Bij bedrijfsobligaties viel dit eigenlijk nog mee, slechts 3 basispunten spreadstijging. Echter bij de veilige segmenten semistaat en gedekte obligaties was de spreadstijging aanzienlijk groter met respectievelijk 11 en 13 basispunten. Dat de veilige segmenten het slecht deden is in grote mate te wijten aan de staatsrente, want deze segmenten bewegen, in tegenstelling tot bedrijfsobligaties, doorgaans mee met swaps.

In de bedrijfsobligatieportefeuille is in 2021 een rendement behaald van -1,77%, dit was 0,26% hoger dan de benchmark.

Hypotheke

Vanuit het perspectief van een institutionele belegger is er in tijden van lage/negatieve (risicovrije) rente op obligaties een zoektocht naar alternatieve 'veilige havens'. Het beleggen in Nederlandse hypotheke is hierop nog steeds een goed antwoord vanwege:

- Het geringe kredietrisico bij het beleggen in hypotheke: Historische data laten zien hoe robuust de categorie is (lage achterstanden en defaults op woning hypotheke)
- Ondanks de onzekerheid met betrekking tot het macro-economische klimaat blijven de risico's zeer beperkt.
- Nauwelijks een stijging van achterstanden als gevolg van corona
- De aantrekkelijke marge
- Huizenprijzen stijgen vooralsnog door, ook tijdens de corona crisis
- Aanhoudende tekort aan woningen, structurele imbalance tussen vraag en aanbod, blijft de woningmarkt stimuleren.

De gemiddelde transactieprijs (van door NVM-makelaars verkochte woningen) bedroeg in het 4e kwartaal EUR 438.000, een stijging van 20.7% ten opzichte van een jaar eerder. Dit is het derde kwartaal op rij dat de jaar-op-jaar stijging rond de 20% ligt. Waar de prijsstijgingen in voorgaande kwartalen het hoogst waren voor appartementen en vrijstaande woningen, was de stijging het laatste kwartaal het hoogst voor tussenwoningen.

Het aanbod van te koop staande woningen is ten opzichte van een jaar geleden maar liefst een derde lager. Aan het eind van het 4e kwartaal stonden er 15.600 woningen te koop. Op jaarbasis worden er ruim 141.000 woningen op de markt gebracht, dit lag jarenlang rond de 170.000 woningen.

De Nederlandse economie herstelt in rap tempo van de lock downs als gevolg van de pandemie. De werkloosheid is eveneens gedaald naar pre-coronaniveaus. We zien dan ook weinig effect van de coronacrisis op achterstanden en kredietverliezen.

De portefeuille heeft een positieve absolute performance laten zien door met name de rente-inkomsten. In 2021 zijn de swaprentes (de benchmark) gestegen. Hierdoor is de spread gedaald waardoor de relatieve performance sterk positief was. Het absolute rendement van de hypotheke portefeuille in 2021 was 2,36%.

Matchingportefeuille

Zoals eerder in dit hoofdstuk besproken is de rente in 2021 gestegen. Het feit dat alle kringen geen 100% afdekking van het renterisico hadden, heeft daarom een positief gevolgd gehad. De technische voorziening (de waardering van verplichtingen van de kringen) is daardoor namelijk meer gedaald dan de afdekkingsportefeuille. Per saldo heeft dit een positief effect gehad op de dekkingsgraden van de kringen.

De portefeuilles zijn het gehele jaar conform de opdracht afgedekt.

6.5.6 Module Inflatie

In deze paragraaf wordt een toelichting gegeven op de rendementen en ontwikkelingen in de Module Inflatie. De Module Inflatie bestaat uit grondstoffen, vastgoed en inflatie gerelateerde obligaties.

Module Inflatie	Strat. Gewicht	Rendement	Rendement	Excess Return
		PF	BM	
Inflatie gerelateerde Obligaties	30%	6,76%	7,03%	-0,27%
Beursgenoteerd Vastgoed	30%	28,27%	28,16	0,12
Niet-beursgenoteerd Vastgoed Hedged	15%	15,20%	15,20%	0,00%
Grondstoffen	25%	42,52%	37,59%	4,93%
Liquide middelen	0%	-0,53%	-0,55%	0,02%
Totaal*	100%	24,39%	25,26%	-0,88%

* De Excess Return op totaalniveau is gebaseerd op de koersen van de module als geheel. Deze koersen worden achteraf niet aangepast. Als gevolg van een aangepaste waardering voor Niet-beursgenoteerd vastgoed ontstaat een vertekend beeld. De impact van deze aangepaste waardering blijkt niet uit de bovenstaande cijfers, maar is binnen de performance meting geregistreerd als 'Overig effect'.

In 2020 zijn de strategische gewichten van de module inflatie gewijzigd naar 35% voor niet-beursgenoteerd vastgoed en naar 10% voor beursgenoteerd vastgoed. De gewichten voor inflatie gerelateerde obligaties (30%) en grondstoffen (25%) zijn ongewijzigd gebleven. De wijziging is nog niet geheel in de normportefeuille doorgevoerd vanwege de tijd die het kost om niet-beursgenoteerd op te bouwen.

In 2021 is er een start gemaakt met de invulling van niet-beursgenoteerd vastgoed. Conform plan is circa 15% van de module inflatie ingevuld met niet-beursgenoteerd vastgoed (was 0%).

Inflatie gerelateerde Obligaties

Het jaar 2021 stond voornamelijk in het teken van herstel van de wereld economie en stijgende inflatie cijfers. De Eurozone headline inflatie bereikte eind 2021 een nieuw record van 5%. De algemene inflatie stijging in 2021 kwam voornamelijk door energie, grondstoffentekorten en de voortdurende problemen aan de aanbodzijde. Het economisch herstel en de hoge inflatie zorgden voor een verandering in de communicatie van de centrale banken. De Fed en de ECB gaan nu de opkoopprogramma's sneller afbouwen en ook renteverhogingen worden inmiddels door de markt ingeprijsd.

De portefeuille heeft over 2021 een rendement behaald van 6,76% na kosten, dit was 0,27% lager dan de benchmark.

Wereldwijd Beursgenoteerd vastgoed (Hedged & Unhedged)

De beursgenoteerde vastgoedmarkt liet in 2021 een zeer sterk rendement zien. De vastgoedmarkten herstelden zich van de coronacrisis. Daarnaast hebben beleggers door de lage rente nog steeds interesse in beursgenoteerd vastgoed door het relatief hoge dividendrendement.

Hoewel alle sectoren een positief rendement lieten was de Retail sector een uitschieter met een rendement van meer dan 40%. De reden van de sterke performance is dat de Retail sector zich herstelde na een sterk negatief rendement in 2020 toen de sector hard werd geraakt door corona.

Amerika was de regio met de sterkste performance. De relatief vroege vaccinatie strategie maakte dat beleggers eerder vertrouwen in het herstel van de Amerikaanse vastgoedmarkten hadden dan in andere regio's.

In het derde kwartaal werd bekend dat de grote Chinese ontwikkelaar Evergrande betalingsproblemen heeft. Echter, beleggers hebben er vertrouwen in dat de Chinese overheid ervoor zal zorgen dat een eventueel faillissement geen grote gevolgen zal hebben voor de vastgoedmarkt. De problemen bij Evergrande hadden dan ook nauwelijks een negatieve impact. Per saldo liet de wereldwijde vastgoedmarkt over 2021 een rendement zien van circa 28%. De portefeuille presteerde in lijn met de benchmark.

Nederland Niet-beursgenoteerd vastgoed

In 2021 is €24mln extra commitment afgegeven aan het CBRE Residential Fund en €12 mln aan Altera Woningen.

Daarnaast is een commitment van 20mln in 2021 afgegeven aan het Bouwinvest Office Fund.

Gedurende 2021 zijn de commitments aan CBRE volledig afgeroepen. De commitments aan Altera Woningen, en het Bouwinvest Office Fund staan nog open.

Samenvattend:

- CBRE Residential Fund: € 39 miljoen + € 24 miljoen = € 63 miljoen, die volledig is afgeroepen/belegd in 2021.
- Altera Woningen: € 19,5 miljoen + € 12 miljoen = € 31,5 miljoen, die nog belegd moet worden na 31 december 2021.
- Bouwinvest Office Fund: € 20 miljoen, die nog belegd moet worden na 31 december 2021.

Grondstoffen

2021 was een geweldig jaar voor de beleggingscategorie grondstoffen. COVID-19 en duurzaamheid zijn twee hoofdthema's die onder andere verantwoordelijk zijn voor de gestegen prijzen.

Aan het begin van de COVID-19 pandemie hebben veel bedrijven hun productie terugschroefd, omdat zij verwachtten dat de vraag naar hun producten af zou nemen. Overheden hebben echter ongekende stimuleringspakketten samengesteld, waardoor deze vraaguitval voorkomen is. Dit heeft tot tekorten geleid, waardoor partijen tegen elkaar op zijn gaan bieden om de grondstoffen maar in handen te krijgen. Dit effect werd vergroot door de verstoringen in productieketens. COVID-19 besmettingen hebben onder andere gezorgd voor de uitval van personeel en de sluiting van havens, waardoor goederen niet op tijd op hun bestemming aankwamen.

Duurzaamheid is een andere belangrijke drijver geweest dit jaar. Producenten van fossiele brandstoffen liggen bij een groeiend aantal beleggers onder het vergrootglas. De sector heeft steeds meer moeite om kapitaal voor investeringen aan te trekken. Tegelijkertijd stijgt de vraag naar fossiele brandstoffen onverminderd. Dit maakt de markt als geheel krappere, waardoor de prijzen wel moeten stijgen. Een bijkomend voordeel is dat dit de energietransitie bespoedigt, want de alternatieven worden relatief goedkoper.

De energietransitie leidt vervolgens tot een stijging van de vraag naar industriële metalen. Deze worden gebruikt voor het geleiden van elektriciteit of het produceren bijvoorbeeld zonnepanelen en windmolens. Het delven van metaal gaat niet altijd even milieuvriendelijk, waardoor vergunningen steeds lastiger worden afgegeven. Dit maakt dat de productie moeilijk kan reageren op de gestegen vraag, wat tot krapte en prijsstijgingen leidt.

In 2021 is de opbrengst uit duurzame energiebronnen tegengevallen, waardoor er meer vraag was naar energie uit conventionele bronnen waaronder aardgas. Met de sluiting van het veld in Groningen en de gebrekkige import uit Noorwegen en Rusland is er met name in West-Europa sprake van een ware explosie van de gasprijs. Dit heeft zelfs voor het Amerikaanse aardgas waarin belegd wordt tot prijsstijgingen geleid.

De benchmark rendeerde in 2021 37,6%. De beleggingsportefeuille wist de benchmark met bijna 5% te verslaan en rendeerde 42,5%. Dit verschil in rendement is afkomstig van zowel het dynamisch selecteren van grondstoffen als het verder op de curve openen van posities.

6.6. Vooruitblik 2022

Groei lager dan 2021, maar nog steeds relatief hoog

Na een jaar met een sterk economisch herstel liggen de groeiramingen voor 2022 lager dan de groei in 2021. Over het algemeen liggen de verwachtingen voor 2022 nog wel hoger dan de groei in de jaren voorafgaand aan de coronapandemie. De OESO gaat voor 2022 uit van een wereldwijde economische groei van 4,5% en voor 2023 van 3,2%. Onderliggend zijn er qua groei grote verschillen tussen de landen. Ontwikkelde landen hebben betere toegang tot vaccins en hebben daardoor een aanzienlijk groter deel van de bevolking gevaccineerd dan opkomende landen. Dit maakt ontwikkelde landen resistenter tegen het opnieuw opslaan van het virus. Opkomende landen zullen hierdoor waarschijnlijk meer tijd nodig hebben om volledig te herstellen. Binnen landen zijn er duidelijke verschillen tussen sectoren die geprofiteerd hebben van de coronapandemie en sectoren die juist te lijden hebben onder lockdowns. Onder andere de luchtvaart en de toeristische en culturele sectoren zijn qua omvang nog steeds kleiner dan eind 2019.

Handelsverstoringen luiden het einde van het tijdperk van ruim monetair beleid in

Sinds de financiële crisis in 2008 hebben centrale banken een zeer ruim monetair beleid gevoerd om de vraagkant van de economie te stimuleren. Omdat de aanbodkant in staat was de vraag bij te benen, leidde dit beleid niet tot hoge inflatie. Het losbarsten van de pandemie heeft echter geleid tot verstoringen in de handelsketens, waardoor aan verschillende grondstoffen en producten tekorten zijn ontstaan. Dit heeft de inflatie afgelopen jaar verder doen stijgen. Waar centrale banken er eerder vanuit gingen dat deze verstoringen van tijdelijke aard zouden zijn, is de consensus nu dat de verstoringen langer aanhouden. Centrale banken maken daarom stappen om het ruime beleid af te bouwen. De opkoopprogramma's worden gereduceerd of helemaal stopgezet. Daarnaast worden beleidsrentes stapsgewijs verhoogd. De Britse en Noorse centrale banken hebben deze stappen al gezet. De Fed zal hoogstwaarschijnlijk in maart een eerste renteverhoging doorvoeren. Alleen de ECB lijkt zich nog niet aan renteverhoging en te willen committeren.

Geopolitieke wijving – naar een multipolaire wereld

Sinds het uiteenvallen van de Sovjet-Unie hadden de Verenigde Staten op het wereldtoneel een vrijwel onaantastbare positie. De opkomst van China en de militante opstelling van Rusland hebben hier echter verandering in gebracht. Daarnaast heeft het presidentschap van Donald Trump traditionele Amerikaanse bondgenoten duidelijk gemaakt dat ze niet altijd op de Verenigde Staten kunnen rekenen. Dit verhoogt de kans op geopolitieke conflicten. China en Rusland hebben de krimpende machtsrol van de Verenigde Staten recentelijk aangegrepen om hun territoriale claims kracht bij te zetten. China uit steeds nadrukkelijker provocerende taal richting Taiwan. En de Russische president Vladimir Poetin laat zijn invloed over Oekraïne steeds nadrukkelijker gelden. De levering van Russisch gas aan Europa is hierbij een belangrijk pressiemiddel.

De energietransitie krijgt steeds meer aandacht

Alhoewel de internationale klimaattop COP26 in Glasgow nog weinig concrete stappen heeft opgeleverd, wint het onderwerp in steeds meer landen aan urgentie. De EU heeft begin 2020 al plannen gelanceerd om de CO₂-uitstoot in 2030 met 55% te verlagen. Deze plannen zullen in 2022 leiden tot nadere invulling in nationale wetgeving. In Nederland moeten onder andere rekeningrijden en de bouw van nieuwe kerncentrales bijdragen aan de reductiedoelstelling. Ook lanceren steeds meer multinationals plannen om net zero te worden. In november dit jaar zal er weer een klimaattop zijn in Egypte (COP27). De verwachting is dat dan concretere afspraken zullen worden gemaakt over het reduceren van het gebruik van fossiele brandstoffen.

Sterke stijging inflatie

De sterke stijging van de inflatie was de opvallendste ontwikkeling in 2021. Zowel in de Verenigde Staten als in de eurozone steeg de inflatie naar het hoogste niveau in decennia. In de eurozone bedroeg de consumentenprijsinflatie in december 5% ten opzichte van een jaar geleden. Dit is het hoogste niveau in het bestaan van de gezamenlijke eenheidsmunt. De kerninflatie, de inflatie exclusief de volatiele energie- en voedselprijzen, kwam uit op 2,6%. In de Verenigde Staten steeg het algemeen prijspeil nog sterker. De Amerikaanse consumentenprijzen stegen in december met 7% ten opzichte van een jaar eerder. De kerninflatie bedroeg 5,5%. De sterke stijging van de energieprijzen en de verstoringen in de aanvoer- en productieketens zijn naar verwachting van tijdelijke aard. Toch lijken ook structurele factoren een rol te spelen in de sterke stijging van de inflatie, zeker in de Verenigde Staten.

We verhogen de verwachte inflatie voor de eurozone voor de middellange termijn; het regime van structurele desinflatie lijkt voorbij. Zodoende is ook de naam van ons economische basisscenario voor de middellange termijn aangepast van '3L – Debt Trap' naar '2L – Debt Trap' en wordt nu gekenmerkt door lage economische groei, lage renteniveaus en hoge schuldquotes.

6.7. Beheerkosten van het fonds

In dit jaarverslag zijn de aanbevelingen van de Pensioenfederatie gevolgd met betrekking tot het inzicht in vermogensbeheerkosten. De gemaakte kosten, zoals hieronder opgenomen, zijn ook aan de toezichthouder (DNB) gerapporteerd.

Kring	Kosten VMB	Pensioenfondsen en bestuursbureau	Beheerkosten	Transactiekosten	Totaal
DC	10	156	517	366	1.049
DB Premie	26	41	200	123	390
DB Stabiliteit	15	12	59	40	126
DB Koopkracht	16	15	75	45	151
DB Evenwicht	110	131	766	344	1.351
Pensioenfondsen-kring 1	82	93	416	202	793
RBS	368	247	2.335	1.937	4.887
Bavaria	160	129	620	297	1.206
Sligro Food Group	159	369	744	534	1.806
Chemours	254	45	945	578	1.822
equensWorldline	499	306	1.294	1.436	3.535
HPE	227	452	1.157	478	2.314
HP NL	11	47	177	67	302
ESN	17	49	184	75	325
Totaal	1.954	2.092	9.489	6.522	20.057

- De kosten VMB (vermogensbeheer) omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht.
- Onder Pensioenfondsen en bestuursbureau zijn de interne kosten die aan vermogensbeheer zijn toegerekend verantwoord.
- De beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van beleggingsfondsen zijn gebracht zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten.
- Transactiekosten zijn onderdeel van de aan- en verkooptransacties van beleggingen. Deze zijn eveneens onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten.
- De genoemde bedragen zijn duizendtallen. Gegeven de geringe omvang van het belegd vermogen en het transactievolume zijn deze kosten niet direct te relateren aan benchmarks, die gebaseerd zijn op grote vermogens en transactievolumes.

De beleggingscommissie bewaakt de ontwikkelingen van beheerd vermogen, vermogensrendementen en de kosten van het beheer nauwlettend en adviseert eventueel het bestuur ter zake.

7. Verslag over boekjaar en vooruitzichten

7. Verslag over boekjaar en vooruitzichten

In dit hoofdstuk doen wij verslag van de ontwikkelingen binnen Centraal Beheer APF als geheel en kijken wij naar de vooruitzichten voor de toekomst.

7.1. Ontwikkelingen in 2021

Ook in 2021 heeft Centraal Beheer APF een mooie groei doorgemaakt. Dit ondanks dat, door latere ingang van de Wet toekomst pensioenen, veel werkgevers en pensioenfondsen een eventueel besluit om over te stappen naar een andere pensioenuitvoerder nog even uitstellen. In 2021 zijn zo'n 150 nieuwe werkgevers tot de standaardkringen toegetreden. De totale groei van ons APF is aanzienlijk geweest. Dit komt door de toetreding van drie werkgevers vanuit het voormalige HP Pensioenfonds tot drie nieuwe eigen kringen binnen Centraal Beheer APF. Dit zijn Kring HPE, Kring HP Nederland en Kring ESN. Hierbij zijn ook de reeds opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten overgedragen naar Centraal Beheer APF.

Uit 2021 waren ruim 1.250 werkgevers aangesloten bij het Centraal Beheer APF, verdeeld over veertien kringen. Dit betrof ruim 76.000 deelnemers en een totaal belegd vermogen van ongeveer € 7 miljard. Vergeleken met de situatie per ultimo 2020 is het vermogen met ongeveer € 3 miljard gegroeid en dat is zeer fors te noemen.

Net als in voorgaande jaren zijn vanuit financieel perspectief nieuwe afspraken gemaakt met Achmea inzake de financiering van het weerstandsvermogen en de aanloopverliezen gedurende de komende jaren, waarbij tevens is aangesloten op de verwachte groei. Centraal Beheer APF is, mede vanwege de al bestaande opzet en mogelijkheden, goed voorbereid op de ontwikkelingen in de markt. Dit wordt aansluitend onder 7.2 nader toegelicht.

7.2. Marktentwikkeling

Om onze missie te vervullen, namelijk het realiseren van zoveel mogelijk pensioen per ingelegde euro voor onze deelnemers, zijn schaalvoordelen nodig. Deze schaalvoordelen zijn te realiseren door groei van ons APF. We blijven dan ook continu inzetten op de groei van ons APF als middel om ons uiteindelijke doel te realiseren. De Wet Toekomst Pensioenen biedt daarbij zowel uitdagingen als kansen. Uitdagingen omdat de onzekerheden die er nog zijn over de implementatie van de Wet Toekomst Pensioenen besluitvorming bij werkgevers en pensioenfondsen over aansluiting bij ons APF mogelijk vertraagt. Kansen omdat wij van mening zijn dat wij als geen andere pensioenuitvoerder in staat zijn om het Wet Toekomst Pensioenen binnen ons APF te implementeren. Wij hebben immers al de nodige ervaring opgedaan via onze DC Kring met het administreren van en communiceren over DC-regelingen, inclusief doorbeleggen, automatisch sturen en variabele uitkeringen. De continue stroom van toetredende werkgevers en fondsen naar ons APF bewijst dat onze propositie aansluit bij de behoefte in de markt en dat het vertrouwen in de oplossingen die wij bieden groot is. Uiteraard waarderen wij dat zeer.

Focus lag in 2021 op de Wet Toekomst Pensioenen. Er is een Regiegroep "Expeditie Pensioenakkoord" ingesteld waarin vertegenwoordiging van bestuur en bestuursbureau, en de Wet Toekomst Pensioenen is één van de belangrijkste thema's geweest in onze Ronde Tafels, webinars en één op één gesprekken met bestaande en nieuwe werkgevers en pensioenfondsen. Ook in 2022 zal dit één van de belangrijkste thema's zijn, naast onderwerpen als Maatschappelijk Verantwoord Beleggen. Naast de één-op-één gesprekken blijven wij onze betrokkenen op de hoogte houden door middel van nieuwsbrieven en onze bijdragen op social media.

7.3. Toekomstverwachtingen

In de pensioenfondsenmarkt is duidelijk dat de verdere consolidatie in de komende jaren doorzet, onder meer ook versterkt door de implementatie van de Wet Toekomst Pensioenen. In het laatste onderzoek van DNB hierover hebben ongeveer 40 pensioenfondsen aangegeven zich op korte termijn klaar te maken voor liquidatie. Ook zullen we duidelijkheid gaan krijgen over de impact van de Wet Toekomst Pensioenen als de definitieve wetgeving bekend wordt. Wij zullen hierover met de aangesloten werkgevers proactief de dialoog zoeken en samen kijken naar de best passende oplossing.

Getuige de partijen die kiezen voor ons APF, zowel degenen die al toegetreden zijn als de degenen waarmee wij in overleg zijn over eventueel toetreden, neemt het vertrouwen in ons APF verder toe. Onze ervaring met de Wet Verbeterde Premieregeling in onze DC-kring en de overgang op het nieuwe administratieplatform door onze uitbestedingspartij Achmea, stelt ons uitstekend in staat om zowel alle huidige pensioenregelingen als de regelingen volgens de Wet Toekomst Pensioenen uit te voeren. Die breedte van onze propositie, in combinatie met de diepte van onze kennis en ervaring maakt dat Centraal Beheer APF in staat is een oplossing te bieden voor elke werkgever en elk pensioenfonds van Nederland.

Zoals aangegeven zal 2022 vooral in het teken staan van de vervolgstappen in de richting van de implementatie van de Wet Toekomst Pensioenen. Hierbij zullen we samen optrekken met klanten en adviseurs zodat we samen zorgen voor een goede voorbereiding voor de komende periode tot 2027 waarna de Wet Toekomst Pensioenen geïmplementeerd moet zijn. Uiteraard betrekken wij daar ook onze uitbestedingspartijen bij. Zo zorgen wij voor een beheerste en zorgvuldige overgang naar het nieuwe pensioenstelsel. Net als elke wettelijke wijziging brengt ook de implementatie van de Wet Toekomst Pensioenen kosten met zich mee. Zodra wij hier meer inzicht in hebben zullen wij hierover in contact treden met de BO's van de kringen en de betrokken werkgevers.

Ook de overgang naar het nieuwe administratieplatform van onze uitbestedingspartij zal in 2022 verder worden vormgegeven. Hierop zullen wij ons in 2022 verder voorbereiden. Hierbij houden wij vanzelfsprekend rekening met de implementatie van de Wet Toekomst Pensioenen.

Daarnaast gaan we verdere stappen zetten in richting van onze ambitie ten aanzien van Maatschappelijk Verantwoord beleggen. Ook zal in 2022 onze communicatie richting deelnemers verder worden verstevigd. We focussen in dat kader op drie speerpunten:

- Het gebruik van "Mijn pensioen" verder vergroten en meer e-mailadressen verkrijgen ten behoeve van digitale communicatie;
- Transparant zijn over beleggen. Belangrijk onderdeel daarvan is Maatschappelijk Verantwoord Beleggen. Hierover willen we graag de dialoog met de deelnemers aangaan;
- Deelnemers betrekken op relevante ontwikkelingen, zoals onder meer de Wet Toekomst Pensioenen.

Er zal een activeringscampagne worden opgezet om de deelnemers die nu nog informatie per post ontvangen te enthousiasmeren voor de aanvullende digitale uitingen. Daarnaast maken we ook dit jaar weer gebruik van de campagne Pensioen APK. Met deze campagne stimuleren wij deelnemers om hun persoonlijke gegevens in te vullen in het deelnemersportaal en te checken of hun pensioen adequaat is. Onze digitale nieuwsbrief "Liefde voor later" zal dit jaar drie keer worden verzonden. Door middel van polls proberen we hierin ook de interactie met deelnemers te bewerkstelligen.

Uit hetgeen hierboven is aangegeven mag blijken dat wij onze toekomst vol vertrouwen en positieve verwachting tegemoet zien.

7.4. Weerstandsvermogen

Centraal Beheer APF moet wettelijk een weerstandsvermogen aanhouden. Dit weerstandsvermogen moet te allen tijde aanwezig zijn en dient ter dekking van de bedrijfsrisico's in verband met de pensioenuitvoering door het fonds. Het weerstandsvermogen moet minimaal 0,3% bedragen van het opgetelde balanstotaal van de kringen, of 0,2% gecombineerd met een beroepsaansprakelijkheids-verzekering die tenminste 25 miljoen euro verzekert. Centraal Beheer APF heeft voor deze laatste optie gekozen. De Pensioenwet schrijft verder voor dat het fonds een hoger weerstandsvermogen moet aanhouden wanneer de gekwantificeerde risicoanalyse hiertoe aanleiding geeft. In 2021 is dit ook getoetst en is de uitkomst van de risicoanalyse lager dan 0,2% en daarom wordt 0,2% aangehouden. Centraal Beheer APF houdt rond de € 14 miljoen als weerstandsvermogen aan.

Het weerstandsvermogen van de standaardkringen en Kring Bavaria is door Centraal Beheer APF gefinancierd. Het weerstandsvermogen van de overige kringen wordt door die kringen gefinancierd naar rato van het beheerd vermogen van een collectiviteitskring ten opzichte van het door Centraal Beheer APF geheel beheerd vermogen.

Centraal Beheer APF beschikte in de verslagperiode over voldoende weerstandsvermogen.

7.5. Gebeurtenissen na balansdatum

In 2022 hebben wij inmiddels weer 40 nieuwe werkgevers met hun werknemers mogen verwelkomen. Het jaarlijkse premiebedrag is gestegen tot ruim 280 miljoen.

In december 2021 heeft Achmea een schenking van € 4,1 miljoen gedaan. Tevens heeft Achmea zich garant gesteld voor een bedrag van € 5,3 miljoen ter onvoorwaardelijke dekking van de voorziene aanloopverliezen tot medio 2024.

Oorlog in Oekraïne

In februari 2022 vielen Russische troepen Oekraïne binnen met militaire operaties. De gevolgen van de oorlog in Oekraïne en de daaruit volgende sancties worden voor het boekjaar 2021 aangemerkt als gebeurtenis na balansdatum die geen nadere informatie geeft over de feitelijke situatie op balansdatum. De gevolgen hiervan zijn daarom niet in de jaarrekening 2021 verwerkt. Centraal Beheer APF heeft voor minder dan 0,5% van de totale beleggingsportefeuille van de kringen beleggingen in Rusland en Oekraïne. Wij hebben Russische staatsobligaties en Russische ondernemingen direct op de MVB-uitsluitingslijst geplaatst. Wij houden de situatie nauwgezet in de gaten.

Oplopende rente en inflatie

De oplopende energieprijzen zijn de basis voor een oplopende inflatie die sinds eind 2021 is ontstaan. Met name in de eerste maanden van 2022 heeft de oplopende inflatie en de oorlog in de Oekraïne sterke invloed op de economische omstandigheden. Dit resulteert onder andere in een sterk oplopende rente. De oplopende rente heeft voor de meeste kringen een positieve invloed op de dekkingsgraad. Deze oplopende dekkingsgraden worden gedempt door negatieve ontwikkelingen op de beurzen in de wereld.

Door de oplopende inflatie wordt de koopkracht van gepensioneerde deelnemers geraakt. Omdat wij behoud van koopkracht belangrijk vinden zal het bestuur in 2022 de door de wetgever gecreëerde mogelijkheid om pensioenen extra te verhogen met aandacht bekijken.

8. Verslag Kring DC

8. Verslag Kring DC

Binnen Kring DC bieden wij een DC-oplossing voor premieovereenkomsten. Wij voeren zowel bruto- als netto-pensioenregelingen uit.

De Kring DC is operationeel vanaf 1 augustus 2016. Binnen Kring DC wordt via premiestaffels een premie in rekening gebracht waarvan het grootste deel wordt gebruikt voor individuele vermogensopbouw en een beperkt deel voor de verzekering van nabestaandenpensioen en premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid. Daarnaast zorgen wij ervoor met behulp van Automatisch Sturen, dat het pensioen meebeweegt met de persoonlijke situatie van de deelnemer.

Bij het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd wordt een ouderdomspensioen eventueel in combinatie met een nabestaandenpensioen ingekocht vanuit het individueel opgebouwde pensioenkapitaal.

De netto regelingen zijn binnen de kring strikt gescheiden uitgevoerd en geadmistreerd van de bruto regelingen. Zo gelden er voor netto regelingen andere premie-staffels en opslagen dan voor bruto regelingen. Er is een gescheiden financiële administratie voor werkgevers voor de bruto regeling en de netto regeling. Indien een deelnemer zowel een bruto als een netto pensioenregeling heeft, wordt op deelnemer niveau separaat geadmistreerd en getoond wat de hoogte is van het opgebouwde pensioenkapitaal, de ingelegde premie en het behaalde rendement daarop.

Gedurende de opbouwfase volgt de premie de in de pensioenregeling vastgelegde premiestaffel en ligt het risico bij de individuele deelnemer. De deelnemer wordt onder meer detailinzicht geboden in zijn eigen individuele eigendomsrechten, specifieke kosten, maar ook in individuele beleggingsresultaten.

In de uitkeringsfase krijgt een deelnemer een variabele uitkering aangeboden. Een deelnemer heeft ook de keuze de uitkering elders onder te brengen. In de variabele uitkeringsfase dragen de deelnemers de risico's gezamenlijk binnen een collectiviteitskring: financiële mee- en tegenvallers leiden tot een jaarlijkse aanpassing van de uitkering.

Samengevat zijn de kenmerken van Kring DC:

- Keuze uit zowel netto als bruto premieovereenkomsten inclusief risicodekkingen (overlijden en arbeidsongeschiktheid);
- De premieovereenkomst is ook aan te bieden als aanvullende pensioenregeling;
- Pensioenopbouw met 'automatisch sturen'. Of de deelnemer kan zelf beleggen;
- Een zo hoog mogelijk pensioen passend bij het risicoprofiel van de deelnemer.
- De deelnemer heeft op de pensioendatum de keuze om te kiezen voor onze default in de uitkeringsfase: een variabele uitkering dan wel te kiezen voor een externe uitvoerder.

Nadere financiële informatie over Kring DC is opgenomen in de financiële verantwoording (hoofdstuk 25).

8.1. Kerncijfers Kring DC

Hierna genoemde bedragen zijn in euro x1.000, tenzij anders toegelicht.

	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017
Werkgevers	1.117	949	739	217	96
Deelnemers	35.743	28.592	21.728	5.948	3.329
Actieven en arbeidsongeschikten	23.893	19.383	16.038	4.319	2.779
Gewezen deelnemers	11.598	9.104	5.653	1.622	550
Pensioengerechtigden	252	105	37	7	-
Toeslagverlening	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Beleggingsperformance

	2021	2020	2019	2018	2017
Beleggingsrendement	17,86%	7,22%	20,76%	-6,14%	7,08%
Benchmarkrendement	17,48%	8,20%	21,04%	-6,26%	7,76%
Kosten vermogensbeheerder in % van gem. belegd vermogen	0,225%	0,222%	0,292%	0,333%	0,373%
Transactiekosten in % van gem. belegd vermogen	0,121%	0,111%	0,477%	0,239%	0,149%

Premie, saldo overdracht van rechten, uitkeringen en kosten

Bedragen in € x 1.000	2021	2020	2019	2018	2017
Premiebijdragen	125.752	93.702	80.752	16.499	11.089
Saldo overdracht van rechten	8.947	6.247	1.554	-	183
Pensioenuitkeringen	-1.178	-436	-127	27	-

Technische Voorzieningen

Bedragen in € x 1.000	2021	2020	2019	2018	2017
Actieven en arbeidsongeschikten	290.289	173.611	94.097	22.200	11.845
Gewezen Deelnemers	81.326	41.849	17.168	4.234	1.113
Pensioentrekkenden	6.417	2.643	321	91	-
Additionele Reservering	6.119	2.375	1.139	172	0
Totaal TV Risico Deelnemers	384.151	220.478	112.725	26.697	12.958
TV Risico Fonds	30.922	16.708	8.495	1.197	423
Totaal	415.073	237.186	121.220	27.894	13.381

Dekkingsgraad

	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017
Actuele dekkingsgraad ultimo	101,6	100,8	100,9	101,0	100,9
Beleidsdekkingsgraad (december)	101,2	101,0	100,9	101,0	100,9

Belegd vermogen

Bedragen in € x 1.000	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017
Vastgoedbeleggingen	15.818	13.861	7.841	1.926	864
Aandelen	333.346	154.714	81.250	14.233	6.911
Vastrentende waarden	15.097	27.912	11.137	8.606	3.931
Derivaten*	8.934	7.763	1.919	711	599
Overige beleggingen**	26.011	16.290	10.840	933	653
Totaal belegd vermogen	399.206	220.540	112.987	26.411	12.958

* Met ingang van 2018 zijn de Overlay fondsen onder Derivaten opgenomen. Voor de vergelijkbaarheid is de presentatie van 2017 aangepast.

** De post overige beleggingen bestaat uit liquide middelen, geldmarktfondsen en grondstoffen.

Beleggingsresultaat

	2021	2020	2019	2018	2017
Directe beleggingsopbrengsten	-9	58	12	-	-
Indirecte beleggingsopbrengsten, waarvan	48.496	19.715	12.716	-1.599	521
- Beheerkosten	517	260	167	67	25
- Transactiekosten	366	173	330	48	11
Kosten van vermogensbeheer	166	86	37	10	9

8.2. Pensioenparagraaf

8.2.1 Bruto pensioenregeling:

Aspect	Kenmerk
Karakter pensioenovereenkomst	Premieovereenkomst (beschikbare premieovereenkomst) Looptijd overeenkomst 1 jaar, met stilzwijgende verlenging.
Standaard pensioendatum	De dag waarop de 68-jarige leeftijd wordt bereikt.
Pensioengevend salaris	De salarisbestanddelen die op grond van de pensioenregeling in aanmerking worden genomen. Het pensioengevend salaris (op voltijdbasis) bedraagt maximaal € 112.189 (2021).
Franchise	De minimale franchise bedraagt € 14.544 (2021). De mogelijkheden binnen de standaard Kring DC bestaan uit de wettelijke franchises, BPF/cao volgende franchises en door werkgever/werknemer vastgestelde franchises, zolang deze binnen de wettelijke kaders blijven.
Pensioengrondslag	Pensioengevend salaris minus de franchise.
Beschikbare Premie	Een in de pensioenregeling opgenomen percentage van de pensioengrondslag (naar leeftijd oplopende staffel).
DB inkoop	Vanaf 1 januari 2019 is het mogelijk voor werkgevers om deelnemers de mogelijkheid te bieden de beschikbare premie direct om te zetten in een DB-aanspraak. Dit kan door de premie in te brengen in Kring Stabiliteit. Daar wordt tegen het premietarief van Kring Stabiliteit alsdan een middelloon aanspraak voor Ouderdomspensioen en Nabestaandenpensioen ingekocht.
Ouderdoms- en partnerpensioen (na pensioendatum)	Van het beschikbare pensioenkapitaal wordt op de pensioendatum een levenslang variabele ouderdoms- en partnerpensioen aangekocht.

Aspect	Kenmerk
Partnerpensioen op risicobasis (voor pensioendatum)	Het partnerpensioen is verzekerd op risicobasis en is afhankelijk van de gekozen dekking in het pensioenreglement. Dit is standaard op basis van een middelloonsysteem, maar verzekeren op basis van een eindloonsysteem is ook mogelijk.
Wezenpensioen op risicobasis (voor pensioendatum)	Het wezenpensioen is verzekerd op risicobasis en is afhankelijk van de gekozen dekking in het pensioenreglement. Dit is standaard op basis van een middelloonsysteem, maar verzekeren op basis van een eindloonsysteem is ook mogelijk.
ANW-hiaatpensioen	Het ANW-hiaatpensioen is optioneel
Voortzetting deelname bij arbeidsongeschiktheid	De deelname wordt premievrij voortgezet op basis van een 6-klassen systeem als voldaan wordt aan de in de pensioenregeling opgenomen voorwaarden.
Flexibilisering	Vervroegen is mogelijk vanaf 5 jaar vóór de voor de betreffende deelnemer geldende AOW-leeftijd Uitstel kan tot 5 jaar na de voor betreffende deelnemer geldende AOW-leeftijd Hoog-laag Uitruil partnerpensioen Deeltijdpensioen

8.2.2 Netto pensioenregeling

De netto pensioenregeling is in grote delen gelijk aan de bruto pensioenregeling.

In onderstaande tabel zijn de verschillen weergegeven:

Aspect	Verskil
Pensioengevend salaris	Vanaf € 112.189 (2021).
Franchise	€ 112.189 (2021).
ANW-hiaatpensioen	n.v.t.
Flexibilisering	Vervroegen is mogelijk vanaf 5 jaar vóór de voor de betreffende deelnemer geldende AOW-leeftijd Uitstel kan tot 5 jaar na de voor betreffende deelnemer geldende AOW-leeftijd Hoog-laag Uitruil partnerpensioen (standaard indien partnerpensioen is verzekerd en partner bekend is) Deeltijdpensioen

8.2.3 Toeslagbeleid

De pensioenregelingen zijn gekarakteriseerd als beschikbare premieovereenkomsten. Op de pensioenkapitalen worden geen toeslagen gegeven. Ook op de ingegane uitkeringen worden geen toeslagen verleend, dit geldt ook voor de ingegane herverzekerde nabestaandenpensioenen. Er is op dit moment dan ook geen toeslagbeleid binnen de kring vormgegeven. Wel geldt er voor de variabele pensioenen een resultaatdeling.

8.2.4 Variabele uitkering: jaarlijkse aanpassing in uitkeringsfase ('dakpan')

De ingegane variabele uitkeringen worden jaarlijks aangepast. Dit betreft echter geen toeslagverlening. Deze aanpassing noemen wij resultaatstoedeling ook wel 'dakpan' genoemd. Deze is afhankelijk van financiële mee- en tegenvallers, de ingerekende vaste daling en de uitsmeerperiode. De uitsmeerperiode waarmee de resultaten worden gedempt, is op dit moment 10 jaar. Het uitsmeren van de resultaten over 10 jaar leidt tot een stabielere uitkering. De financiële mee- en tegenvallers die jaarlijks worden vastgesteld worden veroorzaakt door afwijkingen ten opzichte van de gehanteerde grondslagen (verwachtingen). Dit heeft betrekking op:

- De ontwikkeling van de rente
- Het behaalde netto rendement onder aftrek van kosten
- Effect van de inkooptarieven, zoals
- De werkelijke man/vrouw verhouding
- Het verschil in het aantal deelnemers dat daadwerkelijk inkoopt ten opzichte van de verwachte aantallen
- Effect van wijziging in (sterfte-)grondslagen
- Het sterfteresultaat (meer/minder overlijdens dan verwacht)
- Het daadwerkelijke leeftijdsverschil bij overlijden

In het vervolg wordt een toelichting op het resultaat over 2021 gegeven.

Resultaatstoedeling over 2021

Per 1 juli 2022 zal een resultaatstoedeling toegekend worden aan de deelnemers in de collectieve uitkeringsfase. Deze toedeling is vastgesteld op basis van het resultaat in de uitkeringsfase over 2021. In 2021 is de fictieve dekkingsgraad in de uitkeringsfase gestegen. Deze is daarmee toegenomen van 100% tot 109,7%. Dit leidt tot een verhoging van de uitkeringen per 1 juli 2022 van 1,263%.

In onderstaande tabel is een toelichting op deze ontwikkeling gegeven.

Elementen resultaat uitkeringsfase Kring DC	2021	2020	2019	2018
Netto beleggingsresultaat:	11,7%	-0,70%	3,50%	-4,10%
- Wijziging marktrente	6,1%	-7,20%	-6,50%	-3,20%
- Beleggingen	5,7%	6,60%	10,10%	-0,80%
- Kosten	-0,1%	-0,10%	-0,10%	-0,10%
Effect inkooptarieven	-2,0%	-2,60%	-3,20%	-3,10%
Effect wijziging grondslagen	0,0%	0,10%	0,30%	-0,30%
Sterfteresultaat	-0,1%	-0,50%	-0,60%	-0,60%
Totaal	9,7%	-3,70%	0,00%	-8,10%
Jaarlijkse Dakpan	1,263%	-0,467%	0,002%	-1,049%

Toelichting totaal resultaat 2021:

Bovenstaande percentages betreffen inschattingen op basis van aannames. Hieronder is een nadere toelichting opgenomen voor het resultaat over 2021 en de daarmee gepaard gaande toekenning van de dakpan per 1 juli 2022 van 1,263% voor de bruto regeling. Voor de netto regeling geldt dat de dakpan 1,834% bedraagt.

Netto Beleggingsresultaat:

De marktrente is in 2021 (rentetermijnstructuur DNB) gestegen. De wijziging in marktrente leidt tot een positief resultaat van 6,1%, het beleggingsresultaat had daarnaast een positief effect (+5,7%) op het netto beleggingsresultaat. Samen met de onttrekking voor kosten leidt dit tot een netto beleggingsresultaat van **11,7%**.

Effect inkooptarieven:

Gedurende 2021 zijn pensioenen aangekocht door deelnemers. Dit betroffen mannen en vrouwen met uiteenlopende kapitalen, uit diverse inkomensklassen en met verschillende wensen (wel/ geen partnerpensioen, wel/ geen tijdsafhankelijke daling). Deze populatie ultimo 2021 wijkt af van de veronderstelde populatie waarmee de inkooptarieven zijn bepaald. Deze verschillen leiden ultimo 2021 tot een negatief resultaat. Dit heeft een effect op de dekkingsgraad van ongeveer -2,0%.

De verklaring voor dit effect zit opgesloten in het feit dat voor de inkooptarieven wordt uitgegaan van de gemiddelde populatie die aanwezig is 5 jaar voor de pensioendatum. Uiteindelijk is nog niet de gehele populatie gepensioneerd waardoor met name het effect op inkomensklassen heeft geleid tot dit resultaat. Aanvullend vindt er ook inkoop plaats op basis van inkomende kapitalen. Deze deelnemers kunnen een afwijkend profiel hebben ten opzichte van de verwachte inkooptarieven.

Effect wijziging Grondslagen

Daarnaast zijn de grondslagen gewijzigd van de DC kring. Per saldo hebben de actualisatie van de overlevingstafel, ervaringssterfte een zeer beperkt effect op de dekkingsgraad van **0,0%**.

Sterfteresultaat

Gedurende het jaar zijn minder deelnemers overleden dan verwacht. Derhalve is het sterfteresultaat negatief en heeft dit een dalend effect op de dekkingsgraad van **-0,1%**.

Verhoging jaarlijkse uitkering per 1 juli 2022

Om zorg te dragen dat de dekkingsgraad fictief weer van 109,7% naar exact 100% beweegt is een jaarlijkse verhoging op alle uitkeringen benodigd van 1,263%. Dit hangt samen met het feit dat het resultaat over 10 jaar wordt uitgesmeerd. Om zorg te dragen dat het effect ook 9,7% over deze hele periode bedraagt is de verhoging groter dan 1/10^e deel van 9,7%. Dit kan worden uitgelegd doordat door het positieve resultaat in feite meer beschikbaar is om 100% uit te keren. In feite kan bijna 110% worden uitgekeerd. Door de uitsmeermethodiek wordt de verhoging niet in een keer doorgevoerd. Hierdoor wordt in de eerste jaren minder uitgekeerd dan 110% van de uitkeringen. Dit leidt tot een aanvullend overschot. Door hier bij de vaststelling van het jaarlijkse percentage rekening mee te houden, wordt zorggedragen dat het resultaat van 9,7% ook daadwerkelijk door de groep deelnemers die in 2021 deelgenoot waren van het resultaat ook de lusten en de lasten gedragen.

Meerjarenoverzicht Dakpannen

In onderstaande tabel is een meerjarenoverzicht opgenomen van de vastgestelde dakpannen voor de bruto- en netto regeling.

	Bruto regeling	Netto regeling
Per 1 juli 2019 (over 2018)	-1,049%	Nvt
Per 1 juli 2020 (over 2019)	0,002%	Nvt
Per 1 juli 2021 (over 2020)	-0,467%	-0,485%
Per 1 juli 2022 (over 2021)	1,263%	1,834%

8.2.5 Risicohouding

Voor Kring DC is zowel een risicohouding voor risico deelnemers als een risicohouding voor risico kring vastgesteld. De risicohouding voor risico deelnemers heeft betrekking op de kapitalen tijdens de opbouwfase en de ingegane ouderdomspensioenen of ingegane partnerpensioenen die ontstaan na pensioneren van de hoofdverzekerde. Voor de

ingegane nabestaandenpensioenen die zijn ontstaan bij overlijden van deelnemers vóór de pensioendatum is ter vaststelling van de risicohouding een haalbaarheidstoets uitgevoerd. Dit wordt de risicohouding Risico Kring genoemd.

Risicohouding risico deelnemers

De Collectiviteitkring voert zuivere beschikbare premieregelingen uit. Door het bestuur is in overleg met het SBO voor zowel de opbouwfase als de uitkeringsfase binnen de Collectiviteitkring de risicohouding vastgelegd. Deze paragraaf gaat nader in op de vastlegging van deze risicohouding.

Ondergrenzen Risicohouding

De ondergrenzen komen tot uitdrukking in de maximaal aanvaardbare afwijking van het pensioen in een pessimistisch scenario ten opzichte van het verwachte pensioen in een verwacht scenario.

De ondergrenzen zijn, door het bestuur en in overleg met het belanghebbendenorgaan, als volgt vastgesteld:

- Opbouwfase: de maximaal aanvaardbare afwijking van het slecht weer pensioen op pensioendatum ten opzichte van het verwachte pensioen op pensioendatum is 87,5%.
- Uitkeringsfase: de maximaal aanvaardbare afwijking van pensioen van jaar op jaar is 9,5%.

De door ons gehanteerde definitie van de maximaal aanvaardbare afwijking van pensioen van jaar op jaar voor de uitkeringsfase is de jaarlijkse maximaal aanvaardbare daling in procentpunten in enig jaar in het 5de percentiel ten opzichte van het 50ste percentiel bekeken over een periode van 20 jaar.

De risicohouding voor de opbouwfase is vastgelegd op basis van uitkomsten voor een individuele deelnemer van 20 jaar met een startkapitaal maar zonder toekomstige pensioenopbouw. De risicohouding is daarmee zodanig gekozen dat deze voor alle deelnemers, ongeacht leeftijd, pensioenvermogen en inkomen, van toepassing is. Het bestuur beoordeelt bij het uitvoeren van de ALM studie en het vaststellen van het beleggingsbeleid een groot aantal maatmensen, onder andere met verschillende leeftijden, of dit voor deze maatmensen leidt tot acceptabele risico's.

Toetsing Risicohouding opbouwfase

De huidige life-cycles die in 2019 van kracht zijn leiden tot een maximale afwijking voor een 20 jarige deelnemer van 83,6%. Dit valt binnen de grenzen zoals vastgesteld door het bestuur. In 2020 is op basis van een ALM studie besloten een nieuwe offensievere life-cycle toe te voegen. De meest defensieve life-cycle komt hiermee te vervallen.

Implementatie hiervan heeft in 2021 plaatsgevonden.

Het bestuur heeft samen met het SBO bekeken op welke wijze de risicohouding kan worden verbeterd en meer kan worden aangesloten op de verschillende leeftijdsgroepen binnen de opbouwfase. Bij toekomstige vaststelling van de risicohouding zal de mogelijkheid voor differentiatie naar leeftijdscohorten worden meegenomen.

Toetsing Risicohouding uitkeringsfase

De maximale daling van de beleggingsmix in de uitkeringsfase is in 2019 in het 5de percentiel vastgesteld op 5,0% ten opzichte van de mediaan (-4,3% ten opzichte van 0,7%). Daarmee blijft het huidige beleggingsbeleid ruim binnen de ondergrens zoals deze is vastgesteld door het bestuur en SBO. Het bestuur heeft besloten om over te gaan naar een offensievere beleggingsmix 40-40-20% in plaats van 65-25-10%. Dit is passend binnen de huidige risicohouding.

Implementatie van de nieuwe beleggingsmix heeft in 2021 plaatsgevonden.

Risicohouding risico kring (ingegaan nabestaandenpensioen voor de pensioendatum)

Binnen kring DC bestaan ook verplichtingen voor ingegaan nabestaandenpensioen die zijn herverzekerd. Hiervoor wordt jaarlijks een haalbaarheidstoets uitgevoerd om de risicohouding te toetsen. De aanvangshaalbaarheidstoets is in 2020 uitgevoerd voor de aanspraken voor risico kring.

De aanvangshaalbaarheidstoets geeft de volgende uitkomsten:

- a) De mediaan van het verwacht pensioenresultaat op kringniveau bedraagt 71%. Dit ligt hoger dan de vastgestelde ondergrens van minimaal 55%.
- b) De afwijking van de mediaan in slecht weer (5% percentiel) bedraagt 11% en is kleiner dan de maximaal toegestane afwijking van 40%.

8.2.6 Herverzekering

De herverzekering van overlijdensrisico, arbeidsongeschiktheidsrisico en nabestaandenpensioen binnen Kring DC is met ingang van 1 januari 2018 ondergebracht bij elipsLife AG op basis van rentedekking. Hiermee zijn deze risico's volledig overgedragen aan de herverzekeraar en worden deze risico's niet gedragen door de Kring.

In 2021 is met elipsLife overeenstemming bereikt om het risico van de toekomstige premievrije opbouw van 13 arbeidsongeschikte deelnemers onder te brengen bij de huidige herverzekeraar elipsLife. Daarmee wordt voorkomen dat de toekomstige opbouw hoger wordt dan verwacht door met name een eventueel dalende rente waardoor dit ten laste komt van het eigen vermogen. Dit risico wil het fonds op deze wijze beperken.

8.3. Financiële paragraaf

Dekkingsgraad

Bij DC-regelingen staat de uitkering niet vast. De werkgevers en werknemers spreken af hoeveel premie er wordt ingelegd en de deelnemer bepaalt hoe de premie wordt belegd. Op de pensioendatum wordt vervolgens gekeken hoe groot het gespaarde kapitaal is waarop de periodieke uitkering gebaseerd wordt. Bij koersdalingen wordt er geen extra premie in het pensioenfonds gestort, het eindkapitaal wordt dan lager en daarmee ook de pensioenuitkering. Bij de DC-regeling loopt de werknemer risico en staat voor de werkgever alleen de pensioenlast vast.

Het vereist eigen vermogen is daarom nihil. Wel dient een buffer ter dekking van het minimaal vereist eigen vermogen te worden aangehouden. Hiertoe wordt ook een dekkingsgraad vastgesteld. Eind 2021 bedraagt deze 101,6%.

De ontwikkeling van de verschillende dekkingsgraden* in de afgelopen verslagjaren is als volgt:

	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017
Actuele dekkingsgraad	101,6%	100,8%	100,9%	101,0	100,9%
Beleidsdekkingsgraad	101,2%	101,0%	100,9%	101,0%	100,9%
Reële dekkingsgraad	99,6%	99,9%	99,6%	nb	nb
Minimaal Vereiste dekkingsgraad	101,2%	101,3%	102,2%	102,2%	102,2%

* De verschillende dekkingsgraden worden toegelicht in de begrippenlijst (bijlage 1).

Overschot: voldoende dekking eigen vermogen

Het aanwezige eigen vermogen is eind 2021 voldoende om aan de wettelijke vereisten van het Minimaal Vereist Eigen Vermogen te voldoen.

Uitvoerings- en Vermogensbeheerkosten

De *administratieve uitvoeringskosten* omvatten:

- vaststellen en innen van de premie;
- registratie van pensioenaanspraken en –rechten;
- het betalen van de pensioenen;
- informatieverstrekking en communicatie met betrokkenen;
- bestuur; en
- toezicht door toezichthouders.

De kosten per deelnemer zijn berekend op basis van actieven en uitkeringsgerechtigden, exclusief inactieve deelnemers.

Uitvoeringskosten

Bedragen in € x 1.000	2021	2020	2019	2018	2017
Administratieve uitvoeringskosten	2.098	1.655	1.186	345	165
In euro's per deelnemer	87	85	74	80	59
Vermogensbeheerkosten	683	346	202	67	28

Bedragen in € x 1.000	2021	2020	2019	2018	2017
In percentage over het gemiddeld belegd vermogen	0,225%	0,222%	0,292%	0,333%	0,373%
Transactiekosten	366	173	330	48	11
In percentage over het gemiddeld belegd vermogen	0,121%	0,111%	0,477%	0,239%	0,149%
Gemiddeld belegd vermogen	303.148	155.800	69.220	20.260	7.432

Transactiekosten

Tot de transactiekosten zijn gerekend de kosten voor aan- en verkoop van beleggingen, de kosten voor de acquisitie van illiquide beleggingen en de deelname in beleggingsfondsen. Kosten die niet zijn toebedeeld aan een van de drie categorieën zijn naar rato over deze drie categorieën verdeeld.

Vermogensbeheerkosten

Kosten vermogensbeheer omvatten:

1. kosten van fiduciair vermogensbeheer,
2. bewaarloon;
3. advieskosten;
4. performance gerelateerde kosten; en
5. interne kosten (bijvoorbeeld kosten voor governance).

In dit bestuursverslag zijn de 'aanbevelingen over het afleggen van verantwoording over de kosten' van de Pensioenfederatie gevolgd. De gemaakte kosten, zoals hieronder opgenomen, zijn ook aan de toezichthouder (DNB) gerapporteerd.

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht.

Vermogensbeheerkosten	2021	2020	2019	2018	2017
Kosten van fiduciair vermogensbeheer	10	-	-	-	1
Vermogensbeheer pensioenfonds en bestuursbureau	156	86	35	-	-
Bewaarloon	-	-	-	4	1
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën incl. overlay	517	260	167	63	26
Totaal	683	346	202	67	28

Herstelplan

Daar de kring geen vereist eigen vermogen hoeft aan te houden is er geen herstelplan van toepassing. Echter, doordat de dekkingsgraad lager was dan het minimaal vereist eigen vermogen diende het eigen vermogen in 2021 wel 'te herstellen'. Eind 2021 is het eigen vermogen voldoende en daarmee hoger dan het minimaal vereist eigen vermogen.

8.4. Vermogensbeheer

Deze paragraaf beschrijft de onderdelen van het beleggingsbeleid die specifiek voor de Kring DC zijn ingericht. Het beleid en de ontwikkelingen die voor alle kringen gelijk zijn hebben wij beschreven in hoofdstuk 6.

Kring DC belegt voor haar deelnemers in verschillende modules. Dit zijn de modules 'Inflatie, Matching DC, Rendement DC en Rente'. Deze modules beleggen in verschillende beleggingscategorieën.

Centraal Beheer APF streeft naar een zo hoog mogelijke opbrengst per ingelegde euro. Daarmee streven wij naar zoveel mogelijk inkomen voor later. De beleggingsmix van de deelnemer sluit aan op zijn doelstellingen, waaronder zijn risicohouding.

8.4.1 Portefeuillewaarde en rendementen

In onderstaande tabellen worden de feitelijke verdeling van de portefeuilles en het rendement in kring DC weergegeven. In 2021 is een nieuwe offensievere life-cycle geïmplementeerd en is het beleggingsbeleid in de uitkeringsfase aangepast. Dit naar aanleiding van de in 2020 afgeronde ALM studie. Deze wijzigingen zijn doorgevoerd voor zowel de opbouwfase als de uitkeringsfase. Dit heeft geleid tot een verschuiving in de verdeling van de beleggingen.

Kring DC	Bedragen 2021	Verdeling	Bedragen 2020	Verdeling	Bedragen 2019	Verdeling
Rendement	342.989.651	85,9%	161.846.687	73,4%	81.217.829	71,7%
Rente & Matching	20.743.759	5,2%	30.666.771	13,9%	8.495.524	7,5%
Inflatie	35.143.800	8,8%	32.278.360	14,6%	17.019.287	15,0%
Pool Aandelen	143.919	0,0%	70.097	0,1%	33.667	0,1%
Pool Vastrentend	31.228	0,0%	4.408	0,0%	1.423	0,0%
Pool Alternatief	51.461	0,0%	647	0,0%	251	0,0%
Pool Vastgoed	19.413	0,0%	9.884	0,0%	5.549	0,0%
Liquide Middelen	82.769	0,0%	4.336.854	-2,0%	6.473.347	5,7%
Totaal Assets	399.206.000	100,00%	220.540.000	100,00%	113.246.878	100,0%

Kring DC	Rendement 2021	Benchmark 2021	Rendement 2020	Benchmark 2020	Rendement 2019	Benchmark 2019
Rendement	21,76%	21,19%	11,72%	10,08%	22,89%	0,00%
Rente	-1,56%	-2,86%	3,35%	3,39%	4,88%	0,00%
Matching	-18,64%	-18,39%	24,53%	25,45%	33,46%	0,00%
Inflatie	24,35%	25,26%	-5,85%	-7,99%	13,22%	21,04%
Pool Aandelen	24,56%	4,86%	5,71%	6,81%	24,38%	27,84%
Pool Vastrentende Waarden	-2,38%	n/a	-1,25%	-5,79%	9,47%	14,01%
Pool Alternatieve Beleggingen	42,48%	37,59%	-15,98%	-26,51%	9,49%	11,12%
Pool Onroerend Goed	35,63%	35,67%	-16,53%	-16,55%	23,81%	24,15%
Totaal Assets	17,86%	17,48%	7,22%	8,20%	20,76%	21,04%

De portefeuilleverdeling is een resultante van de gekozen risicoprofielen door de deelnemers in de kring DC. Het rendement verschilt per deelnemer en is afhankelijk van de gemaakte keuze. Het rendement in de uitkeringsfase is gelijk aan het totale rendement van kring DC en bedraagt 17,86%.

8.4.2 Beheerkosten van het fonds

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht. Deze kosten bestaan over het verslagjaar uit de kosten voor fiduciair beheer en bewaarloon € 10 (2020: -).

De beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van beleggingsfondsen zijn gebracht zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen over het verslagjaar € 517 (2020: € 260). Transactiekosten zijn onderdeel van de aan- en verkooptransacties van beleggingen. Deze zijn eveneens onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen over het verslagjaar € 366 (2020: € 173).

De beleggingscommissie bewaakt de ontwikkelingen van beheerd vermogen, vermogensrendementen en de kosten van het beheer nauwlettend en adviseert eventueel het bestuur ter zake.

De beleggingsopbrengsten bedroegen € 47.734 (2020: € 19.687) voor een vermogen dat steeg van € 220.540 tot € 399.206 per ultimo 2021 in de Kring DC.

8.5. Actuariële paragraaf

De actuariële paragraaf geeft inzicht in de actuariële opbouw van resultaten, premies en de voorzieningen.

8.5.1 Analyse van het resultaat

Het resultaat van de Kring DC bestaat uit de volgende componenten:

Bedragen in € x 1.000	2021	2020	2019	2018	2017
Beleggingsopbrengsten (voor risico Kring)	630	-1	-37	-15	-10
Premie	3.505	857	-9	1	5
Waardeoverdrachten	-17	41	7	15	0
Kosten	0	0	35	-7	-2
Uitkeringen	-31	2	-2	-4	0
Overige kanssystemen	658	170	22	9	3
Toeslagverlening	0	0	0	0	0
Incidentele mutaties	14	14	-7	-1	423
Andere oorzaken	-87	-251	783	163	-312
Totaal	4.672	832	792	161	107

Het resultaat in het boekjaar bedraagt € 4.672 positief. De belangrijkste oorzaken daarvoor zijn:

- De opslag van 1% op de premie, tezamen met de solidariteitsbijdrage (in 2021: 2%) uit de individuele premiestaffel inleg die ten gunste komt van het eigen vermogen, leidt tot een positief premieresultaat van 3.505. Deze bate is in 2021 verantwoord onder het resultaat op premie. In voorgaande jaren was de premiebate (opslag algemene middelen) onder "andere oorzaken"/"incidentele mutaties" verwerkt.
- Het resultaat op overige kanssystemen bevat het resultaat op overlijden. De vrijval bij overlijden is, conform bestuursbesluit, toegevoegd aan het eigen vermogen.
- Onder andere oorzaken zijn resultaten op de herverzekering verwerkt.

8.5.2 Premies

De Pensioenwet schrijft voor dat de feitelijke premie, de gedempte kostendekkende premie en de (ongedempte) kostendekkende premie worden gekwantificeerd. De samenstelling van de feitelijke en zuiver kostendekkende premie is opgenomen in onderstaande tabel.

Feitelijke premie

De feitelijke premie bedraagt € 125.752 en is in onderstaand overzicht weergegeven, gesplitst naar de verschillende bestanddelen.

Bedragen in € x 1.000	2021	2020	2019	2018	2017
Premiebijdragen bruto-pensioenregeling	118.138	86.580	73.547	14.253	8.970
Premiebijdragen netto-pensioenregeling	446	349	351	264	241
Premiebijdragen excedentregeling	7.168	6.773	6.854	1.982	1.878
Totaal	125.752	93.702	80.752	16.499	11.089

De ontvangen premie bestaat uit netto premie plus opslagen voor kosten en risicodekkingen. De netto premie wordt aangewend voor opbouw van pensioenkapitaal. De feitelijke premie is vanaf 1 januari 2021 kostendekkend.

Bedragen in € x 1.000	2021	2020	2019	2018	2017
Premiebijdrage voor risico deelnemer	108.256	82.271	71.936	14.672	10.007
Risicokoopsom overlijden	8.425	6.159	4.539	845	455
Risicokoopsom premievrijstelling	3.690	2.868	2.376	500	356
Solvabiliteitsopslag	1.565	2.009	1.735	352	220
Opslag uitvoeringskosten	1.888	1.547	1.100	324	165
Beschikbaar voor vorming algemene middelen	1.928	- 1.152	-933	-194	-114
Totaal Feitelijke premie	125.752	93.702	80.752	16.499	11.089

Zuiver kostendekkende premie

De zuivere kostendekkende premie bedraagt in het verslagjaar 123.824 en is in onderstaand overzicht weergegeven, gesplitst naar de verschillende bestanddelen.

Bedragen in € x 1.000	2021	2020	2019	2018	2017
Premiebijdrage voor risico deelnemer	108.256	82.271	71.936	14.672	10.007
Risicokoopsom overlijden	8.425	6.159	4.539	845	455
Risicokoopsom premievrijstelling	3.690	2.868	2.376	500	356
Risicokoopsom arbeidsongeschiktheid	-	-	-	-	-
Solvabiliteitsopslag	1.565	2.009	1.735	352	220
Opslag uitvoeringskosten	1.888	1.547	1.100	324	165
Zuivere kostendekkende premie	123.824	94.854	81.686	16.693	11.203

De gedempte kostendekkende premie is niet van toepassing in de Kring DC.

De feitelijke premie is hoger dan de kostendekkende premie. Vanaf 1 januari 2021 is de nieuwe financiële opzet geïmplementeerd. Met deze nieuwe methode is de feitelijk ontvangen premie volledig kostendekkend. Aanvullend is vanaf 1 januari 2021 ruimte gecreëerd om het eigen vermogen aan te vullen zodat eind 2021 het eigen vermogen hoger is dan het MVEV.

8.5.3 Solvabiliteitstoets

Voor Kring DC geldt dat het vereist eigen vermogen nihil is. De verplichtingen zijn altijd door waarden gedekt, ofwel het vermogen zal niet minder dan de verplichtingen bedragen. Dit is het geval doordat enerzijds de verplichtingen voor risico

deelnemer zijn en anderzijds doordat de verplichtingen voor het fonds volledig zijn verzekerd. Daarmee resulteert dat het VEV nul is. Het Minimaal Vereist Eigen Vermogen (MVEV) is eind 2021 vastgesteld op ca 1,2%.

Op basis hiervan bedraagt het (M)VEV op 31 december 2021:

	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017
Aanwezig Eigen vermogen	6.583	1.911	1.079	287	126
Minimaal vereist eigen vermogen	4.981	3.117	2.553	617	288
Vereist eigen vermogen	0	0	0	0	0

Minimaal Vereist Eigen Vermogen

Het Minimaal Vereist Eigen Vermogen (MVEV) is bepaald op basis van de in artikel 11 van het "Besluit Financieel Toetsingskader pensioenfondsen" omschreven methode. Volgens deze methodiek zijn de voornaamste componenten van het MVEV:

- 1% van de technische voorziening voor risico deelnemers voor operationeel risico's; bij een contractsduur van minder of gelijk aan 5 jaar met de uitbestedingspartij kan dit deel gelijk worden gesteld aan 25% van de beheerslasten.
- een bedrag voor het risico van overlijden
- een bedrag voor het risico van arbeidsongeschiktheid

Waarbij in de wettelijke vaststelling rekening mag worden gehouden met herverzekering door de risico's voor overlijden en arbeidsongeschiktheid maximaal 50% te reduceren.

Doordat Kring DC nog een 'jong' fonds is met relatief lage opgebouwde kapitalen valt het MVEV procentueel hoog (op dit moment meer dan 5%) uit doordat de technische voorzieningen relatief laag zijn ten opzichte van het risicokapitaal. Naar verwachting zal het percentage snel teruglopen omdat de technische voorzieningen aanzienlijk sneller stijgen dan het risicokapitaal. Voor Kring DC is een ontheffing aangevraagd bij DNB.

DNB heeft deze ontheffing gedeeltelijk verleend.

Aanwijzing

De buffer voor de premieregeling in Kring DC moet voldoen aan het minimaal vereist eigen vermogen (MVEV). Dit is de ondergrens die de wet stelt aan het eigen vermogen van pensioenfondsen en/of -kringen. Dit MVEV heeft als doel de deelnemer te beschermen tegen 1) algemene risico's en 2) biometrische risico's van arbeidsongeschiktheid en overlijden. Centraal Beheer APF heeft biometrische risico's van arbeidsongeschiktheid en overlijden verzekerd. Voor dit deel wilden wij graag geen buffer hoeven aan te houden.

Naar het oordeel van DNB dient voor deze risico's ondanks volledige herverzekering, wel een buffer te worden aangehouden. Dit betekende dat er voor de pensioenopbouw in Kring DC geen kostendekkende premie in rekening werd gebracht en het eigen vermogen in Kring DC te laag was. Hoewel wij werkten aan een oplossing, was DNB van mening dat het daadwerkelijk doorvoeren hiervan te lang duurde. De aanwijzing hield in dat er per 1 januari 2021 een kostendekkende premie in rekening moest worden gebracht en dat het eigen vermogen per 31 december 2021 aangevuld moet zijn.

De aanwijzing is door ons opgevolgd en betreffende werkgevers zijn geïnformeerd over de aanpassingen. In 2021 is door Centraal Beheer APF een kostendekkende premie in rekening gebracht bij Kring DC. Aanvullend is vanuit de beschikbare premie het eigen vermogen aangevuld zodat het eigen vermogen in Kring DC eind 2021 op peil is.

De vermogenspositie van Kring DC kan als gevolg van het feit dat het eigen vermogen hoger is dan het Minimaal Vereist Eigen Vermogen worden gekarakteriseerd als voldoende.

8.5.4 Bevindingen en oordeel van de certificerend actuaaris

Opdracht

Door Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds te Zeist is voor Kring DC aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2021.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaaris ben ik onafhankelijk van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 3.290.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 164.500 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn beoordeling van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds voor Kring DC verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van Kring DC. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van de Kring DC in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn, als geheel gezien, toereikende technische voorzieningen vastgesteld.

Het eigen vermogen van Kring DC is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. Hierbij is in aanmerking genomen dat het een beschikbare premieregeling betreft, waarvoor niet alle artikelen van toepassing zijn. Wat betreft artikel 127 van de Pensioenwet (financiering ouderdomspensioenen) merk ik op dat dit artikel op de balansdatum niet van toepassing is voor Kring DC. De beleidsdekkingsgraad van Kring DC op balansdatum is gelijk aan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds voor Kring DC is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening voldoende. Voor de volledigheid merk ik op dat, als op balansdatum in de rentetermijnstructuur rekening zou worden gehouden met de UFR-methodiek zoals deze door DNB in 2022 wordt toegepast, mijn oordeel over de vermogenspositie niet zou wijzigen.

In het kader van dit oordeel wijs ik op de ontwikkelingen na balansdatum als gevolg van de Oekraïne crisis, zoals die door het pensioenfonds in het jaarverslag zijn toegelicht.

Rotterdam, 20 juni 2022

René van de Meerakker AAG

Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

8.6. Risicoparagraaf

De financiële risico's op het gebied van verzekeren en beleggen liggen geheel op het niveau van de kringen. Op het niveau van het APF (de bedrijfsomgeving) worden, buiten het ondernemingsrisico, de overige risico's verder zoveel mogelijk beperkt. Binnen Kring DC komen de risico's vrijwel geheel voor rekening van de deelnemers.

Risicobeheersing

De beschrijving van de risicobeheersing is opgenomen in het hoofdstuk 4.2 en verder. De beschrijving is wat betreft de niet-financiële risico's van toepassing op het niveau van bedrijfsomgeving en alle pensioenkringen.

In de paragraaf risicobeheer in de jaarrekening van kring DC zijn tabellen opgenomen die inzicht geven in de samenstelling van de hieronder beschreven financiële risico's.

Doelstellingen en risicohouding

In Kring DC zijn regelingen die gebaseerd zijn op een premieovereenkomst ondergebracht. Opbouw vindt plaats op basis van een premieovereenkomst. Centraal Beheer Algemeen Pensioenfonds belegt de beschikbaar gestelde premies op een, ten behoeve van de deelnemer aangehouden, beleggingsrekening. Indeling in een lifecycle geschiedt op basis van uitvraag van de risicohouding en voorkeuren van de deelnemer. Voor deelnemers die de verantwoordelijkheid voor de beleggingen niet willen overnemen wordt een default beleggingsprofiel vastgesteld.

De strategische asset allocatie hangt af van de leeftijd van de individuele deelnemer in de pensioenregeling. Dat is een levenscyclus benadering die in de praktijk wordt vertaald in een hoog aandelenpercentage tot een leeftijd van 35-40 jaar, waarna geleidelijk het risicoprofiel ten opzichte van de verplichtingen wordt afgebouwd tot vlak vóór pensionering. Dit

concept wordt gehanteerd in het beleggingsbeleid. Uitgangspunt van het beleggingsbeleid van de kring is de ambitie en risicohouding van de deelnemers.

Het beleid is vastgelegd in de ABTN van de kring.

Financieel Crisisplan

Voor Kring DC is een crisisplan opgesteld. In dit crisisplan zijn de te nemen stappen en maatregelen weergegeven in specifieke (negatieve) scenario's. Het crisisplan geeft het bestuur een handvat ten aanzien van de wijze waarop het zal handelen in geval van een crisis. Het crisisplan is in 2021 niet gewijzigd.

8.6.1 Renterisico

In de opbouwfase is initieel inflatiebescherming belangrijker dan de afdekking van het renterisico. Bij het naderen van de pensioendatum wordt zoveel als mogelijk voorkomen dat er een schok optreedt. Eén van de oorzaken daarvan kan een verandering in de rente zijn. Door middel van ons systeem van automatisch sturen wordt maandelijks beoordeeld wat, gegeven de persoonlijke situatie en risicohouding, een optimale keuze is voor de deelnemer.

Standaard kent Kring DC een collectieve uitkeringsfase. Het renterisico betreft hier het risico dat een rentebeweging de financiële situatie van de collectieve uitkeringsfase negatief beïnvloedt. Dit risico bestaat doordat beleggingen en verplichtingen niet in dezelfde mate gevoelig zijn voor rentebewegingen.

In de uitkeringsfase is de rente-afdekking via de collectieve beleggingsmix vormgegeven. Het doel in 2021 is om 90% van de mutatie van het kapitaal in de collectieve uitkeringsfase als gevolg van een verandering van markrentecurve af te dekken.

8.6.2 Marktrisico

Marktrisico is het risico dat (een categorie van) beleggingen minder waard worden door ontwikkelingen in de algemene economische of politieke situatie. Het pensioenfonds neemt bewust marktrisico op grond van het verwachte extra rendement dat een belegging in bijvoorbeeld aandelen zou kunnen opleveren boven risicoloos beleggen. Het beleggingsplan wordt opgesteld op basis van de beleggingsopdracht die is afgeleid uit de ALM-studie en de beleggingsbeginselen die als uitgangspunt voor het beleggingsbeleid gelden. Jaarlijks beoordeelt het bestuur op basis van de actuele ontwikkelingen of bijstelling gewenst is

Bij de invulling en uitvoering van het beleggingsbeleid op grond van het prudent person beginsel wordt rekening gehouden met het concentratierisico en voldoende diversificatie toegepast.

8.6.3 Valutarisico

Valutarisico is het risico dat door verandering in valutakoersen de waarde van beleggingen in vreemde valuta daalt. Dit risico is voor de kring DC beperkt: het grootste gedeelte van de beleggingsportefeuille heeft de euro als onderliggende waarde. Voor het deel van de beleggingen dat niet in euro's genoteerd is het valutarisico afgedekt binnen de fondsen waarin wordt belegd. De wereldwijde aandelenportefeuille (ontwikkelde markten) en indirect vastgoed wordt voor 75% afgedekt. Het valutarisico op vastrentende waarden wordt voor 100% afgedekt. Exposure naar valuta's in opkomende landen dekt Centraal Beheer APF niet af.

8.6.4 Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet of nauwelijks verhandeld kunnen worden op de beurs. Met name het gebruik van derivaten voor het afdekken van renterisico en valutarisico veroorzaakt een liquiditeitsrisico doordat marktbewegingen tot grote hoeveelheden benodigd onderpand kunnen leiden. De kring belegt dusdanig dat de portefeuille zo goed mogelijk aan de liquiditeitsbehoefte kan voldoen. Een zeer groot deel van de portefeuille is belegd in effecten die worden verhandeld op openbare gereguleerde markten zoals een effectenbeurs. Hierdoor is het liquiditeitsrisico beperkt.

8.6.5 Kredietrisico

Kredietrisico is het risico dat de onderneming of staat waarin wordt belegd niet aan zijn betalingsverplichtingen kan voldoen. Daarnaast kan kredietrisico ontstaan bij gestructureerde producten, vorderingen op een tegenpartij of onderhandse derivatencontracten. Om dit risico te beheersen wordt het grootste deel van de beleggingsportefeuille belegd in effecten met een hoge kredietwaardigheid. Daarnaast worden transacties gespreid over meer aanbieders en wordt in sommige gevallen onderpand vereist.

8.6.6 Inflatie­risico

Het inflatie­risico betreft het risico dat inflatie de waarde van de beleggingen aantast (in termen van koopkracht). Dit risico wordt beheerst door beleggingen te kiezen die in waarde stijgen als er meer inflatie is. De Module Inflatie is hiervoor zeer geschikt.

8.6.7 Verzekeringstechnische risico's

Het verzekeringstechnische risico is het risico dat verliezen optreden als gevolg van afwijkende sterfte en arbeidsongeschiktheidsresultaten. Dit risico wordt in de opbouw­fase beheerst door het afsluiten van herverzekeringen (zie 8.2.6). In de uitkerings­fase wordt het micro- en macro langlevens­risico gedeeld.

8.7. Terugblik 2021

In het verslagjaar groeide de Kring DC van ongeveer 950 tot ruim 1.100 werkgevers en ca 35.700 deelnemers. Het belegd vermogen steeg van ruim 240 miljoen euro naar ca 399 miljoen euro.

Algemeen

Sinds 2021 is de pensioenoplossing voor Kring DC van toepassing. Hiermee hebben we zorggedragen dat vanaf 1 januari 2021 de ontvangen premies kostendekkend zijn. Dit is vormgegeven door een deel van de beschikbare spaarpremie als eigen vermogen te alloceren. De deelnemers houden recht op een deel van het eigen vermogen. Bij overdracht naar een andere uitvoerder ontvangen zij de aanwezige dekkingsgraad. Ook bij pensioneren is het aanwezige eigen vermogen aanwezig zodat dit op de pensioendatum niet aanvullend gefinancierd hoeft te worden. Door de benodigde wijzigingen in de financiële opzet wordt volledig voldaan aan wet- en regelgeving.

Financiële opzet Kring DC

De buffer voor de premieregeling in Kring DC moet voldoen aan het minimaal vereist eigen vermogen (MVEV). Dit is de ondergrens die de wet stelt aan het eigen vermogen van pensioenfondsen en/of -kringen. Dit MVEV heeft als doel de deelnemer te beschermen tegen 1) algemene risico's en 2) biometrische risico's van arbeidsongeschiktheid en overlijden. Centraal Beheer APF heeft biometrische risico's van arbeidsongeschiktheid en overlijden herverzekerd. Voor dit deel wilden wij graag geen buffer hoeven aan te houden.

Naar het oordeel van DNB dient voor deze risico's ondanks volledige herverzekering, wel een buffer te worden aangehouden. Daarop is door ons de financiële opzet gewijzigd. Vanaf 1 januari wordt een premie in rekening gebracht met een voldoende buffer. Ook is in 2021 het eigen vermogen aangevuld zodat dit per 31 december voldoet aan de vereisten van het MVEV.

Implementatie nieuwe Lifecycles en aanpassing beleggingsmix uitkeringsfase

In 2021 is een nieuwe offensievere life-cycle geïmplementeerd en is het beleggingsbeleid in de uitkerings­fase aangepast. Dit naar aanleiding van de in 2020 afgeronde ALM studie. Deze wijzigingen zijn doorgevoerd voor zowel de opbouw­fase als de uitkerings­fase. Het was mogelijk binnen de bestaande risicohouding een verbetering van de verwachte uitkomsten te verkrijgen.

Nieuwe UFR per 1 januari 2021

In Kring DC is de voorziening risico fonds vastgesteld op basis van de rentetermijnstructuur van De Nederlandsche Bank per 31 december 2020 en de factoren zoals genoemd in de grondslagen bij de jaarrekening. Vanaf 2021 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur gebaseerd op een nieuwe UFR (ultimate forward rate). De nieuwe UFR

parameters worden vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen ingevoerd. Met de stapsgewijze invoering zullen de nieuwe UFR parameters begin 2024 volledig zijn ingevoerd. DNB zal de rentetermijnstructuur in de periode tot 1 januari 2024 baseren op een gewogen gemiddelde van de rentetermijnstructuur op basis van de huidige en de nieuwe UFR-parameters, waarbij de gewichten jaarlijks op 1 januari met gelijke stappen aangepast worden. Deze stapsgewijze invoering zorgt ervoor dat het effect van de nieuwe UFR-methode op de dekkingsgraden van pensioenfondsen zich geleidelijk in de tijd materialiseert.

Per 1 januari 2021 is de Technische Voorziening aangepast en gebaseerd op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn in 2021. Per 1 januari 2021 is de Technische Voorziening risico fonds toegenomen van 16.800 naar 16.708. Dit heeft geen significante invloed op de aanwezige dekkingsgraad. Per 1 januari 2022 zal de tweede stap worden genomen in de toepassing van de nieuwe UFR parameters.

Als de Technische Voorziening risico fonds ultimo 2021 reeds gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn in 2022 dan zou deze Technische Voorziening 31.135 bedragen i.p.v. 30.922. Bij toepassing van de UFR parameters die gelden in 2024, zou de Technische Voorziening 31.591 bedragen. Dit heeft geen significante invloed op de aanwezige dekkingsgraad van ca 101,6%.

Resultaatdeling uitkeringsfase

In 2022 is het resultaat vastgesteld in de uitkeringsfase. Dit betrof het resultaat over 2021.

Dit resultaat wordt verantwoord in dit jaarverslag en wordt per 1 juli 2022 toegekend aan de deelnemers in de uitkeringsfase.

De ontwikkeling van de financiële markten in combinatie met andere resultaten op sterfte en de gehanteerde grondslagen heeft over 2021 geleid tot een positief resultaat van 9,7%. Dit resultaat wordt uitgesmeerd in 10 jaar. De uitkeringen met een variabele uitkering worden daarom verhoogd met 1,263% per 1 juli 2022.

8.8. Gebeurtenissen na balansdatum

Wij kunnen melden dat wij per 1 januari 2021 in Kring DC ruim 150 nieuwe werkgevers mochten verwelkomen en aansluiten.

Pensioenakkoord

Eind maart 2022 heeft het kabinet het wetsvoorstel "Wet toekomst pensioenen" naar de Tweede Kamer gestuurd. De komende periode zal dit besproken worden in de Kamer, maar ook binnen ons pensioenfonds. De wetgeving zal naar verwachting eind 2022 definitief worden vastgesteld, waarna de wet per 1 januari 2023 zal ingaan. De projectgroep Expeditie Pensioenakkoord is aan de slag met de stappen die we als APF moeten nemen op de korte en langere termijn om de implementatie soepel te laten verlopen. In 2022 worden diverse plannen (per kring) uitgewerkt.

8.9. Verslag van het Samengevoegd Belanghebbenden Orgaan

Inleiding

In dit verslag wordt gerapporteerd over de activiteiten van het Samengevoegd Belanghebbenden-orgaan (SBO) in 2021 en wordt een oordeel gegeven over het beleid en uitvoering daarvan door het bestuur.

Het SBO heeft als taken het bestuur gevraagd en ongevraagd te adviseren en goedkeuring te verlenen aan voorgenomen bestuursbesluiten die betrekking hebben op de vier standaardkringen die onder zijn bevoegdheid vallen: Kring DC, Kring DB Premie, Kring DB Stabiliteit en Kring DB Koopkracht. Het bestuur legt mede aan de hand van het jaarwerk verantwoording af aan het SBO over het jaar 2021.

Samenstelling SBO

Het SBO bestond eind 2021 uit drie leden en de voorzitter. Eind 2021 stond er één vacature open, dit betrof een zetel namens werkgevers. Deze zetel is in de loop van 2022 ingevuld.

Werkwijze en activiteiten in 2021

Het SBO heeft in 2021 twaalf keer vergaderd, waarvan drie keer met het bestuur en twee keer met de raad van toezicht. Ook is er voor de belanghebbendenorganen van Centraal Beheer APF een kennissessie gehouden, waaraan leden van het SBO, de raad van toezicht en het bestuur hebben deelgenomen. Daarnaast is er door de vice-voorzitter van het SBO tijdens de werkgeversbijeenkomst voor aangesloten werkgevers bij de standaardkringen in het voorjaar van 2021 een toelichting gegeven op de werkzaamheden van het SBO en een terugblik gegeven op adviezen en verleende goedkeuringen. In verband met Corona zijn vrijwel alle bijeenkomsten ook in 2021 in de vorm van video-vergaderingen en webinars gehouden.

De voorzitter van het SBO heeft voorts deelgenomen aan twee vergaderingen met het Kringoverstijgend Medezeggenschapsorgaan (KOM). In dit orgaan nemen alle voorzitters van de verschillende belanghebbendenorganen van het fonds zitting. Fondsoverstijgende thema's komen hier aan de orde, evenals de (her)benoeming van leden van de raad van toezicht. Via het KOM houdt het SBO zodoende ook voeling met thema's die spelen bij de andere kringen van het fonds.

Uitgeoefende advies- en goedkeuringsrechten

Het SBO heeft in 2021 verschillende adviesaanvragen van het bestuur en verzoeken tot goedkeuring ontvangen. De uitgebrachte adviezen betroffen onder meer de toetreding van nieuwe werkgevers tot de standaardkringen en de bijbehorende uitbreiding van de statuten, de actualisering van de actuariële en bedrijfstechnische nota's voor de kringen (Abtn's), de verruiming van het handelingsperspectief van werkgevers bij het beëindigen van uitvoeringsovereenkomsten. Daarnaast is geadviseerd over de juridische stukken (pensioenreglement en uitvoeringsovereenkomst) voor de standaardkringen.

Het SBO heeft een goedkeuring gegeven aan de -conform verwachting- verlaging van de solidariteitsbijdrage in Kring DC. Ook is een goedkeuring verleend aan de besluiten van het bestuur inzake de aanpassing van de werkingssfeer van het fonds voor de nieuw toegetreden werkgevers, de geactualiseerde herstelplannen, het bijgewerkte strategische beleggingsbeleid 2020-2022, het beleggingsplan 2022 en twee collectieve waardeoverdrachten.

Ook is door het SBO een advies gegeven over wijzigingen in de governance, die tot doel hebben om minder formele overleggen met de diverse organen te hebben en tot het instellen van klankbordgroepen.

Het SBO heeft daarnaast in 2021 een discussie over de verplichte invulling van de VEV-bandbreedte ten behoeve van de korte termijn risicohouding voor de drie DB-kringen afgerond.

Financiële positie van de standaardkringen

Het SBO heeft de financiële positie van de standaardkringen periodiek besproken. De financiële positie van de standaardkringen (met uitzondering van die van kring Stabiliteit) is in 2021 verbeterd, als gevolg van een hogere rente en het behaalde rendement. Het bleek in 2021 niet mogelijk om voor de drie DB-kringen een toeslag te geven. De financiële positie van deze DB-kringen blijft een punt van zorg met dekkingsgraden die onder het minimum vereist eigen vermogen liggen. Deze zorg wordt vooralsnog niet minder door de stapsgewijze invoering van de aanpassing van de UFR (systematiek). Daarentegen heeft de stijgende rente in 2021 een positief effect gehad. Voor de kring Premie dient opgemerkt te worden dat zij onder het oude regime had moeten korten maar dat dit korten niet van toepassing is door de invoering van de Wet Toekomst Pensioen.

Ontwikkelingen standaardkringen

Ook in 2021 heeft een verdere groei bij de standaardkringen plaatsgevonden, met name bij Kring DC. Het totale vermogen van de standaardkringen is in 2021 met meer dan 50% gegroeid naar ultimo 2021 een beheerd vermogen van meer dan een half miljard. En de jaarlijkse premie-inkomsten groeiden met 20% naar circa € 175 miljoen. De kosten per deelnemer verschillen per kring en zijn licht gegroeid, behalve bij kring Koopkracht waar een daling heeft plaatsgevonden. En het vermogensbeheerkostenpercentage verschilt per kring, deze zijn gedaald behalve bij kring Stabiliteit.

Wet toekomst pensioenen

De invoering van het nieuwe Pensioenstelsel is met één jaar uitgesteld en wordt nu, naar verwachting, van kracht per 1 januari 2023. Verder is de pensioenuitvoerder een samenwerking aangegaan met RiskCo voor de toekomstige administratie waaronder die van de standaardkringen. Het SBO zal zich over het IT-risico bij deze invulling regelmatig laten informeren.

APF algemeen

Voor het jaar 2022 zal er worden gewerkt met een effectiever en efficiëntere governance structuur tussen het bestuur plus raad van toezicht en de belanghebbende organen. Een SBO-lid heeft geparticipeerd in de werkgroep die voorbereidend werk hiervoor heeft gedaan. Verder heeft het SBO de opvolging van de meerjarige beleidsplannen inzake MVB (maatschappelijk verantwoord beleggen) en communicatie naar werknemers en werkgevers gemonitord.

Oordeel over het bestuur

Het SBO spreekt zijn waardering uit over de wijze waarop het bestuur het SBO informeert over de ontwikkelingen bij het fonds en de inzet richting werkgevers en werknemers die zijn aangesloten bij de standaardkringen. Verbeterd is het tijdig meenemen van het SBO in verzoeken van advies en/of goedkeuring. De onderliggende detaildocumentatie volgt in sommige gevallen dan later. Het SBO vraagt aandacht bij het bestuur voor de toekomstbestendigheid van de kleinere standaardkringen (hetgeen door het bestuur is beaamd). Het bestuur maakt naar de mening van het SBO bij de voorgenomen besluiten die het voorlegt aan het SBO een zorgvuldige evenwichtige belangenafweging.

Op basis van het voorgaande komt het SBO tot een positief oordeel over het beleid en uitvoering door het bestuur in 2021 en de verantwoording die daarover is afgelegd. Het SBO spreekt het vertrouwen uit dat ook in 2022 de relatie met het bestuur constructief en prettig zal zijn.

Oordeel over de raad van toezicht

Het SBO heeft in 2021 tweemaal met de raad van toezicht gesproken, waarbij de gang van zaken bij het fonds in relatie tot de standaardkringen aan de orde is geweest. Tevens zijn de begroting, de jaarrekening van het fonds en het plan van aanpak van de raad van toezicht met elkaar besproken. Het SBO is positief over het verslag van de raad van toezicht over 2021 en de toelichting die hierop is gegeven.

Op basis van het voorgaande komt het SBO tot een positief oordeel over het intern toezicht in 2021 en de aan het SBO afgelegde verantwoording. Het SBO ziet ook in 2022 uit naar een constructieve en prettige samenwerking met de raad van toezicht.

9. Verslag Kring DB Premie

9. Verslag Kring DB Premie

De kring wordt gekenschetst door een lagere premie met een hogere risicohouding. De premie wordt jaarlijks opnieuw vastgesteld.

Samengevat zijn de kenmerken van Kring DB Premie:

- Een lagere premie voor het pensioen van werknemers;
- Binnen het budget zorgt de werkgever met ons voor de best mogelijke uitkomst voor de werknemers;
- Door premierestricties wordt zorggedragen dat er een passende solidariteit is tussen actieve en inactieve deelnemers;
- Bereid wat meer risico te nemen;
- Zijn de resultaten goed? Dan is er een reële kans op indexatie.

In 2021 is een herstel ingezet op de financiële markten. Dat heeft geleid tot een verbetering van de dekkingsgraad. De dekkingsgraad is daardoor toegenomen met circa 10%-punt. Eind 2021 wordt nog niet voldaan aan de vereisten van het MVEV. Het bestuur maakt daarom gebruik van de vrijstellingsregeling zoals deze in december 2021 door de minister is uitgebracht. Daarmee wordt een korting voorkomen. Het komende jaar zal de financiële positie een belangrijk aandachtspunt zijn. Een overgang naar het Transitie FTK zal daarbij door het bestuur in ogenschouw worden genomen. Een en ander is mede afhankelijk van de keuzes die worden gemaakt door de overheid met betrekking tot de vrijstellingsregeling en/of het transitie FTK. Het bestuur volgt deze ontwikkelingen op de voet.

Nadere financiële informatie over Kring DB Premie is opgenomen in de financiële verantwoording (hoofdstuk 26).

9.1. Kerncijfers Kring DB Premie

Hierna genoemde bedragen zijn in euro x1.000, tenzij anders toegelicht.

	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017
Werkgevers	55	62	71	19	10
Deelnemers	5.769	6.231	5.570	2.083	374
Actieven en arbeidsongeschikten	3.695	3.956	4.351	553	333
Gewezen deelnemers	2.021	2.229	1.197	1.524	40
Pensioengerechtigden	53	46	22	6	1
Toeslagverlening	-	-	-	-	-

Beleggingsperformance

	2021	2020	2019	2018	2017
Beleggingsrendement	3,61%	11,90%	21,68%	-1,79%	1,19%
Benchmarkrendement	2,08%	11,91%	22,44%	-2,29%	1,11%
Kosten vermogensbeheerder in % van gem. belegd vermogen	0,330%	0,303%	0,279%	0,294%	0,207%
Transactiekosten in % van gem. belegd vermogen	0,152%	0,261%	0,339%	0,167%	0,091%

Premie, saldo overdracht van rechten, uitkeringen en kosten

Bedragen in € x 1.000	2021	2020	2019	2018	2017
Premiebijdragen	25.971	25.980	25.353	2.838	1.295
Saldo overdracht van rechten	-6.175	430	194	8.006	-
Pensioenuitkeringen	-294	-147	-43	5	-

Technische Voorzieningen

Bedragen in € x 1.000	2021	2020	2019	2018	2017
Gemiddelde gehanteerde rekenrente	0,66%	0,40%	0,94%	1,57%	1,75%
Actieven en arbeidsongeschikten	70.004	58.596	36.372	3.797	1.104
Gewezen deelnemers	21.405	21.560	7.235	8.481	50
Pensioentrekkenden	2.697	2.871	2.008	482	125
Overige (oa schadereserve en IBNR)	4.637	3.175	2.425	199	48
Totaal	98.743	86.202	48.040	12.959	1.327

Dekkingsgraad

	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017
Actuele dekkingsgraad ultimo	96,9	85,6	86,5	93,3	108,1
Beleidsdekkingsgraad (december)	91,9	81,0	89,3	101,4	104,8

Belegd vermogen

Bedragen in € x 1.000	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017
Vastgoedbeleggingen	9.109	6.134	3.333	357	102
Aandelen	27.601	21.628	11.159	1.026	337
Vastrentende waarden	36.511	22.692	16.715	1.569	463
Derivaten*	13.653	14.503	5.285	728	193
Overige beleggingen	5.808	4.861	1.894	172	64
Totaal belegd vermogen	92.682	69.818	38.386	3.852	1.159

* Met ingang van 2018 zijn de Overlay fondsen onder Derivaten opgenomen. Voor de vergelijkbaarheid is de presentatie van 2017 aangepast.

Beleggingsresultaat

	2021	2020	2019	2018	2017
Beleggingsresultaat	-3	47	23	-67	34
Indirecte beleggingsopbrengsten, waarvan	3.406	6.715	3.516	-67	34
- Beheerkosten	200	128	56	8	2
- Transactiekosten	123	144	89	5	1
Kosten van vermogensbeheer	67	39	18	2	-

* In 2018 zijn de Overlay fondsen onder Derivaten opgenomen. Voor de vergelijkbaarheid is de presentatie van 2017 aangepast.

9.2. Pensioenparagraaf

Aspect	Kenmerk
Karakter pensioenovereenkomst	Middelloodregeling (uitkeringsovereenkomst).
Standaard pensioendatum	De dag waarop de 68-jarige leeftijd wordt bereikt.
Pensioengevend salaris	Het bruto jaarsalaris (basissalaris).
	Het Pensioengevend salaris (op voltijdbasis) bedraagt maximaal € 112.189 (2021).
Franchise	De minimale franchise bedraagt € 14.544 (2021). De mogelijkheden binnen de standaard DB-kringen bestaat uit de wettelijke franchises, BPF/cao volgende franchises en door werkgever/werknemer vastgesteld franchises zolang deze binnen de wettelijke kaders blijven.
Pensioengrondslag	Pensioengevend salaris minus de franchise.
Premie deelnemer	Per deelnemer berekend en gelijk aan actuariële premie (incl. opslagen).
Ouderdomspensioen	Maximaal 1,8750% van de pensioengrondslag (2020).
Partnerpensioen (risicobasis of opbouwbasis)	Maximaal 1,3130% van de pensioengrondslag (2020).
Wezenpensioen (risicobasis of opbouwbasis)	Maximaal 0,2630% van de pensioengrondslag (2020).
Voortzetting deelname bij arbeidsongeschiktheid	De deelname wordt premievrij voortgezet op basis van een 6-klassen systeem als voldaan wordt aan de in de pensioenregeling opgenomen voorwaarden.
Flexibilisering	Vervroegen is mogelijk vanaf 5 jaar vóór de voor de betreffende deelnemer geldende AOW-leeftijd Uitstel kan tot 5 jaar na de voor betreffende deelnemer geldende AOW-leeftijd Hoog-laag Uitruil partnerpensioen Deeltijdpensioen

9.2.1 Toeslagbeleid

Jaarlijks beslist het bestuur of en in hoeverre binnen de kring een toeslag op pensioenaanspraken en pensioenrechten van de (gewezen) deelnemers, gewezen partners en pensioengerechtigden kan worden toegekend. Dit is afhankelijk van de financiële situatie. Voor het bepalen van de financiële situatie wordt uitgegaan van de beleidsdekkingsgraad ultimo oktober voorafgaand aan het eerstvolgende toeslagmoment. De toeslagambitie is een toeslag gemaximeerd op de stijging van het CBS-consumentenprijsindexcijfer afgeleid (CPI-afgeleid), over de periode van september tot september in het voorafgaande jaar.

Op 31 oktober 2021 was de beleidsdekkingsgraad lager dan 110%. Het bestuur heeft daarop besloten per 1 januari 2022 geen toeslag te verlenen voor de Kring DB Premie. Onderstaand zijn de verleende reguliere toeslagen vanaf 1 januari 2018 opgenomen.

Toeslagverlening

Toeslagverlening per 1 januari	Ambitie	Toegekend
2018	1,47%	0,00%
2019	1,47%	0,00%
2020	1,64%	0,00%
2021	0,99%	0,00%
2022	2,57%	0,00%
Cumulatieve achterstand		8,14%

De cumulatieve achterstand is een indicatief getal. Bij toekenning van inhaalindexatie wordt gekeken naar de gecumuleerde achterstand per deelnemer.

9.2.2 Herstelplan

Op basis van het FTK moet een pensioenfonds een herstelplan opstellen indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad. De Kring Premie heeft in 2017 een herstelplan ingediend. In 2021 is het herstelplan geactualiseerd. Het geactualiseerde herstelplan gaat uit van een beleidsdekkingsgraad van 88,36% per 31 december 2021. De werkelijke beleidsdekkingsgraad per 31 december 2021 bedraagt 91,9%. Op basis van de actualisatie van het herstelplan in 2021 blijkt dat de kring geen aanvullende maatregelen nodig heeft om binnen de gestelde termijn uit herstel te komen. Naar verwachting zal de beleidsdekkingsgraad eind 2030 hoger zijn dan de vereiste dekkingsgraad.

9.2.3 Haalbaarheidstoets

Het afgelopen jaar hebben geen significante wijzigingen in het beleid en de pensioenregeling plaatsgevonden. In 2021 is de jaarlijkse haalbaarheidstoets uitgevoerd. De uitkomsten van de haalbaarheidstoets 2021 (HBT 2021) zijn hieronder weergegeven met als vergelijking de afgesproken risicohouding:

Tabel Haalbaarheidstoets 2021: Pensioenresultaten

Uitgangspositie	Grens	Pensioenresultaat	
		Risicohouding	Jaarlijkse HBT
Vereiste financiële Positie	Verwacht pensioenresultaat	90%	-
Feitelijke financiële Positie	Verwacht pensioenresultaat	90%	97%
	Maximale afwijking pensioenresultaat in slecht weer scenario	40%	36%

De uitkomsten op fondsniveau zijn het gemiddelde van de leeftijdscohorten, gewogen naar aantallen per cohort. Dit leidt tot een verwacht pensioenresultaat op fondsniveau van 97% en de afwijking van het verwacht pensioenresultaat in een slechtweerscenario van 36%. Dit sluit nog steeds aan bij de in 2016 vastgestelde ondergrenzen in de aanvangshaalbaarheidstoets.

Er zijn geen additionele maatregelen nodig, immers de vastgestelde ambities zijn nog steeds binnen de vastgestelde risicogrenzen haalbaar.

9.2.4 Herverzekering

Wij hebben een overeenkomst op basis van kapitaaldekking met AP&L voor de herverzekering van overlijdensrisico en arbeidsongeschiktheidsrisico binnen de Kring DB Premie. De omvang van de kring is in de eerste jaren naar verwachting niet voldoende groot om het overlijdensrisico en het arbeidsongeschiktheidsrisico (premiëvrijstelling bij

arbeidsongeschiktheid) vanuit de kring financieel voldoende op te vangen. Met deze herverzekering wordt voorkomen dat door een overlijden of bij arbeidsongeschiktheid van deelnemers de toevoeging aan de technische voorziening tot een te hoge last leidt.

9.3. Financiële paragraaf

Dekkingsgraad

De ontwikkeling van de verschillende dekkinggraden* gedurende het verslagjaar is als volgt:

	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017
Actuele dekkinggraad	96,9%	85,9%	86,5%	93,3%	108,8%
Beleidsdekkinggraad	91,9%	81,0%	89,3%	101,4%	104,8%
Reële dekkinggraad*	73,3%	65,5%	70,4%	81,0%	83,0%
Vereiste dekkinggraad	118,5%	117,4%	120,3%	122,0%	124,3%

* De verschillende dekkinggraden worden toegelicht in de begrippenlijst (bijlage 1).

Uitvoerings- en Vermogensbeheerkosten

De *administratieve uitvoeringskosten* omvatten:

- vaststellen en innen van de premie;
- registratie van pensioenaanspraken en –rechten;
- het betalen van de pensioenen;
- informatieverstrekking en communicatie met betrokkenen;
- bestuur;
- toezicht door toezichthouders.

De kosten per deelnemer zijn berekend o.b.v. actieven + uitkeringsgerechtigden, exclusief inactieve deelnemers.

Vanaf 1 januari 2019 is in de uitvoeringsovereenkomst betreffende kosten een duidelijker en transparanter onderscheid gemaakt in uitvoeringskosten (afname) en beleggingskosten (toename). Dit heeft ook invloed op de verantwoording van deze kosten. Deze nieuwe afspraken leiden op totaal niveau niet tot een hoger kostenniveau dan reeds met de kringen was afgesproken.

Uitvoeringskosten

Bedragen in € x 1.000	2021	2020	2019	2018	2017
Administratieve uitvoeringskosten	514	532	512	112	29
In euro's per deelnemer	137	133	117	202	87
Vermogensbeheerkosten	267	167	73	8,0	1,6
In percentage over het gemiddeld belegd vermogen	0,330%	0,303%	0,279%	0,294%	0,207%
Transactiekosten	123	144	89	4,5	0,7
In percentage over het gemiddeld belegd vermogen	0,152%	0,261%	0,339%	0,167%	0,091%
Gemiddeld belegd vermogen	80.905	55.202	26.227	2.711	770

Transactiekosten

Tot de transactiekosten zijn gerekend de kosten voor aan- en verkoop van beleggingen, de kosten voor de acquisitie van illiquide beleggingen en de deelname in beleggingsfondsen. Kosten die niet zijn toebedeeld aan een van de drie categorieën zijn naar rato over deze drie categorieën verdeeld.

Vermogensbeheerkosten

Kosten vermogensbeheer omvatten:

- kosten van fiduciair vermogensbeheer;
- bewaarloon;
- advieskosten;
- performance gerelateerde kosten; en
- interne kosten (bijvoorbeeld kosten voor governance).

In dit bestuursverslag zijn de 'aanbevelingen over het afleggen van verantwoording over de kosten' van de Pensioenfederatie gevolgd. De gemaakte kosten, zoals hieronder opgenomen, zijn ook aan de toezichthouder (DNB) gerapporteerd.

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht.

Vermogensbeheerkosten	2021	2020	2019	2018	2017
Kosten van fiduciair vermogensbeheer	26	11	6	0,6	0.1
Vermogensbeheerkosten pensioenfondsen en bestuursbureau	41	28	12		
Bewaarloon				0,3	-
Overige kosten				0,9	-
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën incl. overlay	200	128	56	7,2	1,5
Totaal	267	167	74	8,0	1,6

9.4. Vermogensbeheer

Deze paragraaf beschrijft de onderdelen van het beleggingsbeleid die specifiek voor de Kring DB Premie zijn ingericht. Het beleid en de ontwikkelingen die voor alle kringen gelijk zijn hebben wij beschreven in hoofdstuk 6.

Kring DB Premie belegt in verschillende modules. Dit zijn de modules 'Inflatie, Matching DB, Rendement en Rente'. Deze modules beleggen in verschillende beleggingscategorieën.

Als beleggingsdoel heeft het Centraal Beheer APF: een zo hoog mogelijke opbrengst per ingelegde euro. Daarmee streven wij naar zoveel mogelijk inkomen voor later. Voorwaarde is dat de premie op verantwoorde en solide wijze wordt belegd. De beleggingen worden zodanig vormgegeven dat deze passen binnen de aan te houden risicohouding.

9.4.1 Portefeuillewaarde en rendementen

In onderstaande tabellen worden de feitelijke verdeling van de portefeuilles en het rendement in kring Premie weergegeven.

	Bedragen 2021	Verdeling 2021	Bedragen 2020	Verdeling 2020
Rendement	38.158.891	41,2%	29.956.156	42,9%
Rente & Matching	34.442.045	37,2%	25.028.970	35,8%
Inflatie	19.802.330	21,4%	14.294.334	20,5%
Liquide Middelen	278.734	0,3%	538.994	0,8%
Totaal Assets	92.682.000	100,0%	69.818.454	100,0%

Kring Premie	Rendement 2021	Benchmark 2021	Rendement 2020	Benchmark 2020
Rendement	17,80%	14,20%	5,52%	6,45%
Rente	-1,61%	-3,04%	3,41%	3,10%
Matching	-29,82%	-29,82%	63,17%	63,18%
Inflatie	24,38%	23,56%	-5,86%	-8,61%
Liquide middelen	-3,77%	-0,14%		
Totaal Assets	3,61%	2,08%	11,90%	11,91%

In hoofdstuk 6 zijn de rendementen van de modules toegelicht.

9.4.2 Beheerkosten van het fonds

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht. Deze kosten bestaan over het verslagjaar uit de kosten voor fiduciair beheer en bewaarloon € 26 (€ 11).

De beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van beleggingsfondsen zijn gebracht zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen over het verslagjaar € 200 (2020: € 128). Transactiekosten zijn onderdeel van de aan- en verkooptransacties van beleggingen. Deze zijn eveneens onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen over het verslagjaar € 123 (2020: € 144).

De beleggingscommissie bewaakt de ontwikkelingen van beheerd vermogen, vermogensrendementen en de kosten van het beheer nauwlettend en adviseert eventueel het bestuur ter zake.

De beleggingsopbrengsten bedroegen € 3.336 (2020: € 6.723) voor een vermogen dat steeg van € 69.818 tot € 92.682 per ultimo 2021 in de Kring DB Premie.

9.5. Actuariële paragraaf

9.5.1 Analyse van het resultaat

Het resultaat van de Kring DB Premie bestaat uit de volgende componenten:

Bedragen in € x 1.000	2021	2020	2019	2018	2017
Beleggingsopbrengsten	10.744	-7.495	-5.306	-322	51
Premie	-1.668	1.219	-721	-84	11
Waardeoverdrachten	541	35	10	-575	0
Kosten	0	-	-	-5	-2
Uitkeringen	-2	-4	-1	-	0
Overige kanssystemen	-157	108	340	1	31
Toeslagverlening	0	-	-	-	0

Bedragen in € x 1.000	2021	2020	2019	2018	2017
Incidentele mutaties	-84	192	-33	6	14
Andere oorzaken	-12	-14	107	1	3
Totaal	9.362	-5.959	-5.604	-978	108

Uitsplitsing resultaat “beleggingsopbrengsten”:

Bedragen in € x 1.000	2021	2020	2019	2018	2017
Beleggingsresultaat exclusief wijziging RTS TV	3.894	6.950	3.602	-57	36
Wijziging RTS TV	6.850	-14.445	-8.908	-265	15
Totaal resultaat beleggingsopbrengsten	10.744	-7.495	-5.306	-322	51

Het resultaat in het boekjaar bedraagt € 9.362 voor Kring DB Premie. Hieronder wordt een korte toelichting op de belangrijkste resultaten gegeven.

- Door positieve rendementen en een gestegen rente resulteert een positief resultaat op beleggingen.
- Het premieresultaat is negatief. De premiedekkingsgraad bedraagt ca 95% op basis van de RTS per 1 januari 2021.
- Het resultaat op waardeoverdrachten is positief doordat de wettelijke grondslagen voor waarde-overdrachten afwijken van de grondslagen van het fonds.
- Op kanssystemen is met name een negatief resultaat ontstaan door een negatief resultaat op arbeidsongeschiktheid.
- Eind van het jaar zijn de sterftegrondslagen aangepast wat tot een toename van de Technische Voorziening heeft geleid. Dit is verantwoord onder incidentele mutaties

9.5.2 Premies

De Pensioenwet schrijft voor dat de feitelijke premie, de gedempte kostendekkende premie en de (ongedempte) kostendekkende premie worden gekwantificeerd. De samenstelling van de premie is opgenomen in onderstaande tabel.

Bedragen in € x 1.000	2021	2020	2019	2018	2017
Feitelijke premie	25.971	25.980	25.393	2.838	1.295
Kostendekkende premie	31.922	29.270	31.319	3.566	1.548
Gedempte kostendekkende premie	17.325	15.417	18.997	2.254	896

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

Bedragen in € x 1.000	2021	2020
Nominaal pensioeninkoop	12.939	11.240
Risicokoopsom overlijdensrisico	893	842
Risicokoopsom Premievrijstelling	1.138	912
Solvabiliteitsopslag	1.847	1.894
Opslag pensioenuitvoeringskosten	508	529
Beschikbaar voor vorming algemene middelen	8.646	10.563
Totaal	25.971	25.980

De samenstelling van de kostendekkende premies is als volgt:

Bedragen in € x 1.000	Kostendekkende premie 2021	Gedempte kostendekkende premie 2021	Kostendekkende premie 2020	Gedempte kostendekkende premie 2020
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	26.758	10.613	23.891	9.330
Solvabiliteitsopslag	4.656	1.847	4.850	1.894
Opslag pensioenuitvoeringskosten	508	508	529	529
Voorwaardelijke onderdelen	-	4.357	-	3.664
Totaal	31.922	17.325	29.270	15.417

9.5.3 Solvabiliteitstoets

Voor het bepalen van het VEV (de solvabiliteitstoets) maken wij gebruik van het standaardmodel. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van de kring.

Het MVEV valt procentueel hoog uit doordat de technische voorzieningen relatief laag zijn ten opzichte van het risicokapitaal. Naar verwachting zal het percentage snel teruglopen omdat de technische voorzieningen aanzienlijk sneller stijgen dan het risicokapitaal.

Het bestuur heeft een verzoek tot ontheffing ingediend. DNB is akkoord gegaan met het door het bestuur gedane verzoek tot ontheffing, waarbij wel een aanpassing in de wijze van berekening van het MVEV wordt doorgevoerd. Bij de berekening van het MVEV conform artikel 11, vijfde en zesde lid Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen ('Besluit FTK') mag het fonds voor de standaard DB-kringen geen verhoudingsgetal meer van 10% hanteren. Voor de berekening van deze risico's dient uitgegaan te worden van een verhoudingsgetal van 50% waarbij voor het overlijdensrisico het vastgestelde bedrag mag worden gemaximeerd op 1% van de verplichtingen.

Op basis hiervan bedraagt het (M)VEV op 31 december 2021:

Bedragen in € x 1.000	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017
Aanwezig Eigen Vermogen	-3.071	-12.433	-6.474	-870	108
Minimaal vereist eigen vermogen	5.136	4.540	2.499	555	69
Vereist eigen vermogen	18.297	14.977	9.769	2.848	321

De vermogenspositie van Kring DB Premie kan als gevolg hiervan worden gekarakteriseerd als dekkingstekort.

Uit het herstelplan dat in Q1 2022 is ingediend bij DNB, blijkt dat de kring tijdig uit herstel komt.

9.5.4 Bevindingen en oordeel certificerend actuaris

Opdracht

Door Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds te Zeist is voor Kring DB Premie aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2021.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaire ben ik onafhankelijk van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 790.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 39.500 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn beoordeling van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds voor Kring DB Premie verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van Kring DB Premie. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van Kring DB Premie in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn, als geheel bezien, toereikende technische voorzieningen vastgesteld.

Het eigen vermogen van Kring DB Premie is op de balansdatum lager dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van de artikelen 131 (minimaal vereist eigen vermogen), 132 (vereist eigen vermogen) en 133 (dekking door waarden). De beleidsdekkingsgraad van Kring DB Premie op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds voor Kring DB Premie is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening slecht, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het minimaal vereist eigen vermogen. Voor de volledigheid merk ik op dat, als op balansdatum in de rentetermijnstructuur rekening zou worden gehouden met de UFR-methodiek zoals deze door DNB in 2022 wordt toegepast, mijn oordeel over de vermogenspositie niet zou wijzigen.

In het kader van dit oordeel wijs ik op de ontwikkelingen na balansdatum als gevolg van de Oekraïne crisis, zoals die door het pensioenfonds in het jaarverslag zijn toegelicht.

Rotterdam, 20 juni 2022

René van de Meerakker AAG

Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

9.6. Risicoparagraaf

De doelstellingen van de kring vinden hun basis in het pensioenreglement, de ambitie van de kring en de risicohouding. De financiële risico's op het gebied van verzekeren en beleggen liggen geheel op het niveau van de kringen. Op het niveau van het APF (de bedrijfsomgeving) worden, buiten het ondernemingsrisico, de overige risico's verder zoveel mogelijk beperkt.

Risicobeheersing

De beschrijving van de risicobeheersing is opgenomen in het hoofdstuk 4.2 en verder. De beschrijving is wat betreft de niet-financiële risico's van toepassing op het niveau van bedrijfsomgeving en alle pensioenkringen.

In de paragraaf risicobeheer in de jaarrekening van kring DB Premie zijn tabellen opgenomen die inzicht geven in de samenstelling van de hieronder beschreven financiële risico's.

Doelstellingen en risicohouding

Uitgangspunt van het beleggingsbeleid van de kring is de ambitie en risicohouding van de deelnemers. Deze uitgangspunten zijn vastgesteld in overleg met het Belanghebbendenorgaan. Door middel van een ALM-studie is inzicht verkregen welke mate van beleggingsrisico nodig is om de doelstellingen van de kring te kunnen bereiken. Daarbij wordt rekening gehouden met een balans tussen de belangen van Deelnemers, Gewezen deelnemers en Pensioengerechtigden. In deze afweging spelen naast de dekkingsgraadontwikkeling onder andere het premie-, pensioen- en toeslagresultaat een rol.

De risicohouding van de kring komt voor de lange termijn tot uitdrukking in de door een kring gekozen ondergrenzen in het kader van de haalbaarheidstoets en voor de korte termijn in de hoogte van het dekkingsgraadrisico en de bandbreedte hiervoor. Het beleid is vastgelegd in de ABTN van de kring. In 2021 is de risicohouding van de kring niet veranderd.

Financieel Crisisplan

Voor Kring DB Premie is een crisisplan opgesteld. In dit crisisplan zijn de te nemen stappen en maatregelen weergegeven in specifieke (negatieve) scenario's. Het crisisplan geeft het bestuur een handvat ten aanzien van de wijze waarop het zal handelen in geval van een crisis. Het crisisplan is in 2021 niet gewijzigd.

9.6.1 Renterisico

Renterisico ontstaat doordat de looptijd van pensioenverplichtingen van nature langer is dan de looptijd van pensioenbeleggingen. Een verandering van de rente levert daardoor een resultaat op en heeft effect op de dekkingsgraad. Als er geen beheersmaatregelen worden genomen is dit risico zeer groot.

Een hogere renteafdekking helpt het fonds de kans en impact te beperken dat de verplichtingen niet op dezelfde wijze in waarde veranderen als de beleggingen.

Als de kring een reële indexatieambitie heeft, kan het volledig of grotendeels afdekken van het renterisico problemen opleveren. In het geval dat de inflatie onverwachts fors toeneemt, is het bijvoorbeeld aannemelijk dat ook de rente stijgt.

Het renterisico wordt beheerst door te beleggen in Vastrentende Waarden en in Rente Overlay fondsen. Wij gebruiken in de Kring DB Premie een strategie waarbij 50% van de rentegevoeligheid van de pensioenverplichtingen op basis van de rekenrente wordt afgedekt.

De stijging van de swaprente droeg in 2021 positief bij aan de dekkingsgraad, doordat het renterisico niet volledig is afgedekt.

Doordat bij Kring Premie de premie groot is ten opzichte van de liggende verplichtingen loopt de kring door het jaar heen ook een renterisico op de door het jaar heen te betalen premies. Om dit risico te mitigeren wordt vanaf 1 juli 2020 ook de toekomstige jaarpremie meegenomen bij het afdekken van de rente. Op deze wijze worden rente-schommelingen die tot een resultaat op de premie leiden beperkt.

Het doel in 2021 is om 50% van de mutatie van de pensioenvoorziening als gevolg van een verandering van UFR rentecurve af te dekken. Dit komt overeen met een rente-afdekking op marktwaarde van 31%. Vanaf 1 januari 2021 wordt de rente-afdekking gebaseerd op marktrente-afdekking. Daarmee is de rente-afdekking gelijk aan 31% van de mutatie als gevolg van een verandering in de marktrentecurve.

Door op marktrente af te dekken is er in het uitvoeren van het rente-afdekkingsbeleid geen gevoeligheid meer voor beleidswijzigingen ten aanzien van de UFR rentecurve. Het wijzigen van deze doelstelling leidt op het moment van overgang niet tot transacties.

9.6.2 Marktrisico

Marktrisico is het risico dat (een categorie van) beleggingen minder waard worden door ontwikkelingen in de algemene economische of politieke situatie. Het pensioenfonds neemt bewust marktrisico op grond van het verwachte extra rendement dat een belegging in bijvoorbeeld aandelen zou kunnen opleveren boven risicoloos beleggen. Het beleggingsplan wordt opgesteld op basis van de beleggingsopdracht die is afgeleid uit de ALM-studie en de beleggingsbeginselen die als uitgangspunt voor het beleggingsbeleid gelden. Jaarlijks beoordeelt het bestuur op basis van de actuele ontwikkelingen of bijstelling gewenst is.

Bij de invulling en uitvoering van het beleggingsbeleid op grond van het prudent person beginsel wordt rekening gehouden met het concentratierisico en voldoende diversificatie toegepast.

9.6.3 Valutarisico

Valutarisico is het risico dat door verandering in valutakoersen de waarde van beleggingen in vreemde valuta daalt. Dit risico is voor de kring DB Premie beperkt: het grootste gedeelte van de beleggingsportefeuille heeft de euro als onderliggende waarde. Voor het deel van de beleggingen dat niet in euro's wordt genoteerd is het valutarisico afgedekt binnen de fondsen waarin wordt belegd. De wereldwijde aandelenportefeuille (ontwikkelde markten) en indirect vastgoed wordt voor 75% afgedekt. Het valutarisico op vastrentende waarden wordt voor 100% afgedekt. Exposure naar valuta's in opkomende landen dekt Centraal Beheer APF niet af.

9.6.4 Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet of nauwelijks verhandeld kunnen worden op de beurs. Met name het gebruik van derivaten voor het afdekken van renterisico en valutarisico veroorzaakt een liquiditeitsrisico doordat marktbevingen tot grote hoeveelheden benodigd onderpand kunnen leiden. De kring belegt dusdanig dat de portefeuille zo goed mogelijk aan de liquiditeitsbehoefte kan voldoen. Een zeer groot deel van de portefeuille is belegd in effecten die worden verhandeld op openbare gereguleerde markten zoals een effectenbeurs. Hierdoor is het liquiditeitsrisico beperkt.

9.6.5 Kredietrisico

Kredietrisico is het risico dat de onderneming of staat waarin wordt belegd niet aan zijn betalingsverplichtingen kan voldoen. Daarnaast kan kredietrisico ontstaan bij gestructureerde producten, vorderingen op een tegenpartij of onderhandse derivatencontracten. Om dit risico te beheersen wordt het grootste deel van de beleggingsportefeuille belegd in effecten met een hoge kredietwaardigheid. Daarnaast worden transacties gespreid over meer aanbieders en wordt in sommige gevallen onderpand vereist.

9.6.6 Inflatieisico

Het inflatieisico betreft het risico dat inflatie de waarde van de beleggingen aantast (in termen van koopkracht). Dit risico wordt beheerst door beleggingen te kiezen die in waarde stijgen als er meer inflatie is. De Module Inflatie is hiervoor zeer geschikt.

9.6.7 Verzekeringstechnische risico's

Het verzekeringstechnische risico is het risico dat verliezen optreden als gevolg van afwijkende sterfte en arbeidsongeschiktheidsresultaten. De grondslagen voor het bepalen van het sterfterisico worden jaarlijks automatisch aangepast op basis van actuele CBS-cijfers. Het overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico wordt beheerst door herverzekering (zie 9.2.4).

9.7. Terugblik 2021

In het verslagjaar daalde het aantal werkgevers in Kring DB Premie met 7 werkgevers, terwijl het aantal deelnemers daalde met 432 deelnemers tot ca. 5.800 deelnemers.

Financiële positie – vrijstellingsregeling : geen korting

In 2021 zijn de dekkingsgraden gedeeltelijk hersteld van de negatieve ontwikkelingen door Corona. Door deze ontwikkeling is de dekkingsgraad van Kring Premie met ca. 10% toegenomen.

Eind 2021 wordt nog niet voldaan aan de vereisten van het MVEV. Het bestuur maakt daarom gebruik van de vrijstellingsregeling zoals deze in december 2021 door de minister is uitgebracht. Daarmee wordt een korting voorkomen. Het bestuur heeft daarbij alle belangen afgewogen en vastgesteld dat het evenwichtig is om gebruik te maken van de vrijstellingsregeling. Geconstateerd is dat ondanks de huidige financiële positie er nog steeds voldoende herstelkracht is om de dekkingsgraad binnen 10 jaar op het vereiste niveau te krijgen. Het leidt dus niet tot onevenwichtige situaties voor de deelnemers die nu nog niet met pensioen zijn. Ook heeft het toepassen van de vrijstellingsregeling geen verwacht effect op de premie of de pensioenopbouw van de actieve deelnemers. De deelnemers zijn hierover geïnformeerd.

Het komende jaar zal de financiële positie een belangrijk aandachtspunt zijn. Een overgang naar het Transitie FTK zal daarbij door het bestuur in ogenschouw worden genomen. Een en ander is mede afhankelijk van de keuzes die worden gemaakt door de overheid met betrekking tot de vrijstellingsregeling en/of het transitie FTK. Het bestuur volgt deze ontwikkelingen op de voet.

Collectieve Waardeoverdracht ATM

De werkgever ATM heeft een verzoek gedaan om de opgebouwde aanspraken die waren ondergebracht bij Kring Premie onder te brengen bij Kring Koopkracht. Dit omdat de opbouw van de actieve deelnemers ook is ondergebracht in Kring Koopkracht. De opbouw is per 1 januari 2019 ondergebracht in Kring Koopkracht.

Het overschot is per die datum vastgesteld op 6,94% van de gecorrigeerde Technische Voorzieningen. Deze waarde beweegt mee met de dekkinggraad. Deze waarde is beschikbaar voor de deelnemers van ATM en zal mede worden gebruikt worden om het verschil in dekkinggraad te financieren. DNB heeft aangegeven geen bezwaar te hebben tegen deze waardeoverdracht. De collectieve waardeoverdracht is verder in lijn met de vereisten aan een collectieve waardeoverdracht vormgegeven. De overdracht is na volledige instemming van de betrokken partijen per 1 juni 2021 vormgegeven.

Nieuwe UFR per 1 januari 2021 en effect 1 januari 2022

Vanaf 2021 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur gebaseerd op een nieuwe UFR (ultimate forward rate). De nieuwe UFR parameters worden vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen ingevoerd. Met de stapsgewijze invoering zullen de nieuwe UFR parameters begin 2024 volledig zijn ingevoerd. DNB zal de rentetermijnstructuur in de periode tot 1 januari 2024 baseren op een gewogen gemiddelde van de rentetermijnstructuur op basis van de huidige en de nieuwe UFR-parameters, waarbij de gewichten jaarlijks op 1 januari met gelijke stappen aangepast worden. Deze stapsgewijze invoering zorgt ervoor dat het effect van de nieuwe UFR-methode op de dekkinggraden van pensioenfondsen zich geleidelijk in de tijd materialiseert.

De Technische Voorziening ultimo 2021 is gebaseerd op de per 31 december 2021 door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur voor pensioenfondsen, gebaseerd op de huidige UFR parameters. Als de Technische Voorziening ultimo 2021 reeds gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn in 2022 dan zou de Technische Voorziening 100.917 bedragen. De actuele dekkinggraad zou dan 94,8% bedragen. Bij toepassing van de UFR parameters die gelden in 2024, zou de Technische Voorziening 105.634 bedragen en de actuele dekkinggraad 90,6%.

Tezamen met het effect van de verwachte daling van het tienjaars voortschrijdende gemiddelde van de rente zal een verhogend effect op de technische voorzieningen ontstaan wat een drukkend effect op de dekkinggraad heeft.

9.8. Gebeurtenissen na balansdatum

Het aantal aangesloten werkgevers in Kring DB Premie is in januari licht gedaald ten opzichte van december.

In mei heeft DNB het herstelplan van Kring DB Premie goedgekeurd, waardoor formeel Kring DB premie vanuit de financiële positie per 31 december 2021 tijdig kan herstellen zonder aanvullende (kortings-) maatregelen.

Pensioenakkoord

Eind maart 2022 heeft het kabinet het wetsvoorstel “Wet toekomst pensioenen” naar de Tweede Kamer gestuurd. De komende periode zal dit besproken worden in de Kamer, maar ook binnen ons pensioenfonds. De wetgeving zal naar verwachting eind 2022 definitief worden vastgesteld, waarna de wet per 1 januari 2023 zal ingaan. De projectgroep Expeditie Pensioenakkoord is aan de slag met de stappen die we als APF moeten nemen op de korte en langere termijn om de implementatie soepel te laten verlopen. In 2022 worden diverse plannen (per kring) uitgewerkt.

9.9. Verslag van het Samengevoegd Belanghebbenden Orgaan

Het Samengevoegd Belanghebbenden Orgaan (SBO) is het belanghebbenden orgaan voor de standaardkringen. Het verslag van het SBO is opgenomen in paragraaf 8.9.

10. Verslag Kring DB Stabiliteit

10. Verslag Kring DB Stabiliteit

In de Kring DB Stabiliteit ligt de focus op stabiliteit. Daarmee komen wij tegemoet aan werkgevers die een hogere mate van stabiliteit willen in de premiestelling en de ontwikkeling van de dekkingsgraad. De premie is gebaseerd op de 'Verwacht Rendement'-methodiek. Bij de start van de kring op 1 januari 2017 werd de premie voor vijf jaar vastgelegd en verwachten wij met een lagere risicohouding toch een belangrijke mate van koopkrachtbehoud te realiseren. Een hoge mate van stabiliteit in de dekkingsgraad bereiken wij door een 'medium risk'-beleggingsbeleid in combinatie met een hogere renteafdekking. Wij willen daarmee de kans op korten zo veel mogelijk beperken. De kring ambieert een gedeeltelijk geïndexeerd pensioen.

De toeslagambitie is een toeslag gemaximeerd op de stijging van het CBS-consumentenprijsindexcijfer afgeleid (CPI-afgeleid), over de periode van september tot september in het voorafgaande jaar. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald.

Samengevat zijn de kenmerken van de Kring DB Stabiliteit als volgt:

- Een goede basisdekkingsgraad bij de start. Met op termijn de mogelijkheid tot indexatie;
- De focus ligt op stabiliteit van premie ontwikkeling en dekkingsgraad. De premie is bij de start van de kring (1-1-2017) voor 5 jaar vastgelegd. De premie wordt herzien na 5 jaar;
 - Deze herziening is in 2022 van toepassing. Door de sterk gedaalde rente in de afgelopen 5 jaar leidt dit tot een hogere premie daar de rendementscurve op een lager niveau is vastgesteld. Deze rendementscurve ligt daarmee weer voor 5 jaar vast.
- Door premierestricties wordt zorggedragen dat er een passende solidariteit is tussen actieve en inactieve deelnemers;
- Deelnemers die instappen zijn bereid met mate risico te nemen.

De huidige financiële ontwikkelingen, inclusief de effecten van de Corona-crisis, hebben geleid tot een lage dekkingsgraad. In 2021 was de premiedekking beperkt bij een hoog premiestuur. Dit hoge premiestuur in combinatie met de hoge rente-afdekking leidt ertoe dat de dekkingsgraad eind 2021 conform de verwachte ontwikkeling is afgenomen ten opzichte van de dekkingsgraad eind 2020.

Uit het herstelplan zoals vastgesteld in maart 2022 blijkt dat de kring ondanks de lage dekkingsgraad nog voldoende herstelkracht heeft om te voldoen aan de vereisten. Hierdoor is geen korting in 2022 van toepassing. Toeslagverlening wordt op korte termijn echter niet verwacht op basis van dit herstelplan.

Nadere financiële informatie over Kring DB Stabiliteit is opgenomen in de financiële verantwoording (hoofdstuk 27).

10.1. Kerncijfers Kring DB Stabiliteit

Hierna genoemde bedragen zijn in euro x1.000, tenzij anders toegelicht.

	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017
Werkgevers	71	71	48	39	34
Deelnemers	1.863	1.848	708	294	236
Actieven en arbeidsongeschikten	1.430	1.566	620	251	217
Gewezen deelnemers	416	275	84	41	18
Pensioengerechtigden	17	7	4	2	1
Toeslagverlening	-	-	-	-	-

Beleggingsperformance

	2021	2020	2019	2018	2017
Beleggingsrendement	-7,81%	17,76%	24,64%	0,77%	-1,08%
Benchmarkrendement	-8,76%	18,02%	24,98%	0,38%	-1,13%
Kosten vermogensbeheerder in % van gem. belegd vermogen	0,343%	0,294%	0,275%	0,263%	0,184%
Transactiekosten in % van gem. belegd vermogen	0,161%	0,270%	0,315%	0,143%	0,088%

Premie, saldo overdracht van rechten, uitkeringen en kosten

Bedragen in € x 1.000	2021	2020	2019	2018	2017
Premiebijdragen	10.732	11.976	4.266	1.622	1.399
Saldo overdracht van rechten	58	809	-	-3	-
Pensioenuitkeringen	-47	-37	-2	1	1

Technische Voorzieningen

Bedragen in € x 1.000	2021	2020	2019	2018	2017
Gemiddelde gehanteerde rekenrente	0,65%	0,37%	0,88%	1,51%	1,65%
Actieven en arbeidsongeschikten	28.055	21.740	7.245	2.563	1.197
Gewezen Deelnemers	4.557	1.654	491	159	28
Pensioentrekkenden	661	268	71	52	37
Overige (oa schadereserve en IBNR)	1.464	694	269	97	35
Totaal	34.737	24.356	8.076	2.871	1.297

Dekkingsgraad

	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017
Actuele dekkingsgraad ultimo	87,5	89,8	96,6	103,2	109,0
Beleidsdekkingsgraad (december)	86,1	89,4	101,3	107,7	108,5

Belegd vermogen

Bedragen in € x 1.000	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017
Vastgoedbeleggingen	2.207	1.436	508	192	84
Aandelen	5.616	4.145	1.415	460	233
Vastrentende waarden	11.127	6.436	4.067	1.262	526
Derivaten	9.158	7.586	1.514	810	360
Overige beleggingen	1.375	1.074	294	91	53
Totaal belegd vermogen	29.483	20.677	7.798	2.815	1.256

* Met ingang van 2018 zijn de Overlay fondsen onder Derivaten opgenomen. Voor de vergelijkbaarheid is de presentatie van 2017 aangepast.

Beleggingsresultaat

	2021	2020	2019	2018	2017
Directe beleggingsopbrengsten	-1	11	8	-	-
Indirecte beleggingsopbrengsten, waarvan	-1.539	2.096	848	21	26
- Beheerkosten	59	32	11	5,7	1,5

	2021	2020	2019	2018	2017
- Transactiekosten	40	38	18	3,1	0,7
Kosten van vermogensbeheer	27	10	5	1	-

10.2. Pensioenparagraaf

Aspect	Kenmerk
Karakter pensioenovereenkomst	Middelloonregeling (uitvoeringsovereenkomst).
Standaard pensioendatum	De dag waarop de 68-jarige leeftijd wordt bereikt.
Pensioengevend salaris	Het bruto jaarsalaris (basissalaris). Het Pensioengevend salaris (op voltijdbasis) bedraagt maximaal € 112.189 (2021).
Franchise	De minimale franchise bedraagt € 14.544 (2021). De mogelijkheden binnen de standaard DB-kringen bestaat uit de wettelijke franchises, BPF/cao volgende franchises en door werkgever/werknemer vastgesteld franchises zolang deze binnen de wettelijke kaders blijven.
Pensioengrondslag	Pensioengevend salaris minus de franchise.
Premie deelnemer	Per deelnemer berekend en gelijk aan actuariële premie (incl. opslagen).
Ouderdomspensioen	Maximaal 1,8750% van de pensioengrondslag (2021).
Partnerpensioen (risicobasis of opbouwbasis)	Maximaal 1,3130% van de pensioengrondslag (2021).
Wezenpensioen (risicobasis of opbouwbasis)	Maximaal 0,2630% van de pensioengrondslag (2021).
Voortzetting deelname bij arbeidsongeschiktheid	De deelname wordt premievrij voortgezet op basis van een 6-klassen systeem als voldaan wordt aan de in de pensioenregeling opgenomen voorwaarden.
Flexibilisering	Vervroegen is mogelijk vanaf 5 jaar vóór de voor de betreffende deelnemer geldende AOW-leeftijd Uitstel kan tot 5 jaar na de voor betreffende deelnemer geldende AOW-leeftijd Hoog-laag Uitruil partnerpensioen Deeltijdpensioen

10.2.1 Toeslagbeleid

Het bestuur beslist jaarlijks of en in hoeverre binnen de kring een toeslag op pensioenaanspraken en pensioenrechten van de (gewezen) deelnemers, gewezen partners en pensioengerechtigden kan worden toegekend. Dit is afhankelijk van de financiële situatie. Voor het bepalen van de financiële situatie wordt uitgegaan van de beleidsdekkingsgraad ultimo oktober voorafgaand aan het eerstvolgende toeslagmoment. De toeslagambitie is een toeslag gemaximeerd op de

stijging van het CBS-consumentenprijsindexcijfer afgeleid (CPI-afgeleid), over de periode van september tot september in het voorafgaande jaar.

Op 31 oktober 2021 was de beleidsdekkingsgraad lager dan 110%. Het bestuur heeft daarop het besluit genomen om per 1 januari 2022 geen toeslag te verlenen voor de Kring DB Stabiliteit.

Onderstaand zijn de verleende reguliere toeslagen vanaf 1 januari 2018 opgenomen.

Toeslagverlening

Toeslagverlening per 1 januari	Ambitie	Toegekend
2018	1,47%	0,00%
2019	1,47%	0,00%
2020	1,64%	0,00%
2021	0,99%	0,00%
2022	2,57%	0,00%
Cumulatieve achterstand		8,14%

De cumulatieve achterstand is een indicatief getal. Bij toekenning van inhaalindexatie wordt gekeken naar de gecumuleerde achterstand per deelnemer.

10.2.2 Herstelplan

Op basis van het FTK moet een pensioenfonds een herstelplan opstellen indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad. De Kring Stabiliteit heeft in 2017 een herstelplan ingediend. In 2021 is het herstelplan geactualiseerd. Het geactualiseerde herstelplan gaat uit van een beleidsdekkingsgraad van 88,5,8% per 31 december 2021. De beleidsdekkingsgraad per 31 december 2021 bedraagt 86,1%.

Uit de actualisatie van het herstelplan in 2021 blijkt dat de kring zonder aanvullende maatregelen binnen de gestelde termijn uit herstel zal zijn. Naar verwachting zal de beleidsdekkingsgraad eind 2029 hoger zijn dan de vereiste dekkingsgraad.

10.2.3 Haalbaarheidstoets

Het afgelopen jaar hebben geen significante wijzigingen in het beleid en de pensioenregeling plaatsgevonden. In 2019 is de jaarlijkse haalbaarheidstoets uitgevoerd. De uitkomsten van de haalbaarheidstoets 2021 (HBT 2021) zijn hieronder weergegeven met als vergelijking de afgesproken risicohouding.

Tabel Haalbaarheidstoets 2021: Pensioenresultaten

Uitgangspositie	Grens	Pensioenresultaat	
		Risicohouding	Jaarlijkse HBT
Vereiste financiële Positie	Verwacht pensioenresultaat	85%	-
Feitelijke financiële Positie	Verwacht pensioenresultaat	85%	88%
	Maximale afwijking pensioenresultaat in slecht weer scenario	35%	24%

De uitkomsten op fondsniveau zijn het gemiddelde van de leeftijdscohorten, gewogen naar aantallen per cohort. Dit leidt tot een verwacht pensioenresultaat op fondsniveau van 88% en de afwijking van het verwacht pensioenresultaat in een

slechtweerscenario van 24%. Dit sluit nog steeds aan bij de in 2016 vastgestelde ondergrenzen in de aanvangshaalbaarheidstoets.

Er zijn geen additionele maatregelen nodig, immers de vastgestelde ambities zijn nog steeds binnen de vastgestelde risicogrenzen haalbaar.

10.2.4 Herverzekering

Wij hebben een overeenkomst op basis van kapitaaldekking met AP&L voor de herverzekering van overlijdensrisico en arbeidsongeschiktheidsrisico binnen Kring DB Stabiliteit. De omvang van de kring is in de eerste jaren naar verwachting niet voldoende groot om het overlijdensrisico en het arbeidsongeschiktheidsrisico (premiëvrijstelling bij arbeidsongeschiktheid) financieel voldoende op te vangen. Met deze herverzekering wordt voorkomen dat door een overlijden of bij arbeidsongeschiktheid van deelnemers de toevoeging aan de technische voorziening tot een te hoge last leidt.

10.3. Financiële paragraaf

Dekkingsgraad

De ontwikkeling van de verschillende dekkinggraden* gedurende het verslagjaar is als volgt:

	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017
Actuele dekkinggraad	87,5%	89,8%	96,6%	103,2%	109,0%
Beleidsdekkinggraad	86,1%	89,4%	101,3%	107,7%	108,5%
Reële dekkinggraad*	68,6%	72,3%	80,0%	86,7%	86,3%
Vereiste dekkinggraad	112,3%	111,6%	113,5%	113,5%	114,0%

* De verschillende dekkinggraden worden toegelicht in de begrippenlijst (bijlage 1).

Uitvoerings- en Vermogensbeheerkosten

De administratieve uitvoeringskosten omvatten:

- vaststellen en innen van de premie;
- registratie van pensioenaanspraken en –rechten;
- het betalen van de pensioenen;
- informatieverstrekking en communicatie met betrokkenen;
- bestuur;
- toezicht door toezichthouders.

De kosten per deelnemer zijn berekend o.b.v. actieven + uitkeringsgerechtigden, exclusief inactieve deelnemers.

Vanaf 1 januari 2019 is in de uitvoeringsovereenkomst betreffende kosten een duidelijker en transparanter onderscheid gemaakt in uitvoeringskosten (afname) en beleggingskosten (toename). Dit heeft ook invloed op de verantwoording van deze kosten. Deze nieuwe afspraken leiden op totaal niveau niet tot een hoger kostenniveau dan reeds met de kringen was afgesproken.

Uitvoeringskosten

Bedragen in € x 1.000	2021	2020	2019	2018	2017
Administratieve uitvoeringskosten	215	218	110	46	21
In euro's per deelnemer	149	139	176	182	96
Vermogensbeheerkosten	86	42	16	5,7	1,3
In percentage over het gemiddeld belegd vermogen	0,343%	0,304%	0,275%	0,263%	0,207%

Bedragen in € x 1.000	2021	2020	2019	2018	2017
Transactiekosten	40	38	18	3,1	0,5
In percentage over het gemiddeld belegd vermogen	0,160%	0,270%	0,315%	0,143%	0,085%
Gemiddeld belegd vermogen	25.043	14.201	5.632	2.148	827

Transactiekosten

Tot de transactiekosten zijn gerekend de kosten voor aan- en verkoop van beleggingen, de kosten voor de acquisitie van illiquide beleggingen en de deelname in beleggingsfondsen. Kosten die niet zijn toebedeeld aan een van de drie categorieën zijn naar rato over deze drie categorieën verdeeld.

Vermogensbeheerkosten

Kosten vermogensbeheer omvatten:

kosten van fiduciair vermogensbeheer,

bewaarloon;

advieskosten;

performance gerelateerde kosten; en

interne kosten (bijvoorbeeld kosten voor governance).

In dit bestuursverslag zijn de 'aanbevelingen over het afleggen van verantwoording over de kosten' van de Pensioenfederatie gevolgd. De gemaakte kosten, zoals hieronder opgenomen, zijn ook aan de toezichthouder (DNB) gerapporteerd.

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht.

Vermogensbeheerkosten	2021	2020	2019	2018	2017
Kosten van fiduciair vermogensbeheer	15	3	2	0,5	0,1
Vermogensbeheerkosten pensioenfondsen en bestuursbureau	12	7	3		
Bewaarloon		-	-	0,1	-
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën incl. overlay	59	32	11	5,1	1,2
Totaal	86	42	16	5,7	1,3

10.4. Vermogensbeheer

Deze paragraaf beschrijft de onderdelen van het beleggingsbeleid die specifiek voor de Kring DB Stabiliteit zijn ingericht. Het beleid en de ontwikkelingen die voor alle kringen gelijk zijn hebben wij beschreven in hoofdstuk 6.

Kring DB Stabiliteit belegt in verschillende modules. Dit zijn de modules 'Inflatie, Matching DB, Rendement en Rente'. Deze modules beleggen in verschillende beleggingscategorieën.

Als beleggingsdoel heeft het Centraal Beheer APF: een zo hoog mogelijke opbrengst per ingelegde euro. Daarmee streven wij naar zoveel mogelijk inkomen voor later. Voorwaarde is dat de premie op verantwoorde en solide wijze wordt belegd. De beleggingen worden zodanig vormgegeven dat deze passen binnen de aan te houden risicohouding.

10.4.1 Portefeuillewaarde en rendementen

In onderstaande tabellen worden de feitelijke verdeling van de portefeuilles en het rendement in kring Stabiliteit weergegeven.

Kring Stabiliteit	Bedragen 2021	Verdeling	Bedragen 2020	Verdeling
Rendement	7.764.429	26,3%	5.741.168	27,8%
Rente & Matching	16.884.059	57,3%	11.522.730	55,7%
Inflatie	4.800.127	16,3%	3.346.331	16,2%
Liquide Middelen	34.585	0,1%	66.666	0,3%
Totaal Assets	29.483.000	100,0%	20.676.895	100,0%

Kring Stabiliteit	Rendement 2021	Benchmark 2021	Rendement 2020	Benchmark 2020
Rendement	17,79%	14,18%	5,36%	6,53%
Rente	-12,08%	13,46%	3,22%	3,02%
Matching	-29,65%	-29,65%	62,22%	62,22%
Inflatie	24,38%	24,38%	-5,89%	-8,60%
Liquide middelen	-4,43%	-0,06%		
Totaal Assets	-7,81%	-8,76%	17,76%	18,02%

In hoofdstuk 6 zijn de rendementen van de modules toegelicht.

10.4.2 Beheerkosten van het fonds

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht. Deze kosten bestaan over het verslagjaar uit de kosten voor fiduciair beheer en bewaarloon € 15 (2020: € 3).

De beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van beleggingsfondsen zijn gebracht zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen over het verslagjaar € 59 (2020: € 32). Transactiekosten zijn onderdeel van de aan- en verkooptransacties van beleggingen. Deze zijn eveneens onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen over het verslagjaar € 40 (2020: € 38). Gegeven de geringe omvang van het belegd vermogen en het transactievolumen zijn deze kosten niet direct te relateren aan benchmarks, die gebaseerd zijn op grote vermogens en transactievolumes.

De beleggingscommissie bewaakt de ontwikkelingen van beheerd vermogen, vermogensrendementen en de kosten van het beheer nauwlettend en adviseert eventueel het bestuur ter zake.

De beleggingsopbrengsten bedroegen € -1.567 (2020: € 2.097) voor een vermogen dat steeg van € 20.677 tot € 29.482 per ultimo 2021 in Kring DB Stabiliteit.

10.5. Actuariële paragraaf

10.5.1 Analyse van het resultaat

Het resultaat van Kring DB Stabiliteit bestaat uit de volgende componenten:

Bedragen in € x 1.000	2021	2020	2019	2018	2017
Beleggingsopbrengsten	1.151	-1.807	-571	-131	49
Premie	-2.895	-508	144	108	52

Bedragen in € x 1.000	2021	2020	2019	2018	2017
Waardeoverdrachten	-1	3	-	-	0
Kosten	-	-	-	-3	-2
Uitkeringen	2	-2	-	-	-1
Overige kanssystemen	-61	35	9	-2	-6
Toeslagverlening	-	-	-	-	0
Incidentele mutaties	-30	62	-1	4	19
Andere oorzaken	-5	-2	50	-	6
Totaal	-1.839	-2.219	-369	-24	117

Uitsplitsing resultaat “beleggingsopbrengsten”

Bedragen in € x 1.000	2021	2020	2019	2018	2017
Beleggingsresultaat exclusief wijziging RTS TV	-1.374	2.161	866	27	28
Wijziging RTS TV	2.525	-3.968	-1.437	-158	21
Totaal resultaat beleggingsopbrengsten	1.151	-1.807	-571	-131	49

Het resultaat van kring DB Stabiliteit bedraagt € -1.839 in het verslagjaar. Hieronder wordt een korte toelichting op de belangrijkste resultaten gegeven.

- Door de gestegen rente is een positief resultaat op beleggingen behaald;
- Het premieresultaat is negatief. De premiedekkingsgraad bedraagt ca 79%;
- Op kanssystemen is een negatief resultaat ontstaan doordat de uitkering van de herverzekeraar lager is dan de toename van de TV wegens arbeidsongeschiktheid;
- Eind van het jaar zijn de sterftegrondslagen aangepast wat tot een toename van de Technische Voorziening heeft geleid. Dit is verantwoord onder incidentele mutaties.

10.5.2 Premies

De Pensioenwet schrijft voor dat de feitelijke premie, de gedempte kostendekkende premie en de (ongedempte) kostendekkende premie worden gekwantificeerd. De samenstelling van de premie is opgenomen in onderstaande tabel.

Bedragen in € x 1.000	2021	2020	2019	2018	2017
Feitelijke premie	10.732	11.976	4.266	1.622	1.399
Kostendekkende premie	15.034	13.983	4.611	1.708	1.525
Gedempte kostendekkende premie	10.116	9.638	3.755	1.441	1.199

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

Bedragen in € x 1.000	2021	2020
Nominaal pensioeninkoop	8.116	7.572
Risicokoopsom overlijdensrisico	587	606
Risicokoopsom Premievrijstelling	484	456
Solvabiliteitsopslag	715	787
Opslag pensioenuitvoeringskosten	214	217
Beschikbaar voor vorming algemene middelen	616	2.338

Bedragen in € x 1.000	2021	2020
Totaal	10.732	11.976

De samenstelling van de kostendekkende premies is als volgt:

Bedragen in € x 1.000	Kostendekkende premie 2021	Gedempte kostendekkende premie 2021	Kostendekkende premie 2020	Gedempte kostendekkende premie 2020
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	13.280	6.167	12.129	5.829
Solvabiliteitsopslag	1.540	715	1.637	787
Opslag pensioenuitvoeringskosten	214	214	217	217
Voorwaardelijke onderdelen	-	3.020	-	2.805
Totaal	15.034	10.116	13.983	9.638

10.5.3 Solvabiliteitstoets

Voor het bepalen van het VEV (de solvabiliteitstoets) maken wij gebruik van het standaardmodel. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van de kring.

Het MVEV valt procentueel hoog uit doordat de technische voorzieningen relatief laag zijn ten opzichte van het risicokapitaal. Naar verwachting zal het percentage snel teruglopen omdat de technische voorzieningen aanzienlijk sneller stijgen dan het risicokapitaal.

Het bestuur heeft een verzoek tot ontheffing ingediend. DNB is akkoord gegaan met het door het bestuur gedane verzoek tot ontheffing, waarbij wel een aanpassing in de wijze van berekening van het MVEV wordt doorgevoerd. Bij de berekening van het MVEV conform artikel 11, vijfde en zesde lid Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen ('Besluit FTK') mag het fonds voor de standaard DB-kringen geen verhoudingsgetal meer van 10% hanteren. Voor de berekening van deze risico's dient uitgegaan te worden van een verhoudingsgetal van 50% waarbij voor het overlijdensrisico het vastgestelde bedrag mag worden gemaximeerd op 1% van de verplichtingen.

Op basis hiervan bedraagt het (M)VEV op 31 december 2021:

Bedragen in € x 1.000	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017
Aanwezig eigen vermogen	-4.334	-2.495	-276	93	117
Minimaal vereist eigen vermogen	1.796	1.275	420	131	68
Vereist eigen vermogen	4.281	2.818	1.091	387	182

De vermogenspositie van Kring DB Stabiliteit kan als gevolg hiervan worden gekarakteriseerd als dekkingstekort.

Uit het herstelplan dat in Q1 2022 is ingediend bij DNB, blijkt dat de kring tijdig uit herstel komt.

10.5.4 Bevindingen en oordeel certificerend actuaris

Opdracht

Door Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds te Zeist is voor Kring DB Stabiliteit aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2021.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 240.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 12.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn beoordeling van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds voor Kring DB Stabiliteit verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van Kring DB Stabiliteit. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van Kring DB Stabiliteit in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn, als geheel bezien, toereikende technische voorzieningen vastgesteld.

Het eigen vermogen van Kring DB Stabiliteit is op de balansdatum lager dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van de artikelen 131 (minimaal vereist eigen vermogen), 132 (vereist eigen vermogen) en 133 (dekking door waarden). De beleidsdekkingsgraad van Kring DB Stabiliteit op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds voor Kring DB Stabiliteit is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening slecht, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het minimaal vereist eigen vermogen. Voor de volledigheid merk ik op dat, als op balansdatum in de rentetermijnstructuur rekening zou worden gehouden met de UFR-methodiek zoals deze door DNB in 2022 wordt toegepast, mijn oordeel over de vermogenspositie niet zou wijzigen.

In het kader van dit oordeel wijs ik op de ontwikkelingen na balansdatum als gevolg van de Oekraïne crisis, zoals die door het pensioenfonds in het jaarverslag zijn toegelicht.

Rotterdam, 20 juni 2022

René van de Meerakker AAG

Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

10.6. Risicoparagraaf

De doelstellingen van de kring vinden hun basis in het pensioenreglement, de ambitie van de kring en de risicohouding. De financiële risico's op het gebied van verzekeren en beleggen liggen geheel op het niveau van de kringen. Op het niveau van het APF (de bedrijfsomgeving) worden, buiten het ondernemingsrisico, de overige risico's verder zoveel mogelijk beperkt.

Risicobeheersing

De beschrijving van de risicobeheersing is opgenomen in het hoofdstuk 4.2 en verder. De beschrijving is wat betreft de niet-financiële risico's van toepassing op het niveau van bedrijfsomgeving en alle pensioenkringen.

In de paragraaf risicobeheer in de jaarrekening van kring DB Stabiliteit zijn tabellen opgenomen die inzicht geven in de samenstelling van de hieronder beschreven financiële risico's.

Doelstellingen en risicohouding

Uitgangspunt van het beleggingsbeleid van de kring is de ambitie en risicohouding van de deelnemers. Deze uitgangspunten zijn vastgesteld in overleg met het Belanghebbendenorgaan. Door middel van ALM-studie is inzicht verkregen welke mate van beleggingsrisico nodig is om de doelstellingen van de kring te kunnen bereiken. Daarbij wordt rekening gehouden met een balans tussen de belangen van Deelnemers, Gewezen deelnemers en Pensioengerechtigden. In deze afweging spelen naast de dekkingsgraadontwikkeling onder andere het premie-, pensioen- en toelagresultaat een rol.

De risicohouding van de kring komt voor de lange termijn tot uitdrukking in de door een kring gekozen ondergrenzen in het kader van de haalbaarheidstoets en voor de korte termijn in de hoogte van het dekkingsgraadrisico en de bandbreedte hiervoor. Het beleid is vastgelegd in de ABTN van de kring. In 2021 is de risicohouding van de kring niet veranderd.

Financieel Crisisplan

Voor Kring DB Stabiliteit is een crisisplan opgesteld. In dit crisisplan zijn de te nemen stappen en maatregelen weergegeven in specifieke (negatieve) scenario's. Het crisisplan geeft het bestuur een handvat ten aanzien van de wijze waarop het zal handelen in geval van een crisis. Het crisisplan is in 2021 niet gewijzigd.

10.6.1 Renterisico

Renterisico ontstaat doordat de looptijd van pensioenverplichtingen van nature langer is dan de looptijd van pensioenbeleggingen. Een verandering van de rente levert daardoor een resultaat op en heeft effect op de dekkingsgraad. Als er geen beheersmaatregelen worden genomen is dit risico zeer groot.

Een hogere renteafdekking helpt het fonds de kans en impact te beperken dat de verplichtingen niet op dezelfde wijze in waarde veranderen als de beleggingen.

Als de kring een reële indexatieambitie heeft, kan het volledig of grotendeels afdekken van het renterisico problemen opleveren. In het geval dat de inflatie onverwachts fors toeneemt, is het bijvoorbeeld aannemelijk dat ook de rente stijgt.

Het renterisico wordt beheerst door te beleggen in Vastrentende Waarden en in Rente Overlay fondsen. Wij gebruiken in de Kring DB Stabiliteit een strategie waarbij 90% van de rentegevoeligheid van de pensioenverplichtingen op basis van de rekenrente wordt afgedekt.

De stijging van de swaprente droeg in 2021 positief bij aan de dekkingsgraad, doordat het renterisico niet volledig is afgedekt.

Doordat bij Kring Stabiliteit de premie groot is ten opzichte van de liggende verplichtingen loopt de kring door het jaar heen ook een renterisico op de door het jaar heen te betalen premies. Om dit risico te mitigeren wordt vanaf 1 juli 2020 de (toekomstige) jaarpremie meegenomen bij het afdekken van de rente. Op deze wijze worden rente-schommelingen die tot een resultaat op de premie leiden beperkt.

Het doel in 2021 is om 90% van de mutatie van de pensioenvoorziening als gevolg van een verandering van UFR rentecurve af te dekken. Dit komt overeen met een rente-afdekking op marktwaarde van 57%. Vanaf 1 januari 2021 wordt de rente-afdekking gebaseerd op marktrente afdekking. Daarmee is de rente-afdekking gelijk aan 57% van de mutatie als gevolg van een verandering in de marktrentecurve.

Door op marktrente af te dekken is er in het uitvoeren van het rente-afdekkingsbeleid geen gevoeligheid meer voor beleidswijzigingen ten aanzien van de UFR rentecurve. Het wijzigen van deze doelstelling leidt op het moment van overgang niet tot transacties.

10.6.2 Marktrisico

Marktrisico is het risico dat (een categorie van) beleggingen minder waard worden door ontwikkelingen in de algemene economische of politieke situatie. Het pensioenfonds neemt bewust marktrisico op grond van het verwachte extra rendement dat een belegging in bijvoorbeeld aandelen zou kunnen opleveren boven risicoloos beleggen. Het beleggingsplan wordt opgesteld op basis van de beleggingsopdracht die is afgeleid uit de ALM-studie en de beleggingsbeginselen die als uitgangspunt voor het beleggingsbeleid gelden. Jaarlijks beoordeelt het bestuur op basis van de actuele ontwikkelingen of bijstelling gewenst is.

Bij de invulling en uitvoering van het beleggingsbeleid op grond van het prudent person beginsel wordt rekening gehouden met het concentratierisico en voldoende diversificatie toegepast.

10.6.3 Valutarisico

Valutarisico is het risico dat door verandering in valutakoersen de waarde van beleggingen in vreemde valuta daalt.. Dit risico is voor de kring DB Stabiliteit beperkt: het grootste gedeelte van de beleggingsportefeuille heeft de euro als onderliggende waarde. Voor het deel van de beleggingen dat niet in euro's wordt genoteerd is het valutarisico afgedekt binnen de fondsen waarin wordt belegd. De wereldwijde aandelenportefeuille (ontwikkelde markten) en indirect vastgoed

wordt voor 75% afgedekt. Het valutarisico op vastrentende waarden wordt voor 100% afgedekt. Exposure naar valuta's in opkomende landen dekt Centraal Beheer APF niet af.

10.6.4 Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet of nauwelijks verhandeld kunnen worden op de beurs. Met name het gebruik van derivaten voor het afdekken van renterisico en valutarisico veroorzaakt een liquiditeitsrisico doordat marktbewegingen tot grote hoeveelheden benodigd onderpand kunnen leiden. De kring belegt dusdanig dat de portefeuille zo goed mogelijk aan de liquiditeitsbehoefte kan voldoen. Een zeer groot deel van de portefeuille is belegd in effecten die worden verhandeld op openbare gereguleerde markten zoals een effectenbeurs. Hierdoor is het liquiditeitsrisico beperkt.

10.6.5 Kredietrisico

Kredietrisico is het risico dat de onderneming of staat waarin wordt belegd niet aan zijn betalingsverplichtingen kan voldoen. Daarnaast kan kredietrisico ontstaan bij gestructureerde producten, vorderingen op een tegenpartij of onderhandse derivatencontracten. Om dit risico te beheersen wordt het grootste deel van de beleggingsportefeuille belegd in effecten met een hoge kredietwaardigheid. Daarnaast worden transacties gespreid over meer aanbieders en wordt in sommige gevallen onderpand vereist.

10.6.6 Inflatie­risico

Het inflatierisico betreft het risico dat inflatie de waarde van de beleggingen aantast (in termen van koopkracht). Dit risico wordt beheerst door beleggingen te kiezen die in waarde stijgen als er meer inflatie is. De Module Inflatie is hiervoor zeer geschikt.

10.6.7 Verzekeringstechnische risico's

Het verzekeringstechnische risico is het risico dat verliezen optreden als gevolg van afwijkende sterfte en arbeidsongeschiktheidsresultaten. De grondslagen voor het bepalen van het sterfterisico worden jaarlijks automatisch aangepast op basis van actuele CBS-cijfers. Het overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico wordt beheerst door herverzekering (zie 10.2.4).

10.7. Terugblik 2021

In het verslagjaar bleef het aantal werkgevers in de kring gelijk op 71 werkgevers. Het aantal deelnemers steeg licht met 1.883 deelnemers per ultimo 2021.

De huidige financiële ontwikkelingen, inclusief de effecten van de Corona-crisis, hebben geleid tot een lage dekkingsgraad. In 2021 was de premiedekkingsgraad beperkt bij een hoog premiestuur. Dit in combinatie met de hoge rente-afdekking leidt ertoe dat de dekkingsgraad eind 2021 stabiel is gebleven ten opzichte van eind 2020. Uit het herstelplan blijkt dat tijdig herstel zal plaatsvinden om te voldoen aan de vereisten. Hierdoor is geen korting in 2022 van toepassing. Toeslagverlening wordt op korte termijn echter niet verwacht op basis van dit herstelplan.

Nieuwe UFR per 1 januari 2021 – effect per 1 januari 2022

Vanaf 2021 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur gebaseerd op een nieuwe UFR (ultimate forward rate). De nieuwe UFR parameters worden vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen ingevoerd. Met de stapsgewijze invoering zullen de nieuwe UFR parameters begin 2024 volledig zijn ingevoerd. DNB zal de rentetermijnstructuur in de periode tot 1 januari 2024 baseren op een gewogen gemiddelde van de rentetermijnstructuur op basis van de huidige en de nieuwe UFR-parameters, waarbij de gewichten jaarlijks op 1 januari met gelijke stappen aangepast worden. Deze stapsgewijze invoering zorgt ervoor dat het effect van de nieuwe UFR-methode op de dekkingsgraden van pensioenfondsen zich geleidelijk in de tijd materialiseert.

De Technische Voorziening ultimo 2021 is gebaseerd op de per 31 december 2021 door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur voor pensioenfondsen, gebaseerd op de huidige UFR parameters. Als de Technische Voorziening ultimo 2021 reeds gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn in 2022 dan zou de Technische Voorziening 35.433 bedragen. De actuele dekkingsgraad zou dan 85,8% bedragen. Bij toepassing van de

UFR parameters die gelden in 2024, zou de Technische Voorziening 36.938 bedragen en de actuele dekkingsgraad 82,3%.

Tezamen met het effect van de verwachte daling van het tienjaars voortschrijdende gemiddelde van de rente zal een verhogend effect op de technische voorzieningen ontstaan wat een drukkend effect op de dekkingsgraad heeft.

10.8. Gebeurtenissen na balansdatum

Het aantal aangesloten werkgevers in Kring DB Stabiliteit is in januari licht gedaald ten opzichte van december.

In mei heeft DNB het herstelplan van Kring DB Stabiliteit goedgekeurd, waardoor formeel Kring DB Stabiliteit vanuit de financiële positie per 31 december 2021 tijdig kan herstellen zonder aanvullende (kortings-) maatregelen.

Pensioenakkoord

Eind maart 2022 heeft het kabinet het wetsvoorstel “Wet toekomst pensioenen” naar de Tweede Kamer gestuurd. De komende periode zal dit besproken worden in de Kamer, maar ook binnen ons pensioenfonds. De wetgeving zal naar verwachting eind 2022 definitief worden vastgesteld, waarna de wet per 1 januari 2023 zal ingaan. De projectgroep Expeditie Pensioenakkoord is aan de slag met de stappen die we als APF moeten nemen op de korte en langere termijn om de implementatie soepel te laten verlopen. In 2022 worden diverse plannen (per kring) uitgewerkt.

10.9. Verslag van het Samengevoegd Belanghebbenden Orgaan

Het Samengevoegd Belanghebbenden Orgaan (SBO) is het belanghebbenden orgaan voor de standaardkringen. Het verslag van het SBO is opgenomen in paragraaf 8.9.

11. Verslag Kring DB Koopkracht

11. Verslag Kring DB Koopkracht

In de Kring DB Koopkracht ligt de focus op het behoud van koopkracht voor de werknemers. Daarmee sluit deze kring aan bij werkgevers die het pensioen van hun werknemers willen laten meegroeien met de inflatie, nu en in de toekomst. Dit betekent dat er nominaal risico's geaccepteerd zijn ten gunste van een hoger verwacht rendement. Het beleggingsbeleid is 'high risk'. Deze kring zoekt daarmee aansluiting bij een gemiddeld fonds dat waardevolle uitkeringen ambieert.

De Kring DB Koopkracht streeft een volledig geïndexeerde pensioenuitkomst na. Uit hoofde van evenwichtigheid is een voor alle deelnemers gelijke toeslagmaatstaf gekozen, namelijk prijsinflatie.

De toeslagambitie is een toeslag gemaximeerd op de stijging van het CBS-consumentenprijsindexcijfer afgeleid (CPI-afgeleid), over de periode van september tot september in het voorafgaande jaar. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald.

Uitgangspunt van de Kring DB Koopkracht is de toeslagverlening zo goed als mogelijk na te komen. In deze kring is daar uiting aan gegeven door het heffen van een dekkingsgraadafhankelijke opslag op een DNB-UFR premie.

Samengevat zijn de kenmerken van Kring DB Koopkracht:

- Werknemers houden zo veel mogelijk koopkracht als zij met pensioen gaan;
- Het pensioen van de werknemers groeit waar mogelijk mee met de inflatie. Nu en in de toekomst;
- Ieder jaar stellen wij de premie opnieuw vast.
- Door premierestricties wordt zorggedragen dat er een passende solidariteit is tussen actieve en inactieve deelnemers. Hierbij is de premiedekkingsgraad wel altijd minimaal 100%.

In 2021 is een herstel ingezet op de financiële markten. Dat heeft geleid tot een verbetering van de dekkingsgraad. De dekkingsgraad is daardoor toegenomen met circa 9%-punt. Eind 2021 wordt nog niet voldaan aan de vereisten van het MVEV. Daardoor is afgelopen jaar ook geen toeslag verleend. Uit het herstelplan blijkt dat wel tijdig herstel zal plaatsvinden om te voldoen aan de vereisten. Toeslagverlening wordt op korte termijn echter niet verwacht op basis van dit herstelplan.

Nadere financiële informatie over Kring DB Koopkracht is opgenomen in de financiële verantwoording (hoofdstuk 28).

11.1. Kerncijfers Kring DB Koopkracht

Hierna genoemde bedragen zijn in euro x 1.000, tenzij anders toegelicht.

	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017
Werkgevers	32	32	33	24	12
Deelnemers	1.048	982	940	449	89
Actieven en arbeidsongeschikten	751	730	838	413	83
Gewezen deelnemers	279	238	95	32	6
Pensioengerechtigden	18	14	7	4	-
Toeslagverlening	0,0%	0,0%	0,39%	0,5%	-

Beleggingsperformance

	2021	2020	2019	2018	2017
Beleggingsrendement	4,02%	10,76%	19,93%	-2,28%	2,21%
Benchmarkrendement	2,35%	10,76%	20,58%	-2,75%	2,11%
Kosten vermogensbeheerder in % van gem. belegd vermogen	0,351%	0,304%	0,284%	0,293%	0,207%
Transactiekosten in % van gem. belegd vermogen	0,149%	0,259%	0,269%	0,172%	0,085%

Premie, saldo overdracht van rechten, uitkeringen en kosten

Bedragen in € x 1.000	2021	2020	2019	2018	2017
Premiebijdragen	8.698	8.447	7.018	3.907	968
Saldo overdracht van rechten	5.528	148	17	-	-
Pensioenuitkeringen	-63	-26	-11	-3	-2

Technische Voorzieningen

Bedragen in € x 1.000	2021	2020	2019	2018	2017
Gemiddelde gehanteerde rekenrente	0,66%	0,38%	0,92%	1,55%	1,64%
Actieven en arbeidsongeschikten	27.037	20.504	11.365	3.965	786
Gewezen Deelnemers	6.586	2.634	685	133	14
Pensioentrekkenden	961	510	270	180	-
Overige (oa schadereserve en IBNR)	1.339	1.207	653	184	29
Totaal	35.923	24.855	12.973	4.462	829

Dekkingsgraad

	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017
Actuele dekkingsgraad ultimo	105,4	93,3	96,7	106,1	115,4
Beleidsdekkingsgraad (december)	100,6	89,2	100,9	112,9	115,6

Belegd vermogen

Bedragen in € x 1.000	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017
Vastgoedbeleggingen	3.732	1.953	1.038	399	77
Aandelen	11.123	6.787	3.465	1.144	255
Vastrentende waarden	15.387	7.721	5.369	1.871	387
Derivaten*	4.651	3.974	1.364	682	112
Overige beleggingen	2.323	1.495	593	189	48
Totaal belegd vermogen	37.216	21.930	11.829	4.285	879

* Met ingang van 2018 zijn de Overlay fondsen onder Derivaten opgenomen. Voor de vergelijkbaarheid is de presentatie van 2017 aangepast.

Beleggingsresultaat

Beleggingsresultaat	2021	2020	2019	2018	2017
Directe beleggingsopbrengst	-1	15	8	-	-
Indirecte beleggingsopbrengsten, waarvan	1.527	1.879	1.200	-95	24
- Beheerkosten	75	40	19	8	1,3
- Transactiekosten	45	44	23	5	0,5
Kosten van vermogensbeheer	31	12	6	1	-

11.2. Pensioenparagraaf

Aspect	Kenmerk
Karakter pensioenovereenkomst	Middelloodregeling (uitkeringsovereenkomst).
Standaard pensioendatum	De dag waarop de 68-jarige leeftijd wordt bereikt.
Pensioengevend salaris	Het bruto jaarsalaris (basissalaris). Het Pensioengevend salaris (op voltijdbasis) bedraagt maximaal € 112.189 (2021).
Franchise	De minimale franchise bedraagt € 14.544 (2021). De mogelijkheden binnen de standaard DB-kringen bestaat uit de wettelijke franchises, BPF/cao volgende franchises en door werkgever/werknemer vastgesteld franchises zolang deze binnen de wettelijke kaders blijven.
Pensioengrondslag	Pensioengevend salaris minus de franchise.
Premie deelnemer	Per deelnemer berekend en gelijk aan actuariële premie (incl. opslagen).
Ouderdomspensioen	Maximaal 1,8750% van de pensioengrondslag (2020).
Partnerpensioen (risicobasis of opbouwbasis)	Maximaal 1,3130% van de pensioengrondslag (2020).
Wezenpensioen (risicobasis of opbouwbasis)	Maximaal 0,2630% van de pensioengrondslag (2020).
Voortzetting deelname bij arbeidsongeschiktheid	De deelname wordt premievrij voortgezet op basis van een 6-klassen systeem als voldaan wordt aan de in de pensioenregeling opgenomen voorwaarden.
Flexibilisering	1. Vervroegen is mogelijk vanaf 5 jaar vóór de voor de betreffende deelnemer geldende AOW-leeftijd 2. Uitstel kan tot 5 jaar na de voor betreffende deelnemer geldende AOW-leeftijd 3. Hoog-laag 4. Uitrui partnerpensioen 5. Deeltijdpensioen

11.2.1 Toeslagbeleid

Het bestuur beslist jaarlijks of en in hoeverre binnen de kring een toeslag op pensioenaanspraken en pensioenrechten van de (gewezen) deelnemers, gewezen partners en pensioengerechtigden kan worden toegekend. Dit is afhankelijk van de financiële situatie. Voor het bepalen van de financiële situatie wordt uitgegaan van de beleidsdekkingsgraad ultimo oktober voorafgaand aan het eerstvolgende toeslagmoment. De toeslagambitie is een toeslag gemaximeerd op de

stijging van het CBS-consumentenprijsindexcijfer afgeleid (CPI-afgeleid), over de periode van september tot september in het voorafgaande jaar.

Op 31 oktober 2021 was de beleidsdekkingsgraad lager dan 110%. Het bestuur heeft daarop het besluit genomen om per 1 januari 2022 geen toeslag te verlenen voor de Kring DB Koopkracht. Onderstaand zijn de verleende reguliere toeslagen vanaf 1 januari 2018 opgenomen.

Toeslagverlening

Toeslagverlening per 1 januari	Ambitie	Toegekend
2018	1,47%	0,50%
2019	1,47%	0,39%
2020	1,64%	0,00%
2021	0,99%	0,00%
2022	2,57%	0,00%
Cumulatieve achterstand		7,25%

De cumulatieve achterstand is een indicatief getal. Bij toekenning van inhaalindexatie wordt gekeken naar de gecumuleerde achterstand per deelnemer.

11.2.2 Herstelplan

Op basis van het FTK moet een pensioenfonds een herstelplan opstellen indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad. De Kring Koopkracht heeft in 2017 een herstelplan ingediend. In 2021 is het herstelplan geactualiseerd. Het geactualiseerde herstelplan gaat uit van een beleidsdekkingsgraad van 95,1% per 31 december 2021. De werkelijke beleidsdekkingsgraad per 31 december 2021 bedraagt 100,6%.

Op basis van de actualisatie van het herstelplan in 2020 blijkt dat de kring zonder aanvullende maatregelen binnen de gestelde termijn uit herstel zal zijn. Naar verwachting zal de beleidsdekkingsgraad eind 2028 hoger zijn dan de vereiste dekkingsgraad.

11.2.3 Haalbaarheidstoets

Het afgelopen jaar hebben geen significante wijzigingen in het beleid en de pensioenregeling plaatsgevonden. In 2021 is de jaarlijkse haalbaarheidstoets uitgevoerd. De uitkomsten van de haalbaarheidstoets 2021 (HBT 2021) zijn hieronder weergegeven met als vergelijking de afgesproken risicohouding:

Tabel Haalbaarheidstoets 2021: Pensioenresultaten

Uitgangspositie	Grens	Pensioenresultaat	
		Risicohouding	Jaarlijkse HBT
Vereiste financiële Positie	Verwacht pensioenresultaat	90%	-
Feitelijke financiële Positie	Verwacht pensioenresultaat	90%	98%
	Maximale afwijking pensioenresultaat in slecht weer scenario	40%	32%

De uitkomsten op fondsniveau zijn het gemiddelde van de leeftijdscohorten, gewogen naar aantallen per cohort. Dit leidt tot een verwacht pensioenresultaat op fondsniveau van 98% en de afwijking van het verwacht pensioenresultaat in een slechtweerscenario van 32%. Dit sluit nog steeds aan bij de in 2016 vastgestelde ondergrenzen in de aanvangshaalbaarheidstoets.

Er zijn geen additionele maatregelen nodig, immers de vastgestelde ambities zijn nog steeds binnen de vastgestelde risicogrenzen haalbaar.

11.2.4 Herverzekering

Wij hebben een overeenkomst op basis van kapitaaldekking met AP&L voor de herverzekering van overlijdensrisico en arbeidsongeschiktheidsrisico binnen Kring DB Koopkracht. De omvang van de kring is in de eerste jaren naar verwachting niet voldoende groot om het overlijdensrisico en het arbeidsongeschiktheidsrisico (premiëvrijstelling bij arbeidsongeschiktheid) financieel voldoende op te vangen. Met deze herverzekering wordt voorkomen dat door een overlijden of bij arbeidsongeschiktheid van deelnemers de toevoeging aan de technische voorziening tot een te hoge last leidt.

11.3. Financiële paragraaf

Dekkingsgraad

De ontwikkeling van de verschillende dekkinggraden* gedurende het verslagjaar is als volgt:

	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017
Actuele dekkinggraad	105,4%	93,3%	96,7%	106,1%	115,4%
Beleidsdekkinggraad	100,6%	89,2%	100,9%	112,9%	115,6%
Reële dekkinggraad*	80,2%	72,1%	79,5%	90,2%	92,0%
Vereiste dekkinggraad	118,8%	117,6%	120,3%	121,7%	122,4%

* De verschillende dekkinggraden worden toegelicht in de begrippenlijst (bijlage 1).

Uitvoerings- en Vermogensbeheerkosten

De *administratieve uitvoeringskosten* omvatten:

- vaststellen en innen van de premie;
- registratie van pensioenaanspraken en –rechten;
- het betalen van de pensioenen;
- informatieverstrekking en communicatie met betrokkenen;
- bestuur;
- toezicht door toezichthouders.

De kosten per deelnemer zijn berekend o.b.v. actieven + uitkeringsgerechtigden, exclusief inactieve deelnemers.

Vanaf 1 januari 2019 is in de uitvoeringsovereenkomst betreffende kosten een duidelijker en transparanter onderscheid gemaakt in uitvoeringskosten (afname) en beleggingskosten (toename). Dit heeft ook invloed op de verantwoording van deze kosten. Deze nieuwe afspraken leiden op totaal niveau niet tot een hoger kostenniveau dan reeds met de kringen was afgesproken.

Uitvoeringskosten

Bedragen in € x 1.000	2021	2020	2019	2018	2017
Administratieve uitvoeringskosten	102	134	137	56	10
In euro's per deelnemer	133	184	150	134	120
Vermogensbeheerkosten	106	52	25	8	1,3
In percentage over het gemiddeld belegd vermogen	0,351%	0,304%	0,284%	0,293%	0,021%
Transactiekosten	45	44	23	5	0,5

Bedragen in € x 1.000	2021	2020	2019	2018	2017
In percentage over het gemiddeld belegd vermogen	0,149%	0,259%	0,269%	0,172%	0,085%
Gemiddeld belegd vermogen	30.205	17.010	8.700	2.797	610

Transactiekosten

Tot de transactiekosten zijn gerekend de kosten voor aan- en verkoop van beleggingen, de kosten voor de acquisitie van illiquide beleggingen en de deelname in beleggingsfondsen. Kosten die niet zijn toebedeeld aan een van de drie categorieën zijn naar rato over deze drie categorieën verdeeld.

Vermogensbeheerkosten

Kosten vermogensbeheer omvatten:

- kosten van fiduciair vermogensbeheer,
- bewaarloon;
- advieskosten;
- performance gerelateerde kosten;
- interne kosten (bijvoorbeeld kosten voor governance).

In dit bestuursverslag zijn de 'aanbevelingen over het afleggen van verantwoording over de kosten' van de Pensioenfederatie gevolgd. De gemaakte kosten, zoals hieronder opgenomen, zijn ook aan de toezichthouder (DNB) gerapporteerd.

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht.

Vermogensbeheerkosten	2021	2020	2019	2018	2017
Kosten van fiduciair vermogensbeheer	16	3	2	1	0,1
Vermogensbeheerkosten pensioenfondsen en bestuursbureau	15	9	4		
Bewaarloon			-		-
Advieskosten			-		-
Performance gerelateerde kosten			-		-
Interne kosten			-		-
Overige kosten			-		0,1
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën incl. overlay	75	40	19	7	1,1
Totaal	106	52	25	8	1,3

11.4. Vermogensbeheer

Deze paragraaf beschrijft de onderdelen van het beleggingsbeleid die specifiek voor de Kring DB Koopkracht zijn ingericht. Het beleid en de ontwikkelingen die voor alle kringen gelijk zijn hebben wij beschreven in hoofdstuk 6.

Kring DB Koopkracht belegt in verschillende modules. Dit zijn de modules 'Inflatie, Matching DB, Rendement en Rente'. Deze modules beleggen in verschillende beleggingscategorieën.

Als beleggingsdoel heeft het Centraal Beheer APF een zo hoog mogelijke opbrengst per ingelegde euro. Daarmee streven wij naar zoveel mogelijk inkomen voor later. Voorwaarde is dat de premie op verantwoorde en solide wijze wordt belegd. De beleggingen worden zodanig vormgegeven dat deze passen binnen de aan te houden risicohouding.

11.4.1 Portefeuillewaarde en rendementen

In onderstaande tabellen worden de feitelijke verdeling van de portefeuilles en het rendement in kring Koopkracht weergegeven.

Kring Koopkracht	Bedragen 2021	Verdeling	Bedragen 2020	Verdeling
Rendement	15.376.851	41,3%	9.400.244	42,9%
Rente & Matching	13.666.793	36,7%	7.858.866	35,8%
Inflatie	8.114.345	21,8%	4.551.328	20,8%
Liquide Middelen	58.011	0,2%	120.092	0,6%
Totaal Assets	37.216.000	100,0%	21.930.531	100,0%

Kring Koopkracht	Rendement 2020	Benchmark 2020	Rendement 2020	Benchmark 2020
Rendement	17,80%	14,19%	5,52%	6,46%
Rente	-1,58%	-3,02%	3,39%	3,08%
Matching	-29,79%	-29,79%	63,18%	63,18%
Inflatie	24,38%	23,56%	-5,86%	-8,61%
Liquide middelen	-1,71%	-0,06%		
Totaal Assets	4,02%	2,35%	10,76%	10,76%

In hoofdstuk 6 zijn de rendementen van de modules toegelicht.

11.4.2 Beheerkosten van het fonds

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht. Deze kosten bestaan over het verslagjaar uit de kosten voor fiduciair beheer en bewaarloon € 16 (2020: € 3).

De beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van beleggingsfondsen zijn gebracht zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen over het verslagjaar € 75 (2020: € 40). Transactiekosten zijn onderdeel van de aan- en verkooptransacties van beleggingen. Deze zijn eveneens onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen over het verslagjaar € 45 (2020: € 44). De genoemde bedragen zijn geen duizendtallen. Gegeven de geringe omvang van het belegd vermogen en het transactievolume zijn deze kosten niet direct te relateren aan benchmarks, die gebaseerd zijn op grote vermogens en transactievolumes.

De beleggingscommissie bewaakt de ontwikkelingen van beheerd vermogen, vermogensrendementen en de kosten van het beheer nauwlettend en adviseert eventueel het bestuur ter zake.

De beleggingsopbrengsten bedroegen € 1.495 (2020: € 1.882) voor een vermogen dat steeg van € 21.930 tot € 37.216 per ultimo 2021 in Kring DB Koopkracht (bedragen in duizendtallen).

11.5. Actuariële paragraaf

11.5.1 Analyse van het resultaat

Het resultaat van de Kring DB Koopkracht bestaat uit de volgende componenten:

Bedragen in € x 1.000	2021	2020	2019	2018	2017
Beleggingsopbrengsten	4.269	-2.154	-1.132	-346	40
Premie	-78	740	450	458	87

Bedragen in € x 1.000	2021	2020	2019	2018	2017
Waardeoverdrachten	-217	19	-2	-	-
Kosten	0	-	-	-4	-2
Uitkeringen	0	1	-	-	-
Overige kanssystemen	-358	139	-3	32	-6
Toeslagverlening	0	-	-17	-	-4
Incidentele mutaties	-33	29	9	6	9
Andere oorzaken	-3	-5	-2	-	4
Totaal	3.580	-1.231	-697	146	128

Uitsplitsing resultaat “beleggingsopbrengsten”

Bedragen in € x 1.000	2021	2020	2019	2018	2017
Beleggingsresultaat exclusief wijziging RTS TV	1.683	1.947	1.225	-85	26
Wijziging RTS TV	2.586	-4.101	-2.357	-261	14
Totaal resultaat beleggingsopbrengsten	4.269	-2.154	-1.132	-346	40

In het verslagjaar bedraagt het resultaat van Kring DB Koopkracht € 3.580. Hieronder wordt een korte toelichting op de belangrijkste resultaten gegeven.

- Door positieve rendementen en een gestegen rente resulteert een positief resultaat op beleggingen
- Het premieresultaat is licht negatief. De premiedekkingsgraad bedraagt ca 99%.
- Door de overdracht van ATM is een negatief resultaat ontstaan. Deze waardeoverdracht heeft dekkingsgraadneutraal plaatsgevonden, maar door het verschil in grondslagen met het verloop TV resulteert dit in een negatief resultaat in de resultaatanalyse wat er feitelijk niet is.
- Op kanssystemen is met name een negatief resultaat ontstaan door een afwaardering op de herverzekeraar voor arbeidsongeschiktheid
- Eind van het jaar zijn de sterftegrondslagen aangepast wat tot een toename van de Technische Voorziening heeft geleid. Dit is verantwoord onder incidentele mutaties.

11.5.2 Premies

De Pensioenwet schrijft voor dat de feitelijke premie, de gedempte kostendekkende premie en de (ongedempte) kostendekkende premie worden gekwantificeerd.

De samenstelling van de premie is opgenomen in onderstaande tabel.

Bedragen in € x 1.000	2021	2020	2019	2018	2017
Feitelijke premie	8.698	8.447	7.018	3.907	968
Kostendekkende premie	10.158	9.112	7.854	4.149	1.064
Gedempte kostendekkende premie	5.476	4.789	4.792	2.633	633

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

Bedragen in € x 1.000	2021	2020
Nominaal pensioeninkoop	4.117	3.485
Risicokoopsom overlijdensrisico	262	254
Risicokoopsom Premievrijstelling	397	318

Bedragen in € x 1.000	2021	2020
Solvabiliteitsopslag	600	599
Opslag pensioenuitvoeringskosten	100	133
Beschikbaar voor vorming algemene middelen	3.222	3.658
Totaal	8.698	8.447

De samenstelling van de kostendekkende premies is als volgt:

Bedragen in € x 1.000	Kostendekkende premie	Gedempte kostendekkende premie	Kostendekkende premie	Gedempte kostendekkende premie
	2021	2021	2020	2020
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	8.553	3.409	7.464	2.950
Solvabiliteitsopslag	1.505	600	1.515	599
Opslag pensioenuitvoeringskosten	100	100	133	133
Voorwaardelijke onderdelen	-	1.367	-	1.107
Totaal	10.158	5.476	9.112	4.789

11.5.3 Solvabiliteitstoets

Voor het bepalen van het VEV (de solvabiliteitstoets) maken wij gebruik van het standaardmodel. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van de kring.

Het MVEV valt procentueel hoog uit doordat de technische voorzieningen relatief laag zijn ten opzichte van het risicokapitaal. Naar verwachting zal het percentage snel teruglopen omdat de technische voorzieningen aanzienlijk sneller stijgen dan het risicokapitaal.

Het bestuur heeft een verzoek tot ontheffing ingediend. DNB is akkoord gegaan met het door het bestuur gedane verzoek tot ontheffing, waarbij wel een aanpassing in de wijze van berekening van het MVEV wordt doorgevoerd. Bij de berekening van het MVEV conform artikel 11, vijfde en zesde lid Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen ('Besluit FTK') mag het fonds voor de standaard DB-kringen geen verhoudingsgetal meer van 10% hanteren. Voor de berekening van deze risico's dient uitgegaan te worden van een verhoudingsgetal van 50% waarbij voor het overlijdensrisico het vastgestelde bedrag mag worden gemaximeerd op 1% van de verplichtingen.

Op basis hiervan bedraagt het (M)VEV op 31 december 2021:

Bedragen in € x 1.000	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017
Aanwezig eigen vermogen	1.926	-1.654	-423	274	128
Minimaal vereist eigen vermogen	1.832	1.344	676	232	44
Vereist eigen vermogen	6.744	4.363	2.637	972	184

De vermogenspositie van Kring DB Koopkracht kan als gevolg hiervan worden gekarakteriseerd als dekkingstekort. Uit het herstelplan dat in Q1 2022 is ingediend bij DNB, blijkt dat de kring tijdig uit herstel komt.

11.5.4 Bevindingen en oordeel certificerend actuaris

Opdracht

Door Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds te Zeist is voor Kring DB Koopkracht aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2021.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 320.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 16.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn beoordeling van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds voor Kring DB Koopkracht verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van Kring DB Koopkracht. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van Kring DB Koopkracht in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn, als geheel bezien, toereikende technische voorzieningen vastgesteld.

Het eigen vermogen van Kring DB Koopkracht is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen, maar hoger dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van artikel 132 (vereist eigen vermogen). De beleidsdekkingsgraad van Kring DB Koopkracht op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds voor Kring DB Koopkracht is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangevane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening niet voldoende, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen. Voor de volledigheid merk ik op dat, als op balansdatum in de rentetermijnstructuur rekening zou worden gehouden met de UFR-methodiek zoals deze door DNB in 2022 wordt toegepast, mijn oordeel over de vermogenspositie zou wijzigen in slecht. Het eigen vermogen zou in dat geval lager zijn dan het minimaal vereist eigen vermogen.

In het kader van dit oordeel wijs ik op de ontwikkelingen na balansdatum als gevolg van de Oekraïne crisis, zoals die door het pensioenfonds in het jaarverslag zijn toegelicht.

Rotterdam, 20 juni 2022

René van de Meerakker AAG

Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

11.6. Risicoparagraaf

De doelstellingen van de kring vinden hun basis in het pensioenreglement, de ambitie van de kring en de risicohouding. De financiële risico's op het gebied van verzekeren en beleggen liggen geheel op het niveau van de kringen. Op het niveau van het APF (de bedrijfsomgeving) worden, buiten het ondernemingsrisico, de overige risico's verder zoveel mogelijk beperkt.

Risicobeheersing

De beschrijving van de risicobeheersing is opgenomen in het hoofdstuk 4.2 en verder. De beschrijving is wat betreft de niet-financiële risico's van toepassing op het niveau van bedrijfsomgeving en alle pensioenkringen.

In de paragraaf risicobeheer in de jaarrekening van kring DB Koopkracht zijn tabellen opgenomen die inzicht geven in de samenstelling van de hieronder beschreven financiële risico's.

Doelstellingen en risicohouding

Uitgangspunt van het beleggingsbeleid van de kring is de ambitie en risicohouding van de deelnemers. Deze uitgangspunten zijn vastgesteld in overleg met het Belanghebbendenorgaan. Door middel van een ALM-studie is inzicht verkregen welke mate van beleggingsrisico nodig is om de doelstellingen van de kring te kunnen bereiken. Daarbij wordt rekening gehouden met de belangen van Deelnemers, Gewezen deelnemers en Pensioengerechtigden. In deze afweging spelen naast de dekkingsgraadontwikkeling onder andere het premie-, pensioen- en toeslagresultaat een rol. De risicohouding van de kring komt voor de lange termijn tot uitdrukking in de door een kring gekozen ondergrenzen in het kader van de haalbaarheidstoets en voor de korte termijn in de hoogte van het dekkingsgraadrisico en de bandbreedte hiervoor. Het beleid is vastgelegd in de Abtn van de kring. In 2021 is de risicohouding van de kring niet veranderd.

Financieel Crisisplan

Voor Kring DB Koopkracht is een crisisplan opgesteld. In dit crisisplan zijn de te nemen stappen en maatregelen weergegeven in specifieke (negatieve) scenario's. Het crisisplan geeft het bestuur een handvat ten aanzien van de wijze waarop het zal handelen in geval van een crisis. Het crisisplan is in 2021 niet gewijzigd.

11.6.1 Renterisico

Renterisico ontstaat doordat de looptijd van pensioenverplichtingen van nature langer is dan de looptijd van pensioenbeleggingen. Een verandering van de rente levert daardoor een resultaat op en heeft effect op de dekkingsgraad. Als er geen beheersmaatregelen worden genomen is dit risico zeer groot.

Een hogere renteafdekking helpt het fonds de kans en impact te beperken dat de verplichtingen niet op dezelfde wijze in waarde veranderen als de beleggingen.

Als de kring een reële indexatieambitie heeft, kan het volledig of grotendeels afdekken van het renterisico problemen opleveren. In het geval dat de inflatie onverwachts fors toeneemt, is het bijvoorbeeld aannemelijk dat ook de rente stijgt.

Het renterisico wordt beheerst door te beleggen in Vastrentende Waarden en in Rente Overlay fondsen. Wij gebruiken in de Kring DB Premie een strategie waarbij 50% van de rentegevoeligheid van de pensioenverplichtingen op basis van de rekenrente wordt afgedekt.

De stijging van de swaprente droeg in 2021 positief bij aan de dekkingsgraad, doordat het renterisico niet volledig is afgedekt.

Doordat bij Kring Koopkracht de premie groot is ten opzichte van de liggende verplichtingen loopt de kring door het jaar heen ook een renterisico op de door het jaar heen te betalen premies. Om dit risico te mitigeren wordt vanaf 1 juli 2020 de (toekomstige) jaarpremie meegenomen bij het afdekken van de rente. Op deze wijze worden rente-schommelingen die tot een resultaat leiden op de premie beperkt.

Het doel in 2021 is om 50% van de mutatie van de pensioenvoorziening als gevolg van een verandering van UFR rentecurve af te dekken. Dit komt overeen met een rente-afdekking op marktwaarde van 31%. Vanaf 1 januari 2021 wordt de rente-afdekking gebaseerd op marktrente-afdekking. Daarmee is de rente-afdekking gelijk aan 31% van de mutatie als gevolg van een verandering in de marktrentecurve.

Door op marktrente af te dekken is er in het uitvoeren van het rente-afdekkingsbeleid geen gevoeligheid meer voor beleidswijzigingen ten aanzien van de UFR rentecurve. Het wijzigen van deze doelstelling leidt op het moment van overgang niet tot transacties.

11.6.2 Marktrisiko

Marktrisiko is het risico dat (een categorie van) beleggingen minder waard worden door ontwikkelingen in de algemene economische of politieke situatie. Het pensioenfonds neemt bewust marktrisiko op grond van het verwachte extra rendement dat een belegging in bijvoorbeeld aandelen zou kunnen opleveren boven risicoloos beleggen. Het beleggingsplan wordt opgesteld op basis van de beleggingsopdracht die is afgeleid uit de ALM-studie en de beleggingsbeginselen die als uitgangspunt voor het beleggingsbeleid gelden. Jaarlijks beoordeelt het bestuur op basis van de actuele ontwikkelingen of bijstelling gewenst is.

Bij de invulling en uitvoering van het beleggingsbeleid op grond van het prudent person beginsel wordt rekening gehouden met het concentratierisico en voldoende diversificatie toegepast.

11.6.3 Valutarisiko

Valutarisiko is het risico dat door verandering in valutakoersen de waarde van beleggingen in vreemde valuta daalt. Dit risico is voor de kring DB Koopkracht beperkt: het grootste gedeelte van de beleggingsportefeuille heeft de euro als onderliggende waarde. Voor het deel van de beleggingen dat niet in euro's wordt genoteerd is het valutarisiko afgedekt binnen de fondsen waarin wordt belegd. De wereldwijde aandelenportefeuille (ontwikkelde markten) en indirect vastgoed

wordt voor 75% afgedekt. Het valutarisico op vastrentende waarden wordt voor 100% afgedekt. Exposure naar valuta's in opkomende landen dekt Centraal Beheer APF niet af.

11.6.4 Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet of nauwelijks verhandeld kunnen worden op de beurs. Met name het gebruik van derivaten voor het afdekken van renterisico en valutarisico veroorzaakt een liquiditeitsrisico doordat marktbewegingen tot grote hoeveelheden benodigd onderpand kunnen leiden. De kring belegt dusdanig dat de portefeuille zo goed mogelijk aan de liquiditeitsbehoefte kan voldoen. Een zeer groot deel van de portefeuille is belegd in effecten die worden verhandeld op openbare gereguleerde markten zoals een effectenbeurs. Hierdoor is het liquiditeitsrisico beperkt.

11.6.5 Kredietrisico

Kredietrisico is het risico dat de onderneming of staat waarin wordt belegd niet aan zijn betalingsverplichtingen kan voldoen. Daarnaast kan kredietrisico ontstaan bij gestructureerde producten, vorderingen op een tegenpartij of onderhandse derivatencontracten. Om dit risico te beheersen wordt het grootste deel van de beleggingsportefeuille belegd in effecten met een hoge kredietwaardigheid. Daarnaast worden transacties gespreid over meer aanbieders en wordt in sommige gevallen onderpand vereist.

11.6.6 Inflatieisico

Het inflatieisico betreft het risico dat inflatie de waarde van de beleggingen aantast (in termen van koopkracht). Dit risico wordt beheerst door beleggingen te kiezen die in waarde stijgen als er meer inflatie is. De Module Inflatie is hiervoor zeer geschikt.

11.6.7 Verzekeringstechnische risico's

Het verzekeringstechnische risico is het risico dat verliezen optreden als gevolg van afwijkende sterfte en arbeidsongeschiktheidsresultaten. De grondslagen voor het bepalen van het sterfterisico worden jaarlijks automatisch aangepast op basis van actuele CBS-cijfers. Het overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico wordt beheerst door herverzekering (zie 11.2.4)

11.7. Terugblik 2021

Eind van het verslagjaar waren 32 werkgevers aangesloten bij de kring, met in totaal ca 1.050 deelnemers.

In 2021 is een herstel ingezet op de financiële markten. Dat heeft geleid tot een verbetering van de dekkingsgraad. De dekkingsgraad is daardoor toegenomen met circa 9%-punt. Eind 2021 wordt nog niet voldaan aan de vereisten van het MVEV.

Collectieve Waardeoverdracht ATM

De werkgever ATM heeft de opgebouwde aanspraken van zijn deelnemers bij Kring Premie (€ 5 miljoen) ondergebracht bij Kring Koopkracht. Dit omdat de opbouw van de actieve deelnemers vanaf 1 januari 2019 waren ondergebracht in Kring Koopkracht. Het overschot dat per die datum beschikbaar is gekomen voor de deelnemers van ATM is mede gebruikt voor het verschil in dekkingsgraad te financieren. DNB heeft aangegeven geen bezwaar te hebben tegen de waardeoverdracht en dat dit overschot wordt gebruikt om de aanvullende koopsom voor deze deelnemers die nodig is bij deze waardeoverdracht te financieren. De collectieve waardeoverdracht is verder in lijn met de vereisten aan een collectieve waardeoverdracht vormgegeven. De overdracht is na volledige instemming van de betrokken partijen per 1 juni 2021 vormgegeven.

Nieuwe UFR per 1 januari 2021 en effect per 1 januari 2022

Vanaf 2021 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur gebaseerd op een nieuwe UFR (ultimate forward rate). De nieuwe UFR parameters worden vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen ingevoerd. Met de stapsgewijze invoering zullen de nieuwe UFR parameters begin 2024 volledig zijn ingevoerd. DNB zal de rentetermijnstructuur in de periode tot 1 januari 2024 baseren op een gewogen gemiddelde van de rentetermijnstructuur op basis van de huidige en

de nieuwe UFR-parameters, waarbij de gewichten jaarlijks op 1 januari met gelijke stappen aangepast worden. Deze stapsgewijze invoering zorgt ervoor dat het effect van de nieuwe UFR-methode op de dekkingsgraden van pensioenfondsen zich geleidelijk in de tijd materialiseert.

De Technische Voorziening ultimo 2021 is gebaseerd op de per 31 december 2021 door DNB gepubliceerde rentemijnstructuur voor pensioenfondsen, gebaseerd op de huidige UFR parameters. Als de Technische Voorziening ultimo 2021 reeds gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn in 2022 dan zou de Technische Voorziening 36.691 bedragen. De actuele dekkingsgraad zou dan 103,2% bedragen. Bij toepassing van de UFR parameters die gelden in 2024, zou de Technische Voorziening 38.353 bedragen en de actuele dekkingsgraad 98,7%.

Tezamen met het effect van de verwachte daling van het tienjaars voortschrijdende gemiddelde van de rente zal een verhogend effect op de technische voorzieningen ontstaan wat een drukkend effect op de dekkingsgraad heeft.

11.8. Gebeurtenissen na balansdatum

Het aantal aangesloten werkgevers in Kring DB Koopkracht is in januari licht gedaald ten opzichte van december.

In mei heeft DNB het herstelplan van Kring DB Koopkracht goedgekeurd, waardoor formeel Kring DB Koopkracht vanuit de financiële positie per 31 december 2021 tijdig kan herstellen zonder aanvullende (kortings-) maatregelen.

Pensioenakkoord

Eind maart 2022 heeft het kabinet het wetsvoorstel “Wet toekomst pensioenen” naar de Tweede Kamer gestuurd. De komende periode zal dit besproken worden in de Kamer, maar ook binnen ons pensioenfonds. De wetgeving zal naar verwachting eind 2022 definitief worden vastgesteld, waarna de wet per 1 januari 2023 zal ingaan. De projectgroep Expeditie Pensioenakkoord is aan de slag met de stappen die we als APF moeten nemen op de korte en langere termijn om de implementatie soepel te laten verlopen. In 2022 worden diverse plannen (per kring) uitgewerkt.

11.9. Verslag van het Samengevoegd Belanghebbenden Orgaan

Het Samengevoegd Belanghebbenden Orgaan (SBO) is het belanghebbenden orgaan voor de standaardkringen. Het verslag van het SBO is opgenomen in paragraaf 8.9.

12. Verslag Kring DB Evenwicht

12. Verslag Kring DB Evenwicht

Sinds 1 november 2020 heeft Centraal Beheer APF de Kring DB Evenwicht gestart. Hierin zijn per die datum Pensioenfonds Scildon en Kring Primo Volo toegetreden. Beide toetreders hebben geen actieve deelnemers daarmee is Kring DB Evenwicht op dit moment nog een premievrije kring.

Vlak voor de overgang per 1 november 2020 zijn een deel van de aanspraken van de deelnemers van Pensioenfonds Scildon omgezet naar aanspraken zoals geadmistreerd binnen de Kring DB Evenwicht bij het Centraal Beheer APF. Daarmee hebben alle aanspraken een pensioenrichtleeftijd van 68 jaar. Ook zijn tijdelijke ouderdomspensioenen omgezet in een levenslang Ouderdomspensioen ingaande op 68 jaar. De aanspraken binnen Kring Primo Volo waren reeds ingaande op 68 jaar.

Op de overdrachtsdatum kan er uit het overschot bij pensioenfonds Scildon i.l. een aanvullende toeslag worden toegekend van ca 3,53%. Uit de definitieve afwikkeling van de overdracht zijn nog aanvullende middelen beschikbaar gekomen. Daarmee is de definitieve extra toekenning 3,80%. Deze toeslag is meegenomen in de verplichtingen van de Kring en wordt in 2022 definitief toegekend aan alle deelnemers van Scildon.

In 2021 is door het BO en het bestuur gekeken naar mogelijkheden om de toekomstbestendigheid van de kring te versterken. Het bestuur bekijkt in overleg met het BO of een andere kring kan aansluiten bij Kring Evenwicht. De komende periode zal de situatie tezamen met het BO verder uitgewerkt worden.

In 2021 is een herstel ingezet op de financiële markten. Dat heeft geleid tot een verbetering van de dekkingsgraad. De dekkingsgraad is daardoor toegenomen met circa 10%-punt. Eind 2021 wordt daarmee voldaan aan de vereisten van het VEV en is de kring uit Herstel. Per 1 januari 2022 is er dan ook een gedeeltelijke toeslag toegekend.

Nadere financiële informatie over Kring DB Evenwicht is opgenomen in de financiële verantwoording (hoofdstuk 29).

12.1. Kerncijfers Kring DB Evenwicht

Hierna genoemde bedragen zijn in euro x 1.000, tenzij anders toegelicht. Daarnaast geldt dat premiebedragen, kosten en uitkeringen betrekking hebben op 2 maanden vanaf 1 november 2020.

	31-12-2021	31-12-2020
Werkgevers	2	2
Deelnemers	1.819	1.847
Actieven en arbeidsongeschikten	18	20
Gewezen deelnemers	1.092	1.118
Pensioengerechtigden	709	709
Toeslagverlening	0,98%	0,00%

Beleggingsperformance

	2021	2020
Beleggingsrendement	1,96%	3,98%
Benchmarkrendement	0,74%	4,30%
Kosten vermogensbeheerder in % van gem. belegd vermogen	0,293%	0,060%
Transactiekosten in % van gem. belegd vermogen	0,100%	0,066%

Premie, saldo overdracht van rechten, uitkeringen en kosten

Bedragen in € x 1.000	2021	2020
Premiebijdragen	-	-
Saldo overdracht van rechten	-214	337.498
Pensioenuitkeringen	-7.949	-1.305

Technische Voorzieningen

Bedragen in € x 1.000	2021	2020
Gemiddelde gehanteerde rekenrente	0,55%	0,15%
Actieven en arbeidsongeschikten	3.609	3.633
Gewezen Deelnemers	158.997	180.103
Pensioentrekkenden	117.807	120.163
Overige (oa schadereserve en IBNR)	8.157	10.947
Totaal	288.570	314.846

Dekkingsgraad

	31-12-2021	31-12-2020
Actuele dekkingsgraad ultimo	120,4	110,7
Beleidsdekkingsgraad (december)	116,8	109,8

Belegd vermogen

Bedragen in € x 1.000	31-12-2021	31-12-2020
Vastgoedbeleggingen	26.931	23.703
Aandelen	6.179	65.774
Vastrentende waarden	193.816	179.021
Derivaten	44.416	60.968
Overige beleggingen	16.511	18.364
Totaal belegd vermogen	347.853	347.830

Beleggingsresultaat

	2021	2020
Directe beleggingsopbrengsten	-1	158
Indirecte beleggingsopbrengsten, waarvan	7.552	12.355
- Beheerkosten	766	156
- Transactiekosten	344	225
Afslag op rendement voor weerstandsvermogen		
Kosten van vermogensbeheer	241	50

12.2. Pensioenparagraaf

In Kring DB Evenwicht kan pensioenopbouw plaatsvinden op basis van een uitkeringsovereenkomst. Hieronder is een aantal kenmerken van de pensioenregeling 2020 opgenomen:

Aspect	Kenmerk
Pensioenrichtleeftijd	68
Pensioengrondslag (PG)	Pensioengevend salaris - franchise
Franchise	Minimaal € 14.544 (2021)
Ouderdomspensioen	Maximaal 1,875% (2021)
Partnerpensioen (op opbouwbasis)	Maximaal 1,3125% (2021)
Wezenpensioen (op opbouwbasis)	Maximaal 0,2625%(2021)
Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid	Op basis van een 6-klassen systeem
Vervroegen en uitstellen	Maximaal ingaand vanaf 5 jaar voor en tot 5 jaar na de voor de betreffende Deelnemer geldende AOW-leeftijd
Variatie in de uitkeringen (hoog-laag)	Gedurende maximaal 10 jaar eerst een hoge uitkering en daarna een lagere uitkering
Uitruilen	Uitruil van ouderdomspensioen in partnerpensioen en vice versa
Deeltijdpensioen	5 jaar voor en tot 5 jaar na de voor de betreffende Deelnemer geldende AOW-leeftijd

De tabel hierboven geeft de maximale opbouwpercentages weer die werkgevers kunnen aanbieden in Kring DB Evenwicht aan de werknemers. Op dit moment zijn er nog geen actieve deelnemers aangesloten. Er vindt dan ook geen opbouw en premiebetaling plaats.

12.2.1 Toeslagbeleid

Het bestuur beslist jaarlijks of en in hoeverre binnen de kring een toeslag op pensioenaanspraken en pensioenrechten van de (gewezen) deelnemers, gewezen partners en pensioengerechtigden kan worden toegekend. Dit is afhankelijk van de financiële situatie. Voor het bepalen van de financiële situatie wordt uitgegaan van de beleidsdekkingsgraad ultimo oktober voorafgaand aan het eerstvolgende toeslagmoment. De toeslagambitie is een toeslag gemaximeerd op de stijging van het CBS-consumentenprijsindexcijfer afgeleid (CPI-afgeleid), over de periode van september tot september in het voorafgaande jaar.

Op 31 oktober 2021 was de beleidsdekkingsgraad 115,2%. Daarmee was er ruimte om gedeeltelijk te indexeren. Het bestuur heeft daarop het besluit genomen om per 1 januari 2022 een toeslag ter grootte van 0,98% (=38,2% van de volledige prijsinflatie ad 2,57%) te verlenen voor Kring Evenwicht. Deze is verwerkt in de verplichtingen per 31 december 2021.

Onderstaand zijn de verleende reguliere toeslagen vanaf 1 januari 2021 opgenomen.

Toeslagverlening

Toeslag per 1 januari	Ambitie	Toegekend
2021	0,99%	0,00%
2022	2,57%	0,98%
Cumulatieve achterstand		2,58%

De cumulatieve achterstand is een indicatief getal en betreft de achterstand bij het CB APF sinds de start van de kring. Bij toekenning van inhaalindexatie wordt gekeken naar de gecumuleerde achterstand per deelnemer.

12.2.2 Herstelplan

Op basis van het FTK moet een pensioenfonds een herstelplan opstellen indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad. Wegens de start van Kring Evenwicht per 1 november 2019 is binnen het Centraal Beheer APF

geen herstelplan in 2020 uitgevoerd. Gelet op de financiële positie per 31 december 2020 is in 2021 een herstelplan bij DNB ingediend. Uit dit herstelplan blijkt dat de dekkingsgraad van de kring naar verwachting in 2021 hersteld tot boven het VEV. Eind 2021 is de kring uit herstel, in 2022 zal dan ook geen herstelplan worden opgesteld.

12.2.3 Haalbaarheidstoets

Bij de start van Kring DB Evenwicht is de aanvangshaalbaarheidstoets uitgevoerd. De ondergrenzen gehanteerd in de aanvangshaalbaarheidstoets zijn afgesproken in overleg met het BO van Kring DB Evenwicht. De uitkomsten van deze aanvangshaalbaarheidstoets 2021 (HBT) zijn hieronder weergegeven met als vergelijking de vastgelegde risicohouding:

Tabel Aanvangshaalbaarheidstoets 2021: Pensioenresultaten

Uitgangspositie	Grens	Pensioenresultaat	
		Risicohouding	Jaarlijkse HBT
Vereiste financiële Positie	Verwacht pensioenresultaat	85%	nvt
Feitelijke financiële Positie	Verwacht pensioenresultaat	85%	98%
	Maximale afwijking pensioenresultaat in slecht weer scenario	35%	16%

De uitkomsten op fondsniveau zijn het gemiddelde van de leeftijdscohorten, gewogen naar aantallen per cohort. Dit leidt tot een verwacht pensioenresultaat op fondsniveau van 98% en de afwijking van het verwacht pensioenresultaat in een slechtweerscenario van 16%. Dit sluit steeds aan bij de vastgestelde ondergrenzen in de aanvangshaalbaarheidstoets.

12.2.4 Herverzekering

Met een herverzekering wordt voorkomen dat door een overlijden of bij arbeidsongeschiktheid van deelnemers de toevoeging aan de technische voorziening tot een te hoge last leidt.

Voor Kring DB Evenwicht zullen voor nieuwe actieve deelnemers de risico's worden ondergebracht in het contract van de overige standaardkringen met AP&L. In 2021 was dit niet van toepassing. Voor een deel van deelnemers van Scildon lopen nog ingegane arbeidsongeschiktheidsuitkeringen bij elipsLife. Kring DB Evenwicht is de nieuwe contractspartij zodat deze uitkeringen vanuit elipsLife kunnen blijven worden gehonoreerd.

Voor een deel van deelnemers van Volo lopen nog ingegane arbeidsongeschiktheidsuitkeringen bij NN. Kring DB Evenwicht is de nieuwe contractspartij zodat deze uitkeringen vanuit NN kunnen blijven worden gehonoreerd.

12.3. Financiële paragraaf

Dekkingsgraad

De ontwikkeling van de verschillende dekkingsgraden* gedurende het verslagjaar is als volgt:

	31-12-2021	31-12-2020
Actuele dekkingsgraad	120,4%	110,7%
Beleidsdekkingsgraad	116,8%	109,8%
Reële dekkingsgraad*	95,1%	90,5%
Vereiste dekkingsgraad	112,0%	111,6%

* De verschillende dekkingsgraden worden toegelicht in de begrippenlijst (bijlage 1).

Kostenvoorziening

Voor de uitvoeringskosten is een kostenvoorziening gevormd. Deze is onderdeel van de totale voorziening. Aan deze kostenvoorziening worden jaarlijks de uitvoeringskosten onttrokken en het rendement van de kring wordt aan de kostenvoorziening toegevoegd. In 2020 leidt dit tot onderstaande verloop van de kostenvoorziening:

Bedragen in € x 1.000	2021	2020
Beginstand kostenvoorziening	7.377	7.158
Onttrekking uitvoeringskosten	-287	-44
Rendement	156	263
Eindstand kostenvoorziening	7.246	7.377

Eind 2021 is de kostenvoorziening ca 2,5% van de totale Technische Voorziening (2020: ca 2,4%).

Uitvoerings- en Vermogensbeheerkosten

De *administratieve uitvoeringskosten* omvatten:

- vaststellen en innen van de premie;
- registratie van pensioenaanspraken en –rechten;
- het betalen van de pensioenen;
- informatieverstrekking en communicatie met betrokkenen;
- bestuur;
- toezicht door toezichthouders.

De kosten per deelnemer zijn berekend o.b.v. actieven + uitkeringsgerechtigden, exclusief inactieve deelnemers.

Uitvoeringskosten

Bedragen in € x 1.000	2021	2020
Administratieve uitvoeringskosten	287	44
In euro's per deelnemer	395	60
Vermogensbeheerkosten	1.007	206
In percentage over het gemiddeld belegd vermogen	0,293%	0,060%
Transactiekosten	344	225
In percentage over het gemiddeld belegd vermogen	0,100%	0,066%
Gemiddeld belegd vermogen	344.262	341.933

* De getallen in de kolom 2020 betreffen de periode van 1-11-2020 tot en met 31-12-2020.

Transactiekosten

Tot de transactiekosten zijn gerekend de kosten voor aan- en verkoop van beleggingen, de kosten voor de acquisitie van illiquide beleggingen en de deelname in beleggingsfondsen. Kosten die niet zijn toebedeeld aan een van de drie categorieën zijn naar rato over deze drie categorieën verdeeld.

Vermogensbeheerkosten

Kosten vermogensbeheer omvatten:

1. kosten van fiduciair vermogensbeheer,
2. bewaarloon;
3. advieskosten;

4. performance gerelateerde kosten;
5. interne kosten (bijvoorbeeld kosten voor governance).

In dit bestuursverslag zijn de 'aanbevelingen over het afleggen van verantwoording over de kosten' van de Pensioenfederatie gevolgd. De gemaakte kosten, zoals hieronder opgenomen, zijn ook aan de toezichthouder (DNB) gerapporteerd.

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht.

Vermogensbeheerkosten	2021	2020*
Kosten van fiduciair vermogensbeheer	110	12
Vermogensbeheerkosten pensioenfondsen en bestuursbureau	131	38
Bewaarloon		
Advieskosten		
Performance gerelateerde kosten		
Interne kosten		
Overige kosten		
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën incl. overlay	766	156
Totaal	1.007	206

* De getallen in de kolom 2020 betreffen de periode van 1-11-2020 tot en met 31-12-2020.

12.4. Vermogensbeheer

Deze paragraaf beschrijft de onderdelen van het beleggingsbeleid die specifiek voor de Kring DB Evenwicht zijn ingericht. Het beleid en de ontwikkelingen die voor alle kringen gelijk zijn hebben wij beschreven in hoofdstuk 6.

Kring DB Evenwicht belegt in verschillende modules. Dit zijn de modules 'Inflatie, Matching DB, Rendement en Rente'. Deze modules beleggen in verschillende beleggingscategorieën.

Als beleggingsdoel heeft het Centraal Beheer APF: een zo hoog mogelijke opbrengst per ingelegde euro. Daarmee streven wij naar zoveel mogelijk inkomen voor later. Voorwaarde is dat de premie op verantwoorde en solide wijze wordt belegd. De beleggingen worden zodanig vormgegeven dat deze passen binnen de aan te houden risicohouding.

12.4.1 Portefeuillewaarde en rendementen

In onderstaande tabellen worden de feitelijke verdeling van de portefeuilles en het rendement in kring Evenwicht weergegeven.

Kring Evenwicht (Vanaf 1-11-2020)	Bedragen 2021	Verdeling 2021	Bedragen 2020	Verdeling
Rendement	91.491.753	26,3%	91.100.879	26,2%
Rente & Matching	197.755.689	56,9%	199.545.843	57,4%
Inflatie	58.548.186	16,8%	55.237.734	15,9%
Liquide Middelen	57.372	0,0%	1.945.266	0,6%
Totaal Assets	347.853.000	100,0%	347.829.722	100,0%

Kring Evenwicht (Vanaf 1-11-2020)	Rendement 2021	Benchmark 2021	Rendement 2020*	Benchmark 2020*
Rendement	17,81%	14,49%	9,88%	11,32%
Rente	-1,51%	-2,86%	0,36%	0,14%
Matching	-29,79%	-29,78%	-1,67%	-1,66%
Inflatie	24,40%	25,26%	11,28%	11,47%
Totaal Assets	1,96%	0,74%	3,98%	4,30%

* Kring DB Evenwicht heeft zich per 1 november 2020 aangesloten bij het APF. Dit is van invloed op de vergelijkende cijfers.

In hoofdstuk 6 zijn de rendementen van de modules toegelicht.

12.4.2 Beheerkosten van het fonds

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht. Deze kosten bestaan over het verslagjaar uit de kosten voor fiduciair beheer en bewaarloon € 110 (2020: € 12) .

De beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van beleggingsfondsen zijn gebracht zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen over het verslagjaar € 766 (2020:€ 156). Transactiekosten zijn onderdeel van de aan- en verkooptransacties van beleggingen. Deze zijn eveneens onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen over het verslagjaar € 344 (2020:€ 225). Gegeven de geringe omvang van het belegd vermogen en het transactievolume zijn deze kosten niet direct te relateren aan benchmarks, die gebaseerd zijn op grote vermogens en transactievolumes.

De beleggingscommissie bewaakt de ontwikkelingen van beheerd vermogen, vermogensrendementen en de kosten van het beheer nauwlettend en adviseert eventueel het bestuur ter zake.

De beleggingsopbrengsten vanaf 1 november bedroegen € 7.310 (2020: € 12.463) voor een vermogen dat daalde van € 347.830 tot € 346.681 per ultimo 2021 in Kring DB Evenwicht.

12.5. Actuariële paragraaf

In deze paragraaf wordt een korte toelichting gegeven op de intern uitgevoerde actuariële analyse. Deze analyse is door de certificerend actuaaris beoordeeld en geaccordeerd.

12.5.1 Analyse van het resultaat

Het resultaat van het verslagjaar bestaat uit de volgende componenten:

Bedragen in € x 1.000	2021	2020
Beleggingsopbrengsten	28.260	-21.557
Premie	0	-
Waardeoverdrachten	297	53.655
Kosten	0	0
Uitkeringen	1	0
Overige kanssystemen	-662	894
Toeslagverlening	-2.727	-
Incidentele mutaties	-24	769
Andere oorzaken	-33	59
Totaal	25.112	33.820

Uitsplitsing resultaat “beleggingsopbrengsten”

Bedragen in € x 1.000	2021	2020
Beleggingsresultaat exclusief wijziging RTS TV	8.761	12.342
Wijziging RTS TV	19.499	-33.899
Totaal resultaat beleggingsopbrengsten	28.260	-21.557

In het verslagjaar bedraagt het resultaat van Kring DB Evenwicht € 25.112.

Hieronder wordt een korte toelichting op de belangrijkste resultaten gegeven.

- Door de gestegen rente in combinatie met positieve rendementen ontstaat een positief beleggingsresultaat van € 28,3 miljoen.
- Er is geen premieresultaat daar er in 2021 geen actieve deelnemers binnen de kring pensioen opbouwen. Er is geen premie betaald.
- De toeslagverlening per 1 januari 2022 is verwerkt in de verplichtingen en leidt tot een negatief resultaat.
- Op kans-systemen is een negatief resultaat ontstaan. Dit bestaat met name uit het resultaat op sterfte doordat de vrijval door overlijden kleiner is dan de benodigde toevoeging aan de voorziening; er is daarmee een negatief resultaat op langlevens.
- Eind van het jaar zijn de sterftegrondslagen aangepast wat tot een toename van de Technische Voorziening heeft geleid. Dit is verantwoord onder incidentele mutaties.

12.5.2 Solvabiliteitstoets

Voor het bepalen van het VEV (de solvabiliteitstoets) maken wij gebruik van het standaardmodel. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van de kring. Op basis hiervan bedraagt het (M)VEV op 31 december 2021:

Bedragen in € x 1.000	31-12-2021	31-12-2020
Aanwezig eigen vermogen	58.930	33.820
Minimaal vereist eigen vermogen	11.584	12.623
Vereist eigen vermogen	34.605	36.482

De vermogenspositie van Kring DB Evenwicht kan als gevolg hiervan worden gekarakteriseerd als voldoende.

12.5.3 Bevindingen en oordeel certificerend actuaris

Opdracht

Door Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds te Zeist is voor Kring DB Evenwicht aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2021.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 3.430.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 171.500 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn beoordeling van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds voor Kring DB Evenwicht verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van Kring DB Evenwicht. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van Kring DB Evenwicht in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn, als geheel bezien, toereikende technische voorzieningen vastgesteld.

Het eigen vermogen van Kring DB Evenwicht is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De beleidsdekkingsgraad van Kring DB Evenwicht op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds voor Kring DB Evenwicht is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening voldoende. Voor de volledigheid merk ik op dat, als op balansdatum in de rentetermijnstructuur rekening zou worden gehouden met de UFR-methodiek zoals deze door DNB in 2022 wordt toegepast, mijn oordeel over de vermogenspositie niet zou wijzigen.

In het kader van dit oordeel wijs ik op de ontwikkelingen na balansdatum als gevolg van de Oekraïne crisis, zoals die door het pensioenfonds in het jaarverslag zijn toegelicht.

Rotterdam, 20 juni 2022

René van de Meerakker AAG

Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

12.6. Risicoparagraaf

De doelstellingen van de kring vinden hun basis in het pensioenreglement, de ambitie van de kring en de risicohouding. De financiële risico's op het gebied van verzekeren en beleggen liggen geheel op het niveau van de kringen. Op het niveau van het APF (de bedrijfsomgeving) worden, buiten het ondernemingsrisico, de overige risico's verder zoveel mogelijk beperkt.

Risicobeheersing

De beschrijving van de risicobeheersing is opgenomen in het hoofdstuk 4.2 en verder. De beschrijving is wat betreft de niet-financiële risico's van toepassing op het niveau van bedrijfsomgeving en alle pensioenkringen.

In de paragraaf risicobeheer in de jaarrekening van kring DB Evenwicht zijn tabellen opgenomen die inzicht geven in de samenstelling van de hieronder beschreven financiële risico's.

Doelstellingen en risicohouding

Uitgangspunt van het beleggingsbeleid van de kring is de ambitie en risicohouding van de deelnemers. Deze uitgangspunten zijn vastgesteld in overleg met het Belanghebbendenorgaan. Door middel van een ALM-studie is inzicht verkregen welke mate van beleggingsrisico nodig is om de doelstellingen van de kring te kunnen bereiken. Daarbij wordt rekening gehouden met een balans tussen de belangen van Deelnemers, Gewezen deelnemers en Pensioengerechtigden. In deze afweging spelen naast de dekkingsgraadontwikkeling onder andere het premie-, pensioen- en toeslagresultaat een rol.

De risicohouding van de kring komt voor de lange termijn tot uitdrukking in de door een kring gekozen ondergrenzen in het kader van de haalbaarheidstoets en voor de korte termijn in de hoogte van het dekkingsgraadrisico en de bandbreedte hiervoor. Het beleid is vastgelegd in de ABTN van de kring. In 2021 is de risicohouding van de kring niet veranderd.

Financieel Crisisplan

Voor Kring DB Evenwicht is een crisisplan opgesteld. In dit crisisplan zijn de te nemen stappen en maatregelen weergegeven in specifieke (negatieve) scenario's. Het crisisplan geeft het bestuur een handvat ten aanzien van de wijze waarop het zal handelen in geval van een crisis. Het crisisplan is in 2021 niet gewijzigd.

12.6.1 Renterisico

Renterisico ontstaat doordat de looptijd van pensioenverplichtingen van nature langer is dan de looptijd van pensioenbeleggingen. Een verandering van de rente levert daardoor een resultaat op en heeft effect op de dekkingsgraad. Als er geen beheersmaatregelen worden genomen is dit risico zeer groot.

Een hogere renteafdekking helpt het fonds de kans en impact te beperken dat de verplichtingen niet op dezelfde wijze in waarde veranderen als de beleggingen.

Als de kring een reële indexatieambitie heeft, kan het volledig of grotendeels afdekken van het renterisico problemen opleveren. In het geval dat de inflatie onverwachts fors toeneemt, is het bijvoorbeeld aannemelijk dat ook de rente stijgt.

Het renterisico wordt beheerst door te beleggen in Vastrentende Waarden en in Rente Overlay fondsen. Wij gebruiken in de Kring DB Evenwicht een strategie waarbij 90% van de rentegevoeligheid van de pensioenverplichtingen op basis van de rekenrente wordt afgedekt.

De stijging van de swaprente droeg in 2021 positief bij aan de dekkingsgraad, doordat het renterisico niet volledig is afgedekt.

Het doel in 2021 is om 90% van de mutatie van de pensioenvoorziening als gevolg van een verandering van UFR rentecurve af te dekken. Dit komt overeen met een rente-afdekking op marktwaarde van 73%. Vanaf 1 januari 2021 wordt de rente-afdekking gebaseerd op marktrente-afdekking. Daarmee is de rente-afdekking gelijk aan 73% van de mutatie als gevolg van een verandering in de marktrentecurve.

Door op marktrente af te dekken is er in het uitvoeren van het rente-afdekkingsbeleid geen gevoeligheid meer voor beleidswijzigingen ten aanzien van de UFR rentecurve. Het wijzigen van deze doelstelling leidt op het moment van overgang niet tot transacties.

12.6.2 Marktrisico

Marktrisico is het risico dat (een categorie van) beleggingen minder waard worden door ontwikkelingen in de algemene economische of politieke situatie. Het pensioenfonds neemt bewust marktrisico op grond van het verwachte extra rendement dat een belegging in bijvoorbeeld aandelen zou kunnen opleveren boven risicoloos beleggen. Het beleggingsplan wordt opgesteld op basis van de beleggingsopdracht die is afgeleid uit de ALM-studie en de beleggingsbeginselen die als uitgangspunt voor het beleggingsbeleid gelden. Jaarlijks beoordeelt het bestuur op basis van de actuele ontwikkelingen of bijstelling gewenst is.

Bij de invulling en uitvoering van het beleggingsbeleid op grond van het prudent person beginsel wordt rekening gehouden met het concentratierisico en voldoende diversificatie toegepast. Valutarisico
Valutarisico is het risico dat door verandering in valutakoersen de waarde van beleggingen in vreemde valuta daalt. Dit risico is voor de kring DB Evenwicht beperkt: het grootste gedeelte van de beleggingsportefeuille heeft de euro als onderliggende waarde. Voor het deel van de beleggingen dat niet in euro's wordt genoteerd is het valutarisico afgedekt binnen de fondsen waarin wordt belegd. De wereldwijde aandelenportefeuille (ontwikkelde markten) en indirect vastgoed wordt voor 75% afgedekt. Het valutarisico op vastrentende waarden wordt voor 100% afgedekt. Exposure naar valuta's in opkomende landen dekt Centraal Beheer APF niet af.

12.6.3 Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet of nauwelijks verhandeld kunnen worden op de beurs. Met name het gebruik van derivaten voor het afdekken van renterisico en valutarisico veroorzaakt een liquiditeitsrisico doordat marktbewegingen tot grote hoeveelheden benodigd onderpand kunnen leiden. De kring belegt dusdanig dat de portefeuille zo goed mogelijk aan de liquiditeitsbehoefte kan voldoen. Een zeer groot deel van de portefeuille is belegd in effecten die worden verhandeld op openbare gereguleerde markten zoals een effectenbeurs. Hierdoor is het liquiditeitsrisico beperkt.

12.6.4 Kredietrisico

Kredietrisico is het risico dat de onderneming of staat waarin wordt belegd niet aan zijn betalingsverplichtingen kan voldoen. Daarnaast kan kredietrisico ontstaan bij gestructureerde producten, vorderingen op een tegenpartij of onderhandse derivatencontracten. Om dit risico te beheersen wordt het grootste deel van de beleggingsportefeuille belegd in effecten met een hoge kredietwaardigheid. Daarnaast worden transacties gespreid over meer aanbieders en wordt in sommige gevallen onderpand vereist.

12.6.5 Inflatie­risico

Het inflatierisico betreft het risico dat inflatie de waarde van de beleggingen aantast (in termen van koopkracht). Dit risico wordt beheerst door beleggingen te kiezen die in waarde stijgen als er meer inflatie is. De Module Inflatie is hiervoor zeer geschikt.

12.6.6 Verzekeringstechnische risico's

Het verzekeringstechnische risico is het risico dat verliezen optreden als gevolg van afwijkende sterfte en arbeidsongeschiktheidsresultaten. De grondslagen voor het bepalen van het sterfterisico worden jaarlijks automatisch

aangepast op basis van actuele CBS-cijfers. Het overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico wordt beheerst door herverzekering (zie 13.2.4)

12.7. Terugblik 2021

Kring DB Evenwicht is per 1 november 2020 binnen het Centraal Beheer APF gestart. De verplichtingen en het vermogen zijn per deze datum overgedragen door Kring Primo Volo en Stichting Pensioenfonds Scildon i.l.. Hieraan is een zorgvuldig proces vooraf gegaan en heeft in Q4 2020 geleid tot de verwezenlijking van de overdracht. De deelnemers van Stichting Pensioenfonds Scildon i.l. hebben recht op een extra toeslag vanuit het overschot dat op de overdrachtsdatum aanwezig was. Uit de definitieve afwikkeling van de overdracht zijn nog aanvullende middelen beschikbaar gekomen. Daarmee is de definitieve extra toekenning 3,80%. Deze toeslag is meegenomen in de verplichtingen van de Kring en wordt in 2022 definitief toegekend aan alle deelnemers van Scildon. In 2021 is een herstel ingezet op de financiële markten. Dat heeft geleid tot een verbetering van de dekkingsgraad. De dekkingsgraad is daardoor toegenomen met circa 8%-punt. Eind 2021 wordt daarmee voldaan aan de vereisten van het VEV en is de kring uit Herstel. Per 1 januari 2022 is er dan ook een gedeeltelijke toeslag toegekend.

Nieuwe UFR per 1 januari 2021 en effect per 1 januari 2022

Vanaf 2021 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur gebaseerd op een nieuwe UFR (ultimate forward rate). De nieuwe UFR parameters worden vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen ingevoerd. Met de stapsgewijze invoering zullen de nieuwe UFR parameters begin 2024 volledig zijn ingevoerd. DNB zal de rentetermijnstructuur in de periode tot 1 januari 2024 baseren op een gewogen gemiddelde van de rentetermijnstructuur op basis van de huidige en de nieuwe UFR-parameters, waarbij de gewichten jaarlijks op 1 januari met gelijke stappen aangepast worden. Deze stapsgewijze invoering zorgt ervoor dat het effect van de nieuwe UFR-methode op de dekkingsgraden van pensioenfondsden zich geleidelijk in de tijd materialiseert.

De Technische Voorziening ultimo 2021 is gebaseerd op de per 31 december 2021 door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur voor pensioenfondsden, gebaseerd op de huidige UFR parameters. Als de Technische Voorziening ultimo 2021 reeds gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn in 2022 dan zou de Technische Voorziening 290.415 bedragen. De actuele dekkingsgraad zou dan 119,7% bedragen. Bij toepassing van de UFR parameters die gelden in 2024, zou de Technische Voorziening € 294.323 bedragen en de actuele dekkingsgraad 118,1%.

Tezamen met het effect van de verwachte daling van het tienjaars voortschrijdende gemiddelde van de rente zal een verhogend effect op de technische voorzieningen ontstaan wat een drukkend effect op de dekkingsgraad heeft.

12.8. Gebeurtenissen na balansdatum

Pensioenakkoord

Eind maart 2022 heeft het kabinet het wetsvoorstel “Wet toekomst pensioenen” naar de Tweede Kamer gestuurd. De komende periode zal dit besproken worden in de Kamer, maar ook binnen ons pensioenfonds. De wetgeving zal naar verwachting eind 2022 definitief worden vastgesteld, waarna de wet per 1 januari 2023 zal ingaan. De projectgroep Expeditie Pensioenakkoord is aan de slag met de stappen die we als APF moeten nemen op de korte en langere termijn om de implementatie soepel te laten verlopen. In 2022 worden diverse plannen (per kring) uitgewerkt.

12.9. Verslag van het Belanghebbendenorgaan Kring DB Evenwicht

Inleiding

Stichting Pensioenfonds Scildon en VOLO kring Primo (voorheen Stichting Jan Huysman Wz fonds) zijn per 1 november 2020 toegetreden tot de standaardkring DB Evenwicht van Centraal Beheer APF. Beide toetreders hebben geen actieve deelnemers en daarmee is Kring DB Evenwicht op dit moment nog een premievrije kring.

Alle aanspraken kennen een pensioenrichtleeftijd van 68 jaar. Het jaar 2021 is het eerste volledige boekjaar voor de kring.

Taken en bevoegdheden belanghebbendenorgaan (BO)

Het BO van Kring DB Evenwicht heeft als primair doel erop toe te zien dat het bestuur het uitvoeringsreglement en het pensioenreglement juist uitvoert en evenwichtige belangenafweging hanteert. Het BO heeft wettelijke advies- en goedkeuringsrechten (artikel 115c van de Pensioenwet). Het BO kent daarbij – afhankelijk van het onderwerp – goedkeuringsrecht dan wel adviesrecht. Aan goedkeuring is onderworpen elk besluit van het bestuur tot:

- a) gehele of gedeeltelijke overdracht van de verplichtingen;
- b) liquidatie, fusie of splitsing;
- c) wijziging van de collectiviteitskring waarvoor het BO is ingesteld;
- d) het strategische beleggingsbeleid;
- e) het premiebeleid, waaronder mede wordt begrepen de samenstelling van de feitelijke premie en de hoogte van de premiecomponenten (op dit moment speelt dit niet bij Kring DB Evenwicht omdat de kring nog premievrij is);
- f) het vaststellen en wijzigen van het toeslagbeleid;
- g) de vaststelling van een herstelplan als bedoeld in de Pensioenwet;
- h) het terugstorten van premie of geven van premiekorting als bedoeld in de Pensioenwet; en
- i) vermindering van de verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten indien toepassing wordt gegeven aan het hieromtrent bepaalde in de Pensioenwet.

Samenstelling BO

Het BO bestaat ultimo 2021 uit vier leden, die voor een periode van vier jaar zijn benoemd. Twee leden zijn betrokken geweest als BO-leden bij APF VOLO Kring Primo en daarvoor als bestuurder en actuaire bij Stichting Jan Huysman Wz fonds. Eén lid is voorheen bestuurder geweest bij Pensioenfonds Scildon. Daarnaast is de heer M. Kuperus, zelfstandig pensioenadviseur, als aspirant-lid toegetreden.

Naam

De heer R.J.P. Siebesma (voorzitter)
Mevrouw G.C.A. Dunnink-Verhoef
De heer H. van den Heuvel
De heer M.A. Kuperus

Voordracht

namens deelnemers
namens deelnemers
namens pensioengerechtigden
namens deelnemers, aspirant-lid

Verantwoording

Het BO heeft in 2021 drie keer vergaderd met het bestuur. Daarnaast heeft het BO vijf keer een eigen vergadering gehad en zijn er twee vergaderingen geweest met de raad van toezicht.

Tot slot heeft ook een overleg plaatsgevonden van het Kringoverstijgend Medezeggenschapsorgaan, waarin alle voorzitters van de verschillende BO's van Centraal Beheer APF met het bestuur overleggen.

Alle overleggen in 2022 zijn digitaal via Microsoft Teams georganiseerd.

Governance

De communicatie met het bestuur en met het bestuursbureau verliep gemakkelijk en goed. Het BO wordt tijdig en volledig geïnformeerd, zowel mondeling ter voorbereiding als ook schriftelijk ten behoeve van de vergaderingen. Het bestuur heeft het BO op open en transparante wijze meegenomen in de ontwikkelingen bij Centraal Beheer APF.

In het najaar van 2021 heeft het bestuur, na afstemming met alle BO's, besloten de governancestructuur met ingang van 2022 aan te passen. In de nieuwe structuur is er minimaal één overleg per jaar tussen elk BO afzonderlijk en het bestuur. Daarnaast is er een overleg in mei / juni met alle BO's gezamenlijk.

De raad van toezicht legt in mei / juni verantwoording af aan alle BO's gezamenlijk in plaats van aan alle BO's afzonderlijk. Daarnaast vergadert de raad van toezicht in december met alle BO's afzonderlijk.

De vergaderingen en overleggen tussen deze drie entiteiten (bestuur, RvT en BO) wordt hiermee verbeterd en versterkt. Het BO is van mening dat deze nieuwe structuur overzichtelijker en efficiënter is. De overleggen worden goed schriftelijk vastgelegd. Het BO is goed in staat de werkzaamheden van het bestuur te volgen, te beoordelen en te bevragen.

Instemmings- en adviesaanvragen aan het BO DB Evenwicht

Omdat de kring pas per 1 november 2020 operationeel is geworden, is het aantal besluiten in 2021 beperkt geweest:

- Goedkeuring herstelplan 2021.
- Goedkeuring beleggingsbeleid 2020-2022 en beleggingsplan 2022.
- Goedkeuring van het maatschappelijk verantwoord beleggingsbeleid. Hierin wordt onder meer beschreven welke vijf instrumenten het bestuur hanteert om invulling te geven aan dit beleid (screening / uitsluiting, dialoog, gebruikmaken van stemrecht, duurzaamheidsinformatie in beleggingsprocessen en doelinvesteringen).
- Goedkeuring met de voorgestelde kortetermijnrisicohouding (een VEV-bandbreedte van 9%-16%).
- Goedkeuring uitvoerings- en pensioenreglement voor de populatie van Scildon; het uitvoeringsreglement van VOLO Kring Primo is nog onderhanden.

Financiële situatie en beleggingsbeleid, toeslagverlening

- De dekkingsgraad per einde boekjaar is gestegen naar 120,3% (2020: 110,7%).
- De beleidsdekkingsgraad bedraagt 116,8% (2020: 109,8%).
- De toeslagverlening was per 1 januari 2022 0,98% (ambitie was 2,57%).
- De toeslagverlening was per 1 januari 2021 0,00% (ambitie was 0,99%).

Oordeel over beleid van het Bestuur

Het BO van Kring DB Evenwicht stelt vast dat het bestuur op correcte wijze uitvoering geeft aan het uitvoeringsreglement en het pensioenreglement. Het BO stelt ook vast dat de communicatie met het BO goed en proactief verloopt. Naast de reguliere vergaderingen heeft de voorzitter van het bestuur regelmatig overleg met de voorzitter van het BO. Daarnaast is er overleg tussen het bestuursbureau en het BO.

Het BO stelt vast dat het bestuur de ontwikkelingen rond het nieuwe pensioenakkoord proactief volgt en hierover onder meer via de opleidingsdag met de BO's communiceert. Hierbij stelt het BO van Kring DB Evenwicht vast dat het bestuur de mogelijkheden onderzoekt om Kring DB Evenwicht uit te breiden. Het bestuur informeert het BO hierover actief. In dit onderzoek wordt via een ALM-studie bekeken wat de mogelijkheden en gevolgen zouden zijn van uitbreiding van de kring.

Het BO is positief dat het bestuur zowel naar uitbreiding van de kring kijkt als naar de gevolgen van het nieuwe pensioenakkoord voor de kring.

Aandachtspunten voor 2022

Het BO van kring DB Evenwicht vraagt het Bestuur om in 2022 extra aandacht te geven aan:

- Implementatie van het nieuwe pensioenakkoord.
- Het zoeken naar mogelijkheden om kringen samen te voegen, waarbij geldt dat het te verwachten pensioenresultaat van de deelnemers doorslaggevend moet zijn in de besluitvorming.
- De kostenontwikkeling naar de toekomst toe binnen het APF.
- De uitwerking van het nieuwe pensioencontract voor het APF op de uit te voeren werkzaamheden.
- de impact van inflatie op het pensioenresultaat / beleggingsbeleid.

Juni 2022,

Namens het belanghebbendenorgaan van Kring DB Evenwicht,

Raimond Siebesma, voorzitter
Gonny Dunnink-Verhoef
Henk van den Heuvel
Menno Kuperus

13. Verslag Pensioen- fondsenkring 1

13. Verslag Pensioenfondsenkring 1

Sinds 1 januari 2019 voert Centraal Beheer APF de pensioenregeling uit voor Pensioenfondsenkring 1. Het doel van deze kring is om pensioenfondsen te faciliteren om hun verplichtingen en vermogen te bundelen. Voor deelnemers wordt daarmee zorggedragen dat kosten worden beperkt en governance lasten worden gedeeld.

Het beleid van de kring is bij de oprichting gericht om beperkte risico's te nemen waarmee toeslagverlening mogelijk blijft. Per 1 januari 2019 startte de kring met een dekkingsgraad van circa 120%. Een toetredende werkgever wordt daarbij dan ook gevraagd een bijdrage te betalen die recht doet aan de hogere aanwezige dekkingsgraad. De premiedekkingsgraad is in 2021 daarbij gelijkgesteld aan 110%³. Hiermee wordt de solidariteit tussen actieve en inactieve deelnemers op een passende wijze gedeeld. In 2021 waren er geen actieve deelnemers waardoor er een premie is ontvangen.

Per 1 januari 2019 is de werkgever Rutgers Resins toegetreden. Per dezelfde datum heeft Stichting Pensioenfonds Cindu International als eerste pensioenfonds zijn verplichtingen en vermogen met een collectieve waardeoverdracht volgens artikel 84 van de Pensioenwet aan Centraal Beheer APF overgedragen in Pensioenfondsenkring 1. Wegens het staken van de activiteiten van de werkgever in Nederland is per 1 juli 2020 de uitvoeringsovereenkomst door de werkgever opgezegd. Daarmee is per 1 juli 2020 Pensioenfondsenkring 1 een inactieve kring waarin op dit moment geen actieve opbouw plaatsvindt.

In 2021 is herstel ingezet op de financiële markten. Dat heeft geleid tot een verbetering van de dekkingsgraad. De dekkingsgraad is daardoor toegenomen met circa 10%-punt. Eind 2021 wordt ruim voldaan aan de vereisten van het VEV. Per 1 januari 2022 is er dan ook een volledige toeslag en een beperkte inhaaltoeslag toegekend.

In 2021 is het onderzoek naar mogelijkheden om aan te sluiten bij kring Evenwicht voortgezet, dit onderzoek is gestart in 2020. De komende periode zal de situatie tezamen met het BO verder uitgewerkt worden.

Nadere financiële informatie over Pensioenfondsenkring 1 is opgenomen in de financiële verantwoording (hoofdstuk 30).

13.1. Kerncijfers Pensioenfondsenkring 1

Hierna genoemde bedragen zijn in euro x 1.000, tenzij anders toegelicht.

	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019
Werkgevers	-	-	1
Deelnemers	1.292	1.349	1.408
Actieven en arbeidsongeschikten ³	5	6	62
Gewezen deelnemers	424	447	413
Pensioengerechtigden	863	896	933
Toeslagverlening	2,71%	0,38%	1,44%

Beleggingsperformance

	2021	2020	2019
Beleggingsrendement	3,94%	7,29%	13,42%
Benchmarkrendement	2,28%	7,56%	13,82%
Kosten vermogensbeheerder in % van gem. belegd vermogen	0,317%	0,302%	0,300%
Transactiekosten in % van gem. belegd vermogen	0,108%	0,209%	0,318%

³ Vanaf 1 juli 2020 zijn er geen actieve deelnemers meer die pensioen opbouwen.

Premie, saldo overdracht van rechten, uitkeringen en kosten

Bedragen in € x 1.000	2021	2020	2019
Premiebijdragen	0	187	763
Saldo overdracht van rechten	-52	6	164.529
Pensioenuitkeringen	-5.861	-5.976	-6.033

Technische Voorzieningen

Bedragen in € x 1.000	2021	2020	2019
Gemiddelde gehanteerde rekenrente	0,51%	0,07%	0,62%
Actieven en arbeidsongeschikten	2.122	2.273	21.417
Gewezen Deelnemers	67.081	73.517	49.087
Pensioentrekkenden	73.813	78.527	78.263
Overige (oa schadereserve en IBNR)	4.075	4.159	168
Totaal	147.091	158.476	148.935

Dekkingsgraad

	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019
Actuele dekkingsgraad ultimo	127,8	117,9	121,1
Beleidsdekkingsgraad (december)	125,4	113,9	119,3

Belegd vermogen

Bedragen in € x 1.000	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019
Vastgoedbeleggingen	5.794	4.891	4.644
Aandelen	47.592	49.046	44.107
Vastrentende waarden	120.526	112.887	117.974
Derivaten*	10.057	15.866	9.075
Overige beleggingen	4.116	4.543	3.352
Totaal belegd vermogen	188.085	186.933	179.152

Beleggingsresultaat

Bedragen in € x 1.000	2021	2020	2019
Directe beleggingsopbrengsten	-3	423	461
Indirecte beleggingsopbrengsten, waarvan	7.435	12.420	21.072
- Beheerkosten	416	397	382
- Transactiekosten	202	375	536
Afslag op rendement voor weerstandsvermogen	2	-15	-33
Kosten van vermogensbeheer	175	144	125

13.2. Pensioenparagraaf

Aspect	Kenmerk
Karakter pensioenovereenkomst	Middelloodregeling (uitkeringsovereenkomst).
Standaard pensioendatum	De dag waarop de 68-jarige leeftijd wordt bereikt.
Ouderdomspensioen	Maximaal 1,125% van de pensioengrondslag (2021). – alleen van toepassing voor reeds arbeidsongeschikte deelnemers
Partnerpensioen (risicobasis of opbouwbasis)	Maximaal 0,788% van de pensioengrondslag (2021). – alleen van toepassing voor reeds arbeidsongeschikte deelnemers
Wezenpensioen (risicobasis of opbouwbasis)	Maximaal 0,158% van de pensioengrondslag (2021). – alleen van toepassing voor reeds arbeidsongeschikte deelnemers
Voortzetting deelname bij arbeidsongeschiktheid	De deelname wordt premievrij voortgezet op basis van een 6-klassen systeem als voldaan wordt aan de in de pensioenregeling opgenomen voorwaarden.
Flexibilisering	3. Vervroegen is mogelijk vanaf 5 jaar vóór de voor de betreffende deelnemer geldende AOW-leeftijd 4. Uitstel kan tot 5 jaar na de voor betreffende deelnemer geldende AOW-leeftijd 5. Hoog-laag 6. Uitrust partnerpensioen 7. Deeltijdpensioen

Premiebeleid

Het premiebeleid volgt een premie op basis van de UFR rekenrente zoals gepubliceerd door DNB per 30 september van enig jaar. Aanvullend vindt een toetsing plaats op basis van de rente per 30 november, indien op basis van de stand de premie wijzigt met meer dan 5% dan zal de premie gebaseerd worden op de rentestand van 30 november van enig jaar. Voor de premie geldt een maximale premie die is afgesproken met de werkgever(s). Deze maximale premie bedroeg in 2019: 28,0% en in 2020: 29,5% bedragen. In 2021 zou de premie 31% bedragen.

Aanvullend geldt een eis dat de premiedekkingsgraad minimaal gelijk is aan de volgende niveau's:

In 2019: 100%

In 2020: 105%

In 2021: 110%

Vanaf 2022: wordt dit gelijk gesteld aan het VEV.

Deze premie-eisen kunnen er toe leiden dat het opbouwpercentage dient te worden aangepast. Voor 2020 is het opbouwpercentage voor het ouderdomspensioen vastgesteld op 1,125% van de pensioengrondslag.

Vanaf 1 juli 2020 zijn er geen actieve deelnemers. In 2021 heeft er dan ook geen opbouw plaatsgevonden.

13.2.1 Toeslagbeleid

Het bestuur beslist jaarlijks of en in hoeverre binnen de kring een toeslag op pensioenaanspraken en pensioenrechten van de (gewezen) deelnemers, gewezen partners en pensioengerechtigden kan worden toegekend. Dit is afhankelijk van de financiële situatie. Voor het bepalen van de financiële situatie wordt uitgegaan van de beleidsdekkingsgraad ultimo oktober voorafgaand aan het eerstvolgende toeslagmoment. De toeslagambitie is een toeslag gemaximeerd op de stijging van het CBS-consumentenprijsindexcijfer afgeleid (CPI-afgeleid), over de periode van september tot september in het voorafgaande jaar.

Op 31 oktober 2021 was de beleidsdekkingsgraad 123,8%. Daarmee was er ruimte om volledig te indexeren. Het bestuur heeft daarop het besluit genomen om per 1 januari 2022 een toeslag ter grootte van 2,57% (=100% van de volledige prijsinflatie ad 2,57%) te verlenen voor PensioenfondsenKring1. Daarnaast is aanvullend 0,14% aan inhaalindexatie toegekend op basis van de maximale wettelijke rekenregels. Dit leidt in totaliteit tot een verhoging van 2,71%. De toeslagverlening is voor alle deelnemers gelijk en volgt, waar mogelijk, de prijsinflatie. Onderstaand zijn de verleende reguliere toeslagen vanaf 1 januari 2020 opgenomen. De toeslag per 1 januari 2022 is verwerkt in de verplichtingen per 31 december 2021.

Toeslagverlening

Toeslagverlening per 1 januari	Ambitie	Toegekend
2020	1,64%	1,44%
2021	0,99%	0,38%
2022	2,57%	2,71%
Cumulatieve achterstand		0,67%

De cumulatieve achterstand is een indicatief getal en betreft de achterstand bij het CB APF sinds de start van de kring. Bij toekenning van inhaalindexatie wordt gekeken naar de gecumuleerde achterstand per deelnemer. Daarbij zal ook de informatie over de achterstanden ontstaan in het verleden bij de deelnemers van Pensioenfondsenkring1 worden meegenomen. Deze achterstand kan voor een individuele deelnemer maximaal ca 12,5% bedragen.

13.2.2 Herstelplan

Er is op dit moment geen sprake van een reservetekort. Daarom heeft PensioenfondsenKring1 geen herstelplan.

13.2.3 Haalbaarheidstoets

Bij de start van Pensioenfondsenkring 1 per 1 januari 2019 is de aanvangshaalbaarheidstoets uitgevoerd. De ondergrenzen gehanteerd in de aanvangshaalbaarheidstoets zijn afgesproken in overleg met het BO Pensioenfondsenkring 1. In 2021 is een nieuwe haalbaarheidstoets uitgevoerd.

De uitkomsten van deze haalbaarheidstoets 2021 (HBT) zijn hieronder weergegeven met als vergelijking de vastgelegde risicohouding:

Tabel Haalbaarheidstoets 2021: Pensioenresultaten

Uitgangspositie	Grens	Pensioenresultaat	
		Risicohouding	Jaarlijkse HBT
Vereiste financiële Positie	Verwacht pensioenresultaat	92%	-
Feitelijke financiële Positie	Verwacht pensioenresultaat	95%	99%
	Maximale afwijking pensioenresultaat in slecht weer scenario	25%	11%

De uitkomsten op fondsniveau zijn het gemiddelde van de leeftijdscohorten, gewogen naar aantallen per cohort. Dit leidt tot een verwacht pensioenresultaat op fondsniveau van 99% en de afwijking van het verwacht pensioenresultaat in een slechtweerscenario van 11%. Dit sluit aan bij de vastgestelde ondergrenzen in de aanvangshaalbaarheidstoets.

13.2.4 Herverzekering

Voor Pensioenfondsenkring 1 is geen herverzekering afgesloten. Het overlijdensrisico en het arbeidsongeschiktheidsrisico worden binnen de kring door de deelnemers gedragen.

13.3. Financiële paragraaf

Dekkingsgraad

De ontwikkeling van de verschillende dekkingsgraden* gedurende het verslagjaar is als volgt:

	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019
Actuele dekkingsgraad	127,8%	117,9%	121,1%
Beleidsdekkingsgraad	125,4%	113,9%	119,3%
Reële dekkingsgraad*	102,9%	94,5%	97,6%
Vereiste dekkingsgraad	113,8%	113,4%	114,0%

* De verschillende dekkingsgraden worden toegelicht in de begrippenlijst (bijlage 1).

Kostenvoorziening

Voor de uitvoeringskosten is een kostenvoorziening gevormd. Deze is onderdeel van de totale voorziening. Aan deze kostenvoorziening worden jaarlijks de uitvoeringskosten onttrokken en het rendement van de kring wordt aan de kostenvoorziening toegevoegd. In 2021 leidt dit tot onderstaande verloop van de kostenvoorziening:

Bedragen in € x 1.000	2021	2020
Beginstand kostenvoorziening	3.935	3.943
Onttrekking uitvoeringskosten	-186	-244
Rendement	150	236
Eindstand kostenvoorziening	3.899	3.935

Eind 2021 is de kostenvoorziening ca 2,7% (2020: 2,5%) van de totale Technische Voorziening

Uitvoerings- en Vermogensbeheerkosten

De *administratieve uitvoeringskosten* omvatten:

- vaststellen en innen van de premie;
- registratie van pensioenaanspraken en –rechten;
- het betalen van de pensioenen;
- informatieverstrekking en communicatie met betrokkenen;
- bestuur;
- toezicht door toezichthouders.

De kosten per deelnemer zijn berekend o.b.v. actieven + uitkeringsgerechtigden, exclusief inactieve deelnemers.

Vanaf 1 januari 2019 is in de uitvoeringsovereenkomst betreffende kosten een duidelijker en transparanter onderscheid gemaakt in uitvoeringskosten (afname) en beleggingskosten (toename). Dit heeft ook invloed op de verantwoording van deze kosten. Deze nieuwe afspraken leiden op totaal niveau niet tot een hoger kostenniveau dan reeds met de kringen was afgesproken.

Uitvoeringskosten

Bedragen in € x 1.000	2021	2020	2019
Administratieve uitvoeringskosten	186	244	262
In euro's per deelnemer	214	271	263
Vermogensbeheerkosten	592	541	505
In percentage over het gemiddeld belegd vermogen	0,317%	0,302%	0,300%
Transactiekosten	202	375	536

Bedragen in € x 1.000	2021	2020	2019
In percentage over het gemiddeld belegd vermogen	0,108%	0,209%	0,318 %
Gemiddeld belegd vermogen	186.523	179.514	168.571

Transactiekosten

Tot de transactiekosten zijn gerekend de kosten voor aan- en verkoop van beleggingen, de kosten voor de acquisitie van illiquide beleggingen en de deelname in beleggingsfondsen. Kosten die niet zijn toebedeeld aan een van de drie categorieën zijn naar rato over deze drie categorieën verdeeld.

Vermogensbeheerkosten

Kosten vermogensbeheer omvatten:

1. kosten van fiduciair vermogensbeheer,
2. bewaarloon;
3. advieskosten;
4. performance gerelateerde kosten;
5. interne kosten (bijvoorbeeld kosten voor governance).

In dit bestuursverslag zijn de 'aanbevelingen over het afleggen van verantwoording over de kosten' van de Pensioenfederatie gevolgd. De gemaakte kosten, zoals hieronder opgenomen, zijn ook aan de toezichthouder (DNB) gerapporteerd.

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht.

Vermogensbeheerkosten	2021	2020	2019
Kosten van fiduciair vermogensbeheer	82	66	35
Vermogensbeheerkosten pensioenfonds en bestuursbureau	93	78	87
Bewaarloon		1	1
Advieskosten			-
Performance gerelateerde kosten			-
Interne kosten			-
Overige kosten			-
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën incl. overlay	416	396	382
Totaal	591	541	505

13.4. Vermogensbeheer

Deze paragraaf beschrijft de onderdelen van het beleggingsbeleid die specifiek voor de Pensioenfondsenkring 1 zijn ingericht. Het beleid en de ontwikkelingen die voor alle kringen gelijk zijn hebben wij beschreven in hoofdstuk 6. Pensioenfondsenkring 1 belegt in verschillende modules. Dit zijn de modules 'Inflatie, Rendement en Rente en de Matchingportefeuille'. Het beleid zoals dat in de verschillende modules is gevoerd en de resultaten hiervan zijn nader beschreven in hoofdstuk 6.

Als beleggingsdoel heeft het Centraal Beheer APF een zo hoog mogelijke opbrengst per ingelegde euro. Daarmee streven wij naar zoveel mogelijk inkomen voor later. De beleggingen worden zodanig vormgegeven dat deze passen binnen de aan te houden risicohouding.

13.4.1 Portefeuillewaarde en rendementen

In onderstaande tabellen worden de feitelijke verdeling van de portefeuilles en het rendement in Pensioenfondsenkring 1 weergegeven.

Kring PK1	Bedragen 2021	Verdeling 2021	Bedragen 2020	Verdeling
Rendement	65.794.941	35,0%	67.932.203	36,3%
Rente & Matching	109.469.585	58,2%	106.314.122	56,9%
Inflatie	12.556.641	6,7%	11.219.501	6,0%
Liquide Middelen	262.833	0,1%	1.467.456	0,8%
Totaal Assets	188.085.000	100,0%	186.933.282	100,0%

Kring PK1	Rendement 2021	Benchmark 2021	Rendement 2020	Benchmark 2020
Rendement	17,81%	14,49%	5,69%	7,09%
Rente	-1,50%	-2,86%	3,49%	3,39%
Matching	-29,55%	-29,54%	64,98%	65,01%
Inflatie	24,12%	24,85%	-5,12%	-7,31%
Liquide middelen		-0,05%		
Totaal Assets	3,94%	2,28%	7,29%	7,56%

In hoofdstuk 6 zijn de rendementen van de modules toegelicht.

13.4.2 Beheerkosten van het fonds

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht. Deze kosten bestaan over het verslagjaar uit de kosten voor fiduciair beheer en bewaarloon € 82 (2020: € 66).

De beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van beleggingsfondsen zijn gebracht zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen over het verslagjaar € 416 (2019: € 397). Transactiekosten zijn onderdeel van de aan- en verkooptransacties van beleggingen. Deze zijn eveneens onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen over het verslagjaar € 220 (2020: € 375). Gegeven de geringe omvang van het belegd vermogen en het transactievolume zijn deze kosten niet direct te relateren aan benchmarks, die gebaseerd zijn op grote vermogens en transactievolumes.

De beleggingscommissie bewaakt de ontwikkelingen van beheerd vermogen, vermogensrendementen en de kosten van het beheer nauwlettend en adviseert eventueel het bestuur ter zake.

De beleggingsopbrengsten bedroegen € 7.255 (2020: € 12.684) voor een vermogen dat steeg van € 186.933 tot € 188.085 per ultimo 2021.

13.5. Actuariële paragraaf

13.5.1 Analyse van het resultaat

Het resultaat van het verslagjaar bestaat uit de volgende componenten:

Bedragen in € x 1.000	2021	2020	2019
Beleggingsopbrengsten	17.036	-2.034	4.878
Premie	0	16	-66
Waardeoverdrachten	-4	-	30.172
Kosten	0	-	-
Uitkeringen	-2	13	-9
Overige kanssystemen	-725	-139	634
Toeslagverlening	-3.769	-584	-4.420
Incidentele mutaties	5	-155	247
Andere oorzaken	-2	-200	-2
Totaal	12.539	-3.083	31.434

Het totaalresultaat van € 12.539 wordt voornamelijk veroorzaakt door het resultaat op beleggingsopbrengsten in combinatie met de wijziging van de rentetermijnstructuur.

Uitsplitsing resultaat “beleggingsopbrengsten”

Bedragen in € x 1.000	2021	2020	2019
Beleggingsopbrengsten exclusief wijziging RTS TV	7.908	12.919	21.686
Wijziging RTS TV	9.128	-14.953	-16.808
Totaal resultaat beleggingsopbrengsten	17.036	-2.034	4.878

In het verslagjaar bedraagt het resultaat van PensioenfondsenKring1 € 12.539. Hieronder wordt een korte toelichting op de belangrijkste resultaten gegeven.

- Naast positieve rendementen leidt de gestegen rente tot een positief resultaat op beleggingen is ontstaan.
- Daar er geen actieve deelnemers meer zijn is het premieresultaat nihil.
- Op kans-systemen is een negatief resultaat ontstaan door een negatief resultaat op sterfte. Er is vooral een negatief resultaat op langlevens (€ -705) doordat minder zijn overleden dan op basis van de sterftekanen werd verwacht.
- De toeslagverlening per 1 januari 2022 is in het resultaat verwerkt.
- Eind van het jaar zijn de sterftegrondslagen aangepast wat tot een toename van de Technische Voorziening heeft geleid en is verwerkt onder overige mutaties.

13.5.2 Premies

De Pensioenwet schrijft voor dat de feitelijke premie, de gedempte kostendekkende premie en de (ongedempte) kostendekkende premie worden gekwantificeerd. De samenstelling van de premie is opgenomen in onderstaande tabel. Vanaf 1 juli 2020 worden er geen premies meer ontvangen, volledigheidshalve worden hieronder nog de premies 2020 getoond. In 2021 is de premie nihil.

Bedragen in € x 1.000	2021	2020
Feitelijke premie	0	187
Kostendekkende premie	0	195

Bedragen in € x 1.000	2021	2020
Gedempte kostendeekkende premie	0	127

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

Bedragen in € x 1.000	2021	2020
Nominaal pensioeninkoop	0	100
Risicokoopsom overlijdensrisico	0	13
Risicokoopsom Premievrijstelling	0	3
Solvabiliteitsopslag	0	11
Opslag pensioenuitvoeringskosten	0	0
Beschikbaar voor vorming algemene middelen	0	60
Totaal	0	187

In 2021 is de premie nihil, volledigheidshalve is hieronder de toelichting op de opslag uitvoeringskosten in 2020 opgenomen. De opslag uitvoeringskosten is in 2020 gelijk aan nul doordat in 2020 is overgestapt op de methode waarbij alle kosten vanuit de kostenvoorziening worden gefinancierd. Deze overgang heeft per 1 juli 2020 plaatsgevonden. De vrijval over de uitkeringen in de 1^e helft van 2020 is ook aan de totale kostenvoorziening toegevoegd. Daarna zijn alle kosten aan de kostenvoorziening onttrokken en het rendement van de kring wordt aan de kostenvoorziening toegevoegd. Het verloop van de kostenvoorziening is in paragraaf 13.3 opgenomen.

De samenstelling van de kostendeekkende premies is als volgt:

Bedragen in € x 1.000	Kostendeekkende premie	Gedempte kostendeekkende premie	Kostendeekkende premie	Gedempte kostendeekkende premie
	2021	2021	2020	2020
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	0	0	171	81
Solvabiliteitsopslag	0	0	24	11
Opslag pensioenuitvoeringskosten	0	0	0	0
Voorwaardelijke onderdelen	-	0	-	35
Totaal	0	0	195	127

13.5.3 Solvabiliteitstoets

Voor het bepalen van het VEV (de solvabiliteitstoets) maken wij gebruik van het standaardmodel. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van de kring. Op basis hiervan bedraagt het (M)VEV op 31 december 2021:

Bedragen in € x 1.000	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019
Aanwezig eigen vermogen	40.890	28.351	31.434
Minimaal vereist eigen vermogen	5.924	6.404	6.190
Vereist eigen vermogen	20.358	21.222	20.849

De vermogenspositie van PensioenfondsenKring1 kan als gevolg hiervan worden gekarakteriseerd als voldoende.

13.5.4 Bevindingen en oordeel certificerend actuaris

Opdracht

Door Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds te Zeist is voor collectiviteitkring Pensioenfondskring 1 aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2021.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 1.860.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 93.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn beoordeling van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds voor collectiviteitkring Pensioenfondskring 1 verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- Toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- Het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- De kostendeekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- Het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van de collectiviteitkring. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van de collectiviteitkring in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn, als geheel gezien, toereikende technische voorzieningen vastgesteld.

Het eigen vermogen van de collectiviteitkring is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De beleidsdekkingsgraad van de collectiviteitkring op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds voor collectiviteitkring Pensioenfondskring 1 is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangevane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening voldoende. Daarbij is in aanmerking genomen dat de mogelijkheden tot het realiseren van de beoogde toeslagen beperkt zijn. Voor de volledigheid merk ik op dat, als op balansdatum in de rentetermijnstructuur rekening zou worden gehouden met de UFR-methodiek zoals deze door DNB in 2022 wordt toegepast, mijn oordeel over de vermogenspositie niet zou wijzigen.

In het kader van dit oordeel wijs ik op de ontwikkelingen na balansdatum als gevolg van de Oekraïne crisis, zoals die door het pensioenfonds in het jaarverslag zijn toegelicht.

Rotterdam, 20 juni 2022

René van de Meerakker AAG

Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

13.6. Risicoparagraaf

De doelstellingen van de kring vinden hun basis in het pensioenreglement, de ambitie van de kring en de risicohouding. De financiële risico's op het gebied van verzekeren en beleggen liggen geheel op het niveau van de kringen. Op het niveau van het APF (de bedrijfsomgeving) worden, buiten het ondernemingsrisico, de overige risico's verder zoveel mogelijk beperkt.

Risicobeheersing

De beschrijving van de risicobeheersing is opgenomen in het hoofdstuk 4.2 en verder. De beschrijving is wat betreft de niet-financiële risico's van toepassing op het niveau van bedrijfsomgeving en alle pensioenkringen.

In de paragraaf risicobeheer in de jaarrekening van Pensioenfondsenkring 1 zijn tabellen opgenomen die inzicht geven in de samenstelling van de hieronder beschreven financiële risico's.

Doelstellingen en risicohouding

Uitgangspunt van het beleggingsbeleid van de kring is de ambitie en risicohouding van de deelnemers. Deze uitgangspunten zijn vastgesteld in overleg met het Belanghebbendenorgaan. Door middel van een ALM-studie is inzicht verkregen welke mate van beleggingsrisico nodig is om de doelstellingen van de kring te kunnen bereiken. Daarbij wordt rekening gehouden met een balans tussen de belangen van Deelnemers, Gewezen deelnemers en Pensioengerechtigden. In deze afweging spelen naast de dekkingsgraadontwikkeling onder andere het premie-, pensioen- en toeslagresultaat een rol.

De risicohouding van de kring komt voor de lange termijn tot uitdrukking in de door een kring gekozen ondergrenzen in het kader van de haalbaarheidstoets en voor de korte termijn in de hoogte van het dekkingsgraadrisico en de bandbreedte hiervoor. Het beleid is vastgelegd in de ABTN van de kring. In 2021 is de risicohouding van de kring niet veranderd.

Financieel Crisisplan

Voor Pensioenfondsenkring 1 is een crisisplan opgesteld. In dit crisisplan zijn de te nemen stappen en maatregelen weergegeven in specifieke (negatieve) scenario's. Het crisisplan geeft het bestuur een handvat ten aanzien van de wijze waarop het zal handelen in geval van een crisis. Het crisisplan is in 2021 niet gewijzigd.

13.6.1 Renterisico

Renterisico ontstaat doordat de looptijd van pensioenverplichtingen van nature langer is dan de looptijd van pensioenbeleggingen. Een verandering van de rente levert daardoor een resultaat op en heeft effect op de dekkingsgraad. Als er geen beheersmaatregelen worden genomen is dit risico zeer groot.

Een hogere renteafdekking helpt het fonds de kans en impact te beperken dat de verplichtingen niet op dezelfde wijze in waarde veranderen als de beleggingen.

Als de kring een reële indexatieambitie heeft, kan het volledig of grotendeels afdekken van het renterisico problemen opleveren. In het geval dat de inflatie onverwachts fors toeneemt, is het bijvoorbeeld aannemelijk dat ook de rente stijgt. Het renterisico wordt beheerst door te beleggen in Vastrentende Waarden en in Rente Overlay fondsen. Wij maken voor de Pensioenfondsenkring 1 gebruik van een strategie waarbij 60% van de rentegevoeligheid van de pensioenverplichtingen op basis van de marktrente wordt afgedekt.

De stijging van de swaprente droeg in 2021 positief bij aan de dekkingsgraad, doordat het renterisico niet volledig is afgedekt.

13.6.2 Marktrisico

Marktrisico is het risico dat (een categorie van) beleggingen minder waard worden door ontwikkelingen in de algemene economische of politieke situatie. Het pensioenfonds neemt bewust marktrisico op grond van het verwachte extra rendement dat een belegging in bijvoorbeeld aandelen zou kunnen opleveren boven risicoloos beleggen. Het beleggingsplan wordt opgesteld op basis van de beleggingsopdracht die is afgeleid uit de ALM-studie en de beleggingsbeginselen die als uitgangspunt voor het beleggingsbeleid gelden. Jaarlijks beoordeelt het bestuur op basis van de actuele ontwikkelingen of bijstelling gewenst is.

Bij de invulling en uitvoering van het beleggingsbeleid op grond van het prudent person beginsel wordt rekening gehouden met het concentratierisico en voldoende diversificatie toegepast.

13.6.3 Valutarisico

Valutarisico is het risico dat door verandering in valutakoersen de waarde van beleggingen in vreemde valuta daalt. Dit risico is voor de Pensioenfondsenkring 1 beperkt: het grootste gedeelte van de beleggingsportefeuille heeft de euro als onderliggende waarde. Voor het deel van de beleggingen dat niet in euro's genoteerd is het valutarisico afgedekt binnen de fondsen waarin wordt belegd. De wereldwijde aandelenportefeuille (ontwikkelde markten) en indirect vastgoed wordt voor 75% afgedekt. Het valutarisico op vastrentende waarden wordt voor 100% afgedekt. Exposure naar valuta's in opkomende landen dekt Centraal Beheer APF niet af.

13.6.4 Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet of nauwelijks verhandeld kunnen worden op de beurs. Met name het gebruik van derivaten voor het afdekken van renterisico en valutarisico veroorzaakt een liquiditeitsrisico doordat marktbewegingen tot grote hoeveelheden benodigd onderpand kunnen leiden. De kring belegt dusdanig dat de portefeuille zo goed mogelijk aan de liquiditeitsbehoefte kan voldoen. Een zeer groot deel van de portefeuille is belegd in effecten die worden verhandeld op openbare gereguleerde markten zoals een effectenbeurs. Hierdoor is het liquiditeitsrisico beperkt.

13.6.5 Kredietrisico

Kredietrisico is het risico dat de onderneming of staat waarin wordt belegd niet aan zijn betalingsverplichtingen kan voldoen. Daarnaast kan kredietrisico ontstaan bij gestructureerde producten, vorderingen op een tegenpartij of onderhandse derivatencontracten. Om dit risico te beheersen wordt het grootste deel van de beleggingsportefeuille belegd in effecten met een hoge kredietwaardigheid. Daarnaast worden transacties gespreid over meer aanbieders en wordt in sommige gevallen onderpand vereist.

13.6.6 Inflatierisico

Het inflatierisico betreft het risico dat inflatie de waarde van de beleggingen aantast (in termen van koopkracht). Dit risico wordt beheerst door beleggingen te kiezen die in waarde stijgen als er meer inflatie is. De Module Inflatie is hiervoor zeer geschikt.

13.6.7 Verzekeringstechnische risico's

Het verzekeringstechnische risico is het risico dat verliezen optreden als gevolg van afwijkende sterfte en arbeidsongeschiktheidsresultaten. De grondslagen voor het bepalen van het sterfterisico worden jaarlijks automatisch aangepast op basis van actuele CBS-cijfers. Het overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico is in Pensioenfondsenkring 1 niet afgedekt door herverzekering (zie 12.2.4)

13.7. Terugblik 2021

Pensioenfondsenkring1 is per 1 januari 2019 toegetreden tot het Centraal Beheer APF.

In 2021 is het onderzoek naar mogelijkheden om aan te sluiten bij een andere kring voortgezet. Op dit moment lopen de gesprekken met Kring Evenwicht om de mogelijkheden nader uit te werken.

In 2021 is een herstel ingezet op de financiële markten. Dat heeft geleid tot een verbetering van de dekkingsgraad. De dekkingsgraad is daardoor toegenomen met circa 10%-punt. Eind 2021 wordt ruim voldaan aan de vereisten van het VEV. Per 1 januari 2022 is er dan ook een volledige toeslag en een beperkte inhaaltoeslag toegekend.

Nieuwe UFR per 1 januari 2021 en effect per 1 januari 2022

De technische voorzieningen zijn vastgesteld op basis van de rentetermijnstructuur van De Nederlandsche Bank per 31 december 2020 en de factoren zoals genoemd in de grondslagen bij de jaarrekening.

Vanaf 2021 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur gebaseerd op een nieuwe UFR (ultimate forward rate). De nieuwe UFR parameters worden vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen ingevoerd. Met de stapsgewijze invoering zullen de nieuwe UFR parameters begin 2024 volledig zijn ingevoerd. DNB zal de rentetermijnstructuur in de periode tot 1 januari 2024 baseren op een gewogen gemiddelde van de rentetermijnstructuur op basis van de huidige en de nieuwe UFR-parameters, waarbij de gewichten jaarlijks op 1 januari met gelijke stappen aangepast worden. Deze stapsgewijze invoering zorgt ervoor dat het effect van de nieuwe UFR-methode op de dekkingsgraden van pensioenfondsen zich geleidelijk in de tijd materialiseert.

De Technische Voorziening ultimo 2021 is gebaseerd op de per 31 december 2021 door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur voor pensioenfondsen, gebaseerd op de huidige UFR parameters. Als de Technische Voorziening ultimo 2021 reeds gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn in 2022 dan zou de Technische Voorziening 147.647 bedragen. De actuele dekkingsgraad zou dan 127,3% bedragen. Bij toepassing van de UFR parameters die gelden in 2024, zou de Technische Voorziening 148.815 bedragen en de actuele dekkingsgraad 126,3%.

Tezamen met het effect van de verwachte daling van het tienjaars voortschrijdende gemiddelde van de rente zal een verhogend effect op de technische voorzieningen ontstaan wat een drukkend effect op de dekkingsgraad heeft.

13.8. Gebeurtenissen na balansdatum

Pensioenakkoord

Eind maart 2022 heeft het kabinet het wetsvoorstel "Wet toekomst pensioenen" naar de Tweede Kamer gestuurd. De komende periode zal dit besproken worden in de Kamer, maar ook binnen ons pensioenfonds. De wetgeving zal naar

verwachting eind 2022 definitief worden vastgesteld, waarna de wet per 1 januari 2023 zal ingaan. De projectgroep Expeditie Pensioenakkoord is aan de slag met de stappen die we als APF moeten nemen op de korte en langere termijn om de implementatie soepel te laten verlopen. In 2022 worden diverse plannen (per kring) uitgewerkt.

13.9. Verslag van het Belanghebbendenorgaan Pensioenfondskenkring 1

Inleiding

In dit verslag wordt gerapporteerd over de activiteiten van het Belanghebbendenorgaan Pensioenfondskenkring 1 (BOP) in 2021 en wordt een oordeel gegeven over het beleid en uitvoering van het bestuur.

In 2021 heeft het BOP de toekomstbestendigheid van de gesloten kring en de toekomstmogelijkheden besproken. Om als kring op de langere termijn toekomstbestendig te zijn is het nodig dat er pensioenfondsken tot Pensioenfondskenkring 1 of dat onze kring samengaat met een andere kring. In 2022 wordt deze discussie voortgezet, mede in het licht van de uitwerking van het nieuwe pensioenstelsel. Voorop blijft staan dat de kring open blijft voor nieuwe toetreders en dat een eventuele consolidatie voor het BOP alleen mogelijk is als dit in het belang van de deelnemer is.

Verklaring BOP

Het BOP geeft in dit verslag een oordeel over de verantwoording van het bestuur t.a.v. Pensioenfondskenkring 1 over het jaar 2021. Het BOP baseert zijn oordeel op contacten met het bestuur, het bestuursbureau, het jaarverslag 2021 en het rapport van de Raad van Toezicht. Het BOP acht de verkregen informatie voldoende om tot zijn oordeel te komen.

Taken en bevoegdheden

Het BOP let op de belangen van de gewezen deelnemers en gepensioneerden uit de kring. Het BOP heeft advies- en goedkeuringsrechten op diverse voorgenomen besluiten van het bestuur. Het bestuur legt verantwoording af aan het BOP over het beleid en de wijze waarop het beleid is uitgevoerd voor Pensioenfondskenkring 1.

De adviesrechten van het BOP richten zich onder meer op de Abtn van Pensioenfondskenkring 1 en het communicatie- en voorlichtingsbeleid van de kring. Goedkeuring wordt onder meer gevraagd voor het toeslagbeleid van de kring, vaststelling van het herstelplan voor de kring, en bij een eventuele vermindering van verworven pensioenaanspraken en rechten van de kring.

Bij een overgang naar een andere kring, in de vorm van een collectieve waardeoverdracht, heeft het BOP een goedkeuringsrecht.

Het BOP heeft in 2021 actief deelgenomen aan opleidingsbijeenkomsten en bestuursupdates en zich laten informeren over diverse zaken, waaronder de ontwikkelingen bij het fonds en de uitwerking van het Pensioenakkoord.

Aan het BOP is advies gevraagd over de aanpassingen in het uitvoeringsreglement en in de Abtn. Hierover is een positief advies gegeven. Over een update van het strategisch beleggingsbeleid 2020-2022 en het beleggingsplan 2022 is het BOP gevraagd een goedkeuring te geven. In het beleggingsplan 2022 is de allocatie van de beleggingen niet belangrijk gewijzigd. Daarmee is door het BOP ingestemd met de genoemde update en het beleggingsplan 2022.

Werkwijze en activiteiten in 2021

Ook in 2021 waren als gevolg van COVID-19 geen fysieke bijeenkomsten mogelijk. Alle overleggen en vergaderingen zijn in de vorm van video-vergaderingen gehouden.

Het BOP heeft in 2021 vier keer regulier vergaderd, daarnaast is twee keer met het bestuur en twee keer met de raad van toezicht regulier overleg gevoerd. Ook is meerdere keren in eigen kring en met delegaties van het bestuur en bestuursbureau gesproken over de toekomst van de kring. Het BOP constateert dat de samenwerking tussen BOP en bestuur verbeterd is, dit was ondermeer zichtbaar in de constructieve overleggen over de toekomst van de kring.

In december 2021 heeft het BOP, conform de Code Pensioenfondsken, een zelfevaluatie uitgevoerd. Daarbij zijn een aantal verbeterpunten geformuleerd. Deze verbeterpunten zien vooral op een goede planning en voorbereiding van beleidsmatige onderwerpen en op het creëren van nog meer impact als BO.

Financiële positie van de kring

De dekkingsgraad van de kring is in 2021 gestegen van 117,9% naar 127,8%. Deze stijging is veroorzaakt door zowel een hogere rente als het behaalde rendement. De beleggingsportefeuille van Pensioenfondskenkring 1 is voor ruim een derde ingevuld met de module rendement en het renterisico is afgedekt voor 60% via de module rente en de overlay. Voor verdere informatie verwijzen wij naar de jaarrekening.

De financiële positie van het fonds maakte het mogelijk te indexeren met 2,71%, inclusief een inhaaltoeslag van 0,14%. Er is geen sprake van een reservetekort, er is dus geen herstelplan.

Overige bevindingen en oordeel

Een aantal leden van het BOP hebben geparticipeerd in een klankbordgroep MVB waarin implementatie van de ESG-instrumenten is besproken. Dit was een constructief overleg waarbij de BO's goede input hebben kunnen leveren voor het bestuur. Ook is vanuit het BOP constructief geparticipeerd in de werkgroep governance waarin een vereenvoudiging van de overlegstructuur van de bestuurlijke organen van het fonds is voorbereid. Het BOP heeft ingestemd met deze governance-voorstellen, waarbij minder formele overleggen zullen plaatsvinden en er meer gewerkt gaat worden met klankbordgroepen, zoals die voor het MVB-beleid. Het BOP ziet deze informele overleggen als een goede mogelijkheid om met bestuur en overige BO's te sparren over actuele thema's en ontwikkelingen.

Het BOP is door het bestuur geïnformeerd over de stappen die door het fonds en door de uitvoeringsorganisatie gezet worden bij de uitwerking van het pensioenakkoord (wetsvoorstel Wet toekomst pensioenen). Het is daarbij nog onduidelijk wat exact de positie van gesloten kringen zonder werkgever in het nieuwe pensioenstelsel wordt.

Op basis van de ontvangen informatie en de toelichtingen die in de overleggen zijn gegeven door bestuur en bestuursbureau, komt het BOP tot een positief oordeel over het beleid en uitvoering door het bestuur over 2021.

Daarbij doet het BOP de volgende aanbevelingen voor het bestuur:

- Aandacht voor de (kosten)ontwikkelingen bij de uitvoerder; zo nodig een verdere uitwerking van een alternatief voor de pensioenuitvoering.
- Een goede belangenafweging bij de stappen die worden gezet in het kader van de toekomstbestendigheid van de kring, ook in het licht van de consequenties die de Wet toekomst pensioenen met zich meebrengt.

14. Verslag Kring RBS

14. Verslag Kring RBS

Binnen de Kring RBS wordt vanaf 1 maart 2017 de pensioenregeling van RBS uitgevoerd. Met ingang van 1 januari 2018 vindt geen nieuwe pensioenopbouw meer plaats. De kring heeft een goede financiële positie en streeft daarmee na om de pensioenaanspraken van de niet-actieve en gepensioneerde deelnemers jaarlijks met de prijsinflatie te verhogen.

In overleg met het BO wordt hierbij goed naar het beleggingsbeleid gekeken om gezamenlijk vast te stellen op welke wijze deze toeslagverlening ook op de langere termijn het beste waargemaakt kan worden. In 2020 is een ALM studie afgerond die heeft geleid tot een beperkte aanpassing van de beleggingsmix, daarbij is tevens besloten te sturen op een reële dekkingsgraad door bij een reële dekkingsgraad van 90% verder het risico af te bouwen zodat de toeslagverlening volledig kan worden toegekend. Begin 2021 werd deze aanpassing in het beleggingsbeleid doorgevoerd daar de reële dekkingsgraad 90% had bereikt, echter in de 2^e helft van 2021 liep de reële dekkingsgraad weer terug door de stijgende prijsinflatie, daarmee is het beleggingsbeleid weer aangepast.

In 2021 is op verzoek van het BO de toeslagmaatstaf aangepast. Deze was onbedoeld in 2018 aangepast naar de CBS prijsindex afgeleid. Dit is aangepast naar de toeslagmaatstaf CBS prijsindex niet-afgeleid. Dit heeft in 2021 geleid tot een aanvullende toekenning over de periode vanaf 2018. Alle aanspraken zijn daarom met 1,5% verhoogd. Daarnaast is een compensatie uitbetaald voor ingegane pensioenen over de periode vanaf 2018.

Nadere financiële informatie over Kring RBS is opgenomen in de financiële verantwoording (hoofdstuk 31).

14.1. Kerncijfers Kring RBS

Hierna genoemde bedragen zijn in euro x1.000, tenzij anders toegelicht.

	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017
Werkgevers	-	-	-	-	1
Deelnemers	1.837	1.839	1.846	1.849	1.867
Actieven en arbeidsongeschikten	17	18	20	20	
Gewezen deelnemers	1.602	1.635	1.656	1.687	1.740
Pensioengerechtigden	218	186	170	142	127
Toeslagverlening	4,24%**	0,99%	1,47%* en 1,64%		

*In 2019 is zowel de toeslag over 2018 (1,47%) als over 2019 (1,64%) verleend.

** Inclusief correctie ad 1,5% wegens de aanpassing van de maatstaf naar CBS Niet-Afgeleid.

Beleggingsperformance

	2021	2020	2019	2018	2017
Beleggingsrendement	6,26%	12,12%	17,58%	-0,84%	4,27%
Benchmarkrendement	4,92%	12,63%	18,04%	1,17%	4,08%
Kosten vermogensbeheerder in % van gem. belegd vermogen	0,289%	0,281%	0,247%	0,266%	0,254%
Transactiekosten in % van gem. belegd vermogen	0,189%	0,218%	0,140%	0,108%	0,077%

Premie, saldo overdracht van rechten, uitkeringen en kosten

Bedragen in € x 1.000	2021	2020	2019	2018	2017
Premiebijdragen	0	-	-	-	7.656
Saldo overdracht van rechten	-235	-540	-819	1.967	-767.812
Pensioenuitkeringen	-5.846	-5.033	-4.434	-3.884	-2.814

Technische Voorzieningen

Bedragen in € x 1.000	2021	2020	2019	2018	2017
Gemiddelde gehanteerde rekenrente	0,59%	0,23%	0,80%	1,48%	1,61%
Actieven en arbeidsongeschikten	1.529	1.828	1.676	1.205	965
Gewezen Deelnemers	538.605	608.537	541.779	450.614	434.578
Pensioentrekkenden	130.111	116.783	100.432	82.761	70.647
Overige (oa schadereserve en reservering toeslagverlening)	52.242	30.820	12.834	1.570	9.813
Totaal	722.487	757.968	656.721	536.150	516.003

Dekkingsgraad

	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017
Actuele dekkingsgraad ultimo	147,7	133,2	138,1	145,0	153,3
Beleidsdekkingsgraad (december)	143,5	129,1	139,5	151,9	149,9

Belegd vermogen

Bedragen in € x 1.000	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017
Vastgoedbeleggingen	74.047	68.382	39.554	35.641	35.688
Aandelen	276.324	276.512	197.744	155.371	173.895
Vastrentende waarden	537.701	436.035	548.834	466.273	461.976
Derivaten*	129.418	175.500	95.332	102.089	96.489
Overige beleggingen	49.074	52.414	24.454	17.066	27.676
Totaal belegd vermogen	1.066.564	1.008.643	905.918	776.440	795.724

* In 2018 zijn de Overlay fondsen onder Derivaten opgenomen. Voor de vergelijkbaarheid is de presentatie van 2017 aangepast.

Beleggingsresultaat

	2021	2020	2019	2018	2017
Directe beleggingsopbrengsten	34	1.377	1.451	70	6.281
Indirecte beleggingsopbrengsten, waarvan	65.261	108.157	134.015	-6.558	5.699
- Beheerkosten	2.335	2.096	1.805	2.111	1.979
- Transactiekosten	1.937	2.057	1.226	858	600
Afslag op rendement voor weerstandsvermogen	111	-203	-263	-38	26
Kosten van vermogensbeheer	615	562	351	198	460

14.2. Pensioenparagraaf

Aspect	Kenmerk
Karakter pensioenovereenkomst	Middelloodregeling (Uitkeringsovereenkomst) – er vindt echter geen opbouw meer plaats.
Standaard pensioendatum	De dag waarop de 68-jarige leeftijd wordt bereikt
Ouderdomspensioen	1,8750% van de pensioengrondslag (2021) – alleen van toepassing voor reeds arbeidsongeschikte deelnemers
Partnerpensioen (opbouwbasis)	1,3130% van de pensioengrondslag (2021) – alleen van toepassing voor reeds arbeidsongeschikte deelnemers
Wezenpensioen (opbouwbasis)	0,2630% van de pensioengrondslag (2021) – alleen van toepassing voor reeds arbeidsongeschikte deelnemers
Voortzetting deelname bij arbeidsongeschiktheid	De deelname wordt premievrij voortgezet op basis van een 6-klassen systeem als voldaan wordt aan de in de pensioenregeling opgenomen voorwaarden.
Flexibilisering	- Vanaf 1 januari 2018 is de pensioenregeling van Kring RBS gewijzigd waardoor het mogelijk is om de ingangsdatum van het ouderdomspensioen te vervroegen vanaf 10 jaar vóór de betreffende deelnemer de voor hem/haar geldende AOW-leeftijd bereikt. Vervroegen van het ouderdomspensioen tot 5 jaar voor de AOW-leeftijd is zonder meer mogelijk; indien de deelnemer wenst om het pensioen eerder in te laten gaan dan is dit onder voorwaarde dat er wordt gestopt met werken. - Uitstel kan tot 5 jaar na de voor betreffende deelnemer geldende AOW-leeftijd - Hoog-laag - Uitrui partnerpensioen - Deeltijdpensioen

14.2.1 Toeslagbeleid

Het bestuur beslist jaarlijks of en in hoeverre binnen de kring een toeslag op pensioenaanspraken en pensioenrechten van de (gewezen) deelnemers, gewezen partners en pensioengerechtigden kan worden toegekend. Dit is afhankelijk van de financiële situatie. Voor het bepalen van de financiële situatie wordt uitgegaan van de beleidsdekkingsgraad ultimo oktober voorafgaand aan het eerstvolgende toeslagmoment. De toeslagambitie was een toeslag gemaximeerd op de stijging van het CBS-consumentenprijsindexcijfer afgeleid (CPI-afgeleid), dit is in 2021 aangepast naar CPI niet-afgeleid. Dit daar was geconstateerd dat de aanpassing in 2018 onbedoeld was aangepast. De referteperiode blijft gelijk en betreft de periode van september tot september in het voorafgaande jaar.

Naar aanleiding van de aanpassing van de maatstaf zijn de aanspraken verhoogd met 1,5%. Daarnaast is voor de ingegane pensioenen een eenmalige compensatie toegekend over de periode 2018 tot en met 2021.

Op 31 oktober 2021 was de beleidsdekkingsgraad op een zodanig niveau, dat de toeslagambitie, de stijging van de Consumentenprijsindex (CPI) voor alle huishoudens niet-afgeleid, kon worden behaald. De CPI over de periode 1 oktober van 2020 tot 1 oktober 2021 was 2,70%

Het bestuur heeft daarop in december 2021 het besluit genomen om per 1 januari 2022 een toeslag te verlenen van 2,70% op de pensioenaanspraken van de deelnemers, de gewezen deelnemers en de pensioengerechtigden voor de Kring RBS. Dit betreft de maximaal te verlenen toeslag. Omdat per 1 januari 2022 ook de verhoging voor de correctie ad 1,5% is toegekend, bedraagt de totale verhoging per 1 januari 2022 4,24% (= 1,027 * 1,015 – 1). Deze toeslag is meegenomen in de technische voorzieningen per 31 december 2021.

Onderstaand zijn de verleende reguliere toeslagen vanaf 1 januari 2018 opgenomen.

Toeslagverlening

Toeslagverlening per 1 januari	Ambitie	Toegekend
2018	1,47%	1,47%
2019	1,47%	1,47%
2020	1,64%	1,64%
2021	0,99%	0,99%
2022	2,70%	2,70%
Cumulatieve achterstand	Geen achterstand	

Alle toeslagen zijn toegekend, er is geen achterstand.

14.2.2 Herstelplan

Er is op dit moment geen sprake van een reservetekort. Daarom heeft Kring RBS geen herstelplan.

14.2.3 Haalbaarheidstoets

De aanvangshaalbaarheidstoets is in 2017 voor het eerst uitgevoerd bij de start van Kring RBS. De ondergrenzen, gehanteerd in de aanvangshaalbaarheidstoets, zijn afgesproken in overleg met het BO RBS. De uitkomsten van de haalbaarheidstoets 2021 (HBT) zijn hieronder weergegeven met als vergelijking de vastgelegde risicohouding:

Tabel Haalbaarheidstoets 2021: Pensioenresultaten

Uitgangspositie	Grens	Pensioenresultaat	
		Risicohouding	Jaarlijkse HBT
Vereiste financiële Positie	Verwacht pensioenresultaat	90%	-
Feitelijke financiële Positie	Verwacht pensioenresultaat	95%	102%
	Maximale afwijking pensioenresultaat in slecht weer scenario	40%	0%

De uitkomsten op fondsniveau zijn het gemiddelde van de leeftijdscohorten, gewogen naar aantallen per cohort. Dit leidt tot een verwacht pensioenresultaat op fondsniveau van 102% en de afwijking van het verwacht pensioenresultaat in een slechtweerscenario van 0%. Het pensioenresultaat in het slechtweerscenario stijgt nagenoeg tot aan het maximale pensioenresultaat. De maximale afwijking van het pensioenresultaat in het slechtweerscenario is daardoor gelijk aan 0,1%. Dit sluit nog steeds aan bij de in 2017 vastgestelde ondergrenzen in de aanvangshaalbaarheidstoets.

14.2.4 Gesloten kring: beëindiging herverzekering per 31 december 2017

Door werkgever RBS is per 1 januari 2018 de pensioenopbouw bij Centraal Beheer APF beëindigd. Er is wel opbouw voor arbeidsongeschikte deelnemers met premievrijstelling. Hiermee is Kring RBS een gesloten kring. Wel is er sprake van (toekomstige) pensioenuitkeringen. De beide herverzekeringen (leven en arbeidsongeschiktheid) bij elipsLife zijn geëindigd per 31 december 2017.

14.3. Financiële paragraaf

Dekkingsgraad

De ontwikkeling van de verschillende dekkingsgraden* gedurende het verslagjaar is als volgt:

	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017
Actuele dekkingsgraad	147,7%	133,2%	138,1%	145,0%	153,3%
Beleidsdekkingsgraad	143,5%	129,1%	139,5%	151,9%	149,9%
Reële dekkingsgraad*	115,1%	104,9%	110,9%	121,3%	120,3%
Vereiste dekkingsgraad	115,0%	114,4%	113,6%	114,1%	114,4%

* De verschillende dekkingsgraden worden toegelicht in de begrippenlijst (bijlage 1).

Kostenvoorziening

Voor de uitvoeringskosten is een kostenvoorziening gevormd. Deze is onderdeel van de totale voorziening. Aan deze kostenvoorziening worden jaarlijks de uitvoeringskosten onttrokken en het rendement van de kring wordt aan de kostenvoorziening toegevoegd. In 2021 leidt dit tot onderstaande verloop van de kostenvoorziening:

Bedragen in € x 1.000	2021	2020
Beginstand kostenvoorziening	20.688	19.129
Onttrekking uitvoeringskosten	-586	-570
Rendement	1.303	2.129
Eindstand kostenvoorziening	21.405	20.688

Eind 2021 is de kostenvoorziening ca 3,0% (2020: ca 2,8%) van de totale Technische Voorziening

Uitvoerings- en Vermogensbeheerkosten

De *administratieve uitvoeringskosten* omvatten:

- vaststellen en innen van de premie;
- registratie van pensioenaanspraken en –rechten;
- het betalen van de pensioenen;
- informatieverstrekking en communicatie met betrokkenen;
- bestuur;
- toezicht door toezichthouders.

De kosten per deelnemer zijn berekend o.b.v. actieven + uitkeringsgerechtigden, exclusief inactieve deelnemers.

Vanaf 1 januari 2019 is in de uitvoeringsovereenkomst betreffende kosten een duidelijker en transparanter onderscheid gemaakt in uitvoeringskosten (afname) en beleggingskosten (toename). Dit heeft ook invloed op de verantwoording van deze kosten. Deze nieuwe afspraken leiden op totaal niveau niet tot een hoger kostenniveau dan reeds met de kringen was afgesproken.

Uitvoeringskosten

Bedragen in € x 1.000	2021	2020	2019	2018	2017*
Administratieve uitvoeringskosten	586	570	771	854	1.055
In euro's per deelnemer	2.494	2.794	4.056	5.272	7.378
Vermogensbeheerkosten	2.950	2.658	2.154	2.111	1.979
In percentage over het gemiddeld belegd vermogen	0,289%	0,281%	0,247%	0,266%	0,254%

Bedragen in € x 1.000	2021	2020	2019	2018	2017*
Transactiekosten	1.937	2.057	1.226	856	600
In percentage over het gemiddeld belegd vermogen	0,189%	0,218%	0,140%	0,108%	0,077%
Gemiddeld belegd vermogen	1.022.442	945.256	873.300	794.152	778.828

* De getallen in de kolom 2017 betreffen de periode van 1-3-2017 tot en met 31-12-2017.

Administratieve uitvoeringskosten

De kosten per deelnemer zijn berekend o.b.v. actieven + uitkeringsgerechtigden, exclusief inactieve deelnemers. Omdat de werkgever zijn activiteiten in Nederland heeft beëindigd, daalt het aantal actieven naar nihil waar het aantal inactieven even hard stijgt. Voor de berekening tellen alleen de actieven mee. Hierdoor ontstaan kosten per deelnemer die geen reëel beeld geven en niet kunnen worden vergeleken met een actief fonds.

Transactiekosten

Tot de transactiekosten zijn gerekend de kosten voor aan- en verkoop van beleggingen, de kosten voor de acquisitie van illiquide beleggingen en de deelname in beleggingsfondsen. Kosten die niet zijn toebedeeld aan een van de drie categorieën zijn naar rato over deze drie categorieën verdeeld.

Vermogensbeheerkosten

Kosten vermogensbeheer omvatten:

- kosten van fiduciair vermogensbeheer,
- bewaarloon;
- advieskosten;
- performance gerelateerde kosten; en
- interne kosten (bijvoorbeeld kosten voor governance).

In dit bestuursverslag zijn de 'aanbevelingen over het afleggen van verantwoording over de kosten' van de Pensioenfederatie gevolgd. De gemaakte kosten, zoals hieronder opgenomen, zijn ook aan de toezichthouder (DNB) gerapporteerd.

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht.

Vermogensbeheerkosten	2021	2020	2019	2018	2017*
Kosten van fiduciair vermogensbeheer	368	279	177	158	127
Vermogensbeheerkosten pensioenfondsen en bestuursbureau	247	283	174		
Bewaarloon			-	62	24
Advieskosten			-		-
Performance gerelateerde kosten			-		-
Interne kosten			-		-
Overige kosten			-		59
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën incl. overlay	2.335	2.096	1.803	1.891	1.770
Totaal	2.950	2.658	2.154	2.111	1.979

* De getallen in de kolom 2017 betreffen de periode van 1-3-2017 tot en met 31-12-2017.

14.4. Vermogensbeheer

Deze paragraaf beschrijft de onderdelen van het beleggingsbeleid die specifiek voor de Kring RBS zijn ingericht. Het beleid en de ontwikkelingen die voor alle kringen gelijk zijn hebben wij beschreven in hoofdstuk 6.

De Kring RBS belegt in verschillende modules. Dit zijn de modules 'Inflatie, Rendement en Rente en de Matchingportefeuille'. Op basis van een ALM studie is in 2021 een rente- en inflatiemandaat opgestart dat van toepassing is bij een reële dekkingsgraad hoger dan 90%. In juni is het mandaat gestart. Hiermee werd het marktrisico afgebouwd en inflatiebescherming gekocht. In oktober was de reële dekkingsgraad dermate gedaald, dat het mandaat weer is afgebouwd. Het heeft een positief resultaat opgeleverd. Het beleid zoals dat in de verschillende modules is gevoerd en de resultaten hiervan zijn nader beschreven in hoofdstuk 6.5.

Als beleggingsdoel heeft het Centraal Beheer APF: een zo hoog mogelijke opbrengst per ingelegde euro. Daarmee streven wij naar zoveel mogelijk inkomen voor later. De beleggingen worden zodanig vormgegeven dat deze passen binnen de aan te houden risicohouding.

14.4.1 Portefeuillewaarde en rendementen

In onderstaande tabellen worden de feitelijke verdeling van de portefeuilles en het rendement in kring RBS weergegeven.

Kring RBS	Bedragen 2021	Verdeling 2021	Bedragen 2020	Verdeling
Rendement	382.017.316	35,8%	382.987.515	38,0%
Rente & Matching	520.249.561	48,8%	461.781.975	45,8%
Inflatie	160.979.331	15,1%	159.359.364	15,8%
Liquide Middelen	3.317.792	0,3%	4.514.448	0,4%
Totaal Assets	1.066.564.000	100,0%	1.008.643.303	100,0%

Kring RBS	Rendement 2021	Benchmark 2021	Rendement 2020	Benchmark 2020
Rendement	17,75%	14,49%	5,60%	7,09%
Rente	-1,55%	-2,86%	3,48%	3,39%
Matching	-28,78%	-28,65%	65,49%	65,48%
Inflatie	24,39%	25,26%	-5,88%	-7,99%
Liquide middelen	-0,35%			
Totaal Assets	6,26%	4,92%	12,12%	12,63%

In hoofdstuk 6 zijn de rendementen van de modules toegelicht.

14.4.2 Beheerkosten van het fonds

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht. Deze kosten bestaan over het verslagjaar uit de kosten voor fiduciaal beheer en bewaarloon € 368 (2020: € 279).

De beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van beleggingsfondsen zijn gebracht zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen over het verslagjaar € 2.335 (2020: € 2.096). Transactiekosten zijn onderdeel van de aan- en verkooptransacties van beleggingen. Deze zijn eveneens onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen over het verslagjaar € 1.937 (2020: € 2.057).

De beleggingscommissie bewaakt de ontwikkelingen van beheerd vermogen, vermogensrendementen en de kosten van het beheer nauwlettend en adviseert eventueel het bestuur ter zake.

De beleggingsopbrengsten bedroegen € 64.569 (2020: € 108.769) voor een vermogen dat steeg van € 1.008.643 tot € 1.066.564 per ultimo 2021 in de Kring RBS.

14.5. Actuariële paragraaf

14.5.1 Analyse van het resultaat

Het resultaat van Kring RBS bestaat uit de volgende componenten:

Bedragen in € x 1.000	2021	2020	2019	2018	2017
Beleggingsopbrengsten	122.431	4.850	27.702	-33.392	17.987
Premie	0		-	-	4.449
Waardeoverdrachten	14	213	141	-39	241.352
Kosten	0	-	-	-737	84
Uitkeringen	0	18	-	-	7
Overige kanssystemen	-347	2.007	-140	-64	-257
Toeslagverlening	-28.582	-7.195	-18.395	-	-7.441
Incidentele mutaties	-79	1.571	-882	732	11.057
Andere oorzaken	-8	-8	-5	-286	8.052
Totaal	93.429	1.456	8.421	-33.786	275.290

Uitsplitsing resultaat “beleggingsopbrengsten”

Bedragen in € x 1.000	2021	2020	2019	2018	2017
Beleggingsresultaat exclusief wijziging RTS TV	67.177	108.691	136.123	-5.315	12.486
Wijziging RTS TV	55.254	-103.841	-108.421	-28.077	5.501
Totaal resultaat beleggingsopbrengsten	122.431	4.850	27.702	-33.392	17.987

In 2021 heeft het bestuur besloten om de pensioenen per 1 januari 2022 te verhogen met 4,24%. Deze toeslag is meegenomen in de technische voorzieningen per 31 december 2021.

Het resultaat bedraagt € 93.429 in het verslagjaar. Hieronder wordt een korte toelichting op de belangrijkste resultaten gegeven.

- De positieve rendementen hebben, in combinatie met de gestegen rente, geresulteerd in een positief resultaat op beleggingen.
- Daar er geen actieve deelnemers meer zijn is het premieresultaat nihil.
- Op kans-systemen is een negatief resultaat ontstaan dit bestaat uit het resultaat op sterfte, arbeidsongeschiktheid en flexibilisering. Het resultaat op sterfte is negatief door met name een hogere toekenning aan Nabestaandenpensioen. Het resultaat op langlevens is neutraal. Op kort leven wordt door de toegekende extra nabestaandenpensioenen een negatief resultaat geleden.
- De toeslagverlening per 1 januari 2022 is in het resultaat verwerkt.
- Eind van het jaar zijn de sterftegrondslagen aangepast wat tot een toename van de Technische Voorziening heeft geleid en is verwerkt onder overige mutaties.

14.5.2 Premies

Daar sinds 1 januari 2018 geen nieuwe opbouw meer plaatsvindt wordt er ook geen premie meer gestort in de kring.

14.5.3 Solvabiliteitstoets

Voor het bepalen van het VEV (de solvabiliteitstoets) maken wij gebruik van het standaardmodel. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van de kring. Op basis hiervan bedraagt het (M)VEV op 31 december 2021:

Bedragen in € x 1.000	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017
Aanwezig eigen vermogen	344.775	251.346	249.890	241.469	275.255
Minimaal vereist eigen vermogen	29.188	30.601	26.437	21.799	21.402
Vereist eigen vermogen	108.507	109.319	89.199	75.536	74.387

De vermogenspositie van Kring RBS kan als gevolg hiervan worden gekarakteriseerd als toereikende solvabiliteit.

14.5.4 Bevindingen en oordeel certificerend actuaris

Opdracht

Door Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds te Zeist is voor Kring RBS aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2021.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 10.120.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 506.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn beoordeling van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds voor Kring RBS verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van Kring RBS. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van de Kring in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn, als geheel gezien, toereikende technische voorzieningen vastgesteld.

Het eigen vermogen van kring RBS is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De beleidsdekkingsgraad van Kring RBS op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds voor Kring RBS is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening voldoende. Daarbij is in aanmerking genomen dat de mogelijkheden tot het realiseren van de beoogde toeslagen beperkt zijn. Voor de volledigheid merk ik op dat, als op balansdatum in de rentetermijnstructuur rekening zou worden gehouden met de UFR-methodiek zoals deze door DNB in 2022 wordt toegepast, mijn oordeel over de vermogenspositie niet zou wijzigen.

In het kader van dit oordeel wijs ik op de ontwikkelingen na balansdatum als gevolg van de Oekraïne crisis, zoals die door het pensioenfonds in het jaarverslag zijn toegelicht.

Rotterdam, 20 juni 2022

René van de Meerakker AAG

Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

14.6. Risicoparagraaf

De doelstellingen van de kring vinden hun basis in het pensioenreglement, de ambitie van de kring en de risicohouding. De financiële risico's op het gebied van verzekeren en beleggen liggen geheel op het niveau van de kringen. Op het niveau van het APF (de bedrijfsomgeving) worden, buiten het ondernemingsrisico, de overige risico's verder zoveel mogelijk beperkt.

Risicobeheersing

De beschrijving van de risicobeheersing is opgenomen in het hoofdstuk 4.2 en verder. De beschrijving is wat betreft de niet-financiële risico's van toepassing op het niveau van bedrijfsomgeving en alle pensioenkringen.

In de paragraaf risicobeheer in de jaarrekening van kring RBS zijn tabellen opgenomen die inzicht geven in de samenstelling van de hieronder beschreven financiële risico's.

Doelstellingen en risicohouding

Uitgangspunt van het beleggingsbeleid van de kring is de ambitie en risicohouding van de deelnemers. Deze uitgangspunten zijn vastgesteld in overleg met het Belanghebbendenorgaan. Door middel van een ALM-studie is inzicht verkregen welke mate van beleggingsrisico nodig is om de doelstellingen van de kring te kunnen bereiken. Daarbij wordt rekening gehouden met een balans tussen de belangen van Deelnemers, Gewezen deelnemers en Pensioengerechtigden. In deze afweging spelen naast de dekkingsgraadontwikkeling onder andere het premie-, pensioen- en toeslagresultaat een rol.

De risicohouding van de kring komt voor de lange termijn tot uitdrukking in de door een kring gekozen ondergrenzen in het kader van de haalbaarheidstoets en voor de korte termijn in de hoogte van het dekkingsgraadrisico en de bandbreedte hiervoor. Het beleid is vastgelegd in de Abtn van de kring. In 2021 is de risicohouding van de kring niet veranderd.

Financieel Crisisplan

Voor Kring RBS is een crisisplan opgesteld. In dit crisisplan zijn de te nemen stappen en maatregelen weergegeven in specifieke (negatieve) scenario's. Het crisisplan geeft het bestuur een handvat ten aanzien van de wijze waarop het zal handelen in geval van een crisis. Het crisisplan is in 2021 niet gewijzigd.

14.6.1 Renterisico

Renterisico ontstaat doordat de looptijd van pensioenverplichtingen van nature langer is dan de looptijd van pensioenbeleggingen. Een verandering van de rente levert daardoor een resultaat op en heeft effect op de dekkingsgraad. Als er geen beheersmaatregelen worden genomen is dit risico zeer groot.

Een hogere renteafdekking helpt het fonds de kans te beperken dat de verplichtingen niet op dezelfde wijze in waarde veranderen als de beleggingen. Daarentegen kan de kans op indexatie worden vergroot door de renteafdekking te verlagen. Als de kring een reële indexatieambitie heeft, kan het volledig of grotendeels afdekken van het renterisico problemen opleveren. In het geval dat de inflatie onverwachts fors toeneemt, is het bijvoorbeeld aannemelijk dat ook de rente stijgt.

Het renterisico wordt beheerst door te beleggen in Vastrentende Waarden en in Rente Overlay fondsen. De rentegevoeligheid van de Technische Voorziening wordt afgedekt. Maandelijks wordt bepaald of een rentetrigger is gepasseerd. De hoogte van de rentetrigger bepaalt de mate van renteafdekking; hiermee is sprake van een dynamische renteafdekking. In 2021 werd tot en met mei 65% van de rentegevoeligheid van de pensioenverplichtingen op basis van de marktrente afgedekt. Vanaf juni tot en met oktober werd op basis van het nieuwe rente- en inflatiemandaat 49% van de rentegevoeligheid afgedekt. Vanaf november was dit opnieuw 65%.

De stijging van de swaprente droeg in 2021 positief bij aan de dekkingsgraad

14.6.2 Marktrisiko

Marktrisiko is het risico dat (een categorie van) beleggingen minder waard worden door ontwikkelingen in de algemene economische of politieke situatie. Het pensioenfonds neemt bewust marktrisiko op grond van het verwachte extra rendement dat een belegging in bijvoorbeeld aandelen zou kunnen opleveren boven risicoloos beleggen. Het beleggingsplan wordt opgesteld op basis van de beleggingsopdracht die is afgeleid uit de ALM-studie en de beleggingsbeginselen die als uitgangspunt voor het beleggingsbeleid gelden. Jaarlijks beoordeelt het bestuur op basis van de actuele ontwikkelingen of bijstelling gewenst is.

Bij de invulling en uitvoering van het beleggingsbeleid op grond van het prudent person beginsel wordt rekening gehouden met het concentratierisico en voldoende diversificatie toegepast.

14.6.3 Valutarisiko

Valutarisiko is het risico dat door verandering in valutakoersen de waarde van beleggingen in vreemde valuta daalt d. Dit risico is voor de Kring RBS beperkt: het grootste gedeelte van de beleggingsportefeuille heeft de euro als onderliggende waarde. Voor het deel van de beleggingen dat niet in euro's wordt genoteerd is het valutarisiko afgedekt binnen de

fondsen waarin wordt belegd. De wereldwijde aandelenportefeuille (ontwikkelde markten) en indirect vastgoed wordt voor 75% afgedekt. Het valutarisico op vastrentende waarden wordt voor 100% afgedekt. Exposure naar valuta's in opkomende landen dekt Centraal Beheer APF niet af.

14.6.4 Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet of nauwelijks verhandeld kunnen worden op de beurs. Met name het gebruik van derivaten voor het afdekken van renterisico en valutarisico veroorzaakt een liquiditeitsrisico doordat marktbevingen tot grote hoeveelheden benodigd onderpand kunnen leiden. De kring belegt dusdanig dat de portefeuille zo goed mogelijk aan de liquiditeitsbehoefte kan voldoen. Een zeer groot deel van de portefeuille is belegd in effecten die worden verhandeld op openbare gereguleerde markten zoals een effectenbeurs. Hierdoor is het liquiditeitsrisico beperkt.

14.6.5 Kredietrisico

Kredietrisico is het risico dat de onderneming of staat waarin wordt belegd niet aan zijn betalingsverplichtingen kan voldoen. Daarnaast kan kredietrisico ontstaan bij gestructureerde producten, vorderingen op een tegenpartij of onderhandse derivatencontracten. Om dit risico te beheersen wordt het grootste deel van de beleggingsportefeuille belegd in effecten met een hoge kredietwaardigheid. Daarnaast worden transacties gespreid over meer aanbieders en wordt in sommige gevallen onderpand vereist.

14.6.6 Inflatieisico

Het inflatieisico betreft het risico dat inflatie de waarde van de beleggingen aantast (in termen van koopkracht). Dit risico wordt beheerst door beleggingen te kiezen die in waarde stijgen als er meer inflatie is. De Module Inflatie is hiervoor zeer geschikt.

Per 1 juni is als gevolg van stijging van de reële dekkingsgraad in april boven 90% het nieuw strategische beleid geïmplementeerd waarbij een deel van de Modules Rendement en Inflatie is afgebouwd en een inflatiehedge portefeuille is opgebouwd. Voor het afdekken van inflatieisico werd een discretionaire portefeuille met langlopende Franse en Duitse inflatiegerelateerde obligaties (ILB's) gebruikt. Eind september daalde de reële dekkingsgraad weer onder 85% als gevolg van het feit dat de reële verplichting deels was afgedekt. Per 1 november zijn de posities in de inflatiehedge portefeuille weer afgebouwd.

14.6.7 Verzekeringstechnische risico's

Het verzekeringstechnische risico is het risico dat verliezen optreden als gevolg van afwijkende sterfte en arbeidsongeschiktheidsresultaten. Kring RBS is een gesloten kring. De grondslagen voor het bepalen van het sterfterisico worden jaarlijks automatisch aangepast op basis van actuele CBS-cijfers. De herverzekeringen (leven en arbeidsongeschiktheid) zijn geëindigd per 31 december 2017 (zie 14.2.4).

14.7. Terugblik 2021

Door werkgever RBS wordt vanaf 1 januari 2018 geen nieuw pensioen meer opgebouwd bij Centraal Beheer APF. Hiermee is de Kring RBS een gesloten kring. Het vermogen van de kring wordt belegd conform het beleggingsbeleid dat is vastgelegd in de Abtn.

In 2020 is een ALM studie afgerond die heeft geleid tot een beperkte aanpassing van de beleggingsmix, daarbij is tevens besloten te sturen op een reële dekkingsgraad door bij een reële dekkingsgraad van 90% verder het risico af te bouwen zodat de toeslagverlening volledig kan worden toegekend. Begin 2021 werd deze aanpassing in het beleggingsbeleid doorgevoerd daar de reële dekkingsgraad 90% had bereikt, echter in de 2^e helft van 2021 liep de reële dekkingsgraad weer terug door de stijgende prijsinflatie, daarmee is het beleggingsbeleid weer aangepast.

In 2021 is verder op verzoek van het BO de toeslagmaatstaf aangepast. Deze was onbedoeld in 2018 aangepast naar de CBS prijsindex afgeleid. Dit is aangepast naar de toeslagmaatstaf CBS prijsindex niet-afgeleid. Dit heeft in 2021 ook geleid tot een aanvullende toekenning over de periode vanaf 2018. Alle aanspraken zijn daarom met 1,5% verhoogd.

In 2021 heeft het bestuur besloten om de pensioenen per 1 januari 2022 te verhogen met 2,7%.

Nieuwe UFR per 1 januari 2021 en effect per 1 januari 2022

Vanaf 2021 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur gebaseerd op een nieuwe UFR (ultimate forward rate). De nieuwe UFR parameters worden vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen ingevoerd. Met de stapsgewijze invoering zullen de nieuwe UFR parameters begin 2024 volledig zijn ingevoerd. DNB zal de rentetermijnstructuur in de periode tot 1 januari 2024 baseren op een gewogen gemiddelde van de rentetermijnstructuur op basis van de huidige en de nieuwe UFR-parameters, waarbij de gewichten jaarlijks op 1 januari met gelijke stappen aangepast worden. Deze stapsgewijze invoering zorgt ervoor dat het effect van de nieuwe UFR-methode op de dekkingsgraden van pensioenfondsen zich geleidelijk in de tijd materialiseert.

De Technische Voorziening ultimo 2021 is gebaseerd op de per 31 december 2021 door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur voor pensioenfondsen, gebaseerd op de huidige UFR parameters. Als de Technische Voorziening ultimo 2021 reeds gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn in 2022 dan zou de Technische Voorziening 729.759 bedragen. De actuele dekkingsgraad zou dan 146,2% bedragen. Bij toepassing van de UFR parameters die gelden in 2024, zou de Technische Voorziening 745.152 bedragen en de actuele dekkingsgraad 143,2%.

Tezamen met het effect van de verwachte daling van het tienjaars voortschrijdende gemiddelde van de rente zal een verhogend effect op de technische voorzieningen ontstaan wat een drukkend effect op de dekkingsgraad heeft.

14.8. Gebeurtenissen na balansdatum

Pensioenakkoord

Eind maart 2022 heeft het kabinet het wetsvoorstel “Wet toekomst pensioenen” naar de Tweede Kamer gestuurd. De komende periode zal dit besproken worden in de Kamer, maar ook binnen ons pensioenfonds. De wetgeving zal naar verwachting eind 2022 definitief worden vastgesteld, waarna de wet per 1 januari 2023 zal ingaan. De projectgroep Expeditie Pensioenakkoord is aan de slag met de stappen die we als APF moeten nemen op de korte en langere termijn om de implementatie soepel te laten verlopen. In 2022 worden diverse plannen (per kring) uitgewerkt.

14.9. Verslag van het Belanghebbendenorgaan RBS

Inleiding

2021 was een jaar waar we bij aanvang een voorstelling hadden dat we al lang voorbij de Covid crisis zouden zijn. En dat we een afdoende antwoord zouden hebben op de Covid pandemie via de beschikbaar gekomen vaccins, maar het virus heeft ons nog het gehele jaar in een ferme greep gehouden. De economie verraste ons in 2021 in positieve zin want de sterke krimp van 2020 werd gevolgd door een stevig maar onevenwichtig herstel. Inmiddels is onze economie groter dan voor het begin van de coronacrisis. De financiële markten laten niveaus zien van voor de pandemie, hoge waarderingen hangen in belangrijke mate samen met de lage rente, die wel een oplopende trend laat zien. De verwachtingen op hogere inflatie werden ook reëler naarmate het jaar vorderde.

Over het gehele jaar 2021 heeft onze kring RBS een positief beleggingsresultaat behaald, mede door het aantrekken van het renteniveau is onze dekkingsgraad gestegen van 133,2% per 1 januari naar 154,7% per 31 december 2021. De groei van het Centraal beheer APF heeft zich ook in 2021 doorgezet naar van vermogen onder beheer van Euro 7 miljard, wat een goed signaal is voor de bestendigheid van het APF. Wij blijven content over de constructieve samenwerking en communicatie tussen het bestuur en het belanghebbendenorgaan van Kring RBS (BO RBS) en het besluit is genomen om het contract met het Centraal Beheer APF voort te zetten.

Werkwijze van het BO RBS

Het belanghebbendenorgaan heeft wettelijke advies- en goedkeuringsrechten (artikel 115c van de Pensioenwet) en bewaakt of het bestuur de uitvoeringsovereenkomst en het pensioenreglement juist uitvoert. Uitgangspunt in het handelen van ieder individueel lid en het belanghebbendenorgaan als geheel is dat gehandeld wordt in het belang van alle belanghebbenden van de pensioenkring, rekening houdend met de korte- en langetermijneffecten van maatregelen. Het belanghebbendenorgaan beschrijft in het jaarverslag 2021 haar bevindingen over de werking van kring RBS.

Overleg van het BO RBS

Het BO RBS is in 2021 drie keer bij elkaar geweest om te vergaderen, onderling en met het bestuur. Dit was op 26 mei, 22 juni en 8 december. De vergaderingen van het BO RBS starten altijd met een vooroverleg met alleen de leden van het BO RBS waarna het overleg met het Bestuur plaatsvindt. Daarnaast overlegde het BO RBS tweemaal met de Raad van Toezicht, op 2 juni en op 15 december.

Instemmings- en Adviesaanvragen aan het BO RBS

Advies op de update van de actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN)

Advies ten aanzien van wijzigingen reglement belanghebbendenorgaan 2021

Instemming Strategisch beleggingsbeleid 2020-2022 update

Advies Beleggingsplan 2022

Oordeel over beleid van het Bestuur

Naast haar advies- en goedkeuringsrecht ziet het BO RBS ook toe dat het bestuur de uitvoerings- en pensioenovereenkomsten goed uitvoert en geeft ze een oordeel over het beleid dienaangaande van het Bestuur. In 2021 zijn de volgende beleidsterreinen onderwerp van gesprek geweest.

Governance

In de vergaderingen die het BO RBS heeft met het Bestuur, wordt het geïnformeerd over ontwikkelingen die spelen binnen en buiten het fonds. Zo zijn er in het afgelopen jaar wijzigingen in de governance en vergadercyclus voorgesteld om de doelmatigheid te vergroten en daarop is door de Belanghebbenden organen met instemming gereageerd.

Het BO RBS is tevreden over de open en transparante houding van het bestuur over deze onderwerpen. Het Belanghebbendenorgaan blijft toezien op een scherpe inzet van het Bestuur om een effectief tegenwicht te bieden aan de uitvoeringsorganisatie.

Het nieuwe pensioenakkoord en de verwachte gevolgen daarvan voor het pensioencontract van Kring RBS blijft een onderwerp van belang waarbij er goed gekeken zal worden naar de impact voor onze Kring RBS.

Communicatie

Het BO RBS is tevreden over de informatievoorziening van het bestuur aan het BO RBS.

Verder begint het communicatiebeleidsplan rondom de geformuleerde visie en missie van Centraal Beheer APF in 2020 zijn vruchten af te werpen. De kernwaarden van Centraal Beheer APF maar ook de inspraak van de belanghebbendenorganen; samen, professioneel, digitaal, innovatief en transparantie zijn goed verankerd. Samen werken we aan de verbeteringen rondom het in contact blijven met de deelnemers en het begrijpelijk overbrengen van de ontwikkelingen rondom pensioenzaken, wat nog steeds een uitdaging blijft. In 2022 zijn we aangevangen met een klankbordgroep deelnemerszaken die ten doel heeft om de connectie met de deelnemers te versterken en nog duidelijker voor het voetlicht te brengen welke onderwerpen door het BO RBS opgepakt worden namens alle deelnemers.

Financiële situatie en beleggingsbeleid

Het belanghebbendenorgaan heeft een goedkeuringsrecht ten aanzien van het strategische beleggingsbeleid. Verschillende onderdelen van dit beleid worden in de actualisatie van de beleggingscyclus periodiek herzien.

Het BO RBS heeft in 2021 een omzetting naar rente-afdekking op reële basis goedgekeurd, conform de beleggingsrichtlijnen die er afgesproken waren. Vanaf 1 juni 2021 wordt er reëel in plaats van nominaal gestuurd. Onze reële dekkingsgraad, die op dat moment hoger dan 90% was, stelt ons hiertoe in de gelegenheid. Het renteafdekkingspercentage en het inflatieafdekkingspercentage zijn afhankelijk van het verloop van de reële dekkingsgraad. Dit beleid moet leiden tot een grotere mate van koopkrachtbehoud. Hierbij blijven we kritisch kijken naar de uitvoeringskosten.

Ook is er een uitgebreide gedachte-uitwisseling geweest tussen BO en bestuur over de beleggingscategorie grondstoffen, specifiek over de vraag of dit het beste instrumentarium is om de langdurige inflatie bij te benen. Dit heeft

geleid tot een evaluatie van de effectiviteit van het beleid, waarvan de conclusie is dat de categorie grondstoffen voorlopig wordt gehandhaafd.

Het BO heeft geconstateerd dat Centraal Beheer APF een andere inflatiemaatstaf hanteerde dan het pensioenfonds RBS in het verleden. De inflatiemaatstaf waarop de Indexatie van onze pensioenaanspraken gebaseerd wordt is op verzoek van het BO aangepast, en een correctie heeft plaatsgevonden in het vierde kwartaal van 2021. De toeslagmaatstaf van Kring RBS is sinds toetreding bij CB APF in het pensioenreglement vastgelegd als CPI-afgeleid. Bij Pensioenfonds RBS was de toeslagmaatstaf CPI vastgelegd als de Prijsindex en die leidt in de regel tot een hogere toeslagverlening dan CPI-afgeleid. Gezien de hoogte van de dekkingsgraad van Kring RBS was wenselijk dit met terugwerkende kracht toe te passen en zodoende zoveel mogelijk van de beschikbare middelen in de kring ten goede te laten komen aan de belanghebbenden. Voor alle gewezen deelnemers en pensioengerechtigden is per 1 januari 2021 1,5% correctie toegepast over de aanspraken. Gepensioneerden hebben daarnaast een eenmalige uitbetaling ontvangen over de achterliggende periode.

Besproken is ook het beleid voor maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB) van het APF en de ambitie. Gebleken is dat de duurzame intenties van het belanghebbendenorgaan van Kring RBS wel iets hoger liggen dan die van het bestuur en een aantal andere kringen. Ook de beoordeling van klimaatrisico's bij beleggingsbeslissingen en de impact van MVB op het rendement is aan bod gekomen en de gesprekken daarover zullen gecontinueerd worden in 2022.

Belanghebbenden orgaan

Het einde van de termijn van de leden van het belanghebbendenorgaan liep in het eerste kwartaal van 2022 af en zijn er derhalve verkiezingen georganiseerd. Belangrijk hierin was dat we voorbereiden op een bestending en continuering van de kennis en historie die aanwezig was bij de overgang naar het Centraal Beheer APF. Het besluit is genomen om het aantal leden terug te brengen naar 6 en ook een vernieuwing te bewerkstelligen en tegelijkertijd ook verkiezingen te hebben. Met dank aan die deelnemers die zich bereid verklaard hebben om zich kandidaat te stellen hebben we de doelstelling behaald met 1 nieuw lid Jean Paul van Oudheusden en hebben we afscheid genomen van Adri Verzijl en Sanjin Nabuurs.

Aandachtspunten voor 2022

Het BO RBS vraagt het Bestuur om in 2022 extra aandacht te geven aan:

- Inflatieverwachtingen en beschermen van pensioen tegen inflatie;
- Pensioenakkoord: wat zal dit akkoord voor onze pensioenaanspraken en -uitkeringen gaan betekenen. Regulier overleg tussen het bestuur van het APF en het BO RBS om te bepalen of wij over kunnen gaan naar een nieuwe pensioenregeling en voor welke pensioenregeling alsdan gekozen zal worden;
- Maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB of ESG);
- De kostenontwikkeling naar de toekomst toe binnen het Centraal Beheer APF en in het algemeen.

Het bestuur heeft over verslagjaar 2021 verantwoording afgelegd aan het BO RBS en het BO RBS heeft in de bijeenkomst van 15 juni 2022 advies uitgebracht ten aanzien van het bestuursbesluit tot vaststelling van het bestuursverslag en de jaarrekening 2021. Het BO RBS spreekt zijn waardering uit voor de samenwerking met en de getoonde inzet van het Bestuur.

Amsterdam, juni 2022

Namens het Belanghebbendenorgaan van de Kring RBS bij het Centraal beheer APF

Idzard van Eeghen (voorzitter)

Karina van den Berg

Jacco Heemskerk

Eliane Kuiper

Stephan Mathu

Jean-Paul van Oudheusden

15. Verslag Kring Bavaria

15. Verslag Kring Bavaria

Sinds 1 april 2017 voert Centraal Beheer APF de pensioenregeling uit voor Swinkels Family Brewers N.V., Holland Malt B.V. en Bierbrouwerij de Koningshoeven B.V. in de eigen Kring Bavaria.

De werkgever stortte een vaste premie via een zogenaamde CDC-regeling in de kring. Daarmee werd de opbouw gefinancierd tegen een vastgesteld verwacht rendement. Deze financiering gold voor 5 jaar tot eind 2020.

Per 31 december 2020 heeft de werkgever de uitvoeringsovereenkomst beëindigd. De werkgever heeft in overleg met sociale partners besloten om nieuwe opbouw vanaf 2021 niet langer in kring Bavaria te laten plaatsvinden. Hiermee is de kring vanaf 1 januari 2021 een gesloten kring. De opbouw van de actieve deelnemers is vanaf 1 januari 2021 ondergebracht in Kring DC.

De financiële situatie van Kring Bavaria is zorgelijk. Daar eind 2020 de dekkingsgraad lager lag dan 90% is in 2021 een korting doorgevoerd. Bij het vaststellen van de korting is de dekkingsgraad verhoogd door het vermogen uit het premiedepot toe te voegen aan het totale vermogen. Hieruit resulteerde een dekkingsgraad van 88,8%. Daarmee werd per 31 december 2020 een korting van toepassing die een effect heeft van 1,2% verhoging van de dekkingsgraad tot 90%. Het bestuur heeft bij het besluit tot korting alle belangen gewogen en heeft dit besluit met goedkeuring van het belanghebbendenorgaan genomen. In paragraaf 15.2.1 is een nadere toelichting bij dit besluit opgenomen. De korting leidde uiteindelijk tot 1,3% verlaging van de aanspraken en pensioenrechten van de deelnemers. Deze korting is in de tweede helft van 2021 gecommuniceerd en verwerkt.

In 2021 is een herstel ingezet op de financiële markten. Dat heeft geleid tot een verbetering van de dekkingsgraad. De dekkingsgraad is daardoor toegenomen met circa 8%-punt. Eind 2021 wordt nog niet voldaan aan de vereisten van het MVEV. Het bestuur maakt daarom gebruik van de vrijstellingsregeling zoals deze in december 2021 door de minister is uitgebracht. Daarmee wordt een korting voorkomen.

Mogelijke overdracht naar Kring Premie per 1 juli 2022

De huidige financiële positie van Kring Bavaria in combinatie met de beëindiging van de uitvoeringsovereenkomst door de werkgever leidt ertoe dat artikel 150 in de pensioenwet van toepassing is. Dit houdt in dat de Kring Bavaria DNB op de hoogte heeft gebracht van de huidige situatie. Onderzocht wordt op welke wijze de verplichtingen in de komende periode elders zullen worden ondergebracht. Hierover heeft het bestuur in samenspraak met het belanghebbendenorgaan de verschillende mogelijkheden onderzocht. Het bestuur heeft in overleg met het belanghebbendenorgaan besloten om de verplichtingen over te dragen naar Kring Premie. Het streven is deze overdracht per 1 juli 2022 vorm te geven.

Nadere financiële informatie over Kring Bavaria is opgenomen in de financiële verantwoording (hoofdstuk 32).

15.1. Kerncijfers Kring Bavaria

Hierna genoemde bedragen zijn in euro x1.000, tenzij anders toegelicht.

	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017
Werkgevers	1	1	1	1	1
Deelnemers	2.148	2.175	2.043	1.930	1.839
Actieven en arbeidsongeschikten	37	37	954	908	891
Gewezen deelnemers*	1.757	1.812	780	709	637
Pensioengerechtigden	354	326	309	313	311
Toeslagverlening	-	-	-	-	-

* Op 31-12-2020 zijn vanwege het opzeggen van de uitvoeringsovereenkomst 976 deelnemers aangemerkt als gewezen deelnemer in Kring Bavaria.

Beleggingsperformance

	2021	2020	2019	2018	2017
Beleggingsrendement	1,36%	9,53%	16,55%	-0,11%	1,36%
Benchmarkrendement	0,00%	9,89%	16,92%	-0,41%	1,18%
Kosten vermogensbeheerder in % van gem. belegd vermogen	0,328%	0,326%	0,281%	0,275%	0,208%
Transactiekosten in % van gem. belegd vermogen	0,107%	0,191%	0,143%	0,096%	0,060%

Premie, saldo overdracht van rechten, uitkeringen en kosten

Bedragen in € x 1.000	2021	2020	2019	2018	2017
Premiebijdragen	-18	9.259	8.913	8.391	5.942
Saldo overdracht van rechten	-109	174	2	-	-201.227
Pensioenuitkeringen	-3.794	-3.645	-3.354	-3.220	-2.217

Technische Voorzieningen

Bedragen in € x 1.000	2021	2020	2019	2018	2017
Gemiddelde gehanteerde rekenrente	0,59%	0,23%	0,78%	1,45%	1,57%
Actieven en arbeidsongeschikten	1.940	2.116	142.734	116.209	112.364
Gewezen Deelnemers	209.868	240.501	64.898	47.978	40.932
Pensioentrekkenden	65.306	67.632	58.727	55.301	52.581
Overige (oa schadereserve en IBNR)	9.874	3.956	3.070	2.379	1.736
Totaal	286.988	314.205	269.429	221.867	207.613

Dekkingsgraad

	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017
Actuele dekkingsgraad ultimo	98,3	90,0	93,1	95,2	99,8
Beleidsdekkingsgraad (december)	94,8	86,3	93,3	98,8	97,2

Belegd vermogen

Bedragen in € x 1.000	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017
Vastgoedbeleggingen	14.437	12.923	10.833	10.572	9.930
Aandelen	58.365	60.309	50.367	37.840	41.052
Vastrentende waarden	166.282	152.179	158.973	128.698	123.435
Derivaten*	32.487	43.683	23.947	29.056	26.266
Overige beleggingen	9.403	10.778	6.966	5.050	6.494
Totaal belegd vermogen	280.974	279.872	251.086	211.436	207.177

* In 2018 zijn de Overlay fondsen onder Derivaten opgenomen. Voor de vergelijkbaarheid is de presentatie van 2017 aangepast.

Beleggingsresultaat

	2021	2020	2019	2018	2017
Directe beleggingsopbrengsten	-2	539	407	-52	65
Indirecte beleggingsopbrengsten, waarvan	4.176	23.710	34.533	-254	3.679
- Beheerkosten	619	583	506	570	421
- Performance gerelateerde kosten	1	-5	2	-	-

	2021	2020	2019	2018	2017
- Transactiekosten	297	502	344	201	122
Kosten van vermogensbeheer	290	279	168	12	30

15.2. Pensioenparagraaf

Aspect	Kenmerk
Karakter pensioenovereenkomst	Collectieve beschikbare premieovereenkomst
Standaard pensioendatum	De dag waarop de 68-jarige leeftijd wordt bereikt
Ouderdomspensioen	Bavaria-cao: 1,875% van de pensioengrondslag (2021) – alleen van toepassing voor reeds arbeidsongeschikte deelnemers Buiten-cao: 1,75% van de pensioengrondslag (2021) – alleen van toepassing voor reeds arbeidsongeschikte deelnemers
Partnerpensioen (op risicobasis) ⁴	Bavaria-cao: 1,125% (2021) van de pensioengrondslag – alleen van toepassing voor reeds arbeidsongeschikte deelnemers Buiten-cao: 1,050% (2021) van de pensioengrondslag – alleen van toepassing voor reeds arbeidsongeschikte deelnemers Het is ook mogelijk om aanvullend partnerpensioen over de periode tot 2006 op risicobasis te verzekeren als voldaan wordt aan de in de pensioenregeling opgenomen voorwaarden. Het bij Pensioenfonds Bavaria opgebouwde partnerpensioen vanaf 2006 tot en met 31-03-2017 is overgedragen aan Centraal Beheer APF.
Wezenpensioen (op risicobasis) ⁵	Bavaria-cao: 0,2625% (2020) van de pensioengrondslag – alleen van toepassing voor reeds arbeidsongeschikte deelnemers Buiten-cao: 0,2450% (2020) van de pensioengrondslag – alleen van toepassing voor reeds arbeidsongeschikte deelnemers Het is ook mogelijk om aanvullend wezenpensioen over de periode tot 2006 op risicobasis te verzekeren als voldaan wordt aan de in de pensioenregeling opgenomen voorwaarden. Het bij Pensioenfonds Bavaria opgebouwde wezenpensioen vanaf 2006 tot en met 31-03-2017 is overgedragen aan Centraal Beheer APF.
ANW-hiaat	Het ANW-hiaatpensioen is optioneel en bedraagt maximaal het bedrag als genoemd in artikel 17 eerste lid van de Algemene nabestaandenwet

⁴ Berekend over het aantal deelnemersjaren vanaf 1 april 2017 tot aan het overlijden en het resterend aantal jaren vanaf het overlijden tot aan de standaard pensioendatum.

⁵ Berekend over het aantal deelnemersjaren vanaf 1 april 2017 tot aan het overlijden en het resterend aantal jaren vanaf het overlijden tot aan de standaard pensioendatum.

Voortzetting deelname bij arbeidsongeschiktheid	De deelname wordt premievrij voortgezet op basis van een 6-klassen systeem als voldaan wordt aan de in de pensioenregeling opgenomen voorwaarden.
Flexibilisering	- Vervroegen is mogelijk vanaf 5 jaar vóór de voor de betreffende deelnemer geldende AOW-leeftijd - Uitstel kan tot 5 jaar na de voor betreffende deelnemer geldende AOW-leeftijd - Hoog-laag - Uitrui partnerpensioen - Deeltijdpensioen

Doordat de kring sinds 1 januari 2021 premievrij is wordt er geen premie geheven.

In Kring Bavaria was sprake van een premiedepot. De omvang van het premiedepot per ultimo 2020 was € 1.538. Deze waarde is per 31 december 2020 toegevoegd aan het totale vermogen van de kring. Dit vanwege het feit dat de kring per 1 januari 2021 premievrij is geworden en mede omdat het vermogen gebruikt wordt om het totale vermogen te verbeteren en de korting (zie paragraaf 15.2.1) te beperken.

15.2.1 Korting per 31 december 2020

Per 31 december 2020 had Kring Bavaria 6 meetmomenten op rij een beleidsdekkingsgraad die lager was dan het minimaal vereist eigen vermogen en de dekkingsgraad bij de laatste vaststelling ook onder dat niveau ligt.

Conform artikel 140 Pensioenwet dienden daarom maatregelen genomen te worden om weer te voldoen aan de vereisten zoals geformuleerd in artikel 131 Pensioenwet. De vrijstellingsregeling van de minister geeft ruimte om de verbetering van de dekkingsgraad te beperken tot 90% en gebruik te maken van een verlengingstermijn voor het herstelplan van 12 jaar.

Het bestuur heeft in overleg met het BO vastgesteld dat volstaan kon worden met een korting die leidt tot herstel van de dekkingsgraad tot 90%. Daarbij wordt gebruik gemaakt van de verlengingstermijn ten behoeve van het herstelplan tot 12 jaar. Daarmee heeft de korting in totaal een effect op de dekkingsgraad per 31 december 2020 van 1,2%. De generieke korting voor alle deelnemers die per 1 november 2021 wordt doorgevoerd bedroeg 1,3%.

Effecten zijn evenwichtig

Aangehouden is dat een korting tot 90% (ipv tot 104%) geen ongewenste financiële ontwikkeling tot gevolg heeft voor de betrokken deelnemers binnen de kring. De dekkingsgraad wordt als gevolg van de lagere korting jaarlijks met ca 0,1% verlaagd. Dit is daarmee evenwichtig voor alle betrokken deelnemers inclusief de niet-gepensioneerde deelnemers. Geconstateerd wordt dat Kring Bavaria binnen de gestelde termijn van 12 jaar voldoende herstelkracht heeft om te herstellen tot het VEV. Een grote korting op de uitkering van de gepensioneerde deelnemers wordt voorkomen.

De korting is voor iedereen gelijk (uniform) toegepast en niet gespreid

Het bestuur heeft bekeken of er uit het verleden situaties bekend zijn die aanleiding gaven om specifieke groepen op een andere wijze te behandelen. Deze situaties zijn er niet geweest. Het bestuur heeft vastgesteld dat differentiëren in de korting tussen groepen niet nodig en niet evenwichtig is. De korting is daarmee voor iedereen gelijk. Per 31 december is het premiedepot toegevoegd aan het vermogen. Dit verhoogt de dekkingsgraad met ca 0,5%.

Doordat een korting ineens lager uitvalt dan bij spreiding wordt dit als evenwichtig beschouwd. Daarbij zijn de budgettaire effecten voor gepensioneerde deelnemers acceptabel. Bij de huidige korting zal de koopkracht voor een gemiddelde deelnemer maximaal 0,5% dalen. Aanvullend wordt geconstateerd dat de korting ineens minder administratieve lasten met zich mee brengt en beter uitlegbaar is aan deelnemers.

In juli 2021 persoonlijke brief over hoogte korting

De korting is exact berekend op basis van de stand van het jaarwerk. De korting bedraagt 1,3% en deelnemers zijn in juli 2021 via een persoonlijke brief hierover geïnformeerd.

Per 31 december 2021 ook gebruik vrijstellingsregeling

Ondanks de verbetering van de dekkingsgraad per 31 december 2021 wordt eind 2021 nog niet voldaan aan de vereisten van het MVEV. Het bestuur maakt daarom gebruik van de vrijstellingsregeling zoals deze in december 2021 door de minister is uitgebracht. Daarmee wordt een korting in 2022 voorkomen.

15.2.2 Toeslagbeleid

Het bestuur beslist jaarlijks of en in hoeverre binnen de kring een toeslag op pensioenaanspraken en pensioenrechten van de (gewezen) deelnemers, gewezen partners en pensioengerechtigden kan worden toegekend. Dit is afhankelijk van de financiële situatie. Voor het bepalen van de financiële situatie wordt uitgegaan van de beleidsdekkingsgraad ultimo oktober voorafgaand aan het eerstvolgende toeslagmoment. De toeslagambitie is een toeslag gemaximeerd op de stijging van het CBS-consumentenprijsindexcijfer afgeleid (CPI-afgeleid), over de periode van september tot september in het voorafgaande jaar.

Op 31 oktober 2021 was de beleidsdekkingsgraad lager dan 110%. Het bestuur heeft daarop het besluit genomen om per 1 januari 2022 geen toeslag te verlenen voor Kring Bavaria.

Onderstaand zijn de verleende reguliere toeslagen vanaf 1 januari 2018 opgenomen.

Toeslagverlening

Toeslagverlening per 1 januari	Ambitie	Toegekend
2018	1,47%	0,00%
2019	1,47%	0,00%
2020	1,64%	0,00%
2021	0,99%	0,00%
2022	2,57%	0,00%
Cumulatieve achterstand		8,14%

De cumulatieve achterstand is een indicatief getal en betreft de achterstand bij het CB APF sinds de start van de kring. Bij toekenning van inhaalindexatie wordt gekeken naar de gecumuleerde achterstand per deelnemer.

15.2.3 Herstelplan

Op basis van het FTK moet een pensioenfonds een herstelplan opstellen indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad. De Kring Bavaria heeft in 2017 een herstelplan ingediend. In 2020 is het herstelplan geactualiseerd. Het geactualiseerde herstelplan gaat uit van een beleidsdekkingsgraad van 91,0% per 31 december 2021. De werkelijke beleidsdekkingsgraad per 31 december 2020 bedraagt 94,8%.

Op basis van de actualisatie van het herstelplan in 2021 blijkt dat de kring zonder aanvullende maatregelen binnen de verlengde termijn van 12 jaar uit herstel zal zijn. Naar verwachting zal de beleidsdekkingsgraad eind 2031 hoger zijn dan de vereiste dekkingsgraad.

15.2.4 Haalbaarheidstoets

Bij de start van Kring Bavaria in 2017 is de aanvangshaalbaarheidstoets uitgevoerd. De ondergrenzen gehanteerd in de aanvangshaalbaarheidstoets zijn afgesproken in overleg met het BO Bavaria. De uitkomsten van de haalbaarheidstoets 2021 (HBT) zijn hieronder weergegeven met als vergelijking de vastgelegde risicohouding:

Tabel Haalbaarheidstoets 2021: Pensioenresultaten

Uitgangspositie	Grens	Pensioenresultaat	
		Risicohouding	Jaarlijkse HBT
Vereiste financiële Positie	Verwacht pensioenresultaat	90%	
Feitelijke financiële Positie	Verwacht pensioenresultaat	80%	74%
	Maximale afwijking pensioenresultaat in slecht weer scenario	30%	34%

De uitkomsten op fondsniveau zijn het gemiddelde van de leeftijdscohorten, gewogen naar aantallen per cohort. Dit leidt tot een verwacht pensioenresultaat op fondsniveau van 74% en de afwijking van het verwacht pensioenresultaat in een slechtweerscenario van 34%. Dit is lager dan de in 2017 vastgestelde ondergrenzen in de aanvangshaalbaarheidstoets. De overschrijding van de ondergrenzen ontstaat doordat de toekomstige opbouw is ondergebracht in een Beschikbare Premieregeling in Kring DC. Naar aanleiding van de situatie van de kring wordt dan ook gekeken of de opgebouwde aanspraken kunnen worden ondergebracht in een andere kring. Op dit moment wordt bekeken of de opgebouwde aanspraken en pensioenen per 1 juli 2022 kunnen worden overgedragen aan Kring Premie. Dit verbetert de Pensioenresultaten en leidt tot een toekomstbestendige oplossing.

15.2.5 Herverzekering

Voor Kring Bavaria waren overeenkomsten met elipsLife AG gesloten voor het herverzekeren van het overlijdensrisico en het arbeidsongeschiktheidsrisico. Met een herverzekering wordt voorkomen dat door een overlijden of bij arbeidsongeschiktheid van deelnemers de toevoeging aan de technische voorziening tot een te hoge last leidt. Bij overlijden keert de verzekeraar een risicokapitaal uit. Bij arbeidsongeschiktheid keert de verzekeraar een arbeidsongeschiktheidskapitaal uit. In 2020 is het contract met de herverzekeraar voor 3 jaar verlengd. In de huidige situatie geldt dat de arbeidsongeschikte deelnemers nog voor overlijden zijn herverzekerd.

15.3. Financiële paragraaf

Dekkingsgraad

De ontwikkeling van de verschillende dekkingsgraden* gedurende het verslagjaar is als volgt:

	31-12-2021	31-12-2020 (na korting)	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017
Actuele dekkingsgraad	98,3%	90,0%	93,1%	95,1%	99,8%
Beleidsdekkingsgraad	94,8%	86,3%	93,3%	98,8%	97,2%
Reële dekkingsgraad*	76,3%	70,4%	74,6%	80,1%	78,2%
Vereiste dekkingsgraad	113,0%	112,2%	113,7%	114,3%	114,9%

* De verschillende dekkingsgraden worden toegelicht in de begrippenlijst (bijlage 1).

Kostenvoorziening

Voor de uitvoeringskosten is een kostenvoorziening gevormd. Per 1 januari 2021 is de kostenvoorziening als percentage TV als bedrag afgescheiden van de TV. En wordt de kostenvoorziening separaat behandeld. Deze is onderdeel van de totale voorziening. Aan deze kostenvoorziening worden jaarlijks de uitvoeringskosten onttrokken en het rendement van de kring wordt aan de kostenvoorziening toegevoegd. In 2021 leidt dit tot onderstaande verloop van de kostenvoorziening:

Bedragen in € x 1.000	2021
Beginstand kostenvoorziening	7.346
Onttrekking uitvoeringskosten	-/- 280
Rendement	87
Eindstand kostenvoorziening	7.153

Eind 2021 is de kostenvoorziening ca 2,6% van de totale Technische Voorziening

Uitvoerings- en Vermogensbeheerkosten

De *administratieve uitvoeringskosten* omvatten:

- vaststellen en innen van de premie;
- registratie van pensioenaanspraken en –rechten;
- het betalen van de pensioenen;
- informatieverstrekking en communicatie met betrokkenen;
- bestuur;
- toezicht door toezichthouders.

De kosten per deelnemer zijn berekend o.b.v. actieven + uitkeringsgerechtigden, exclusief inactieve deelnemers.

Vanaf 1 januari 2019 is in de uitvoeringsovereenkomst betreffende kosten een duidelijker en transparanter onderscheid gemaakt in uitvoeringskosten (afname) en beleggingskosten (toename). Dit heeft ook invloed op de verantwoording van deze kosten. Deze nieuwe afspraken leiden op totaal niveau niet tot een hoger kostenniveau dan reeds met de kringen was afgesproken.

Uitvoeringskosten

Bedragen in € x 1.000	2021	2020	2019	2018	2017**
Administratieve uitvoeringskosten	280	402	472	552	371
In euro's per deelnemer*	716	300	374	452	309
Vermogensbeheerkosten	909	857	676	570	421
In percentage van het gemiddeld belegd vermogen	0,328%	0,326%	0,281%	0,275%	0,208%
Transactiekosten	297	503	344	201	122
In percentage van het gemiddeld belegd vermogen	0,107%	0,191%	0,143%	0,096%	0,060%
Gemiddeld belegd vermogen	277.413	262.631	240.183	210.041	202.272

* Op 31-12-2020 zijn vanwege het opzeggen van de uitvoeringsovereenkomst 976 deelnemers aangemerkt als gewezen deelnemer in Kring Bavaria. Voor de berekening van de uitvoeringskosten per deelnemer zijn deze meegeteld als actieve deelnemer.

** De getallen in de kolom 2017 betreffen de periode van 1-4-2017 tot en met 31-12-2017.

Transactiekosten

Tot de transactiekosten zijn gerekend de kosten voor aan- en verkoop van beleggingen, de kosten voor de acquisitie van illiquide beleggingen en de deelname in beleggingsfondsen. Kosten die niet zijn toebedeeld aan een van de drie categorieën zijn naar rato over deze drie categorieën verdeeld.

Vermogensbeheerkosten

Kosten vermogensbeheer omvatten:

- kosten van fiduciair vermogensbeheer,
- bewaarloon;

- advieskosten;
- performance gerelateerde kosten;
- interne kosten (bijvoorbeeld kosten voor governance).

In dit bestuursverslag zijn de 'aanbevelingen over het afleggen van verantwoording over de kosten' van de Pensioenfederatie gevolgd. De gemaakte kosten, zoals hieronder opgenomen, zijn ook aan de toezichthouder (DNB) gerapporteerd.

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht.

Vermogensbeheerkosten	2021	2020	2019	2018	2017*
Kosten van fiduciair vermogensbeheer	160	148	49	42	33
Vermogensbeheer pensioenfonds en bestuursbureau	129	131	119	-	-
Bewaarloon			-	15	6
Performance gerelateerde kosten	1	-5	2	-	-
Overige kosten			-	-	1
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën incl. overlay	619	583	506	513	381
Totaal	910	857	676	570	421

* De getallen in de kolom 2017 betreffen de periode van 1-4-2017 tot en met 31-12-2017.

15.4. Vermogensbeheer

Deze paragraaf beschrijft de onderdelen van het beleggingsbeleid die specifiek voor de Kring Bavaria zijn ingericht. Het beleid en de ontwikkelingen die voor alle kringen gelijk zijn hebben wij beschreven in hoofdstuk 6.

Kring Bavaria belegt in verschillende modules. Dit zijn de modules 'Inflatie, Rendement en Rente en de Matchingportefeuille'. Het beleid zoals dat in de verschillende modules is gevoerd en de resultaten hiervan zijn nader beschreven in hoofdstuk 6.

Daarnaast belegt Kring Bavaria nog in de illiquide categorieën infrastructuur en private equity (deze zijn met de CWO meegekomen vanuit Pf Bavaria). Deze beleggingen worden afgebouwd.

Als beleggingsdoel heeft het Centraal Beheer APF een zo hoog mogelijke opbrengst per ingelegde euro. Daarmee streven wij naar zoveel mogelijk inkomen voor later. De beleggingen worden zodanig vormgegeven dat deze passen binnen de aan te houden risicohouding.

15.4.1 Portefeuillewaarde en rendementen

In onderstaande tabellen worden de feitelijke verdeling van de portefeuilles en het rendement in kring Bavaria weergegeven.

Kring Bavaria	Bedragen 2021	Verdeling 2021	Bedragen 2020	Verdeling
Rendement	80.590.302	28,7%	83.435.549	29,8%
Rente & Matching	168.966.599	60,1%	164.716.819	58,9%
Inflatie	31.325.343	11,2%	29.866.547	10,7%
Liquide Middelen	91.756	0,0%	1.852.606	0,7%
Totaal Assets	280.974.000	100,0%	279.871.521	100,0%

Kring Bavaria	Rendement 2021	Benchmark 2021	Rendement 2020	Benchmark 2020
Rendement	17,84%	14,51%	5,62%	7,10%
Rente	-1,51%	-2,86%	3,49%	3,39%
Matching	-29,64%	-29,62%	63,04%	63,10%
Inflatie	23,41%	24,11%	-5,64%	-6,99%
Totaal Assets	1,36%	0,00%	9,53%	9,89%

In hoofdstuk 6 zijn de rendementen van de modules toegelicht.

15.4.2 Beheerkosten van het fonds

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht. Deze kosten bestaan over het verslagjaar uit de kosten voor fiduciair beheer en bewaarloon € 160 (2020: € 148).

De beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van beleggingsfondsen zijn gebracht zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen over het verslagjaar € 619 (2020: € 583). Transactiekosten zijn onderdeel van de aan- en verkooptransacties van beleggingen. Deze zijn eveneens onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen over het verslagjaar € 297 (2020: € 503).

De beleggingscommissie bewaakt de ontwikkelingen van beheerd vermogen, vermogensrendementen en de kosten van het beheer nauwlettend en adviseert eventueel het bestuur ter zake.

De beleggingsopbrengsten bedroegen € 3.884 (2020: € 23.970) voor een vermogen dat steeg van € 279.872 tot € 280.974 per ultimo 2021.

15.5. Actuariële paragraaf

15.5.1 Analyse van het resultaat

Het resultaat van het verslagjaar bestaat uit de volgende componenten:

Bedragen in € x 1.000	2021	2020	2019	2018	1-4-2017 t/m 31-12-2017
Beleggingsopbrengsten	27.085	-18.063	-6.813	-10.434	3.713
Premie	-13	-1.923	252	699	214
Waardeoverdrachten	-10	-1	-	-	-5.978
Kosten	0	-	-	-188	-98
Uitkeringen	7	39	-34	-	-8
Overige kanssystemen	-423	836	-94	-627	45
Korting	-31	4.062	-	-	0
Incidentele mutaties	-218	858	-1.109	576	2.715
Andere oorzaken	75	-84	3	55	0
Totaal	26.472	-14.276	-7.795	-9.964	603

Uitsplitsing resultaat “beleggingsopbrengsten”

Bedragen in € x 1.000	2021	2020	2019	2018	1-4-2017 t/m 31-12-2017
Beleggingsresultaat exclusief wijziging RTS TV	5.428	24.867	35.306	235	4.062
Wijziging RTS TV	21.657	-42.930	-42.119	-10.669	-349
Totaal resultaat beleggingsopbrengsten	27.085	-18.063	-6.813	-10.434	3.714

Het resultaat bedraagt € 26.472 in het verslagjaar. Hieronder wordt een korte toelichting op de belangrijkste resultaten gegeven.

- De positieve rendementen in combinatie met de gestegen rente hebben geresulteerd in een positief resultaat op beleggingen
- Er zijn geen actieve deelnemers meer wel zijn er een beperkt aantal terugwerkende kracht mutaties geweest waardoor een negatief premieresultaat is ontstaan.
- Op kans-systemen is een negatief resultaat ontstaan dit bestaat uit het resultaat op sterfte, arbeidsongeschiktheid en flexibilisering en opvoer. Daarbij is met name een negatief resultaat op langlevens ontstaan doordat minder deelnemers zijn overleden dan verwacht.
- De korting is per 31 december 2020 reeds meegenomen in de TV. In het najaar is de korting effectief ook aangepast in de uitkeringen en aanspraken van de deelnemers. De administratieve afhandeling heeft nog geleid tot een beperkte aanpassing van de verplichtingen wat tot een negatief resultaat van 31K heeft geleid. van
- Eind van het jaar zijn de sterftegrondslagen aangepast wat leidt tot een verhoging van de Technische Voorziening. Dit is zichtbaar onder de post incidentele mutaties.

15.5.2 Premies

De Pensioenwet schrijft voor dat de feitelijke premie, de gedempte kostendeekkende premie en de (ongedempte) kostendeekkende premie worden gekwantificeerd. De samenstelling van de premie is opgenomen in onderstaande tabel.

Bedragen in € x 1.000	2021	2020	2019	2018	1-4-2017 t/m 31-12-2017
Feitelijke premie	-18	9.259	8.913	8.391	5.942
Kostendeekkende premie	0	12.577	9.752	8.905	6.351
Gedempte kostendeekkende premie	0	8.166	7.578	7.109	4.798

Door terugwerkende kracht mutaties heeft er een terugbetaling van 18K aan de werkgever plaatsgevonden in combinatie met de aanpassing van de opgebouwde aanspraken voor de desbetreffende deelnemers.

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

Bedragen in € x 1.000	2021	2020
Nominaal pensioeninkoop	0	6.565
Risicokoopsom overlijdensrisico	0	249
Risicokoopsom Premievrijstelling	0	393
Solvabiliteitsopslag	0	645
Opslag pensioenuitvoeringskosten	0	314

Bedragen in € x 1.000	2021	2020
Beschikbaar voor vorming algemene middelen	-18	1.093
Totaal	-18	9.259

De samenstelling van de kostendeekkende premies is als volgt:

Bedragen in € x 1.000	Kosten-dekkende premie	Gedempte kosten-dekkende premie	Kosten-dekkende premie	Gedempte kosten-dekkende premie
	2021	2021	2020	2020
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	0	0	10.785	4.711
Solvabiliteitsopslag	0	0	1.478	645
Opslag pensioenuitvoeringskosten	0	0	314	314
Voorwaardelijke onderdelen	-	0	-	2.496
Totaal	0	0	12.577	8.166

15.5.3 Solvabiliteitstoets

Voor het bepalen van het VEV (de solvabiliteitstoets) maken wij gebruik van het standaardmodel. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van de kring. Op basis hiervan bedraagt het (M)VEV op 31 december 2021:

Bedragen in € x 1.000	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017
Aanwezig eigen vermogen	-4.960	-31.432	-18.694	-10.854	-416
Minimaal vereist eigen vermogen	11.800	12.778	11.469	9.421	8.951
Vereist eigen vermogen	37.237	38.365	36.789	31.696	30.851

De vermogenspositie van Kring Bavaria kan als gevolg hiervan worden gekarakteriseerd als reservetekort.

15.5.4 Bevindingen en oordeel certificerend actuaris

Opdracht

Door Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds te Zeist is voor Kring Bavaria aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2021.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 2.780.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 139.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn beoordeling van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds voor Kring Bavaria verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van Kring Bavaria. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van de Kring in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn, als geheel gezien, toereikende technische voorzieningen vastgesteld. Het eigen vermogen van Kring Bavaria is op de balansdatum lager dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van de artikelen 131 (minimaal vereist eigen vermogen), 132 (vereist eigen vermogen) en 133 (dekking door waarden).

Met betrekking tot artikel 140 (maatregel minimaal vereist eigen vermogen) merk ik op dat Kring Bavaria gebruik heeft gemaakt van de ministeriële vrijstellingsregeling (in verband met uitzonderlijke omstandigheden) om geen

kortingsmaatregel toe te passen in 2022. De beleidsdekkingsgraad van Kring Bavaria op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds voor Kring Bavaria is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening slecht, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het minimaal vereist eigen vermogen. Voor de volledigheid merk ik op dat, als op balansdatum in de rentetermijnstructuur rekening zou worden gehouden met de UFR-methodiek zoals deze door DNB in 2022 wordt toegepast, mijn oordeel over de vermogenspositie niet zou wijzigen.

In het kader van dit oordeel wijs ik op de ontwikkelingen na balansdatum als gevolg van de Oekraïne crisis, zoals die door het pensioenfonds in het jaarverslag zijn toegelicht.

Rotterdam, 20 juni 2022

René van de Meerakker AAG

Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

15.6. Risicoparagraaf

De doelstellingen van de kring vinden hun basis in het pensioenreglement, de ambitie van de kring en de risicohouding. De risico's financiële op het gebied van verzekeren en beleggen liggen geheel op het niveau van de kringen. Op het niveau van het APF (de bedrijfsomgeving) worden, buiten het ondernemingsrisico, de overige risico's verder zoveel mogelijk beperkt.

Risicobeheersing

De beschrijving van de risicobeheersing is opgenomen in het hoofdstuk 4.2 en verder. De beschrijving is wat betreft de niet-financiële risico's van toepassing op het niveau van bedrijfsomgeving en alle pensioenkringen.

In de paragraaf risicobeheer in de jaarrekening van kring Bavaria zijn tabellen opgenomen die inzicht geven in de samenstelling van de hieronder beschreven financiële risico's.

Doelstellingen en risicohouding

Uitgangspunt van het beleggingsbeleid van de kring is de ambitie en risicohouding van de deelnemers. Deze uitgangspunten zijn vastgesteld in overleg met het Belanghebbendenorgaan. Door middel van een ALM-studie is inzicht verkregen welke mate van beleggingsrisico nodig is om de doelstellingen van de kring te kunnen bereiken. Daarbij wordt rekening gehouden met een balans tussen de belangen van Deelnemers, Gewezen deelnemers en Pensioengerechtigden. In deze afweging spelen naast de dekkingsgraadontwikkeling onder andere het premie-, pensioen- en toeslagresultaat een rol.

De risicohouding van de kring komt voor de lange termijn tot uitdrukking in de door een kring gekozen ondergrenzen in het kader van de haalbaarheidstoets en voor de korte termijn in de hoogte van het dekkingsgraadrisico en de bandbreedte hiervoor. Het beleid is vastgelegd in de ABTN van de kring. In 2021 is de risicohouding van de kring niet veranderd.

Financieel Crisisplan

Voor Kring Bavaria is een crisisplan opgesteld. In dit crisisplan zijn de te nemen stappen en maatregelen weergegeven in specifieke (negatieve) scenario's. Het crisisplan geeft het bestuur een handvat ten aanzien van de wijze waarop het zal handelen in geval van een crisis. Het crisisplan is in 2021 niet gewijzigd.

15.6.1 Renterisico

Renterisico ontstaat doordat de looptijd van pensioenverplichtingen van nature langer is dan de looptijd van pensioenbeleggingen. Een verandering van de rente levert daardoor een resultaat op en heeft effect op de dekkingsgraad. Als er geen beheersmaatregelen worden genomen is dit risico zeer groot.

Een hogere renteafdekking helpt het fonds de kans en impact te beperken dat de verplichtingen niet op dezelfde wijze in waarde veranderen als de beleggingen.

Als de kring een reële indexatieambitie heeft, kan het volledig of grotendeels afdekken van het renterisico problemen opleveren. In het geval dat de inflatie onverwachts fors toeneemt, is het bijvoorbeeld aannemelijk dat ook de rente stijgt.

Het renterisico wordt beheerst door te beleggen in Vastrentende Waarden en in Rente Overlay fondsen. Het doel in 2021 is om 60% van de mutatie van de pensioenvoorziening als gevolg van een verandering van UFR rentecurve af te dekken. Dit komt overeen met een rente-afdekking op marktwaarde van 45%. Vanaf 1 januari 2021 wordt de rente-afdekking gebaseerd op marktrente-afdekking. Daarmee is de rente-afdekking gelijk aan de 45% van de mutatie als gevolg van een verandering in de marktrentecurve.

Door op marktrente af te dekken is er in het uitvoeren van het rente-afdeckingsbeleid geen gevoeligheid meer voor beleidswijzigingen ten aanzien van de UFR rentecurve. Het wijzigen van deze doelstelling leidt op het moment van overgang niet tot transacties.

De stijging van de swaprente droeg in 2021 positief bij aan de dekkingsgraad, doordat het renterisico niet volledig is afgedekt.

15.6.2 Marktrisico

Marktrisico is het risico dat (een categorie van) beleggingen minder waard worden door ontwikkelingen in de algemene economische of politieke situatie. Het pensioenfonds neemt bewust marktrisico op grond van het verwachte extra rendement dat een belegging in bijvoorbeeld aandelen zou kunnen opleveren boven risicoloos beleggen. Het beleggingsplan wordt opgesteld op basis van de beleggingsopdracht die is afgeleid uit de ALM-studie en de beleggingsbeginselen die als uitgangspunt voor het beleggingsbeleid gelden. Jaarlijks beoordeelt het bestuur op basis van de actuele ontwikkelingen of bijstelling gewenst is.

Bij de invulling en uitvoering van het beleggingsbeleid op grond van het prudent person beginsel wordt rekening gehouden met het concentratierisico en voldoende diversificatie toegepast.

15.6.3 Valutarisico

Valutarisico is het risico dat door verandering in valutakoersen de waarde van beleggingen in vreemde valuta daalt. Dit risico is voor de kring Bavaria beperkt: het grootste gedeelte van de beleggingsportefeuille heeft de euro als onderliggende waarde. Voor het deel van de beleggingen dat niet in euro's wordt genoteerd is het valutarisico afgedekt binnen de fondsen waarin wordt belegd. De wereldwijde aandelenportefeuille (ontwikkelde markten) en indirect vastgoed wordt voor 75% afgedekt. Het valutarisico op vastrentende waarden wordt voor 100% afgedekt. Exposure naar valuta's in opkomende landen dekt Centraal Beheer APF niet af.

15.6.4 Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet of nauwelijks verhandeld kunnen worden op de beurs. Met name het gebruik van derivaten voor het afdekken van renterisico en valutarisico veroorzaakt een liquiditeitsrisico doordat marktbewegingen tot grote hoeveelheden benodigd onderpand kunnen leiden. De kring belegt dusdanig dat de portefeuille zo goed mogelijk aan de liquiditeitsbehoefte kan voldoen. Een zeer groot deel van de portefeuille is belegd in effecten die worden verhandeld op openbare gereguleerde markten zoals een effectenbeurs. Hierdoor is het liquiditeitsrisico beperkt.

15.6.5 Kredietrisico

Kredietrisico is het risico dat de onderneming of staat waarin wordt belegd niet aan zijn betalingsverplichtingen kan voldoen. Daarnaast kan kredietrisico ontstaan bij gestructureerde producten, vorderingen op een tegenpartij of

onderhandse derivatencontracten Om dit risico te beheersen wordt het grootste deel van de beleggingsportefeuille belegd in effecten met een hoge kredietwaardigheid. Daarnaast worden transacties gespreid over meer aanbieders en wordt in sommige gevallen onderpand vereist.

15.6.6 Inflatierisico

Het inflatierisico betreft het risico dat inflatie de waarde van de beleggingen aantast (in termen van koopkracht). Dit risico wordt beheerst door beleggingen te kiezen die in waarde stijgen als er meer inflatie is. De Module Inflatie is hiervoor zeer geschikt.

15.6.7 Verzekeringstechnische risico's

Het verzekeringstechnische risico is het risico dat verliezen optreden als gevolg van afwijkende sterfte en arbeidsongeschiktheidsresultaten. De grondslagen voor het bepalen van het sterfterisico worden jaarlijks automatisch aangepast op basis van actuele CBS-cijfers. Het overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico wordt beheerst door herverzekering (zie 15.2.5).

15.7. Terugblik 2021

Eind 2020 was de financiële positie van Kring Bavaria zodanig dat een korting moest worden doorgevoerd in 2021. Doordat de vrijstellingsregeling door de minister was verlengd is het mogelijk de korting te beperken tot een verlaging van 1,3% op alle pensioenen. Daarmee is de dekkingsgraad verhoogd naar 90% per 31 december 2020. In juli 2021 zijn alle deelnemers hierover via een persoonlijke brief geïnformeerd. De korting is per 1 november 2021 effectief geworden.

In 2021 is de dekkingsgraad door de positieve ontwikkelingen op de financiële markten met ca 8% punt toegenomen. Ondanks deze toename is de dekkingsgraad nog lager dan het benodigde MVEV. Doordat de minister de vrijstellingsregeling heeft verlengd, mede in het licht van de aanstaande nieuwe pensioenwetgeving, is een nieuwe korting niet nodig. Het bestuur maakt gebruik van de vrijstellingsregeling. Het bestuur heeft daarbij alle belangen afgewogen en vastgesteld dat het evenwichtig is om gebruik te maken van de vrijstellingsregeling. Daarbij is geconstateerd dat ondanks de huidige financiële positie er nog steeds voldoende herstelkracht is om de dekkingsgraad binnen 10 jaar op het vereiste niveau te krijgen. Het leidt dus niet tot onevenwichtige situaties voor de deelnemers die nu nog niet met pensioen zijn. De deelnemers zijn hierover geïnformeerd.

Mogelijke overdracht naar Kring Premie per 1 juli 2022

De werkgever heeft de uitvoeringsovereenkomst opgezegd en de opbouw vanaf 1 januari 2021 ondergebracht in Kring DC. De huidige financiële positie van Kring Bavaria in combinatie met de beëindiging van de uitvoeringsovereenkomst door de werkgever leidt ertoe dat artikel 150 in de pensioenwet van toepassing is. Dit houdt in dat de Kring Bavaria DNB op de hoogte heeft gebracht van de huidige situatie. Het bestuur heeft in samenspraak met het belanghebbendenorgaan de toekomstmogelijkheden onderzocht op welke wijze de verplichtingen in de komende periode elders kunnen worden ondergebracht. Het bestuur heeft in overleg met het belanghebbendenorgaan besloten om de verplichtingen over te dragen naar Kring Premie. Het streven is deze overdracht per 1 juli 2022 vorm te geven.

Nieuwe UFR per 1 januari 2021 en effect per 1 januari 2022

Vanaf 2021 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur gebaseerd op een nieuwe UFR (ultimate forward rate). De nieuwe UFR parameters worden vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen ingevoerd. Met de stapsgewijze invoering zullen de nieuwe UFR parameters begin 2024 volledig zijn ingevoerd. DNB zal de rentetermijnstructuur in de periode tot 1 januari 2024 baseren op een gewogen gemiddelde van de rentetermijnstructuur op basis van de huidige en de nieuwe UFR-parameters, waarbij de gewichten jaarlijks op 1 januari met gelijke stappen aangepast worden. Deze stapsgewijze invoering zorgt ervoor dat het effect van de nieuwe UFR-methode op de dekkingsgraden van

pensioenfondsen zich geleidelijk in de tijd materialiseert.

De Technische Voorziening ultimo 2021 is gebaseerd op de per 31 december 2021 door DNB gepubliceerde rentermijnstructuur voor pensioenfondsen, gebaseerd op de huidige UFR parameters. Als de Technische Voorziening ultimo 2021 reeds gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn in 2022 dan zou de Technische Voorziening 289.945 bedragen. De actuele dekkingsgraad zou dan 97,3% bedragen. Bij toepassing van de UFR parameters die gelden in 2024, zou de Technische Voorziening 296.245 bedragen en de actuele dekkingsgraad 95,2%.

Tezamen met het effect van de verwachte daling van het tienjaars voortschrijdende gemiddelde van de rente zal een verhogend effect op de technische voorzieningen ontstaan wat een drukkend effect op de dekkingsgraad heeft.

15.8. Gebeurtenissen na balansdatum

In mei is het akkoord van DNB ontvangen op het ingediende herstelplan per 31 december 2021. Daarmee heeft Kring Bavaria aangetoond dat de Kring binnen 10 jaar voldoende kan herstellen tot het Vereist Eigen Vermogen zonder aanvullende maatregelen.

Pensioenakkoord

Eind maart 2022 heeft het kabinet het wetsvoorstel “Wet toekomst pensioenen” naar de Tweede Kamer gestuurd. De komende periode zal dit besproken worden in de Kamer, maar ook binnen ons pensioenfonds. De wetgeving zal naar verwachting eind 2022 definitief worden vastgesteld, waarna de wet per 1 januari 2023 zal ingaan. De projectgroep Expeditie Pensioenakkoord is aan de slag met de stappen die we als APF moeten nemen op de korte en langere termijn om de implementatie soepel te laten verlopen. In 2022 worden diverse plannen (per kring) uitgewerkt.

15.9. Verslag van het Belanghebbendenorgaan Bavaria

Inleiding

Het Belanghebbendenorgaan van de Kring Bavaria (BO Bavaria) zorgt voor de belangen van de werkgevers (SFB, Holland Malt en Bierbrouwerij De Koningshoeven), deelnemers en gepensioneerden van de kring Bavaria die is ondergebracht binnen het Algemeen Pensioenfonds van Centraal Beheer, genaamd Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds (SAAPF).

Het BO Bavaria adviseert het bestuur van het CB APF en dat doet zij gevraagd en ongevraagd. Ook mag het BO Bavaria haar mening geven over wat het bestuur doet en het beleid dat zij kiest. Op deze manier heeft het BO Bavaria invloed op belangrijke punten door goedkeurings- en adviesrechten.

Samenstelling en zittingstermijnen

De samenstelling van het BO is gerelateerd aan het aantal deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden. Per einde van het verslagjaar 2021 bestaat het BO Bavaria uit 4 leden:

- 2 vertegenwoordigers namens de Werkgever(s) (waarvan 1 vacature);
- 1 vertegenwoordiger namens de Werknemers;
- 1 vertegenwoordiger namens de Pensioengerechtigden en de Gewezen Deelnemers van wie de Pensioenovereenkomst is beëindigd.

De zittingstermijn voor nieuwe leden en voor herbenoemingen geldt voor 3 jaar. Ook kan ieder lid maximaal tweemaal worden herbenoemd. In mei 2021 zijn de herbenoemingen van de 3 zittende leden per 1 juli 2021 voor een nieuwe termijn van 3 jaar bevestigd door de toezichthouder.

De leden van het BO Bavaria hebben een voorzitter gekozen uit hun midden. De voorzitter is tevens lid van het Kring Overstijgend Medezeggenschapsorgaan (KOM). Het BO Bavaria laat zich ondersteunen door een externe deskundige.

Overlegstructuren

In 2021 is het BO Bavaria negen keer zelfstandig bij elkaar geweest om te vergaderen over ontwikkelingen, financiële en actuariële zaken en de ontwikkeling van de beleggingen binnen het SAAPF. Het bestuur en het BO Bavaria zijn daarnaast in 2021 twee keer bij elkaar geweest om aangelegenheden te bespreken die (een van) beide partijen wenselijk achtte(n) om te bespreken en die direct betrekking hebben op de kring Bavaria. Ook heeft het BO Bavaria in 2021 overleg gehad met de Raad van Toezicht over de uitoefening van haar taken en bevoegdheden met betrekking tot de Kring Bavaria.

Werkwijze

In de statuten van SAAPF is vastgelegd dat het BO Bavaria het bestuur van het SAAPF adviseert over onderwerpen die de kring Bavaria aangaan. De onderwerpen waarover het BO Bavaria mag adviseren dan wel zijn instemming op dient te geven zijn wettelijk vastgelegd in artikel 115c van de Pensioenwet.

Regiegroep

Per 1 januari 2021 heeft Swinkels Family Brewers (SFB) haar pensioenregeling gewijzigd van een middelloonregeling met een vaste premie (CDC-regeling) naar een individuele beschikbare premieregeling die is ondergebracht in de Kring DC van SAAPF.

Deze wijziging betekent ook dat de Kring Bavaria vanaf 1 januari 2021 premievrij is geworden. De beleidsdekkingsgraad lag op dat moment onder de gestelde eisen ten aanzien van het minimaal vereist eigen vermogen. Conform de eisen in het kader van artikel 150 PW moet er dan van DNB een plan worden opgesteld over de mogelijke toekomstscenario's van de Kring.

In dat kader is er begin 2021 een werkgroep opgezet die bestaat uit het BO van de Kring Bavaria en vertegenwoordigers vanuit het bestuur en het pensioenbureau. Deze regiegroep heeft gezamenlijk gezocht naar de beste mogelijkheden om de opgebouwde pensioenaanspraken onder te brengen. Daarbij is ook gekeken naar de ontwikkelingen en mogelijkheden rondom het Pensioenakkoord.

Het BO Bavaria heeft daarbij een kritische maar constructieve houding aangenomen en diverse analyses en berekeningen laten maken door SAAPF.

Van alle onderzochte mogelijkheden bleek de Collectieve Waardeoverdracht (CWO) naar kring DB Premie binnen SAAPF uiteindelijk de beste mogelijkheid voor de deelnemers.

Met de CWO van Kring Bavaria naar Kring DB Premie wordt invulling gegeven aan de vereisten van artikel 150 PW en ontstaat een kring die qua omvang voldoet aan de daaraan gestelde criteria. Uit de kwantitatieve analyse blijkt dat de CWO van kring Bavaria naar kring DB Premie evenwichtig is voor de populaties van zowel kring Bavaria als kring DB Premie.

In eerste instantie was het de bedoeling om de CWO per 1 januari 2022 uit te voeren. Deze datum kon niet worden gerealiseerd. De nieuwe beoogde transitiedatum is nu vastgesteld op 1 juli 2022.

Ongeveer twee weken voorafgaand aan de voorgenomen CWO datum zal een definitief go / no go besluit aan zowel het BO Bavaria als aan het bestuur van SAAPF worden gevraagd.

Op dit go / no go-moment wordt bepaald of de CWO op dat moment nog steeds voldoet aan de randvoorwaarden en criteria waarop het initiële (voorgenomen) besluit is genomen of dat nog aanvullende voorwaarden worden gesteld.

Financiële situatie en korten

Vanwege de precaire financiële situatie per eind 2020 zijn de pensioenaanspraken en -rechten van (voormalige) deelnemers en pensioengerechtigden gekort met 1,3%. Deze korting is per 1 november 2021 doorgevoerd. Door deze korting werd de actuele dekkingsgraad weer opgetrokken naar 90%. Inmiddels is de dekkingsgraad gelukkig weer flink gestegen, met name in de eerste maanden van 2022.

Concrete toekomst kring Bavaria en BO Bavaria

Eind juni 2022 wordt het definitieve besluit genomen voor de CWO van de kring Bavaria naar de kring DB Premie. Dit is een zeer belangrijk moment voor de deelnemers van de kring Bavaria, maar het BO Bavaria heeft er alle vertrouwen in dat het bestuur de juiste beslissingen neemt om de pensioenaanspraken van de deelnemers van de kring Bavaria én om de continuïteit van het SAAPF te waarborgen. Het BO Bavaria zal daarbij telkens de evenwichtigheid van de besluiten waarborgen in het belang van de (voormalige) Bavaria medewerkers.

Het BO Bavaria wenst het bestuur veel succes en wijsheid bij het nemen van deze beslissing en dankt haar voor de grote inzet voor de kring Bavaria.

Als de CWO daadwerkelijk wordt gerealiseerd zal de kring Bavaria worden geliquideerd en zal ook het BO Bavaria worden beëindigd. Het BO Bavaria heeft bij SAAPF bedongen dat er vervolgens twee zetels in het Samengestelde BO worden ingevuld namens Bavaria, zodat de belangen ook daar goed worden behartigd.

Namens het BO Bavaria:

B. Wellens (Vz)

N.C.A.L. Meeuws

L.M.M. van der Steen

A man with a beard and a woman with blonde hair tied back are sitting at a desk, looking at a smartphone together. They are both smiling. The man is wearing a light blue shirt, and the woman is wearing a yellow top. The background is a bright office with large windows. A green diagonal overlay covers the bottom right portion of the image.

16. Verslag Kring Sligro Food Group

16. Verslag Kring Sligro Food Group

Sinds 1 oktober 2019 voert Centraal Beheer APF de pensioenregeling uit voor Sligro Food Group Nederland B.V. in de eigen Kring Sligro Food Group. Dit houdt in dat de aanspraken van de deelnemers van Stichting Pensioenfonds Sligro Food Group, na een periode van zorgvuldige voorbereiding, zijn overgedragen aan het Centraal Beheer APF en opgenomen in de eigen kring.

Vlak voor de overgang per 1 oktober 2019 zijn de aanspraken van de deelnemers van Stichting Pensioenfonds Sligro Food Group, omgezet naar aanspraken zoals geadministreerd binnen de Kring Sligro Food Group bij het Centraal Beheer APF.

De pensioenregeling is een CDC-regeling op basis van verwacht rendement. Per 1 januari 2020 hebben de sociale partners de premie verhoogd naar 25,5% van de grondslag (in 2019 was dit 24,5%). Door de gedaalde rente is de prijs van pensioen toegenomen. Met de verhoogde CDC-premie van 25,5% wordt vanaf 1 januari 2020 een opbouwpercentage voor ouderdomspensioen per jaar wordt nagestreefd van 1,6%. Ter financiering hiervan is aanvullend een premiedepot beschikbaar.

In 2021 is een ALM studie uitgevoerd in overleg met het BO van Kring Sligro Food Group. Naar aanleiding van deze ALM studie zal het beleggingsbeleid in 2022 worden aangepast. Uit de ALM studie is naar voren gekomen dat voordelen te behalen zijn door de beleggingen beperkt meer te diversificeren. Dit zal gebeuren door de beleggingsportefeuille uit te breiden met hoogrentende obligaties en obligaties in opkomende landen.

In 2021 is een herstel ingezet op de financiële markten. Dat heeft geleid tot een verbetering van de dekkingsgraad. De dekkingsgraad is daardoor toegenomen met circa 7%-punt. Doordat de dekkingsgraad boven 110% ligt kan er per 1 januari 2022 een gedeeltelijke toeslag worden toegekend.

Nadere financiële informatie over Kring Sligro Food Group is opgenomen in de financiële verantwoording (hoofdstuk 33).

16.1. Kerncijfers Kring Sligro Food Group

Hierna genoemde bedragen zijn in euro x 1.000, tenzij anders toegelicht. Daarnaast geldt dat in 2019 premiebedragen, kosten en uitkeringen betrekking hebben op 3 maanden (vanaf 1 oktober 2019). Voor 2020 geldt dat ze betrekking hebben op een heel jaar.

	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019
Werkgevers	1	1	1
Deelnemers	11.875	13.128	12.083
Actieven en arbeidsongeschikten	4.184	4.338	4.143
Gewezen deelnemers	6.782	7.888	7.086
Pensioengerechtigden	909	902	854
Toeslagverlening (actief / niet-actief)	0,25% / 0,26%	-	-

Beleggingsperformance

	2021	2020	2019
Beleggingsrendement	0,37%	19,56%	-1,37%
Benchmarkrendement	-0,36%	18,68%	-1,51%
Kosten vermogensbeheerder in % van gem. belegd vermogen	0,233%	0,225%	0,369%
Transactiekosten in % van gem. belegd vermogen	0,094%	0,080%	0,885%

Premie, saldo overdracht van rechten, uitkeringen en kosten

Bedragen in € x 1.000	2021	2020	2019*
Premiebijdragen	19.636	19.147	4.455
Saldo overdracht van rechten	-1.460	628	483.104
Pensioenuitkeringen	-3.523	3.163	750

* Premie 2019 heeft betrekking op 3 maanden.

Technische Voorzieningen

Bedragen in € x 1.000	2021	2020	2019
Gemiddelde gehanteerde rekenrente	0,62%	0,3%	0,9%
Actieven en arbeidsongeschikten	265.723	277.636	230.796
Gewezen Deelnemers	170.103	174.538	135.664
Pensioentrekkenden	64.565	64.951	55.921
Overige (oa schadereserve en IBNR)	10.846	8.835	6.817
Totaal	511.237	525.960	429.198

Dekkingsgraad

	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019
Actuele dekkingsgraad ultimo	115,9	108,6	108,1
Beleidsdekkingsgraad (december)	112,4	103,3	107,2

Belegd vermogen

Bedragen in € x 1.000	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019
Vastgoedbeleggingen	-	-	-
Aandelen	256.123	263.107	197.614
Vastrentende waarden	217.279	167.467	183.711
Derivaten	115.393	140.462	83.888
Overige beleggingen	2.188	2.949	1.095
Totaal belegd vermogen	590.983	573.985	466.308

Beleggingsresultaat

	2021	2020	2019
Directe beleggingsopbrengsten	-5	853	1.839
Indirecte beleggingsopbrengsten, waarvan	3.739	91.398	-19.107
- Beheerkosten	744	583	280
- Transactiekosten	534	413	869
Afslag op rendement voor weerstandsvermogen	-4	181	55
Kosten van vermogensbeheer	528	457	82

16.2. Pensioenparagraaf

In Kring Sligro Food Group vindt pensioenopbouw plaats op basis van een uitkeringsovereenkomst in de vorm van een collectieve beschikbare premieregeling. De basis voor de pensioenopbouw is de premie. Als de premie niet toereikend is om de pensioenopbouw en de daaraan verbonden (administratie)kosten te kunnen financieren, dan kan het tekort eventueel uit het premiedepot onttrokken worden. Hieronder is een aantal kenmerken van de pensioenregeling 2020 opgenomen:

Aspect	Kenmerk
Pensioenrichtleeftijd	68
Pensioengrondslag (PG)	Pensioengevend salaris - franchise
Franchise	€ 13.600 (2020)
Ouderdomspensioen	Het opbouwpercentage vanaf 1 januari 2020 bedraagt 1,6% van de PG (van 1 oktober tm 31 december 2019 bedroeg de opbouw in de kring 1,7%). Als de premie en de middelen uit het premiedepot tezamen naar verwachting niet gelijk zijn aan de kostendeekkende premie voor het volgende kalenderjaar, dan wordt het opbouwpercentage van het ouderdomspensioen voor het volgende kalenderjaar verlaagd.
Partnerpensioen (op opbouwbasis)	Het opbouwpercentage vanaf 1 januari 2020 bedraagt 1,120% van de PG. Dit percentage wijzigt niet in geval van een verlaging van het opbouwpercentage van het Ouderdomspensioen.
Wezenpensioen (op opbouwbasis)	Het opbouwpercentage vanaf 1 januari 2020 bedraagt 0,224% van de PG. Dit percentage wijzigt niet in geval van een verlaging van het opbouwpercentage van het Ouderdomspensioen.
Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid	Op basis van een 6-klassen systeem
Vervroegen en uitstellen	Maximaal ingaand vanaf 5 jaar voor en tot 5 jaar na de voor de betreffende Deelnemer geldende AOW-leeftijd

Variatie in de uitkeringen (hoog-laag)	Gedurende maximaal 10 jaar eerst een hoge uitkering en daarna een lagere uitkering
Uitruilen	Uitruil van ouderdomspensioen in partnerpensioen en vice versa
Deeltijdpensioen	5 jaar voor en tot 5 jaar na de voor de betreffende Deelnemer geldende AOW-leeftijd

De toezegging is per 1 januari 2020 gewijzigd. De premie stijgt vanaf 1 januari 2020 van 24,5% naar 25,5% en het opbouwpercentage voor het ouderdomspensioen wijzigt per 1 januari 2020 van 1,7% naar 1,6% van de pensioengrondslag. Daarmee is de premie in 2021 gelijk aan 25,5% en geldt een opbouwpercentage van 1,6%.

16.2.1 Toeslagbeleid

Het Pensioenfonds beslist jaarlijks op basis van de beleidsdekkingsgraad ultimo oktober of en in hoeverre per 1 januari een toeslag op pensioenaanspraken en/of pensioenrechten van (gewezen) deelnemers, (gewezen) partners en pensioengerechtigden kan worden toegekend in Kring Sligro Food Group. Alleen indien en voor zover de middelen van Kring Sligro Food Group, naar het oordeel van het bestuur tenminste toereikend zijn voor een toeslag, wordt deze verleend. De toeslagverlening op pensioenaanspraken en/of pensioenrechten is voorwaardelijk.

De ambitie voor de voorwaardelijke toeslagen voor de deelnemers is maximaal de algemene loonontwikkeling in het voorgaande kalenderjaar op grond van de cao voor Foodservice en Groothandel in Levensmiddelen.

De ambitie voor de voorwaardelijke toeslagen voor de gewezen deelnemers, ex-partners en pensioengerechtigden is maximaal de consumentenprijsindexcijfer voor alle bestedingen.

De toeslagverlening aan gewezen deelnemers, ex-partners en pensioengerechtigden kan nooit meer bedragen dan de toeslagverlening aan de deelnemers.

Voor de voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald. De eventuele voorwaardelijke toeslagverlening wordt uit het beleggingsrendement van Kring Sligro Food Group gefinancierd.

Op 31 oktober 2021 was de beleidsdekkingsgraad hoger dan 110%. Het bestuur heeft daarop het besluit genomen om per 1 januari 2022 een gedeeltelijke toeslag ad 0,25% voor de actieve deelnemers en 0,26% voor de gewezen deelnemers en gepensioneerden te verlenen voor Kring Sligro Food Group. De verhoging van de pensioenen is per 31 december 2021 meegenomen in de verplichtingen.

Onderstaand zijn de verleende toeslagen vanaf 1 januari 2020 opgenomen.

Toeslagverlening Actieven

Toeslag Actieven per 1 januari	Ambitie	Toegekend
2020	1,75%	0,00%
2021	0,99%	0,00%
2022	2,50%	0,25%
Cumulatieve achterstand		4,99%

Toeslagverlening Niet-Actieven

Toeslag Niet-Actieven per 1 januari	Ambitie	Toegekend
2020	1,64%	0,00%

Toeslag Niet-Actieven per 1 januari	Ambitie	Toegekend
2021	0,99%	0,00%
2022	2,57%	0,26%
Cumulatieve achterstand		4,94%

De cumulatieve achterstanden zijn een indicatief getal en betreft de achterstand bij het CB APF sinds de start van de kring. Bij toekenning van inhaalindexatie wordt gekeken naar de gecumuleerde achterstand per deelnemer.

16.2.2 Herstelplan

Op basis van het FTK moet een pensioenfonds een herstelplan opstellen indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad. Het pensioenfonds Sligro Food Group heeft in 2018 een herstelplan ingediend. In 2021 is het herstelplan geactualiseerd. Het geactualiseerde herstelplan gaat uit van een beleidsdekkingsgraad van 109,3% per 31 december 2021. De werkelijke beleidsdekkingsgraad per 31 december 2021 bedraagt 112,4%.

Op basis van de actualisatie van het herstelplan in 2022, uitgaande van de beleidsdekkingsgraad per 31 december 2021, blijkt dat de kring zonder aanvullende maatregelen binnen de gestelde termijn van 10 jaar (in 2023) uit herstel zal zijn.

16.2.3 Haalbaarheidstoets

Bij de start van Kring Sligro Food Group in 2019 is de aanvangshaalbaarheidstoets uitgevoerd. De ondergrenzen gehanteerd in de aanvangshaalbaarheidstoets zijn afgesproken in overleg met het BO Sligro Food Group. In 2021 is een HBT uitgevoerd. De uitkomsten hiervan zijn hieronder weergegeven met als vergelijking de vastgelegde risicohouding:

Tabel Haalbaarheidstoets 2021: Pensioenresultaten

Uitgangspositie	Grens	Pensioenresultaat	
		Risicohouding	Jaarlijkse HBT
Vereiste financiële Positie	Verwacht pensioenresultaat	75%	
Feitelijke financiële Positie	Verwacht pensioenresultaat	75%	82%
	Maximale afwijking pensioenresultaat in slecht weer scenario	40%	30%

De uitkomsten op fondsniveau zijn het gemiddelde van de leeftijdscohorten, gewogen naar aantallen per cohort. Dit leidt tot een verwacht pensioenresultaat op fondsniveau van 82% en de afwijking van het verwacht pensioenresultaat in een slechtweerscenario van 30%. Deze uitkomsten vallen ruim binnen de ondergrenzen zoals deze ten behoeve van de risicohouding zijn vastgesteld.

16.2.4 Herverzekering

Voor Kring Sligro Food Group lopen overeenkomsten met elipsLife AG voor het herverzekeren van het overlijdensrisico en het arbeidsongeschiktheidsrisico. Hierbij zijn de overeenkomsten zoals deze bij Stichting Pensioenfonds Sligro Food Group liepen met elipsLife voortgezet tot 31 december 2019. Vanaf 1 januari 2020 zijn nieuwe overeenkomsten met elipsLife gesloten.

Met een herverzekering wordt voorkomen dat door een overlijden of bij arbeidsongeschiktheid van deelnemers de toevoeging aan de technische voorziening tot een te hoge last leidt.

Bij overlijden keert de verzekeraar een risicokapitaal uit. Bij arbeidsongeschiktheid keert de verzekeraar een arbeidsongeschiktheidskapitaal uit.

16.3. Financiële paragraaf

Dekkingsgraad

De ontwikkeling van de verschillende dekkingsgraden* gedurende het verslagjaar is als volgt:

	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019
Actuele dekkingsgraad	115,9%	108,6%	108,1%
Beleidsdekkingsgraad	112,4%	103,3%	107,2%
Reële dekkingsgraad*	90,0%	83,9%	85,4%
Vereiste dekkingsgraad	116,5%	117,7%	117,8%

* De verschillende dekkingsgraden worden toegelicht in de begrippenlijst (bijlage 1).

Uitvoerings- en Vermogensbeheerkosten

De *administratieve uitvoeringskosten* omvatten:

- vaststellen en innen van de premie;
- registratie van pensioenaanspraken en –rechten;
- het betalen van de pensioenen;
- informatieverstrekking en communicatie met betrokkenen;
- bestuur;
- toezicht door toezichthouders.

De kosten per deelnemer zijn berekend o.b.v. actieven + uitkeringsgerechtigden, exclusief inactieve deelnemers. Vanaf 1 januari 2019 is in de uitvoeringsovereenkomst betreffende kosten een duidelijker en transparanter onderscheid gemaakt in uitvoeringskosten (afname) en beleggingskosten (toename). Dit heeft ook invloed op de verantwoording van deze kosten. Deze nieuwe afspraken leiden op totaal niveau niet tot een hoger kostenniveau dan reeds met de kringen was afgesproken.

Uitvoeringskosten

Bedragen in € x 1.000	2021	2020	2019*
Administratieve uitvoeringskosten	848	814	156
In euro's per deelnemer	167	155	125
Vermogensbeheerkosten	1.272	1.166	362
In percentage van het gemiddeld belegd vermogen	0,223%	0,225%	0,369%
Transactiekosten**	534	413	869
In percentage van het gemiddeld belegd vermogen	0,094%	0,080%	0,885%
Gemiddeld belegd vermogen	570.931	518.499	471.471

* De getallen in de kolom 2019 betreffen de periode van 1-10-2019 tot en met 31-12-2019.

**Van de transactiekosten 2019 had 394 betrekking op de kosten van de transitie.

Transactiekosten

Tot de transactiekosten zijn gerekend de kosten voor aan- en verkoop van beleggingen, de kosten voor de acquisitie van illiquide beleggingen en de deelname in beleggingsfondsen. Kosten die niet zijn toebedeeld aan een van de drie categorieën zijn naar rato over deze drie categorieën verdeeld.

Vermogensbeheerkosten

Kosten vermogensbeheer omvatten:

- kosten van fiduciair vermogensbeheer,
- bewaarloon;
- advieskosten;
- performance gerelateerde kosten;
- interne kosten (bijvoorbeeld kosten voor governance).

In dit bestuursverslag zijn de 'aanbevelingen over het afleggen van verantwoording over de kosten' van de Pensioenfederatie gevolgd. De gemaakte kosten, zoals hieronder opgenomen, zijn ook aan de toezichthouder (DNB) gerapporteerd.

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht.

Vermogensbeheerkosten	2021	2020	2019*
Kosten van fiduciair vermogensbeheer	159	240	24
Vermogensbeheerkosten pensioenfonds en bestuursbureau	369	216	59
Bewaarloon			-
Advieskosten			-
Performance gerelateerde kosten			-
Interne kosten			-
Overige kosten			-
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën incl. overlay	744	710	279
Totaal	1.272	1.166	362

* De getallen in de kolom 2019 betreffen de periode van 1-10-2019 tot en met 31-12-2019.

16.4. Vermogensbeheer

Deze paragraaf beschrijft de onderdelen van het beleggingsbeleid die specifiek voor de Kring Sligro Food Group zijn ingericht. Het beleid en de ontwikkelingen die voor alle kringen gelijk zijn hebben wij beschreven in hoofdstuk 6.

Kring Sligro Food Group belegt in verschillende modules en pools. Dit zijn de modules Rente, de matchingportefeuille, de pool Aandelen en de pool Liquiditeit. Het beleid zoals dat in de verschillende modules en pools is gevoerd is nader beschreven in hoofdstuk 6. Op basis van een uitgevoerde ALM studie zal in 2022 de pool Aandelen worden vervangen door de beter gespreide module Rendement.

Als beleggingsdoel heeft het Centraal Beheer APF een zo hoog mogelijke opbrengst per ingelegde euro. Daarmee streven wij naar zoveel mogelijk inkomen voor later. Voorwaarde is dat de premie op verantwoorde en solide wijze wordt belegd. De beleggingen worden zodanig vormgegeven dat deze passen binnen de aan te houden risicohouding.

16.4.1 Portefeuillewaarde en rendementen

In onderstaande tabellen worden de feitelijke verdeling van de portefeuilles en het rendement in kring Sligro Food Group weergegeven.

Kring Sligro Food Group	Bedragen 2021	Verdeling 2021	Bedragen 2020	Verdeling 2020
Pool Aandelen	256.121.987	43,3%	262.907.525	45,8%
Rente & Matching	333.150.543	56,4%	307.440.893	53,6%

Kring Sligro Food Group	Bedragen 2021	Verdeling 2021	Bedragen 2020	Verdeling 2020
Liquide Middelen	1.710.470	0,3%	3.636.284	0,6%
Totaal Assets	590.983.000	100,0%	573.984.702	100,0%

Kring Sligro Food Group	Rendement 2021	Benchmark 2021	Rendement 2020	Benchmark 2020
Pool Aandelen	22,18%	21,39%	13,62%	11,52%
Rente	-1,53%	-2,86%	3,48%	3,39%
Matching	-29,58%	-29,57%	64,24%	64,23%
Pool Liquide Middelen	-0,6%			
Totaal Assets	0,37%	-0,36%	19,56%	18,68%

In hoofdstuk 6 zijn de rendementen van de modules toegelicht. De Pool Aandelen bestaat uit passieve Blackrock fondsen in Aandelen wereld en Aandelen opkomende markten. Deze hebben goed gepresteerd. Beheerkosten van het fonds

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht. Deze kosten bestaan over het verslagjaar uit de kosten voor fiduciair beheer en bewaarloon € 159 (2020: € 240).

De beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van beleggingsfondsen zijn gebracht zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen over het verslagjaar € 744 (2020: € 710). Transactiekosten zijn onderdeel van de aan- en verkooptransacties van beleggingen. Deze zijn eveneens onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen over het verslagjaar € 534 (2020: € 413).

De beleggingscommissie bewaakt de ontwikkelingen van beheerd vermogen, vermogensrendementen en de kosten van het beheer nauwlettend en adviseert eventueel het bestuur ter zake.

De beleggingsopbrengsten bedroegen € 3.210 (2019: € 91.613) en het vermogen steeg van € 573.985 tot € 590.982 per eind 2021.

16.5. Actuariële paragraaf

In deze paragraaf wordt een korte toelichting gegeven op de intern uitgevoerde actuariële analyse. Deze analyse is door de certificerend actuaaris beoordeeld en geaccordeerd.

16.5.1 Analyse van het resultaat

Het resultaat van het verslagjaar bestaat uit de volgende componenten:

Bedragen in € x 1.000	2021	2020	2019
Beleggingsopbrengsten	45.365	13.591	-92.027
Premie	-9.484	-4.667	-396
Waardeoverdrachten	-248	376	133.655
Kosten	0	0	0
Uitkeringen	25	27	8
Overige kanssystemen	-129	1.482	-644
Toeslagverlening	-1.272	0	
Incidentele mutaties	-621	1.664	-319

Bedragen in € x 1.000	2021	2020	2019
Andere oorzaken	-55	-46	-9
Totaal	33.581	12.427	40.268

Uitsplitsing resultaat “beleggingsopbrengsten”

Bedragen in € x 1.000	2021	2020	2019
Beleggingsresultaat exclusief wijziging RTS TV	6.138	93.067	-17.494
Wijziging RTS TV	39.227	79.476	74.533
Totaal resultaat beleggingsopbrengsten	45.365	13.591	-92.027

In het verslagjaar bedraagt het resultaat van Kring Sligro Food Group € 33.581.

Hieronder wordt een korte toelichting op de belangrijkste resultaten gegeven.

- Het beleggingsresultaat is positief door de gestegen rente en de positieve beleggingsresultaten.
- Het premieresultaat is negatief bij een premiedekkingsgraad van ca 74%.
- De premie bedraagt minder dan de benodigde gedempte kostendekkende premie. Daardoor is er € 2,1 miljoen aan het premiedepot onttrokken.
- De toeslagverlening per 1 januari 2022 is verwerkt in de verplichtingen en leidt tot een negatief resultaat.
- Op kans-systemen is een negatief resultaat ontstaan. Dit bestaat uit een resultaat op sterfte (€ +402), arbeidsongeschiktheid (€ - 521) en flexibilisering en pensionering (€ - 10).
- Eind van het jaar zijn de sterftegrondslagen aangepast wat tot een toename van de Technische Voorziening heeft geleid. Dit is verantwoord onder incidentele mutaties en leidt tot een positief resultaat.

16.5.2 Premies

De Pensioenwet schrijft voor dat de feitelijke premie, de gedempte kostendekkende premie en de (ongedempte) kostendekkende premie worden gekwantificeerd. De samenstelling van de premie is opgenomen in onderstaande tabel.

Bedragen in € x 1.000	2021	2020	2019
Feitelijk betaalde premie	19.636	19.147	4.455
Dotatie aan het weerstandsvermogen	-43	-36	90
Ontvangen uit(+) / toegevoegd (-) aan premiedepot	2.111	-665	90
Totale beschikbare premie	21.704	18.446	4.545
Gedempte kostendekkende premie	21.704	18.446	4.545
Zuiver kostendekkende premie	34.059	27.921	5.624

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

Bedragen in € x 1.000	2021	2020
Nominaal pensioeninkoop	17.086	14.519
Risicokoopsom overlijdensrisico	703	628
Risicokoopsom Premievrijstelling	1.057	815
Solvabiliteitsopslag	2.090	1.741
Opslag pensioenuitvoeringskosten	768	743
Dotatie aan het weerstandsvermogen	43	36

Bedragen in € x 1.000	2021	2020
Beschikbaar voor vorming algemene middelen *	-2.111	665
Totaal	19.636	19.147

*: Het getoonde tekort/overschot in de feitelijke premie ten opzichte van de gedempte kostendeekkende premie wordt aangevuld vanuit/gestort in het premiedepot.

De samenstelling van de kostendeekkende premies is als volgt:

Bedragen in € x 1.000	Kostendeekkende premie	Gedempte kostendeekkende premie	Kostendeekkende premie	Gedempte kostendeekkende premie
	2021	2021	2020	2020
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	28.285	11.807	23.071	9.780
Solvabiliteitsopslag	5.006	2.090	4.107	1.741
Opslag pensioenuitvoeringskosten	768	768	743	743
Voorwaardelijke onderdelen	-	7.039	-	6.182
Totaal	34.059	21.704	27.921	18.446

In 2021 is ca 2,1 miljoen onttrokken aan het premiedepot. In 2020 is vanuit de premie een storting in het premiedepot (ad 665) gedaan. Zo wordt zorggedragen dat de totale beschikbare premie binnen de kring gelijk is aan de gedempte kostendeekkende premie.

Dit leidt ertoe dat de ontwikkeling van het premiedepot als volgt is.

Bedragen in € x 1.000	2021	2020	2019
Beginstand *	7.263	5.398	5.700
Correctie beginstand	nvt	72	nvt
Onttrekking/storting tbv feitelijke premie	-2.111	665	-90
Rendement	-12	1.128	-212
Eindstand	5.140	7.263	5.398

* De beginstand per 1-10-19 van 5.700 van het premiedepot is gebaseerd op een schatting van de beginstand. Bij de definitieve inrichting van het premiedepot zal worden aangesloten op het premiedepot zoals overgedragen door Stichting Pensioenfonds Sligro Food Group, zijnde 5.760. Dit is in de beginstand per 1-1-20 gecorrigeerd. Aanvullend is een correctie ad 12 doorgevoerd, waardoor een correctie van 72K resulteert in 2020.

16.5.3 Solvabiliteitstoets

Voor het bepalen van het VEV (de solvabiliteitstoets) maken wij gebruik van het standaardmodel. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van de kring. Op basis hiervan bedraagt het (M)VEV op 31 december 2020:

Bedragen in € x 1.000	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019
Aanwezig eigen vermogen	81.136	45.432	34.870
Minimaal vereist eigen vermogen	22.465	22.454	18.456
Vereist eigen vermogen	84.603	93.130	76.336

De vermogenspositie van Kring Sligro Food Group kan als gevolg hiervan worden gekarakteriseerd als reservetekort.

16.5.4 Bevindingen en oordeel certificerend actuaris

Opdracht

Door Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds te Zeist is voor collectiviteitkring Sligro Food Group aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2021.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 5.690.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 284.500 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn beoordeling van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds voor collectiviteitkring Sligro Food Group verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van de collectiviteitkring. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van de collectiviteitkring in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn, als geheel gezien, toereikende technische voorzieningen vastgesteld.

Het eigen vermogen van de collectiviteitkring is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen, maar hoger dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van artikel 132 (vereist eigen vermogen). De beleidsdekkingsgraad van de collectiviteitkring op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen, doch hoger dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds voor collectiviteitkring Sligro Food Group is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening niet voldoende, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen. Voor de volledigheid merk ik op dat, als op balansdatum in de rentetermijnstructuur rekening zou worden gehouden met de UFR-methodiek zoals deze door DNB in 2022 wordt toegepast, mijn oordeel over de vermogenspositie niet zou wijzigen.

In het kader van dit oordeel wijs ik op de ontwikkelingen na balansdatum als gevolg van de Oekraïne crisis, zoals die door het pensioenfonds in het jaarverslag zijn toegelicht.

Rotterdam, 20 juni 2022

René van de Meerakker AAG

Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

16.6. Risicoparagraaf

De doelstellingen van de kring vinden hun basis in het pensioenreglement, de ambitie van de kring en de risicohouding. De financiële risico's op het gebied van verzekeren en beleggen liggen geheel op het niveau van de kringen. Op het niveau van het APF (de bedrijfsomgeving) worden, buiten het ondernemingsrisico, de overige risico's verder zoveel mogelijk beperkt.

Risicobeheersing

De beschrijving van de risicobeheersing is opgenomen in het hoofdstuk 4.2 en verder. De beschrijving is wat betreft de niet-financiële risico's van toepassing op het niveau van bedrijfsomgeving en alle pensioenkringen.

In de paragraaf risicobeheer in de jaarrekening van kring Sligro Food Group zijn tabellen opgenomen die inzicht geven in de samenstelling van de hieronder beschreven financiële risico's.

Doelstellingen en risicohouding

Uitgangspunt van het beleggingsbeleid van de kring is de ambitie en risicohouding van de deelnemers. Deze uitgangspunten zijn vastgesteld in overleg met het Belanghebbendenorgaan. Door middel van een ALM-studie is inzicht verkregen welke mate van beleggingsrisico nodig is om de doelstellingen van de kring te kunnen bereiken. Daarbij wordt rekening gehouden met een balans tussen de belangen van Deelnemers, Gewezen deelnemers en Pensioengerechtigden. In deze afweging spelen naast de dekkingsgraadontwikkeling onder andere het premie-, pensioen- en toelagresultaat een rol.

De risicohouding van de kring komt voor de lange termijn tot uitdrukking in de door een kring gekozen ondergrenzen in het kader van de haalbaarheidstoets en voor de korte termijn in de hoogte van het dekkingsgraadrisico en de

bandbreedte hiervoor. Het beleid is vastgelegd in de ABTN van de kring. In 2021 is de risicohouding van de kring niet veranderd.

Financieel Crisisplan

Voor Kring Sligro Food Group is een crisisplan opgesteld. In dit crisisplan zijn de te nemen stappen en maatregelen weergegeven in specifieke (negatieve) scenario's. Het crisisplan geeft het bestuur een handvat ten aanzien van de wijze waarop het zal handelen in geval van een crisis. Het crisisplan is in 2021 niet gewijzigd.

16.6.1 Renterisico

Renterisico ontstaat doordat de looptijd van pensioenverplichtingen van nature langer is dan de looptijd van pensioenbeleggingen. Een verandering van de rente levert daardoor een resultaat op en heeft effect op de dekkingsgraad. Als er geen beheersmaatregelen worden genomen is dit risico zeer groot.

Een hogere renteafdekking helpt het fonds de kans en impact te beperken dat de verplichtingen niet op dezelfde wijze in waarde veranderen als de beleggingen.

Als de kring een reële indexatieambitie heeft, kan het volledig of grotendeels afdekken van het renterisico problemen opleveren. In het geval dat de inflatie onverwachts fors toeneemt, is het bijvoorbeeld aannemelijk dat ook de rente stijgt.

Het renterisico wordt beheerst door te beleggen in Vastrentende Waarden en in Rente Overlay fondsen. Wij maken voor de Kring Sligro Food Group gebruik van een strategie waarbij 65% van de rentegevoeligheid van de pensioenverplichtingen op basis van de marktrente wordt afgedekt..

De stijging van de swaprente droeg in 2021 positief bij aan de dekkingsgraad, doordat het renterisico niet volledig is afgedekt.

16.6.2 Marktrisico

Marktrisico is het risico dat (een categorie van) beleggingen minder waard worden door ontwikkelingen in de algemene economische of politieke situatie. Het pensioenfonds neemt bewust marktrisico op grond van het verwachte extra rendement dat een belegging in bijvoorbeeld aandelen zou kunnen opleveren boven risicoloos beleggen. Het beleggingsplan wordt opgesteld op basis van de beleggingsopdracht die is afgeleid uit de ALM-studie en de beleggingsbeginselen die als uitgangspunt voor het beleggingsbeleid gelden. Jaarlijks beoordeelt het bestuur op basis van de actuele ontwikkelingen of bijstelling gewenst is.

Bij de invulling en uitvoering van het beleggingsbeleid op grond van het prudent person beginsel wordt rekening gehouden met het concentratierisico en voldoende diversificatie toegepast.

16.6.3 Valutarisico

Valutarisico is het risico dat door verandering in valutakoersen de waarde van beleggingen in vreemde valuta daalt. Dit risico is voor de kring Sligro Food Group beperkt: het grootste gedeelte van de beleggingsportefeuille heeft de euro als onderliggende waarde. Voor het deel van de beleggingen dat niet in euro's wordt genoteerd is het valutarisico afgedekt binnen de fondsen waarin wordt belegd. De wereldwijde aandelenportefeuille (ontwikkelde markten) en indirect vastgoed wordt voor 75% afgedekt. Het valutarisico op vastrentende waarden wordt voor 100% afgedekt. Exposure naar valuta's in opkomende landen dekt Centraal Beheer APF niet af.

16.6.4 Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet of nauwelijks verhandeld kunnen worden op de beurs. Met name het gebruik van derivaten voor het afdekken van renterisico en valutarisico veroorzaakt een liquiditeitsrisico doordat marktbevingen tot grote hoeveelheden benodigd onderpand kunnen leiden. De kring belegt dusdanig dat de portefeuille zo goed mogelijk aan de liquiditeitsbehoefte kan voldoen. Een zeer groot deel van de portefeuille is belegd in effecten die worden verhandeld op openbare gereguleerde markten zoals een effectenbeurs. Hierdoor is het liquiditeitsrisico beperkt.

16.6.5 Kredietrisico

Kredietrisico is het risico dat de onderneming of staat waarin wordt belegd niet aan zijn betalingsverplichtingen kan voldoen. Daarnaast kan kredietrisico ontstaan bij gestructureerde producten, vorderingen op een tegenpartij of onderhandse derivatencontracten. Om dit risico te beheersen wordt het grootste deel van de beleggingsportefeuille belegd in effecten met een hoge kredietwaardigheid. Daarnaast worden transacties gespreid over meer aanbieders en wordt in sommige gevallen onderpand vereist.

16.6.6 Inflatie­risico

Het inflatie­risico betreft het risico dat inflatie de waarde van de beleggingen aantast (in termen van koopkracht). Dit risico wordt beheerst door beleggingen te kiezen die in waarde stijgen als er meer inflatie is. De Module Inflatie is hiervoor zeer geschikt.

16.6.7 Verzekeringstechnische risico's

Het verzekeringstechnische risico is het risico dat verliezen optreden als gevolg van afwijkende sterfte en arbeidsongeschiktheidsresultaten. De grondslagen voor het bepalen van het sterfterisico worden jaarlijks automatisch aangepast op basis van actuele CBS-cijfers. Het overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico wordt beheerst door herverzekering (zie 16.2.4)

16.7. Terugblik 2021

In 2021 is een ALM studie uitgevoerd in overleg met het BO van Kring Sligro. Naar aanleiding van deze ALM studie zal het beleggingsbeleid in 2022 worden aangepast. Uit de ALM studie is naar voren gekomen dat voordelen te behalen zijn door de beleggingen beperkt meer te diversificeren.

In 2021 is een herstel ingezet op de financiële markten. Dat heeft geleid tot een verbetering van de dek­kings­graad. De dek­kings­graad is daardoor toegenomen met circa 7%-punt. Doordat de dek­kings­graad boven 110% ligt kan er per 1 januari 2022 een gedeeltelijke toeslag worden toegekend.

Nieuwe UFR per 1 januari 2021 en effect per 1 januari 2022

Vanaf 2021 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur gebaseerd op een nieuwe UFR (ultimate forward rate). De nieuwe UFR parameters worden vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen ingevoerd. Met de stapsgewijze invoering zullen de nieuwe UFR parameters begin 2024 volledig zijn ingevoerd. DNB zal de rentetermijnstructuur in de periode tot 1 januari 2024 baseren op een gewogen gemiddelde van de rentetermijnstructuur op basis van de huidige en de nieuwe UFR-parameters, waarbij de gewichten jaarlijks op 1 januari met gelijke stappen aangepast worden. Deze stapsgewijze invoering zorgt ervoor dat het effect van de nieuwe UFR-methode op de dek­kings­graden van pensioenfondsen zich geleidelijk in de tijd materialiseert.

De Technische Voorziening ultimo 2021 is gebaseerd op de per 31 december 2021 door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur voor pensioenfondsen, gebaseerd op de huidige UFR parameters. Als de Technische Voorziening ultimo 2021 reeds gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn in 2022 dan zou de Technische Voorziening 518.938 bedragen. De actuele dek­kings­graad zou dan 114,2% bedragen. Bij toepassing van de UFR parameters die gelden in 2024, zou de Technische Voorziening 535.459 bedragen en de actuele dek­kings­graad 110,6%.

Tezamen met het effect van de verwachte daling van het tienjaars voortschrijdende gemiddelde van de rente zal een verhogend effect op de technische voorzieningen ontstaan wat een drukkend effect op de dek­kings­graad heeft.

16.8. Gebeurtenissen na balansdatum

In mei heeft DNB het herstelplan van Kring Sligro Food Group goedgekeurd, waardoor formeel Kring Sligro Food Group vanuit de financiële positie per 31 december 2021 tijdig kan herstellen zonder aanvullende (kortings-) maatregelen.

Pensioenakkoord

Eind maart 2022 heeft het kabinet het wetsvoorstel “Wet toekomst pensioenen” naar de Tweede Kamer gestuurd. De komende periode zal dit besproken worden in de Kamer, maar ook binnen ons pensioenfonds. De wetgeving zal naar verwachting eind 2022 definitief worden vastgesteld, waarna de wet per 1 januari 2023 zal ingaan. De projectgroep Expeditie Pensioenakkoord is aan de slag met de stappen die we als APF moeten nemen op de korte en langere termijn om de implementatie soepel te laten verlopen. In 2022 worden diverse plannen (per kring) uitgewerkt.

Transitie beleggingsportefeuille

Per eind maart 2022 heeft de transitie van de beleggingsportefeuille plaatsgevonden, waarbij de pool Aandelen is vervangen door de beter gespreide module Rendement.

16.9. Verslag van het Belanghebbendenorgaan Sligro Food Group

Algemeen

Het belanghebbendenorgaan van Kring Sligro Food Group (hierna: BO kSFG) is op 1 oktober 2019 ingesteld bij de overdracht van de pensioenrechten en verplichtingen van pensioenfonds Sligro Food Group naar Centraal Beheer Algemeen Pensioenfonds (hierna: Centraal Beheer APF). Derhalve is 2021 het tweede volledige verslagjaar waarover BO kSFG haar bevindingen deelt.

De samenstelling van het belanghebbendenorgaan is in 2021 verder ongewijzigd.

Het BO kSFG is in 2021 vier keer in een onderling overleg bij elkaar geweest en heeft daarnaast 2 keer met een afvaardiging van het Bestuur overleg gehad en eenmaal met een delegatie van de Raad van Toezicht. Verder heeft het BO kSFG haar zelfevaluatie gehouden op 29 maart van het verslag jaar. Tot slot heeft een afvaardiging van het BO kSFG deelgenomen aan de ALM studie. Uit de gehouden ALM is een voorstel gekomen tot verdere optimalisering van de portefeuille. Dit voorstel is door het BO kSFG overgenomen en is inmiddels in het eerste kwartaal van 2022 geeffectueerd.

In de beraadslagingen is een breed scala aan onderwerpen de revue gepasseerd waaronder het (strategisch) beleggingsbeleid, de ontwikkelingen binnen het APF, de efficiency slag in de governance van het APF en uiteraard het nieuwe pensioencontract.

Het belanghebbendenorgaan maakt zich wel zorgen over de vele onduidelijkheden die er daarover zijn, over de richting die we opgaan en de traagheid van besluitvorming. Dit maakt het concreet voorbereiden op het nieuwe pensioencontract uiterst lastig.

Taken en bevoegdheden

De taken en bevoegdheden van het BO kSFG worden bepaald door het wettelijke kader, de Code Pensioenfondsen, de statuten en de reglementen van Centraal Beheer APF.

Het bestuur van Centraal Beheer APF heeft verantwoording afgelegd over haar werkzaamheden in 2021 aan alle kringen in een gezamenlijk overleg op 15 juni 2022. Het BO kSFG heeft haar vragen en opmerkingen op de jaarstukken gedeeld met het bestuursbureau en bestuur en daar is en zal opvolging aan worden gegeven. Op basis daarvan heeft het BO kSFG een positief advies uitgebracht ten aanzien van het bestuursbesluit tot vaststelling van het bestuursverslag en de jaarrekening 2021 voor Kring Sligro Food Group.

Gegeven goedkeuringen en adviezen.

In 2021 heeft BO kSFG onder meer een positief advies gegeven ten aanzien van een aanpassing van het beleggingsbeleid van de kring, over de aanpassing ABTN en over de vaststelling van het jaarverslag 2020. Het BO kSFG wil daarnaast nog memoreren dat wij goedkeuringen en adviezen steeds hebben afgewogen in het licht van de voorwaarden van de dispensatie van het Bedrijfstakpensioenfonds en dat dit van blijvend belang is.

Vooruitblik 2022.

Wij zien uit naar een nieuw jaar van samenwerking met het bestuur, bestuursbureau en raad van toezicht van Centraal Beheer APF en evenzeer verheugen we ons er op dat dit ook weer in toenemende mate via directe contacten gaat. De uitdagingen rondom het uitwerken en implementeren van een nieuw pensioenstelsel blijven onverminderd groot. Het BO kSFG is benieuwd naar de effecten van de efficiency slag die uit de studie naar de governance is voortgekomen. De

belangen van de (gewezen) deelnemers mogen nimmer uit het ook verloren raken en het BO kSFG heeft er ook weer alle vertrouwen in dat het Bestuur dezelfde meetlat hanteert bij haar handelen.

17. Verslag Kring Chemours

17. Verslag Kring Chemours

Sinds 1 januari 2020 voert Centraal Beheer APF de pensioenregeling uit voor Chemours in de eigen Kring Chemours. Dit houdt in dat de aanspraken van de deelnemers van Stichting Pensioenfonds Chemours, na een periode van zorgvuldige voorbereiding, zijn overgedragen aan het Centraal Beheer APF en opgenomen in de eigen kring. Daarbij zijn de aanspraken grotendeels 1 op 1 overgenomen. Er heeft een beperkte wijziging in de ingangsdatum van de aanspraken plaatsgevonden. De ingangsdatum van de pensioenaanspraken is gelijk geworden aan de exacte verjaardag in plaats van de 1^e dag van de maand waarin men jarig is. Dit geldt ook voor de ingangsdatum van het nabestaandenpensioen bij overlijden. De ingangsdatum is daarbij gelijk aan de datum van overlijden in plaats van de 1^e dag van de maand waarin de deelnemer is overleden.

Korte schets pensioenregeling en financiering

Deelnemers bouwen in de pensioenregeling van Chemours 1,875% op. Dit betreft een fiscaal maximale pensioenregeling. Hiervoor wordt een premie betaald die gebaseerd is op een verwacht rendement. Waarbij een correctie op de rente wordt gedaan door de UFR buiten beschouwing te laten. Aanvullend worden er stortingen gedaan in een toeslagdepot. Uit dit toeslagdepot kunnen aanvullende toeslagen aan de actieve deelnemers worden verstrekt tot een maximaal niveau van 2% per jaar. Dit in aanvulling op de voorwaardelijke toeslagverlening aan alle deelnemers (actief, slapers en gepensioneerden) waarbij 75% van de prijsindex wordt nagestreefd. Indien aan alle voorwaarden wordt voldaan kan eventueel een premiekorting worden verleend. In 2021 werd niet aan deze voorwaarden voldaan en is geen premiekorting verleend.

In 2021 is een herstel ingezet op de financiële markten. Dat heeft geleid tot een verbetering van de dekkingsgraad. De dekkingsgraad is daardoor toegenomen met circa 9%-punt. Doordat de dekkingsgraad boven de TBI grens ligt kan er per 1 januari 2022 een volledige toeslag worden toegekend. Er is geen achterstand in indexatieverlening uit het verleden.

Nadere financiële informatie over Kring Chemours is opgenomen in de financiële verantwoording (hoofdstuk 34).

17.1. Kerncijfers Kring Chemours

Hierna genoemde bedragen zijn in euro x 1.000, tenzij anders toegelicht.

	31-12-2021	31-12-2020
Werkgevers	1	1
Deelnemers	407	406
Actieven en arbeidsongeschikten	357	378
Gewezen deelnemers	25	20
Pensioengerechtigden	25	8
Toeslagverlening Actieven	2,57%	2,00%
Toeslagverlening Niet-actieven	2,57%	0,92%

Beleggingsperformance

	2021	2020
Beleggingsrendement	2,21%	9,10%
Benchmarkrendement	0,25%	9,80%
Kosten vermogensbeheerder in % van gem. belegd vermogen	0,324%	0,350%
Transactiekosten in % van gem. belegd vermogen	0,151%	0,342%

Premie, saldo overdracht van rechten, uitkeringen en kosten

Bedragen in € x 1.000	2021	2020
Premiebijdragen	8.125	11.771
Saldo overdracht van rechten	57	329.608
Pensioenuitkeringen	-1.801	-1.146

Technische Voorzieningen

Bedragen in € x 1.000	2021	2020
Gemiddelde gehanteerde rekenrente	0,56%	0,17%
Actieven en arbeidsongeschikten	239.517	261.414
Gewezen Deelnemers	16.327	14.468
Pensioentrekkenden	31.429	14.984
Overige (oa schadereserve en IBNR)	1.412	7.047
Totaal	288.685	297.913

Dekkingsgraad

	31-12-2021	31-12-2020
Actuele dekkingsgraad ultimo	136,8	127,7
Beleidsdekkingsgraad (december)	134,7	124,1

Belegd vermogen

Bedragen in € x 1.000	31-12-2021	31-12-2020
Vastgoedbeleggingen	-	-
Aandelen	150.202	147.606
Vastrentende waarden	181.887	155.905
Derivaten	61.646	75.643
Overige beleggingen	1.573	2.130
Totaal belegd vermogen	395.308	381.284

Beleggingsresultaat

	2021	2020
Directe beleggingsopbrengsten	-4	419
Indirecte beleggingsopbrengsten, waarvan	8.640	43.273
- Beheerkosten	945	844
- Transactiekosten	578	1.208
Afslag op rendement voor weerstandsvermogen	16	71
Kosten van vermogensbeheer	299	242

17.2. Pensioenparagraaf

In Kring Chemours vindt pensioenopbouw plaats op basis van een uitkeringsovereenkomst. Het betreft een fiscaal maximale pensioenregeling. Hieronder is een aantal kenmerken van de pensioenregeling 2019 opgenomen:

Aspect	Kenmerk
Pensioenrichtleeftijd	68
Pensioengrondslag (PG)	Pensioengevend salaris - franchise
Franchise	€ 14.544 (2021)
Ouderdomspensioen	Het opbouwpercentage bedraagt 1,875% van de pensioengrondslag (2020).
Partnerpensioen (op opbouwbasis)	Het opbouwpercentage bedraagt 1,3125% van de PG.
Wezenpensioen (op opbouwbasis)	Het opbouwpercentage bedraagt 0,2625% van de PG;
Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid	Op basis van een 6-klassen systeem
Vervroegen en uitstellen	Ingang vanaf leeftijd 55 jaar en tot 5 jaar na de voor de betreffende Deelnemer geldende AOW-leeftijd
Variatie in de uitkeringen (hoog-laag)	Gedurende maximaal 10 jaar eerst een hoge uitkering en daarna een lagere uitkering
Uitruilen	Uitruil van ouderdomspensioen in partnerpensioen en vice versa
Deeltijdpensioen	Ingang vanaf leeftijd 55 jaar en tot 5 jaar na de voor de betreffende Deelnemer geldende AOW-leeftijd

Voor opgebouwde aanspraken op ouderdomspensioen opgebouwd vóór 1 januari 2016 geldt een pensioenrichtleeftijd van 65 jaar. Voor opgebouwde aanspraken op ouderdomspensioen opgebouwd van 1 januari 2016 tot 1 januari 2018 geldt een pensioenrichtleeftijd van 67 jaar. Voor aanspraken op vroegpensioen geldt een pensioenrichtleeftijd van 62 jaar en een eindleeftijd van 65 jaar.

17.2.1 Toeslagbeleid

Het Pensioenfonds beslist jaarlijks op basis van de beleidsdekkingsgraad ultimo oktober of en in hoeverre per 1 januari een toeslag op pensioenaanspraken en/of pensioenrechten van (gewezen) deelnemers, (gewezen) partners en pensioengerechtigden kan worden toegekend in Kring Chemours. Alleen indien en voor zover de middelen van Kring

Chemours, naar het oordeel van het bestuur tenminste toereikend zijn voor een toeslag, wordt deze verleend. De toeslagverlening op pensioenaanspraken en/of pensioenrechten is voorwaardelijk.

De toeslagverlening wordt als volgt vastgesteld:

- Eerst wordt de omvang van het voor toeslagverlening beschikbare vermogen boven de toeslagengrens van 110% bepaald op basis van de beleidsdekkingsgraad van het fonds;
- Vervolgens wordt de hoogte van de toeslag zodanig bepaald dat wanneer deze jaarlijks wordt toegekend de contante waarde van alle toeslagen (een evenredig deel van 75% van de groeivoet van het prijsindexcijfer) maximaal gelijk is aan de hoogte van dit vermogen: de hierbij gehanteerde groeivoet van het prijsindexcijfer en de discontovoet voor de vaststelling van de contante waarde zijn gelijk aan het bepaalde in artikel 23a van het Besluit FTK Pensioenfondsen;
- Deze hoogte van de toeslag wordt dus uitgedrukt in een percentage van de groeivoet van het prijsindexcijfer conform artikel 23a van het Besluit FTK Pensioenfondsen en bedraagt maximaal 100%;
- De hoogte van de toeslagverlening is gelijk aan dit percentage maal de voor het betreffende jaar relevante gerealiseerde waarde van de maatstaf voor toeslagverlening (75% van het consumentenprijsindexcijfer);
- Bij een beleidsdekkingsgraad lager dan 114% wordt geen toeslag verleend.

Bij de toeslagverlening geldt de volgende definitie:

Prijsindex: Het peil van de prijzen op 1 november van enig jaar ten opzichte van 1 november van het jaar daarvoor. Deze index wordt jaarlijks door het Centraal Bureau voor de Statistiek vastgesteld als "Consumentenprijsindexcijfer voor alle bestedingen (niet afgeleid)". Dit geeft aan hoe de prijzen in Nederland in een jaar stijgen.

Voor het vaststellen van het indexcijfer Prijsindex wordt uitgegaan van de indexcijfers over de maanden oktober voorafgaand aan het jaar waarvoor de toeslag wordt vastgesteld. Gehanteerd wordt vervolgens de procentuele verandering van de indexcijfers van de maand oktober voorafgaand aan het jaar waarvoor de toeslagverlening wordt vastgesteld en de maand oktober van het daaraan voorafgaande jaar. Wij ronden het percentage af op 2 decimalen.

Aanvullende toeslag actieve deelnemers

De pensioenaanspraken van actieve deelnemers kunnen verhoogd worden met een aanvullende toeslagverlening. Hiervan uitgezonderd zijn de deelnemers met (gedeeltelijke) premievrije voortzetting van de deelname in verband met arbeidsongeschiktheid.

De aanvullende toeslag is gelijk aan het verschil tussen de loonindex (met een maximum van 2,0%) en de verleende toeslag in dat jaar. De loonindex is de generieke loongroei volgens de cao van Chemours Netherlands B.V. gelegen tussen 1 januari van enig jaar en 1 januari van het daaropvolgende jaar.

Kring Chemours houdt een toeslagendepot aan voor de financiering van deze aanvullende toeslag. Het toeslagendepot is op 1 januari 2016 door Stichting Pensioenfonds Chemours Nederland ingesteld in verband met de overgang van een eindloonregeling naar een middelloonregeling per 1 januari 2016. De kosten voor financiering van de aanvullende toeslag worden jaarlijks onttrokken uit het toeslagendepot. Deze kosten zijn steeds gelijk aan de wijziging in de technische voorziening als gevolg van deze aanvullende toeslag. De aanvullende toeslag wordt toegekend voor zolang er nog voldoende vermogen in het toeslagendepot aanwezig is. Geen aanvullende toeslag wordt verleend indien Kring Chemours, gezien de beleidsdekkingsgraad, niet beschikt over het minimaal vereist eigen vermogen (zoals opgenomen artikel 131 PW).

Chemours Netherlands B.V. heeft in 2020 een bedrag van € 1.200.000 in het toeslagendepot gestort. Tevens is in 2020 eenmalig een aanvullend bedrag van € 2.500.000 in het toeslagendepot gestort.

Er vonden uiterlijk op 31 januari 2020 respectievelijk 31 januari 2021 extra stortingen plaats in het toeslagendepot ter grootte van in totaal 50% van de som van (eventuele) premiekortingen in de jaren 2020 en 2021. Indien de som van de premiekortingen lager is dan € 1.500.000, dan vult Chemours Netherlands B.V. uiterlijk op 1 januari 2022 de extra stortingen aan tot dit bedrag.

Premiekorting 2020: 50% naar toeslagendepot

Per 1 januari 2020 was eerder vastgesteld dat een premiekorting kan worden verleend op basis van de gemaakte afspraken in de uitvoeringsovereenkomst. De premiekorting bedraagt 559K. 50% hiervan wordt toegevoegd aan het toeslagdepot, ofwel 280K. Op een later moment is geconstateerd dat over 2021 geen premiekorting zal worden verleend daar de beleidsdekkingsgraad minder bedraagt dan 130%. Daarmee bestaat eind 2020 de verplichting voor de werkgever om een aanvulling te doen (uiterlijk te storten per 1 januari 2022). Deze vordering op de werkgever tezamen met de 280K die vanuit de premiekorting wordt toegevoegd aan het toeslagdepot, zorgen voor een toename van het toeslagdepot van 1,5 miljoen. Dit was reeds in de ontwikkeling van het toeslagdepot per eind 2020 verwerkt.

Het toeslagdepot wordt jaarlijks aangepast met het beleggingsrendement, gelijk aan het rendement dat op het totale vermogen van Kring Chemours is behaald.

Verleende toeslagen in verplichtingen per 31 december 2021

Het bestuur van Centraal Beheer APF heeft in december 2021 het besluit genomen om de volledige toeslagverlening per 1 januari 2022 toe te kennen.

Onderstaand zijn de verleende reguliere toeslagen vanaf 1 januari 2021 opgenomen. De toeslag per 1 januari 2022 is verwerkt in de verplichtingen per 31 december 2021.

Toeslag Actieven per 1 januari	Ambitie	Toegekend
2021	2,00%	2,00%
2022	2,57%	2,57%
Cumulatieve achterstand	Geen achterstand	

Toeslag Niet-Actieven per 1 januari	Ambitie	Toegekend
2021	0,92%	0,92%
2022	2,57%	2,57%
Cumulatieve achterstand	Geen achterstand	

Toeslag TOP per 1 januari	Ambitie	Toegekend
2021	1,22%	1,22%
2022	3,42%	3,42%

Er bestaan geen inhaalachterstanden uit het verleden, alle reglementaire toeslagen zijn toegekend

17.2.2 Herstelplan

Op basis van het FTK moet een pensioenfonds een herstelplan opstellen indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad. Kring Chemours heeft geen reserve tekort en er is dan ook geen herstelplan opgesteld.

17.2.3 Haalbaarheidstoets

Bij de start van Kring Chemours is in 2020 de aanvangshaalbaarheidstoets uitgevoerd. De ondergrenzen gehanteerd in de aanvangshaalbaarheidstoets zijn afgesproken in overleg met het BO van Kring Chemours. De uitkomsten van deze aanvangshaalbaarheidstoets 2020 (HBT) zijn hieronder weergegeven met als vergelijking de vastgelegde risicohouding:

Tabel Aanvangshaalbaarheidstoets 2021: Pensioenresultaten

Uitgangspositie	Grens	Pensioenresultaat	
		Risicohouding	Jaarlijkse HBT
Vereiste financiële Positie	Verwacht pensioenresultaat	90%	nvt
Feitelijke financiële Positie	Verwacht pensioenresultaat	90%	90,5%
	Maximale afwijking pensioenresultaat in slecht weer scenario	15%	6%

De uitkomsten op fondsniveau zijn het gemiddelde van de leeftijdscohorten, gewogen naar aantallen per cohort. Dit leidt tot een verwacht pensioenresultaat op fondsniveau van 91% en de afwijking van het verwacht pensioenresultaat in een slechtweerscenario van 6%. Dit sluit steeds aan bij de vastgestelde ondergrenzen in de aanvangshaalbaarheidstoets.

17.2.4 Herverzekering

Voor Kring Chemours zijn in overleg met het BO en de werkgever afspraken gemaakt over de te herverzekeren kapitalen. De overeenkomsten hiervoor zijn afgesloten met elipsLife AG voor het herverzekeren van het overlijdensrisico en het arbeidsongeschiktheidsrisico. Vanaf 1 januari 2020 zijn nieuwe overeenkomsten met elipsLife gesloten.

Met een herverzekering wordt voorkomen dat door een overlijden of bij arbeidsongeschiktheid van deelnemers de toevoeging aan de technische voorziening tot een te hoge last leidt.

Bij overlijden keert de verzekeraar een risicokapitaal uit. Bij arbeidsongeschiktheid keert de verzekeraar een arbeidsongeschiktheidskapitaal uit.

17.3. Financiële paragraaf

Dekkingsgraad

De ontwikkeling van de verschillende dekkingsgraden* gedurende het verslagjaar is als volgt:

	31-12-2021	31-12-2020
Actuele dekkingsgraad	136,8%	127,7%
Beleidsdekkingsgraad	134,7%	124,1%
Reële dekkingsgraad*	108,3%	101,1%
Vereiste dekkingsgraad	117,6%	117,4%

* De verschillende dekkingsgraden worden toegelicht in de begrippenlijst (bijlage 1).

Uitvoerings- en Vermogensbeheerkosten

De *administratieve uitvoeringskosten* omvatten:

- vaststellen en innen van de premie;
- registratie van pensioenaanspraken en –rechten;
- het betalen van de pensioenen;
- informatieverstrekking en communicatie met betrokkenen;
- bestuur;
- toezicht door toezichthouders.

De kosten per deelnemer zijn berekend o.b.v. actieven + uitkeringsgerechtigden, exclusief inactieve deelnemers.

Vanaf 1 januari 2019 is in de uitvoeringsovereenkomst betreffende kosten een duidelijker en transparanter onderscheid gemaakt in uitvoeringskosten (afname) en beleggingskosten (toename). Dit heeft ook invloed op de verantwoording van deze kosten. Deze nieuwe afspraken leiden op totaal niveau niet tot een hoger kostenniveau dan reeds met de kringen was afgesproken.

Uitvoeringskosten

Bedragen in € x 1.000	2021	2020
Administratieve uitvoeringskosten	330	1.146
In euro's per deelnemer	864	2.969
Vermogensbeheerkosten	1.244	1.158
In percentage van het gemiddeld belegd vermogen	0,324%	0,328%
Transactiekosten	578	1.121
In percentage van het gemiddeld belegd vermogen	0,151%	0,318%
Gemiddeld belegd vermogen	383.720	352.887

Transactiekosten

Tot de transactiekosten zijn gerekend de kosten voor aan- en verkoop van beleggingen, de kosten voor de acquisitie van illiquide beleggingen en de deelname in beleggingsfondsen. Kosten die niet zijn toebedeeld aan een van de drie categorieën zijn naar rato over deze drie categorieën verdeeld.

Vermogensbeheerkosten

Kosten vermogensbeheer omvatten:

- kosten van fiduciair vermogensbeheer,
- bewaarloon;
- advieskosten;
- performance gerelateerde kosten;
- interne kosten (bijvoorbeeld kosten voor governance).

In dit bestuursverslag zijn de 'aanbevelingen over het afleggen van verantwoording over de kosten' van de Pensioenfederatie gevolgd. De gemaakte kosten, zoals hieronder opgenomen, zijn ook aan de toezichthouder (DNB) gerapporteerd.

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht.

Vermogensbeheerkosten	2021	2020
Kosten van fiduciair vermogensbeheer	254	154
Vermogensbeheerkosten pensioenfondsen en bestuursbureau	45	83
Bewaarloon		5
Advieskosten		
Performance gerelateerde kosten		
Interne kosten		
Overige kosten		

Vermogensbeheerkosten	2021	2020
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën incl. overlay	945	916
Totaal	1.244	1.158

Aanvullende vergoeding ten behoeve van vermogensbeheerkosten

In de uitvoeringsovereenkomst is overeengekomen dat de werkgever een aanvullende vergoeding betaald ten behoeve van vermogensbeheerkosten indien de vermogensbeheerkosten meer bedragen dan 0,287% van het gemiddelde belegde vermogen. Op basis van de vermogensbeheer rapportage zijn de vermogensbeheerkosten gelijk aan 0,324% (2020: 0,328%). Dit is hoger dan de genoemde 0,287%. Met het gemiddeld belegd vermogen van € 383.720K in 2021 is een bijbetaling voor de werkgever nodig van ongeveer € 142k.

17.4. Vermogensbeheer

Deze paragraaf beschrijft de onderdelen van het beleggingsbeleid die specifiek voor de Kring Chemours zijn ingericht. Het beleid en de ontwikkelingen die voor alle kringen gelijk zijn hebben wij beschreven in hoofdstuk 6.

Kring Chemours belegt in verschillende modules. Dit zijn de modules Rente, Rendement en de matchingportefeuille. Het beleid zoals dat in de verschillende modules is gevoerd is nader beschreven in hoofdstuk 6.

Als beleggingsdoel heeft het Centraal Beheer APF een zo hoog mogelijke opbrengst per ingelegde euro. Daarmee streven wij naar zoveel mogelijk inkomen voor later. Voorwaarde is dat de premie op verantwoorde en solide wijze wordt belegd. De beleggingen worden zodanig vormgegeven dat deze passen binnen de aan te houden risicohouding.

17.4.1 Portefeuillewaarde en rendementen

In onderstaande tabellen worden de feitelijke verdeling van de portefeuilles en het rendement in kring Chemours weergegeven.

Kring Chemours	Bedragen 2021	Verdeling 2021	Bedragen 2020	Verdeling
Rendement	207.654.467	52,5%	204.444.159	53,6%
Rente & Matching	187.224.087	47,4%	174.420.719	45,7%
Inflatie	20.667	0,0%	-	-
Liquide Middelen	408.779	0,1%	2.419.009	0,6%
Totaal Assets	395.308.000	100,0%	381.283.887	100,0%

Kring Chemours	Rendement 2021	Benchmark 2021	Rendement 2020	Benchmark 2020
Rendement	17,81%	14,49%	6,14%	7,65%
Rente	-1,52%	-2,86%	1,69%	1,47%
Matching	-29,84%	-29,83%	29,01%	29,03%
Liquide middelen	-0,84%	-0,05%	-	-
Totaal Assets	2,21%	0,25%	9,10%	9,80%

17.4.2 Beheerkosten van het fonds

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht. Deze kosten bestaan over het verslagjaar uit de kosten voor fiduciair beheer en bewaarloon € 254 (2020: € 159).

De beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van beleggingsfondsen zijn gebracht zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen over het verslagjaar € 945 (2020:€ 916). Transactiekosten zijn onderdeel van de aan- en verkooptransacties van beleggingen. Deze zijn eveneens onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen over het verslagjaar € 578 (2020:€ 1.121). Gegeven de geringe omvang van het belegd vermogen en het transactievolume zijn deze kosten niet direct te relateren aan benchmarks, die gebaseerd zijn op grote vermogens en transactievolumes.

De beleggingscommissie bewaakt de ontwikkelingen van beheerd vermogen, vermogensrendementen en de kosten van het beheer nauwlettend en adviseert eventueel het bestuur ter zake.

De beleggingsopbrengsten bedroegen € 8.320 (2020: € 43.379) en het vermogen steeg van € 381.284 naar € 395.308 per eind 2021.

17.5. Actuariële paragraaf

In deze paragraaf wordt een korte toelichting gegeven op de intern uitgevoerde actuariële analyse. Deze analyse is door de certificerend actuaris beoordeeld en geaccordeerd.

17.5.1 Analyse van het resultaat

Het resultaat van het verslagjaar bestaat uit de volgende componenten:

Bedragen in € x 1.000	2021	2020
Beleggingsopbrengsten	32.870	5.991
Premie	-2.050	-2.839
Waardeoverdrachten	-4	85.694
Kosten	0	0
Uitkeringen	-159	-42
Overige kanssystemen	464	-109
Toeslagverlening	-7.101	-5.320
Incidentele mutaties	-266	1.446
Andere oorzaken	-22	578
Totaal	23.732	85.399

Uitsplitsing resultaat “beleggingsopbrengsten”

Bedragen in € x 1.000	2021	2020
Beleggingsresultaat exclusief wijziging RTS TV	9.950	44.207
Wijziging RTS TV	22.920	38.216
Totaal resultaat beleggingsopbrengsten	32.870	5.991

In het verslagjaar bedraagt het resultaat van Kring Chemours € 23.732.

Hieronder wordt een korte toelichting op de belangrijkste resultaten gegeven.

- Het positieve beleggingsresultaat door de gestegen rente en positieve beleggingsresultaten leidt tot een resultaat van ca 32,8 miljoen.
- Het premieresultaat is negatief bij een premiedekkingsgraad van ca 80%.

- Op kans-systemen is een positief resultaat ontstaan. Dit bestaat met name uit een positief resultaat op sterfte door een hogere sterfte dan verwacht. Verder is onder kanssystemen het resultaat op arbeidsongeschiktheid, flexibilisering en pensionering opgenomen.
- Eind 2021 is besloten tot een toeslag per 1 januari 2022. Deze verhoging is in dit boekjaar als last genomen.
- Eind van het jaar zijn de sterftegrondslagen aangepast wat tot een toename van de Technische Voorziening heeft geleid. Dit is verantwoord onder incidentele mutaties en leidt tot een negatief resultaat.

17.5.2 Premies

De Pensioenwet schrijft voor dat de feitelijke premie, de gedempte kostendeekkende premie en de (ongedempte) kostendeekkende premie worden gekwantificeerd. De samenstelling van de premie is opgenomen in onderstaande tabel.

Bedragen in € x 1.000	2020
Feitelijk betaalde premie (na premiekorting ad 559)	11.771
Betaald tbv dekking vermogensbeheerkosten	141
Betaald aan Toeslagdepot	5.200
Totale beschikbare premie	6.430
Gedempte kostendeekkende premie	6.373
Zuiver kostendeekkende premie	11.400

Voor 2021 is de opstelling als volgt:

Bedragen in € x 1.000	2021
Feitelijk betaalde premie	8.125
Gedempte kostendeekkende premie	7.754
Zuiver kostendeekkende premie	11.929

De vermogensbeheerkosten ad € 142k worden separaat verrekend.

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

Bedragen in € x 1.000	2021	2020
Nominaal pensioeninkoop	6.506	4.957
Risicokoopsom overlijdensrisico	141	317
Risicokoopsom Premievrijstelling	125	96
Solvabiliteitsopslag	843	679
Opslag pensioenuitvoeringskosten	139	324
Beschikbaar voor vorming algemene middelen	371	5.398
Totaal	8.125	11.771

De samenstelling van de kostendeekkende premies is als volgt:

Bedragen in € x 1.000	Kostendeekkende premie	Gedempte kostendeekkende premie	Kostendeekkende premie	Gedempte kostendeekkende premie
	2021	2021	2020	2020
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	10.043	4.842	9.434	3.902
Solvabiliteitsopslag	1.747	843	1.642	679
Opslag pensioenuitvoeringskosten	139	139	324	324
Voorwaardelijke onderdelen	-	1.930	-	1.468
Totaal	11.929	7.754	11.400	6.373

De bijdrage ad € 5,2 miljoen is in 2020 toegevoegd aan het toeslagdepot. Hieraan wordt de extra toeslag die aan de actieve deelnemers is toegekend onttrokken.

Dit leidt ertoe dat de ontwikkeling van het toeslagdepot als volgt is:

Bedragen in € x 1.000	2021	2020
Beginstand 1-1	2.765	0
Stortingen	0	5.200
Onttrekking ten behoeve van toeslagverlening	- 0	- 2.795
Onttrekking aan Saldo van Baten & Lasten 2021 / Rendement 2020	197	360
Eindstand 31-12	2.962	2.765

Het rendement 2021 dient nog aan het toeslagdepot te worden toegevoegd.

17.5.3 Solvabiliteitstoets

Voor het bepalen van het VEV (de solvabiliteitstoets) maken wij gebruik van het standaardmodel. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van de kring. Op basis hiervan bedraagt het (M)VEV op 31 december 2021:

Bedragen in € x 1.000	31-12-2021	31-12-2020
Aanwezig eigen vermogen	106.169	82.634
Minimaal vereist eigen vermogen	11.786	12.194
Vereist eigen vermogen	50.886	51.708

De vermogenspositie van Kring Chemours kan als gevolg hiervan worden gekarakteriseerd als goed.

17.5.4 Bevindingen en oordeel certificerend actuaaris

Opdracht

Door Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds te Zeist is voor collectiviteitskring Chemours aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2021.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 3.840.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 192.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn beoordeling van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds voor collectiviteitkring Chemours verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van de collectiviteitkring. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van de collectiviteitkring in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuariel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn, als geheel gezien, toereikende technische voorzieningen vastgesteld.

Het eigen vermogen van de collectiviteitkring is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De beleidsdekkingsgraad van de collectiviteitkring op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds voor collectiviteitkring Chemours is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening voldoende. Daarbij is in aanmerking genomen dat de mogelijkheden tot het realiseren van de beoogde toeslagen beperkt zijn. Voor de volledigheid merk ik op dat, als op balansdatum in de rentetermijnstructuur rekening zou worden gehouden met de UFR-methodiek zoals deze door DNB in 2022 wordt toegepast, mijn oordeel over de vermogenspositie niet zou wijzigen.

In het kader van dit oordeel wijs ik op de ontwikkelingen na balansdatum als gevolg van de Oekraïne crisis, zoals die door het pensioenfonds in het jaarverslag zijn toegelicht.

Rotterdam, 20 juni 2022

René van de Meerakker AAG

Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

17.6. Risicoparagraaf

De doelstellingen van de kring vinden hun basis in het pensioenreglement, de ambitie van de kring en de risicohouding. De financiële risico's op het gebied van verzekeren en beleggen liggen geheel op het niveau van de kringen. Op het niveau van het APF (de bedrijfsomgeving) worden, buiten het ondernemingsrisico, de overige risico's verder zoveel mogelijk beperkt.

Risicobeheersing

De beschrijving van de risicobeheersing is opgenomen in het hoofdstuk 4.2 en verder. De beschrijving is wat betreft de niet-financiële risico's van toepassing op het niveau van bedrijfsomgeving en alle pensioenkringen.

In de paragraaf risicobeheer in de jaarrekening van kring Chemours zijn tabellen opgenomen die inzicht geven in de samenstelling van de hieronder beschreven financiële risico's.

Doelstellingen en risicohouding

Uitgangspunt van het beleggingsbeleid van de kring is de ambitie en risicohouding van de deelnemers. Deze uitgangspunten zijn vastgesteld in overleg met het Belanghebbendenorgaan. Door middel van een ALM-studie is inzicht verkregen welke mate van beleggingsrisico nodig is om de doelstellingen van de kring te kunnen bereiken. Daarbij wordt rekening gehouden met een balans tussen de belangen van Deelnemers, Gewezen deelnemers en Pensioengerechtigden. In deze afweging spelen naast de dekkingsgraadontwikkeling onder andere het premie-, pensioen- en toeslagresultaat een rol.

De risicohouding van de kring komt voor de lange termijn tot uitdrukking in de door een kring gekozen ondergrenzen in het kader van de haalbaarheidstoets en voor de korte termijn in de hoogte van het dekkingsgraadrisico en de bandbreedte hiervoor. Het beleid is vastgelegd in de ABTN van de kring. In 2021 is de risicohouding van de kring niet veranderd.

Financieel Crisisplan

Voor Kring DB Chemours is een crisisplan opgesteld. In dit crisisplan zijn de te nemen stappen en maatregelen weergegeven in specifieke (negatieve) scenario's. Het crisisplan geeft het bestuur een handvat ten aanzien van de wijze waarop het zal handelen in geval van een crisis. Het crisisplan is in 2021 niet gewijzigd.

17.6.1 Renterisico

Renterisico ontstaat doordat de looptijd van pensioenverplichtingen van nature langer is dan de looptijd van pensioenbeleggingen. Een verandering van de rente levert daardoor een resultaat op en heeft effect op de dekkingsgraad. Als er geen beheersmaatregelen worden genomen is dit risico zeer groot.

Een hogere renteaafdekking helpt het fonds de kans en impact te beperken dat de verplichtingen niet op dezelfde wijze in waarde veranderen als de beleggingen.

Als de kring een reële indexatieambitie heeft, kan het volledig of grotendeels afdekken van het renterisico problemen opleveren. In het geval dat de inflatie onverwachts fors toeneemt, is het bijvoorbeeld aannemelijk dat ook de rente stijgt.

Het renterisico wordt beheerst door te beleggen in Vastrentende Waarden en in Rente Overlay fondsen. Wij maken voor de Kring Chemours gebruik van een strategie waarbij 80% van de rentegevoeligheid van de pensioenverplichtingen op basis van de marktrente wordt afgedekt..

De stijging van de swaprente droeg in 2021 positief bij aan de dekkingsgraad, doordat het renterisico niet volledig afgedekt

17.6.2 Marktrisico

Marktrisico is het risico dat (een categorie van) beleggingen minder waard worden door ontwikkelingen in de algemene economische of politieke situatie. Het pensioenfonds neemt bewust marktrisico op grond van het verwachte extra rendement dat een belegging in bijvoorbeeld aandelen zou kunnen opleveren boven risicoloos beleggen. Het beleggingsplan wordt opgesteld op basis van de beleggingsopdracht die is afgeleid uit de ALM-studie en de beleggingsbeginselen die als uitgangspunt voor het beleggingsbeleid gelden. Jaarlijks beoordeelt het bestuur op basis van de actuele ontwikkelingen of bijstelling gewenst is.

Bij de invulling en uitvoering van het beleggingsbeleid op grond van het prudent person beginsel wordt rekening gehouden met het concentratierisico en voldoende diversificatie toegepast.

17.6.3 Valutarisico

Valutarisico is het risico dat door verandering in valutakoersen de waarde van beleggingen in vreemde valuta daalt. Dit risico is voor de kring Chemours beperkt: het grootste gedeelte van de beleggingsportefeuille heeft de euro als onderliggende waarde. Voor het deel van de beleggingen dat niet in euro's genoteerd is het valutarisico afgedekt binnen de fondsen waarin wordt belegd. De wereldwijde aandelenportefeuille (ontwikkelde markten) en indirect vastgoed wordt voor 75% afgedekt. Het valutarisico op vastrentende waarden wordt voor 100% afgedekt. Exposure naar valuta's in opkomende landen dekt Centraal Beheer APF niet af.

17.6.4 Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet of nauwelijks verhandeld kunnen worden op de beurs. Met name het gebruik van derivaten voor het afdekken van renterisico en valutarisico veroorzaakt een liquiditeitsrisico doordat marktbewegingen tot grote hoeveelheden benodigd onderpand kunnen leiden. De kring belegt dusdanig dat de portefeuille zo goed mogelijk aan de liquiditeitsbehoefte kan voldoen. Een zeer groot deel van de portefeuille is belegd in effecten die worden verhandeld op openbare gereguleerde markten zoals een effectenbeurs. Hierdoor is het liquiditeitsrisico beperkt.

17.6.5 Tegenpartij-/kredietrisico

Kredietrisico is het risico dat de onderneming of staat waarin wordt belegd niet aan zijn betalingsverplichtingen kan voldoen. Daarnaast kan kredietrisico ontstaan bij gestructureerde producten, vorderingen op een tegenpartij of onderhandse derivatencontracten. Om dit risico te beheersen wordt het grootste deel van de beleggingsportefeuille belegd in effecten met een hoge kredietwaardigheid. Daarnaast worden transacties gespreid over meer aanbieders en wordt in sommige gevallen onderpand vereist.

17.6.6 Inflatieisico

Het inflatieisico betreft het risico dat inflatie de waarde van de beleggingen aantast (in termen van koopkracht). Dit risico wordt beheerst door beleggingen te kiezen die in waarde stijgen als er meer inflatie is. De Module Inflatie is hiervoor zeer geschikt.

17.6.7 Verzekeringstechnische risico's

Het verzekeringstechnische risico is het risico dat verliezen optreden als gevolg van afwijkende sterfte en arbeidsongeschiktheidsresultaten. De grondslagen voor het bepalen van het sterfterisico worden jaarlijks automatisch aangepast op basis van actuele CBS-cijfers. Het overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico wordt beheerst door herverzekering (zie 17.2.4).

17.7. Terugblik 2021

Kring Chemours is per 1 januari 2020 binnen het Centraal Beheer APF gestart.

Toeslagverlening per 1 januari 2022

Eind 2021 is het besluit genomen tot toeslagverlening per 1 januari 2022. Deze toeslag is reeds in de verplichtingen per 31 december 2021 verwerkt.

Nieuwe UFR per 1 januari 2021 en effect per 1 januari 2022

Vanaf 2021 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur gebaseerd op een nieuwe UFR (ultimate forward rate). De nieuwe UFR parameters worden vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen ingevoerd. Met de stapsgewijze invoering zullen de nieuwe UFR parameters begin 2024 volledig zijn ingevoerd. DNB zal de rentetermijnstructuur in de periode tot 1 januari 2024 baseren op een gewogen gemiddelde van de rentetermijnstructuur op basis van de huidige en de nieuwe UFR-parameters, waarbij de gewichten jaarlijks op 1 januari met gelijke stappen aangepast worden. Deze stapsgewijze invoering zorgt ervoor dat het effect van de nieuwe UFR-methode op de dekkingsgraden van pensioenfondsen zich geleidelijk in de tijd materialiseert.

De Technische Voorziening ultimo 2021 is gebaseerd op de per 31 december 2021 door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur voor pensioenfondsen, gebaseerd op de huidige UFR parameters. Als de Technische Voorziening ultimo 2021 reeds gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn in 2022 dan zou de Technische Voorziening 290.760 bedragen. De actuele dekkingsgraad zou dan 135,8% bedragen. Bij toepassing van de UFR parameters die gelden in 2024, zou de Technische Voorziening 295.467 bedragen en de actuele dekkingsgraad 133,6%.

Tezamen met het effect van de verwachte daling van het tienjaars voortschrijdende gemiddelde van de rente zal een verhogend effect op de technische voorzieningen ontstaan wat een drukkend effect op de dekkingsgraad heeft.

17.8. Gebeurtenissen na balansdatum

Pensioenakkoord

Eind maart 2022 heeft het kabinet het wetsvoorstel "Wet toekomst pensioenen" naar de Tweede Kamer gestuurd. De komende periode zal dit besproken worden in de Kamer, maar ook binnen ons pensioenfonds. De wetgeving zal naar verwachting eind 2022 definitief worden vastgesteld, waarna de wet per 1 januari 2023 zal ingaan. De projectgroep Expeditie Pensioenakkoord is aan de slag met de stappen die we als APF moeten nemen op de korte en langere termijn om de implementatie soepel te laten verlopen. In 2022 worden diverse plannen (per kring) uitgewerkt.

17.9. Verslag van het Belanghebbendenorgaan Chemours

Inleiding

Sinds 1 januari 2020 is de middelloonregeling van Chemours Netherlands BV ondergebracht bij Centraal Beheer Algemeen Pensioenfonds (CB APF) in een eigen pensioenkring. Voor die deelnemers die zijn overgegaan naar de CB APF zijn ook de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten aan de kring Chemours overgedragen.

Het jaar 2021 werd wederom gekenmerkt door een verdere verspreiding van het COVID virus en de gevolgen daarvan op de economie en financiële markten. Vanwege de oorlog in Oekraïne is de onzekerheid over ontwikkelingen op financiële markten in 2022 toegenomen. Wij gaan ervanuit dat het bestuur de ontwikkelingen nauwlettend blijft beoordelen of de ontwikkelingen gevolgen hebben voor de beleggingsportefeuille.

Medezeggenschap

De medezeggenschap over het beleid en de uitvoering van de pensioenregeling wordt geregeld via een vertegenwoordiging in het Belanghebbendenorgaan van de kring Chemours (BO Chemours). Het belanghebbendenorgaan bewaakt o.a. of het bestuur de uitvoeringsovereenkomst en het pensioenreglement juist uitvoert. In het belanghebbendenorgaan zijn de werkgever en werknemers van de kring Chemours beiden vertegenwoordigd door 2 vertegenwoordigers. Aangezien slechts de actieve deelnemers zijn overgedragen naar Centraal Beheer APF en nu numeriek klein zijn in aantal, zijn gepensioneerden nog niet vertegenwoordigd in het BO. Het BO Chemours heeft advies- en goedkeuringsrechten op voorgenomen besluiten van het bestuur.

Overleg van het Belanghebbendenorgaan Chemours

In 2021 is het BO Chemours twaalf keer bij elkaar geweest om te vergaderen over de beleggingen van de kring], de financiële en actuariële zaken en de governance van de kring Chemours. Het bestuur en het BO Chemours zijn in 2021 twee keer (digitaal) bij elkaar geweest om aangelegenheden te bespreken die direct betrekking hebben op de kring Chemours. Daarnaast heeft de Raad van Toezicht van Centraal Beheer APF in 2021 tweemaal (digitaal) overleg gehad met het BO Chemours om verantwoording af te leggen over haar werkzaamheden.

Taken van het Belanghebbendenorgaan Chemours

In de statuten van Centraal Beheer APF is vastgelegd dat het BO Chemours het bestuur adviseert over onderwerpen die de kring aangaan. De onderwerpen waarover het BO mag adviseren dan wel zijn instemming op dient te geven zijn wettelijk vastgelegd in artikel 115c van de pensioenwet.

Het BO Chemours heeft het bestuur van advies voorzien in 2021 over de volgende onderwerpen:

- Wijzigingen van de ABTN
- Wijzigingen van de uitvoeringsovereenkomst en het pensioenreglement
- Maatschappelijk Verantwoordelijk Beleggen
-

Het BO Chemours heeft instemming verleend aan het bestuur in 2021 over de volgende onderwerpen:

- Instemming premiekorting 2020 / 2021

Daarnaast heeft het BO zich verdiept in de haalbaarheidstoets van de kring Chemours.

Financiële positie van de kring

De dekkingsgraad per einde boekjaar 2021 is gestegen naar 136.8% (2020 127.7%). De beleidsdekkingsgraad bedraagt 134.7% (2020 124.1%). De belangrijkste bijdragen komen voort uit de wijziging op de rentetermijnstructuur en het rendement.

Oordeel over het beleid van het bestuur

Het BO Chemours heeft vastgesteld dat het jaar 2021 voor het bestuur van Centraal Beheer APF in het teken heeft gestaan van:

- a. Het voorbereiden op de implementatie van de Wet Toekomst Pensioenen
- b. Het voorbereiden op de overgang op het nieuwe administratieplatform
- c. Het uitvoeren van het strategisch plan waaronder de strategie van de Wet Toekomst Pensioenen, het opstellen en implementeren van het Maatschappelijk Verantwoord Beleggen
- d. Communicatie over de gevolgen van het nieuwe pensioenakkoord naar BO's en werkgevers
- e. De groei van de APF en de governance die daarmee gepaard gaat.

Het BO Chemours is in 2021 tweemaal geïnformeerd over de bovengenoemde onderwerpen en is door het bestuur meegenomen in een studiedag pensioenen waar o.a. Maatschappelijk Verantwoord Beleggen en Communicatie aan deelnemers aan de orde is geweest. De financiële situatie van kring Chemours eind 2021 was voldoende om de volledige toeslagambitie voor de deelnemers te kunnen waarmaken. Het bestuur heeft ingestemd met de toeslag.

Op basis van de ontvangen informatie en de toelichtingen door het bestuur van Centraal APF komt het BO Chemours tot een positief oordeel over het beleid, functioneren en de uitvoering door het bestuur over 2021.

Aandachtspunten voor 2022

Het BO Chemours vraagt het bestuur in 2022 aandacht te geven aan:

- a. De nadere uitwerking van de Wet Toekomst Pensioenen
- b. De financiële gevolgen van de oorlog in de Oekraïne, de oplopende inflatie en rente
- c. De ingeslagen route naar verdere verduurzaming van de beleggingen (MVB)
- d. De governance van de kringen

Het BO spreekt haar waardering uit over de gegeven openheid in de diverse gesprekken en overleggen met bestuur.

Dordrecht, 1 juni 2022

Namens het Belanghebbendenorgaan Chemours

Frans van Dorsten (voorzitter)

Anne Decantere

Robert Smits

Walter Gruijters

18. Verslag Kring equensWorldline

18. Verslag Kring equensWorldline

Sinds 1 januari 2020 voert Centraal Beheer APF de pensioenregeling voor equensWorldline en Paysquare uit in de eigen Kring equensWorldline. Dit houdt in dat de aanspraken van de deelnemers van Stichting Pensioenfonds equens, na een periode van zorgvuldige voorbereiding, zijn overgedragen aan het Centraal Beheer APF en opgenomen in de eigen kring. De aanspraken van de deelnemers van Pensioenfonds equensWorldline zijn 1 op 1 overgenomen. Ook het premie- en toeslagbeleid en de overige financiële afspraken zijn in de Kring equensWorldline gelijk aan de afspraken bij het pensioenfonds.

Korte schets pensioenregeling en financiering

De pensioenregeling is een regeling waarbij de premie is gemaximeerd op 25,95%. De premie wordt berekend op basis van verwacht rendement. Voor 2020 is de premie bepaald op 25,95% en bedraagt de opbouw 1,57% van de pensioengrondslag. Vanaf 2021 wordt bij het vaststellen van de hoogte van het opbouwpercentage rekening gehouden met een vereiste premiedekkingsgraad. In 2021 bedraagt de minimale premiedekkingsgraad 95%. Het opbouwpercentage voor 2021 bedroeg daarmee 1,03%. Voor 2022 kan dit percentage worden gehandhaafd ondanks dat de vereisten aan de premiedekkingsgraad binnen het beleid gelijk is aan 100%. Door de gestegen rente past de opbouw van 1,03% binnen de premie van 25,95% vanaf 1 januari 2022.

In 2021 is door sociale partners gesproken over een nieuwe pensioenregeling. De afstemming hierover wordt verder in 2022 opgepakt.

In 2021 is een herstel ingezet op de financiële markten. Dat heeft geleid tot een verbetering van de dekkingsgraad. De dekkingsgraad is daardoor toegenomen met ruim 6%-punt. Doordat de dekkingsgraad boven 110% ligt kan er per 1 januari 2022 een gedeeltelijke toeslag worden toegekend.

Nadere financiële informatie over Kring equensWorldline is opgenomen in de financiële verantwoording (hoofdstuk 35).

18.1. Kerncijfers Kring equensWorldline

Hierna genoemde bedragen zijn in euro x 1.000, tenzij anders toegelicht..

	31-12-2021	31-12-2020
Werkgevers	3	2
Deelnemers	2.916	2.915
Actieven en arbeidsongeschikten	608	622
Gewezen deelnemers	1.512	1.521
Pensioengerechtigden	796	772
Toeslagverlening Actieven	0,05%	-
Toeslagverlening Inactieven	0,22%	-

Beleggingsperformance

	2021	2020
Beleggingsrendement	-1,95%	13,34%
Benchmarkrendement	-2,30%	12,68%
Kosten vermogensbeheerder in % van gem. belegd vermogen	0,250%	0,264%
Transactiekosten in % van gem. belegd vermogen	0,171%	0,024%

Premie, saldo overdracht van rechten, uitkeringen en kosten

Bedragen in € x 1.000	2021	2020
Premiebijdragen	8.905	8.818
Saldo overdracht van rechten	-2	770.965
Pensioenuitkeringen	-12.145	-11.544

Technische Voorzieningen

Bedragen in € x 1.000	2021	2020
Gemiddelde gehanteerde rekenrente	0,56%	0,17%
Actieven en arbeidsongeschikten	234.452	261.436
Gewezen Deelnemers	269.664	301.439
Pensioentrekkenden	217.473	220.432
Overige (oa schadereserve en IBNR)	1.338	1.622
Totaal	722.927	784.929

Dekkingsgraad

	31-12-2021	31-12-2020
Actuele dekkingsgraad ultimo	117,1	110,4%
Beleidsdekkingsgraad (december)	113,9	108,0%

Belegd vermogen

Bedragen in € x 1.000	31-12-2021	31-12-2020
Vastgoedbeleggingen	45.849	31.212
Aandelen	136.208	219.753
Vastrentende waarden	508.613	129.327
Derivaten*	126.138	230.023
Overige beleggingen	28.244	477.755
Totaal belegd vermogen	845.052	1.088.070

* Onder overige schulden is in 2020 voor € 223.347 aan schulden uit hoofde van cash collateral opgenomen. Inclusief deze post komt het totale belegde vermogen in 2020 uit op € 864.723.

Beleggingsresultaten

Beleggingsresultaat	2021	2020
Directe beleggingsopbrengsten	-892	17.206
Indirecte beleggingsopbrengsten, waarvan	-14.502	82.228
- Beheerkosten	1.293	905
- Transactiekosten	1.436	196
Afslag op rendement voor weerstandsvermogen	-46	187
Kosten van vermogensbeheer	806	1.266

18.2. Pensioenparagraaf

In Kring equensWorldline vindt pensioenopbouw plaats op basis van een uitkeringsovereenkomst waarbij een premieplafond van toepassing is. Als de premie niet toereikend is om de pensioenopbouw en de daaraan verbonden

(administratie)kosten te kunnen financieren, dan leidt dat tot een beperking van het opbouwpercentage. Hieronder is een aantal kenmerken van de pensioenregeling 2019 opgenomen:

Aspect	Kenmerk
Pensioenrichtleeftijd	68
Pensioengrondslag (PG)	Pensioengevend salaris - franchise
Franchise	€ 15.178 (2020)
Ouderdomspensioen	Het opbouwpercentage bedraagt 1,03% (2021) van de PG. Als de premie naar verwachting niet gelijk zijn aan de kostendeckende premie voor het volgende kalenderjaar, dan wordt het opbouwpercentage van het ouderdomspensioen voor het volgende kalenderjaar verlaagd.
Partnerpensioen (op opbouwbasis)	- Het opbouwpercentage bedraagt 0,721% van de PG (2021). - Dit percentage bedraagt op dit moment 70% van het opbouwpercentage van het Ouderdomspensioen.
Wezenpensioen (op opbouwbasis)	- Het opbouwpercentage bedraagt 0,1442% van de PG (2021); - Dit percentage bedraagt op dit moment 14% van het opbouwpercentage van het Ouderdomspensioen.
Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid	Op basis van een 6-klassen systeem
Vervroegen en uitstellen	Maximaal ingaand vanaf 5 jaar voor en tot 5 jaar na de voor de betreffende Deelnemer geldende AOW-leeftijd
Variatie in de uitkeringen (hoog-laag)	Gedurende maximaal 10 jaar eerst een hoge uitkering en daarna een lagere uitkering
Uitruilen	Uitruil van ouderdomspensioen in partnerpensioen en vice versa
Deeltijdpensioen	5 jaar voor en tot 5 jaar na de voor de betreffende Deelnemer geldende AOW-leeftijd

Feitelijke premie en Vaststellen jaarlijks opbouwpercentage

Het Bestuur geeft jaarlijks in het laatste kwartaal van het kalenderjaar aan welk percentage voor de opbouw van het Ouderdomspensioen, het Partnerpensioen en het Wezenpensioen (afgerond op drie decimalen) voor het volgende kalenderjaar maximaal kan worden toegekend. Dit percentage wordt ter goedkeuring voorgelegd aan het BO in overleg met de werkgever

Een wijziging van het opbouwpercentage van het Ouderdomspensioen, het Partnerpensioen en/of het Wezenpensioen wordt niet als een wijziging van de Pensioenregeling beschouwd. Het in enig jaar geldende opbouwpercentage van het Ouderdomspensioen, het Partnerpensioen en het Wezenpensioen is opgenomen in het Pensioenreglement. Het opbouwpercentage van het Ouderdomspensioen, Partnerpensioen en Wezenpensioen wordt prudent vastgesteld in lijn met wet- en regelgeving, waarbij gestreefd wordt naar een zo hoog mogelijk opbouwpercentage met inachtneming van het Premieplafond en de uitgangspunten met betrekking tot de premiedekkingsgraad.

Het Bestuur toetst jaarlijks bij het vaststellen van het opbouwpercentage voor het daaropvolgende kalenderjaar of de premiedekkingsgraad in het volgende kalenderjaar voldoet aan de volgende overeengekomen uitgangspunten:

2020: Het verschil tussen de zuivere kostendekkende premie op basis van de door DNB gepubliceerde nominale rentetermijnstructuur pensioenfondsen per 30 september 2019 en het Premieplafond is gemaximeerd op € 6 miljoen;

2021: De premiedekkingsgraad is minimaal 95% op basis van de door DNB gepubliceerde nominale rentetermijnstructuur pensioenfondsen per 30 september 2020;

2022: De premiedekkingsgraad is minimaal 100% op basis van de door DNB gepubliceerde nominale rentetermijnstructuur pensioenfondsen per 30 september 2021;

2023: De premiedekkingsgraad is minimaal 105% op basis van de door DNB gepubliceerde nominale rentetermijnstructuur pensioenfondsen per 30 september 2022.

Het opbouwpercentage wordt vastgesteld als het minimum van het opbouwpercentage op basis van de feitelijk benodigde premie volgens dit lid en het opbouwpercentage op basis van de toetsing aan de premiedekkingsgraadrestrictie volgens dit lid. Voor de vaststelling van de premiedekkingsgraad wordt aangesloten bij de methodiek van DNB.

Voor 2022 is vastgesteld dat het opbouwpercentage gelijk kan worden gehouden aan het opbouwpercentage in 2021 op 1,03%.

18.2.1 Toeslagbeleid

Reglementair is vastgelegd dat de toeslag op 1 januari van het jaar wordt verleend. De toeslagverlening op pensioenaanspraken en pensioenrechten is voorwaardelijk. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald. De eventuele voorwaardelijke toeslagverlening wordt uit het beleggingsrendement gefinancierd.

De ambitie voor de voorwaardelijke toeslagen voor de Deelnemers is maximaal de loonindex. De ambitie voor de voorwaardelijke toeslagen voor de Gewezen Deelnemers, gewezen partners en Pensioengerechtigden is maximaal de prijsindex. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd. De toeslagverlening wordt uit beleggingsrendement van Kring equensWorldline gefinancierd.

Het Bestuur beoordeelt jaarlijks of en in hoeverre het verlenen van een toeslag mogelijk is. Het Bestuur betreft in zijn beoordeling onder meer:

- a) de financiële positie van Kring equensWorldline en de eisen die de Pensioenwet daaraan stelt in het algemeen; én
- b) de marktwaardedekkingsgraad van 30 november van Kring equensWorldline.

Voor de toe te kennen toeslag hanteert het Bestuur de onderstaande leidraad. Het Bestuur kan besluiten om van deze leidraad af te wijken.

- i. als de marktwaardedekkingsgraad van Kring equensWorldline gelijk of lager is dan 110% worden geen toeslagen verleend;
- ii. als de marktwaardedekkingsgraad van Kring equensWorldline tussen 110% en 125% ligt, dan wordt een (gedeeltelijke) toeslag verleend voor zover de marktwaardedekkingsgraad daardoor niet onder 110% zakt en voor zover deze toeslagverlening in de toekomst te realiseren is volgens de wettelijke eisen omtrent toekomstbestendige toeslagverlening;
- iii. als de marktwaardedekkingsgraad van Kring equensWorldline hoger is dan 125% en verder voldaan wordt aan de wettelijke eisen omtrent toekomstbestendige toeslagverlening, kan een volledige toeslag worden verleend.

Als het Bestuur in enig jaar geen of slechts gedeeltelijk toeslag verleent, dan kan dit op een later tijdstip worden ingehaald. Dit heet inhaaltoeslag. Hierbij geldt het volgende:

- inhaaltoeslag wordt alleen toegekend als de marktwaardedekkingsgraad hoger is dan 125% en hoger is dan de wettelijke grens waarboven inhaaltoeslag mag worden verleend. Toekenning van een inhaaltoeslag mag er niet toe leiden dat de marktwaardedekkingsgraad onder deze wettelijke grens komt;
- jaarlijks mag maximaal een vijfde deel van de marktwaardedekkingsgraad boven de wettelijke grens waarboven inhaalindexatie mag worden verleend worden ingezet voor inhaaltoeslag;
- toekenning van een inhaaltoeslag kan niet leiden tot een uitbetaling met terugwerkende kracht;
- inhaaltoeslag wordt toegekend binnen de grenzen van de fiscale wetgeving en de Pensioenwet.

Bij de toeslagverlening gelden de volgende definities:

Loonindex: De procentuele stijging van de CAO salarisschalen van de werkgever op 1 oktober van een jaar ten opzichte van 1 oktober van het jaar daarvoor. Afronding vindt plaats op twee decimalen nauwkeurig.

Prijsindex: Het peil van de prijzen op 1 november van enig jaar ten opzichte van 1 november van het jaar daarvoor. Deze index wordt jaarlijks door het Centraal Bureau van de Statistiek vastgesteld als "Consumentenprijsindexcijfer voor alle bestedingen (afgeleid)" over de maand oktober. Dit geeft aan hoe de prijzen in Nederland in een jaar stijgen. Afronding vindt plaats op twee decimalen nauwkeurig.

Verleende toeslagen in verplichtingen per 31 december 2021

Het bestuur van Centraal Beheer APF heeft in december 2021 het besluit genomen om een gedeeltelijke toeslag per 1 januari 2022 toe te kennen.

Onderstaand zijn de verleende reguliere toeslagen vanaf 1 januari 2021 opgenomen. De toeslag per 1 januari 2022 is verwerkt in de verplichtingen per 31 december 2021.

Toeslag Actieven per 1 januari	Ambitie	Toegekend
2021	3,53%	0,00%
2022	0,75%	0,05%
Cumulatieve achterstand		4,23%

Toeslag Niet- Actieven per 1 januari	Ambitie	Toegekend
2021	1,12%	0,00%
2022	3,28%	0,22%
Cumulatieve achterstand		4,18%

De cumulatieve achterstanden zijn een indicatief getal en betreft de achterstand bij het CB APF sinds de start van de kring. Bij toekenning van inhaalindexatie wordt gekeken naar de gecumuleerde achterstand per deelnemer.

Voor de deelnemers die per 1 januari 2020 zijn overgekomen van het pensioenfonds equensWorldline is de inhaalachterstand separaat vastgesteld. De totale achterstand per 1 januari 2020 bedraagt voor zowel de actieve deelnemers als de inactieve deelnemers maximaal ca 10,1% dit betreft de toeslagachterstand die bij het fonds is ontstaan vanaf 1 januari 2014.

18.2.2 Herstelplan

Op basis van het FTK moet een pensioenfonds een herstelplan opstellen indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad. Per 31 december 2019 lag de beleidsdekkingsgraad van (Kring/Pensioenfonds) equensWorldline nipt onder de vereiste dekkingsgraad. De kring equensWorldline heeft daarom in 2020 een herstelplan ingediend en in 2021 is dit herstelplan geupdate. Dit herstelplan gaat uit van een beleidsdekkingsgraad van 111,2% per 31 december 2021. De werkelijke beleidsdekkingsgraad per 31 december 2021 bedraagt 113,9%.

Daarmee is de kring eind 2021 uit herstel en is het herstelplan beëindigd.

18.2.3 Haalbaarheidstoets

Bij de start van Kring equensWorldline in 2020 is de aanvangshaalbaarheidstoets uitgevoerd. De ondergrenzen gehanteerd in de aanvangshaalbaarheidstoets zijn afgesproken in overleg met het BO van Kring equensWorldline. De uitkomsten van deze aanvangshaalbaarheidstoets 2021 (HBT) zijn hieronder weergegeven met als vergelijking de vastgelegde risicohouding:

Tabel Aanvangshaalbaarheidstoets 2021: Pensioenresultaten

Uitgangspositie	Grens	Pensioenresultaat	
		Risicohouding	Jaarlijkse HBT
Vereiste financiële Positie	Verwacht pensioenresultaat	80%	nvt
Feitelijke financiële Positie	Verwacht pensioenresultaat	85%	92%
	Maximale afwijking pensioenresultaat in slecht weer scenario	35%	21%

De uitkomsten op fondsniveau zijn het gemiddelde van de leeftijdscohorten, gewogen naar aantallen per cohort. Dit leidt tot een verwacht pensioenresultaat op fondsniveau van 92% en de afwijking van het verwacht pensioenresultaat in een slechtweerscenario van 21%. Dit sluit steeds aan bij de vastgestelde ondergrenzen in de aanvangshaalbaarheidstoets.

18.2.4 Herverzekering

Voor Kring equensWorldline lopen overeenkomsten met elipsLife AG voor het herverzekeren van het overlijdensrisico en het arbeidsongeschiktheidsrisico. Daarnaast zijn lopende overeenkomsten met een drietal (her) verzekeraars overgenomen. Dit betreft SCOR, Nationale-Nederlanden en elipsLife. Deze contracten betreffen het uitlooprisico vanuit het oude pensioenfonds, aanspraken op Arbeidsongeschiktheidspensioen en lopende elders verzekerde aanspraken. Vanaf 1 januari 2020 zijn nieuwe overeenkomsten met elipsLife gesloten.

Met een herverzekering wordt voorkomen dat door een overlijden of bij arbeidsongeschiktheid van deelnemers de toevoeging aan de technische voorziening tot een te hoge last leidt.

Bij overlijden keert de verzekeraar een risicokapitaal uit. Bij arbeidsongeschiktheid keert de verzekeraar een arbeidsongeschiktheidskapitaal uit.

18.3. Financiële paragraaf

Dekkingsgraad

De ontwikkeling van de verschillende dekkingsgraden* gedurende het verslagjaar is als volgt:

	31-12-2021	31-12-2020
Actuele dekkingsgraad	117,1%	110,4%
Beleidsdekkingsgraad	113,9%	108,0%
Reële dekkingsgraad*	92,0%	88,4%
Vereiste dekkingsgraad	110,6%	109,7%

* De verschillende dekkingsgraden worden toegelicht in de begrippenlijst (bijlage 1).

Uitvoerings- en Vermogensbeheerkosten

De *administratieve uitvoeringskosten* omvatten:

- vaststellen en innen van de premie;
- registratie van pensioenaanspraken en –rechten;
- het betalen van de pensioenen;
- informatieverstrekking en communicatie met betrokkenen;
- bestuur;
- toezicht door toezichthouders.

De kosten per deelnemer zijn berekend o.b.v. actieven + uitkeringsgerechtigden, exclusief inactieve deelnemers.

Vanaf 1 januari 2019 is in de uitvoeringsovereenkomst betreffende kosten een duidelijker en transparanter onderscheid gemaakt in uitvoeringskosten (afname) en beleggingskosten (toename). Dit heeft ook invloed op de verantwoording van deze kosten. Deze nieuwe afspraken leiden op totaal niveau niet tot een hoger kostenniveau dan reeds met de kringen was afgesproken.

Uitvoeringskosten

Bedragen in € x 1.000	2021	2020
Administratieve uitvoeringskosten	496	580
In euro's per deelnemer	353	416
Vermogensbeheerkosten	2.099	2.171
In percentage over het gemiddeld belegd vermogen	0,250%	0,264%
Transactiekosten	1.436	196
In percentage over het gemiddeld belegd vermogen	0,171%	0,024%
Gemiddeld belegd vermogen	840.677	822.305

Transactiekosten

Tot de transactiekosten zijn gerekend de kosten voor aan- en verkoop van beleggingen, de kosten voor de acquisitie van illiquide beleggingen en de deelname in beleggingsfondsen. Kosten die niet zijn toebedeeld aan een van de drie categorieën zijn naar rato over deze drie categorieën verdeeld. Begin 2021 is een belangrijk deel van de portefeuille aangepast, waardoor de transactiekosten hoger waren. In 2020 waren deze kosten juist erg laag, omdat er toen nauwelijks aanpassingen in de portefeuille hebben plaatsgevonden.

Vermogensbeheerkosten

Kosten vermogensbeheer omvatten:

- kosten van fiduciair vermogensbeheer,
- bewaarloon;
- advieskosten;
- performance gerelateerde kosten;
- interne kosten (bijvoorbeeld kosten voor governance).

In dit bestuursverslag zijn de 'aanbevelingen over het afleggen van verantwoording over de kosten' van de Pensioenfederatie gevolgd. De gemaakte kosten, zoals hieronder opgenomen, zijn ook aan de toezichthouder (DNB) gerapporteerd.

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht.

Vermogensbeheerkosten	2021	2020
Kosten van fiduciair vermogensbeheer	499	397
Vermogensbeheerkosten pensioenfondsen en bestuursbureau	306	864
Bewaarloon	1	5
Advieskosten		
Performance gerelateerde kosten		
Interne kosten		
Overige kosten		
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën incl. overlay	1.293	905
Totaal	2.100	2.171

18.4. Vermogensbeheer

Deze paragraaf beschrijft de onderdelen van het beleggingsbeleid die specifiek voor de Kring equensWorldline zijn ingericht. Het beleid en de ontwikkelingen die voor alle kringen gelijk zijn hebben wij beschreven in hoofdstuk 6.

Kring equensWorldline is in januari 2020 bij het APF gekomen met de eigen beleggingsportefeuille waarin wordt belegd in aandelen, vastgoed en investment-grade bedrijfsobligaties via participaties in de fondsen van BlackRock. De BlackRock beleggingen betreffen passief beheerde fondsen waarbij het streven is het marktrendement te evenaren. Tenslotte belegt het fonds liquiditeiten in het Centraal Beheer Euro Local Government Loans Fund. In 2020 is een ALM studie uitgevoerd waarbij is onderzocht in hoeverre een betere spreiding en risico/rendementsverhouding mogelijk is. Dit heeft per ultimo maart 2021 geleid tot aanpassing van de portefeuille door o.a. te beleggen in de module Inflatie, hoogrentende obligaties en obligaties in opkomende markten.

Als beleggingsdoel heeft het Centraal Beheer APF een zo hoog mogelijke opbrengst per ingelegde euro. Daarmee streven wij naar zoveel mogelijk inkomen voor later. Voorwaarde is dat de premie en daarmee het vermogen op verantwoorde en solide wijze wordt belegd. De beleggingen worden zodanig vormgegeven dat deze passen binnen de aan te houden risicohouding.

18.4.1 Portefeuillewaarde en rendementen

In onderstaande tabellen worden de feitelijke verdeling van de portefeuilles en het rendement in kring equensWorldline weergegeven.

Kring equensWorldline	Bedragen 2021	Verdeling 2021	Bedragen 2020	Verdeling
Rente & Matching	557.144.473	65,9%	585.436.872	67,8%
Inflatie	99.718.639	11,8%	-	-
Aandelen	136.208.257	16,1%	219.752.377	25,4%
Vastrentende waarden	51.461.365	6,1%	27.872.086	3,2%
Onroerend goed	-	-	31.212.294	3,6%
Liquide middelen	519.268	0,1%	76.153	0,0%
Totaal Assets	845.052.000	100,0%	864.349.782	100,0%

Begin 2021 heeft op basis van een ALM studie een transitie plaatsgevonden waarbij een deel van de aandelenportefeuille is herbelegd in de Module Inflatie.

Kring equensWorldline	Rendement 2021	Benchmark 2021	Rendement 2020	Benchmark 2020
Rente	-0,27%	-0,86%		
Matching	-9,03%	-8,98%	14,71%	14,71%
Inflatie	15,50%	16,40%		
Aandelen	19,91%	19,28%	13,16%	11,40%
Vastrentende waarden	0,59%	0,88%	2,90%	2,77%
Onroerend goed			-16,76%	-16,55%
Liquide middelen	-0,59%			
Totaal Assets	13,34%	12,68%	13,34%	12,68%

Afwijkingen in de performance van de portefeuille ten opzichte van de benchmark kunnen optreden doordat benchmarks niet geheel representatief zijn voor het betreffende fondsbeleid. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn indien de beleggingen een ESG-doelstelling hebben. De aandelenfondsen van BlackRock betreffen ESG-screened fondsen en behaalden een hoge outperformance. De liquide middelen die belegd zijn in het CB Euro Local Government Loans Fund behaalden een negatief rendement doordat de rente op kasgeldleningen aan lagere overheden in Nederland en Duitsland gedurende het gehele jaar negatief is geweest.

18.4.2 Beheerkosten van het fonds

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht. Deze kosten bestaan over het verslagjaar uit de kosten voor fiduciair beheer en bewaarloon € 500 (2020:€ 402).

De beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van beleggingsfondsen zijn gebracht zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen over het verslagjaar € 1.293 (2020:€ 905). Transactiekosten zijn onderdeel van de aan- en verkooptransacties van beleggingen. Deze zijn eveneens onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen over het verslagjaar € 1.436 (2020:€ 196). Gegeven de geringe omvang van het belegd vermogen en het transactievolume zijn deze kosten niet direct te relateren aan benchmarks, die gebaseerd zijn op grote vermogens en transactievolumes.

De beleggingscommissie bewaakt de ontwikkelingen van beheerd vermogen, vermogensrendementen en de kosten van het beheer nauwlettend en adviseert eventueel het bestuur ter zake.

De beleggingsopbrengsten bedroegen € -16.154 (2020: € 97.981) en het vermogen daalde van € 864.723 naar € 845.052 per eind 2021.

18.5. Actuariële paragraaf

In deze paragraaf wordt een korte toelichting gegeven op de intern uitgevoerde actuariële analyse. Deze analyse is door de certificerend actuaris beoordeeld en geaccordeerd.

18.5.1 Analyse van het resultaat

Het resultaat van het verslagjaar bestaat uit de volgende componenten:

Bedragen in € x 1.000	2021	2020
Beleggingsopbrengsten	43.582	4.318
Premie	-253	-3.106
Waardeoverdrachten	-37	81.296
Kosten	0	0

Uitkeringen	-31	6
Overige kanssystemen	-114	349
Toeslagverlening	-1.207	0
Incidentele mutaties	-435	-1.124
Andere oorzaken	-28	253
Totaal	41.477	81.992

Uitsplitsing resultaat “beleggingsopbrengsten”

Bedragen in € x 1.000	2021	2020
Beleggingsresultaat exclusief wijziging RTS TV	-11.961	100.228
Wijziging RTS TV	55.543	95.910
Totaal resultaat beleggingsopbrengsten	43.582	4.318

In het verslagjaar bedraagt het resultaat van Kring equensWorldline € 41.477.

Hieronder wordt een korte toelichting op de belangrijkste resultaten gegeven.

- Het beleggingsresultaat is positief door de stijging van de rente.
- Het premieresultaat is licht negatief bij een premiedekkingsgraad van ca 98%.
- De toeslagverlening per 1 januari 2022 is verwerkt in de verplichtingen en leidt tot een negatief resultaat.
- Op kans-systemen is een negatief resultaat ontstaan. Dit bestaat met name uit een negatief resultaat op sterfte doordat er minder deelnemers zijn overleden dan verwacht. Verder zijn in dit resultaat, de resultaten op arbeidsongeschiktheid, flexibilisering en pensionering opgenomen.
- Eind van het jaar zijn de sterftegrondslagen geüpdatet. Dit heeft tot een toename van de Technische Voorziening geleid. Dit is verantwoord onder incidentele mutaties en leidt tot een negatief resultaat. De sterftegrondslagen van het Centraal Beheer APF worden jaarlijks worden aangepast. Binnen het Centraal Beheer APF worden de sterftegrondslagen namelijk gebaseerd op een jaarlijkse update van de sterfte in Nederland zoals gepubliceerd door het CBS.

18.5.2 Premies

De Pensioenwet schrijft voor dat de feitelijke premie, de gedempte kostendekkende premie en de (ongedempte) kostendekkende premie worden gekwantificeerd. De samenstelling van de premie is opgenomen in onderstaande tabel.

Bedragen in € x 1.000	2021	2020
Feitelijk betaalde premie	8.905	8.818
Zuiver kostendekkende premie	9.951	13.055
Gedempte kostendekkende premie	6.526	8.589

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

Bedragen in € x 1.000	2021	2020
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	5.054	7.200
Risicokoopsom overlijdensrisico	511	505
Risicokoopsom Premievrijstelling	197	215
Solvabiliteitsopslag	559	824
Opslag pensioenuitvoeringskosten	205	305

Bedragen in € x 1.000	2021	2020
Beschikbaar voor vorming algemene middelen	2.379	-231
Totaal	8.905	8.818

De samenstelling van de kostendeekkende premies is als volgt:

Bedragen in € x 1.000	Kostendeekkende premie	Gedempte kostendeekkende premie	Kostendeekkende premie	Gedempte kostendeekkende premie
	2021	2021	2020	2020
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	8.884	5.762	11.549	7.920
Solvabiliteitsopslag	862	559	1.201	824
Opslag pensioenuitvoeringskosten	205	205	305	305
Totaal	9.951	6.526	13.055	9.049

18.5.3 Solvabiliteitstoets

Voor het bepalen van het VEV (de solvabiliteitstoets) maken wij gebruik van het standaardmodel. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van de kring. Op basis hiervan bedraagt het (M)VEV op 31 december 2021:

Bedragen in € x 1.000	31-12-2021	31-12-2020
Aanwezig eigen vermogen	123.469	81.992
Minimaal vereist eigen vermogen	29.367	32.088
Vereist eigen vermogen	76.400	76.245

De vermogenspositie van Kring equensWorldline kan als gevolg hiervan worden gekarakteriseerd als voldoende.

18.5.4 Bevindingen en oordeel certificerend actuaris

Opdracht

Door Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds te Zeist is voor collectiviteitkring equensWorldline aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2021.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 8.330.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 416.500 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn beoordeling van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds voor collectiviteitkring equensWorldline verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van de collectiviteitkring. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van de collectiviteitkring in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn, als geheel gezien, toereikende technische voorzieningen vastgesteld.

Het eigen vermogen van de collectiviteitkring is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De beleidsdekkingsgraad van de collectiviteitkring op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds voor collectiviteitkring equensWorldline is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening voldoende. Daarbij is in aanmerking genomen dat de mogelijkheden tot het realiseren van de beoogde toeslagen beperkt zijn. Voor de volledigheid merk ik op dat, als op balansdatum in de rentetermijnstructuur rekening zou worden gehouden met de UFR-methodiek zoals deze door DNB in 2022 wordt toegepast, mijn oordeel over de vermogenspositie niet zou wijzigen.

In het kader van dit oordeel wijs ik op de ontwikkelingen na balansdatum als gevolg van de Oekraïne crisis, zoals die door het pensioenfonds in het jaarverslag zijn toegelicht.

Rotterdam, 20 juni 2022

René van de Meerakker AAG

Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

18.6. Risicoparagraaf

De doelstellingen van de kring vinden hun basis in het pensioenreglement, de ambitie van de kring en de risicohouding. De financiële risico's op het gebied van verzekeren en beleggen liggen geheel op het niveau van de kringen. Op het niveau van het APF (de bedrijfsomgeving) worden, buiten het ondernemingsrisico, de overige risico's verder zoveel mogelijk beperkt.

Risicobeheersing

De beschrijving van de risicobeheersing is opgenomen in het hoofdstuk 4.2 en verder. De beschrijving is wat betreft de niet-financiële risico's van toepassing op het niveau van bedrijfsomgeving en alle pensioenkringen.

In de paragraaf risicobeheer in de jaarrekening van kring equensWorldline zijn tabellen opgenomen die inzicht geven in de samenstelling van de hieronder beschreven financiële risico's.

Doelstellingen en risicohouding

Uitgangspunt van het beleggingsbeleid van de kring is de ambitie en risicohouding van de deelnemers. Deze uitgangspunten zijn vastgesteld in overleg met het Belanghebbendenorgaan. Door middel van een ALM-studie is inzicht verkregen welke mate van beleggingsrisico nodig is om de doelstellingen van de kring te kunnen bereiken. Daarbij is rekening gehouden met een balans tussen de belangen van Deelnemers, Gewezen deelnemers en Pensioengerechtigden. In deze afweging spelen naast de dekkingsgraadontwikkeling onder andere het premie-, pensioen- en toeslagresultaat een rol.

De risicohouding van de kring komt voor de lange termijn tot uitdrukking in de door een kring gekozen ondergrenzen in het kader van de haalbaarheidstoets en voor de korte termijn in de hoogte van het dekkingsgraadrisico en de bandbreedte hiervoor. Het beleid is vastgelegd in de ABTN van de kring. In 2021 is de risicohouding van de kring niet veranderd.

Financieel Crisisplan

Voor Kring equensWorldline is een crisisplan opgesteld. In dit crisisplan zijn de te nemen stappen en maatregelen weergegeven in specifieke (negatieve) scenario's. Het crisisplan geeft het bestuur een handvat ten aanzien van de wijze waarop het zal handelen in geval van een crisis. Het crisisplan is in 2021 niet gewijzigd.

18.6.1 Renterisico

Renterisico ontstaat doordat de looptijd van pensioenverplichtingen van nature langer is dan de looptijd van pensioenbeleggingen. Een verandering van de rente levert daardoor een resultaat op en heeft effect op de dekkingsgraad. Als er geen beheersmaatregelen worden genomen is dit risico zeer groot.

Een hogere renteafdekking helpt het fonds de kans en impact te beperken dat de verplichtingen niet op dezelfde wijze in waarde veranderen als de beleggingen.

Als de kring een reële indexatieambitie heeft, kan het volledig of grotendeels afdekken van het renterisico problemen opleveren. In het geval dat de inflatie onverwachts fors toeneemt, is het bijvoorbeeld aannemelijk dat ook de rente stijgt. Het renterisico werd tot 1 april beheerst door te beleggen in een discretionair rentehedge mandaat dat belegde in staatsobligaties en renteswaps. De matching van het renterisico (75% van het volume van de verplichtingen) werd gerealiseerd door beleggingen in een passief staatsobligatie mandaat alsmede door een passief overlay mandaat onder beheer van Achmea IM. Vanaf 1 april 2021 is de rentehedge ingevuld via de Centraal Beheer Module Rente en de

Overlay funds van Achmea IM. Het renterisico wordt beheerst door te beleggen in Vastrentende Waarden en in Rente Overlay fondsen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van een strategie waarbij 75% van de rentegevoeligheid van de pensioenverplichtingen op basis van de marktrente wordt afgedekt.

De stijging van de swaprente droeg in 2021 positief bij aan de dekkingsgraad, doordat het renterisico niet volledig is afgedekt.

18.6.2 Marktrisico

Marktrisico is het risico dat (een categorie van) beleggingen minder waard worden door ontwikkelingen in de algemene economische of politieke situatie. Het pensioenfonds neemt bewust marktrisico op grond van het verwachte extra rendement dat een belegging in bijvoorbeeld aandelen zou kunnen opleveren boven risicoloos beleggen. Het beleggingsplan wordt opgesteld op basis van de beleggingsopdracht die is afgeleid uit de ALM-studie en de beleggingsbeginselen die als uitgangspunt voor het beleggingsbeleid gelden. Jaarlijks beoordeelt het bestuur op basis van de actuele ontwikkelingen of bijstelling gewenst is.

Bij de invulling en uitvoering van het beleggingsbeleid op grond van het prudent person beginsel wordt rekening gehouden met het concentratierisico en voldoende diversificatie toegepast.

18.6.3 Valutarisico

Valutarisico is het risico dat door verandering in valutakoersen de waarde van beleggingen in vreemde valuta daalt. Dit risico is voor de kring equensWorldline beperkt: het grootste gedeelte van de beleggingsportefeuille heeft de euro als onderliggende waarde. Voor het deel van de beleggingen dat niet in euro's genoteerd is het valutarisico afgedekt binnen de fondsen waarin wordt belegd. De wereldwijde aandelenportefeuille (ontwikkelde markten) en indirect vastgoed wordt voor 75% afgedekt. Het valutarisico op vastrentende waarden wordt voor 100% afgedekt. Exposure naar valuta's in opkomende landen dekt Centraal Beheer APF niet af.

18.6.4 Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet of nauwelijks verhandeld kunnen worden op de beurs. Met name het gebruik van derivaten voor het afdekken van renterisico en valutarisico veroorzaakt een liquiditeitsrisico doordat marktbevingen tot grote hoeveelheden benodigd onderpand kunnen leiden. De kring belegt dusdanig dat de portefeuille zo goed mogelijk aan de liquiditeitsbehoefte kan voldoen. Een zeer groot deel van de portefeuille is belegd in effecten die worden verhandeld op openbare gereguleerde markten zoals een effectenbeurs. Hierdoor is het liquiditeitsrisico beperkt.

18.6.5 Kredietrisico

Kredietrisico is het risico dat de onderneming of staat waarin wordt belegd niet aan zijn betalingsverplichtingen kan voldoen. Daarnaast kan kredietrisico ontstaan bij gestructureerde producten, vorderingen op een tegenpartij of onderhandse derivatencontracten. Om dit risico te beheersen wordt het grootste deel van de beleggingsportefeuille belegd in effecten met een hoge kredietwaardigheid. Daarnaast worden transacties gespreid over meer aanbieders en wordt in sommige gevallen onderpand vereist.

18.6.6 Inflatieisico

Het inflatieisico betreft het risico dat inflatie de waarde van de beleggingen aantast (in termen van koopkracht). Dit risico wordt beheerst door beleggingen te kiezen die in waarde stijgen als er meer inflatie is. De Module Inflatie is hiervoor zeer geschikt.

18.6.7 Verzekeringstechnische risico's

Het verzekeringstechnische risico is het risico dat verliezen optreden als gevolg van afwijkende sterfte en arbeidsongeschiktheidsresultaten. De grondslagen voor het bepalen van het sterfterisico worden jaarlijks automatisch aangepast op basis van actuele CBS-cijfers. Het overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico wordt beheerst door herverzekering (zie 18.2.4).

18.7. Terugblik 2021

Kring equensWorldline is per 1 januari 2020 binnen het Centraal Beheer APF gestart. De verplichtingen en het vermogen zijn per deze datum overgedragen door Stichting Pensioenfonds equensWorldline. Hieraan is een zorgvuldig proces vooraf gegaan en heeft in 2020 geleid tot de verwezenlijking van de overdracht.

Wijziging beleggingsportefeuille

Per ultimo maart 2021 is een deel van de beleggingsportefeuille aangepast op basis van een ALM studie. Hierdoor is een betere spreiding van de beleggingen bereikt met een gunstigere risicorendementsverhouding.

Toeslagverlening per 1 januari 2022

Eind 2021 is het besluit genomen tot een gedeeltelijke toeslagverlening per 1 januari 2022. Deze toeslag is reeds in de verplichtingen per 31 december 2021 verwerkt.

Nieuwe UFR per 1 januari 2021 en effect per 1 januari 2022

Vanaf 2021 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur gebaseerd op een nieuwe UFR (ultimate forward rate). De nieuwe UFR parameters worden vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen ingevoerd. Met de stapsgewijze invoering zullen de nieuwe UFR parameters begin 2024 volledig zijn ingevoerd. DNB zal de rentetermijnstructuur in de periode tot 1 januari 2024 baseren op een gewogen gemiddelde van de rentetermijnstructuur op basis van de huidige en de nieuwe UFR-parameters, waarbij de gewichten jaarlijks op 1 januari met gelijke stappen aangepast worden. Deze stapsgewijze invoering zorgt ervoor dat het effect van de nieuwe UFR-methode op de dekkingsgraden van pensioenfondsden zich geleidelijk in de tijd materialiseert.

De Technische Voorziening ultimo 2021 is gebaseerd op de per 31 december 2021 door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur voor pensioenfondsden, gebaseerd op de huidige UFR parameters. Als de Technische Voorziening ultimo 2021 reeds gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn in 2022 dan zou de Technische Voorziening 728.239 bedragen. De actuele dekkingsgraad zou dan 116,2% bedragen. Bij toepassing van de UFR parameters die gelden in 2024, zou de Technische Voorziening 739.462 bedragen en de actuele dekkingsgraad 114,5%.

Tezamen met het effect van de verwachte daling van het tienjaars voortschrijdende gemiddelde van de rente zal een verhogend effect op de technische voorzieningen ontstaan wat een drukkend effect op de dekkingsgraad heeft.

18.8. Gebeurtenissen na balansdatum

Pensioenakkoord

Eind maart 2022 heeft het kabinet het wetsvoorstel "Wet toekomst pensioenen" naar de Tweede Kamer gestuurd. De komende periode zal dit besproken worden in de Kamer, maar ook binnen ons pensioenfonds. De wetgeving zal naar verwachting eind 2022 definitief worden vastgesteld, waarna de wet per 1 januari 2023 zal ingaan. De projectgroep Expeditie Pensioenakkoord is aan de slag met de stappen die we als APF moeten nemen op de korte en langere termijn om de implementatie soepel te laten verlopen. In 2022 worden diverse plannen (per kring) uitgewerkt.

Transitie beleggingen

Per ultimo maart 2022 zijn de aandelenfondsen van Blackrock omgezet in de aandelenfondsen van Centraal Beheer APF en zijn de rendementsbeleggingen samengevoegd in module Rendement.

18.1. Verslag van het Belanghebbendenorgaan equensWorldline

Jaarverslag 2021

Het bestuur van Centraal Beheer Algemeen Pensioenfonds (CB APF) heeft op 15 juni 2022 verantwoording afgelegd over haar werkzaamheden in 2021 middels de jaarstukken 2021. Het belanghebbendenorgaan (BO) van Kring equensWorldline heeft de jaarstukken beoordeeld, vragen gesteld en opmerkingen gemaakt naar aanleiding van het

jaarverslag. Deze opmerkingen en vragen zijn verwerkt dan wel op heldere wijze beantwoord door het bestuur van CB APF. Het BO brengt daarom een positief advies uit op het bestuursbesluit tot vaststelling van het bestuursverslag en de jaarrekening 2021 voor Kring equensWorldline.

Terugblik Jaar 2021

Per 1 januari 2020 zijn pensioenverplichtingen en beleggingen van het voormalige Stichting Pensioenfonds Equens ondergebracht in een eigen collectiviteitskring bij CB APF. Ook worden de pensioenregelingen van equensWorldline en Paysquare sinds deze datum door CB APF uitgevoerd.

Ervaringen met CB APF

In het eerste jaar 2020 moesten nog de nodige werkzaamheden worden uitgevoerd om de overgang volledig te verwerken. In 2021 is alles soepel verlopen, loopt de administratie naar wens en hebben wij geen bijzonderheden geconstateerd.

Vergaderingen en adviezen

In 2021 heeft met regelmaat overleg met het bestuursbureau plaatsgevonden. Daarnaast is tweemaal met het bestuur en tweemaal met de raad van toezicht vergaderd. Het BO heeft in 2021 vier keer vergaderd. Alle vergaderingen vonden plaats via Microsoft Teams.

In het voormalige Pensioenfonds Equens werd uitsluitend passief belegd in een beperkt aantal categorieën. Binnen CB APF is veel meer schaalgrootte mogelijk, waardoor meer beleggingscategorieën binnen bereik komen. In het najaar van 2020 is uitgebreid met het bestuur en de beleggingscommissie vergaderd over een nieuwe ALM-studie. Daaruit kwam een andere beleggingsmix als meest optimaal naar voren, waarbij aan het BO het verzoek is gedaan met deze nieuwe beleggingsmix akkoord te gaan. Het BO heeft daarbij ook een externe second opinion gevraagd en ontvangen om de kwaliteit van de beoogde transitie te beoordelen. Het BO heeft vervolgens een positief advies gegeven over deze wijziging en in 2021 heeft de transitie naar de nieuwe beleggingscategorieën plaatsgevonden.

Ook is einde 2021 op grond van expliciete modellen geconstateerd dat met smart actief beleggen een hoger rendement is te behalen dan met uitsluitend passief beleggen. Het BO is akkoord gegaan met de transitie van de portefeuille bij BlackRock naar een module Rendement bij Achmea. Deze transitie heeft begin 2022 plaats gevonden.

Het BO is in 2021 akkoord gegaan met c.q. heeft een positief advies gegeven over de volgende onderwerpen:

- Het BO heeft ingestemd met de transitie van de beleggingsportefeuille naar modules van CB APF per eind maart 2021. Tevens is het BO akkoord gegaan met het aangepaste strategische beleggingsbeleid en het beleggingsplan voor Kring equensWorldline.
- Het BO heeft ingestemd met de gewijzigde Abtn 2021.
- Het BO heeft ingestemd met het herstelplan 2021.

In september 2021 heeft het BO een zelfevaluatie uitgevoerd. Daaruit kwamen geen bijzonderheden naar voren.

Vooruitblik 2022

De governance van het APF vraagt bij verdergaande groei de nodige aandacht. Ook het nieuwe pensioenstelsel zal nog het nodige overleg en denkwerk vergen. Het BO heeft erop aangedrongen tijdig de gepensioneerden en de slapers hierin mee te nemen. Zij zitten niet aan tafel bij de pensioendiscussie tussen werknemers en werkgever equensWorldline, terwijl toch een belangrijk deel van het vermogen voor hen is gereserveerd. Het “invaren” van de oude rechten zal nog een hele uitdaging worden als deze groepen daarmee niet instemmen. Het bestuur heeft aangegeven dat zij voor deze groep de nodige voorlichtingsbijeenkomsten zal organiseren.

Samenstelling BO equensWorldline

Het BO van Kring equensWorldline bestaat uit:

- Fred Steenwinkel (voorzitter), namens de gepensioneerden
- Ivo Jelier, namens de werknemers

- Pieter de Jong, namens de werknemers
- Michel Stok, namens de werkgever

Juni 2022

Namens het Belanghebbendenorgaan van Kring equensWorldline,

Fred Steenwinkel (voorzitter)

Ivo Jelier

Pieter de Jong

Michel Stok

19. Verslag Kring HPE

19. Verslag Kring HPE

Sinds 1 november 2021 heeft Centraal Beheer APF de Kring HPE gestart. Hierin is per die datum het deel van de populatie van Stichting Pensioenfonds Hewlett-Packard Nederland i.l. (hierna te noemen Pensioenfonds HPPF) opgenomen die valt onder de werkgever HPE. De actieve deelnemers bouwen in deze kring pensioen op in een middelloonregeling. De premie wordt vastgesteld op basis van een verwacht rendementscurve.

De administratie van de pensioenregeling is ondergebracht bij de uitvoerder IAR die de uitvoering ook verrichtte voor het Pensioenfonds HPPF. Gelet dat binnen APS een nieuw administratieplatform wordt ontwikkeld is gekozen om de uitvoering te handhaven bij IAR en over te gaan naar het nieuwe platform zodra dit gereed is. Hiermee wordt een dubbele transitie van de administratie voorkomen.

De overdracht is een voortzetting van de situatie bij het HPPF en per 31 oktober 2021 bedroeg de dekkingsgraad 123,6%.

In de maanden november en december is een verder herstel ingezet op de financiële markten. Dit in combinatie met de gestegen rente heeft geleid tot een verbetering van de dekkingsgraad. De dekkingsgraad is daardoor toegenomen met circa 3,5%-punt. Eind 2021 wordt daarmee voldaan aan de vereisten van het VEV en is de kring uit Herstel. Per 1 januari 2022 is op basis van de beleidsdekkingsgraad per 31 oktober een gedeeltelijke toeslag toegekend.

Nadere financiële informatie over Kring HPE is opgenomen in de financiële verantwoording (hoofdstuk 35).

19.1. Kerncijfers Kring HPE

Hierna genoemde bedragen zijn in euro x 1.000, tenzij anders toegelicht. Daarnaast geldt dat premiebedragen, kosten en uitkeringen betrekking hebben op 2 maanden vanaf 1 november 2021.

31-12-2021	
Werkgevers	1
Deelnemers	7.442
Actieven en arbeidsongeschikten	270
Gewezen deelnemers	4.432
Pensioengerechtigden	2.740
Toeslagverlening	-

Beleggingsperformance

2021	
Beleggingsrendement	0,860%
Benchmarkrendement	0,870%
Kosten vermogensbeheerder in % van gem. belegd vermogen	0,095%
Transactiekosten in % van gem. belegd vermogen	0,025%

Premie, saldo overdracht van rechten, uitkeringen en kosten

Bedragen in € x 1.000 2021	
Premiebijdragen	1.173
Saldo overdracht van rechten	1.922.703
Pensioenuitkeringen	-7.033

Technische Voorzieningen

Bedragen in € x 1.000 2021	
Gemiddelde gehanteerde rekenrente	0,51%
Actieven en arbeidsongeschikten	152.974
Gewezen Deelnemers	637.507
Pensioentrekkenden	720.698
Overige (oa schadereserve en IBNR)	5.578
Totaal	1.516.757

Dekkingsgraad

31-12-2021	
Actuele dekkingsgraad ultimo	127,0%
Beleidsdekkingsgraad (december)	121,2%

Belegd vermogen

Bedragen in € x 1.000 31-12-2021	
Vastgoedbeleggingen	149.883
Aandelen	533.968
Vastrentende waarden	1.107.739
Derivaten*	17.041
Overige beleggingen	140.099
Totaal belegd vermogen	1.948.730

* Onder Overige schulden is €-16.048 aan negatieve derivaten opgenomen.

Beleggingsresultaat

2021	
Directe beleggingsopbrengsten	1.244
Indirecte beleggingsopbrengsten, waarvan	8.624
- Beheerkosten	1.157
- Transactiekosten	478
Afslag op rendement voor weerstandsvermogen	3
Kosten van vermogensbeheer	679

19.2. Pensioenparagraaf

In Kring HPE kan pensioenopbouw plaatsvinden op basis van een uitkeringsovereenkomst. Hieronder is een aantal kenmerken van de pensioenregeling opgenomen:

Aspect	Kenmerk
Pensioenrichtdatum	De eerste dag van de maand volgend op de maand waarin de 68-jarige leeftijd wordt bereikt.
Pensioendatum	De eerste dag van de maand volgend op de maand waarin de Deelnemer de AOW-gerechtigde leeftijd bereikt.
Pensioengrondslag (PG)	Pensioengevend salaris - franchise
Franchise	€ 14.544,00 (2021)
Ouderdomspensioen	Het opbouwpercentage in 2021 bedraagt 1,875% van de PG.
Partnerpensioen (op opbouwbasis)	Het opbouwpercentage in 2021 bedraagt 70% van het jaarlijks OP.
Tijdelijk partnerpensioen	Verzekerd bedrag voor overlijden van een Deelnemer, uit te betalen tot de 68 jarige leeftijd van de Partner maar uiterlijk tot de AOW-gerechtigde leeftijd van de Partner (€ 10.658,03 bij volledige werktijd (2021))
Wezenpensioen (op opbouwbasis)	Het opbouwpercentage in 2021 bedraagt 14% van het jaarlijks OP;
Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid	Op basis van een 6-klassen systeem
Vervroegen	Niet eerder dan de eerste dag van de maand waarin de 55-jarige leeftijd wordt bereikt
Variatie in de uitkeringen (hoog-laag)	Gedurende 5 of 10 jaar eerst een hoge uitkering en daarna een lagere uitkering of andersom; Een hoge uitkering vanaf de Pensioeningangsdatum tot de Pensioendatum en daarna een lagere uitkering of andersom
Uitruilen	Uitruil van ouderdomspensioen in partnerpensioen en vice versa
Deeltijdpensioen	Vanaf de eerste dag van de maand waarin de 55-jarige leeftijd wordt bereikt voor een periode van minimaal 6 maanden.

Premiebeleid

Voorafgaand aan enig kalenderjaar stelt Centraal Beheer APF een schatting op van de Premie voor het komende jaar. Dit gebeurt op basis van het door Hewlett Packard Enterprise gecontroleerde deelnemersbestand per september van het voorafgaande kalenderjaar. Het berekende premieniveau wordt gedeeld met Hewlett Packard Enterprise. De totale geschatte jaarlijkse Premie wordt tussen Centraal Beheer APF en Hewlett Packard Enterprise (namens de Werkgevers) verrekend met de definitief voor het betreffende jaar door Centraal Beheer APF vastgestelde Premie. Deze vaststelling vindt plaats vóór 1 juli van het daarop volgende jaar. De verrekening vindt plaats met de Premie van een volgend jaar.

De jaarlijks af te dragen premie is gelijk aan de basispremie, eventueel vermeerderd met een aanvullende bijdrage dan wel verminderd met een premiekorting. De hoogte van de af te dragen premie moet ten minste voldoen aan de op het tijdstip van vaststelling geldende wet- en regelgeving.

De basispremie voor enig jaar wordt bepaald als de gedempte premie waarbij het verwacht rendement zoals bedoeld in artikel 128 PW en beschreven in de Abtn wordt gehanteerd. De te hanteren rekenrente voor deze gedempte premie bedraagt ca 1,1%. In de Abtn is de methodiek voor de eventuele aanvullende bijdragen en/of premiekorting beschreven.

19.2.1 Toeslagbeleid

Het Bestuur beslist jaarlijks of en in hoeverre binnen Kring HPE een toeslag op pensioenaanspraken en pensioenrechten van de (Gewezen) Deelnemers, gewezen partners en Pensioengerechtigden kan worden toegekend. Alleen als en voor zover de middelen van Kring HPE, naar het oordeel van het Bestuur, ten minste toereikend zijn voor een toeslag, wordt deze verleend.

De pensioenaanspraken en pensioenrechten van (gewezen) deelnemers, (gewezen) partners en pensioengerechtigden worden met een voorwaardelijke toeslag verhoogd.

De toeslagambitie is een toeslag gemaximeerd op de stijging van het CBS-consumentenprijsindexcijfer voor alle bestedingen (CPI afgeleid), over de periode van oktober tot oktober in het voorafgaande jaar. Voor een gedeelte van de pensioenaanspraken en pensioenrechten geldt een afwijkende toeslagambitie. De afwijkende toeslagambitie is een toeslag gemaximeerd op de stijging van het CBS-consumentenprijsindexcijfer voor alle bestedingen (CPI niet-afgeleid), over de periode van oktober tot oktober in het voorafgaande jaar.

De afwijkende toeslagambitie is van toepassing op de pensioenaanspraken en pensioenrechten van (gewezen) deelnemers, (gewezen) partners en pensioengerechtigden die zijn opgebouwd in de per 31 december 2013 gesloten middelloonregeling EDS Pensioenregeling I en/of EDS Pensioenregeling II.

Reglementair is vastgelegd dat deze toeslag op 1 januari van het jaar wordt verleend. De ambitie voor de voorwaardelijke toeslagen is gelijk aan 100% van de prijsindex. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald. De toeslagverlening wordt uit beleggingsrendement van Kring HPE gefinancierd.

De toeslagruimte wordt bepaald op basis van de financiële positie van de Kring HPE en de eisen die de Pensioenwet daaraan stelt in het algemeen; én de beleidsdekkingsgraad van 31 oktober van de Kring HPE. Hierbij wordt voor de toe te kennen uitgegaan van de vaststelling van toekomst bestendig indexeren, zoals beschreven in de wet. Bij een beleidsdekkingsgraad onder 110% worden geen toeslagen toegekend uit de fondsmiddelen. Boven de grens van Toekomst Bestendig Indexeren is inhaaltoeslag mogelijk.

Naast de hierboven beschreven fondstoeslag kunnen aanvullende toeslagen worden toegekend aan de actieve deelnemers. Dit betreft de toeslagen A t/m D.

Toeslag A

Toeslag A is een aanvullende toeslag voor deelnemers (actieven) op de tot en met 31 december 2013 door deelnemers opgebouwde pensioenaanspraken in de per 31 december 2013 gesloten Hewlett-Packard pensioenregeling die werd uitgevoerd door HPPF. Toeslag A wordt verleend bovenop de voorwaardelijke toeslag (CPI afgeleid), zodanig dat de som van de voorwaardelijke toeslag (CPI afgeleid) en toeslag A ten hoogste gelijk is aan het percentage van loonstijgingen zoals vastgelegd in de ICK-CAO, die zijn toegekend in de periode die loopt van 1 januari tot en met 31 december van het voorgaande jaar. Daarnaast geldt dat toeslag A ten hoogste 3,5% is. Toeslag A wordt volledig vanuit de premie gefinancierd.

Toeslag B

Toeslag B is een aanvullende toeslag voor deelnemers (actieven) op de tot en met 31 december 2013 door deelnemers opgebouwde pensioenaanspraken in de per 31 december 2013 december gesloten middelloonregeling EDS Pensioenregeling I en/of EDS pensioenregeling II. Toeslag B is maximaal 50% van toeslag A. Toeslag B wordt zodanig beperkt dat de som van de voorwaardelijke toeslag (CPI niet-afgeleid) en toeslag B niet groter is dan de $\frac{2}{3}$ van de som van de voorwaardelijke toeslag (CPI afgeleid) en toeslag A. Toeslag B wordt volledig vanuit de premie gefinancierd.

Toeslag C

Toeslag C is een aanvullende toeslag voor deelnemers (actieven) op de vanaf 1 januari 2014 door deelnemers opgebouwde pensioenaanspraken. Toeslag C is gelijk aan het verschil tussen de voorwaardelijke toeslag (CPI afgeleid) en het percentage van loonstijgingen zoals vastgelegd in de ICK-CAO, die zijn toegekend in de periode die loopt van 1 januari tot en met 31 december van het voorgaande jaar. Toeslag C is ten hoogste gelijk aan toeslag A. Toeslag C wordt gefinancierd via de premie, waarbij geldt dat de bijdrage van te voren vast ligt. Indien de bijdrage onvoldoende is om toeslag C volledig toe te kennen, dan wordt toeslag C beperkt tot de hoogte van de toeslag die uit de bijdrage gefinancierd kan worden. Indien voor financiering niet de volledige bijdrage nodig is, dan wordt het overschot toegevoegd aan een voorziening in de kring. Uit deze voorziening kunnen alleen middelen onttrokken worden ten behoeve van toeslag D.

Toeslag D

Toeslag D is een aanvullende toeslag voor deelnemers (actieven) op de vanaf 1 januari 2014 door deelnemers opgebouwde pensioenaanspraken. Toeslag D kan worden toegekend indien de som van de voorwaardelijke toeslag (CPI afgeleid) en toeslag C lager is dan het percentage van loonstijgingen zoals vastgelegd in de ICK-CAO, die zijn toegekend in de periode die loopt van 1 januari tot en met 31 december van het voorgaande jaar. Het totaal van toeslag C en toeslag D is ten hoogste gelijk aan toeslag A. Toeslag D wordt toegekend indien en voor zover er een voorziening aanwezig is. Toeslagverlening vindt toekomstbestendig plaats.

Voor Toeslag D wordt een voorziening aangehouden. Deze voorziening wordt gevoed uit de jaarlijkse betaling ten behoeve van toeslag C, zie toelichting bij Toeslag C. In 2021 is het volgende verloop van toepassing.

Bedragen in € x 1.000	2021
Voorziening toeslag D einde vorig boekjaar	0
Opvoer voorziening voor Toeslag D i.v.m. collectieve waardeoverdracht	1.350
Betaald door werkgevers t.b.v. van toeslag C	503
Aangewend voor toeslag C (1 januari)	-447
Voorziening Toeslag D einde boekjaar	1.406

Toeslagen per 1 januari 2022

Op 31 oktober 2021 was de beleidsdekkingsgraad 119,0%. Op basis daarvan kunnen de volgende toeslagen worden verleend.

- een toeslag van 2,23% per 1 januari 2022 op de pensioenaanspraken en pensioenrechten van gewezen deelnemers, (gewezen) partners en pensioengerechtigden (exclusief pensioenaanspraken en pensioenrechten waar de afwijkende toeslagambitie voor geldt);
- een toeslag van 2,32% op de pensioenaanspraken en pensioenrechten van gewezen deelnemers, (gewezen) partners en pensioengerechtigden die zijn opgebouwd in de per 31 december gesloten middelloonregeling EDS Pensioenregeling I en/of EDS Pensioenregeling II;
- een toeslag van 2,00% per 1 januari 2022 op de pensioenaanspraken en pensioenrechten van deelnemers (nog niet toegekend).

Deze toeslagverlening is nog niet verwerkt in de verplichtingen per 31 december 2021 daar het besluit na 1 januari 2022 is genomen. Merk op dat de toeslag aan de actieve deelnemers per 1 januari 2022 nog niet is toegekend. Deze toekenning zal zsm plaatsvinden nadat het overleg hierover tussen de sociale partners is afgerond.

19.2.2 Herstelplan

Op basis van het FTK moet een pensioenfonds een herstelplan opstellen indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad. Wegens de start van Kring HPE per 1 november 2021 is binnen het Centraal Beheer APF geen herstelplan in 2021 uitgevoerd. Eind 2021 is de kring uit herstel.

19.2.3 Haalbaarheidstoets

Bij de start van Kring HPE is de aanvangshaalbaarheidstoets uitgevoerd. De ondergrenzen gehanteerd in de aanvangshaalbaarheidstoets zijn afgesproken in overleg met het BO van Kring HPE. De uitkomsten van deze aanvangshaalbaarheidstoets 2021 (HBT) zijn hieronder weergegeven met als vergelijking de vastgelegde risicohouding:

Tabel Aanvangshaalbaarheidstoets 2021: Pensioenresultaten

Uitgangspositie	Grens	Pensioenresultaat	
		Risicohouding	Jaarlijkse HBT
Vereiste financiële Positie	Verwacht pensioenresultaat	90%	99%
Feitelijke financiële Positie	Verwacht pensioenresultaat	90%	99%
	Maximale afwijking pensioenresultaat in slecht weer scenario	30%	10%

De uitkomsten op fondsniveau zijn het gemiddelde van de leeftijdscohorten, gewogen naar aantallen per cohort. Dit leidt tot een verwacht pensioenresultaat op fondsniveau van 99% en de afwijking van het verwacht pensioenresultaat in een slechtweerscenario van 10%. Dit sluit steeds aan bij de vastgestelde ondergrenzen in de aanvangshaalbaarheidstoets.

19.2.4 Herverzekering

Met een herverzekering wordt voorkomen dat door een overlijden of bij arbeidsongeschiktheid van deelnemers de toevoeging aan de technische voorziening tot een te hoge last leidt.

Gelet op de grootte van Kring HPE kan de kring een groot deel van deze risico's zelf dragen. Daarmee zijn de reguliere overlijdens en arbeidsongeschiktheidsrisico's niet herverzekerd. Wel is bij elipsLife AG de dekking ondergebracht van de ANW-hiaat dekking en de WIA excedent regeling.

19.3. Financiële paragraaf

Dekkingsgraad

De ontwikkeling van de verschillende dekkingsgraden* gedurende het verslagjaar is als volgt:

31-12-2021	
Actuele dekkingsgraad	127,0%
Beleidsdekkingsgraad	121,2%
Reële dekkingsgraad*	97,8%
Vereiste dekkingsgraad	116,3%

* De verschillende dekkingsgraden worden toegelicht in de begrippenlijst (bijlage 1).

Uitvoerings- en Vermogensbeheerkosten

De *administratieve uitvoeringskosten* omvatten:

- vaststellen en innen van de premie;

- registratie van pensioenaanspraken en –rechten;
- het betalen van de pensioenen;
- informatieverstrekking en communicatie met betrokkenen;
- bestuur;
- toezicht door toezichthouders.

De kosten per deelnemer zijn berekend o.b.v. actieven + uitkeringsgerechtigden, exclusief inactieve deelnemers.

Uitvoeringskosten

Bedragen in € x 1.000	2021*
Administratieve uitvoeringskosten	155
In euro's per deelnemer	51
Vermogensbeheerkosten	1.836
In percentage over het gemiddeld belegd vermogen	0,095%
Transactiekosten	478
In percentage over het gemiddeld belegd vermogen	0,025%
Gemiddeld belegd vermogen	1.935.493

* De getallen in de kolom 2021 betreffen de periode van 1-11-2021 tot en met 31-12-2021.

Transactiekosten

Tot de transactiekosten zijn gerekend de kosten voor aan- en verkoop van beleggingen, de kosten voor de acquisitie van illiquide beleggingen en de deelname in beleggingsfondsen. Kosten die niet zijn toebedeeld aan een van de drie categorieën zijn naar rato over deze drie categorieën verdeeld.

Vermogensbeheerkosten

Kosten vermogensbeheer omvatten:

- kosten van fiduciair vermogensbeheer,
- bewaarloon;
- advieskosten;
- performance gerelateerde kosten;
- interne kosten (bijvoorbeeld kosten voor governance).

In dit bestuursverslag zijn de 'aanbevelingen over het afleggen van verantwoording over de kosten' van de Pensioenfederatie gevolgd. De gemaakte kosten, zoals hieronder opgenomen, zijn ook aan de toezichthouder (DNB) gerapporteerd.

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht.

Vermogensbeheerkosten	2021*
Kosten van fiduciair vermogensbeheer	227
Vermogensbeheerkosten pensioenfondsen en bestuursbureau	452
Bewaarloon	
Advieskosten	

Vermogensbeheerkosten 2021*	
Performance gerelateerde kosten	
Interne kosten	
Overige kosten	
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën incl. overlay	1.157
Totaal	1.836

* De getallen in de kolom 2021 betreffen de periode van 1-11-2021 tot en met 31-12-2021.

19.4. Vermogensbeheer

Deze paragraaf beschrijft de onderdelen van het beleggingsbeleid die specifiek voor de Kring HPE zijn ingericht. Het beleid en de ontwikkelingen die voor alle kringen gelijk zijn hebben wij beschreven in hoofdstuk 6.

Kring HPE belegt in verschillende modules. Dit zijn de modules 'Inflatie, Matching DB, Rendement en Rente'. Deze modules beleggen in verschillende beleggingscategorieën.

Als beleggingsdoel heeft het Centraal Beheer APF: een zo hoog mogelijke opbrengst per ingelegde euro. Daarmee streven wij naar zoveel mogelijk inkomen voor later. Voorwaarde is dat de premie op verantwoorde en solide wijze wordt belegd. De beleggingen worden zodanig vormgegeven dat deze passen binnen de aan te houden risicohouding.

19.4.1 Portefeuillewaarde en rendementen

In onderstaande tabellen worden de feitelijke verdeling van de portefeuilles en het rendement in Kring HPE weergegeven.

Kring HPE (Vanaf 1-11-2021)	Bedragen 2021	Verdeling
Rendement	713.247.648	36,6%
Rente & Matching	1.064.422.513	54,6%
Inflatie	165.964.558	8,5%
Liquide Middelen	5.095.281	0,3%
Totaal Assets	1.948.730.000	100,0%

Kring HPE (Vanaf 1-11-2020)	Rendement 2021	Benchmark 2021
Rendement	2,05%	1,94%
Rente	-0,05%	-0,10%
Matching	-0,49%	-0,49%
Inflatie	7,03%	5,62%
Liquide middelen	-0,10%	-0,09%
Totaal Assets	0,86%	0,87%

Aangezien Kring HPE zich per 1 november 2021 heeft aangesloten bij het APF, zijn er geen vergelijkende cijfers beschikbaar. In hoofdstuk 6 zijn de rendementen van de modules toegelicht.

19.4.2 Beheerkosten van het fonds

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht. Deze kosten bestaan over het verslagjaar uit de kosten voor fiduciair beheer en bewaarloon € 227.

De beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van beleggingsfondsen zijn gebracht zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen over het verslagjaar € 1.157. Transactiekosten zijn onderdeel van de aan- en verkooptransacties van beleggingen. Deze zijn eveneens onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen over het verslagjaar € 478. Gegeven de geringe omvang van het belegd vermogen en het transactievolume zijn deze kosten niet direct te relateren aan benchmarks, die gebaseerd zijn op grote vermogens en transactievolumes.

De beleggingscommissie bewaakt de ontwikkelingen van beheerd vermogen, vermogensrendementen en de kosten van het beheer nauwlettend en adviseert eventueel het bestuur ter zake.

De beleggingsopbrengsten vanaf 1 november bedroegen € 9.186 voor een vermogen van € 1.932.682 per ultimo 2021 in Kring HPE.

19.5. Actuariële paragraaf

In deze paragraaf wordt een korte toelichting gegeven op de intern uitgevoerde actuariële analyse. Deze analyse is door de certificerend actuaris beoordeeld en geaccordeerd.

Verwerking Collectieve Waardeoverdracht

De verwerking van de collectieve waardeoverdracht heeft plaatsgevonden per 1 november op basis van de RTS van 31 oktober 2021. Ook de resultaten zijn gebaseerd op basis van deze gehanteerde RTS.

19.5.1 Analyse van het resultaat

Het resultaat van het verslagjaar bestaat uit de volgende componenten:

Bedragen in € x 1.000		2021
Beleggingsopbrengsten		40.506
Premie		108
Waardeoverdrachten		368.685
Kosten		0
Uitkeringen		10
Overige kanssystemen		301
Toeslagverlening		0
Incidentele mutaties		-528
Andere oorzaken		764
Totaal		409.846

Uitsplitsing resultaat "beleggingsopbrengsten"

Bedragen in € x 1.000		2021
Beleggingsresultaat exclusief wijziging RTS TV		10.360
Wijziging RTS TV		30.146
Totaal resultaat beleggingsopbrengsten		40.506

In het verslagjaar bedraagt het resultaat van Kring HPE € 409.846. Hieronder wordt een korte toelichting op de belangrijkste resultaten gegeven.

- De collectieve waardeoverdracht wordt als positief resultaat geboekt. Daarbij is de waarde van de Technische Voorziening per 1 november 2021 vastgesteld op basis van de RTS per 1 november 2021. Het overschot bij de overdracht bedraagt ca 369 miljoen per 1 november 2021.
- Mede door de gestegen rente in de maanden november en december ontstaat een positief beleggingsresultaat van 40,5 miljoen.
- Het premieresultaat is beperkt positief doordat de feitelijke premie ligt meer bedraagt dan de benodigde toevoeging aan de TV. De premiedekkingsgraad bedraagt: 98%.
- Op kans-systemen is een positief resultaat ontstaan. Dit bestaat uit de positieve resultaten op overlijden, arbeidsongeschiktheid en op overige kanssystemen.
- Op incidentele mutaties is een negatief resultaat ontstaan. Dit bestaat met name uit het opboeken van de TV voor onvindbare deelnemers.
- Op overige oorzaken is een positief resultaat ontstaan door de opboeking van de vordering op de herverzekeraar.

19.5.2 Premies

De Pensioenwet schrijft voor dat de feitelijke premie, de gedempte kostendekkende premie en de (ongedempte) kostendekkende premie worden gekwantificeerd. De samenstelling van de premie is opgenomen in onderstaande tabel. Per 1 november 2021 is de kring gestart, de onderstaande premies betreffen de premies voor de maanden november en december.

Bedragen in € x 1.000	2021
Feitelijk betaalde premie	1.173
Zuiver kostendekkende premie	1.362
Gedempte kostendekkende premie	1.173

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

Bedragen in € x 1.000	2021
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde (incl. risicopremies)	859
Indexatie koopsom A, B, C / Bijdrage Toeslag D	55
Premie tbv Weerstandsvermogen	3
Solvabiliteitsopslag	154
Opslag pensioenuitvoeringskosten	102
Beschikbaar voor vorming algemene middelen	0
Totaal	1.173

De samenstelling van de kostendekkende premies is als volgt:

Bedragen in € x 1.000	Kostendeekkende premie	Gedempte kostendeekkende premie
	2021	2021
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	1.037	917
Solvabiliteitsopslag	223	154
Opslag pensioenuitvoeringskosten	102	102
Totaal	1.362	1.173

19.5.3 Solvabiliteitstoets

Voor het bepalen van het VEV (de solvabiliteitstoets) maken wij gebruik van het standaardmodel. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van de kring. Op basis hiervan bedraagt het (M)VEV op 31 december 2021:

Bedragen in € x 1.000	31-12-2021
Aanwezig eigen vermogen	409.846
Minimaal vereist eigen vermogen	61.018
Vereist eigen vermogen	247.330

De vermogenspositie van Kring HPE kan als gevolg hiervan worden gekarakteriseerd als voldoende.

19.5.4 Bevindingen en oordeel certificerend actuaris

Opdracht

Door Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds te Zeist is voor Kring HPE aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2021.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 15.376.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 961.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de

betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn beoordeling van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds voor collectiviteitskring HPE verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van Kring HPE. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegeven verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van de Kring in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn, als geheel bezien, toereikende technische voorzieningen vastgesteld.

Het eigen vermogen van Kring HPE is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De beleidsdekkingsgraad van Kring HPE op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds voor Kring HPE is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegeven verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening voldoende. Daarbij is in aanmerking genomen dat de mogelijkheden tot het realiseren van de beoogde toeslagen beperkt zijn. Voor de volledigheid merk ik op dat, als op balansdatum rekening zou worden gehouden met de door DNB doorgevoerde wijziging van de rentetermijnstructuur per 1 januari 2022, mijn oordeel over de vermogenspositie niet zou wijzigen.

In het kader van dit oordeel wijs ik op de ontwikkelingen na balansdatum als gevolg van de Oekraïne crisis, zoals die door het pensioenfonds in het jaarverslag zijn toegelicht.

Rotterdam, 20 juni 2022

René van de Meerakker AAG

Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

19.6. Risicoparagraaf

De doelstellingen van de kring vinden hun basis in het pensioenreglement, de ambitie van de kring en de risicohouding. De financiële risico's op het gebied van verzekeren en beleggen liggen geheel op het niveau van de kringen. Op het niveau van het APF (de bedrijfsomgeving) worden, buiten het ondernemingsrisico, de overige risico's verder zoveel mogelijk beperkt.

Risicobeheersing

De beschrijving van de risicobeheersing is opgenomen in het hoofdstuk 4.2 en verder. De beschrijving is wat betreft de niet-financiële risico's van toepassing op het niveau van bedrijfsomgeving en alle pensioenkringen.

In de paragraaf risicobeheer in de jaarrekening van Kring HPE zijn tabellen opgenomen die inzicht geven in de samenstelling van de hieronder beschreven financiële risico's.

Doelstellingen en risicohouding

Uitgangspunt van het beleggingsbeleid van de kring is de ambitie en risicohouding van de deelnemers. Deze uitgangspunten zijn vastgesteld in overleg met het Belanghebbendenorgaan. Door middel van een ALM-studie is inzicht verkregen welke mate van beleggingsrisico nodig is om de doelstellingen van de kring te kunnen bereiken. Daarbij wordt rekening gehouden met een balans tussen de belangen van Deelnemers, Gewezen deelnemers en Pensioengerechtigden. In deze afweging spelen naast de dekkingsgraadontwikkeling onder andere het premie-, pensioen- en toelagsresultaat een rol.

De risicohouding van de kring komt voor de lange termijn tot uitdrukking in de door een kring gekozen ondergrenzen in het kader van de haalbaarheidstoets en voor de korte termijn in de hoogte van het dekkingsgraadrisico en de bandbreedte hiervoor. Het beleid is vastgelegd in de Abtn van de kring.

Financieel Crisisplan

Kring HPE heeft een crisisplan. In dit crisisplan zijn de te nemen stappen en maatregelen weergegeven in specifieke (negatieve) scenario's. Het crisisplan geeft het bestuur een handvat ten aanzien van de wijze waarop het zal handelen in geval van een crisis. Het crisisplan is vastgelegd in de Abtn.

19.6.1 Renterisico

Renterisico ontstaat doordat de looptijd van pensioenverplichtingen van nature langer is dan de looptijd van pensioenbeleggingen. Een verandering van de rente levert daardoor een resultaat op en heeft effect op de dekkingsgraad. Als er geen beheersmaatregelen worden genomen is dit risico zeer groot.

Een hogere renteafdekking helpt het fonds de kans en impact te beperken dat de verplichtingen niet op dezelfde wijze in waarde veranderen als de beleggingen.

Als de kring een reële indexatieambitie heeft, kan het volledig of grotendeels afdekken van het renterisico problemen opleveren. In het geval dat de inflatie onverwachts fors toeneemt, is het bijvoorbeeld aannemelijk dat ook de rente stijgt.

Het renterisico wordt beheerst door te beleggen in Vastrentende Waarden en in Rente Overlay fondsen. Wij gebruiken in de Kring HPE een strategie waarbij 60% van de rentegevoeligheid van de pensioenverplichtingen op basis van de marktrente wordt afgedekt.

De stijging van de swaprente droeg in 2021 positief bij aan de dekkingsgraad, doordat het renterisico niet volledig is afgedekt.

19.6.2 Marktrisico

Marktrisico is het risico dat (een categorie van) beleggingen minder waard worden door ontwikkelingen in de algemene economische of politieke situatie. Het pensioenfonds neemt bewust marktrisico op grond van het verwachte extra rendement dat een belegging in bijvoorbeeld aandelen zou kunnen opleveren boven risicoloos beleggen. Het beleggingsplan wordt opgesteld op basis van de beleggingsopdracht die is afgeleid uit de ALM-studie en de

beleggingsbeginselen die als uitgangspunt voor het beleggingsbeleid gelden. Jaarlijks beoordeelt het bestuur op basis van de actuele ontwikkelingen of bijstelling gewenst is.

Bij de invulling en uitvoering van het beleggingsbeleid op grond van het prudent person beginsel wordt rekening gehouden met het concentratierisico en voldoende diversificatie toegepast..

19.6.3 Valutarisico

Valutarisico is het risico dat door verandering in valutakoersen de waarde van beleggingen in vreemde valuta daalt. Dit risico is voor de kring HPE beperkt: het grootste gedeelte van de beleggingsportefeuille heeft de euro als onderliggende waarde. De valuta's die worden afgedekt zijn; Amerikaanse dollar, Japanse Yen en de Britse Pond. Voor aandelen wereld, beursgenoteerd vastgoed en obligaties opkomende markten HC wordt het valutarisico afgedekt via de valutaoverlay. Voor high yield wordt het valutarisico binnen het fonds afgedekt. Voor de overige categorieën vindt er geen afdekking van het valutarisico plaats. De wereldwijde aandelenportefeuille (ontwikkelde markten) en indirect vastgoed wordt voor 75% afgedekt. Het valutarisico op vastrentende waarden wordt voor 100% afgedekt.

19.6.4 Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet of nauwelijks verhandeld kunnen worden op de beurs. Met name het gebruik van derivaten voor het afdekken van renterisico en valutarisico veroorzaakt een liquiditeitsrisico doordat marktbewegingen tot grote hoeveelheden benodigd onderpand kunnen leiden. De kring belegt dusdanig dat de portefeuille zo goed mogelijk aan de liquiditeitsbehoefte kan voldoen. Een zeer groot deel van de portefeuille is belegd in effecten die worden verhandeld op openbare gereguleerde markten zoals een effectenbeurs. Hierdoor is het liquiditeitsrisico beperkt.

19.6.5 Kredietrisico

Kredietrisico is het risico dat de onderneming of staat waarin wordt belegd niet aan zijn betalingsverplichtingen kan voldoen. Daarnaast kan kredietrisico ontstaan bij gestructureerde producten, vorderingen op een tegenpartij of onderhandse derivatencontracten. Om dit risico te beheersen wordt het grootste deel van de beleggingsportefeuille belegd in effecten met een hoge kredietwaardigheid. Daarnaast worden transacties gespreid over meer aanbieders en wordt in sommige gevallen onderpand vereist.

19.6.6 Inflatieisico

Het inflatieisico betreft het risico dat inflatie de waarde van de beleggingen aantast (in termen van koopkracht). Dit risico wordt beheerst door beleggingen te kiezen die in waarde stijgen als er meer inflatie is. Dit is bijvoorbeeld van toepassing voor de vastgoedbeleggingen in de portefeuille.

19.6.7 Verzekeringstechnische risico's

Het verzekeringstechnische risico is het risico dat verliezen optreden als gevolg van afwijkende sterfte en arbeidsongeschiktheidsresultaten. De grondslagen voor het bepalen van het sterfterisico worden periodiek getoetst op basis van actuele sterfte-modellen. Het overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico wordt beheerst door herverzekering (zie 19.2.4)

19.7. Terugblik 2021

Sinds 1 november 2021 heeft Centraal Beheer APF de Kring HPE gestart. Hierin is per die datum het deel van de populatie van Pensioenfonds HPPF opgenomen dat valt onder de werkgever HPE. De huidige actieve deelnemer bouwen in deze kring pensioen op, er treden echter geen nieuwe actieven meer toe tot deze regeling.

De administratie van de pensioenregeling is ondergebracht bij de uitvoerder IAR die de uitvoering ook verrichtte voor het Pensioenfonds HPPF. Gelet dat binnen APS een nieuw administratieplatform wordt ontwikkeld is gekozen om de uitvoering te handhaven bij IAR en over te gaan naar het nieuwe platform zodra dit gereed is. Hiermee wordt een dubbele transitie van de administratie voorkomen.

De overdracht is een voortzetting van de situatie bij het HPPF en per 31 oktober 2021 bedroeg de dekkinggraad 123,6%.

In de maanden november en december is een verder herstel ingezet op de financiële markten. Dit in combinatie met de gestegen rente heeft geleid tot een verbetering van de dekkinggraad. De dekkinggraad is daardoor toegenomen met circa 3,5%-punt. Eind 2021 wordt daarmee voldaan aan de vereisten van het VEV en is de kring uit Herstel. Per 1 januari 2022 is er dan ook een gedeeltelijke toeslag toegekend.

Nieuwe UFR per 1 januari 2021 en effect per 1 januari 2022

Vanaf 2021 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur gebaseerd op een nieuwe UFR (ultimate forward rate). De nieuwe UFR parameters worden vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen ingevoerd. Met de stapsgewijze invoering zullen de nieuwe UFR parameters begin 2024 volledig zijn ingevoerd. DNB zal de rentetermijnstructuur in de periode tot 1 januari 2024 baseren op een gewogen gemiddelde van de rentetermijnstructuur op basis van de huidige en de nieuwe UFR-parameters, waarbij de gewichten jaarlijks op 1 januari met gelijke stappen aangepast worden. Deze stapsgewijze invoering zorgt ervoor dat het effect van de nieuwe UFR-methode op de dekkinggraden van pensioenfondsen zich geleidelijk in de tijd materialiseert.

De Technische Voorziening ultimo 2021 is gebaseerd op de per 31 december 2021 door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur voor pensioenfondsen, gebaseerd op de huidige UFR parameters. Als de Technische Voorziening ultimo 2021 reeds gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn in 2022 dan zou de Technische Voorziening 1.522.731 bedragen. De actuele dekkinggraad zou dan 126,5% bedragen. Bij toepassing van de UFR parameters die gelden in 2024, zou de Technische Voorziening 1.535.221 bedragen en de actuele dekkinggraad 125,5%.

Tezamen met het effect van de verwachte daling van het tienjaars voortschrijdende gemiddelde van de rente zal een verhogend effect op de technische voorzieningen ontstaan wat een drukkend effect op de dekkinggraad heeft.

19.8. Gebeurtenissen na balansdatum

Pensioenakkoord

Eind maart 2022 heeft het kabinet het wetsvoorstel “Wet toekomst pensioenen” naar de Tweede Kamer gestuurd. De komende periode zal dit besproken worden in de Kamer, maar ook binnen ons pensioenfonds. De wetgeving zal naar verwachting eind 2022 definitief worden vastgesteld, waarna de wet per 1 januari 2023 zal ingaan. De projectgroep Expeditie Pensioenakkoord is aan de slag met de stappen die we als APF moeten nemen op de korte en langere termijn om de implementatie soepel te laten verlopen. In 2022 worden diverse plannen (per kring) uitgewerkt.

19.9. Verslag van het Belanghebbendenorgaan HPE

Inleiding

Op 1 november 2021 vond de collectieve waardeoverdracht (CWO) plaats waarbij alle opgebouwde aanspraken en de pensioenuitkeringen bij Stichting Pensioenfonds Hewlett-Packard Nederland .i.l. van de (oud) werknemers van Hewlett-Packard Nederland B.V. werden ondergebracht bij Centraal Beheer APF in de Kring HPE Nederland. Vanaf diezelfde datum startte formeel het Belanghebbendenorgaan in haar rol als belangenbehartiger van de werkgever, de (gewezen) deelnemers en de pensioengerechtigden.

Het (voorlopig) Belanghebbendenorgaan telt zes leden waarvan de zittingstermijn 1 jaar is en dus eindigt op 1 november 2022. In de aanloop naar de formele start hebben de leden kennis gemaakt met het bestuur van Centraal Beheer APF en het bestuursbureau om een vliegende start mogelijk te maken.

Medezeggenschap

In november en december 2021 is er overleg geweest over de implementatie van het afgesproken beleggingsbeleid volgens de CWO, de premie voor 2022 en de noodzakelijke wijzigingen in de statuten van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds als gevolg van de inrichting van de kring HPE. Met betrekking tot de voorgestelde

aanpassingen in de beleggingen heeft het Belanghebbendenorgaan vastgesteld dat deze in lijn waren met de afspraken om beter aan te sluiten bij de risicohouding en de ambitie van de kring. Aan de statutenwijziging heeft het Belanghebbendenorgaan haar goedkeuring verleend.

Oordeel over het beleid van het bestuur

Het Belanghebbendenorgaan is van mening dat het bestuur de inrichting van de kring voortvarend heeft vormgegeven en adequaat heeft uitgevoerd in het verslagjaar. De verdere invulling krijgt zijn beslag in 2022 en daarbij zal er aandacht zijn voor de ABTN, het beleggingsbeleid, communicatie met de achterban en de verkiezingen voor de leden van het Belanghebbendenorgaan voor de zittingstermijn vanaf 1 november 2022.

De leden van het Belanghebbendenorgaan hebben het overleg met bestuur als prettig en open ervaren en zien het toekomstige overleg met vertrouwen tegemoet.

Koos van der Straaten, voorzitter
Coen Timmer
Haitse Hoos
Niels Hart
Otto van 't Hof
Ids Sijbrandij

20. Verslag Kring HP NL

20. Verslag Kring HP NL

Sinds 1 november 2021 heeft Centraal Beheer APF de Kring HP NL gestart. Hierin is per die datum het deel van de populatie van Stichting Pensioenfonds Hewlett-Packard Nederland i.l. (hierna te noemen Pensioenfonds HPPF) opgenomen dat valt onder de werkgever HP Nederland. De actieve deelnemers bouwen in deze kring pensioen op in een middelloonregeling. De premie wordt vastgesteld op basis van een verwacht rendementscurve.

De administratie van de pensioenregeling is ondergebracht bij de uitvoerder IAR die de uitvoering ook verrichtte voor het Pensioenfonds HPPF. Gelet dat binnen APS een nieuw administratieplatform wordt ontwikkeld is gekozen om de uitvoering te handhaven bij IAR en over te gaan naar het nieuwe platform zodra dit gereed is. Hiermee wordt een dubbele transitie van de administratie voorkomen.

De overdracht is een voortzetting van de situatie bij het HPPF en per 31 oktober 2021 bedroeg de dekkingsgraad 123,6%.

In de maanden november en december is een verder herstel ingezet op de financiële markten. Dit in combinatie met de gestegen rente heeft geleid tot een verbetering van de dekkingsgraad. De dekkingsgraad is daardoor toegenomen met circa 3,5%-punt. Eind 2021 wordt daarmee voldaan aan de vereisten van het VEV en is de kring uit Herstel. Per 1 januari 2022 is op basis van de beleidsdekkingsgraad per 31 oktober een gedeeltelijke toeslag toegekend.

Nadere financiële informatie over Kring HP NL is opgenomen in de financiële verantwoording (hoofdstuk 36).

20.1. Kerncijfers Kring HP NL

Hierna genoemde bedragen zijn in euro x 1.000, tenzij anders toegelicht. Daarnaast geldt dat premiebedragen, kosten en uitkeringen betrekking hebben op 2 maanden vanaf 1 november 2021.

31-12-2021	
Werkgevers	1
Deelnemers	678
Actieven en arbeidsongeschikten	211
Gewezen deelnemers	407
Pensioengerechtigden	60
Toeslagverlening	-

Beleggingsperformance

2021	
Beleggingsrendement	-0,09%
Benchmarkrendement	-0,22%
Kosten vermogensbeheerder in % van gem. belegd vermogen	0,089%
Transactiekosten in % van gem. belegd vermogen	0,025%

Premie, saldo overdracht van rechten, uitkeringen en kosten

Bedragen in € x 1.000		2021
Premiebijdragen		858
Saldo overdracht van rechten		266.986
Pensioenuitkeringen		-219

Technische Voorzieningen

Bedragen in € x 1.000		2021
Gemiddelde gehanteerde rekenrente		0,58%
Actieven en arbeidsongeschikten		104.257
Gewezen Deelnemers		77.053
Pensioentrekkenden		26.228
Overige (oa schadereserve en IBNR)		2.118
Totaal		209.656

Dekkingsgraad

		31-12-2021
Actuele dekkingsgraad ultimo		127,1%
Beleidsdekkingsgraad (december)		121,2%

Belegd vermogen

Bedragen in € x 1.000		31-12-2021
Vastgoedbeleggingen		20.320
Aandelen		99.281
Vastrentende waarden		92.890
Derivaten*		41.984
Overige beleggingen		8.184
Totaal belegd vermogen		262.659

* Onder overige schulden is voor € -488 aan negatieve derivaten opgenomen

Beleggingsresultaat

		2021
Directe beleggingsopbrengsten		-7
Indirecte beleggingsopbrengsten, waarvan		-1.253
- Beheerkosten		177
- Transactiekosten		67
Afslag op rendement voor weerstandsvermogen		15
Kosten van vermogensbeheer		58

20.2. Pensioenparagraaf

In Kring HP NL kan pensioenopbouw plaatsvinden op basis van een uitkeringsovereenkomst.

Aspect	Kenmerk
Pensioenrichtdatum	De eerste dag van de maand volgend op de maand waarin de 68-jarige leeftijd wordt bereikt.

Pensioendatum	De eerste dag van de maand volgend op de maand waarin de Deelnemer de AOW-gerechtigde leeftijd bereikt.
Pensioengrondslag (PG)	Pensioengevend salaris - franchise
Franchise	€ 14.544,00 (2021)
Ouderdomspensioen	Het opbouwpercentage in 2021 bedraagt 1,875% van de PG.
Partnerpensioen (op opbouwbasis)	Het opbouwpercentage in 2021 bedraagt 70% van het jaarlijks OP.
Tijdelijk partnerpensioen	Verzekerd bedrag voor overlijden van een Deelnemer, uit te betalen tot de 68 jarige leeftijd van de Partner maar uiterlijk tot de AOW-gerechtigde leeftijd van de Partner (€ 10.658,03 bij volledige werktijd (2021))
Wezenpensioen (op opbouwbasis)	Het opbouwpercentage in 2021 bedraagt 14% van het jaarlijks OP;
Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid	Op basis van een 6-klassen systeem
Vervroegen	Niet eerder dan de eerste dag van de maand waarin de 55-jarige leeftijd wordt bereikt
Variatie in de uitkeringen (hoog-laag)	Gedurende 5 of 10 jaar eerst een hoge uitkering en daarna een lagere uitkering of andersom; Een hoge uitkering vanaf de Pensioeningangsdatum tot de Pensioendatum en daarna een lagere uitkering of andersom
Uitruilen	Uitruil van ouderdomspensioen in partnerpensioen en vice versa
Deeltijdpensioen	Vanaf de eerste dag van de maand waarin de 55-jarige leeftijd wordt bereikt voor een periode van minimaal 6 maanden.

Premiebeleid

Voorafgaand aan enig kalenderjaar stelt Centraal Beheer APF een schatting op van de Premie voor het komende jaar. Dit gebeurt op basis van het door HP Nederland gecontroleerde deelnemersbestand per september van het voorafgaande kalenderjaar. Het berekende premieniveau wordt gedeeld met HP Nederland De totale geschatte jaarlijkse Premie wordt tussen Centraal Beheer APF en HP Nederland (namens de Werkgevers) verrekend met de definitief voor het betreffende jaar door Centraal Beheer APF vastgestelde Premie. Deze vaststelling vindt plaats vóór 1 juli van het daarop volgende jaar. De verrekening vindt plaats met de Premie van een volgend jaar.

De jaarlijks af te dragen premie is gelijk aan de basispremie, eventueel vermeerderd met een aanvullende bijdrage dan wel verminderd met een premiekorting. De hoogte van de af te dragen premie moet ten minste voldoen aan de op het tijdstip van vaststelling geldende wet- en regelgeving.

De basispremie voor enig jaar wordt bepaald als de gedempte premie waarbij het verwacht rendement zoals bedoeld in artikel 128 PW en beschreven in de Abtn wordt gehanteerd. De te hanteren rekenrente voor deze gedempte premie bedraagt ca 1,65%. In de Abtn is de methodiek voor de eventuele aanvullende bijdragen en/of premiekorting beschreven.

20.2.1 Toeslagbeleid

Het Bestuur beslist jaarlijks of en in hoeverre binnen Kring HP Nederland een toeslag op pensioenaanspraken en pensioenrechten van de (Gewezen) Deelnemers, gewezen partners en Pensioengerechtigden kan worden toegekend. Alleen als en voor zover de middelen van Kring HP Nederland, naar het oordeel van het Bestuur, ten minste toereikend zijn voor een toeslag, wordt deze verleend.

De pensioenaanspraken en pensioenrechten van (gewezen) deelnemers, (gewezen) partners en pensioengerechtigden worden met een voorwaardelijke toeslag verhoogd.

De toeslagambitie is een toeslag gemaximeerd op de stijging van het CBS-consumentenprijsindexcijfer voor alle bestedingen (CPI afgeleid), over de periode van oktober tot oktober in het voorafgaande jaar. Voor een gedeelte van de pensioenaanspraken en pensioenrechten geldt een afwijkende toeslagambitie. De afwijkende toeslagambitie is een toeslag gemaximeerd op de stijging van het CBS-consumentenprijsindexcijfer voor alle bestedingen (CPI niet-afgeleid), over de periode van oktober tot oktober in het voorafgaande jaar.

De afwijkende toeslagambitie is van toepassing op de pensioenaanspraken en pensioenrechten van (gewezen) deelnemers, (gewezen) partners en pensioengerechtigden die zijn opgebouwd in de per 31 december 2013 gesloten middelloonregeling EDS Pensioenregeling I en/of EDS Pensioenregeling II.

Reglementair is vastgelegd dat deze toeslag op 1 januari van het jaar wordt verleend. De ambitie voor de voorwaardelijke toeslagen is gelijk aan 100% van de prijsindex. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald. De toeslagverlening wordt uit beleggingsrendement van Kring HP Nederland gefinancierd.

De toeslagruimte wordt bepaald op basis van de financiële positie van de Kring HP Nederland en de eisen die de Pensioenwet daaraan stelt in het algemeen; én de beleidsdekkingsgraad van 31 oktober van de Kring HP Nederland. Hierbij wordt voor de toe te kennen uitgegaan van de vaststelling van toekomst bestendig indexeren, zoals beschreven in de wet. Bij een beleidsdekkingsgraad onder 110% worden geen toeslagen toegekend uit de fondsmiddelen. Boven de grens van Toekomst Bestendig Indexeren is inhaaltoeslag mogelijk.

Naast de hierboven beschreven fondstoeslag kunnen aanvullende toeslagen worden toegekend aan de actieve deelnemers. Dit betreft de toeslagen A t/m D.

Toeslag A

Toeslag A is een aanvullende toeslag voor deelnemers (actieven) op de tot en met 31 december 2013 door deelnemers opgebouwde pensioenaanspraken in de per 31 december 2013 gesloten Hewlett-Packard pensioenregeling die werd uitgevoerd door HPPF. Toeslag A wordt verleend bovenop de voorwaardelijke toeslag (CPI afgeleid), zodanig dat de som van de voorwaardelijke toeslag (CPI afgeleid) en toeslag A ten hoogste gelijk is aan het percentage van loonstijgingen zoals vastgelegd in de ICK-CAO, die zijn toegekend in de periode die loopt van 1 januari tot en met 31 december van het voorgaande jaar. Daarnaast geldt dat toeslag A ten hoogste 3,5% is. Toeslag A wordt volledig vanuit de premie gefinancierd.

Toeslag B

Toeslag B is een aanvullende toeslag voor deelnemers (actieven) op de tot en met 31 december 2013 door deelnemers opgebouwde pensioenaanspraken in de per 31 december 2013 december gesloten middelloonregeling EDS Pensioenregeling I en/of EDS pensioenregeling II. Toeslag B is maximaal 50% van toeslag A. Toeslag B wordt zodanig beperkt dat de som van de voorwaardelijke toeslag (CPI niet-afgeleid) en toeslag B niet groter is dan de 2/3e van de som van de voorwaardelijke toeslag (CPI afgeleid) en toeslag A. Toeslag B wordt volledig vanuit de premie gefinancierd.

Toeslag C

Toeslag C is een aanvullende toeslag voor deelnemers (actieven) op de vanaf 1 januari 2014 door deelnemers opgebouwde pensioenaanspraken. Toeslag C is gelijk aan het verschil tussen de voorwaardelijke toeslag (CPI afgeleid) en het percentage van loonstijgingen zoals vastgelegd in de ICK-CAO, die zijn toegekend in de periode die loopt van 1 januari tot en met 31 december van het voorgaande jaar. Toeslag C is ten hoogste gelijk aan toeslag A. Toeslag C wordt gefinancierd via de premie, waarbij geldt dat de bijdrage van te voren vast ligt. Indien de bijdrage onvoldoende is om toeslag C volledig toe te kennen, dan wordt toeslag C beperkt tot de hoogte van de toeslag die uit de bijdrage gefinancierd kan worden. Indien voor financiering niet de volledige bijdrage nodig is, dan wordt het overschot toegevoegd aan een voorziening in de kring. Uit deze voorziening kunnen alleen middelen onttrokken worden ten behoeve van toeslag D.

Toeslag D

Toeslag D is een aanvullende toeslag voor deelnemers (actieven) op de vanaf 1 januari 2014 door deelnemers opgebouwde pensioenaanspraken. Toeslag D kan worden toegekend indien de som van de voorwaardelijke toeslag (CPI afgeleid) en toeslag C lager is dan het percentage van loonstijgingen zoals vastgelegd in de ICK-CAO, die zijn toegekend in de periode die loopt van 1 januari tot en met 31 december van het voorgaande jaar. Het totaal van toeslag C en toeslag D is ten hoogste gelijk aan toeslag A. Toeslag D wordt toegekend indien en voor zover er een voorziening aanwezig is. Toeslagverlening vindt toekomstbestendig plaats.

Voor Toeslag D wordt een voorziening aangehouden. Deze voorziening wordt gevoed uit de jaarlijkse betaling ten behoeve van toeslag C, zie toelichting bij Toeslag C. In 2021 is het volgende verloop van toepassing.

Bedragen in € x 1.000	2021
Voorziening Toeslag D einde vorig boekjaar	0
Opvoer voorziening voor Toeslag D i.v.m. collectieve waardeoverdracht	1.027
Betaald door werkgevers t.b.v. van toeslag C	394
Aangewend voor toeslag C (1 januari)	-330
Voorziening Toeslag D einde boekjaar	1.091

Toeslagen per 1 januari 2022

Op 31 oktober 2021 was de beleidsdekkingsgraad 119,0%. Op basis daarvan kunnen de volgende toeslagen worden verleend.

- een toeslag van 2,03% per 1 januari 2022 op de pensioenaanspraken en pensioenrechten van gewezen deelnemers, (gewezen) partners en pensioengerechtigden (exclusief pensioenaanspraken en pensioenrechten waar de afwijkende toeslagambitie voor geldt);
- een toeslag van 2,12% op de pensioenaanspraken en pensioenrechten van gewezen deelnemers, (gewezen) partners en pensioengerechtigden die zijn opgebouwd in de per 31 december gesloten middelloonregeling EDS Pensioenregeling I en/of EDS Pensioenregeling II;
- een toeslag van 2,00% per 1 januari 2022 op de pensioenaanspraken en pensioenrechten van deelnemers. (nog niet toegekend)

Deze toeslagverlening is nog niet verwerkt in de verplichtingen per 31 december 2021 daar het besluit na 1 januari 2022 is genomen. Merk op dat de toeslag aan de actieve deelnemers per 1 januari 2022 nog niet is toegekend. Deze toekenning zal zsm plaatsvinden nadat het overleg hierover tussen de sociale partners is afgerond.

20.2.2 Herstelplan

Op basis van het FTK moet een pensioenfonds een herstelplan opstellen indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad. Wegens de start van Kring HP NL per 1 november 2021 is binnen het Centraal Beheer APF geen herstelplan in 2021 uitgevoerd. Per 31 december 2021 is de kring uit herstel.

20.2.3 Haalbaarheidstoets

Bij de start van Kring HP NL is de aanvangshaalbaarheidstoets uitgevoerd. De ondergrenzen gehanteerd in de aanvangshaalbaarheidstoets zijn afgesproken in overleg met het BO van Kring HP NL. De uitkomsten van deze aanvangshaalbaarheidstoets 2021 (HBT) zijn hieronder weergegeven met als vergelijking de vastgelegde risicohouding:

Tabel Aanvangshaalbaarheidstoets 2021: Pensioenresultaten

Uitgangspositie	Grens	Pensioenresultaat	
		Risicohouding	Jaarlijkse HBT
Vereiste financiële Positie	Verwacht pensioenresultaat	90%	102%
Feitelijke financiële Positie	Verwacht pensioenresultaat	90%	102%
	Maximale afwijking pensioenresultaat in slecht weer scenario	30%	9%

De uitkomsten op fondsniveau zijn het gemiddelde van de leeftijdscohorten, gewogen naar aantallen per cohort. Dit leidt tot een verwacht pensioenresultaat op fondsniveau van 102% en de afwijking van het verwacht pensioenresultaat in een slechtweerscenario van 9%. Dit sluit steeds aan bij de vastgestelde ondergrenzen in de aanvangshaalbaarheidstoets.

20.2.4 Herverzekering

Met een herverzekering wordt voorkomen dat door een overlijden of bij arbeidsongeschiktheid van deelnemers de toevoeging aan de technische voorziening tot een te hoge last leidt. Deze risico's zijn ondergebracht bij elipsLife AG. De overeenkomsten die gesloten zijn, betreffen:

Overlijdensdekking voor het partner- en wezenpensioen in de middelloonregeling:

- Premievrijstelling
- WIA-excedent verzekering
- ANW-hiaat verzekering

20.3. Financiële paragraaf

Dekkingsgraad

De ontwikkeling van de verschillende dekkingsgraden* gedurende het verslagjaar is als volgt:

31-12-2021	
Actuele dekkingsgraad	127,1%
Beleidsdekkingsgraad	121,2%
Reële dekkingsgraad*	96,2%
Vereiste dekkingsgraad	119,3%

* De verschillende dekkingsgraden worden toegelicht in de begrippenlijst (bijlage 1).

Uitvoerings- en Vermogensbeheerkosten

De *administratieve uitvoeringskosten* omvatten:

- vaststellen en innen van de premie;
- registratie van pensioenaanspraken en –rechten;
- het betalen van de pensioenen;
- informatieverstrekking en communicatie met betrokkenen;
- bestuur;

- toezicht door toezichthouders.

De kosten per deelnemer zijn berekend o.b.v. actieven + uitkeringsgerechtigden, exclusief inactieve deelnemers.

Uitvoeringskosten

Bedragen in € x 1.000	2021*
Administratieve uitvoeringskosten	70
In euro's per deelnemer	258
Vermogensbeheerkosten	235
In percentage over het gemiddeld belegd vermogen	0,089%
Transactiekosten	67
In percentage over het gemiddeld belegd vermogen	0,025%
Gemiddeld belegd vermogen	263.500

* De getallen in de kolom 2021 betreffen de periode van 1-11-2021 tot en met 31-12-2021.

Transactiekosten

Tot de transactiekosten zijn gerekend de kosten voor aan- en verkoop van beleggingen, de kosten voor de acquisitie van illiquide beleggingen en de deelname in beleggingsfondsen. Kosten die niet zijn toebedeeld aan een van de drie categorieën zijn naar rato over deze drie categorieën verdeeld.

Vermogensbeheerkosten

Kosten vermogensbeheer omvatten:

- kosten van fiduciair vermogensbeheer,
- bewaarloon;
- advieskosten;
- performance gerelateerde kosten;
- interne kosten (bijvoorbeeld kosten voor governance).

In dit bestuursverslag zijn de 'aanbevelingen over het afleggen van verantwoording over de kosten' van de Pensioenfederatie gevolgd. De gemaakte kosten, zoals hieronder opgenomen, zijn ook aan de toezichthouder (DNB) gerapporteerd.

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht.

Vermogensbeheerkosten	2021
Kosten van fiduciair vermogensbeheer	11
Vermogensbeheerkosten pensioenfonds en bestuursbureau	47
Bewaarloon	
Advieskosten	
Performance gerelateerde kosten	
Interne kosten	
Overige kosten	

Vermogensbeheerkosten 2021	
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën incl. overlay	177
Totaal	235

* De getallen in de kolom 2021 betreffen de periode van 1-11-2021 tot en met 31-12-2021.

20.4. Vermogensbeheer

Deze paragraaf beschrijft de onderdelen van het beleggingsbeleid die specifiek voor de Kring HP NL zijn ingericht. Het beleid en de ontwikkelingen die voor alle kringen gelijk zijn hebben wij beschreven in hoofdstuk 6.

Kring HP NL belegt in verschillende modules. Dit zijn de modules 'Inflatie, Matching DB, Rendement en Rente'. Deze modules beleggen in verschillende beleggingscategorieën.

Als beleggingsdoel heeft het Centraal Beheer APF: een zo hoog mogelijke opbrengst per ingelegde euro. Daarmee streven wij naar zoveel mogelijk inkomen voor later. Voorwaarde is dat de premie op verantwoorde en solide wijze wordt belegd. De beleggingen worden zodanig vormgegeven dat deze passen binnen de aan te houden risicohouding.

20.4.1 Portefeuillewaarde en rendementen

In onderstaande tabellen worden de feitelijke verdeling van de portefeuilles en het rendement in Kring HP NL weergegeven.

Kring HP NL (Vanaf 1-11-2020)	Bedragen 2021	Verdeling 2021
Rendement	123.562.407	47,0%
Rente & Matching	73.347.722	27,9%
Inflatie	20.811.545	7,9%
Vastrentend	36.373.352	13,9%
Liquide Middelen	8.563.974	3,3%
Totaal Assets	262.659.000	100,0%

Kring HP NL (Vanaf 1-11-2020)	Rendement 2021	Benchmark 2021
Rendement	2,30%	2,14%
Rente	-0,05%	-0,11%
Matching	-9,81%	-9,80%
Inflatie	7,03%	5,62%
Vastrentend	0,32%	0,22%
Liquide Middelen	-0,10%	-0,09%
Totaal Assets	-0,09%	-0,22%

Aangezien Kring HP NL zich per 1 november 2021 heeft aangesloten bij het APF, zijn er geen vergelijkende cijfers beschikbaar. In hoofdstuk 6 zijn de rendementen van de modules toegelicht.

20.4.2 Beheerkosten van het fonds

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht. Deze kosten bestaan over het verslagjaar uit de kosten voor fiduciair beheer en bewaarloon € 11.

De beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van beleggingsfondsen zijn gebracht zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen over het verslagjaar € 177. Transactiekosten zijn onderdeel van de aan- en verkooptransacties van beleggingen. Deze zijn eveneens onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen over het verslagjaar € 67. Gegeven de geringe omvang van het belegd vermogen en het transactievolume zijn deze kosten niet direct te relateren aan benchmarks, die gebaseerd zijn op grote vermogens en transactievolumes.

De beleggingscommissie bewaakt de ontwikkelingen van beheerd vermogen, vermogensrendementen en de kosten van het beheer nauwlettend en adviseert eventueel het bestuur ter zake.

De beleggingsopbrengsten vanaf 1 november bedroegen € -1.333 voor een vermogen van € 262.172 per ultimo 2021 in Kring HP NL.

20.5. Actuariële paragraaf

Verwerking Collectieve Waardeoverdracht

De verwerking van de collectieve waardeoverdracht heeft plaatsgevonden per 1 november op basis van de RTS van 31 oktober 2021. Ook de resultaten zijn gebaseerd op basis van deze gehanteerde RTS.

20.5.1 Analyse van het resultaat

Het resultaat van het verslagjaar bestaat uit de volgende componenten:

Bedragen in € x 1.000	2021
Beleggingsopbrengsten	5.662
Premie	- 78
Waardeoverdrachten	50.891
Kosten	0
Uitkeringen	3
Overige kanssystemen	37
Toeslagverlening	0
Incidentele mutaties	-3
Andere oorzaken	289
Totaal	56.801

Uitsplitsing resultaat “beleggingsopbrengsten”

Bedragen in € x 1.000	2021
Beleggingsresultaat exclusief wijziging RTS TV	-1.162
Wijziging RTS TV	6.824
Totaal resultaat beleggingsopbrengsten	5.662

In het verslagjaar bedraagt het resultaat van Kring HP NL € 56.801. Hieronder wordt een korte toelichting op de belangrijkste resultaten gegeven.

- De collectieve waardeoverdracht wordt als positief resultaat geboekt. Daarbij is de waarde van de Technische Voorziening per 1 november 2021 vastgesteld op basis van de RTS per 1 november 2021. Het overschot bij de overdracht bedraagt ca 51 miljoen per 1 november 2021.
- Door de gestegen rente in de maanden november en december ontstaat een positief beleggingsresultaat van € 5,7 miljoen.
- Het premieresultaat is beperkt negatief doordat de feitelijke premie minder bedraagt dan de benodigde toevoeging aan de TV. De premiedekkingsgraad bedraagt: 86% .
- Op kans-systemen is een positief resultaat ontstaan van 37 K dit is het saldo van het negatieve resultaat op sterfte en het positieve resultaat op arbeidsongeschiktheid.
- Het positieve resultaat op overige oorzaken betreft de opvoer van de vordering op de herverzekeraar.

20.5.2 Premies

De Pensioenwet schrijft voor dat de feitelijke premie, de gedempte kostendekkende premie en de (ongedempte) kostendekkende premie worden gekwantificeerd. De samenstelling van de premie is opgenomen in onderstaande tabel. Per 1 november 2021 is de kring gestart, de onderstaande premies betreffen de premies voor de maanden november en december.

Bedragen in € x 1.000	2021
Feitelijk betaalde premie	858
Zuiver kostendekkende premie	1.141
Gedempte kostendekkende premie	858

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

Bedragen in € x 1.000	2021
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde (incl. risicopremies)	597
Indexatie koopsom A, B, C / Bijdrage Toeslag D	65
Premie tbv Weerstandsvermogen	1
Solvabiliteitsopslag	75
Opslag pensioenuitvoeringskosten	120
Beschikbaar voor vorming algemene middelen	0
Totaal	858

De samenstelling van de kostendekkende premies is als volgt:

Bedragen in € x 1.000	Kostendekkende premie	Gedempte kostendekkende premie
	2021	2021
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	865	663
Solvabiliteitsopslag	156	75

Opslag pensioenuitvoeringskosten	120	120
Totaal	1.141	858

20.5.3 Solvabiliteitstoets

Voor het bepalen van het VEV (de solvabiliteitstoets) maken wij gebruik van het standaardmodel. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van de kring. Op basis hiervan bedraagt het (M)VEV op 31 december 2020:

Bedragen in € x 1.000	31-12-2021
Aanwezig eigen vermogen	56.801
Minimaal vereist eigen vermogen	8.534
Vereist eigen vermogen	40.407

De vermogenspositie van Kring HP NL kan als gevolg hiervan worden gekarakteriseerd als voldoende.

20.5.4 Bevindingen en oordeel certificerend actuaris

Opdracht

Door Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds te Zeist is voor Kring HP NL aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2021.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 2.128.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 133.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn beoordeling van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het

pensioenfonds voor collectiviteitskring HP NL verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- de toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van Kring HP NL. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van de Kring in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn, als geheel gezien, toereikende technische voorzieningen vastgesteld.

Het eigen vermogen van Kring HP NL is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De beleidsdekkingsgraad van Kring HP NL op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds voor Kring HP NL is gebaseerd op de tot en met de balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening voldoende. Daarbij is in aanmerking genomen dat de mogelijkheden tot het realiseren van de beoogde toeslagen beperkt zijn. Voor de volledigheid merk ik op dat, als op balansdatum rekening zou worden gehouden met de door DNB doorgevoerde wijziging van de rentetermijnstructuur per 1 januari 2022, mijn oordeel over de vermogenspositie niet zou wijzigen.

In het kader van dit oordeel wijs ik op de ontwikkelingen na balansdatum als gevolg van de Oekraïne crisis, zoals die door het pensioenfonds in het jaarverslag zijn toegelicht.

Rotterdam, 20 juni 2022

René van de Meerakker AAG

Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

20.6. Risicoparagraaf

De doelstellingen van de kring vinden hun basis in het pensioenreglement, de ambitie van de kring en de risicohouding. De financiële risico's op het gebied van verzekeren en beleggen liggen geheel op het niveau van de kringen. Op het niveau van het APF (de bedrijfsomgeving) worden, buiten het ondernemingsrisico, de overige risico's verder zoveel mogelijk beperkt.

Risicobeheersing

De beschrijving van de risicobeheersing is opgenomen in het hoofdstuk 4.2 en verder. De beschrijving is wat betreft de niet-financiële risico's van toepassing op het niveau van bedrijfsomgeving en alle pensioenkringen.

In de paragraaf risicobeheer in de jaarrekening van Kring HP NL zijn tabellen opgenomen die inzicht geven in de samenstelling van de hieronder beschreven financiële risico's.

Doelstellingen en risicohouding

Uitgangspunt van het beleggingsbeleid van de kring is de ambitie en risicohouding van de deelnemers. Deze uitgangspunten zijn vastgesteld in overleg met het Belanghebbendenorgaan. Door middel van een ALM-studie is inzicht verkregen welke mate van beleggingsrisico nodig is om de doelstellingen van de kring te kunnen bereiken. Daarbij wordt rekening gehouden met een balans tussen de belangen van Deelnemers, Gewezen deelnemers en Pensioengerechtigden. In deze afweging spelen naast de dekkingsgraadontwikkeling onder andere het premie-, pensioen- en toeslagresultaat een rol.

De risicohouding van de kring komt voor de lange termijn tot uitdrukking in de door een kring gekozen ondergrenzen in het kader van de haalbaarheidstoets en voor de korte termijn in de hoogte van het dekkingsgraadrisico en de bandbreedte hiervoor. Het beleid is vastgelegd in de ABTN van de kring.

Financieel Crisisplan

Kring HP NL heeft een crisisplan. In dit crisisplan zijn de te nemen stappen en maatregelen weergegeven in specifieke (negatieve) scenario's. Het crisisplan geeft het bestuur een handvat ten aanzien van de wijze waarop het zal handelen in geval van een crisis. Het crisisplan is vastgelegd in de Abtn.

20.6.1 Renterisico

Renterisico ontstaat doordat de looptijd van pensioenverplichtingen van nature langer is dan de looptijd van pensioenbeleggingen. Een verandering van de rente levert daardoor een resultaat op en heeft effect op de dekkingsgraad. Als er geen beheersmaatregelen worden genomen is dit risico zeer groot.

Een hogere renteafdekking helpt het fonds de kans en impact te beperken dat de verplichtingen niet op dezelfde wijze in waarde veranderen als de beleggingen.

Als de kring een reële indexatieambitie heeft, kan het volledig of grotendeels afdekken van het renterisico problemen opleveren. In het geval dat de inflatie onverwachts fors toeneemt, is het bijvoorbeeld aannemelijk dat ook de rente stijgt.

Het renterisico wordt beheerst door te beleggen in Vastrentende Waarden en in Rente Overlay fondsen. Het afdekkingspercentage is minimaal 50% en maximaal 80% op basis van marktrente. De aanpassing van het afdekkingspercentage vindt 1 april plaats. Het afdekkingspercentage wordt bepaald door een tabel met twee dimensies: de 20-jaars swaprente en de UFR-dekkingsgraad. Deze tabel is van toepassing tot de renteafdekking 80% is. Daarna blijft de renteafdekking 80% ongeacht wat de stand van de dekkingsgraad of de rente daarna is. Het afdekkingspercentage bij transitie is bepaald op basis van de dekkingsgraad en rentestand per 30 september 2021.

Tussen 1 november en 1 januari werd 65% van de rentegevoeligheid van de pensioenverplichtingen op basis van de marktrente afgedekt.

De stijging van de swaprente droeg in 2021 positief bij aan de dekkingsgraad, doordat het renterisico niet volledig is afgedekt.

20.6.2 Marktrisico

Marktrisico is het risico dat (een categorie van) beleggingen minder waard worden door ontwikkelingen in de algemene economische of politieke situatie. Het pensioenfonds neemt bewust marktrisico op grond van het verwachte extra rendement dat een belegging in bijvoorbeeld aandelen zou kunnen opleveren boven risicoloos beleggen. Het beleggingsplan wordt opgesteld op basis van de beleggingsopdracht die is afgeleid uit de ALM-studie en de beleggingsbeginselen die als uitgangspunt voor het beleggingsbeleid gelden. Jaarlijks beoordeelt het bestuur op basis van de actuele ontwikkelingen of bijstelling gewenst is.

Bij de invulling en uitvoering van het beleggingsbeleid op grond van het prudent person beginsel wordt rekening gehouden met het concentratierisico en voldoende diversificatie toegepast.

20.6.3 Valutarisico

Valutarisico is het risico dat door verandering in valutakoersen de waarde van beleggingen in vreemde valuta daalt. Dit risico is voor de kring HP Nederland beperkt: het grootste gedeelte van de beleggingsportefeuille heeft de euro als onderliggende waarde. De valuta's die worden afgedekt zijn; Amerikaanse dollar, Japanse Yen en de Britse Pond. Voor aandelen wereld, beursgenoteerd vastgoed en obligaties opkomende markten HC wordt het valutarisico afgedekt via de valutaoverlay. Voor high yield wordt het valutarisico binnen het fonds afgedekt. Voor de overige categorieën vindt er geen afdekking van het valutarisico plaats. De wereldwijde aandelenportefeuille (ontwikkelde markten) en indirect vastgoed wordt voor 100% afgedekt. Het valutarisico op vastrentende waarden wordt voor 100% afgedekt.

20.6.4 Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet of nauwelijks verhandeld kunnen worden op de beurs. Met name het gebruik van derivaten voor het afdekken van renterisico en valutarisico veroorzaakt een liquiditeitsrisico doordat marktbewegingen tot grote hoeveelheden benodigd onderpand kunnen leiden. De kring belegt dusdanig dat de portefeuille zo goed mogelijk aan de liquiditeitsbehoefte kan voldoen. Een zeer groot deel van de portefeuille is belegd in effecten die worden verhandeld op openbare gereguleerde markten zoals een effectenbeurs. Hierdoor is het liquiditeitsrisico beperkt.

20.6.5 Kredietrisico

Kredietrisico is het risico dat de onderneming of staat waarin wordt belegd niet aan zijn betalingsverplichtingen kan voldoen. Daarnaast kan kredietrisico ontstaan bij gestructureerde producten, vorderingen op een tegenpartij of onderhandse derivatencontracten. Om dit risico te beheersen wordt het grootste deel van de beleggingsportefeuille belegd in effecten met een hoge kredietwaardigheid. Daarnaast worden transacties gespreid over meer aanbieders en wordt in sommige gevallen onderpand vereist.

20.6.6 Inflatierisico

Het inflatierisico betreft het risico dat inflatie de waarde van de beleggingen aantast (in termen van koopkracht). Dit risico wordt beheerst door beleggingen te kiezen die in waarde stijgen als er meer inflatie is. Dit is bijvoorbeeld van toepassing voor de vastgoedbeleggingen in de portefeuille.

20.6.7 Verzekeringstechnische risico's

Het verzekeringstechnische risico is het risico dat verliezen optreden als gevolg van afwijkende sterfte en arbeidsongeschiktheidsresultaten. De grondslagen voor het bepalen van het sterfterisico worden periodiek getoetst op basis van actuele sterfte-modellen. Het overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico wordt beheerst door herverzekering (zie 20.2.4)

20.7. Terugblik 2021

Sinds 1 november 2021 heeft Centraal Beheer APF de Kring HP NL gestart. Hierin is per die datum het deel van de populatie van Pensioenfonds HPPF opgenomen dat valt onder de werkgever HP NL. De huidige actieve deelnemer bouwen in deze kring pensioen op, er treden echter geen nieuwe actieven meer toe tot deze regeling.

De administratie van de pensioenregeling is ondergebracht bij de uitvoerder IAR die de uitvoering ook verrichtte voor het Pensioenfonds HPPF. Gelet dat binnen APS een nieuw administratieplatform wordt ontwikkeld is gekozen om de uitvoering te handhaven bij IAR en over te gaan naar het nieuwe platform zodra dit gereed is. Hiermee wordt een dubbele transitie van de administratie voorkomen.

De overdracht is een voortzetting van de situatie bij het HPPF en per 31 oktober 2021 bedroeg de dekkingsgraad 123,6%.

In de maanden november en december is een verder herstel ingezet op de financiële markten. Dit in combinatie met de gestegen rente heeft geleid tot een verbetering van de dekkingsgraad. De dekkingsgraad is daardoor toegenomen met

circa 3,5%-punt. Eind 2021 wordt daarmee voldaan aan de vereisten van het VEV en is de kring uit Herstel. Per 1 januari 2022 is er dan ook een gedeeltelijke toeslag toegekend.

Nieuwe UFR per 1 januari 2021 en effect per 1 januari 2022

Vanaf 2021 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur gebaseerd op een nieuwe UFR (ultimate forward rate). De nieuwe UFR parameters worden vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen ingevoerd. Met de stapsgewijze invoering zullen de nieuwe UFR parameters begin 2024 volledig zijn ingevoerd. DNB zal de rentetermijnstructuur in de periode tot 1 januari 2024 baseren op een gewogen gemiddelde van de rentetermijnstructuur op basis van de huidige en de nieuwe UFR-parameters, waarbij de gewichten jaarlijks op 1 januari met gelijke stappen aangepast worden. Deze stapsgewijze invoering zorgt ervoor dat het effect van de nieuwe UFR-methode op de dekkingsgraden van pensioenfondsen zich geleidelijk in de tijd materialiseert.

De Technische Voorziening ultimo 2021 is gebaseerd op de per 31 december 2021 door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur voor pensioenfondsen, gebaseerd op de huidige UFR parameters. Als de Technische Voorziening ultimo 2021 reeds gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn in 2022 dan zou de Technische Voorziening 211.537 bedragen. De actuele dekkingsgraad zou dan 126,0% bedragen. Bij toepassing van de UFR parameters die gelden in 2024, zou de Technische Voorziening 215.489 bedragen en de actuele dekkingsgraad 123,7%.

Tezamen met het effect van de verwachte daling van het tienjaars voortschrijdende gemiddelde van de rente zal een verhogend effect op de technische voorzieningen ontstaan wat een drukkend effect op de dekkingsgraad heeft.

20.8. Gebeurtenissen na balansdatum

Pensioenakkoord

Eind maart 2022 heeft het kabinet het wetsvoorstel “Wet toekomst pensioenen” naar de Tweede Kamer gestuurd. De komende periode zal dit besproken worden in de Kamer, maar ook binnen ons pensioenfonds. De wetgeving zal naar verwachting eind 2022 definitief worden vastgesteld, waarna de wet per 1 januari 2023 zal ingaan. De projectgroep Expeditie Pensioenakkoord is aan de slag met de stappen die we als APF moeten nemen op de korte en langere termijn om de implementatie soepel te laten verlopen. In 2022 worden diverse plannen (per kring) uitgewerkt.

20.9. Verslag van het Belanghebbendenorgaan HP NL

Op 1 november 2021 vond de collectieve waardeoverdracht (CWO) plaats waarbij alle opgebouwde aanspraken en de pensioenuitkeringen bij Stichting Pensioenfonds Hewlett-Packard Nederland i.l. van de (oud) werknemers van HP Nederland B.V. werden ondergebracht bij Centraal Beheer APF in de Kring HP Nederland. Vanaf diezelfde datum startte formeel het Belanghebbendenorgaan in haar rol als belangenbehartiger van de werkgever, de (gewezen) deelnemers en de pensioengerechtigden.

Het Belanghebbendenorgaan telt drie leden waarvan de zittingstermijn 1 jaar is en dus eindigt op 31 oktober 2022. Tevens zijn er 3 aspirant-leden aanwezig. In de aanloop naar de formele start hebben de leden kennis gemaakt met het bestuur van Centraal Beheer APF en het bestuursbureau om een vliegende start mogelijk te maken.

In november en december 2021 is er overleg geweest over de implementatie van het afgesproken beleggingsbeleid volgens de CWO, de premie voor 2022 en de noodzakelijke wijzigingen in de statuten van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds als gevolg van de inrichting van de kring HP Nederland. Van de voorgestelde aanpassingen in de beleggingen heeft het Belanghebbendenorgaan vastgesteld dat deze in lijn waren met de afspraken om beter aan te sluiten bij de risicohouding en de ambitie van de kring. Aan de statutenwijziging heeft het Belanghebbendenorgaan haar goedkeuring verleend.

Het Belanghebbendenorgaan is van mening dat het bestuur de inrichting van de kring voortvarend heeft vormgegeven en adequaat heeft uitgevoerd in het verslagjaar. De verdere invulling krijgt zijn beslag in 2022 en daarbij zal er aandacht zijn voor de ABTN, het beleggingsbeleid, communicatie met de achterban en de verkiezingen voor de leden van het Belanghebbendenorgaan voor de zittingstermijn vanaf 1 november 2022. De leden van het Belanghebbendenorgaan hebben het overleg met bestuur als prettig en open ervaren en zien het toekomstige overleg met vertrouwen tegemoet.

21. Verslag Kring ESN

21. Verslag Kring ESN

Sinds 1 november 2021 heeft Centraal Beheer APF de Kring ESN gestart. Hierin is per die datum het deel van de populatie van Stichting Pensioenfonds Hewlett-Packard Nederland i.l. (hierna te noemen Pensioenfonds HPPF) opgenomen dat valt onder de werkgever ES Nederland. De actieve deelnemers bouwen in deze kring pensioen op in een middelloonregeling. De premie wordt vastgesteld op basis van een verwacht rendementscurve.

De administratie van de pensioenregeling is ondergebracht bij de uitvoerder IAR die de uitvoering ook verrichtte voor het Pensioenfonds HPPF. Gelet dat binnen APS een nieuw administratieplatform wordt ontwikkeld is gekozen om de uitvoering te handhaven bij IAR en over te gaan naar het nieuwe platform zodra dit gereed is. Hiermee wordt een dubbele transitie van de administratie voorkomen.

De overdracht is een voortzetting van de situatie bij het HPPF en per 31 oktober 2021 bedroeg de dekkingsgraad 123,6%.

In de maanden november en december is een verder herstel ingezet op de financiële markten. Dit in combinatie met de gestegen rente heeft geleid tot een verbetering van de dekkingsgraad. De dekkingsgraad is daardoor toegenomen met circa 3,5%-punt. Eind 2021 wordt daarmee voldaan aan de vereisten van het VEV en is de kring uit Herstel. Per 1 januari 2022 is op basis van de beleidsdekkingsgraad per 31 oktober een gedeeltelijke toeslag toegekend.

Nadere financiële informatie over Kring ESN is opgenomen in de financiële verantwoording (hoofdstuk 37).

21.1. Kerncijfers Kring ESN

Hierna genoemde bedragen zijn in euro x 1.000, tenzij anders toegelicht. Daarnaast geldt dat premiebedragen, kosten en uitkeringen betrekking hebben op 2 maanden vanaf 1 november 2021.

31-12-2021	
Werkgevers	1
Deelnemers	455
Actieven en arbeidsongeschikten	235
Gewezen deelnemers	198
Pensioengerechtigden	22
Toeslagverlening	-

Beleggingsperformance

2021	
Beleggingsrendement	0,19%
Benchmarkrendement	0,04%
Kosten vermogensbeheerder in % van gem. belegd vermogen	0,092%
Transactiekosten in % van gem. belegd vermogen	0,027%

Premie, saldo overdracht van rechten, uitkeringen en kosten

Bedragen in € x 1.000		2021
Premiebijdragen		1.041
Saldo overdracht van rechten		276.096
Pensioenuitkeringen		-74

Technische Voorzieningen

Bedragen in € x 1.000		2021
Gemiddelde gehanteerde rekenrente		0,56%
Actieven en arbeidsongeschikten		122.695
Gewezen Deelnemers		82.408
Pensioentrekkenden		9.978
Overige (oa schadereserve en IBNR)		3.097
Totaal		218.178

Dekkingsgraad

		31-12-2021
Actuele dekkingsgraad ultimo		126,9%
Beleidsdekkingsgraad (december)		121,2%

Belegd vermogen

Bedragen in € x 1.000		31-12-2021
Vastgoedbeleggingen		21.244
Aandelen		103.326
Vastrentende waarden		100.778
Derivaten*		38.493
Overige beleggingen		8.468
Totaal belegd vermogen		272.309

* Onder overige schulden is voor € -531 aan negatieve derivaten opgenomen

Beleggingsresultaat

Bedragen in € x 1.000		2021
Directe beleggingsopbrengsten		-7
Indirecte beleggingsopbrengsten, waarvan		-545
- Beheerkosten		184
- Transactiekosten		75
Afslag op rendement voor weerstandsvermogen		18
Kosten van vermogensbeheer		66

21.2. Pensioenparagraaf

In Kring ESN kan pensioenopbouw plaatsvinden op basis van een uitkeringsovereenkomst.

Aspect	Kenmerk
Pensioenrichtdatum	De eerste dag van de maand volgend op de maand waarin de 68-jarige leeftijd wordt bereikt.

Aspect	Kenmerk
Pensioendatum	De eerste dag van de maand volgend op de maand waarin de Deelnemer de AOW-gerechtigde leeftijd bereikt.
Pensioengrondslag (PG)	Pensioengevend salaris - franchise
Franchise	€ 14.544,00 (2021)
Ouderdomspensioen	Het opbouwpercentage in 2021 bedraagt 1,875% van de PG.
Partnerpensioen (op opbouwbasis)	Het opbouwpercentage in 2021 bedraagt 70% van het jaarlijks OP.
Tijdelijk partnerpensioen	Verzekerd bedrag voor overlijden van een Deelnemer, uit te betalen tot de 68 jarige leeftijd van de Partner maar uiterlijk tot de AOW-gerechtigde leeftijd van de Partner (€ 10.658,03 bij volledige werktijd (2021))
Wezenpensioen (op opbouwbasis)	Het opbouwpercentage in 2021 bedraagt 14% van het jaarlijks OP;
Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid	Op basis van een 6-klassen systeem
Vervroegen	Niet eerder dan de eerste dag van de maand waarin de 55-jarige leeftijd wordt bereikt
Variatie in de uitkeringen (hoog-laag)	Gedurende 5 of 10 jaar eerst een hoge uitkering en daarna een lagere uitkering of andersom; Een hoge uitkering vanaf de Pensioeningangsdatum tot de Pensioendatum en daarna een lagere uitkering of andersom
Uitruilen	Uitruil van ouderdomspensioen in partnerpensioen en vice versa
Deeltijdpensioen	Vanaf de eerste dag van de maand waarin de 55-jarige leeftijd wordt bereikt voor een periode van minimaal 6 maanden.

Premiebeleid

Voorafgaand aan enig kalenderjaar stelt Centraal Beheer APF een schatting op van de Premie voor het komende jaar. Dit gebeurt op basis van het door Enterprise Services Nederland gecontroleerde deelnemersbestand per september van het voorafgaande kalenderjaar. Het berekende premieniveau wordt gedeeld met Enterprise Services Nederland. De totale geschatte jaarlijkse Premie wordt tussen Centraal Beheer APF en Enterprise Services Nederland (namens de Werkgevers) verrekend met de definitief voor het betreffende jaar door Centraal Beheer APF vastgestelde Premie. Deze vaststelling vindt plaats vóór 1 juli van het daarop volgende jaar. De verrekening vindt plaats met de Premie van een volgend jaar.

De jaarlijks af te dragen premie is gelijk aan de basispremie, eventueel vermeerderd met een aanvullende bijdrage dan wel verminderd met een premiekorting. De hoogte van de af te dragen premie moet ten minste voldoen aan de op het tijdstip van vaststelling geldende wet- en regelgeving.

De basispremie voor enig jaar wordt bepaald als de gedempte premie waarbij het verwacht rendement zoals bedoeld in artikel 128 PW en beschreven in de Abtn wordt gehanteerd. De te hanteren rekenrente voor deze gedempte premie bedraagt ca 1,65%. In de Abtn is de methodiek voor de eventuele aanvullende bijdragen en/of premiekorting beschreven.

21.2.1 Toeslagbeleid

Het Bestuur beslist jaarlijks of en in hoeverre binnen Kring ESN een toeslag op pensioenaanspraken en pensioenrechten van de (Gewezen) Deelnemers, gewezen partners en Pensioengerechtigden kan worden toegekend. Alleen als en voor zover de middelen van Kring ESN, naar het oordeel van het Bestuur, ten minste toereikend zijn voor een toeslag, wordt deze verleend.

De pensioenaanspraken en pensioenrechten van (gewezen) deelnemers, (gewezen) partners en pensioengerechtigden worden met een voorwaardelijke toeslag verhoogd.

De toeslagambitie is een toeslag gemaximeerd op de stijging van het CBS-consumentenprijsindexcijfer voor alle bestedingen (CPI afgeleid), over de periode van oktober tot oktober in het voorafgaande jaar. Voor een gedeelte van de pensioenaanspraken en pensioenrechten geldt een afwijkende toeslagambitie. De afwijkende toeslagambitie is een toeslag gemaximeerd op de stijging van het CBS-consumentenprijsindexcijfer voor alle bestedingen (CPI niet-afgeleid), over de periode van oktober tot oktober in het voorafgaande jaar.

De afwijkende toeslagambitie is van toepassing op de pensioenaanspraken en pensioenrechten van (gewezen) deelnemers, (gewezen) partners en pensioengerechtigden die zijn opgebouwd in de per 31 december 2013 gesloten middelloonregeling EDS Pensioenregeling I en/of EDS Pensioenregeling II.

Reglementair is vastgelegd dat deze toeslag op 1 januari van het jaar wordt verleend. De ambitie voor de voorwaardelijke toeslagen is gelijk aan 100% van de prijsindex. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald. De toeslagverlening wordt uit beleggingsrendement van Kring ESN gefinancierd.

De toeslagruimte wordt bepaald op basis van de financiële positie van de Kring ESN en de eisen die de Pensioenwet daaraan stelt in het algemeen; én de beleidsdekkingsgraad van 31 oktober van de Kring ESN. Hierbij wordt voor de toe te kennen uitgegaan van de vaststelling van toekomst bestendig indexeren, zoals beschreven in de wet. Bij een beleidsdekkingsgraad onder 110% worden geen toeslagen toegekend uit de fondsmiddelen. Boven de grens van Toekomst Bestendig Indexeren is inhaaltoeslag mogelijk.

Naast de hierboven beschreven fondstoeslag kunnen aanvullende toeslagen worden toegekend aan de actieve deelnemers. Dit betreft de toeslagen A t/m D.

Toeslag A

Toeslag A is een aanvullende toeslag voor deelnemers (actieven) op de tot en met 31 december 2013 door deelnemers opgebouwde pensioenaanspraken in de per 31 december 2013 gesloten Hewlett-Packard pensioenregeling die werd uitgevoerd door HPPF. Toeslag A wordt verleend bovenop de voorwaardelijke toeslag (CPI afgeleid), zodanig dat de som van de voorwaardelijke toeslag (CPI afgeleid) en toeslag A ten hoogste gelijk is aan het percentage van loonstijgingen zoals vastgelegd in de ICK-CAO, die zijn toegekend in de periode die loopt van 1 januari tot en met 31 december van het voorgaande jaar. Daarnaast geldt dat toeslag A ten hoogste 3,5% is. Toeslag A wordt volledig vanuit de premie gefinancierd.

Toeslag B

Toeslag B is een aanvullende toeslag voor deelnemers (actieven) op de tot en met 31 december 2013 door deelnemers opgebouwde pensioenaanspraken in de per 31 december 2013 december gesloten middelloonregeling EDS Pensioenregeling I en/of EDS pensioenregeling II. Toeslag B is maximaal 50% van toeslag A. Toeslag B wordt zodanig beperkt dat de som van de voorwaardelijke toeslag (CPI niet-afgeleid) en toeslag B niet groter is dan de 2/3e van de som van de voorwaardelijke toeslag (CPI afgeleid) en toeslag A. Toeslag B wordt volledig vanuit de premie gefinancierd.

Toeslag C

Toeslag C is een aanvullende toeslag voor deelnemers (actieven) op de vanaf 1 januari 2014 door deelnemers opgebouwde pensioenaanspraken. Toeslag C is gelijk aan het verschil tussen de voorwaardelijke toeslag (CPI afgeleid) en het percentage van loonstijgingen zoals vastgelegd in de ICK-CAO, die zijn toegekend in de periode die loopt van 1 januari tot en met 31 december van het voorgaande jaar. Toeslag C is ten hoogste gelijk aan toeslag A. Toeslag C wordt gefinancierd via de premie, waarbij geldt dat de bijdrage van te voren vast ligt. Indien de bijdrage onvoldoende is om toeslag C volledig toe te kennen, dan wordt toeslag C beperkt tot de hoogte van de toeslag die uit de bijdrage gefinancierd kan worden. Indien voor financiering niet de volledige bijdrage nodig is, dan wordt het overschot toegevoegd aan een voorziening in de kring. Uit deze voorziening kunnen alleen middelen onttrokken worden ten behoeve van toeslag D.

Toeslag D

Toeslag D is een aanvullende toeslag voor deelnemers (actieven) op de vanaf 1 januari 2014 door deelnemers opgebouwde pensioenaanspraken. Toeslag D kan worden toegekend indien de som van de voorwaardelijke toeslag (CPI afgeleid) en toeslag C lager is dan het percentage van loonstijgingen zoals vastgelegd in de ICK-CAO, die zijn toegekend in de periode die loopt van 1 januari tot en met 31 december van het voorgaande jaar. Het totaal van toeslag C en toeslag D is ten hoogste gelijk aan toeslag A. Toeslag D wordt toegekend indien en voor zover er een voorziening aanwezig is. Toeslagverlening vindt toekomstbestendig plaats.

Voor Toeslag D wordt een voorziening aangehouden. Deze voorziening wordt gevoed uit de jaarlijkse betaling ten behoeve van toeslag C, zie toelichting bij Toeslag C. In 2021 is het volgende verloop van toepassing.

Bedragen in € x 1.000	2021
Voorziening Toeslag D einde vorig boekjaar	0
Opvoer voorziening voor Toeslag D i.v.m. collectieve waardeoverdracht	1.626
Betaald door werkgevers t.b.v. van toeslag C	533
Aangewend voor toeslag C (1 januari)	-426
Voorziening Toeslag D einde boekjaar	1.733

Toeslagen per 1 januari 2022

Op 31 oktober 2021 was de beleidsdekkingsgraad 119,0%. Op basis daarvan kunnen de volgende toeslagen worden verleend.

- een toeslag van 2,01% per 1 januari 2022 op de pensioenaanspraken en pensioenrechten van gewezen deelnemers, (gewezen) partners en pensioengerechtigden (exclusief pensioenaanspraken en pensioenrechten waar de afwijkende toeslagambitie voor geldt);
- een toeslag van 2,10% op de pensioenaanspraken en pensioenrechten van gewezen deelnemers, (gewezen) partners en pensioengerechtigden die zijn opgebouwd in de per 31 december gesloten middelloonregeling EDS Pensioenregeling I en/of EDS Pensioenregeling II;
- een toeslag van 2,00% per 1 januari 2022 op de pensioenaanspraken en pensioenrechten van deelnemers.

Deze toeslagverlening is nog niet verwerkt in de verplichtingen per 31 december 2021 daar het besluit na 1 januari 2022 is genomen. Merk op dat de toeslag aan de actieve deelnemers per 1 januari 2022 nog niet is toegekend. Deze toekenning zal zsm plaatsvinden nadat het overleg hierover tussen de sociale partners is afgerond.

21.2.2 Herstelplan

Op basis van het FTK moet een pensioenfonds een herstelplan opstellen indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad. Wegens de start van Kring ESN per 1 november 2021 is binnen het Centraal Beheer APF geen herstelplan in 2021 uitgevoerd. Per 31 december 2021 is de kring uit herstel.

21.2.3 Haalbaarheidstoets

Bij de start van Kring ESN is de aanvangshaalbaarheidstoets uitgevoerd. De ondergrenzen gehanteerd in de aanvangshaalbaarheidstoets zijn afgesproken in overleg met het BO van Kring ESN. De uitkomsten van deze aanvangshaalbaarheidstoets 2021 (HBT) zijn hieronder weergegeven met als vergelijking de vastgelegde risicohouding:

Tabel Aanvangshaalbaarheidstoets 2021: Pensioenresultaten

Uitgangspositie	Grens	Pensioenresultaat	
		Risicohouding	Jaarlijkse HBT
Vereiste financiële Positie	Verwacht pensioenresultaat	90%	102%
Feitelijke financiële Positie	Verwacht pensioenresultaat	90%	102%
	Maximale afwijking pensioenresultaat in slecht weer scenario	30%	9%

De uitkomsten op fondsniveau zijn het gemiddelde van de leeftijdscohorten, gewogen naar aantallen per cohort. Dit leidt tot een verwacht pensioenresultaat op fondsniveau van 102% en de afwijking van het verwacht pensioenresultaat in een slechtweerscenario van 9%. Dit sluit steeds aan bij de vastgestelde ondergrenzen in de aanvangshaalbaarheidstoets.

21.2.4 Herverzekering

Met een herverzekering wordt voorkomen dat door een overlijden of bij arbeidsongeschiktheid van deelnemers de toevoeging aan de technische voorziening tot een te hoge last leidt. Deze risico's zijn ondergebracht bij elipsLife AG. De overeenkomsten die gesloten zijn, betreffen:

- Overlijdensdekking voor het partner- en wezenpensioen in de middelloonregeling
- Premievrijstelling
- WIA-excedent verzekering
- ANW-hiaat verzekering

21.3. Financiële paragraaf

Dekkingsgraad

De ontwikkeling van de verschillende dekkingsgraden* gedurende het verslagjaar is als volgt:

31-12-2021	
Actuele dekkingsgraad	126,9%
Beleidsdekkingsgraad	121,2%
Reële dekkingsgraad*	96,3%
Vereiste dekkingsgraad	119,3%

* De verschillende dekkingsgraden worden toegelicht in de begrippenlijst (bijlage 1).

Uitvoerings- en Vermogensbeheerkosten

De *administratieve uitvoeringskosten* omvatten:

- vaststellen en innen van de premie;
- registratie van pensioenaanspraken en –rechten;
- het betalen van de pensioenen;
- informatieverstrekking en communicatie met betrokkenen;
- bestuur;
- toezicht door toezichthouders.

De kosten per deelnemer zijn berekend o.b.v. actieven + uitkeringsgerechtigden, exclusief inactieve deelnemers.

Uitvoeringskosten

Bedragen in € x 1.000	2021*
Administratieve uitvoeringskosten	67
In euro's per deelnemer	261
Vermogensbeheerkosten	250
In percentage over het gemiddeld belegd vermogen	0,092%
Transactiekosten	75
In percentage over het gemiddeld belegd vermogen	0,027%
Gemiddeld belegd vermogen	272.734

* De getallen in de kolom 2021 betreffen de periode van 1-11-2021 tot en met 31-12-2021.

Transactiekosten

Tot de transactiekosten zijn gerekend de kosten voor aan- en verkoop van beleggingen, de kosten voor de acquisitie van illiquide beleggingen en de deelname in beleggingsfondsen. Kosten die niet zijn toebedeeld aan een van de drie categorieën zijn naar rato over deze drie categorieën verdeeld.

Vermogensbeheerkosten

Kosten vermogensbeheer omvatten:

- kosten van fiduciair vermogensbeheer,
- bewaarloon;
- advieskosten;
- performance gerelateerde kosten;
- interne kosten (bijvoorbeeld kosten voor governance).

In dit bestuursverslag zijn de 'aanbevelingen over het afleggen van verantwoording over de kosten' van de Pensioenfederatie gevolgd. De gemaakte kosten, zoals hieronder opgenomen, zijn ook aan de toezichthouder (DNB) gerapporteerd.

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht.

Vermogensbeheerkosten	2021
Kosten van fiduciair vermogensbeheer	17
Vermogensbeheerkosten pensioenfondsen en bestuursbureau	49
Bewaarloon	

Vermogensbeheerkosten 2021	
Advieskosten	
Performance gerelateerde kosten	
Interne kosten	
Overige kosten	
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën incl. overlay	184
Totaal	250

* De getallen in de kolom 2020 betreffen de periode van 1-11-2020 tot en met 31-12-2020.

21.4. Vermogensbeheer

Deze paragraaf beschrijft de onderdelen van het beleggingsbeleid die specifiek voor de Kring ESN zijn ingericht. Het beleid en de ontwikkelingen die voor alle kringen gelijk zijn hebben wij beschreven in hoofdstuk 6.

Kring ESN belegt in verschillende modules. Dit zijn de modules 'Inflatie, Matching DB, Rendement en Rente'. Deze modules beleggen in verschillende beleggingscategorieën.

Als beleggingsdoel heeft het Centraal Beheer APF: een zo hoog mogelijke opbrengst per ingelegde euro. Daarmee streven wij naar zoveel mogelijk inkomen voor later. Voorwaarde is dat de premie op verantwoorde en solide wijze wordt belegd. De beleggingen worden zodanig vormgegeven dat deze passen binnen de aan te houden risicohouding.

21.4.1 Portefeuillewaarde en rendementen

In onderstaande tabellen worden de feitelijke verdeling van de portefeuilles en het rendement in Kring ESN weergegeven.

Kring ESN (Vanaf 1-11-2021)	Bedragen 2021	Verdeling
Rendement	128.407.532	47,2%
Rente & Matching	71.143.001	26,1%
Inflatie	21.778.033	8,0%
Vastrentend	42.398.961	15,6%
Liquide Middelen	8.581.473	3,2%
Totaal Assets	272.309.000	100,0%

Kring ESN (Vanaf 1-11-2021)	Rendement 2021	Benchmark 2021
Rendement	2,31%	2,14%
Rente	-0,05%	-0,11%
Matching	-9,41%	-9,41%
Inflatie	7,03%	5,62%
Vastrentend	0,32%	0,22%
Liquide Middelen	-0,10%	-0,09%
Totaal Assets	0,19%	0,04%

Aangezien Kring ESN zich per 1 november 2021 heeft aangesloten bij het APF, zijn er geen vergelijkende cijfers beschikbaar. In hoofdstuk 6 zijn de rendementen van de modules toegelicht.

21.4.2 Beheerkosten van het fonds

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht. Deze kosten bestaan over het verslagjaar uit de kosten voor fiduciair beheer en bewaarloon € 17.

De beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van beleggingsfondsen zijn gebracht zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen over het verslagjaar € 184. Transactiekosten zijn onderdeel van de aan- en verkooptransacties van beleggingen. Deze zijn eveneens onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen over het verslagjaar € 75. Gegeven de geringe omvang van het belegd vermogen en het transactievolume zijn deze kosten niet direct te relateren aan benchmarks, die gebaseerd zijn op grote vermogens en transactievolumes.

De beleggingscommissie bewaakt de ontwikkelingen van beheerd vermogen, vermogensrendementen en de kosten van het beheer nauwlettend en adviseert eventueel het bestuur ter zake.

De beleggingsopbrengsten vanaf 1 november bedroegen € -636 voor een vermogen van € 271.778 per ultimo 2020 in Kring ESN.

21.5. Actuariële paragraaf

Verwerking Collectieve Waardeoverdracht

De verwerking van de collectieve waardeoverdracht heeft plaatsgevonden per 1 november op basis van de RTS van 31 oktober 2021. Ook de resultaten zijn gebaseerd op basis van deze gehanteerde RTS.

21.5.1 Analyse van het resultaat

Het resultaat van het verslagjaar bestaat uit de volgende componenten:

Bedragen in € x 1.000		2021
Beleggingsopbrengsten		6.037
Premie	-	65
Waardeoverdrachten		52.497
Kosten		0
Uitkeringen		8
Overige kanssystemen	-	353
Toeslagverlening		0
Incidentele mutaties		0
Andere oorzaken		484
Totaal		58.608

Uitsplitsing resultaat "beleggingsopbrengsten"

Bedragen in € x 1.000		2021
Beleggingsresultaat exclusief wijziging RTS TV		458
Wijziging RTS TV		6.495
Totaal resultaat beleggingsopbrengsten		6.037

In het verslagjaar bedraagt het resultaat van Kring ESN € 58.608. Hieronder wordt een korte toelichting op de belangrijkste resultaten gegeven.

- De collectieve waardeoverdracht wordt als positief resultaat geboekt. Daarbij is de waarde van de Technische Voorziening per 1 november 2021 vastgesteld op basis van de RTS per 1 november 2021. Het overschot bij de overdracht bedraagt ca € 52,5 miljoen per 1 november 2021.
- Mede door de gestegen rente in de maanden november en december ontstaat een positief beleggingsresultaat van 6 miljoen.
- Het premieresultaat is nihil (€ - 65K). De feitelijke premie is daarmee bijna gelijk aan de benodigde toevoeging aan de TV voor de nieuwe opbouw. De premiedekkingsgraad bedraagt: 88 %.
- Op kans-systemen is een negatief resultaat ontstaan. Dit bestaat uit een negatief resultaat op sterfte doordat minder mensen zijn overleden dan verwacht en een negatief resultaat op arbeidsongeschiktheid.

21.5.2 Premies

De Pensioenwet schrijft voor dat de feitelijke premie, de gedempte kostendekkende premie en de (ongedempte) kostendekkende premie worden gekwantificeerd. De samenstelling van de premie is opgenomen in onderstaande tabel. Per 1 november 2021 is de kring gestart, de onderstaande premies betreffen de premies voor de maanden november en december.

Bedragen in € x 1.000	2021
Feitelijk betaalde premie	1.041
Zuiver kostendekkende premie	1.345
Gedempte kostendekkende premie	1.041

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

Bedragen in € x 1.000	2021
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde (incl. risicopremies)	707
Indexatie koopsom A, B, C / Bijdrage Toeslag D	108
Premie tbv Weerstandsvermogen	1
Solvabiliteitsopslag	105
Opslag pensioenuitvoeringskosten	120
Beschikbaar voor vorming algemene middelen	0
Totaal	1.041

De samenstelling van de kostendekkende premies is als volgt:

Bedragen in € x 1.000	Kostendekkende premie	Gedempte kostendekkende premie
	2021	2021
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	1.035	816
Solvabiliteitsopslag	190	105
Opslag pensioenuitvoeringskosten	120	120

Bedragen in € x 1.000	Kostendeekkende premie	Gedempte kostendeekkende premie
Totaal	1.345	1.041

21.5.3 Solvabiliteitstoets

Voor het bepalen van het VEV (de solvabiliteitstoets) maken wij gebruik van het standaardmodel. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van de kring. Op basis hiervan bedraagt het (M)VEV op 31 december 2021:

Bedragen in € x 1.000	31-12-2021
Aanwezig eigen vermogen	58.608
Minimaal vereist eigen vermogen	8.847
Vereist eigen vermogen	42.117

De vermogenspositie van Kring ESN kan als gevolg hiervan worden gekarakteriseerd als voldoende.

21.5.4 Bevindingen en oordeel certificerend actuaris

Opdracht

Door Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds te Zeist is voor Kring ES NL aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2021.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 2.208.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 138.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruikgemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn beoordeling van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het

pensioenfonds voor collectiviteitskring ES NL verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van Kring ES NL. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van de Kring in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn, als geheel bezien, toereikende technische voorzieningen vastgesteld.

Het eigen vermogen van Kring ES NL is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De beleidsdekkingsgraad van Kring ES NL op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds voor Kring ES NL is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening voldoende. Daarbij is in aanmerking genomen dat de mogelijkheden tot het realiseren van de beoogde toeslagen beperkt zijn. Voor de volledigheid merk ik op dat, als op balansdatum rekening zou worden gehouden met de door DNB doorgevoerde wijziging van de rentetermijnstructuur per 1 januari 2022, mijn oordeel over de vermogenspositie niet zou wijzigen.

In het kader van dit oordeel wijs ik op de ontwikkelingen na balansdatum als gevolg van de Oekraïne crisis, zoals die door het pensioenfonds in het jaarverslag zijn toegelicht.

Rotterdam, 20 juni 2022

René van de Meerakker AAG

Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

21.6. Risicoparagraaf

De doelstellingen van de kring vinden hun basis in het pensioenreglement, de ambitie van de kring en de risicohouding. De risico's op het gebied van verzekeren en beleggen liggen geheel op het niveau van de kringen. Op het niveau van het APF (de bedrijfsomgeving) worden, buiten het ondernemingsrisico, de risico's verder zoveel mogelijk beperkt.

Risicobeheersing

De beschrijving van de risicobeheersing is opgenomen in het hoofdstuk 4.2 en verder. De beschrijving is wat betreft de niet-financiële risico's van toepassing op het niveau van bedrijfsomgeving en alle pensioenkringen. In de paragraaf risicobeheer in de jaarrekening van Kring ESN zijn tabellen opgenomen die inzicht geven in de samenstelling van de hieronder beschreven financiële risico's.

Doelstellingen en risicohouding

Uitgangspunt van het beleggingsbeleid van de kring is de ambitie en risicohouding van de deelnemers. Deze uitgangspunten zijn vastgesteld in overleg met het Belanghebbendenorgaan. Door middel van een ALM-studie is inzicht verkregen welke mate van beleggingsrisico nodig is om de doelstellingen van de kring te kunnen bereiken. Daarbij wordt rekening gehouden met een balans tussen de belangen van Deelnemers, Gewezen deelnemers en Pensioengerechtigden. In deze afweging spelen naast de dekkingsgraadontwikkeling onder andere het premie-, pensioen- en toeslagresultaat een rol.

De risicohouding van de kring komt voor de lange termijn tot uitdrukking in de door een kring gekozen ondergrenzen in het kader van de haalbaarheidstoets en voor de korte termijn in de hoogte van het dekkingsgraadrisico en de bandbreedte hiervoor. Het beleid is vastgelegd in de Abtn van de kring.

Financieel Crisisplan

Kring ESN heeft een crisisplan. In dit crisisplan zijn de te nemen stappen en maatregelen weergegeven in specifieke (negatieve) scenario's. Het crisisplan geeft het bestuur een handvat ten aanzien van de wijze waarop het zal handelen in geval van een crisis. Het crisisplan is vastgelegd in de Abtn.

21.6.1 Renterisico

Renterisico ontstaat doordat de looptijd van pensioenverplichtingen van nature langer is dan de looptijd van pensioenbeleggingen. Een verandering van de rente levert daardoor een resultaat op en heeft effect op de dekkingsgraad. Als er geen beheersmaatregelen worden genomen is dit risico zeer groot.

Een hogere renteafdekking helpt het fonds de kans en impact te beperken dat de verplichtingen niet op dezelfde wijze in waarde veranderen als de beleggingen.

Als de kring een reële indexatieambitie heeft, kan het volledig of grotendeels afdekken van het renterisico problemen opleveren. In het geval dat de inflatie onverwachts fors toeneemt, is het bijvoorbeeld aannemelijk dat ook de rente stijgt.

Het renterisico wordt beheerst door te beleggen in Vastrentende Waarden en in Rente Overlay fondsen. Het afdekkingspercentage is minimaal 50% en maximaal 80% op basis van marktrente. De aanpassing van het afdekkingspercentage vindt 1 april plaats. Het afdekkingspercentage wordt bepaald door een tabel met twee dimensies: de 20-jaars swaprente en de UFR-dekkingsgraad. Deze tabel is van toepassing tot de renteafdekking 80% is. Daarna blijft de renteafdekking 80% ongeacht wat de stand van de dekkingsgraad of de rente daarna is. Het afdekkingspercentage bij transitie is bepaald op basis van de dekkingsgraad en rentestand per 30 september 2021. Tussen 1 november en 1 januari werd 65% van de rentegevoeligheid van de pensioenverplichtingen op basis van de marktrente afgedekt.

21.6.2 Marktrisico

Marktrisico is het risico dat (een categorie van) beleggingen minder waard worden door ontwikkelingen in de algemene economische of politieke situatie. Het pensioenfonds neemt bewust marktrisico op grond van het verwachte extra rendement dat een belegging in bijvoorbeeld aandelen zou kunnen opleveren boven risicoloos beleggen. Het beleggingsplan wordt opgesteld op basis van de beleggingsopdracht die is afgeleid uit de ALM-studie en de beleggingsbeginselen die als uitgangspunt voor het beleggingsbeleid gelden. Jaarlijks beoordeelt het bestuur op basis van de actuele ontwikkelingen of bijstelling gewenst is.

Bij de invulling en uitvoering van het beleggingsbeleid op grond van het prudent person beginsel wordt rekening gehouden met het concentratierisico en voldoende diversificatie toegepast.

21.6.3 Valutarisico

Valutarisico is het risico dat door verandering in valutakoersen de waarde van beleggingen in vreemde valuta daalt. Dit risico is voor de kring ESN beperkt: het grootste gedeelte van de beleggingsportefeuille heeft de euro als onderliggende waarde. De valuta's die worden afgedekt zijn; Amerikaanse dollar, Japanse Yen en de Britse Pond. Voor aandelen wereld, beursgenoteerd vastgoed en obligaties opkomende markten HC wordt het valutarisico afgedekt via de valutaoverlay. Voor high yield wordt het valutarisico binnen het fonds afgedekt. Voor de overige categorieën vindt er geen afdekking van het valutarisico plaats. De wereldwijde aandelenportefeuille (ontwikkelde markten) en indirect vastgoed wordt voor 100% afgedekt. Het valutarisico op vastrentende waarden wordt voor 100% afgedekt.

21.6.4 Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet of nauwelijks verhandeld kunnen worden op de beurs. Met name het gebruik van derivaten voor het afdekken van renterisico en valutarisico veroorzaakt een liquiditeitsrisico doordat marktbevingen tot grote hoeveelheden benodigd onderpand kunnen leiden. De kring belegt dusdanig dat de portefeuille zo goed mogelijk aan de liquiditeitsbehoefte kan voldoen. Een zeer groot deel van de portefeuille is belegd in effecten die worden verhandeld op openbare gereguleerde markten zoals een effectenbeurs. Hierdoor is het liquiditeitsrisico beperkt.

21.6.5 Kredietrisico

Kredietrisico is het risico dat de onderneming of staat waarin wordt belegd niet aan zijn betalingsverplichtingen kan voldoen. Daarnaast kan kredietrisico ontstaan bij gestructureerde producten, vorderingen op een tegenpartij of onderhandse derivatencontracten. Om dit risico te beheersen wordt het grootste deel van de beleggingsportefeuille belegd in effecten met een hoge kredietwaardigheid. Daarnaast worden transacties gespreid over meer aanbieders en wordt in sommige gevallen onderpand vereist.

21.6.6 Inflatieisico

Het inflatieisico betreft het risico dat inflatie de waarde van de beleggingen aantast (in termen van koopkracht). Dit risico wordt beheerst door beleggingen te kiezen die in waarde stijgen als er meer inflatie is. Dit is bijvoorbeeld van toepassing voor de vastgoedbeleggingen in de portefeuille.

21.6.7 Verzekeringstechnische risico's

Het verzekeringstechnische risico is het risico dat verliezen optreden als gevolg van afwijkende sterfte en arbeidsongeschiktheidsresultaten. De grondslagen voor het bepalen van het sterfterisico worden periodiek getoetst op basis van actuele sterfte-modellen. Het overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico wordt beheerst door herverzekering (zie 21.2.4)

21.7. Terugblik 2021

Sinds 1 november 2021 heeft Centraal Beheer APF de Kring ESN gestart. Hierin is per die datum het deel van de populatie van Pensioenfonds HPPF opgenomen dat valt onder de werkgever ESN. De huidige actieve deelnemer bouwen in deze kring pensioen op, er treden echter geen nieuwe actieven meer toe tot deze regeling.

De administratie van de pensioenregeling is ondergebracht bij de uitvoerder IAR die de uitvoering ook verrichtte voor het Pensioenfonds HPPF. Gelet dat binnen APS een nieuw administratieplatform wordt ontwikkeld is gekozen om de uitvoering te handhaven bij IAR en over te gaan naar het nieuwe platform zodra dit gereed is. Hiermee wordt een dubbele transitie van de administratie voorkomen.

De overdracht is een voortzetting van de situatie bij het HPPF en per 31 oktober 2021 bedroeg de dekkingsgraad 123,6%.

In de maanden november en december is een verder herstel ingezet op de financiële markten. Dit in combinatie met de gestegen rente heeft geleid tot een verbetering van de dekkingsgraad. De dekkingsgraad is daardoor toegenomen met

circa 3,5%-punt. Eind 2021 wordt daarmee voldaan aan de vereisten van het VEV en is de kring uit Herstel. Per 1 januari 2022 is er dan ook een gedeeltelijke toeslag toegekend.

Nieuwe UFR per 1 januari 2021 en effect per 1 januari 2022

Vanaf 2021 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur gebaseerd op een nieuwe UFR (ultimate forward rate). De nieuwe UFR parameters worden vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen ingevoerd. Met de stapsgewijze invoering zullen de nieuwe UFR parameters begin 2024 volledig zijn ingevoerd. DNB zal de rentetermijnstructuur in de periode tot 1 januari 2024 baseren op een gewogen gemiddelde van de rentetermijnstructuur op basis van de huidige en de nieuwe UFR-parameters, waarbij de gewichten jaarlijks op 1 januari met gelijke stappen aangepast worden. Deze stapsgewijze invoering zorgt ervoor dat het effect van de nieuwe UFR-methode op de dekkingsgraden van pensioenfondsen zich geleidelijk in de tijd materialiseert.

De Technische Voorziening ultimo 2021 is gebaseerd op de per 31 december 2021 door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur voor pensioenfondsen, gebaseerd op de huidige UFR parameters. Als de Technische Voorziening ultimo 2021 reeds gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn in 2022 dan zou de Technische Voorziening 219.684 bedragen. De actuele dekkingsgraad zou dan 126,0% bedragen. Bij toepassing van de UFR parameters die gelden in 2024, zou de Technische Voorziening 222.835 bedragen en de actuele dekkingsgraad 124,2%.

Tezamen met het effect van de verwachte daling van het tienjaars voortschrijdende gemiddelde van de rente zal een verhogend effect op de technische voorzieningen ontstaan wat een drukkend effect op de dekkingsgraad heeft.

21.8. Gebeurtenissen na balansdatum

Pensioenakkoord

Eind maart 2022 heeft het kabinet het wetsvoorstel “Wet toekomst pensioenen” naar de Tweede Kamer gestuurd. De komende periode zal dit besproken worden in de Kamer, maar ook binnen ons pensioenfonds. De wetgeving zal naar verwachting eind 2022 definitief worden vastgesteld, waarna de wet per 1 januari 2023 zal ingaan. De projectgroep Expeditie Pensioenakkoord is aan de slag met de stappen die we als APF moeten nemen op de korte en langere termijn om de implementatie soepel te laten verlopen. In 2022 worden diverse plannen (per kring) uitgewerkt.

21.9. Verslag van het Belanghebbendenorgaan ESN

Inleiding

Op 1 november 2021 vond de collectieve waardeoverdracht (CWO) plaats waarbij alle opgebouwde aanspraken en de pensioenuitkeringen bij Stichting Pensioenfonds Hewlett-Packard Nederland .i.l. van de (oud) werknemers van Enterprise Services Nederland B.V. werden ondergebracht bij Centraal Beheer APF in de Kring ES Nederland. Vanaf diezelfde datum startte formeel het Belanghebbendenorgaan in haar rol als belangenbehartiger van de werkgever, de (gewezen) deelnemers en de pensioengerechtigden.

Het Belanghebbendenorgaan telt vier leden waarvan de zittingstermijn 1 jaar is en dus eindigt op 1 november 2022. In de aanloop naar de formele start hebben de leden kennis gemaakt met het bestuur van Centraal Beheer APF en het bestuursbureau om een vliegende start mogelijk te maken.

Medezeggenschap

In november en december 2021 is er overleg geweest over de implementatie van het afgesproken beleggingsbeleid volgens de CWO, de premie voor 2022 en de noodzakelijke wijzigingen in de statuten van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds als gevolg van de inrichting van de kring ESN. Met betrekking tot de voorgestelde aanpassingen in de beleggingen heeft het Belanghebbendenorgaan vastgesteld dat deze in lijn waren met de afspraken om beter aan te sluiten bij de risicohouding en de ambitie van de kring. Aan de statutenwijziging heeft het Belanghebbendenorgaan haar goedkeuring verleend.

Oordeel over het beleid van het bestuur

Het Belanghebbendenorgaan is van mening dat het bestuur de inrichting van de kring voortvarend heeft vormgegeven en adequaat heeft uitgevoerd in het verslagjaar. De verdere invulling krijgt zijn beslag in 2022 en daarbij zal er aandacht zijn voor de ABTN, het beleggingsbeleid, communicatie met de achterban en de verkiezingen voor de leden van het Belanghebbendenorgaan voor de zittingstermijn vanaf 1 november 2022.

De leden van het Belanghebbendenorgaan hebben het overleg met bestuur als prettig en open ervaren en zien het toekomstige overleg met vertrouwen tegemoet.

Koos van der Straaten, voorzitter
Ger van der Geld,
Henk Splint,
Rob Korevaar

A photograph of a man with curly brown hair and a beard, wearing a maroon shirt, smiling and resting his chin on his hand. He is holding a pen. In the background, a woman in a red blazer is seated at a table, looking towards the left. The setting appears to be a meeting or a collaborative workspace.

22. Ondertekening bestuursverslag door bestuursleden

22. Ondertekening bestuursverslag door bestuursleden

Zeist, 20 juni 2022

Het bestuur van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds handelend onder de naam Centraal Beheer APF:

Drs. J.Bouma, voorzitter

Drs. H.A. Kempen, plaatsvervangend voorzitter

Drs. A.B. Peters-Derksen AAG, bestuurslid

Drs. L.J. van der Put RBA, bestuurslid

Jaarrekening 2021

23. Grondslagen

voor resultaat en waardebeoordeling

ALGEMENE TOELICHTING

De grondslagen van waardering en resultaatbepaling in dit hoofdstuk zijn van toepassing op alle kringen van Centraal Beheer Algemeen Pensioenfonds en Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds. In de jaarrekening van de betreffende kring en van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds zijn grondslagen opgenomen die specifiek zijn.

Inleiding

Conform de richtlijnen voor de jaarverslaggeving worden de balans, staat van baten en lasten en het kasstroomoverzicht opgenomen in een separate financiële verantwoording per kring. In deze financiële verantwoording wordt de terminologie gehanteerd zoals voorgeschreven door RJ610. Waar in de financiële verantwoording van de kring de term "fonds" is gebruikt, wordt de desbetreffende kring bedoeld.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Wijziging grondslagen

De gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand verslagjaar, met uitzondering van de toegepaste schattingswijzigingen zoals toegelicht in de jaarrekeningen van de kringen.

Presentatiewijziging beleggingen

De modules worden met ingang van 2021 gepresenteerd als mixfonds en daarmee worden de liquide middelen en overlopende posten niet meer separaat getoond maar opgenomen in de totale waarde van de module als zijnde mixfonds. De regels liquide middelen en overlopende posten tonen hierdoor de waarden vanuit de kring en niet de posities vanuit de module. Ook de vergelijkende cijfers zijn hierop aangepast.

ALGEMENE GRONDSLAGEN

Opname in de balans en staat van baten en lasten

Een actief is in de balans opgenomen, als het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het fonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar is vastgesteld.

Een verplichting is in de balans opgenomen, als het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de waarde daarvan betrouwbaar is vastgesteld.

Een actief of verplichting is niet (meer) in de balans opgenomen:

- Als door een transactie (nagenoeg) alle toekomstige economische voordelen en (nagenoeg) alle risico's van een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen.
- Vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Hierdoor kan sprake zijn van een post "nog af te wikkelen transacties", die zowel een actief als een passief kan zijn.

Baten zijn in de staat van baten en lasten opgenomen, als een vermeerdering van het economisch potentieel -samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting- heeft plaatsgevonden en de waarde daarvan betrouwbaar is vastgesteld.

Lasten zijn in de staat van baten en lasten opgenomen, als een vermindering van het economisch potentieel -samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting- heeft plaatsgevonden en de waarde daarvan betrouwbaar is vastgesteld.

Saldering van een actief en een verplichting

Een actief en een verplichting zijn gesaldeerd (netto) opgenomen, als er sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen én de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De hiermee samenhangende rentebaten en rentelasten zijn eveneens gesaldeerd opgenomen.

Reële waarde

Activa en verplichtingen zijn gewaardeerd tegen reële waarde, tenzij anders is aangegeven.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening volgens Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt, die van invloed zijn op de grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa, verplichtingen, baten en lasten.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren, die -gegeven de omstandigheden- als redelijk zijn beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen, die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen zijn opgenomen:

- in het verslagjaar waarin de schatting is herzien, als de herziening alleen voor dat verslagjaar gevolgen heeft, of
- in het verslagjaar van herziening en toekomstige verslagjaren, als de herziening gevolgen heeft voor zowel het verslagjaar als toekomstige verslagjaren.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

Er is geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief transactiekosten, provisies, valutakoersverschillen, e.d., zijn als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Vreemde valuta

Activa en verplichtingen in vreemde valuta zijn omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum. Deze waardering is onderdeel van de waardering tegen reële waarde.

Baten en lasten uit transacties in vreemde valuta's zijn omgerekend naar euro's tegen de koers per transactiedatum. Alle valutakoersverschillen zijn verwerkt in de staat van baten en lasten.

SPECIFIEKE GRONDSLAGEN

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Beleggingen voor risico fonds en risico deelnemers

Algemeen

De beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde.

Vorderingen en schulden uit beleggingen welke samenhangen met een specifieke beleggingscategorie, worden onder beleggingsdebiteuren dan wel -crediteuren opgenomen in de betreffende beleggingscategorie.

Financiële instrumenten worden gebruikt ter afdekking van beleggingsrisico's en het realiseren van het vastgelegde beleggingsbeleid. De derivatenposities zijn opgenomen als een afzonderlijke beleggingscategorie. Derivaten die deel uitmaken van een beleggingsfonds zijn opgenomen in de beleggingscategorie waarin dit beleggingsfonds is gerubriceerd.

(Reële) waardebepaling

De beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde per balansdatum. Derivaten worden gewaardeerd door gebruik te maken van netto contante waarde berekeningen. Bepaalde instrumenten, zoals participaties in beleggingsfondsen worden gewaardeerd door gebruik te maken van de intrinsieke waarde. Slechts indien de reële waarde van de beleggingen niet betrouwbaar kan worden vastgesteld, vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs. Voor financiële instrumenten zoals beleggingsvorderingen en -schulden geldt dat de boekwaarde de reële waarde benadert als gevolg van het korte termijn karakter van de vorderingen en schulden. Overlopende activa en passiva worden tevens gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. De liquiditeiten vermogensbeheer worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Het verschil met reële waarde is bij deze activa en passiva in het algemeen gering. Participaties in beleggingspools en -instellingen die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen, worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor die onderliggende beleggingen ("look-through"-benadering). Bij gemengde beleggingsfondsen wordt aangesloten bij de hoofdcategorie, bepaald op basis van reële waarde. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde. Indien de reële waarde van de beleggingen niet betrouwbaar kan worden vastgesteld, vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs rekening houdend met mogelijke waardevermindering.

Vastgoedbeleggingen

- Direct vastgoed is gewaardeerd op basis van onafhankelijke taxaties, waarbij rekening is gehouden met de feitelijke verhuursituatie en/of renovatieactiviteiten. Onroerend goed in ontwikkeling is gewaardeerd op basis van gedane uitgaven, inclusief bouwrente, waarbij is getoetst of die uitgaven tot waardewijzigingen leiden.
- Indirect vastgoed:
 - Beursgenoteerde vastgoedfondsen zijn gewaardeerd tegen de beurswaarde per balansdatum.
 - Niet-beursgenoteerde vastgoedfondsen zijn gewaardeerd op basis van de waarde van de onderliggende beleggingen. Als de waarderingsgrondslagen van vastgoedfondsen afwijken, is de waardering zo mogelijk aangepast aan de waarderingsgrondslagen van het fonds.

Aandelen

- Beursgenoteerde aandelen zijn gewaardeerd tegen de beurswaarde per balansdatum.
- Niet-beursgenoteerde (participaties in) aandelen(fondsen) zijn gewaardeerd op basis van de intrinsieke waarde.

Vastrentende waarden

Vastrentende waarden zijn gewaardeerd tegen de reële waarde per balansdatum, inclusief opgelopen rente:

- Voor beursgenoteerde vastrentende waarden is dit de beurswaarde per balansdatum.
- Voor niet-beursgenoteerde (participaties in) vastrentende waarden(fondsen) is dit de intrinsieke waarde.

Derivaten

Derivaten zijn gewaardeerd tegen genoteerde marktprijzen of door middel van waarderingsmodellen en -technieken. Derivaten met een negatieve waarde zijn in de balans onder de overige schulden en overlopende passiva opgenomen. De valutaderivaten zijn onderdeel van de beleggingscategorie waarin deze ter afdekking van het valutarisico zijn opgenomen.

Overige beleggingen

Overige beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde. De waardering hiervan geschiedt tegen de intrinsieke waarde, die de reële waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Securities lending

Het fonds participeert niet direct in securities lending. Binnen de beleggingspools kan sprake zijn van securities lending.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa worden bij de eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na de eerste verwerking worden vorderingen gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, indien sprake is van oninbaarheid.

Bij de waardering van vorderingen wordt rekening gehouden met het risico van oninbaarheid door hiervoor een voorziening in aftrek te brengen op het saldo van de uitstaande vorderingen. Voor gelijksoortige posten met gelijksoortige risico's wordt gezamenlijk een schatting gemaakt van verliezen en risico's op balansdatum. Deze systematiek om de voorziening vast te stellen wordt gerekend tot de statische methode.

Overige activa

Onder overige activa zijn liquide middelen opgenomen, voor zover dit onmiddellijk opeisbare banktegoeden zijn. Liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties zijn opgenomen onder beleggingen.

Reserves

Algemeen

De algemene reserve wordt bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en posten van het vreemd vermogen, volgens de van toepassing zijnde waarderingsgrondslagen, in de balans zijn opgenomen. Het saldo van baten en lasten zal toegevoegd of onttrokken worden aan de algemene reserve.

Technische voorzieningen voor risico fonds

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds

De voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds wordt gewaardeerd tegen reële waarde conform de grondslagen van het fonds. De reële waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (toeslag)toezeggingen. De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur.

Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds is uitgegaan van de op balansdatum geldende actuariële en bedrijfstechnische nota (Abtn) en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken. Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of op de opgebouwde pensioenaanspraken toeslagverlening kan worden toegepast. Alle per balansdatum bestaande toeslagbesluiten (ook voor toeslagbesluiten na balansdatum voor zover sprake is van ex ante condities) zijn in de berekening begrepen. Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen.

Bij de berekening van de voorziening wordt rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit op basis van de contante waarde van de toekomstige opbouw waarvoor vrijstelling is verleend wegens arbeidsongeschiktheid.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt uitgegaan van voor de toezichthouder acceptabele grondslagen, waarbij rekening wordt gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen.

De berekeningen zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen per 31 december 2021:

Rekenrente

De voorziening pensioenverplichtingen wordt gewaardeerd op basis van de nominale rentetermijnstructuur voor pensioenfondsen per 31 december 2021, zoals gepubliceerd door De Nederlandsche Bank.

Overlevingstafels

De voorziening wordt gebaseerd op de CBS Bevolkingsprognose 2021-2070. De sterftetekansen zijn gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van de kring door gebruik te maken van correctiefactoren. Deze correctiefactoren zijn gebaseerd op de CBS Maatwerktabellen 2006-2017. De ervaringssterfte is inkomensafhankelijk. Vorig jaar was de CBS-bevolkingsprognose 2020-2060 van toepassing met correctiefactoren die gebaseerd waren op de CBS Maatwerktabellen 2006-2017.

Partnerfrequentie

Voor alle niet-pensioentrekkenden wordt het onbepaalde partnersysteem gehanteerd, met leeftijdsafhankelijke gehuwdheidsfrequenties waarbij de gehuwdheidsfrequentie op 68 jaar op 100% wordt verondersteld. Voor de pensioentrekkenden wordt uitgegaan van het bepaalde partnersysteem (feitelijke burgerlijke staat).

Leeftijdsverschil man-vrouw

De partner van de mannelijke deelnemer wordt drie jaar jonger verondersteld. De partner van de vrouwelijke deelnemer wordt drie jaar ouder verondersteld.

Voorziening voor uitgesteld wezenpensioen

Het latent wezenpensioen wordt gewaardeerd met sterfte. De leeftijdsafhankelijke sterftetekans van de hoofddeelnemers wordt toegepast op een veronderstelde volledige uitkeringsduur tot 18 jaar en een halve duur tot 27 jaar in combinatie met een verwacht aantal kinderen en een kans op kinderen per inkomensklasse.

Voorziening voor toekomstige pensioenopbouw arbeidsongeschikten

De voorziening premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid, de zogenaamde schadereserve, is de voorziening voor bestaande arbeidsongeschikten. Deze voorziening is gelijk aan de contante waarde van de toekomstige premievrijgestelde opbouw voor alle deelnemers die gedeeltelijk dan wel volledig arbeidsongeschikt zijn, rekening houdend met de actuariële grondslagen en veronderstellingen.

IBNR-voorziening

De IBNR-voorziening wordt gelijkgesteld aan de verschuldigde herverzekeringspremies voor het arbeidsongeschiktheidsrisico in de twee voorafgaande jaren. Indien het arbeidsongeschiktheidsrisico volledig is herverzekerd, wordt tegenover de IBNR op de balans een even groot herverzekeringsdeel opgenomen.

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers

Voor de voorzieningen pensioenverplichtingen risico deelnemers worden geen actuariële grondslagen vastgesteld aangezien die voorzieningen gelijk zijn aan de som van de pensioenkapitalen van deelnemers en gewezen deelnemers. Het pensioenkapitaal is gelijk aan de ingelegde premies (voor de netto pensioenregeling na aftrek van de premies voor de risicodekkingen) vermeerderd of verminderd met de betreffende rendementen en de verhogingen uit hoofde van overlijden van andere (gewezen) deelnemers. Na overlijden van een (gewezen) deelnemer komt het saldo van de pensioenbeleggingsrekening van de betreffende (gewezen) deelnemer te vervallen en wordt dat gebruikt voor de verhoging van de saldi pensioenbeleggingsrekeningen van de overige (gewezen) deelnemers in de desbetreffende pensioenregeling naar rato van de per (gewezen) deelnemer aanwezige saldi. Er vindt dus geen vermenging van bruto en netto pensioenkapitaal plaats.

Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva zijn bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Daarna tegen de geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde als er geen sprake is van transactiekosten).

Dekkingsgraad

De actuele dekkingsgraad van het fonds wordt berekend door op balansdatum het balanstotaal minus de kortlopende schulden en een eventueel premie- of toeslag depot te delen op de technische voorzieningen zoals opgenomen in de balans.

De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraad van de afgelopen 12 maanden en is daarmee minder afhankelijk van dagkoersen dan de actuele dekkingsgraad. Onder het FTK is de beleidsdekkingsgraad leidend voor alle beleidsmaatregelen.

De reële dekkingsgraad is gedefinieerd als de verhouding tussen het aanwezige vermogen en de technische voorzieningen waarbij in elk kalenderjaar rekening wordt gehouden met voorwaardelijke toeslagverlening conform het toeslagbeleid. Het gaat hier om de reële dekkingsgraad die in de wet is opgenomen, waarbij de beleidsdekkingsgraad wordt afgezet tegen de dekkingsgraad waarbij de kring volledig kan indexeren, en de lasten van het volledig indexeren vastgesteld worden op de bepaling toekomstbestendig indexeren.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Algemeen

Baten en lasten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben. De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn sterk gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderingsgrondslagen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten zijn opgenomen in het resultaat.

Premiebijdragen

Onder premiebijdragen wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen onder aftrek van kortingen. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

De feitelijke samenstelling van de (beschikbare) premie in enig boekjaar bestaat uit:

- Beschikbare premies die op de pensioenbeleggingsrekening van de deelnemer gestort worden. De beschikbare premiestaffel is uitgedrukt in een percentage van de pensioengrondslag of;
- Actuarieel benodigde koopsom voor de pensioenopbouw op basis van een % van de pensioengrondslag;
- De aan de herverzekeraar verschuldigde risicopremies voor dekking van risico's van overlijden in actieve dienst en arbeidsongeschiktheid;
- Solvabiliteitsopslag voor het vereist eigen vermogen);
- Een opslag ter dekking van de (lopende) administratie- en uitvoeringskosten;
- Een opslag ter dekking van algemene kosten (o.a. oninbaarheid).

Beleggingsresultaten

(In)directe beleggingsresultaten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Directe beleggingsopbrengsten

Directe beleggingsopbrengsten zijn rentebaten en -lasten, dividenden, huuropbrengsten, e.d. Dividend is verantwoord op het moment van betaalbaarstelling.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Indirecte beleggingsopbrengsten zijn gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen en valutaresultaten:

- Er is geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen.
- Aankoopkosten zijn verwerkt in de reële waarde van de beleggingen.
- Verkoopkosten zijn verantwoord als onderdeel van de herwaarderingen.

Kosten van vermogensbeheer

Onder kosten van vermogensbeheer worden de externe en de daaraan toegerekende interne kosten verstaan.

Verrekening van kosten

Met de directe en indirecte beleggingsopbrengsten zijn verrekend de aan de opbrengsten gerelateerde transactiekosten, provisies, valutaverschillen, e.d.

Overige baten

Overige baten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Pensioenuitkeringen

Pensioenuitkeringen zijn de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Pensioenuitvoeringskosten

Pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen worden contant gemaakt tegen de nominale marktrente op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. De voorziening pensioenverplichtingen is in het boekjaar opgerent met -0,533 % (2020: -0,324%). Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2020.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen zijn vooraf actuariel berekend en opgenomen in de technische voorzieningen. De afname van de voorzieningen is het bedrag dat vrijkomt voor de financiering van pensioenen in het verslagjaar.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

Hieronder zijn opgenomen de aan het verslagjaar toe te rekenen overdrachtswaarde van de overgenomen respectievelijk overgedragen pensioenaanspraken met betrekking tot de actuariële waarde.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de reële waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur.

Wijziging actuariële uitgangspunten

De actuariële grondslagen en/of methoden worden periodiek beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van interne en externe actuariële deskundigheid. Dit betreft onder meer de vergelijking van veronderstellingen ten aanzien sterfte, langlevens en arbeidsongeschiktheid met werkelijke waarnemingen voor zowel de gehele bevolking als specifiek voor de populatie van het pensioenfonds.

Overige wijzigingen

Hieronder zijn opgenomen de mutaties van de technische voorziening met betrekking tot kanssystemen.

Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds en risico deelnemers

Dit is het saldo van overgenomen en overgedragen pensioenaanspraken.

Herverzekeringen

Herverzekeringspremies en herverzekeringslasten worden verantwoord in het verslagjaar waarop de herverzekering betrekking heeft.

Overige lasten

Overige lasten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

GRONDSLAGEN KASSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode:

- Alle ontvangsten en uitgaven zijn hierbij als zodanig gepresenteerd.
- Er is onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit pensioen- en beleggingsactiviteiten.

24. Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds

Jaarrekening 2021

1 BALANS PER 31 DECEMBER

(na voorgestelde bestemming van het saldo van baten en lasten)

(x € 1.000)

		2021	2020
ACTIVA			
Vorderingen en overlopende activa	(1)	986	1.124
Overige activa	(2)	20.529	12.555
		<u>21.515</u>	<u>13.679</u>
PASSIVA			
Stichtingskapitaal en reserves	(3)	16.751	7.316
Achtergestelde leningen	(4)	1.533	1.533
Overige schulden en overlopende passiva	(5)	3.231	4.830
		<u>21.515</u>	<u>13.679</u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

		2021	2020
BATEN			
Opbrengst uit vergoeding voor beheerskosten	(6)	1.412	1.081
Overige baten	(7)	14.746	11.069
		<u>16.158</u>	<u>12.150</u>
LASTEN			
Pensioenuitvoeringskosten	(8)	6.628	6.563
Overige lasten	(9)	95	926
		<u>6.723</u>	<u>7.489</u>
Saldo van baten en lasten		<u>9.435</u>	<u>4.661</u>

	2021	2020
Bestemming van het saldo van baten en lasten		
Mutatie algemene reserve	<u>9.435</u>	<u>4.661</u>

3 KASSTROOMOVERZICHT

(x € 1.000)

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

	2021	2020
Kasstroom uit activiteiten van de bedrijfsomgeving		
Ontvangen schenking Achmea	9.500	6.700
Initiële storting weerstandsvermogen	4.915	2.913
Opbrengst vergoeding beheerkosten	1.412	1.081
Mutatie rekening courant kringen	-109	2.188
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-7.600	-4.958
Overige baten en lasten	-144	-1.430
	<u>7.974</u>	<u>6.494</u>
Samenstelling geldmiddelen		
	2021	2020
Liquide middelen per 1 januari	12.555	6.061
Mutatie liquide middelen	7.974	6.494
Liquide middelen per 31 december	<u>20.529</u>	<u>12.555</u>

4 TOELICHTING

Inleiding

Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds, handelend onder de naam Centraal Beheer APF, statutair gevestigd te Zeist, en feitelijk gevestigd te Handelsweg 2, 3707 NH Zeist is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 64346544.

Het doel van Centraal Beheer APF is het nu en in de toekomst verstrekken van uitkeringen aan gepensioneerden en nabestaanden ter zake van ouderdom en overlijden.

Voor elke collectiviteitkring wordt een afgescheiden vermogen aangehouden dat is afgescheiden van de overige collectiviteitkringen en van het overige vermogen van Centraal Beheer APF. Centraal Beheer APF houdt de volgende collectiviteitkringen aan:

- Kring DC: deze wordt gevormd door alle pensioenregelingen die het karakter hebben van een premieovereenkomst en waarvoor Centraal Beheer APF een Uitvoeringsovereenkomst is aangegaan met een Werkgever en voor regelingen door middel van een akte van collectieve waardeoverdracht door een pensioenuitvoerder zijn overgedragen aan Centraal Beheer APF waarna een uitvoeringsreglement van Centraal Beheer APF van toepassing is.
- DB kringen: deze worden gevormd door pensioenregelingen waarvoor Centraal Beheer APF een Uitvoeringsovereenkomst is aangegaan met een Werkgever en voor regelingen die door middel van een akte van collectieve waardeoverdracht door een pensioenuitvoerder of vanuit een andere collectiviteitkring zijn overgedragen aan deze Collectiviteitkring van Centraal Beheer APF waarna een uitvoeringsreglement van Centraal Beheer APF van toepassing is. Alle pensioenregelingen in deze kringen hebben het karakter van een uitkeringsovereenkomst. Onderscheid tussen de vier DB kringen zijn de focus en de uitgangspunten. Deze zijn gebaseerd op de risicobereidheid van de werkgever en deelnemers, de indexatiemogelijkheden en de te betalen premie.
- Eigen kringen: in deze collectiviteitkringen kan maatwerk plaatsvinden.
- Pensioenfondsenkring 1: kring voor meerdere pensioenfondsen om efficiency- en schaalvoordelen te behalen.

Centraal Beheer APF geeft in de verslagperiode uitvoering aan één Defined Contribution (premieovereenkomst) collectiviteitskring, DB Kring Premie, DB Kring Stabiliteit, DB Kring Koopkracht, Kring Bavaria, Kring RBS, Pensioenfondsenkring 1, Kring Sligro Food Group, Kring Chemours, Kring equensWorldline, Kring DB Evenwicht, Kring HPE, Kring ES Nederland en Kring HP Nederland.

Kring HPE, Kring ES Nederland en Kring HP Nederland zijn gestart op 1 november 2021.

Tussen de bedrijfsomgeving en de kringen en tussen de kringen onderling is sprake van vermogensscheiding.

Overeenstemmingsverklaring

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, in het bijzonder Richtlijn 610.

De bedragen opgenomen in de jaarrekening zijn vermeld in duizenden euro's, tenzij anders is aangegeven.

Het bestuur heeft op 20 juni 2022 de jaarrekening opgemaakt.

Weerstandsvermogen

Centraal Beheer APF moet wettelijk een weerstandsvermogen aanhouden. Dit weerstandsvermogen moet te allen tijde aanwezig zijn en dient ter dekking van de bedrijfsrisico's in verband met de pensioenuitvoering door het fonds. Het weerstandsvermogen moet minimaal 0,3% bedragen van het opgetelde balanstotaal van de kringen, of 0,2% gecombineerd met een beroepsaansprakelijkheidsverzekering die tenminste 25 miljoen euro verzekert. Centraal Beheer APF heeft voor deze laatste optie gekozen. De Pensioenwet schrijft verder voor dat het fonds een hoger weerstandsvermogen moet aanhouden wanneer de gekwantificeerde risicoanalyse hiertoe aanleiding geeft. In 2021 is dit ook getoetst en is de uitkomst van de risicoanalyse lager dan 0,2% en daarom wordt het minimum aangehouden. Centraal Beheer APF houdt daarmee rond de 14 miljoen euro als weerstandsvermogen aan.

Het weerstandsvermogen dient op elk moment aanwezig te zijn in Centraal Beheer APF. Dit betekent ook dat Centraal Beheer APF beheersmaatregelen treft om ten allen tijde hieraan te kunnen voldoen. Tussen Centraal Beheer APF en Achmea is een financieringsovereenkomst gesloten voor de niet-aflosbare achtergestelde lening. Op de verschuldigde rentelasten op de achtergestelde lening wordt dekking verkregen middels tarieven ten aanzien van beheerd vermogen van Centraal Beheer APF.

Op basis van bovenstaande committeert Achmea B.V. zich om maximaal € 20 miljoen beschikbaar te stellen ten behoeve van het weerstandsvermogen van Centraal Beheer APF. In geval méér dan € 20 miljoen weerstandsvermogen aanwezig dient te zijn (bijvoorbeeld doordat het risico assessment daartoe aanleiding geeft, of doordat er bijvoorbeeld claims ontstaan, of als de wetgeving daar aanleiding toe geeft) dan wordt hierbij de volgende aanpak gehanteerd, in volgorde van prioriteit:

1. Eerst zal worden bekeken in hoeverre dekking beschikbaar is middels de afgesloten aansprakelijkheidsverzekeringen;
2. Indien méér dan kostendekking wordt verkregen via het tarief voor de governance kosten, kan het Bestuur van Centraal Beheer APF ervoor kiezen de tarieven onveranderd te laten en hiermee geleidelijk een additionele reserve op te bouwen teneinde additionele bedrijfsrisico's te kunnen dekken bovenop het beschikbare gestelde weerstandsvermogen van € 20 miljoen zoals door Achmea beschikbaar is gesteld;
3. Indien niet meer dan kostendekking van governance kosten wordt verkregen en er geen additionele reserve is opgebouwd, terwijl tegelijkertijd méér dan € 20 miljoen weerstandsvermogen nodig is, kan het Bestuur van Centraal Beheer APF ervoor kiezen om het tarief voor governance kosten te verhogen teneinde additionele bedrijfsrisico's te kunnen dekken bovenop het beschikbare gestelde weerstandsvermogen van € 20 miljoen zoals door Achmea beschikbaar is gesteld;
4. Indien het beheerd vermogen geen overdekking van governance kosten mogelijk maakt en er dus geen additionele reserve is opgebouwd, terwijl tegelijkertijd méér dan € 20 miljoen weerstandsvermogen nodig en waarbij verhoging van governance kosten onvoldoende soelaas biedt, kan het Bestuur van Centraal Beheer APF een verzoek indienen tot opschorting of kwijtschelding van verschuldigde rente aan de financier(s) van het weerstandsvermogen;
5. Indien bovenstaande onvoldoende dekking voor weerstandsvermogen biedt, kan een verzoek tot additionele financiering aan Achmea en/of een andere externe financier worden gevraagd.

Kring RBS, Pensioenfondsenkring 1, Kring Sligro Food Group, Kring Chemours, Kring equensWorldline, Kring HPE, Kring ES Nederland en Kring HP Nederland financieren het weerstandsvermogen uit hoofde van de de omvang van het belegd vermogen van de kring zelf (0,2% van het beheerde pensioenvermogen). Bij een eventuele uittreding van deze kringen wordt onder voorwaarden het door deze kringen gefinancierde deel van het weerstandsvermogen teruggegeven. Voor de DB-kringen, Kring DC, Kring Bavaria en Kring DB Evenwicht financiert Achmea het weerstandsvermogen ter hoogte van 0,2% van het beheerde pensioenvermogen van de kringen.

Vergoeding beheerskosten

De vergoeding voor beheerskosten van Centraal Beheer APF is bedoeld voor bekostiging van de pensioenuitvoeringskosten en diverse baten en lasten van de bedrijfsvoering van Centraal Beheer APF. Voor deze bekostiging wordt in alle kringen maandelijks een bedrag onttrokken uit de beleggingen. Deze vergoeding wordt binnen de bedrijfsvoering van Centraal Beheer APF verantwoord als opbrengst.

ALGEMENE GRONDSLAGEN

De algemene grondslagen die van toepassing zijn op alle kringen en Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds zijn opgenomen in hoofdstuk 23 Grondslagen voor resultaat en waardebeoordeling binnen het onderdeel jaarrekening.

SPECIFIEKE GRONDSLAGEN

De specifieke grondslagen die van toepassing zijn op Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds zijn hieronder opgenomen.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Achtergestelde leningen

Achtergestelde leningen worden bij de eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na de eerste verwerking worden schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten).

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Opbrengst uit vergoeding voor beheerskosten van de kringen

Onder deze opbrengst wordt verstaan de vergoeding voor bekostiging van de pensioenuitvoeringskosten en diverse baten en lasten in het boekjaar zoals deze wordt onttrokken aan de kringen van Centraal Beheer APF. Deze opbrengst is toegerekend aan de periode waarop deze betrekking heeft.

5 TOELICHTING OP DE BALANS

(x € 1.000)

ACTIVA

1. Vorderingen en overlopende activa

	31-12-2021	31-12-2020
Rekening courant kringen	758	493
Vordering Achmea BV	-	18
Overige vorderingen	91	17
Overlopende activa	137	142
Vergoeding inrichting Kring Chemours en Kring DB Evenwicht	-	454
	<u>986</u>	<u>1.124</u>

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Over de rekening courant met de kringen wordt geen rente vergoed en er zijn geen zekerheden gesteld.

2. Overige activa

	31-12-2021	31-12-2020
Liquide middelen	<u>20.529</u>	<u>12.555</u>

Onder de liquide middelen worden tegoeden op bankrekeningen opgenomen die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn. Er zijn geen kredietfaciliteiten van toepassing.

Centraal Beheer APF houdt liquide middelen aan voor het weerstandsvermogen ter hoogte van het vereist weerstandsvermogen (13.667) en een veiligheidsbuffer van 5% (683). In totaal wordt 14.350 aangehouden voor het weerstandsvermogen.

PASSIVA

3. Stichtingskapitaal en reserves

	31-12-2021	31-12-2020
Stichtingskapitaal	1.485	1.485
Algemene reserve	15.266	5.831
	<u>16.751</u>	<u>7.316</u>

Mutatieoverzicht reserves

	Kapitaal	Algemene reserve	Totaal
Stand per 1 januari 2021	1.485	5.831	7.316
Uit bestemming saldo van baten en lasten	-	9.435	9.435
Stand per 31 december 2021	<u>1.485</u>	<u>15.266</u>	<u>16.751</u>
	Kapitaal	Algemene reserve	Totaal
Stand per 1 januari 2020	1.485	1.170	2.655
Uit bestemming saldo van baten en lasten	-	4.661	4.661
Stand per 31 december 2020	<u>1.485</u>	<u>5.831</u>	<u>7.316</u>

Het beschikbaar weerstandsvermogen

Opstelling weerstandsvermogen jaarrekening

(x € 1.000)	31-12-2021	31-12-2020
Stichtingskapitaal	1.485	1.485
Reserves	15.266	5.831
Totaal eigen vermogen	<u>16.751</u>	<u>7.316</u>
Achtergestelde leningen, voor zover bijdragend aan het weerstandsvermogen *	1.533	1.533
Beschikbaar weerstandsvermogen **	<u>18.284</u>	<u>8.849</u>
Vereist weerstandsvermogen ***	13.667	8.076
Weerstandsvermogen: surplus ****	<u>4.617</u>	<u>773</u>

Het beschikbare weerstandsvermogen per 31 december is door de volgende partijen ingebracht.

Verloopoverzicht beschikbaar weerstandsvermogen

	Achmea	Kring RBS	PFK 1	Kring Sligro	Kring Chemours	Kring equens-Worldline	Kring HPE	Kring ES NL	Kring HP NL	Aanloop-verliezen	Totaal
Stand per 1 januari 2021	17.548	2.015	373	1.151	767	1.736	-	-	-	-14.741	8.849
Schenking	9.500	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9.500
Initiële storting	-	-	-	-	-	-	3.854	539	522	-	4.915
Wijziging weerstandsvermogen	-	111	2	39	32	-34	3	18	15	-	186
Resultaat	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-5.166	-5.197
Stand per 31 december 2021	27.048	2.126	375	1.190	799	1.702	3.857	557	537	-19.907	18.284

	Achmea	Kring RBS	PFK 1	Kring Sligro	Kring Chemours	Kring equens-Worldline	Aanloop-verliezen	Totaal
Stand per 1 januari 2020	10.148	1.812	358	933	-	-	-9.063	4.188
Schenking	6.700	-	-	-	-	-	-	6.700
Initiële storting	700	-	-	-	681	1.533	-	2.914
Wijziging weerstandsvermogen	-	203	15	218	86	203	-	725
Resultaat	-	-	-	-	-	-	-5.678	-5.678
Stand per 31 december 2020	17.548	2.015	373	1.151	767	1.736	-14.741	8.849

Kring RBS, Pensioenfondskring 1, kring Sligro Foodgroup, kring Chemours, kring equensWorldline, kring HPE, kring ES Nederland en kring HP Nederland financieren hun aandeel in het weerstandsvermogen zelf. Dit aandeel bedraagt 0,2% van het beheerde pensioenvermogen in de kring.

Achmea financiert het weerstandsvermogen van de standaardkringen, Kring Bavaria en Kring DB Evenwicht. Dit aandeel bedraagt 0,2% van het van het beheerde pensioenvermogen in deze kringen. Daarnaast heeft Achmea zich bij oprichting v Beheer APF bereid verklaard de aanloopverliezen te financieren.

Bij eventuele uittreding van kring RBS, Pensioenfondskring 1, kring Sligro Foodgroup, kring Chemours, kring equensWorld kring HPE, kring ES Nederland en kring HP Nederland uit Centraal Beheer APF wordt onder voorwaarden het gefinancierd deel van het weerstandsvermogen teruggegeven.

* De achtergestelde lening mag op grond van artikel 8 Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen worden meegeteld tot maximaal de hoogte van de som van het stichtingskapitaal en de reserves of tot maximaal 50% van het vereist weerstandsvermogen als dat lager is dan de som van het stichtingskapitaal en de reserves.

** Het beschikbaar weerstandsvermogen is de som van het stichtingskapitaal, de reserves en de achtergestelde leningen voorzover deze bijdragen aan het weerstandsvermogen.

*** Het vereist weerstandsvermogen is gelijk aan 0,2% van de waarde van het beheerde pensioenvermogen.

**** Er is op rapportage datum een surplus op het weerstandsvermogen.

4. Achtergestelde leningen

	31-12-2021	31-12-2020
Lening t.b.v. financiering weerstandsvermogen (Achmea BV)	1.533	1.533

Lening t.b.v. financiering weerstandsvermogen (Achmea BV)

	2021	2020
Stand per 1 januari	1.533	1.533
Mutatie	-	-
Stand per 31 december	1.533	1.533

Leningsvoorwaarden

De achtergestelde lening met een maximale hoofdsom van € 10 mln. is verstrekt door Achmea B.V. en dient te worden aangewend voor de financiering van het weerstandsvermogen als bedoeld in de Pensioenregelgeving, waaronder artikel 112a, lid 8, Pensioenwet en artikel 40e Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling.

Bij de aanvang van de lening is de rente vastgesteld op 7,6% per jaar. De hoogte van de rente wordt eens in de 5 jaar herzien. De eerste herziening heeft in 2021 plaatsgevonden. In 2021 is de rente herzien naar 2,06% per jaar. De rente dient jaarlijks binnen 10 werkdagen na het jaareinde te worden betaald.

Aflossing

Centraal Beheer APF zal de lening volledig terugbetalen op de eerste werkdag volgende op de opzeggingsdatum. De opzeggingsdatum is de laatste dag van de opzeggingstermijn. De opzeggingstermijn is een minimale termijn van vijf jaar of iedere andere termijn goedgekeurd door DNB welke goedkeuring minstens zes maanden voorafgaand aan de opzeggingsdatum moet worden aangevraagd. Na schriftelijk goedkeuring van DNB, kan Centraal Beheer APF de lening geheel of gedeeltelijk vervroegd aflossen.

Zekerheden

Er zijn geen zekerheden gesteld voor deze lening door Centraal Beheer APF.

5. Overige schulden en overlopende passiva

	31-12-2021	31-12-2020
Nog te betalen kosten	1.773	3.643
Crediteuren	468	145
Nog te betalen rente achtergestelde lening	8	116
Belastingen en premies sociale verzekeringen	947	866
Rekening courant kringen	35	60
	3.231	4.830

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Verbonden partijen

Identiteit van verbonden partijen

Er is sprake van een relatie, in de vorm van een uitvoeringsovereenkomst, tussen het fonds, haar bestuurders, de aangesloten ondernemingen en hun bestuurders, voor zover zij bestuurder zijn in het fonds.

Transacties met bestuurders

Inzake de beloning van bestuurders wordt verwezen naar de toelichting op de pensioenuitvoeringskosten. Er zijn geen leningen verstrekt aan, noch is er sprake van vorderingen op, (voormalige) bestuurders. De bestuurders en medewerkers van het bestuursbureau nemen geen deel aan een of meerdere pensioenregelingen van het fonds.

Overige transacties met verbonden partijen

Betreffende de uitvoeringsovereenkomst tussen het fonds en werkgever bestaan de transacties uit de ontvangen premies voor de financiering van de aanspraken en de uitvoering van de regeling.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Ontvangen zekerheden en garanties

Vanwege verwachte aanloopverliezen heeft Achmea verklaard dat zij voor de periode 1 januari 2023 tot en met 30 juni 2024 voor 5,3 mln garant staat.

Langlopende contractuele verplichtingen

Het fonds heeft de volgende langlopende niet uit de balans blijken verplichtingen:

Samenwerkingsovereenkomst met Achmea Services N.V. voor de commerciële activiteiten: tot 6 basispunten van het belegd vermogen.

Pensioenbeheerovereenkomst met Achmea Pensioenservices N.V. voor de pensioenuitvoeringsactiviteiten op basis van tarief per verrichting en tot 1 basispunt van het belegd vermogen.

Overeenkomst van vermogensbeheer met Achmea Investment Management B.V. voor het fiduciair vermogensbeheer: tot 2 of 3 basispunten van het belegd vermogen. Daarnaast is er vergoeding voor Verantwoording & Verslaglegging en specifieke vergoedingen per kring voor externe managers en LDI-portefeuille.

Overeenkomst van vermogensbeheer met Achmea Investment Management B.V. voor vermogensbeheeractiviteiten: tussen de 10 en 70 basispunten van het belegd vermogen.

Alle bovengenoemde overeenkomsten hebben een resterende looptijd van 2 jaar.

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Nieuwe werkgevers

In 2022 heeft CB APF inmiddels 40 nieuwe werkgevers met hun werknemers mogen verwelkomen. Het jaarlijkse premiebedrag is gestegen tot ruim 280 miljoen.

Oorlog in Oekraïne

In februari 2022 vielen Russische troepen Oekraïne binnen met militaire operaties. De gevolgen van de oorlog in Oekraïne en de daaruit volgende sancties worden voor het boekjaar 2021 aangemerkt als gebeurtenis na balansdatum die geen nadere informatie geeft over de feitelijke situatie op balansdatum. De gevolgen hiervan zijn daarom niet in de jaarrekening 2021 verwerkt. Centraal Beheer APF heeft voor minder dan 0,5% van de totale beleggingsportefeuille van de kringen beleggingen in Rusland en Oekraïne. Wij hebben Russische staatsobligaties en Russische ondernemingen direct op de MVB-uitsluitingslijst geplaatst. Wij houden de situatie nauwgezet in de gaten.

Oplopende rente en inflatie

De oplopende energieprijzen zijn de basis voor een oplopende inflatie die sinds eind 2021 is ontstaan. Met name in de eerste maanden van 2022 heeft de oplopende inflatie en de oorlog in de Oekraïne sterke invloed op de economische omstandigheden. Dit resulteert onder andere in een sterk oplopende rente. De oplopende rente heeft voor de meeste kringen een positieve invloed op de dekkingsgraad. Deze oplopende dekkingsgraden worden gedempt door negatieve ontwikkelingen op de beurzen in de wereld.

Door de oplopende inflatie wordt de koopkracht van gepensioneerde deelnemers geraakt. Omdat wij behoud van koopkracht belangrijk vinden zal het bestuur in 2022 de door de wetgever gecreëerde mogelijkheid om pensioenen extra te verhogen met aandacht bekijken.

6 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

6. Opbrengst uit vergoeding voor beheerskosten

	2021	2020
Aan kringen in rekening gebrachte vergoedingen	4.352	3.346
Af: vergoedingen uitbestedingspartners	-2.940	-2.265
Opbrengst uit vergoeding voor beheerskosten van de kringen	1.412	1.081

Ter dekking van de beheerskosten van Centraal Beheer APF wordt maandelijks een bedrag onttrokken uit de beleggingen. Vanaf 2021 lopen de wettelijke kosten direct via de kringen en niet meer via Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds. De vergelijkende cijfers van 2020 zijn hierop aangepast. (Betrof € 287 aan kringen in rekening gebrachte vergoedingen en - € 287 aan vergoedingen uitbestedingspartners. Per saldo € 0).

7. Overige baten

	2021	2020
Schenking Achmea	9.500	6.700
Bijdrage harmonisatie	-	19
Vergoeding inrichting Kring Chemours en Kring DB Evenwicht	-	711
Wijziging weerstandsvermogen o.b.v. delta belegd vermogen	186	725
Initiële storting weerstandsvermogen	4.915	2.914
Overig	145	-
	14.746	11.069

Schenking Achmea

Op 15 februari 2021 heeft Centraal Beheer APF een schenking van Achmea BV ontvangen van € 5,4 mln. Dit bedrag is ter compensatie van de verwachte aanloopverliezen voor de periode 1 april 2021 t/m 31 december 2021. Op 23 december 2021 heeft Centraal Beheer APF een schenking van Achmea BV ontvangen van € 4,1 mln. Dit bedrag is ter compensatie van de verwachte aanloopverliezen voor de periode 1 januari 2022 t/m 31 december 2022.

8. Pensioenuitvoeringskosten

	2021	2020
Bestuurskosten	1.108	1.175
Kosten bestuursbureau	2.364	2.387
Adviseurs- en controlekosten	2.710	2.737
Contributies en bijdragen	223	180
Rentelasten	82	60
Overige kosten	141	24
	6.628	6.563

De bezoldiging van bestuurders bedroeg in 2021 € 770.653 (2020: € 874.250). De bezoldiging van de leden van het toezichthoudend orgaan bedroeg in 2021 € 73.086 (2020: € 85.900).

Honoraria onafhankelijke accountant

	Onafhankelijke accountant	Overig netwerk	Totaal
2021			
Controle van de jaarrekening	423	-	423
Andere controlewerkzaamheden	-	-	-
Fiscale advisering	-	-	-
Andere niet-controle diensten	-	-	-
	<u>423</u>	<u>-</u>	<u>423</u>
	Onafhankelijke accountant	Overig netwerk	Totaal
2020			
Controle van de jaarrekening	359	-	359
Andere controlewerkzaamheden	-	-	-
Fiscale advisering	-	-	-
Andere niet-controle diensten	-	-	-
	<u>359</u>	<u>-</u>	<u>359</u>

Deze werkzaamheden zijn in zowel 2021 als 2020 uitgevoerd door Deloitte Accountants B.V. De kosten zijn opgenomen onder de adviseurs- en controlekosten.

In bovenstaande opstelling is de methode gehanteerd waarbij wordt opgegeven de in het boekjaar ten laste gebrachte totale honoraria voor onderzoek van de jaarrekening en verslagstaten en de totale honoraria voor andere controleopdrachten, uitgevoerd door de externe accountant.

Personeelsleden

Bij het fonds zijn zowel in 2021 als in 2020 geen werknemers in dienst geweest.

9. Overige lasten

	2021	2020
Rente achtergestelde lening t.b.v. financiering weerstandsvermogen	95	116
Kosten harmonisatie	-	729
Aanvulling dekkingsgraad Kring Stabiliteit	-	81
	<u>95</u>	<u>926</u>

Belastingen

De activiteiten van het fonds zijn vrijgesteld van belastingheffing in het kader van de vennootschapsbelasting.

Bestemming saldo van baten en lasten

Het bestuur heeft besloten om het resultaat toe te voegen aan de algemene reserve.

Vaststelling van de jaarrekening door het bestuur

Het bestuur van Centraal Beheer APF heeft de jaarrekening over het verslagjaar 2021 vastgesteld in de vergadering van 20 juni 2022.

25. Kring DC

Financiële verantwoording

1 BALANS PER 31 DECEMBER

(na voorgestelde bestemming van het saldo van baten en lasten)

(x € 1.000)

		2021	2020
ACTIVA			
Beleggingen voor risico fonds	(1)	5.934	62
Beleggingen voor risico deelnemers	(2)	393.272	220.478
Herverzekeringsdeel technische voorzieningen	(3)	29.843	16.458
Vorderingen en overlopende activa	(4)	2.736	2.166
Overige activa	(5)	1.139	8.986
		<u>432.924</u>	<u>248.150</u>

PASSIVA

Reserves	(6)	6.583	1.911
Technische voorzieningen voor risico fonds	(7)	30.922	16.708
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers	(8)	384.151	220.478
Overige schulden en overlopende passiva	(9)		
Overige schulden en overlopende passiva		11.268	9.053
		<u>432.924</u>	<u>248.150</u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

	2021	2020
Dekkingsgraad op basis van FTK (in %)		
Actuele dekkingsgraad	101,6	100,8
Beleidsdekkingsgraad	101,2	101,0

2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

		2021	2020
BATEN			
Premiebijdragen voor risico deelnemers	(10)	125.752	93.702
Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds	(11)	587	-
Beleggingsresultaten voor risico deelnemers	(12)	47.734	19.687
Overige baten	(13)	49	34
		<u>174.122</u>	<u>113.423</u>
LASTEN			
Pensioenuitkeringen	(14)	1.178	436
Pensioenuitvoeringskosten	(15)	2.098	1.655
Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds	(16)	14.214	8.213
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers	(17)	163.673	107.753
Mutatie herverzekeringsdeel technische voorzieningen		-14.214	-7.963
Saldo overdrachten van rechten voor risico deelnemers	(18)	-8.933	-6.247
Herverzekeringen	(19)	11.398	8.713
Overige lasten	(20)	36	31
		<u>169.450</u>	<u>112.591</u>
Saldo van baten en lasten		<u>4.672</u>	<u>832</u>
	2021	2020	
Bestemming van het saldo van baten en lasten			
Mutatie algemene reserve		<u>4.672</u>	<u>832</u>

3 KASSTROOMOVERZICHT

(x € 1.000)

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

	2021	2020
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premiebijdragen voor risico deelnemers	127.939	100.538
Betaalde waardeoverdrachten voor risico deelnemers	-5.428	-1.400
Ontvangen waardeoverdrachten voor risico deelnemers	14.582	6.700
Betaalde pensioenuitkeringen	-1.099	-428
Premies en claims herverzekeringen	-11.672	-8.757
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-1.838	-1.868
Overige baten en lasten	13	3
	<u>122.497</u>	<u>94.788</u>
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Ontvangen inzake verkopen beleggingen	84.339	16.674
Betaald inzake aankopen beleggingen	-205.397	-115.322
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	-9	58
Overige ontvangsten en uitgaven inzake beleggingen	-9.112	10.810
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-165	-86
	<u>-130.344</u>	<u>-87.866</u>
Mutatie liquide middelen	<u>-7.847</u>	<u>6.922</u>
Samenstelling geldmiddelen		
	2021	2020
Liquide middelen per 1 januari	8.986	2.064
Mutatie liquide middelen	-7.847	6.922
Liquide middelen per 31 december	<u>1.139</u>	<u>8.986</u>

4 TOELICHTING

Wijziging grondslagen

Prognosetafel

Conform het beleid van de kring worden de meest recente CBS Bevolkingsprognose en CBS Maatwerktabellen (inkomensklasse-afhankelijke ervaringssterfte) gehanteerd. De kring hanteert in het boekjaar de CBS Bevolkingsprognose 2020-2070. Deze sterftekansen zijn gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van de kring door toepassing van de MWT617 ervaringssterfte. Per 31 december 2021 is de kring overgestapt naar de CBS Bevolkingsprognose 2021-2070.

Dit heeft geleid tot een afname van de technische voorziening van € 14. De hiervoor benoemde impact van de nieuwe grondslagen is opgenomen in het verloop van de technische voorzieningen en worden via de staat van baten en lasten als "Wijziging actuariële uitgangspunten" in het verslagjaar verantwoord.

ALGEMENE GRONDSLAGEN

De algemene grondslagen die van toepassing zijn op alle kringen en Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds zijn opgenomen in hoofdstuk 23 Grondslagen voor resultaat en waardebepalings binnen het onderdeel jaarrekening.

SPECIFIEKE GRONDSLAGEN

De specifieke grondslagen die van toepassing zijn op Kring DC zijn hieronder opgenomen.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Herverzekeringsdeel technische voorzieningen

De risico's met betrekking tot overlijden en arbeidsongeschiktheid (premiëvrijstelling bij arbeidsongeschiktheid na 1 januari 2018) zijn volledig verzekerd bij elipsLife AG. Het met elipsLife afgesloten contract betreft een garantiecontract waarbij de vorderingen zijn gelijkgesteld aan de hiertegenover staande voorziening pensioenverplichtingen. Het met AP&L afgesloten contract betreft een kapitaalcontract, waarbij de vorderingen zijn bepaald op basis van de in de overeenkomst opgenomen grondslagen.

De vordering op elipsLife is verantwoord als Herverzekeringsdeel technische voorzieningen. De vordering op AP&L is met ingang van huidig boekjaar onderdeel van de "Vordering herverzekeraar" onder de "Overige vorderingen en overlopende activa".

Bij de waardering is rekening gehouden met de kredietwaardigheid van de herverzekeraar (afslag voor kredietrisico).

Technische voorzieningen voor risico fonds

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds

De voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds bestaat uit onderstaande reserves en is volledig herverzekerd.

- Ingegaan nabestaandenpensioen
- Schadereserve
- IBNR

Tegenover de voorziening pensioenverplichting risico fonds is de vordering Herverzekeringsdeel technische voorzieningen opgenomen.

Voorziening voor ingegaan nabestaandenpensioen

Voorziening voor ingegaan partner en wezenpensioen.

Voorziening voor toekomstige administratie- en excassokosten

Voor toekomstige administratiekosten is de technische voorziening verhoogd met 2,3%. Jaarlijks wordt getoetst of het percentage nog toereikend is om de verwachte kosten te dekken.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten

Jaarlijks wordt 2,3% van de pensioenopbouw toegevoegd aan de technische voorziening ten behoeve van de pensioenuitvoeringskosten. Daarnaast valt 2,3% van de uitkeringen vrij uit de technische voorziening ten behoeve van pensioenuitvoeringskosten (excassokosten).

5 TOELICHTING OP DE BALANS

(x € 1.000)

1. Beleggingen voor risico fonds

	31-12-2021	31-12-2020
Vastgoedbeleggingen	382	-
Aandelen	4.348	-
Vastrentende waarden	625	-
Derivaten	133	-
Grondstoffen	446	62
	<u>5.934</u>	<u>62</u>

De kring belegt in modules en beleggingsfondsen. Het verloopoverzicht is opgesteld op module- en fondseniveau, omdat de financiële stromen ook op module- en fondseniveau verlopen.

Verloopoverzicht op module en fondseniveau 2021

	Stand per 1 januari 2021	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde mutaties	Stand per 31 december 2021
Module Rendement	-	3.946	-3	-	543	4.486
Module Rente	-	401	-	-	-1	400
Module Inflatie	-	727	-1	-	105	831
Module Matching	-	273	-	-	-56	217
Overige beleggingen	62	-	-	-62	-	-
Totaal	<u>62</u>	<u>5.347</u>	<u>-4</u>	<u>-62</u>	<u>591</u>	<u>5.934</u>

Verloopoverzicht op module en fondseniveau 2020

	Stand per 1 januari 2020	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde-mutaties	Stand per 31 december 2020
Overige beleggingen	-	-	-	62	-	62

Belegde waarden per beleggingscategorie op basis van doorkijk per 31 december 2021

	Vastgoed-beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Module Rendement	-	4.348	-	-	138	4.486
Module Rente	-	-	399	-	1	400
Module Inflatie	382	-	226	-	223	831
Module Matching	-	-	-	133	84	217
Stand per 31 december 2021	<u>382</u>	<u>4.348</u>	<u>625</u>	<u>133</u>	<u>446</u>	<u>5.934</u>

Belegde waarden per beleggingscategorie op basis van doorkijk per 31 december 2020

	Overige beleggingen
Overige beleggingen	62

De valutaderivaten zijn niet opgenomen onder derivaten. Deze zijn onderdeel van de beleggingscategorie van de pools waarvan zij deel uitmaken.

Reële waarde

Afgezien van de beleggingsvorderingen en -schulden zijn de beleggingen van het pensioenfonds gewaardeerd tegen reële waarde per balansdatum. Het is over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Via de modules (rendement, rente, matching en inflatie) wordt belegd in niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen, waarbij deze beleggingsfondsen beleggen in aandelen, vastgoed, vastrentende waarden, overige beleggingen en (voor zover van toepassing) derivaten. Niet aan een beurs genoteerde beleggingsfondsen zijn gewaardeerd tegen de reële waarde die is bepaald op basis van de meest recente door het beleggingsfonds afgegeven intrinsieke waarde.

Opgemerkt wordt dat schattingen naar hun aard subjectief zijn en dat de geschatte actuele waarden van financiële instrumenten derhalve inherent onderhevig zijn aan onzekerheden en waardeoordelen ten aanzien van volatiliteit, rentestand en kasstromen. Deze schattingen zijn momentopnames, gebaseerd op de marktomstandigheden en de op dat moment beschikbare informatie.

Vastgoedbeleggingen

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie naar soort:		
Indirect vastgoed (participaties in beleggingsfondsen)	382	-

Aandelen

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Specificatie naar soort:				
Aandelenbeleggingsfondsen	4.348	100,0	-	-

Vastrentende waarden

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie naar soort:		
Vastrentende waarden beleggingsfondsen	576	-
Hypotheke	49	-
	625	-

Derivaten

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie naar soort:		
Rentederivaten	133	-

Overige beleggingen

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie naar soort:		
Grondstoffen	157	-
Geldmarktfondsen	95	-
Mix funds	194	-
Overige	-	62
	446	62

2. Beleggingen voor risico deelnemers

	31-12-2021	31-12-2020
Vastgoed beleggingen	15.436	13.861
Aandelen	328.998	154.714
Vastrentende waarden	14.472	27.912
Derivaten	8.801	7.763
Overige beleggingen	25.565	16.228
	393.272	220.478

De kring belegt in modules en beleggingsfondsen. Het verloopoverzicht is opgesteld op module- en fondseniveau, omdat de financiële stromen ook op module- en fondseniveau verlopen.

Verloopoverzicht op module en fondseniveau 2021

	Stand per 1 januari 2021	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde mutaties	Stand per 31 december 2021
Module Rendement	161.847	146.085	-13.186	522	43.990	339.258
Module Rente	19.255	16.670	-30.161	140	-101	5.803
Module Inflatie	32.278	18.874	-26.379	218	8.525	33.516
Module Matching	11.412	18.232	-14.553	3.774	-4.537	14.328
Overige fondsen	85	189	-56	-	28	246
Beleggingsdebiteuren	56	-	-	1.526	-	1.582
Beleggingscrediteuren	-7.318	-	-	-5.378	-	-12.696
Liquide middelen	2.863	-	-	8.372	-	11.235
Totaal	220.478	200.050	-84.335	9.174	47.905	393.272

Verloopoverzicht op module en fondseniveau 2020

	Stand per 1 januari 2020	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde- mutaties	Stand per 31 december 2020
Module Rendement	81.218	72.510	-9.487	-	17.606	161.847
Module Rente	6.249	15.741	-3.735	-	1.000	19.255
Module Inflatie	17.019	16.990	-1.766	-	35	32.278
Module Matching	1.987	10.042	-1.686	-	1.069	11.412
Overige fondsen	41	39	-	-	5	85
Beleggingsdebiteuren	5.959	-	-	-5.903	-	56
Beleggingscrediteuren	-6.054	-	-	-1.264	-	-7.318
Liquide middelen	6.568	-	-	-3.705	-	2.863
Totaal	112.987	115.322	-16.674	-10.872	19.715	220.478

Belegde waarden per beleggingscategorie op basis van doorkijk per 31 december 2021

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Module Rendement	-	328.860	-	-	10.398	339.258
Module Rente	-	-	5.790	-	13	5.803
Module Inflatie	15.417	-	9.094	-	9.005	33.516
Module Matching	-	-	-	8.801	5.527	14.328
Overige fondsen	20	144	31	-	51	246
Beleggingsdebiteuren	-	-	509	-	1.073	1.582
Beleggingscrediteuren	-1	-6	-952	-	-11.737	-12.696
Liquide middelen	-	-	-	-	11.235	11.235
Stand per 31 december 2021	15.436	328.998	14.472	8.801	25.565	393.272

Belegde waarden per beleggingscategorie op basis van doorkijk per 31 december 2020

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Module Rendement	-	161.847	-	-	-	161.847
Module Rente	-	-	19.255	-	-	19.255
Module Inflatie	13.851	-	8.597	-	9.831	32.279
Module Matching	-	-	-	7.763	3.648	11.411
Overige fondsen	10	70	4	-	1	85
Beleggingsdebiteuren	-	-	56	-	-	56
Beleggingscrediteuren	-	-7.203	-	-	-115	-7.318
Liquide middelen	-	-	-	-	2.863	2.863
Stand per 31 december 2020	13.861	154.714	27.912	7.763	16.228	220.478

De valutaderivaten zijn niet opgenomen onder derivaten. Deze zijn onderdeel van de beleggingscategorie van de pools waarvan zij deel uitmaken.

Reële waarde

Afgezien van de beleggingsvorderingen en -schulden zijn de beleggingen van het pensioenfonds gewaardeerd tegen reële waarde per balansdatum. Het is over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Via de modules (rendement, rente, matching en inflatie) wordt belegd in niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen, waarbij deze beleggingsfondsen beleggen in aandelen, vastgoed, vastrentende waarden, overige beleggingen en (voor zover van toepassing) derivaten. Niet aan een beurs genoteerde beleggingsfondsen zijn gewaardeerd tegen de reële waarde die is bepaald op basis van de meest recente door het beleggingsfonds afgegeven intrinsieke waarde.

Opgemerkt wordt dat schattingen naar hun aard subjectief zijn en dat de geschatte actuele waarden van financiële instrumenten derhalve inherent onderhevig zijn aan onzekerheden en waardeoordelen ten aanzien van volatiliteit, rentestand en kasstromen. Deze schattingen zijn momentopnames, gebaseerd op de marktomstandigheden en de op dat moment beschikbare informatie.

Belegde waarden in vastgoed

	31-12-2021	31-12-2020
Indirect vastgoed (participaties in beleggingsfondsen)	15.437	13.861
Beleggingscrediteuren	-1	-
	<u>15.436</u>	<u>13.861</u>

Belegde waarden in aandelen

	31-12-2021	31-12-2020
Aandelenbeleggingsfondsen	329.004	161.917
Beleggingscrediteuren	-6	-7.203
	<u>328.998</u>	<u>154.714</u>

Belegde waarden in vastrentende waarden

	31-12-2021	31-12-2020
Vastrentende waarden beleggingsfondsen	13.759	23.362
Hypotheken	1.153	4.494
Overige	3	-
Beleggingsdebiteuren	509	56
Beleggingscrediteuren	-952	-
	<u>14.472</u>	<u>27.912</u>

Belegde waarden in derivaten

De derivaten zijn onderdeel van de Module Matching en bestaan uit rentederivaten.

Belegde waarden in overige beleggingen

	31-12-2021	31-12-2020
Grondstoffen	8.784	9.832
Geldmarktfondsen	5.323	3.648
Mix fondsen	10.888	-
Beleggingsdebiteuren	1.072	-
Liquide middelen	11.235	2.863
Beleggingscrediteuren	-11.737	-115
	<u>25.565</u>	<u>16.228</u>

3. Herverzekeringsdeel technische voorzieningen

De vordering herverzekeringsdeel technische voorzieningen heeft betrekking op een contract dat is afgesloten met herverzekeraar ElipsLife en bedraagt € 29.843 (2020: € 15.162).

De vordering ultimo 2020 was inclusief een vordering op herverzekeraar AP&L uit hoofde van premievrijstelling als gevolg van arbeidsongeschiktheid van € 1.296. Met ingang van huidig boekjaar wordt de vordering op herverzekeraar AP&L onder vorderingen en overlopende activa verantwoord in plaats van herverzekeringsdeel technische voorzieningen. Dit aangezien het contract met AP&L een herverzekeringscontract op kapitaalbasis is.

	2021	2020
Verloopoverzicht herverzekeringsdeel technische voorzieningen:		
Stand per 1 januari	16.458	8.495
Mutatie herverzekeringsdeel Technische voorzieningen	14.214	7.963
Overheveling naar vordering op herverzekeraar	-829	-
	<u>29.843</u>	<u>16.458</u>

4. Vorderingen en overlopende activa

	31-12-2021	31-12-2020
Vordering op Achmea	12	113
Premiedebiteuren	1.943	1.935
Voorziening dubieuze debiteuren	-	-8
Nog te factureren premies	29	39
Vordering herverzekeraar	752	59
Overige vorderingen	-	28
	<u>2.736</u>	<u>2.166</u>

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

5. Overige activa

	31-12-2021	31-12-2020
Liquide middelen	<u>1.139</u>	<u>8.986</u>

Onder de liquide middelen worden opgenomen die kasmiddelen en tegoeden op bankrekeningen die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn. Bankrekeningen die beheerd worden door de vermogensbeheerder zijn onder de overige beleggingen opgenomen.

PASSIVA

6. Reserves

Mutatieoverzicht eigen vermogen

	Algemene reserve
Stand per 1 januari 2021	1.911
Uit bestemming saldo van baten en lasten	4.672
Stand per 31 december 2021	6.583
	Algemene reserve
Stand per 1 januari 2020	1.079
Uit bestemming saldo van baten en lasten	832
Stand per 31 december 2020	1.911

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Solvabiliteit				
Pensioenvermogen	421.656	101,6	239.097	100,8
Af: technische voorzieningen	415.073	100,0	237.186	100,0
Vrij vermogen	6.583	1,6	1.911	0,8
Minimaal vereist eigen vermogen	4.981	1,2	3.117	1,3
Actuele dekkingsgraad		101,6		100,8
Beleidsdekkingsgraad		101,2		101,0

De actuele dekkingsgraad van de kring per 31 december 2021 is 101,6%, hetgeen een stijging betekent van 0,8%-punt ten opzichte van de actuele dekkingsgraad per 31 december 2020 (100,8%).

De actuele dekkingsgraad is 0,4%-punt hoger dan de beleidsdekkingsgraad. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de maandelijkse solidariteitsbijdrage van 2% van de premie (vanaf 2022: 0,5% van de premie). De solidariteitsbijdrage dient ter versterking van het eigen vermogen van het fonds in lijn met het door DNB vereiste vermogen van de kring.

De door de Pensioenwet minimaal vereiste minimale dekkingsgraad, waarbij tevens rekening gehouden wordt met de ontheffing van DNB, is vastgesteld op 101,2%.

Aangezien de beleidsdekkingsgraad gelijk is aan de minimaal vereiste dekkingsgraad bevindt de kring zich in een situatie van toereikende solvabiliteit.

Aangezien het nabestaandenpensioen, de premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid (schadereserve) en de IBNR toekomstige schades arbeidsongeschiktheid volledig zijn verzekerd is de vereiste dekkingsgraad van Kring DC gelijk gesteld aan 100%. De kring bevindt zich met een beleidsdekkingsgraad van 101,2% niet in een situatie van een reservetekort.

Het verloop van de actuele dekkingsgraad kan als volgt worden gespecificeerd:

	2021	2020
	%	%
Dekkingsgraad per 1 januari	100,8	100,9
Premie	0,7	-1,3
Verandering van de rentetermijnstructuur	0,5	-1,0
Rendement op beleggingen	0,1	-0,1
Overige oorzaken	-0,5	2,3
Dekkingsgraad per 31 december	101,6	100,8

7. Technische voorzieningen voor risico fonds

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:		
Voorziening pensioenverplichtingen risico fonds	30.922	16.708

Mutatieoverzicht technische voorzieningen

	2021	2020
Stand per 1 januari	16.708	8.495
Pensioenopbouw	3.442	2.715
Rentetoevoeging	-117	-21
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-632	-284
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	-	-6
Wijziging marktrente	-1.278	1.234
Wijziging actuariële uitgangspunten	-14	-14
Overige wijzigingen	12.813	4.589
Stand per 31 december	30.922	16.708

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie technische voorziening naar aard:		
Ingegaan nabestaandenpensioen	19.593	8.867
Schadereserve	4.778	2.603
IBNR	6.551	5.238
	<u>30.922</u>	<u>16.708</u>

De verplichtingen uit hoofde van de voorziening pensioenverplichtingen risico fonds zijn herverzekerd. Voor het ingegaan nabestaandenpensioen en de IBNR geldt dat dit volledig is herverzekerd bij elipsLife (garantiecontract). De schadereserve is tot 1-1-20218 herverzekerd bij AP&L (kapitaalcontract) vanaf 1-1-2018 volledig herverzekerd bij elipsLife (garantiecontract).

De verplichtingen herverzekerd bij elipsLife bedragen € 29.843 en is gelijk aan "Herverzekeringsdeel technische voorzieningen".

De verplichtingen herverzekerd bij AP&L bedragen € 1.079, hier staat een kapitaal van AP&L tegenover van € 997. Het deel van het kapitaal wat per balansdatum nog moet worden ontvangen is onderdeel van de "Vordering herverzekeraar" zoals opgenomen onder de "Vorderingen en overlopende activa".

8. Voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers

	31-12-2021	31-12-2020
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers Bruto Regeling	382.350	219.255
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers Netto Regeling	1.801	1.223
	<u>384.151</u>	<u>220.478</u>

Voorziening pensioenverplichtingen risico deelnemers Bruto Regeling

	2021	2020
Stand per 1 januari	219.255	111.833
Mutatie	163.095	107.422
Stand per 31 december	<u>382.350</u>	<u>219.255</u>

Voorziening pensioenverplichtingen risico deelnemers Netto Regeling

	2021	2020
Stand per 1 januari	1.223	892
Mutatie	578	331
Stand per 31 december	<u>1.801</u>	<u>1.223</u>

Mutatieoverzicht voorziening pensioenverplichtingen risico deelnemers 2021

	31-12-2021	31-12-2021	31-12-2021
	Risico deelnemer exclusief Collectief Variabel Pensioen	Collectief Variabel Pensioen	Risico deelnemer totaal
Stand per 1 januari	217.836	2.642	220.478
Actuarieel benodigd nieuwe onvoorwaardelijke aanspraken	108.363	-	108.363
Benodigde intresttoevoeging	47.406	299	47.705
Overgenomen pensioenverplichtingen	14.173	-	14.173
Uitkeringen	-297	-218	-515
Vrijgevallen kosten	-207	-3	-210
Overgedragen pensioenverplichtingen	-5.223	-	-5.223
Resultaat op sterfte	-627	-	-627
Resultaat op pensioneren	-3.600	3.600	-
Resultaat op mutaties	7	-	7
Stand per 31 december	<u>377.831</u>	<u>6.320</u>	<u>384.151</u>

Mutatieoverzicht voorziening pensioenverplichtingen risico deelnemers 2020

	31-12-2020	31-12-2020	31-12-2020
	Risico deelnemer exclusief Collectief Variabel Pensioen	Collectief Variabel Pensioen	Risico deelnemer totaal
Stand per 1 januari	112.394	331	112.725
Actuarieel benodigd nieuwe onvoorwaardelijke aanspraken	82.370	-	82.370
Benodigde intresttoevoeging	19.513	175	19.688
Overgenomen pensioenverplichtingen	7.598	-	7.598
Uitkeringen	-82	-72	-154
Vrijgevallen kosten	-97	-4	-101
Overgedragen pensioenverplichtingen	-1.392	-	-1.392
Resultaat op sterfte	-253	-	-253
Resultaat op pensioneren	-2.212	2.212	-
Resultaat op mutaties	-3	-	-3
Stand per 31 december	<u>217.836</u>	<u>2.642</u>	<u>220.478</u>

Beschrijving pensioenregeling

Opbouwfase:

Kring DC kent bruto regelingen (basis en excedent) en netto regelingen. De bruto regeling omvat de pensioenopbouw uit het bruto salaris tot de fiscale grens van € 112.189. De basis regeling kent een franchise en de excedent regeling kent een excedent ondergrens in plaats van een franchise.

De netto regeling omvat de pensioenopbouw uit het netto salaris boven de fiscale grens van € 112.189.

De pensioenrichtleeftijd is 68 jaar. Er is tijdens de opbouwfase geen sprake van een toeslagverlening. Flexibilisering is mogelijk binnen de wettelijke grenzen.

De netto regelingen worden binnen de kring strikt gescheiden uitgevoerd van de bruto regelingen. Zo gelden er voor netto regelingen andere premie-staffels en opslagen dan voor bruto regelingen.

Uitkeringsfase en Collectief Variabel Pensioen (CVP):

Met het beschikbare kapitaal uit de opbouwfase wordt op de pensioendatum of op datum van overlijden een pensioen aangekocht binnen de kring dan wel bij een verzekeraar ("shoprecht").

Indien een pensioen wordt aangekocht binnen de kring dan ontvangt de deelnemer vanaf pensioendatum een variabele uitkering oftewel Collectief Variabel Pensioen. In plaats van een vaste uitkering aankopen op de pensioendatum blijft de deelnemer doorbeleggen met zijn pensioenkapitaal. De pensioenuitkering wordt elk jaar opnieuw vastgesteld op basis van de beleggingsresultaten en is daardoor variabel. Binnen de kring is gekozen voor collectief doorbeleggen. De risico's worden gedeeld en gespreid. De deelnemer treedt op pensioendatum toe tot een collectieve toedelingskring. Zijn of haar pensioenkapitaal wordt toegevoegd aan het vermogen van die kring. Het resultaat van de kring wordt elk jaar vastgesteld op basis van de collectieve dekkingsgraad. Op basis van dat resultaat wordt de hoogte van de pensioenuitkering elk jaar opnieuw vastgesteld.

9. Overige schulden en overlopende passiva

	31-12-2021	31-12-2020
Crediteuren	147	-
Vooruitgefactureerde premies	10.672	8.497
Te betalen herverzekeringspremies	-	409
Rekening courant Kring Centraal Beheer APF	44	35
Uitkeringen	87	8
Waardeoverdracht	284	63
Te betalen kosten	13	38
Overige schulden	21	3
	<u>11.268</u>	<u>9.053</u>

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Risicobeheer

Beleid en risicobeheer

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- beleggingsbeleid;
- premiebeleid;
- herverzekeringsbeleid;
- toeslagbeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruik gemaakt van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de belangrijkste (beleggings)risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van derivaten. Onderstaande uitwerking van de risico's is gebaseerd op de feitelijke standen per ultimo verslagjaar.

De in deze paragraaf opgenomen toelichtingen met betrekking tot de beleggingsportefeuille betreft het totaal van de beleggingen risico fonds en beleggingen risico deelnemers.

Renterisico

Het renterisico betreft het risico dat een rentebeweging de financiële situatie van de DC-kring negatief beïnvloedt. Dit risico bestaat doordat beleggingen en verplichtingen niet in dezelfde mate gevoelig zijn voor rentebewegingen. Het renterisico neemt af naarmate de rentegevoeligheid van de beleggingen meer overeenkomt met de rentegevoeligheid van de verplichtingen. Het renterisico op verplichtingen (rentegevoeligheid van het in te kopen inkomen) in de DC-kring is niet van toepassing omdat de uitkeringen op rentebasis zijn verzekerd.

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Resterende looptijd < 1 jaar	368	2,4	1.584	5,7
Resterende looptijd > 1 en < 5 jaar	4.562	30,2	6.567	23,5
Resterende looptijd > 5 jaar	10.610	70,3	19.761	70,8
Beleggingsdebiteuren- en crediteuren	-443	-2,9	-	-
	15.097	100,0	27.912	100,0

Aandelenrisico

Het aandelen en onroerend goed risico is voornamelijk het koersrisico bij de beleggingen in de verschillende onroerend goed- en aandelenmarkten. Door dit risico te lopen wordt een extra rendement gehaald dat de DC-kring gebruikt om aan zijn doelstellingen te voldoen. Dit risico wordt beheerst doordat in de uitvoering wordt gezorgd voor een goede selectie van aandelen en spreiding over regio's en sectoren. Met het risico dat uiteindelijk overblijft wordt rekening gehouden in de ALM-studie.

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Specificatie vastgoedbeleggingen naar regio:				
Europa	7.357	46,5	2.901	20,9
Noord-Amerika	6.426	40,6	7.647	55,2
Azië-Pacific	1.613	10,2	2.750	19,8
Australazië	383	2,4	513	3,7
Emerging Markets	40	0,3	50	0,4
Beleggingsdebiteuren- en crediteuren	-1	-	-	-
	15.818	100,0	13.861	100,0
	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar sector:				
Beleggingsinstellingen	1	-	41	-
Financiële instellingen (w.o. banken en verzekeraars)	47.957	14,4	22.831	14,8
Energie	10.906	3,3	4.764	3,1
Industrie	27.878	8,4	13.372	8,6
Technologie	81.613	24,5	36.761	23,8
Gezondheidszorg	38.859	11,7	18.804	12,2
Telecommunicatie	29.999	9,0	15.933	10,3
Basismaterialen	15.127	4,5	7.707	5,0
Handel	62.849	18,9	32.765	21,2
Nutsbedrijven	6.170	1,9	3.219	2,1
Diversen	11.993	3,4	5.720	3,6
Beleggingsdebiteuren- en crediteuren	-6	-	-7.203	-4,7
	333.346	100,0	154.714	100,0

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar regio:				
Europa	48.367	14,5	29.102	18,8
Noord Amerika	204.221	61,1	87.554	56,6
Azië-Pacific	25.830	7,8	13.562	8,8
Australazië	5.279	1,6	2.741	1,8
Opkomende markten	48.838	14,7	28.958	18,7
Global	817	0,3	-	-
Beleggingscrediteuren	-6	-	-7.203	-4,7
	333.346	100,0	154.714	100,0

Valutarisico

Het valutarisico is het risico dat de waarde van een financieel instrument zal fluctueren als gevolg van veranderingen in valutawisselkoersen. Voor kring DC geldt dat de beleggingsfondsen waarin belegd wordt in EUR genoteerd zijn. Binnen de beleggingsfondsen kan sprake zijn van beleggingen in vreemde valuta en geldt het afdeckingsbeleid van het beleggingsfonds.

Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico betreft het risico dat een positie niet tijdig tegen een redelijke prijs kan worden verkocht. Het bestuur probeert zo te beleggen dat de portefeuille aan de liquiditeitsbehoefte kan voldoen. Daarom is bijvoorbeeld een groot deel van de portefeuille belegd in effecten die worden verhandeld op openbare gereguleerde markten zoals een effectenbeurs.

Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee "Over The Counter (OTC)"-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het fonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten, waardoor het fonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft ten opzichte van het fonds; het vragen van extra zekerheden zoals onderpand en dergelijke bij hypothecaire geldleningen en het uitlenen van effecten; het hanteren van prudente verstrekkingnormen bij hypothecaire geldleningen. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door het fonds alleen belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied. Met betrekking tot OTC-derivaten wordt door het fonds alleen gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten, zodat posities van het fonds adequaat worden afgedekt door onderpand. Er wordt gebruik gemaakt van dagelijkse waarderingen.

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar sector:				
Nederlandse overheidsinstellingen	437	2,9	1.209	4,3
Buitenlandse overheidsinstellingen	12.277	81,3	17.012	61,0
Financiële instellingen	2.128	14,1	7.091	25,4
Handel	181	1,2	830	3,0
Basismaterialen	16	0,1	124	0,4
Industrie	66	0,4	275	1,0
Olie en gas	58	0,4	221	0,8
Nutsbedrijven	69	0,5	191	0,7
Technologie	16	0,1	111	0,4
Gezondheidszorg	47	0,3	273	1,0
Telecommunicatie	62	0,4	144	0,5
Andere instellingen	183	1,2	375	1,3
Beleggingsdebiteuren- en crediteuren	-443	-2,9	56	0,2
	15.097	100,0	27.912	100,0

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar regio:				
Mature markets	15.408	102,0	27.564	98,7
Emerging markets	132	0,9	292	1,1
Beleggingsdebiteuren- en crediteuren	-443	-2,9	56	0,2
	15.097	100,0	27.912	100,0

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille kan het volgende overzicht worden gegeven:

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
AAA	7.714	51,1	10.931	39,2
AA	5.947	39,4	11.313	40,5
A	660	4,4	1.551	5,6
BBB	908	5,9	3.353	11,9
BB	61	0,4	73	0,3
Geen rating	250	1,7	635	2,3
Beleggingsdebiteuren- en crediteuren	-443	-2,9	56	0,2
	15.097	100,0	27.912	100,0

Tegenpartij-/kredietrisico

Het tegenpartij- of kredietrisico betreft het risico dat de tegenpartij niet (meer) aan zijn verplichtingen kan voldoen. Om dit risico te beheersen wordt het grootste deel van de beleggingsportefeuille belegd in effecten met een hoge kredietwaardigheid. Daarnaast worden transacties gespreid over meer aanbieders en wordt in sommige gevallen onderpand vereist.

Inflatierisico

Het inflatierisico betreft het risico dat inflatie de waarde van de beleggingen aantast (in termen van koopkracht). Dit risico wordt beheerst door beleggen te kiezen die in waarde stijgen als er meer inflatie is.

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Nieuwe (gewijzigde) UFR-methodiek geldend vanaf 1 januari 2021

Vanaf 2021 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur gebaseerd op een nieuwe UFR (ultimate forward rate). De nieuwe UFR parameters worden vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen ingevoerd. Met de stapsgewijze invoering zullen de nieuwe UFR parameters begin 2024 volledig zijn ingevoerd. DNB zal de rentetermijnstructuur in de periode tot 1 januari 2024 baseren op een gewogen gemiddelde van de rentetermijnstructuur op basis van de tot 1 januari 2021 gehanteerde UFR parameters en de nieuwe vanaf 1 januari 2021 gehanteerde UFR-parameters, waarbij de gewichten jaarlijks op 1 januari met gelijke stappen aangepast worden.

Deze stapsgewijze invoering zorgt ervoor dat het effect van de nieuwe UFR-methode op de dekkingsgraden van pensioenfondsen zich geleidelijk in de tijd materialiseert.

De technische voorziening voor risico fonds ultimo 2021 is gebaseerd op de per 31 december 2021 door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur voor pensioenfondsen, rekening houdend met de stapsgewijze invoering van de nieuwe UFR parameters.

Als de technische voorziening voor risico fonds ultimo 2021 reeds volledig gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn in 2024 dan zou de technische voorziening voor risico fonds € 31.591 bedragen.

Aangezien de technische voorziening voor risico fonds is verzekerd heeft de nieuwe UFR (vrijwel) geen invloed op de actuele dekkingsgraad.

Nieuwe werkgevers

Per 1 januari 2021 zijn in Kring DC 13 nieuwe werkgevers aangesloten met een premievolume op jaarbasis van ruim 7,7 miljoen.

6 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

10. Premiebijdragen voor risico deelnemers

	2021	2020
Premiebijdragen bruto-pensioenregeling	118.138	87.131
Premiebijdragen netto-pensioenregeling	446	322
Premiebijdragen excedentregeling	7.168	6.249
	<u>125.752</u>	<u>93.702</u>

De feitelijke premie is hoger dan de kostendekkende premie.

De kostendekkende en feitelijke premie volgens artikel 130 van de Pensioenwet zijn als volgt:

	2021	2020
Kostendekkende premie	123.824	94.854
Feitelijke premie	125.752	93.702

De samenstelling van de kostendekkende premie is als volgt:

	2021	2020
Premiebijdrage voor risico deelnemer	108.256	82.271
Risicokoopsom overlijden	8.425	6.159
Risicokoopsom premievrijstelling	3.690	2.868
Opslag solvabiliteit	1.565	2.009
Opslag uitvoeringskosten	1.888	1.547
	<u>123.824</u>	<u>94.854</u>

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

	2021	2020
Actuarieel benodigde koopsom	110.448	82.424
Risicokoopsom overlijden	8.442	6.213
Risicokoopsom premievrijstelling	3.690	2.868
Opslag voor uitvoeringskosten	1.928	1.526
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	1.244	2.013
Beschikbaar voor vorming algemene middelen	-	-1.342
	<u>125.752</u>	<u>93.702</u>

Van de uitvoeringskosten is € 68 (2020:€ 39) ten behoeve van wettelijke kosten.

11. Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds

2021	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal	Totaal 2020
Module Rendement	-	543	-	543	-
Module Rente	-	-1	-	-1	-
Module Inflatie	-	105	-	105	-
Module Matching	-	-56	-	-56	-
Overige	-	-	-4	-4	-
	<u>-</u>	<u>591</u>	<u>-4</u>	<u>587</u>	<u>-</u>

12. Beleggingsresultaten voor risico deelnemers

2021	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Module Rendement	-	43.990	-	43.990
Module Rente	-	-101	-	-101
Module Inflatie	-	8.525	-	8.525
Module Matching	-	-4.537	-	-4.537
Overige	-9	28	-162	-143
	<u>-9</u>	<u>47.905</u>	<u>-162</u>	<u>47.734</u>
2020	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Module Rendement	-	17.606	-	17.606
Module Rente	66	1.000	-	1.066
Module Inflatie	-	35	-	35
Module Matching	-	1.069	-	1.069
Overige	-8	5	-86	-89
	<u>58</u>	<u>19.715</u>	<u>-86</u>	<u>19.687</u>

Het aandeel van de deelnemers in de kosten die door de vermogensbeheerders ten laste van de beleggingsfondsen zijn gebracht is onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen over de verslagperiode € 517 (2020: € 260).

De transactiekosten zijn de kosten die gemaakt worden om de effectentransactie tot stand te brengen en uit te voeren. Deze zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen € 366 (2020: € 173).

13. Overige baten

	2021	2020
Ontvangen rentebaten	23	22
Compensatie variabele pensioenuitkering	-	10
Mutatie voorziening debiteuren	14	-
Compensatie gemist rendement	12	-
Overige	-	2
	<u>49</u>	<u>34</u>

De rentebaten betreffen rentevergoedingen als gevolg van betalingen van werkgevers na de premieervaldatum.

14. Pensioenuitkeringen

	2021	2020
Ouderdomspensioen	215	71
Partnerpensioen	569	238
Wezenpensioen	58	31
Afkopen	336	96
	<u>1.178</u>	<u>436</u>

De post afkopen is de afkoop van pensioenen die lager zijn dan € 503,24 (2020: € 497,27) per jaar overeenkomstig de Pensioenwet (artikel 66).

15. Pensioenuitvoeringskosten

	2021	2020
Administratiekosten verrichtingen	1.836	1.512
Administratiekosten	30	17
Governance kosten	153	83
Bijdrage wettelijke wijzigingen	68	39
Overige kosten	11	4
	<u>2.098</u>	<u>1.655</u>

De bijdrage wettelijke wijzigingen bestaat uit de wettelijke kosten 2021 (€ 11) en de eindafrekening van de wettelijke kosten over 2020 (€ 57). De eindafrekening van de wettelijke kosten 2020 is tevens in de premiebijdragen van 2021 verwerkt.

16. Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

	2021	2020
Pensioenopbouw	3.442	2.715
Rentetoevoeging	-117	-21
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-632	-284
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	-	-6
Wijziging marktrente	-1.278	1.234
Wijziging actuariële uitgangspunten	-14	-14
Overige wijzigingen	12.813	4.589
	<u>14.214</u>	<u>8.213</u>

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

Rentetoevoeging

De voorziening pensioenverplichtingen is in het boekjaar opgerent met -0,533% (2020: -0,324%). Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2020.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de uitbetaling van pensioenen van de verslagperiode.

Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten

Verwachte toekomstige pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de verwachte uitvoeringskosten in de verslagperiode.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de actuele waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt hieronder verantwoord.

Wijziging actuariële uitgangspunten

Per 31 december 2021 is de kring overgestapt naar de CBS Bevolkingsprognose 2021-2070 gecorrigeerd met MWT0617 ervaringssterfte.

Dit heeft geleid tot een afname van de technische voorziening van € 14. Het totale resultaat is reeds opgenomen in de technische voorziening per 31 december 2021 en bedraagt € 14 positief

Overige wijzigingen

	2021	2020
Resultaat op kanssystemen:		
Resultaat op sterfte	-12.741	-3.243
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	-110	-1.335
Resultaat op mutaties	38	-11
	<u>-12.813</u>	<u>-4.589</u>

Het resultaat op sterfte wordt voornamelijk veroorzaakt door een negatief resultaat op kortleven van € 12.718 (2020: € 3.233). Aangezien het overlijdensrisico volledig is verzekerd en de vordering op de verzekeraar gelijk is gesteld aan de technische voorziening uit hoofde van ingegaan nabestaandenpensioen ontstaat per saldo geen resultaat voor de kring.

Het resultaat op arbeidsongeschiktheid vloeit voort uit in het boekjaar opgetreden arbeidsongeschiktheidsschades en als gevolg hiervan toename van de schadereserve en IBNR ten opzichte van de risicokoopsom arbeidsongeschiktheid. Aangezien het overlijdensrisico volledig is verzekerd en de vordering op de verzekeraar gelijk is gesteld aan de technische voorziening uit hoofde van ingegaan nabestaandenpensioen ontstaat per saldo geen resultaat voor de kring, met uitzondering van de periode voor 1 januari 2018, waarbij het arbeidsongeschiktheidsrisico op kapitaalbasis bij AP&L was verzekerd

17. Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers

	2021	2020
Mutatie	<u>163.673</u>	<u>107.753</u>

De specificatie van de mutatie is opgenomen onder de toelichting op de voorziening voor risico deelnemers.

18. Saldo overdrachten van rechten voor risico deelnemers

	2021	2020
Inkomende waardeoverdrachten	14.375	7.647
Uitgaande waardeoverdrachten	-5.442	-1.400
	<u>8.933</u>	<u>6.247</u>

In het saldo uitgaande waardeoverdrachten is een dekkingsgraadopslag van € 14 inbegrepen. Deze dekkingsgraadopslag is gelijk aan de dekkingsgraad van de kring verminderd met 100%.

19. Herverzekeringen

	2021	2020
Herverzekeringspremies overlijden	8.568	6.218
Herverzekeringspremies arbeidsongeschiktheid	3.688	2.863
Totaal premies	12.256	9.081
Claims met betrekking tot premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid	-258	-45
Claims met betrekking tot herverzekerd nabestaandenpensioen	-600	-323
Totaal uitkeringen	-858	-368
	11.398	8.713

20. Overige lasten

	2021	2020
Rentelast rekening courant Centraal Beheer APF	16	5
Bankrente handelsbanken	20	18
Mutatie voorziening debiteuren	-	8
	36	31

26. Kring DB Premie

Financiële verantwoording

1 BALANS PER 31 DECEMBER

(na voorgestelde bestemming van het saldo van baten en lasten)

(x € 1.000)

		2021	2020
ACTIVA			
Beleggingen voor risico fonds	(1)	92.682	69.818
Vorderingen en overlopende activa	(2)	5.369	4.717
Overige activa	(3)	3.442	3.942
		<u>101.493</u>	<u>78.477</u>

PASSIVA

Stichtingskapitaal en reserves	(4)	-3.071	-12.433
Technische voorzieningen voor risico fonds	(5)	98.743	86.202
Overige schulden en overlopende passiva	(6)	5.821	4.708
		<u>101.493</u>	<u>78.477</u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

	2021	2020
Dekkingsgraad op basis van FTK (in %)		
Actuele dekkingsgraad	96,9	85,6
Beleidsdekkingsgraad	91,9	81,0

2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

		2021	2020
BATEN			
Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers)	(7)	25.971	25.980
Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds	(8)	3.336	6.723
Overige baten		3	-
		<u>29.310</u>	<u>32.703</u>
LASTEN			
Pensioenuitkeringen	(9)	294	147
Pensioenuitvoeringskosten	(10)	514	532
Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds	(11)		
Pensioenopbouw		25.518	22.728
Rentetoevoeging		-558	-227
Onttrekking voor pensioenuitkeringen		-291	-143
Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten		550	498
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten		-6.716	625
Wijziging marktrente		-6.850	14.387
Wijziging actuariële uitgangspunten		84	-192
Vrijgevallen kosten		-	-3
Overgedragen pensioenverplichtingen		-	-172
Overige wijzigingen		804	661
		<u>12.541</u>	<u>38.162</u>
Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds	(12)	6.175	-430
Herverzekeringen	(13)	409	237
Overige lasten	(14)	15	14
		<u>19.948</u>	<u>38.662</u>
Saldo van baten en lasten		<u>9.362</u>	<u>-5.959</u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

	2021	2020
Bestemming van het saldo van baten en lasten		
Mutatie algemene reserve	<u>9.362</u>	<u>-5.959</u>

3 KASSTROOMOVERZICHT

(x € 1.000)

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

	2021	2020
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premiebijdragen voor risico fonds	26.380	26.234
Ontvangen waardeoverdrachten voor risico fonds	1.830	343
Betaalde pensioenuitkeringen	-289	-151
Betaalde/ontvangen herverzekeringen	-408	-1.102
Betaalde waardeoverdrachten voor risico fonds	-8.013	-
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-460	-548
Overige baten en lasten	-11	-1
	19.029	24.775
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Ontvangen inzake verkopen beleggingen	30.680	13.823
Betaald inzake aankopen beleggingen	-50.164	-38.074
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	-3	47
Overige ontvangsten en uitgaven inzake beleggingen	25	-465
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-67	-39
	-19.529	-24.708
Mutatie liquide middelen	-500	67
Samenstelling geldmiddelen		
	2021	2020
Liquide middelen per 1 januari	3.942	3.875
Mutatie liquide middelen	-500	67
Liquide middelen per 31 december	3.442	3.942

4 ALGEMENE TOELICHTING

Wijziging grondslagen

Prognosetafel

Conform het beleid van de kring worden de meest recente CBS Bevolkingsprognose en CBS Maatwerktabellen (inkomensklasse-afhankelijke ervaringssterfte) gehanteerd. De kring hanteert in het boekjaar de CBS Bevolkingsprognose 2020-2070. Deze sterftekansen zijn gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van de kring door toepassing van de MWT617 ervaringssterfte. Per 31 december 2021 is de kring overgestapt naar de CBS Bevolkingsprognose 2021-2070. Dit heeft geleid tot een toename van de technische voorziening van € 15. Primo 2021 is de inkomensklasse voor individuele deelnemers gewijzigd (in verband met de leeftijd of de salarisgegevens). Het resultaat daarvan leidt tot een toename van de technische voorziening van € 69. De hiervoor benoemde impact van de nieuwe grondslagen zijn opgenomen in het verloop van de technische voorziening en wordt via de staat van baten en lasten als "Wijziging actuariële uitgangspunten" in het verslagjaar verantwoord.

ALGEMENE GRONDSLAGEN

De algemene grondslagen die van toepassing zijn op alle kringen en Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds zijn opgenomen in hoofdstuk 23 Grondslagen voor resultaat en waardebeoordeling binnen het onderdeel jaarrekening.

SPECIFIEKE GRONDSLAGEN

De specifieke grondslagen die van toepassing zijn op Kring DB Premie zijn hieronder opgenomen.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Technische voorzieningen voor risico fonds

Voorziening voor toekomstige administratie- en excassokosten

Voor toekomstige administratiekosten is de technische voorziening verhoogd met 2,3%. Jaarlijks wordt getoetst of het percentage nog toereikend is om de verwachte kosten te dekken.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten

Jaarlijks wordt 2,3% van de pensioenopbouw en de inkomende waardeoverdrachten toegevoegd aan de technische voorziening ten behoeve van de pensioenuitvoeringskosten. Daarnaast valt 2,3% van de uitkeringen, afkopen en uitgaande waardeoverdrachten vrij uit de technische voorziening ten behoeve van pensioenuitvoeringskosten (excassokosten).

5 TOELICHTING OP DE BALANS

(x € 1.000)

ACTIVA

1. Beleggingen voor risico fondsen

De kring belegt in modules en overlay fondsen. Het verloopoverzicht is opgesteld op module- en fondsenniveau, omdat de financiële stromen ook op module- en fondsenniveau verlopen.

Op basis van doorkijk op de modules en fondsen tot de onderliggende beleggingen bestaan de modules en fondsen ultimo boekjaar uit onderstaande beleggingscategorieën.

Verloopoverzicht op module en fondsenniveau 2021

	Stand per 1 januari 2021	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde mutaties	Stand per 31 december 2021
Module Rendement	29.956	7.764	-4.979	124	5.294	38.159
Module Rente	10.526	17.332	-6.971	14	-112	20.789
Module Inflatie	14.294	4.132	-2.477	97	3.756	19.802
Overlay Fondsen	14.503	20.936	-16.253	-	-5.533	13.653
Beleggingsdebiteuren	31	-	-	-31	-	-
Liquide Middelen	508	-	-	-229	-	279
Totaal	69.818	50.164	-30.680	-25	3.405	92.682

Verloopoverzicht op module en fondsenniveau 2020

	Stand per 1 januari 2020	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde- mutaties	Stand per 31 december 2020
Module Rendement	15.645	11.859	-	-	2.452	29.956
Module Rente	10.143	5.788	-5.660	-	255	10.526
Module Inflatie	7.240	6.883	-	-	171	14.294
Overlay Fondsen	5.285	13.544	-8.163	-	3.837	14.503
Beleggingsdebiteuren	10	-	-	21	-	31
Liquide Middelen	63	-	-	445	-	508
Totaal	38.386	38.074	-13.823	466	6.715	69.818

Belegde waarden per beleggingscategorie per 31 december 2021

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Module Rendement	-	27.601	10.396	-	162	38.159
Module Rente	-	-	20.742	-	47	20.789
Module Inflatie	9.109	-	5.373	-	5.320	19.802
Overlay Fondsen	-	-	-	13.653	-	13.653
Liquide Middelen	-	-	-	-	279	279
Stand per 31 december 2021	9.109	27.601	36.511	13.653	5.808	92.682

Belegde waarden per beleggingscategorie per 31 december 2020

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Module Rendement	-	21.628	8.328	-	-	29.956
Module Rente	-	-	10.526	-	-	10.526
Module Inflatie	6.134	-	3.807	-	4.353	14.294
Overlay Fondsen	-	-	-	14.503	-	14.503
Beleggingsdebiteuren	-	-	31	-	-	31
Liquide Middelen	-	-	-	-	508	508
Stand per 31 december 2020	6.134	21.628	22.692	14.503	4.861	69.818

Onder derivaten zijn de Overlay Fondsen opgenomen. Aangezien de kring niet de onderliggende belegging in zijn bezit heeft, maar alleen een deelneming in de Overlay Fondsen, is feitelijk de exposure van de kring naar een derivatenbelegging, ongeacht de onderliggende asset categorieën daarin.

De valutaderivaten zijn niet opgenomen onder derivaten. Deze zijn onderdeel van de beleggingscategorie van de pools waarvan zij deel uitmaken.

Reële waarde

Afgezien van de beleggingsvorderingen en -schulden zijn de beleggingen van het fonds gewaardeerd tegen reële waarde. Het is over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Via de modules Rendement, Inflatie en Rente en Overlay Fondsen wordt belegd in niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen, waarbij deze beleggingsfondsen beleggen in vastgoed, aandelen, vastrentende waarden, derivaten en overige beleggingen. Niet aan een beurs genoteerde beleggingsfondsen zijn gewaardeerd tegen de reële waarde die is bepaald op basis van de meest recente door het beleggingsfonds afgegeven intrinsieke waarde.

Vastgoedbeleggingen

De vastgoedbeleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie naar soort:		
Indirect vastgoed (participaties in beleggingsfondsen)	9.109	6.134

Aandelen

De aandelen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie naar soort:		
Aandelen beleggingsfondsen	27.601	21.628

Vastrentende waarden

De vastrentende waarden zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie naar soort:		
Vastrentende waarde beleggingsfondsen	32.474	22.661
Hypotheke	4.025	-
Reserve Repo's	12	-
Beleggingsdebiteuren	-	31
	36.511	22.692

Derivaten

De derivaten kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie naar soort:		
Overlay Fondsen	13.653	14.503

Overige beleggingen

De overige beleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie naar soort:		
Grondstoffen	5.125	4.353
Mix fondsen	404	-
Liquide middelen	279	508
	5.808	4.861

2. Vorderingen en overlopende activa

	31-12-2021	31-12-2020
Premiedebiteuren	639	1.139
Nog te factureren premies	-	35
Vordering op herverzekeraar inzake IBNR	2.436	2.166
Te vorderen claims herverzekeraar	2.281	1.325
Vorderingen en overlopende activa	-	6
Vordering inzake wettelijke kosten	13	46
	<u>5.369</u>	<u>4.717</u>

Bij de waardering van vorderingen wordt rekening gehouden met het risico van oninbaarheid door hiervoor een voorziening in aftrek te brengen op het saldo van de uitstaande vorderingen. Voor gelijksoortige posten met gelijksoortige risico's wordt gezamenlijk een schatting gemaakt van verliezen en risico's op balansdatum. Deze systematiek om de voorziening vast te stellen wordt gerekend tot de statische methode. Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

3. Overige activa

	31-12-2021	31-12-2020
Rabobank	<u>3.442</u>	<u>3.942</u>

Onder de liquide middelen worden opgenomen die kasmiddelen en tegoeden op bankrekeningen die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn. Bankrekeningen die beheerd worden door de vermogensbeheerder zijn onder de overige beleggingen opgenomen. Er zijn geen kredietfaciliteiten van toepassing.

PASSIVA

4. Stichtingskapitaal en reserves

	31-12-2021	31-12-2020
Algemene reserve	-3.071	-12.433

Mutatieoverzicht eigen vermogen

	Algemene reserve
Stand per 1 januari 2021	-12.433
Uit bestemming saldo van baten en lasten	9.362
Stand per 31 december 2021	-3.071
	Algemene reserve
Stand per 1 januari 2020	-6.474
Uit bestemming saldo van baten en lasten	-5.959
Stand per 31 december 2020	-12.433

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Solvabiliteit				
Pensioenvermogen	95.672	96,9	73.769	85,6
Af: technische voorzieningen	98.743	100,0	86.202	100,0
Eigen vermogen	-3.071	-3,1	-12.433	-14,4
Af: vereist eigen vermogen	18.297	18,5	14.977	17,4
Vrij vermogen	-21.368	-21,6	-27.410	-31,8
Minimaal vereist eigen vermogen	5.136	5,2	4.540	5,3
Actuele dekkingsgraad		96,9		85,6
Beleidsdekkingsgraad		91,9		81,0
Reële dekkingsgraad		73,3		65,5

Voor het bepalen van het vereist eigen vermogen (de solvabiliteitstoets) maakt het fonds gebruik van het standaardmodel. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van het fonds. De uitkomsten van de solvabiliteitstoets zijn opgenomen onder de paragraaf Risicobeheer.

De dekkingsgraad is als volgt berekend: (Totale activa -/- kortlopende schulden) / Technische voorzieningen * 100%.

De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraden van de afgelopen 12 maanden. De beleidsdekkingsgraad is bepalend voor de financiële positie van het fonds.

Als de beleidsdekkingsgraad lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad, bevindt het fonds zich in een situatie van dekkingstekort. Indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad, maar wel tenminste gelijk is aan de minimaal vereiste dekkingsgraad, bevindt het fonds zich in een situatie van reservetekort.

In de reële dekkingsgraad wordt de verwachte stijging van de prijzen meegenomen als pensioenverplichting. Een reële dekkingsgraad van 100% wil zeggen dat het fonds volledige toeslag kan verlenen op basis van de (verwachte) prijsinflatie conform een toekomstbestendig toeslagbeleid. Een toekomstbestendig toeslagbeleid houdt in:

1. Toeslag kan verleend worden vanaf een beleidsdekkingsgraad van 110%.
2. Toeslagverlening is alleen toegestaan als er voldoende vermogen is om deze toeslag naar verwachting ook in de toekomst te kunnen verlenen.

De solvabiliteit van het fonds is niet toereikend. Er is sprake van een reservetekort. De beleidsdekkingsgraad is ook lager dan de minimaal vereiste dekkingsgraad. Daardoor is er tevens een dekkingstekort.

Het verloop van de actuele dekkingsgraad is als volgt:

	2021	2020
	%	%
Dekkingsgraad per 1 januari	85,6	86,5
Premie	2,8	7,1
Uitkeringen	-0,1	-
Toeslagverlening	-	-
Verandering van de rentetermijnstructuur	7,4	-19,9
Rendement op beleggingen	4,5	14,5
Overige oorzaken	-2,0	-0,7
Kruiseffecten	-1,3	-1,9
Dekkingsgraad per 31 december	96,9	85,6

De overige oorzaken en kruiseffecten zijn zo groot door de voorgeschreven systematiek waarbij alle effecten gerelateerd worden aan de vermogenspositie primo boekjaar. Door de sterke groei van de kring geeft dit een vertroebeld beeld.

Herstelplan

Op basis van de actualisatie van het herstelplan die begin 2022 is uitgevoerd, blijkt dat de kring geen aanvullende maatregelen nodig heeft om binnen de gestelde termijn uit herstel te komen. Naar verwachting zal de beleidsdekkingsgraad eind 2030 hoger zijn dan de vereiste dekkingsgraad.

5. Technische voorzieningen voor risico fonds

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:		
Voorziening pensioenverplichtingen	98.743	86.202

Mutatieoverzicht technische voorzieningen

	2021	2020
Stand per 1 januari	86.202	48.040
Pensioenopbouw	25.518	22.728
Rentetoevoeging	-558	-227
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-291	-143
Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten	550	498
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-6.716	625
Wijziging marktrente	-6.850	14.387
Wijziging actuariële uitgangspunten	84	-192
Vrijgevallen kosten	-	-3
Overgedragen pensioenverplichtingen	-	-172
Overige wijzigingen	804	661
Stand per 31 december	98.743	86.202

Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:

	31-12-2021		31-12-2020	
	Aantal		Aantal	
Deelnemers	3.695	70.004	3.956	58.596
Gewezen deelnemers	2.021	21.405	2.229	21.560
Pensioentrekkenden	53	2.697	46	2.871
Schadereserve	-	2.201	-	617
IBNR	-	2.436	-	2.166
Nog te verdelen liquidatiesaldo collectieve waardeoverdracht Delta Lloyd	-	-	-	392
	5.769	98.743	6.231	86.202

Naar hun aard hebben de technische voorzieningen in het algemeen een langlopend karakter.

Korte beschrijving van de pensioenregeling

De pensioenregeling is een middelloonregeling.

Daarbinnen is een verzameling van pensioensoorten beschikbaar die complementair zijn aan elkaar zodat geen sprake is van dubbele dekkingen. Onderstaand worden de pensioensoorten en varianten weergegeven.

1. Ouderdomspensioen: verplicht af te nemen, op opbouwbasis
2. Partnerpensioen: verplicht af te nemen, onbepaalde partner, keuze: op risicobasis of opbouwbasis
3. Wezenpensioen: verplicht af te nemen, onbepaald kind, keuze: op risicobasis of opbouwbasis
4. ANW-hiaatpensioen: keuze: verplicht of vrijwillig af te nemen
5. Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid voor de premies van alle bovengenoemde vormen: verplicht af te nemen

De pensioenrichtleeftijd is 68 jaar.

Flexibilisering is mogelijk binnen de wettelijke grenzen en betreft:

- Vervroeging; de deelnemer kan in overleg met de werkgever verzoeken het pensioen eerder in te laten gaan. Dit kan vanaf 5 jaar voor de AOW-gerechtigde leeftijd.
- Uitstellen; de deelnemer kan verzoeken het pensioen later in te laten gaan als hij een actief dienstverband heeft. Dit kan tot 5 jaar na de AOW-gerechtigde leeftijd.
- Hoog-laag constructie; de deelnemer kan kiezen de eerste periode een hogere uitkering te ontvangen. Dit kan de eerste 5 jaar of de eerste 10 jaar betreffen. De verhouding tussen de hoge en de lage uitkering is 100:75.
- Uitrusten; de deelnemer kan het partnerpensioen op opbouwbasis uitrusten tegen een hoger ouderdompensioen. Ook kan de deelnemer zijn ouderdompensioen uitrusten tegen een (hoger) partnerpensioen. Hierbij mag het partnerpensioen niet meer bedragen dan 70% van het ouderdompensioen.
- Deeltijdpensioen; de deelnemer kan in overleg met de werkgever een gedeelte van het pensioen laten ingaan en voor het resterende deel een actief dienstverband op deeltijdbasis houden.

De werkgever maakt per pensioensoort (met uitzondering van premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid) een keuze, zoals hierboven weergegeven. Verder worden de regelingskenmerken (franchises en opbouwpercentages) vastgelegd alsmede de wijze van aanpassing van deze regelingskenmerken.

Toeslagverlening

De toeslagverlening op pensioenaanspraken en pensioenrechten is voorwaardelijk. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald. De toeslagverlening wordt uit beleggingsrendement gefinancierd.

Toeslagverlening vindt plaats volgens de methode van toekomstbestendige toeslagverlening. Dit betekent dat toeslagverlening mogelijk is bij een dekkingsgraad hoger dan 110%. Bij een dekkingsgraad tussen de 110% en de bovengrens behorende bij toekomstbestendige toeslagverlening vindt toeslagverlening naar rato plaats. Bij een dekkingsgraad boven de bovengrens vindt volledige toeslagverlening plaats.

In 2021 heeft het bestuur besloten om de pensioenen niet te verhogen per 1 januari 2022. Het resultaat op toeslagen is derhalve nihil.

6. Overige schulden en overlopende passiva

	31-12-2021	31-12-2020
Vooruitgefactureerde premies	2.153	2.280
Te betalen herverzekeringspremie's	3.469	2.242
Rekening courant Centraal Beheer APF	13	28
Rekening courant Kring Stabiliteit	-	6
Rekening courant Kring Koopkracht	-	3
Waardeoverdracht	123	130
Nog te betalen kosten	11	6
Crediteuren	52	-
Overige schulden	-	13
	<u>5.821</u>	<u>4.708</u>

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Risicobeheer en derivaten

Solvabiliteitsrisico

Het fonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het fonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de reële waarde van de pensioenverplichtingen.

Het belangrijkste risico voor het fonds is het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het fonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het fonds de premie voor de onderneming en deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele toeslag van opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

	31-12-2021	31-12-2020
Het saldo op FTK-grondslagen is als volgt:		
Technische voorzieningen	98.743	86.202
Buffers:		
S1 Renterisico	3.232	1.486
S2 Risico zakelijke waarden	12.500	10.805
S3 Valutarisico	3.578	3.338
S4 Grondstoffenrisico	2.048	1.771
S5 Kredietrisico	4.693	3.699
S6 Verzekeringstechnisch risico	4.391	3.899
S7 Liquiditeitsrisico	-	-
S8 Concentratierisico	-	-
S9 Operationeel risico	-	-
S10 Actief beheerrisico	2.585	2.235
Diversificatie effect	-14.730	-12.256
Totaal S (vereiste buffers)	18.297	14.977
Vereist vermogen (artikel 132 Pensioenwet)	117.040	101.179
Pensioenvermogen (totaal activa - schulden)	95.672	73.769
Saldo	-21.368	-27.410

Het fonds heeft ter afdekking van risico's derivatencontracten afgesloten. Hiermee is bij het bepalen van de vereiste buffers rekening gehouden. Bij de berekening van de buffers past het fonds het standaardmodel van DNB toe, waarbij uitgegaan wordt van het vereist vermogen in evenwichtssituatie, gebaseerd op de strategische asset mix.

Beleid en risicobeheer

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- beleggingsbeleid;
- premiebeleid;
- herverzekeringsbeleid;
- toeslagbeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruikgemaakt van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de belangrijkste (beleggings)risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van derivaten. Onderstaande uitwerking van de risico's is gebaseerd op de feitelijke standen per ultimo verslagjaar.

S1 Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarden van de vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen wijzigen als gevolg van veranderingen in de marktrente.

De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration is de (met de contante waarde van de kasstromen) gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren. De duration geeft aan hoeveel procent bij benadering de reële waarde verandert bij een parallelle verschuiving van de rentecurve met 1 procentpunt. Een hoge duration geeft een hoge gevoeligheid voor veranderingen in de rente weer.

	31-12-2021		31-12-2020	
	Balanswaarde	Duration	Balanswaarde	Duration
Vastrentende waarden (voor derivaten)	36.511	5,4	22.692	4,3
Totaal beleggingen (na derivaten)	92.682	11,9	69.818	15,7
Technische voorzieningen	98.743	30,8	86.202	31,0

Op balansdatum is de duration van de beleggingen aanzienlijk korter dan de duration van de verplichtingen. Er is daarom sprake van een zogenaamde "duration-mismatch". Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van de beleggingen minder snel daalt dan de waarde van de verplichtingen (bij toepassing van de reële marktrentestructuur), waardoor de dekkingsgraad stijgt. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt.

Het beleid van het fonds is gericht op het verkleinen van de "duration-mismatch". Dit wordt gerealiseerd door het kopen van meer langlopende obligaties in plaats van aandelen (aandelen hebben per definitie een duration van nul), binnen de portefeuille kortlopende obligaties vervangen door langlopende obligaties of door middel van renteswaps of swaptions. Bij een renteswap wordt een vaste lange rente geruild tegen een variabele korte rente. Het fonds ontvangt in dit geval een lange rente, vergelijkbaar met de kasstroom van een langlopende obligatie en betaalt daarvoor een variabele korte rente (bijvoorbeeld Euribor). Hierdoor wordt de "duration-mismatch" verkleind, maar het fonds wordt wel afhankelijk van de ontwikkeling van de korte rente die het fonds aan de tegenpartij betaalt. Bij het afsluiten van een swap kunnen dus mismatchrisico's worden afgedekt en worden nieuwe risico's geïntroduceerd die gepaard gaan met dit soort instrumenten (zoals liquiditeit, tegenpartij en juridisch risico).

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Resterende looptijd < 1 jaar	2.448	6,7	1.745	7,7
Resterende looptijd > 1 en < 5 jaar	11.356	31,1	6.641	29,3
Resterende looptijd > 5 jaar	22.707	62,2	14.306	63,0
	36.511	100,0	22.692	100,0

S2 Risico zakelijke waarden

Het risico zakelijke waarden of prijsrisico is het risico van waardeveranderingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij waardeveranderingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijsrisico wordt gemitigeerd door diversificatie.

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Specificatie vastgoedbeleggingen naar regio:				
Europa	4.240	46,5	1.280	20,8
Noord-Amerika	3.697	40,6	3.387	55,2
Azië-Pacific	928	10,2	1.218	19,9
Australazië	221	2,4	227	3,7
Emerging Markets	23	0,3	22	0,4
	9.109	100,0	6.134	100,0

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar sector:				
Financiële instellingen (w.o. banken en verzekeraars)	3.112	11,3	2.134	9,9
Energie	323	1,2	238	1,1
Industrie	3.592	13,0	2.764	12,8
Technologie	7.442	27,0	5.523	25,5
Gezondheidszorg	3.522	12,7	3.117	14,3
Telecommunicatie	2.040	7,4	1.445	6,7
Basismaterialen	1.294	4,7	986	4,6
Handel	4.347	15,8	4.044	18,7
Nutsbedrijven	122	0,4	514	2,4
Diversen	1.638	5,9	863	4,0
Beleggingsinstelling	169	0,6	-	-
	27.601	100,0	21.628	100,0

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar regio:				
Europa	5.810	21,1	4.165	19,3
Noord-Amerika	15.853	57,4	11.076	51,1
Azië-Pacific	1.717	6,2	1.730	8,0
Australazië	553	2,0	422	2,0
Emerging Markets	3.668	13,3	4.235	19,6
	27.601	100,0	21.628	100,0

S3 Valutarisico

Het valutarisico is het risico dat de waarde van een financieel instrument zal fluctueren als gevolg van veranderingen in valutawisselkoersen.

De vreemde valutapositie voor en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

	Positie voor afdekking	Valuta- derivaten	Nettopositie na afdekking 2021	Nettopositie na afdekking 2020
Euro	53.047	24.014	77.061	60.494
Amerikaanse Dollar	24.186	-19.232	4.954	86
Britse Pond	1.042	-951	91	72
Japanse Yen	1.674	-1.416	258	679
Hong Kong Dollar	1.537	-293	1.244	1.080
Canadese Dollar	1.136	-684	452	-52
Deense Kroon	450	-	450	338
Zwitserse Frank	735	-519	216	306
Zweedse Kroon	810	-291	519	563
Singapore Dollar	178	-163	15	122
Australische Dollar	644	-465	179	-165
Overige	6.964	-	6.964	6.295
	92.403	-	92.403	69.818

De valutaderivaten zijn onderdeel van de beleggingscategorie waarin deze ter afdekking van het valutarisico zijn opgenomen.

S4 Grondstoffenrisico

Het grondstoffenrisico is het risico van waardeveranderingen van beleggingen in grondstoffen of instrumenten die gevoelig zijn voor waardeveranderingen in grondstoffen (commodities).

Het grondstoffenrisico wordt bepaald aan de hand van een daling van de waarde van de beleggingen in grondstoffen met 35%. Ter afdekking van het grondstoffenrisico wordt door het fonds een buffer aangehouden.

S5 Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee "Over The Counter (OTC)"-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het fonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten, waardoor het fonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft ten opzichte van het fonds; het vragen van extra zekerheden zoals onderpand en dergelijke bij hypothecaire geldleningen en het uitlenen van effecten; het hanteren van prudente verstrekkingnormen bij hypothecaire geldleningen. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door het fonds alleen belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied. Met betrekking tot OTC-derivaten wordt door het fonds alleen gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten, zodat posities van het fonds adequaat worden afgedekt door onderpand. Er wordt gebruik gemaakt van dagelijkse waarderingen.

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar sector:				
Nederlandse overheidsinstellingen	1.483	4,1	661	2,9
Buitenlandse overheidsinstellingen	21.670	59,2	13.399	59,1
Financiële instellingen	7.648	21,0	4.224	18,6
Handel	1.536	4,2	1.242	5,5
Basismaterialen	294	0,8	298	1,3
Industrie	802	2,2	659	2,9
Olie en gas	657	1,8	599	2,6
Nutsbedrijven	301	0,8	181	0,8
Technologie	236	0,7	210	0,9
Gezondheidszorg	435	1,2	383	1,7
Telecommunicatie	442	1,2	248	1,1
Andere instellingen	1.007	2,8	588	2,6
	36.511	100,0	22.692	100,0

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar regio:				
Mature markets	29.579	81,0	17.269	76,1
Emerging markets	6.932	19,0	5.423	23,9
	36.511	100,0	22.692	100,0

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille kan het volgende overzicht worden gegeven:

	31-12-2021		31-12-2020	
		In %		In %
AAA	10.496	28,5	5.465	24,1
AA	10.074	27,6	6.103	26,9
A	3.442	9,4	1.519	6,7
BBB	5.749	15,8	3.833	16,9
BB	2.866	7,9	2.114	9,3
B	1.847	5,1	1.627	7,2
CCC	736	2,0	567	2,5
CC	17	0,1	31	0,1
C	2	-	2	-
D	24	0,1	26	0,1
Geen rating	1.258	3,5	1.405	6,2
	<u>36.511</u>	<u>100,0</u>	<u>22.692</u>	<u>100,0</u>

S6 Verzekeringstechnisch risico

Langlevenrisico

Het langlevenrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de technische voorziening. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting.

Door toepassing van CBS Bevolkingsprognose 2021-2070 met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevenrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

Overlijdensrisico

Het overlijdensrisico betekent dat het fonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor door het fonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen. Het fonds heeft het overlijdensrisico herverzekerd.

Arbeidsongeschiktheidsrisico

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen (indien van toepassing). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien. Het fonds heeft het arbeidsongeschiktheidsrisico herverzekerd.

S7 Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen. Hierdoor kan het fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen voldoen. Waar de overige risicocomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico wordt beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Er wordt eveneens rekening gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies. Betreffende het liquiditeitsrisico wordt vermeld dat het fonds in haar beleggingsportefeuille over voldoende obligaties beschikt die onmiddellijk zonder waardeverlies verkocht kunnen worden gemaakt om eventuele onvoorziene uitstroom van geldmiddelen te financieren. Op basis hiervan heeft het bestuur besloten geen buffer voor liquiditeitsrisico aan te houden.

S8 Concentratierisico

Als een kring een gediversifieerde beleggingsportefeuille aanhoudt, mag de gevoeligheid van het eigen vermogen voor concentratierisico in het DNB-standaardmodel gelijk worden gesteld aan 0%. Omdat bij de kring sprake is van een gediversifieerde beleggingsportefeuille heeft het bestuur besloten geen buffer voor concentratierisico aan te houden.

S9 Operationeel risico

Het operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het fonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur. Aangezien hiermee sprake is van adequate beheersing houdt het fonds hiervoor geen buffer aan.

Systeemrisico

Het systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het fonds niet beheersbaar.

S10 Actief beheerrisico

Het actief beheerrisico heeft betrekking op de ruimte om bij de uitvoering van het beleggingsbeleid af te wijken van de strategisch nageleefde portefeuille. De mate van actief beheer is bepaald aan de hand van de tracking error ten opzichte van de voor de portefeuille vastgestelde benchmark.

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Nieuwe (gewijzigde) UFR-methodiek geldend vanaf 1 januari 2021

Vanaf 2021 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur gebaseerd op een nieuwe UFR (ultimate forward rate). De nieuwe UFR parameters worden vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen ingevoerd. Met de stapsgewijze invoering zullen de nieuwe UFR parameters begin 2024 volledig zijn ingevoerd. DNB zal de rentetermijnstructuur in de periode tot 1 januari 2024 baseren op een gewogen gemiddelde van de rentetermijnstructuur op basis van de tot 1 januari 2021 gehanteerde UFR parameters en de nieuwe vanaf 1 januari 2021 gehanteerde UFR-parameters, waarbij de gewichten jaarlijks op 1 januari met gelijke stappen aangepast worden. Deze stapsgewijze invoering zorgt ervoor dat het effect van de nieuwe UFR-methode op de dekkingsgraden van pensioenfondsen zich geleidelijk in de tijd materialiseert.

De technische voorziening voor risico fonds ultimo 2021 is gebaseerd op de per 31 december 2021 door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur voor pensioenfondsen, rekening houdend met de stapsgewijze invoering van de nieuwe UFR parameters. Als de technische voorziening voor risico fonds ultimo 2021 reeds volledig gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn in 2024 dan zou de technische voorziening voor risico fonds € 105.645 bedragen.

6 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

7. Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers)

	2021	2020
Premiebijdragen basisregeling	24.815	24.859
Premiebijdragen excedentregeling	1.156	1.121
	<u>25.971</u>	<u>25.980</u>

De kostendeekkende, gedempte kostendeekkende en feitelijke premie volgens artikel 130 van de Pensioenwet zijn als volgt:

	2021	2020
Kostendeekkende premie	31.922	29.270
Gedempte kostendeekkende premie	17.325	15.417
Feitelijke premie	25.971	25.980

De kostendeekkende premie is gebaseerd op de marktrente (nominale rentetermijnstructuur van 31 december 2020 gepubliceerd door DNB). Het bestuur heeft de gedempte premie vastgesteld op het verwacht rendement. De feitelijke premie is in 2021 hoger dan de gedempte premie.

De samenstelling van de kostendeekkende premie is als volgt:

	2021	2020
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	26.758	23.891
Opslag voor uitvoeringskosten	508	529
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	4.656	4.850
	<u>31.922</u>	<u>29.270</u>

De samenstelling van de gedempte kostendeekkende premie is als volgt:

	2021	2020
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	10.613	9.330
Opslag voor uitvoeringskosten	508	529
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	1.847	1.894
Toeslagen	4.357	3.664
	<u>17.325</u>	<u>15.417</u>

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

	2021	2020
Actuarieel benodigde koopsom	12.939	11.240
Risicokoopsom overlijden	893	842
Risicokoopsom premievrijstelling	1.138	912
Opslag voor uitvoeringskosten	508	529
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	1.847	1.894
Beschikbaar voor vorming algemene middelen	8.646	10.563
	<u>25.971</u>	<u>25.980</u>

Van de opslag voor uitvoeringskosten is € 13 ten behoeve van wettelijke kosten.

8. Beleggingsresultaten voor risico pensioenfondsen

2021	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Module Rendement	-	5.294	-	5.294
Module Rente	-	-111	-	-111
Module Inflatie	-	3.756	-	3.756
Overlay Fondsen	-	-5.533	-	-5.533
Overige beleggingen	-3	-	-	-3
Kosten vermogensbeheer	-	-	-67	-67
	<u>-3</u>	<u>3.406</u>	<u>-67</u>	<u>3.336</u>
2020	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Module Rendement	-	2.452	-	2.452
Module Rente	42	255	-	297
Module Inflatie	-	171	-	171
Overlay Fondsen	-	3.837	-	3.837
Overige beleggingen	5	-	-	5
Kosten vermogensbeheer	-	-	-39	-39
	<u>47</u>	<u>6.715</u>	<u>-39</u>	<u>6.723</u>

Het aandeel van het fonds in de beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van beleggingsfondsen zijn gebracht is onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen € 200 (2020: € 128).

De transactiekosten zijn de kosten die gemaakt worden om de effectentransactie tot stand te brengen en uit te voeren. Deze zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen over € 123 (2020: € 144).

9. Pensioenuitkeringen

	2021	2020
Ouderdomspensioen	20	6
Partnerpensioen	78	75
Wezenpensioen	6	5
Afkopen	190	61
	<u>294</u>	<u>147</u>

10. Pensioenuitvoeringskosten

	2021	2020
Administratiekosten verrichtingen	471	475
Administratiekosten	8	5
Governance kosten	32	22
Bijdrage wettelijke wijzigingen	-8	28
Vergoeding kapitaalverstrekking Achmea	8	5
Contributies en bijdragen	3	-
Interest premiedebiteuren	-	-3
	<u>514</u>	<u>532</u>

De bijdrage wettelijke wijzigingen bestaat uit de wettelijke kosten 2021 (€ 13) en de eindafrekening van de wettelijke kosten over 2019 en 2020 (- € 21). De eindafrekening van de wettelijke kosten 2019 en 2020 is tevens in de premiebijdragen van 2021 verwerkt.

11. Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

	2021	2020
Pensioenopbouw	25.518	22.728
Rentetoevoeging	-558	-227
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-291	-143
Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten	550	498
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-6.716	625
Wijziging marktrente	-6.850	14.387
Wijziging actuariële uitgangspunten	84	-192
Vrijgevallen kosten	-	-3
Overgedragen pensioenverplichtingen	-	-172
Overige wijzigingen	804	661
	<u>12.541</u>	<u>38.162</u>

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

Rentetoevoeging

De voorziening pensioenverplichtingen is in het boekjaar opgerent met -0,533% (2020: -0,324%). Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2020.

Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten

Verwachte toekomstige pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de verwachte uitvoeringskosten in de verslagperiode.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de actuele waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt hieronder verantwoord.

Wijziging actuariële uitgangspunten

Per 31 december 2021 is de kring overgestapt naar de CBS Bevolkingsprognose 2021-2070.

Dit heeft geleid tot een toename van de technische voorziening van € 15. Primo 2021 is de inkomensklasse voor individuele deelnemers gewijzigd (in verband met de leeftijd of de salarisgegevens). Het resultaat daarvan leidt tot een toename van de technische voorziening van € 69. Het totale resultaat is reeds opgenomen in de technische voorziening per 31 december 2021 en bedraagt € 84 negatief.

Overige wijzigingen

	2021	2020
Resultaat op kanssystemen:		
Resultaat op sterfte	8	354
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	788	312
Resultaat op mutaties	8	-5
	<u>804</u>	<u>661</u>

Het resultaat op sterfte wordt veroorzaakt door een positief resultaat op kortleven van € 126 (2020 € 310 negatief) en een negatief resultaat op langlevens van € 134 (2020 € 44 negatief).

Het resultaat op arbeidsongeschiktheid vloeit voort uit in het boekjaar opgetreden arbeidsongeschiktheidsschades en alsgevolg hiervan toename van de schadereserve en IBNR ten opzichte van de risicokoopsom arbeidsongeschiktheid.

12. Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds

	2021	2020
Inkomende waardeoverdrachten	-1.932	-643
Uitgaande waardeoverdrachten collectief	5.289	-
Uitgaande waardeoverdrachten	2.818	213
	<u>6.175</u>	<u>-430</u>

Op 1 juni heeft er een uitgaande collectie waardeoverdracht plaatsgevonden van de werkgever ATM naar kring Koopkracht van € 5.289.

	2021	2020
Wijziging technische voorziening inzake overdracht van rechten:		
- toevoeging aan de technische voorzieningen	1.843	567
- onttrekking aan de technische voorzieningen	-8.559	-172
	<u>-6.716</u>	<u>395</u>

Het resultaat op de waardeoverdrachten is als volgt:

- overgenomen pensioenverplichting
- overgedragen pensioenverplichting

2021	2020
89	76
452	-41
541	35

13. Herverzekeringen

	2021	2020
Herverzekeringspremies overlijden	1.056	1.006
Herverzekeringspremies arbeidsongeschiktheid	1.347	1.089
Totaal premies	2.403	2.095
Claims met betrekking tot premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid	-1.724	-487
Claims met betrekking tot herverzekerd nabestaandenpensioen	-	-433
Mutatie IBNR schades toekomstige arbeidsongeschiktheid	-270	-938
Totaal uitkeringen	-1.994	-1.858
	409	237

14. Overige lasten

	2021	2020
Bankrente handelsbanken	15	14

27. Kring DB Stabiliteit

Financiële verantwoording

1 BALANS PER 31 DECEMBER

(na voorgestelde bestemming van het saldo van baten en lasten)

(x € 1.000)

		2021	2020
ACTIVA			
Beleggingen voor risico fonds	(1)	29.483	20.677
Vorderingen en overlopende activa	(2)	1.563	1.071
Overige activa	(3)	1.847	2.020
		<u>32.893</u>	<u>23.768</u>

PASSIVA

Stichtingskapitaal en reserves	(4)	-4.334	-2.495
Technische voorzieningen voor risico fonds	(5)	34.737	24.356
Overige schulden en overlopende passiva	(6)	2.490	1.907
		<u>32.893</u>	<u>23.768</u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

	2021	2020
Dekkingsgraad op basis van FTK (in %)		
Actuele dekkingsgraad	87,5	89,8
Beleidsdekkingsgraad	86,1	89,4

2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

	2021	2020
BATEN		
Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers) (7)	10.732	11.976
Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds (8)	-1.567	2.097
	<u>9.165</u>	<u>14.073</u>
LASTEN		
Pensioenuitkeringen (9)	47	37
Pensioenuitvoeringskosten (10)	215	218
Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds (11)		
Pensioenopbouw	12.479	11.333
Rentetoevoeging	-193	-64
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-49	-35
Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten	274	248
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	59	806
Wijziging marktrente	-2.525	3.968
Wijziging actuariële uitgangspunten	30	-62
Overige wijzigingen	306	86
	<u>10.381</u>	<u>16.280</u>
Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds (12)	-58	-809
Herverzekeringen (13)	414	564
Overige lasten (14)	5	2
	<u>11.004</u>	<u>16.292</u>
Saldo van baten en lasten	<u><u>-1.839</u></u>	<u><u>-2.219</u></u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

	2021	2020
Bestemming van het saldo van baten en lasten		
Mutatie algemene reserve	<u><u>-1.839</u></u>	<u><u>-2.219</u></u>

3 KASSTROOMOVERZICHT

(x € 1.000)

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

	2021	2020
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premiebijdragen voor risico fonds	10.754	12.595
Ontvangen waardeoverdrachten voor risico fonds	791	781
Betaalde pensioenuitkeringen	-58	-26
Betaalde/ontvangen herverzekeringen	-455	-630
Betaalde waardeoverdrachten voor risico fonds	-647	-36
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-181	-236
Overige baten en lasten	-5	-2
	<u>10.199</u>	<u>12.446</u>
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Ontvangen inzake verkopen beleggingen	15.434	6.129
Betaald inzake aankopen beleggingen	-25.751	-16.863
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	-1	11
Overige ontvangsten en uitgaven inzake beleggingen	-27	-49
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-27	-10
	<u>-10.372</u>	<u>-10.782</u>
Mutatie liquide middelen	<u><u>-173</u></u>	<u><u>1.664</u></u>
Samenstelling geldmiddelen		
	2021	2020
Liquide middelen per 1 januari	2.020	356
Mutatie liquide middelen	-173	1.664
Liquide middelen per 31 december	<u><u>1.847</u></u>	<u><u>2.020</u></u>

4 ALGEMENE TOELICHTING

Wijziging grondslagen

Prognosetafel

Conform het beleid van de kring worden de meest recente CBS Bevolkingsprognose en CBS Maatwerktabellen (inkomensklasse-afhankelijke ervaringssterfte) gehanteerd. De kring hanteert in het boekjaar de CBS Bevolkingsprognose 2020-2070. Deze sterftekansen zijn gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van de kring door toepassing van de MWT617 ervaringssterfte. Per 31 december 2021 is de kring overgestapt naar de CBS Bevolkingsprognose 2021-2070. Dit heeft geleid tot een toename van de technische voorziening van €8. Primo 2020 is de inkomensklasse voor individuele deelnemers gewijzigd (in verband met de leeftijd of de salarisgegevens). Het resultaat daarvan bedraagt €22 negatief. Het totale resultaat uit hoofde van wijziging van actuariële grondslagen bedraagt €30 negatief. De hiervoor benoemde impact als gevolg van de nieuwe grondslagen zijn opgenomen in het verloop van de technische voorzieningen en worden via de staat van baten en lasten als "Wijziging actuariële uitgangspunten" in het verslagjaar verantwoord.

ALGEMENE GRONDSLAGEN

De algemene grondslagen die van toepassing zijn op alle kringen en Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds zijn opgenomen in hoofdstuk 23 Grondslagen voor resultaat en waardebeoordeling binnen het onderdeel jaarrekening.

SPECIFIEKE GRONDSLAGEN

De specifieke grondslagen die van toepassing zijn op Kring DB Stabiliteit zijn hieronder opgenomen.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Technische voorzieningen voor risico fonds

Voorziening voor toekomstige administratie- en excassokosten

Voor toekomstige administratiekosten is de technische voorziening verhoogd met 2,3%. Jaarlijks wordt getoetst of het percentage nog toereikend is om de verwachte kosten te dekken.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten

Jaarlijks wordt 2,3% van de pensioenopbouw en de inkomende waardeoverdrachten toegevoegd aan de technische voorziening ten behoeve van de pensioenuitvoeringskosten. Daarnaast valt 2,3% van de uitkeringen, afkopen en uitgaande waardeoverdrachten vrij uit de technische voorziening ten behoeve van pensioenuitvoeringskosten.

5 TOELICHTING OP DE BALANS

(x € 1.000)

ACTIVA

1. Beleggingen voor risico fonds

De kring belegt in modules en overlay fondsen. Het verloopoverzicht is opgesteld op module en fondseniveau, omdat de financiële stromen ook op module- en fondseniveau verlopen.

Verloopoverzicht op module en fondseniveau 2021

	Stand per 1 januari 2021	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde mutaties	Stand per 31 december 2021
Module Rendement	5.741	2.103	-1.120	24	1.017	7.765
Module Rente	3.937	8.246	-4.450	13	-19	7.727
Module Inflatie	3.346	1.263	-710	23	877	4.799
Overlay Fondsen	7.586	14.139	-9.154	-	-3.413	9.158
Beleggingsdebiteuren	12	-	-	-12	-	-
Liquide middelen	55	-	-	-21	-	34
Totaal	20.677	25.751	-15.434	27	-1.538	29.483

Verloopoverzicht op module en fondseniveau 2020

	Stand per 1 januari 2020	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde- mutaties	Stand per 31 december 2020
Module Rendement	1.984	3.247	-	-	510	5.741
Module Rente	3.179	4.270	-3.574	-	62	3.937
Module Inflatie	1.103	2.108	-	-	135	3.346
Overlay Fondsen	1.514	7.238	-2.555	-	1.389	7.586
Beleggingsdebiteuren	3	-	-	9	-	12
Liquide middelen	15	-	-	40	-	55
Totaal	7.798	16.863	-6.129	49	2.096	20.677

Op basis van doorkijk op de modules en fondsen tot de onderliggende beleggingen bestaan de modules en fondsen ultimo boekjaar uit onderstaande beleggingscategorieën.

Belegde waarden per beleggingscategorie per 31 december 2021

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Module Rendement	-	5.616	2.116	-	33	7.765
Module Rente	-	-	7.709	-	18	7.727
Module Inflatie	2.207	-	1.302	-	1.290	4.799
Overlay Fondsen	-	-	-	9.158	-	9.158
Liquide middelen	-	-	-	-	34	34
Stand per 31 december 2021	2.207	5.616	11.127	9.158	1.375	29.483

Belegde waarden per beleggingscategorie per 31 december 2020

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Module Rendement	-	4.145	1.596	-	-	5.741
Module Rente	-	-	3.937	-	-	3.937
Module Inflatie	1.436	-	891	-	1.019	3.346
Overlay Fondsen	-	-	-	7.586	-	7.586
Beleggingsdebiteuren	-	-	12	-	-	12
Liquide middelen	-	-	-	-	55	55
Stand per 31 december 2020	1.436	4.145	6.436	7.586	1.074	20.677

Onder derivaten zijn de Overlay Fondsen opgenomen. Aangezien de kring niet de onderliggende belegging in zijn bezit heeft, maar alleen een deelneming in de Overlay Fondsen, is feitelijk de exposure van de kring naar een derivatenbelegging, ongeacht de onderliggende asset categorieën daarin.

De valutaderivaten zijn niet opgenomen onder derivaten. Deze zijn onderdeel van de beleggingscategorie van de pools waarvan zij deel uitmaken.

Reële waarde

Afgezien van de beleggingsvorderingen en -schulden zijn de beleggingen van het fonds gewaardeerd tegen reële waarde. Het is over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Via de modules Rendement, Inflatie en Rente en Overlay Fondsen wordt belegd in niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen, waarbij deze beleggingsfondsen beleggen in vastgoed, aandelen, vastrentende waarden, derivaten en overige beleggingen. Niet aan een beurs genoteerde beleggingsfondsen zijn gewaardeerd tegen de reële waarde die is bepaald op basis van de meest recente door het beleggingsfonds afgegeven intrinsieke waarde.

Vastgoedbeleggingen

De vastgoedbeleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie naar soort:		
Indirect vastgoed (participaties in beleggingsfondsen)	2.207	1.436

Aandelen

De aandelen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie naar soort:		
Aandelenbeleggingsfondsen	5.616	4.145

Vastrentende waarden

De vastrentende waarden zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie naar soort:		
Vastrentende waarden beleggingsfondsen	9.627	5.505
Hypotheke	1.496	919
Reverse repo's	4	-
Beleggingsdebiteuren	-	12
	11.127	6.436

Derivaten

De derivaten kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie naar soort:		
Overlay Fondsen	9.158	7.586

Overige beleggingen

De overige beleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie naar soort:		
Grondstoffen	1.243	1.019
Mix fondsen	98	-
Liquide middelen	34	55
	1.375	1.074

2. Vorderingen en overlopende activa

	31-12-2021	31-12-2020
Premiedebiteuren	67	56
Voorziening dubieuze debiteuren	-	-4
Te vorderen claims herverzekeraar	425	180
Nog te factureren premies	13	21
Vordering op herverzekeraar inzake IBNR	1.058	688
Rekening courant Kring Premie	-	6
Overige vorderingen	-	124
	<u>1.563</u>	<u>1.071</u>

Bij de waardering van vorderingen wordt rekening gehouden met het risico van oninbaarheid door hiervoor een voorziening in aftrek te brengen op het saldo van de uitstaande vorderingen. Voor gelijksoortige posten met gelijksoortige risico's wordt gezamenlijk een schatting gemaakt van verliezen en risico's op balansdatum. Deze systematiek om de voorziening vast te stellen wordt gerekend tot de statische methode.

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

3. Overige activa

	31-12-2021	31-12-2020
Liquide middelen	<u>1.847</u>	<u>2.020</u>

Onder de liquide middelen zijn opgenomen kasmiddelen en banktegoeden die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn. Bankrekeningen die beheerd worden door de vermogensbeheerder zijn onder de overige beleggingen opgenomen.

Er zijn geen kredietfaciliteiten van toepassing.

PASSIVA

4. Reserves

	31-12-2021	31-12-2020
Algemene reserve	-4.334	-2.495

Mutatieoverzicht eigen vermogen

	Algemene reserve
Stand per 1 januari 2021	-2.495
Uit bestemming saldo van baten en lasten	-1.839
Stand per 31 december 2021	-4.334
	Algemene reserve
Stand per 1 januari 2020	-276
Uit bestemming saldo van baten en lasten	-2.219
Stand per 31 december 2020	-2.495

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Solvabiliteit				
Pensioenvermogen	30.403	87,5	21.861	89,8
Af: technische voorzieningen	34.737	100,0	24.356	100,0
Eigen vermogen	-4.334	-12,5	-2.495	-10,2
Af: vereist eigen vermogen	4.281	12,3	2.818	11,6
Vrij vermogen	-8.615	-24,8	-5.313	-21,8
Minimaal vereist eigen vermogen	1.796	5,2	1.275	5,2
Actuele dekkingsgraad		87,5		89,8
Beleidsdekkingsgraad		86,1		89,4
Reële dekkingsgraad		68,6		72,3

Voor het bepalen van het vereist eigen vermogen (de solvabiliteitstoets) maakt het fonds gebruik van het standaardmodel van DNB. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van het fonds. De uitkomsten van de solvabiliteitstoets zijn opgenomen onder toelichting "Risicobeheer en derivaten".

De actuele dekkingsgraad is als volgt berekend: (Totale activa -/- kortlopende schulden) / Technische voorzieningen * 100%.

De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraden van de afgelopen 12 maanden. De beleidsdekkingsgraad is bepalend voor de financiële positie van het fonds.

Als de beleidsdekkingsgraad lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad, dan bevindt het fonds zich in een situatie van dekkingstekort. Als de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad, maar wel tenminste gelijk is aan de minimaal vereiste dekkingsgraad, dan bevindt het fonds zich in een situatie van reservetekort.

In de reële dekkingsgraad wordt de verwachte stijging van de prijzen meegenomen als pensioenverplichting. Een reële dekkingsgraad van 100% wil zeggen dat de kring volledige toeslag kan verlenen op basis van de (verwachte) prijsinflatie conform een toekomstbestendig toeslagbeleid. Een toekomstbestendig toeslagbeleid houdt in:

1. Toeslag kan verleend worden vanaf een beleidsdekkingsgraad van 110%.
2. Toeslagverlening is alleen toegestaan als er voldoende vermogen is om deze toeslag naar verwachting ook in de toekomst te kunnen verlenen.

De solvabiliteit van het fonds is niet toereikend. Er is sprake van een dekkingstekort.

Het verloop van de actuele dekkingsgraad is als volgt:

	2021	2020
	%	%
Dekkingsgraad per 1 januari	89,8	96,6
Premie	-3,4	0,7
Uitkeringen	-	-
Toeslagverlening	-	-
Verandering van de rentetermijnstructuur	10,4	-31,8
Rendement op beleggingen	-5,8	26,9
Overige oorzaken	-1,5	-1,6
Kruisefect	-2,0	-1,0
Dekkingsgraad per 31 december	87,5	89,8

Herstelplan

Op basis van het FTK moet een pensioenfonds een herstelplan opstellen indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad.

Op basis van de actualisatie van het herstelplan blijkt dat het fonds geen aanvullende maatregelen nodig heeft om binnen de gestelde termijn uit herstel te komen. Naar verwachting zal de beleidsdekkingsgraad eind 2030 hoger zijn dan de vereiste dekkingsgraad.

5. Technische voorzieningen voor risico fonds

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:		
Voorziening pensioenverplichtingen	34.737	24.356

Mutatieoverzicht technische voorzieningen

	2021	2020
Stand per 1 januari	24.356	8.076
Pensioenopbouw	12.479	11.333
Rentetoevoeging	-193	-64
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-49	-35
Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten	274	248
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	59	806
Wijziging marktrente	-2.525	3.968
Wijziging actuariële uitgangspunten	30	-62
Overige wijzigingen	306	86
Stand per 31 december	34.737	24.356

Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:

	31-12-2021		31-12-2020	
	Aantal		Aantal	
Deelnemers	1.430	28.055	1.566	21.740
Gewezen deelnemers	416	4.557	275	1.654
Pensioentrekkenden	17	661	7	268
Schadereserve	-	406	-	6
IBNR	-	1.058	-	688
	1.863	34.737	1.848	24.356

Naar hun aard hebben de technische voorzieningen in het algemeen een langlopend karakter.

* De additionele reservering betreft mutaties die na het sluiten van de administratie zijn verwerkt.

Korte beschrijving van de pensioenregeling

De pensioenregeling is een middelloonregeling.

Daarbinnen is een verzameling van pensioensoorten beschikbaar die complementair zijn aan elkaar zodat geen sprake is van dubbele dekkingen. Onderstaand worden de pensioensoorten en varianten weergegeven.

1. Ouderdomspensioen: verplicht af te nemen, op opbouwbasis
2. Partnerpensioen: verplicht af te nemen, onbepaalde partner, keuze: op risicobasis of opbouwbasis
3. Wezenpensioen: verplicht af te nemen, onbepaald kind, keuze: op risicobasis of opbouwbasis
4. ANW-hiaatpensioen: keuze: verplicht of vrijwillig af te nemen
5. Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid voor de premies van alle bovengenoemde vormen: verplicht af te nemen

De pensioenrichtleeftijd is 68 jaar.

Flexibilisering is mogelijk binnen de wettelijke grenzen en betreft:

- Vervroeging; de deelnemer kan in overleg met de werkgever verzoeken het pensioen eerder in te laten gaan. Dit kan vanaf 5 jaar voor de AOW-gerechtigde leeftijd.
- Uitstellen; de deelnemer kan verzoeken het pensioen later in te laten gaan als hij een actief dienstverband heeft. Dit kan tot 5 jaar na de AOW-gerechtigde leeftijd.
- Hoog-laag constructie; de deelnemer kan kiezen de eerste periode een hogere uitkering te ontvangen. Dit kan de eerste 5 jaar of de eerste 10 jaar betreffen. De verhouding tussen de hoge en de lage uitkering is 100:75.
- Uitrusten; de deelnemer kan het partnerpensioen op opbouwbasis uitrusten tegen een hoger ouderdompensioen. Ook kan de deelnemer zijn ouderdompensioen uitrusten tegen een (hoger) partnerpensioen. Hierbij mag het partnerpensioen niet meer bedragen dan 70% van het ouderdompensioen.
- Deeltijdpensioen; de deelnemer kan in overleg met de werkgever een gedeelte van het pensioen laten ingaan en voor het resterende deel een actief dienstverband op deeltijdbasis houden.

De Werkgever maakt per pensioensoort (met uitzondering van premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid) een keuze, zoals hierboven weergegeven. Verder worden de regelingskenmerken (franchises en opbouwpercentages) vastgelegd alsmede de wijze van aanpassing van deze regelingskenmerken.

Toeslagverlening

De toeslagverlening op pensioenaanspraken en pensioenrechten is voorwaardelijk. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald. De toeslagverlening wordt uit beleggingsrendement gefinancierd.

Toeslagverlening vindt plaats volgens de methode van toekomstbestendige toeslagverlening. Dit betekent dat toeslagverlening mogelijk is bij een dekkingsgraad hoger dan 110%. Bij een dekkingsgraad tussen de 110% en de bovengrens behorende bij toekomstbestendige toeslagverlening vindt toeslagverlening naar rato plaats. Bij een dekkingsgraad boven de bovengrens vindt volledige toeslagverlening plaats.

In 2021 is besloten om per 1 januari 2022 geen toeslag te verlenen.

6. Overige schulden en overlopende passiva

	31-12-2021	31-12-2020
Vooruitgefactureerde premies	1.013	1.026
Te verrekenen herverzekeringspremies	1.404	830
Rekening courant Kring Centraal Beheer APF	13	17
Te betalen overige kosten	6	1
Uitkeringen	-	11
Waardeoverdracht	21	22
Overige schulden	33	-
	<u>2.490</u>	<u>1.907</u>

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Risicobeheer en derivaten

Solvabiliteitsrisico

Het fonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het fonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de reële waarde van de pensioenverplichtingen.

Het belangrijkste risico voor het fonds is het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het fonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het fonds de premie voor de onderneming en deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele toeslag van opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

	31-12-2021	31-12-2020
Het saldo op FTK-grondslagen is als volgt:		
Technische voorzieningen	34.737	24.356
Buffers:		
S1 Renterisico	600	146
S2 Risico zakelijke waarden	2.708	1.887
S3 Valutarisico	753	568
S4 Grondstoffenrisico	512	357
S5 Kredietrisico	1.299	834
S6 Verzekeringstechnisch risico	1.545	1.086
S7 Liquiditeitsrisico	-	-
S8 Concentratierisico	-	-
S9 Operationeel risico	-	-
S10 Actief beheerrisico	539	375
Diversificatie effect	-3.675	-2.435
Totaal S (vereiste buffers)	4.281	2.818
Vereist vermogen (artikel 132 Pensioenwet)	39.018	27.174
Pensioenvermogen (totaal activa - schulden)	30.403	21.861
Saldo	-8.615	-5.313

Het fonds heeft ter afdekking van risico's derivatencontracten afgesloten. Hiermee is bij het bepalen van de vereiste buffers rekening gehouden. Bij de berekening van de buffers past het fonds het standaardmodel van DNB toe, waarbij uitgegaan wordt van het vereist vermogen in evenwichtssituatie, gebaseerd op de strategische asset mix.

Beleid en risicobeheer

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- beleggingsbeleid;
- premiebeleid;
- herverzekeringsbeleid;
- toeslagbeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruikgemaakt van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de belangrijkste (beleggings)risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van derivaten. Onderstaande uitwerking van de risico's is gebaseerd op de feitelijke standen per ultimo verslagjaar.

S1 Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarden van de vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen wijzigen als gevolg van veranderingen in de marktrente.

De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration is de (met de contante waarde van de kasstromen) gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren. De duration geeft aan hoeveel procent bij benadering de reële waarde verandert bij een parallelle verschuiving van de rentecurve met 1 procentpunt. Een hoge duration geeft een hoge gevoeligheid voor veranderingen in de rente weer.

	31-12-2021		31-12-2020	
	Balanswaarde	Duration	Balanswaarde	Duration
Vastrentende waarden (voor derivaten)	11.127	4,5	6.436	3,6
Totaal beleggingen (na derivaten)	29.483	22,0	20.677	25,9
Technische voorzieningen	34.737	30,0	24.356	29,9

Op balansdatum is de duration van de beleggingen aanzienlijk korter dan de duration van de verplichtingen. Er is daarom sprake van een zogenaamde "duration-mismatch". Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van de beleggingen minder snel daalt dan de waarde van de verplichtingen (bij toepassing van de reële marktrentestructuur), waardoor de dekkingsgraad stijgt. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt.

Het beleid van het fonds is gericht op het verkleinen van de "duration-mismatch". Dit wordt gerealiseerd door het kopen van meer langlopende obligaties in plaats van aandelen (aandelen hebben per definitie een duration van nul), binnen de portefeuille kortlopende obligaties vervangen door langlopende obligaties of door middel van renteswaps of swaptions. Bij een renteswap wordt een vaste lange rente geruild tegen een variabele korte rente. Het fonds ontvangt in dit geval een lange rente, vergelijkbaar met de kasstroom van een langlopende obligatie en betaalt daarvoor een variabele korte rente (bijvoorbeeld Euribor). Hierdoor wordt de "duration-mismatch" verkleind, maar het fonds wordt wel afhankelijk van de ontwikkeling van de korte rente die het fonds aan de tegenpartij betaalt. Bij het afsluiten van een swap kunnen dus mismatchrisico's worden afgedekt en worden nieuwe risico's geïntroduceerd die gepaard gaan met dit soort instrumenten (zoals liquiditeit, tegenpartij en juridisch risico).

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Resterende looptijd < 1 jaar	686	6,2	490	7,6
Resterende looptijd > 1 en < 5 jaar	3.259	29,3	1.772	27,5
Resterende looptijd > 5 jaar	7.182	64,5	4.174	64,9
	11.127	100,0	6.436	100,0

S2 Risico zakelijke waarden

Het risico zakelijke waarden of prijsrisico is het risico van waardeveranderingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij waardeveranderingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijsrisico wordt gemitigeerd door diversificatie.

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Specificatie vastgoedbeleggingen naar regio:				
Europa	1.027	46,5	300	20,9
Noord-Amerika	896	40,6	793	55,1
Azië-Pacific	225	10,2	285	19,9
Australazië	53	2,4	53	3,7
Emerging Markets	6	0,3	5	0,4
	2.207	100,0	1.436	100,0

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar sector:				
Beleggingsinstellingen	34	0,6	-	-
Financiële instellingen (w.o. banken en verzekeraars)	633	11,3	409	9,9
Energie	66	1,0	46	0,9
Industrie	731	13,0	530	12,8
Technologie	1.514	27,0	1.059	25,6
Gezondheidszorg	717	12,8	597	14,4
Telecommunicatie	415	7,4	277	6,7
Basismaterialen	263	4,7	189	4,6
Handel	885	15,8	775	18,7
Nutsbedrijven	25	0,5	98	2,4
Diversen	333	5,9	165	4,0
	5.616	100,0	4.145	100,0

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar regio:				
Europa	1.182	21,1	798	19,3
Noord-Amerika	3.226	57,4	2.123	51,1
Azië-Pacific	350	6,2	331	8,0
Australazië	112	2,0	81	2,0
Emerging Markets	746	13,3	812	19,6
	<u>5.616</u>	<u>100,0</u>	<u>4.145</u>	<u>100,0</u>

S3 Valutarisico

Het valutarisico is het risico dat de waarde van een financieel instrument zal fluctueren als gevolg van veranderingen in valutawisselkoersen.

De vreemde valutapositie voor en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

	Positie voor afdekking	Valuta- derivaten	Nettopositie na afdekking 2021	Nettopositie na afdekking 2020
Euro	21.271	5.038	26.309	18.820
Amerikaanse Dollar	5.055	-4.015	1.040	60
Britse Pond	224	-201	23	19
Japanse Yen	360	-303	57	138
Hong Kong Dollar	323	-66	257	210
Canadese Dollar	238	-144	94	-9
Australische Dollar	138	-101	37	-30
Zwitserse Frank	152	-107	45	59
Zweedse Kroon	170	-63	107	108
Deense Kroon	92	-	92	65
Singapore Dollar	43	-38	5	25
Overige	1.417	-	1.417	1.212
	<u>29.483</u>	<u>-</u>	<u>29.483</u>	<u>20.677</u>

De valutaderivaten zijn onderdeel van de beleggingscategorie waarin deze ter afdekking van het valutarisico zijn opgenomen.

S4 Grondstoffenrisico

Het grondstoffenrisico is het risico van waardeveranderingen van beleggingen in grondstoffen of instrumenten die gevoelig zijn voor waardeveranderingen in grondstoffen (commodities).

Het grondstoffenrisico wordt bepaald aan de hand van een daling van de waarde van de beleggingen in grondstoffen met 35%. Ter afdekking van het grondstoffenrisico wordt door het fonds een buffer aangehouden.

S5 Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee "Over The Counter (OTC)"-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het fonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten, waardoor het fonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft ten opzichte van het fonds; het vragen van extra zekerheden zoals onderpand en dergelijke bij hypothecaire geldleningen en het uitlenen van effecten; het hanteren van prudente verstrekkingnormen bij hypothecaire geldleningen. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door het fonds alleen belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied. Met betrekking tot OTC-derivaten wordt door het fonds alleen gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten, zodat posities van het fonds adequaat worden afgedekt door onderpand. Er wordt gebruik gemaakt van dagelijkse waarderingen.

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar sector:				
Nederlandse overheidsinstellingen	548	4,9	247	3,8
Buitenlandse overheidsinstellingen	6.289	56,6	3.571	55,4
Financiële instellingen	2.754	24,8	1.516	23,6
Handel	414	3,7	321	5,0
Basismaterialen	69	0,6	69	1,1
Industrie	200	1,8	154	2,4
Olie en gas	166	1,5	137	2,1
Nutsbedrijven	100	0,9	54	0,8
Technologie	57	0,5	51	0,8
Gezondheidszorg	115	1,0	101	1,6
Telecommunicatie	125	1,1	62	1,0
Andere instellingen	290	2,6	153	2,4
	11.127	100,0	6.436	100,0

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar regio:				
Mature markets	9.656	86,8	5.368	83,4
Emerging Markets	1.471	13,2	1.068	16,6
	11.127	100,0	6.436	100,0

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille kan het volgende overzicht worden gegeven:

	31-12-2021		31-12-2020	
		In %		In %
AAA	3.449	31,1	1.710	26,5
AA	3.409	30,6	2.032	31,6
A	1.068	9,6	445	6,9
BBB	1.674	15,0	1.069	16,6
BB	615	5,5	413	6,4
B	376	3,4	312	4,9
< B	158	1,4	120	1,9
Geen rating	378	3,4	335	5,2
	11.127	100,0	6.436	100,0

S6 Verzekeringstechnisch risico

Langlevenrisico

Het langlevenrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de technische voorziening. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting.

Door toepassing van CBS Bevolkingsprognose 2021-2070 met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevenrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

Overlijdensrisico

Het overlijdensrisico betekent dat het fonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor door het fonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen. Het fonds heeft het overlijdensrisico herverzekerd.

Arbeidsongeschiktheidsrisico

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen (indien van toepassing). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien. Het fonds heeft het arbeidsongeschiktheidsrisico herverzekerd.

S7 Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen. Hierdoor kan het fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen voldoen. Waar de overige risicocomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico wordt beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Er wordt eveneens rekening gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies. Betreffende het liquiditeitsrisico wordt vermeld dat het fonds in haar beleggingsportefeuille over voldoende obligaties beschikt die onmiddellijk zonder waardeverlies verkocht kunnen worden om eventuele onvoorziene uitstroom van geldmiddelen te financieren. Op basis hiervan heeft het bestuur besloten geen buffer voor liquiditeitsrisico aan te houden.

S8 Concentratierisico

Als een kring een gediversifieerde beleggingsportefeuille aanhoudt, mag de gevoeligheid van het eigen vermogen voor concentratierisico in het DNB-standaardmodel gelijk worden gesteld aan 0%. Omdat bij de kring sprake is van een gediversifieerde beleggingsportefeuille heeft het bestuur besloten geen buffer voor concentratierisico aan te houden.

S9 Operationeel risico

Het operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het fonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur. Aangezien hiermee sprake is van adequate beheersing houdt het fonds hiervoor geen buffer aan.

Systeemrisico

Het systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het fonds niet beheersbaar.

S10 Actief beheerrisico

Het actief beheerrisico heeft betrekking op de ruimte om bij de uitvoering van het beleggingsbeleid af te wijken van de strategisch nageleefde portefeuille. De mate van actief beheer is bepaald aan de hand van de tracking error ten opzichte van de voor de portefeuille vastgestelde benchmark.

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Nieuwe (gewijzigde) UFR methodiek geldend vanaf 1 januari 2021

Vanaf 2021 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur gebaseerd op een nieuwe UFR (ultimate forward rate). De nieuwe UFR parameters worden vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen ingevoerd. Met de stapsgewijze invoering zullen de nieuwe UFR parameters begin 2024 volledig zijn ingevoerd. DNB zal de rentetermijnstructuur in de periode tot 1 januari 2024 baseren op een gewogen gemiddelde van de rentetermijnstructuur op basis van de huidige en de nieuwe UFR-parameters, waarbij de gewichten jaarlijks op 1 januari met gelijke stappen aangepast worden. Deze stapsgewijze invoering zorgt ervoor dat het effect van de nieuwe UFR-methode op de dekkinggraden van pensioenfondsen zich geleidelijk in de tijd materialiseert.

De technische voorziening ultimo 2021 is gebaseerd op de per 31 december 2021 door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur voor pensioenfondsen, gebaseerd op de huidige UFR parameters 2021 (de eerste stap van de nieuwe UFR). Als de technische voorziening ultimo 2021 reeds gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn vanaf 1 januari 2021 dan zou de technische voorziening €35.433 bedragen. De actuele dekkinggraad zou dan 85,8% bedragen. Bij toepassing van de UFR parameters die gelden in 2024, zou de technische voorziening €36.938 bedragen en de actuele dekkinggraad 82,3%.

6 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

7. Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers)

	2021	2020
Premiebijdragen basisregeling	10.321	11.603
Premiebijdragen excedentregeling	411	373
	<u>10.732</u>	<u>11.976</u>

De kostendeekkende, gedempte kostendeekkende en feitelijke premie volgens artikel 130 van de Pensioenwet zijn als volgt:

	2021	2020
Kostendeekkende premie	15.034	13.983
Gedempte kostendeekkende premie	10.116	9.638
Feitelijke premie	10.732	11.976

De kostendeekkende premie is gebaseerd op de marktrente (nominale rentetermijnstructuur van 31 december 2020 gepubliceerd door DNB). Het bestuur heeft de gedempte premie vastgesteld op het verwacht rendement. De feitelijke premie is in 2021 hoger dan de gedempte kostendeekkende premie.

De samenstelling van de kostendeekkende premie is als volgt:

	2021	2020
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	13.280	12.129
Opslag voor uitvoeringskosten	214	217
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	1.540	1.637
	<u>15.034</u>	<u>13.983</u>

De samenstelling van de gedempte kostendeekkende premie is als volgt:

	2021	2020
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	6.167	5.829
Opslag voor uitvoeringskosten	214	217
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	715	787
Toeslagen	3.020	2.805
	<u>10.116</u>	<u>9.638</u>

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

	2021	2020
Actuarieel benodigde koopsom	8.116	7.572
Risicokoopsom overlijden	587	606
Risicokoopsom premievrijstelling	484	456
Opslag voor uitvoeringskosten	214	217
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	715	787
Beschikbaar voor vorming algemene middelen	616	2.338
	<u>10.732</u>	<u>11.976</u>

In de premie is €13 (2020: €28) opgenomen als vergoeding voor wettelijke wijzigingen.

8. Beleggingsresultaten voor risico pensioenfondsen

2021	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Module Rendement	-	1.016	-	1.016
Module Rente	-	-19	-	-19
Module Inflatie	-	877	-	877
Overlay Fondsen	-	-3.413	-	-3.413
Kosten vermogensbeheer	-	-	-27	-27
Overige beleggingen	-1	-	-	-1
	<u>-1</u>	<u>-1.539</u>	<u>-27</u>	<u>-1.567</u>
2020	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Module Rendement	-	510	-	510
Module Rente	12	62	-	74
Module Inflatie	-	135	-	135
Overlay Fondsen	-	1.389	-	1.389
Kosten vermogensbeheer	-	-	-10	-10
Liquide middelen	-1	-	-	-1
	<u>11</u>	<u>2.096</u>	<u>-10</u>	<u>2.097</u>

Het aandeel van het fonds in de beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van beleggingsfondsen zijn gebracht is onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen € 57 (2020: €32).

De transactiekosten zijn de kosten die gemaakt worden om de effectentransactie tot stand te brengen en uit te voeren. Deze zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen over 2021 €40 (2020: €38).

9. Pensioenuitkeringen

	2021	2020
Ouderdomspensioen	12	1
Partnerpensioen	9	4
Afkopen	26	32
	<u>47</u>	<u>37</u>

10. Pensioenuitvoeringskosten

	2021	2020
Administratiekosten	205	186
Governance kosten	10	6
Bijdrage wettelijke wijzigingen	-2	28
Vergoeding kapitaalverstrekking Achmea	2	1
Interest premiedebiteuren	-	-3
	<u>215</u>	<u>218</u>

De bijdrage wettelijke wijzigingen bestaat uit de wettelijke kosten 2021 (€13) en de eindafrekening van de wettelijke kosten over 2019 en 2020 (€-15). De eindafrekening van de wettelijke kosten is ook verwerkt in de premiebijdragen van 2021.

11. Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

	2021	2020
Pensioenopbouw	12.479	11.333
Rentetoevoeging	-193	-64
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-49	-35
Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten	274	248
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	59	806
Wijziging marktrente	-2.525	3.968
Wijziging actuariële uitgangspunten	30	-62
Overige wijzigingen	306	86
	<u>10.381</u>	<u>16.280</u>

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

Rentetoevoeging

De voorziening pensioenverplichtingen is in het boekjaar opgerent met -0,533% (2020: -0,324%). Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2020.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de uitbetaling van pensioenen van de verslagperiode.

Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten

Verwachte toekomstige pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de verwachte uitvoeringskosten in de verslagperiode.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de actuele waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt hieronder verantwoord.

Wijziging actuariële uitgangspunten

Per 31 december 2021 is de kring overgestapt naar de CBS Bevolkingsprognose 2021-2070.

Dit heeft geleid tot een toename van de technische voorziening van €8. Het totale resultaat is reeds opgenomen in de technische voorziening per 31 december 2021 en bedraagt €30 negatief.

Overige wijzigingen

	2021	2020
Resultaat op kanssystemen:		
Resultaat op sterfte	29	139
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	286	-52
Resultaat op mutaties	-9	-1
	<u>306</u>	<u>86</u>

Het resultaat op sterfte wordt veroorzaakt door een positief resultaat op kortleven van € 23 (2020 €122 negatief) en een negatief resultaat op langlevens van €52 (2020 €17 negatief).

Het resultaat op arbeidsongeschiktheid vloeit voort uit in het boekjaar opgetreden arbeidsongeschiktheidsschades en als gevolg hiervan toename van de schadereserve en IBNR ten opzichte van de risicokoopsom arbeidsongeschiktheid.

12. Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds

	2021	2020
Inkomende waardeoverdrachten	3	-
Inkomende waardeoverdrachten klein pensioen	-708	-845
Uitgaande waardeoverdrachten	647	36
	<u>-58</u>	<u>-809</u>

Dit betreft de ontvangst van of betaling aan fonds of pensioenverzekeraar van respectievelijk de vorige of nieuwe werkgever van de contante waarde van premievrije pensioenaanspraken van deelnemers die tot de ontslagdatum zijn opgebouwd. De ontvangen koopsommen worden aangewend voor de inkoop van extra dienstjaren.

Wijziging technische voorziening inzake overdracht van rechten:

- toevoeging aan de technische voorzieningen
- onttrekking aan de technische voorzieningen

2021	2020
672	835
-613	-29
59	806

Het resultaat op de waardeoverdrachten is als volgt:

- overgenomen pensioenverplichting
- overgedragen pensioenverplichting

2021	2020
33	10
-34	-7
-1	3

13. Herverzekeringen

- Herverzekeringspremies overlijden
- Herverzekeringspremies arbeidsongeschiktheid
- Totaal premies
- Claims met betrekking tot herverzekerd nabestaandenpensioen
- Claims met betrekking tot premievrijstelling arbeidsongeschiktheid
- Mutatie IBNR schades toekomstige arbeidsongeschiktheid
- Totaal uitkeringen

2021	2020
659	686
543	514
1.202	1.200
-9	-174
-409	-6
-370	-456
-788	-636
414	564

14. Overige lasten

- Mutatie voorziening dubieuze debiteuren
- Bankrente handelsbanken

2021	2020
-2	-2
7	4
5	2

28. Kring Koopkracht

Financiële verantwoording

1 BALANS PER 31 DECEMBER

(na voorgestelde bestemming van het saldo van baten en lasten)

(x € 1.000)

		2021	2020
ACTIVA			
Beleggingen voor risico fonds	(1)	37.216	21.930
Vorderingen en overlopende activa	(2)	1.516	1.580
Overige activa	(3)	1.170	1.467
		<u>39.902</u>	<u>24.977</u>

PASSIVA

Stichtingskapitaal en reserves	(4)	1.926	-1.654
Technische voorzieningen voor risico fonds	(5)	35.923	24.855
Overige schulden en overlopende passiva	(6)	2.053	1.776
		<u>39.902</u>	<u>24.977</u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

	2021	2020
Dekkingsgraad op basis van FTK (in %)		
Actuele dekkingsgraad	105,4	93,3
Beleidsdekkingsgraad	100,6	89,2

2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

		2021	2020
BATEN			
Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers)	(7)	8.698	8.447
Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds	(8)	1.495	1.882
Overige baten		1	-
		<u>10.194</u>	<u>10.329</u>
LASTEN			
Pensioenuitkeringen	(9)	63	26
Pensioenuitvoeringskosten	(10)	102	134
Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds	(11)		
Pensioenopbouw		8.188	7.116
Rentetoevoeging		-188	-65
Onttrekking voor pensioenuitkeringen		-63	-27
Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten		175	154
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten		5.745	129
Wijziging marktrente		-2.586	4.101
Wijziging actuariële uitgangspunten		33	-29
Overige wijzigingen		-236	503
		<u>11.068</u>	<u>11.882</u>
Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds	(12)	-5.528	-148
Herverzekeringen	(13)	904	-339
Overige lasten	(14)	5	5
		<u>6.614</u>	<u>11.560</u>
Saldo van baten en lasten		<u>3.580</u>	<u>-1.231</u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

	2021	2020
Bestemming van het saldo van baten en lasten		
Mutatie algemene reserve	<u>3.580</u>	<u>-1.231</u>

3 KASSTROOMOVERZICHT

(x € 1.000)

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

	2021	2020
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premiebijdragen voor risico fonds	8.234	9.469
Ontvangen waardeoverdrachten voor risico fonds	5.794	131
Betaalde pensioenuitkeringen	-63	-26
Betaalde/ontvangen herverzekeringen	-132	-308
Betaalde waardeoverdrachten voor risico fonds	-270	-
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-63	-160
Overige baten en lasten	-5	-4
	<u>13.495</u>	<u>9.102</u>
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Ontvangen inzake verkopen beleggingen	8.207	3.857
Betaald inzake aankopen beleggingen	-21.950	-11.986
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	-1	15
Overige ontvangsten en uitgaven inzake beleggingen	-17	-93
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-31	-12
	<u>-13.792</u>	<u>-8.219</u>
Mutatie liquide middelen	<u><u>-297</u></u>	<u><u>883</u></u>
Samenstelling geldmiddelen		
	2021	2020
Liquide middelen per 1 januari	1.467	584
Mutatie liquide middelen	-297	883
Liquide middelen per 31 december	<u><u>1.170</u></u>	<u><u>1.467</u></u>

4 ALGEMENE TOELICHTING

Prognosetafel

Conform het beleid van de kring worden de meest recente CBS Bevolkingsprognose en CBS Maatwerktabellen (inkomensklasse-afhankelijke ervaringssterfte) gehanteerd. De kring hanteert in het boekjaar de CBS Bevolkingsprognose 2020-2070. Deze sterftekansen zijn gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van de kring door toepassing van de MWT617 ervaringssterfte. Per 31 december 2021 is de kring overgestapt naar de CBS Bevolkingsprognose 2021-2070.

Dit heeft geleid tot een toename van de technische voorziening van €7. In 2021 is de inkomensklasse voor individuele deelnemers gewijzigd. Als een salaris of leeftijd wijzigt kan een deelnemer in een andere inkomensklasse komen. Voor elke inkomensklasse geldt een andere reservering. Dit leidt tot een toename van de technische voorziening van € 26. De hiervoor benoemde toename als gevolg van de nieuwe grondslagen zijn opgenomen in het verloop van de technische voorzieningen en worden via de staat van baten en lasten als "Wijziging actuariële uitgangspunten" in het verslagjaar verantwoord.

ALGEMENE GRONDSLAGEN

De algemene grondslagen die van toepassing zijn op alle kringen en Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds zijn opgenomen in hoofdstuk 23 Grondslagen voor resultaat en waardebeoordeling binnen het onderdeel jaarrekening.

SPECIFIEKE GRONDSLAGEN

De specifieke grondslagen die van toepassing zijn op Kring Koopkracht zijn hieronder opgenomen.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Technische voorzieningen voor risico fonds

Voorziening voor toekomstige administratie- en excassokosten

Voor toekomstige administratiekosten is de technische voorziening verhoogd met 2,3%. Jaarlijks wordt getoetst of het percentage nog toereikend is om de verwachte kosten te dekken.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten

Jaarlijks wordt 2,3% van de pensioenopbouw en de inkomende waardeoverdrachten toegevoegd aan de technische voorziening ten behoeve van de pensioenuitvoeringskosten. Daarnaast valt 2,3% van de uitkeringen, afkopen en uitgaande waardeoverdrachten vrij uit de technische voorziening ten behoeve van pensioenuitvoeringskosten (excassokosten).

5 TOELICHTING OP DE BALANS

(x € 1.000)

ACTIVA

1. Beleggingen voor risico fonds

Kring Koopkracht belegt in modules en Overlay Fondsen. Het verloopoverzicht is opgesteld op module en fondsenniveau, omdat de financiële stromen ook op module- en fondsenniveau verlopen.

Op basis van doorkijk op de modules en fondsen tot de onderliggende beleggingen bestaan de modules en fondsen ultimo boekjaar uit onderstaande beleggingscategorieën.

Verloopoverzicht op module en fondsenniveau 2021

	Stand per 1 januari 2021	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde mutaties	Stand per 31 december 2021
Module Rendement	9.400	4.900	-870	39	1.908	15.377
Module Rente	3.885	7.455	-2.306	28	-46	9.016
Module Inflatie	4.552	2.645	-480	11	1.386	8.114
Overlay Fondsen	3.974	6.950	-4.551	-	-1.722	4.651
Beleggingsdebiteuren	11	-	-	-11	-	-
Liquide middelen	108	-	-	-50	-	58
Totaal	21.930	21.950	-8.207	17	1.526	37.216

Verloopoverzicht op module en fondsenniveau 2020

	Stand per 1 januari 2020	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde- mutaties	Stand per 31 december 2020
Module Rendement	4.858	3.813	-	-	729	9.400
Module Rente	3.327	2.189	-1.710	-	79	3.885
Module Inflatie	2.254	2.242	-	-	56	4.552
Overlay Fondsen	1.364	3.742	-2.147	-	1.015	3.974
Beleggingsdebiteuren	3	-	-	8	-	11
Liquide middelen	23	-	-	85	-	108
Totaal	11.829	11.986	-3.857	93	1.879	21.930

Belegde waarden per beleggingscategorie per 31 december 2021

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Module Rendement	-	11.123	4.189	-	65	15.377
Module Rente	-	-	8.996	-	20	9.016
Module Inflatie	3.732	-	2.202	-	2.180	8.114
Overlay Fondsen	-	-	-	4.651	-	4.651
Liquide middelen	-	-	-	-	58	58
Stand per 31 december 2021	3.732	11.123	15.387	4.651	2.323	37.216

Belegde waarden per beleggingscategorie per 31 december 2020

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Module Rendement	-	6.787	2.613	-	-	9.400
Module Rente	-	-	3.885	-	-	3.885
Module Inflatie	1.953	-	1.212	-	1.387	4.552
Overlay Fondsen	-	-	-	3.974	-	3.974
Beleggingsdebiteuren	-	-	11	-	-	11
Liquide middelen	-	-	-	-	108	108
Stand per 31 december 2020	1.953	6.787	7.721	3.974	1.495	21.930

Onder derivaten zijn de Overlay Fondsen opgenomen. Aangezien de kring niet de onderliggende belegging in zijn bezit heeft, maar alleen een deelneming in de Overlay Fondsen, is feitelijk de exposure van de kring naar een derivatenbelegging, ongeacht de onderliggende asset categorieën daarin.

De valutaderivaten zijn niet opgenomen onder derivaten. Deze zijn onderdeel van de beleggingscategorie van de pools waarvan zij deel uitmaken.

Reële waarde

Afgezien van de beleggingsvorderingen en -schulden zijn de beleggingen van het fonds gewaardeerd tegen reële waarde. Het is over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Via de modules Rendement, Inflatie en Rente en Overlay Fondsen wordt belegd in niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen, waarbij deze beleggingsfondsen beleggen in vastgoed, aandelen, vastrentende waarden, derivaten en overige beleggingen. Niet aan een beurs genoteerde beleggingsfondsen zijn gewaardeerd tegen de reële waarde die is bepaald op basis van de meest recente door het beleggingsfonds afgegeven intrinsieke waarde.

Vastgoedbeleggingen

De vastgoedbeleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie naar soort:		
Indirect vastgoed (participaties in beleggingsfondsen)	3.732	1.953

Aandelen

De aandelen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie naar soort:		
Aandelenbeleggingsfondsen	11.123	6.787

Vastrentende waarden

De vastrentende waarden zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie naar soort:		
Vastrentende waarden beleggingsfondsen	13.636	7.710
Hypotheke	1.746	-
Reverse Repo's	5	-
Beleggingsdebiteuren	-	11
	15.387	7.721

Derivaten

De derivaten kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie naar soort:		
Overlay Fondsen	4.651	3.974

Overige beleggingen

De overige beleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie naar soort:		
Grondstoffen	2.100	1.387
Mix fondsen	165	-
Liquide middelen	58	108
	2.323	1.495

2. Vorderingen en overlopende activa

	31-12-2021	31-12-2020
Premiedebiteuren	340	52
Nog te factureren premies	13	27
Vordering op herverzekeraar inzake IBNR	849	674
Rekening courant Kring Premie	-	3
Vordering op Achmea Pensioenservices	-	27
Te vorderen claims herverzekeraar	314	797
	<u>1.516</u>	<u>1.580</u>

Bij de waardering van vorderingen wordt rekening gehouden met het risico van oninbaarheid door hiervoor een voorziening in aftrek te brengen op het saldo van de uitstaande vorderingen. Voor gelijksoortige posten met gelijksoortige risico's wordt gezamenlijk een schatting gemaakt van verliezen en risico's op balansdatum. Deze systematiek om de voorziening vast te stellen wordt gerekend tot de statische methode.

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

3. Overige activa

	31-12-2021	31-12-2020
Rabobank	<u>1.170</u>	<u>1.467</u>

Onder de liquide middelen zijn opgenomen kasmiddelen en banktegoeden die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn. Bankrekeningen die beheerd worden door de vermogensbeheerder zijn onder de overige beleggingen opgenomen.

Er zijn geen kredietfaciliteiten van toepassing.

PASSIVA

4. Stichtingskapitaal en reserves

	31-12-2021	31-12-2020
Algemene reserve	1.926	-1.654

Mutatieoverzicht eigen vermogen

	Algemene reserve
Stand per 1 januari 2021	-1.654
Uit bestemming saldo van baten en lasten	3.580
Stand per 31 december 2021	1.926
	Algemene reserve
Stand per 1 januari 2020	-423
Uit bestemming saldo van baten en lasten	-1.231
Stand per 31 december 2020	-1.654

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Solvabiliteit				
Pensioenvermogen	37.849	105,4	23.201	93,3
Af: technische voorzieningen	35.923	100,0	24.855	100,0
Eigen vermogen	1.926	5,4	-1.654	-6,7
Af: vereist eigen vermogen	6.744	18,8	4.363	17,6
Vrij vermogen	-4.818	-13,4	-6.017	-24,3
Minimaal vereist eigen vermogen	1.832	5,1	1.344	5,4
Actuele dekkingsgraad		105,4		93,3
Beleidsdekkingsgraad		100,6		89,2
Reële dekkingsgraad		80,2		72,1

Voor het bepalen van het vereist eigen vermogen (de solvabiliteitstoets) maakt het fonds gebruik van het standaardmodel. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van het fonds. De uitkomsten van de solvabiliteitstoets zijn opgenomen onder de paragraaf Risicobeheer.

De dekkingsgraad is als volgt berekend: (Totale activa -/- kortlopende schulden) / Technische voorzieningen * 100%.

De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraden van de afgelopen 12 maanden. De beleidsdekkingsgraad is bepalend voor de financiële positie van het fonds.

Als de beleidsdekkingsgraad lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad, bevindt het fonds zich in een situatie van dekkingstekort. Indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad, maar wel tenminste gelijk is aan de minimaal vereiste dekkingsgraad, bevindt het fonds zich in een situatie van reservetekort.

In de reële dekkingsgraad wordt de verwachte stijging van de prijzen meegenomen als pensioenverplichting. Een reële dekkingsgraad van 100% wil zeggen dat de kring volledige toeslag kan verlenen op basis van de (verwachte) prijsinflatie conform een toekomstbestendig toeslagbeleid. Een toekomstbestendig toeslagbeleid houdt in:

1. Toeslag kan verleend worden vanaf een beleidsdekkingsgraad van 110%.
2. Toeslagverlening is alleen toegestaan als er voldoende vermogen is om deze toeslag naar verwachting ook in de toekomst te kunnen verlenen.

Het verloop van de actuele dekkingsgraad is als volgt:

	2021	2020
	%	%
Dekkingsgraad per 1 januari	93,3	96,7
Premie	2,4	5,6
Uitkeringen	-	-
Toeslagverlening	-	-
Verandering van de rentetermijnstructuur	10,8	-23,2
Rendement op beleggingen	6,8	15,1
Overige oorzaken	-1,8	0,3
Kruisefect	-6,1	-1,2
Dekkingsgraad per 31 december	105,4	93,3

De actuele dekkingsgraad van de kring per 31 december 2021 is 105,4%, hetgeen een stijging betekent van 12,1% punten ten opzichte van de actuele dekkingsgraad per 31 december 2020 (93,3%). De stijging wordt veroorzaakt door een stijging van de gemiddelde rekenrente en het positieve rendement op beleggingen, welke deels door overige elementen wordt gecompenseerd.

Herstelplan

Op basis van het FTK moet een pensioenfonds een herstelplan opstellen indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad.

Op basis van de actualisatie van het herstelplan die begin 2022 is uitgevoerd, blijkt dat het fonds geen aanvullende maatregelen nodig heeft om binnen de gestelde termijn uit herstel te komen. Naar verwachting zal de beleidsdekkingsgraad eind 2026 hoger zijn aan de vereiste dekkingsgraad.

5. Technische voorzieningen voor risico fonds

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:		
Voorziening pensioenverplichtingen	35.923	24.855

Mutatieoverzicht technische voorzieningen

	2021	2020
Stand per 1 januari	24.855	12.973
Pensioenopbouw	8.188	7.116
Rentetoevoeging	-188	-65
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-63	-27
Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten	175	154
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	5.745	129
Wijziging marktrente	-2.586	4.101
Wijziging actuariële uitgangspunten	33	-29
Overige wijzigingen	-236	503
Stand per 31 december	35.923	24.855

Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:

	31-12-2021		31-12-2020	
	Aantal		Aantal	
Deelnemers	751	27.037	730	20.504
Gewezen deelnemers	279	6.586	238	2.634
Pensioentrekkenden	18	961	14	510
IBNR	-	849	-	674
Voorziening niet opgevraagde pensioenen	-	-	-	2
Schadereserve	-	490	-	531
	1.048	35.923	982	24.855

Naar hun aard hebben de technische voorzieningen in het algemeen een langlopend karakter.

Korte beschrijving van de pensioenregeling

De pensioenregeling is een middelloonregeling.

Daarbinnen is een verzameling van pensioensoorten beschikbaar die complementair zijn aan elkaar zodat geen sprake is van dubbele dekkingen. Onderstaand worden de pensioensoorten en varianten weergegeven.

1. Ouderdomspensioen: verplicht af te nemen, op opbouwbasis
2. Partnerpensioen: verplicht af te nemen, onbepaalde partner, keuze: op risicobasis of opbouwbasis
3. Wezenpensioen: verplicht af te nemen, onbepaald kind, keuze: op risicobasis of opbouwbasis
4. ANW-hiaatpensioen: keuze: verplicht of vrijwillig af te nemen
5. Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid voor de premies van alle bovengenoemde vormen: verplicht af te nemen

De pensioenrichtleeftijd is 68 jaar.

Flexibilisering is mogelijk binnen de wettelijke grenzen en betreft:

- Vervroeging; de deelnemer kan in overleg met de werkgever verzoeken het pensioen eerder in te laten gaan. Dit kan vanaf 5 jaar voor de AOW-gerechtigde leeftijd.
- Uitstellen; de deelnemer kan verzoeken het pensioen later in te laten gaan als hij een actief dienstverband heeft. Dit kan tot 5 jaar na de AOW-gerechtigde leeftijd.
- Hoog-laag constructie; de deelnemer kan kiezen de eerste periode een hogere uitkering te ontvangen. Dit kan de eerste 5 jaar of de eerste 10 jaar betreffen. De verhouding tussen de hoge en de lage uitkering is 100:75.
- Uitrusten; de deelnemer kan het partnerpensioen op opbouwbasis uitrusten tegen een hoger ouderdompensioen. Ook kan de deelnemer zijn ouderdompensioen uitrusten tegen een (hoger) partnerpensioen. Hierbij mag het partnerpensioen niet meer bedragen dan 70% van het ouderdompensioen.
- Deeltijdpensioen; de deelnemer kan in overleg met de werkgever een gedeelte van het pensioen laten ingaan en voor het resterende deel een actief dienstverband op deeltijdbasis houden.
De werkgever maakt per pensioensoort (met uitzondering van premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid) een keuze, zoals hierboven weergegeven. Verder worden de regelingskenmerken (franchises en opbouwpercentages) vastgelegd alsmede de wijze van aanpassing van deze regelingskenmerken

Toeslagverlening

De toeslagverlening op pensioenaanspraken en pensioenrechten is voorwaardelijk. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald. De toeslagverlening wordt uit beleggingsrendement gefinancierd.

Toeslagverlening vindt plaats volgens de methode van toekomstbestendige toeslagverlening. Dit betekent dat toeslagverlening mogelijk is bij een dekkingsgraad hoger dan 110%. Bij een dekkingsgraad tussen de 110% en de bovengrens behorende bij toekomstbestendige toeslagverlening vindt toeslagverlening naar rato plaats. Bij een dekkingsgraad boven de bovengrens vindt volledige toeslagverlening plaats.

In 2021 heeft het bestuur besloten om de pensioenen niet te verhogen per 1 januari 2022. Het resultaat op toeslagen is derhalve nihil.

6. Overige schulden en overlopende passiva

	31-12-2021	31-12-2020
Vooruitgefactureerde premies	706	734
Te verrekenen herverzekeringspremies	1.303	840
Rekening courant Centraal Beheer APF bedrijfsomgeving	13	28
Waardeoverdracht	6	10
Nog te betalen kosten	25	2
Te betalen premie	-	162
	<u>2.053</u>	<u>1.776</u>

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Risicobeheer en derivaten

Solvabiliteitsrisico

Het fonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het fonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de reële waarde van de pensioenverplichtingen.

Het belangrijkste risico voor het fonds is het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het fonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het fonds de premie voor de onderneming en deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele toeslag van opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

	31-12-2021	31-12-2020
Het saldo op FTK-grondslagen is als volgt:		
Technische voorzieningen	35.923	24.855
Buffers:		
S1 Renterisico	1.138	392
S2 Risico zakelijke waarden	4.557	3.120
S3 Valutarisico	1.467	964
S4 Grondstoffenrisico	747	511
S5 Kredietrisico	1.760	1.118
S6 Verzekeringstechnisch risico	1.718	1.215
S7 Liquiditeitsrisico	-	-
S8 Concentratierisico	-	-
S9 Operationeel risico	-	-
S10 Actief beheerrisico	942	645
Diversificatie effect	-5.585	-3.602
Totaal S (vereiste buffers)	6.744	4.363
Vereist vermogen (artikel 132 Pensioenwet)	42.667	29.218
Pensioenvermogen (totaal activa - schulden)	37.849	23.201
Saldo	-4.818	-6.017

Het fonds heeft ter afdekking van risico's derivatencontracten afgesloten. Hiermee is bij het bepalen van de vereiste buffers rekening gehouden. Bij de berekening van de buffers past het fonds het standaardmodel van DNB toe, waarbij uitgegaan wordt van het vereist vermogen in evenwichtssituatie, gebaseerd op de strategische asset mix.

Beleid en risicobeheer

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- beleggingsbeleid;
- premiebeleid;
- herverzekeringsbeleid;
- toeslagbeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruikgemaakt van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de belangrijkste (beleggings)risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van derivaten. Onderstaande uitwerking van de risico's is gebaseerd op de feitelijke standen per ultimo verslagjaar.

S1 Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarden van de vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen wijzigen als gevolg van veranderingen in de marktrente.

De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration is de (met de contante waarde van de kasstromen) gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren. De duration geeft aan hoeveel procent bij benadering de reële waarde verandert bij een parallelle verschuiving van de rentecurve met 1 procentpunt. Een hoge duration geeft een hoge gevoeligheid voor veranderingen in de rente weer.

	31-12-2021		31-12-2020	
	Balanswaarde	Duration	Balanswaarde	Duration
Vastrentende waarden (voor derivaten)	15.387	5,6	7.721	4,7
Totaal beleggingen (na derivaten)	37.216	10,6	21.930	14,2
Technische voorzieningen	35.923	30,2	24.855	30,3

Op balansdatum is de duration van de beleggingen aanzienlijk korter dan de duration van de verplichtingen. Er is daarom sprake van een zogenaamde "duration-mismatch". Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van de beleggingen minder snel daalt dan de waarde van de verplichtingen (bij toepassing van de reële marktrentestructuur), waardoor de dekkingsgraad stijgt. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt.

Het beleid van het fonds is gericht op het verkleinen van de "duration-mismatch". Dit wordt gerealiseerd door het kopen van meer langlopende obligaties in plaats van aandelen (aandelen hebben per definitie een duration van nul), binnen de portefeuille kortlopende obligaties vervangen door langlopende obligaties of door middel van renteswaps of swaptions. Bij een renteswap wordt een vaste lange rente geruild tegen een variabele korte rente. Het fonds ontvangt in dit geval een lange rente, vergelijkbaar met de kasstroom van een langlopende obligatie en betaalt daarvoor een variabele korte rente (bijvoorbeeld Euribor). Hierdoor wordt de "duration-mismatch" verkleind, maar het fonds wordt wel afhankelijk van de ontwikkeling van de korte rente die het fonds aan de tegenpartij betaalt. Bij het afsluiten van een swap kunnen dus mismatchrisico's worden afgedekt en worden nieuwe risico's geïntroduceerd die gepaard gaan met dit soort instrumenten (zoals liquiditeit, tegenpartij en juridisch risico).

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Resterende looptijd < 1 jaar	1.021	6,6	594	7,7
Resterende looptijd > 1 en < 5 jaar	4.749	30,9	2.228	28,9
Resterende looptijd > 5 jaar	9.617	62,5	4.899	63,4
	<u>15.387</u>	<u>100,0</u>	<u>7.721</u>	<u>100,0</u>

S2 Risico zakelijke waarden

Het risico zakelijke waarden of prijsrisico is het risico van waardeveranderingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij waardeveranderingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijsrisico wordt gemitigeerd door diversificatie.

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Specificatie vastgoedbeleggingen naar regio:				
Europa	1.737	46,5	408	20,9
Noord-Amerika	1.515	40,6	1.078	55,2
Azië-Pacific	380	10,2	388	19,9
Australazië	90	2,4	72	3,7
Emerging Markets	10	0,3	7	0,3
	<u>3.732</u>	<u>100,0</u>	<u>1.953</u>	<u>100,0</u>

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar sector:				
Financiële instellingen (w.o. banken en verzekeraars)	1.254	11,3	670	9,9
Energie	131	1,1	75	1,0
Industrie	1.447	13,0	867	12,8
Technologie	2.999	27,0	1.733	25,5
Gezondheidszorg	1.420	12,8	978	14,4
Telecommunicatie	822	7,4	453	6,7
Basismaterialen	521	4,7	310	4,6
Handel	1.752	15,8	1.269	18,7
Nutsbedrijven	49	0,4	161	2,4
Diversen	660	5,9	271	4,0
Beleggingsinstelling	68	0,6	-	-
	<u>11.123</u>	<u>100,0</u>	<u>6.787</u>	<u>100,0</u>

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar regio:				
Europa	2.341	21,1	1.307	19,3
Noord-Amerika	6.389	57,4	3.476	51,2
Azië-Pacific	692	6,2	543	8,0
Australazië	223	2,0	132	1,9
Emerging Markets	1.478	13,3	1.329	19,6
	11.123	100,0	6.787	100,0

S3 Valutarisico

Het valutarisico is het risico dat de waarde van een financieel instrument zal fluctueren als gevolg van veranderingen in valutawisselkoersen.

De vreemde valutapositie voor en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

	Positie voor afdekking	Valuta-derivaten	Nettopositie na afdekking 2021	Nettopositie na afdekking 2020
Euro	21.321	9.704	31.025	18.996
Amerikaanse Dollar	9.769	-7.768	2.001	33
Britse Pond	422	-384	38	23
Japanse Yen	678	-573	105	214
Hong Kong Dollar	621	-119	502	339
Canadese Dollar	459	-277	182	-16
Deense Kroon	182	-	182	106
Zwitserse Frank	297	-209	88	96
Zweedse Kroon	327	-118	209	177
Singapore Dollar	73	-67	6	38
Australische Dollar	261	-189	72	-52
Overige	2.806	-	2.806	1.976
	37.216	-	37.216	21.930

De valutaderivaten zijn onderdeel van de beleggingscategorie waarin deze ter afdekking van het valutarisico zijn opgenomen.

S4 Grondstoffenrisico

Het grondstoffenrisico is het risico van waardeveranderingen van beleggingen in grondstoffen of instrumenten die gevoelig zijn voor waardeveranderingen in grondstoffen (commodities).

Het grondstoffenrisico wordt bepaald aan de hand van een daling van de waarde van de beleggingen in grondstoffen met 35%. Ter afdekking van het grondstoffenrisico wordt door het fonds een buffer aangehouden.

S5 Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee "Over The Counter (OTC)"-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het fonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten, waardoor het fonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft ten opzichte van het fonds; het vragen van extra zekerheden zoals onderpand en dergelijke bij hypothecaire geldleningen en het uitlenen van effecten; het hanteren van prudente verstrekkingnormen bij hypothecaire geldleningen. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door het fonds alleen belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied. Met betrekking tot OTC-derivaten wordt door het fonds alleen gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten, zodat posities van het fonds adequaat worden afgedekt door onderpand. Er wordt gebruik gemaakt van dagelijkse waarderingen.

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar sector:				
Nederlandse overheidsinstellingen	643	4,2	244	3,2
Buitenlandse overheidsinstellingen	9.074	59,0	4.478	58,0
Financiële instellingen	3.301	21,5	1.540	20,0
Handel	638	4,2	415	5,4
Basismaterialen	120	0,8	97	1,3
Industrie	330	2,0	215	2,6
Olie en gas	271	1,8	194	2,5
Nutsbedrijven	128	0,8	63	0,8
Technologie	97	0,6	69	0,9
Gezondheidszorg	180	1,2	128	1,7
Telecommunicatie	184	1,2	82	1,1
Andere instellingen	421	2,7	196	2,5
	15.387	100,0	7.721	100,0

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar regio:				
Mature markets	12.583	81,8	6.011	77,8
Emerging markets	2.804	18,2	1.710	22,2
	15.387	100,0	7.721	100,0

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille kan het volgende overzicht worden gegeven:

	31-12-2021		31-12-2020	
		In %		In %
AAA	4.468	29,0	1.896	24,6
AA	4.307	28,0	2.165	28,0
A	1.454	9,5	523	6,8
BBB	2.409	15,7	1.304	16,9
BB	1.161	7,6	666	8,6
B	745	4,8	511	6,6
< B	314	2,0	196	2,5
Geen rating	529	3,4	460	6,0
	15.387	100,0	7.721	100,0

S6 Verzekeringstechnisch risico

Langlevenrisico

Het langlevenrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de technische voorziening. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting.

Door toepassing van CBS Bevolkingsprognose 2021-2070 met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevenrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

Overlijdensrisico

Het overlijdensrisico betekent dat het fonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor door het fonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen. Het fonds heeft het overlijdensrisico herverzekerd.

Arbeidsongeschiktheidsrisico

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen (indien van toepassing). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien. Het fonds heeft het arbeidsongeschiktheidsrisico herverzekerd.

S7 Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen. Hierdoor kan het fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen voldoen. Waar de overige risicocomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico wordt beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Er wordt eveneens rekening gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies. Betreffende het liquiditeitsrisico wordt vermeld dat het fonds in haar beleggingsportefeuille over voldoende obligaties beschikt die onmiddellijk zonder waardeverlies verkocht kunnen worden gemaakt om eventuele onvoorziene uitstroom van geldmiddelen te financieren. Op basis hiervan heeft het bestuur besloten geen buffer voor liquiditeitsrisico aan te houden.

S8 Concentratierisico

Als een kring een gediversifieerde beleggingsportefeuille aanhoudt, mag de gevoeligheid van het eigen vermogen voor concentratierisico in het DNB-standaardmodel gelijk worden gesteld aan 0%. Omdat bij de kring sprake is van een gediversifieerde beleggingsportefeuille heeft het bestuur besloten geen buffer voor concentratierisico aan te houden.

S9 Operationeel risico

Het operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het fonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur. Aangezien hiermee sprake is van adequate beheersing houdt het fonds hiervoor geen buffer aan.

Systeemrisico

Het systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het fonds niet beheersbaar.

S10 Actief beheerrisico

Het actief beheerrisico heeft betrekking op de ruimte om bij de uitvoering van het beleggingsbeleid af te wijken van de strategisch nageleefde portefeuille. De mate van actief beheer is bepaald aan de hand van de tracking error ten opzichte van de voor de portefeuille vastgestelde benchmark.

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Vanaf 2021 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur gebaseerd op een nieuwe UFR (ultimate forward rate). De nieuwe UFR parameters worden vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen ingevoerd. Met de stapsgewijze invoering zullen de nieuwe UFR parameters begin 2024 volledig zijn ingevoerd. DNB zal de rentetermijnstructuur in de periode tot 1 januari 2024 baseren op een gewogen gemiddelde van de rentetermijnstructuur op basis van de tot 1 januari 2021 gehanteerde UFR parameters en de nieuwe vanaf 1 januari 2021 gehanteerde UFR-parameters, waarbij de gewichten jaarlijks op 1 januari met gelijke stappen aangepast worden.

Deze stapsgewijze invoering zorgt ervoor dat het effect van de nieuwe UFR-methode op de dekkingsgraden van pensioenfondsen zich geleidelijk in de tijd materialiseert.

De technische voorziening voor risico fonds ultimo 2021 is gebaseerd op de per 31 december 2021 door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur voor pensioenfondsen, rekening houdend met de stapsgewijze invoering van de nieuwe UFR parameters.

Als de technische voorziening voor risico fonds ultimo 2021 reeds volledig gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn in 2024 dan zou de technische voorziening voor risico fonds € 38.353 bedragen.

6 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

7. Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers)

	2021	2020
Premiebijdragen basisregeling	8.468	8.246
Premiebijdragen excedentregeling	230	201
	<u>8.698</u>	<u>8.447</u>

De kostendekkende, gedempte kostendekkende en feitelijke premie volgens artikel 130 van de Pensioenwet zijn als volgt:

	2021	2020
Kostendekkende premie	10.158	9.112
Gedempte kostendekkende premie	5.476	4.789
Feitelijke premie	8.698	8.447

De kostendekkende premie is gebaseerd op de marktrente (nominale rentetermijnstructuur van 31 december 2020 gepubliceerd door DNB). Het bestuur heeft de gedempte premie vastgesteld op het verwacht rendement. De feitelijke premie is in 2021 hoger dan de gedempte premie.

De samenstelling van de kostendekkende premie is als volgt:

	2021	2020
Nominaal pensioeninkoop op marktwaaarde	8.553	7.464
Opslag voor uitvoeringskosten	100	133
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	1.505	1.515
	<u>10.158</u>	<u>9.112</u>

De samenstelling van de gedempte kostendekkende premie is als volgt:

	2021	2020
Nominaal pensioeninkoop op marktwaaarde	3.409	2.950
Opslag voor uitvoeringskosten	100	133
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	600	599
Toeslagen	1.367	1.107
	<u>5.476</u>	<u>4.789</u>

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

	2021	2020
Actuarieel benodigde koopsom	4.117	3.485
Risicokoopsom overlijden	262	254
Risicokoopsom premievrijstelling	397	318
Opslag voor uitvoeringskosten	100	131
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	600	599
Beschikbaar voor vorming algemene middelen	3.222	3.660
	<u>8.698</u>	<u>8.447</u>

In de premie is € 13 opgenomen als vergoeding voor wettelijke wijzigingen. (2020: € 28)

8. Beleggingsresultaten voor risico pensioenfondsen

2021	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Module Rendement	-	1.908	-	1.908
Module Rente	-	-45	-	-45
Module Inflatie	-	1.386	-	1.386
Overlay Fondsen	-	-1.722	-	-1.722
Overige beleggingen	-1	-	-	-1
Kosten vermogensbeheer	-	-	-31	-31
	<u>-1</u>	<u>1.527</u>	<u>-31</u>	<u>1.495</u>
2020	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Module Rendement	-	729	-	729
Module Rente	15	79	-	94
Module Inflatie	-	56	-	56
Overlay Fondsen	-	1.015	-	1.015
Kosten vermogensbeheer	-	-	-12	-12
	<u>15</u>	<u>1.879</u>	<u>-12</u>	<u>1.882</u>

Het aandeel van het fonds in de beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van beleggingsfondsen zijn gebracht is onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen € 75 (2020: € 40).

De transactiekosten zijn de kosten die gemaakt worden om de effectentransactie tot stand te brengen en uit te voeren. Deze zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen € 45 (2020: € 44).

9. Pensioenuitkeringen

	2021	2020
Ouderdomspensioen	17	6
Partnerpensioen	27	17
Wezenpensioen	3	2
Afkopen	16	1
	<u>63</u>	<u>26</u>

10. Pensioenuitvoeringskosten

	2021	2020
Administratiekosten verrichtingen	94	97
Administratiekosten	3	2
Governance kosten	12	7
Bijdrage wettelijke wijzigingen	-11	27
Vergoeding kapitaalverstrekking Achmea	3	2
Interest premiedebiteuren	-	-1
Overige kosten	1	-
	<u>102</u>	<u>134</u>

De bijdrage wettelijke wijzigingen bestaat uit de wettelijke kosten 2021 (€ 13) en de eindafrekening van de wettelijke kosten over 2019 en 2020 (- € 24). De eindafrekening van de wettelijke kosten 2019 en 2020 is tevens in de premiebijdragen van 2021 verwerkt.

11. Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

	2021	2020
Pensioenopbouw	8.188	7.116
Rentetoevoeging	-188	-65
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-63	-27
Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten	175	154
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	5.745	129
Wijziging markttrente	-2.586	4.101
Wijziging actuariële uitgangspunten	33	-29
Overige wijzigingen	-236	503
	<u>11.068</u>	<u>11.882</u>

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

Toeslagen

Deze post bestaat uit de lasten van de in het boekjaar toegekende toeslagen uit hoofde van de voorwaardelijke toeslagverlening. In 2021 heeft het bestuur besloten om de pensioenen niet te verhogen per 1 januari 2022. Het resultaat op toeslagen is derhalve nihil.

Rentetoevoeging

De voorziening pensioenverplichtingen is in het boekjaar opgerent met -0,533% (2020: -0,324%). Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2020.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariael berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de uitbetaling van pensioenen van de verslagperiode.

Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten

Verwachte toekomstige pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuariael berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de verwachte uitvoeringskosten in de verslagperiode.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de actuele waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt hieronder verantwoord.

Wijziging actuariële uitgangspunten

De kring hanteert in het boekjaar de CBS Bevolkingsprognose 2020-2070. Deze sterftekansen zijn gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van de kring door toepassing van de MWT617 ervaringssterfte. Per 31 december 2021 is de kring overgestapt naar de CBS Bevolkingsprognose 2021-2070. Dit heeft geleid tot een toename van de technische voorziening van € 7. In 2021 is de inkomensklasse voor individuele deelnemers gewijzigd. Als een salaris of leeftijd wijzigt kan een deelnemer in een andere inkomensklasse komen. Voor elke inkomensklasse geldt een andere reservering. Dit leidt tot een toename van de technische voorziening van € 26. De hiervoor benoemde toename als gevolg van de nieuwe grondslagen zijn opgenomen in het verloop van de technische voorzieningen en worden via de staat van baten en lasten als "Wijziging actuariële uitgangspunten" in het verslagjaar verantwoord.

Overige wijzigingen

	2021	2020
Resultaat op kanssystemen:		
Resultaat op sterfte	18	150
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	-242	368
Resultaat op mutaties	-12	-15
	<u>-236</u>	<u>503</u>

Het resultaat op sterfte wordt voornamelijk veroorzaakt door een positief resultaat op kortleven van € 25 (2020 € 125 negatief). Het resultaat op arbeidsongeschiktheid vloeit voort uit in het boekjaar opgetreden arbeidsongeschiktheidsschades en als gevolg hiervan toename van de schadereserve en IBNR ten opzichte van de risicokoopsom arbeidsongeschiktheid.

12. Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds

	2021	2020
Inkomende waardeoverdrachten	-5.798	-161
Uitgaande waardeoverdrachten	270	13
	<u>-5.528</u>	<u>-148</u>

Vanuit Kring Premie is er een collectieve waardeoverdracht verwerkt voor werkgever ATM van € 5.469.

Wijziging technische voorziening inzake overdracht van rechten:

- toevoeging aan de technische voorzieningen
- onttrekking aan de technische voorzieningen

2021	2020
6.001	139
-256	-10
<u>5.745</u>	<u>129</u>

Het resultaat op de waardeoverdrachten is als volgt:

- overgenomen pensioenverplichting
- overgedragen pensioenverplichting

2021	2020
-203	22
-14	-3
<u>-217</u>	<u>19</u>

13. Herverzekeringen

Herverzekeringspremies overlijden
Herverzekeringspremies arbeidsongeschiktheid
Totaal premies
Claims met betrekking tot premievrijstelling arbeidsongeschiktheid
Claims met betrekking tot herverzekerd nabestaandenpensioen
Mutatie IBNR schades toekomstige arbeidsongeschiktheid
Totaal uitkeringen

2021	2020
310	303
470	379
<u>780</u>	<u>682</u>
338	-630
-40	-167
-174	-224
<u>124</u>	<u>-1.021</u>
<u>904</u>	<u>-339</u>

14. Overige lasten

Bankrente handelsbanken

2021	2020
<u>5</u>	<u>5</u>

29. Kring DB Evenwicht

Financiële verantwoording

1 BALANS PER 31 DECEMBER

(na voorgestelde bestemming van het saldo van baten en lasten)

(x € 1.000)

		2021	2020
ACTIVA			
Beleggingen voor risico fonds	(1)	347.853	347.830
Vorderingen en overlopende activa	(2)	288	814
Overige activa	(3)	42	64
		<u>348.183</u>	<u>348.708</u>

PASSIVA

Stichtingskapitaal en reserves	(4)	58.930	33.818
Technische voorzieningen voor risico fonds	(5)	288.570	314.846
Overige schulden en overlopende passiva	(6)	683	44
		<u>348.183</u>	<u>348.708</u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

	2021	2020
Dekkingsgraad op basis van FTK (in %)		
Actuele dekkingsgraad	120,4	110,7
Beleidsdekkingsgraad	116,8	109,8

2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

		2021	2020
BATEN			
Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds	(7)	7.310	12.463
Overige baten	(8)	-	58
		<u>7.310</u>	<u>12.521</u>
LASTEN			
Pensioenuitkeringen	(9)	7.949	1.305
Pensioenuitvoeringskosten	(10)	287	44
Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds	(11)	-26.276	314.846
Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds	(12)	214	-337.498
Herverzekeringen	(13)	-9	6
Overige lasten	(14)	33	-
(*) De nummering verwijst naar de toelichting			
		<u>-17.802</u>	<u>-21.297</u>
Saldo van baten en lasten		<u>25.112</u>	<u>33.818</u>
	2021	2020	
Bestemming van het saldo van baten en lasten			
Mutatie algemene reserve	<u>25.112</u>	<u>33.818</u>	

3 KASSTROOMOVERZICHT

(x € 1.000)

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

	2021	2020
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen waardeoverdrachten voor risico fonds	764	336.931
Betaalde pensioenuitkeringen	-7.949	-1.304
Betaalde/ontvangen herverzekeringen	47	-245
Betaalde waardeoverdrachten voor risico fonds	-51	-
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-87	-18
Overige baten en lasten	-33	67
	-7.309	335.431
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Ontvangen inzake verkopen beleggingen	80.741	1.800
Betaald inzake aankopen beleggingen	-73.633	-335.331
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	-1	158
Overige ontvangsten en uitgaven inzake beleggingen	421	-1.944
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-241	-50
	7.287	-335.367
Mutatie liquide middelen	-22	64
Samenstelling geldmiddelen		
	2021	2020
Liquide middelen per 1 januari	64	-
Mutatie liquide middelen	-22	64
Liquide middelen per 31 december	42	64

4 ALGEMENE TOELICHTING

Prognosetafel

Conform het beleid van de kring worden de meest recente CBS Bevolkingsprognose en CBS Maatwerktabellen (inkomensklasse-afhankelijke ervaringssterfte) gehanteerd. De kring hanteert in het boekjaar de CBS Bevolkingsprognose 2020-2070. Deze sterftekansen zijn gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van de kring door toepassing van de MWT617 ervaringssterfte. Per 31 december 2021 is de kring overgestapt naar de CBS bevolkingsprognose 2021-2070.

Dit heeft geleid tot een toename van de technische voorziening van € 24. De hiervoor benoemde impact van de nieuwe grondslagen zijn opgenomen in het verloop van de technische voorzieningen en worden via de staat van baten en lasten als "Wijziging actuariële uitgangspunten" in het verslagjaar verantwoord.

ALGEMENE GRONDSLAGEN

De algemene grondslagen die van toepassing zijn op alle kringen en Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds zijn opgenomen in hoofdstuk 23 Grondslagen voor resultaat en waardebeoordeling binnen het onderdeel jaarrekening.

SPECIFIEKE GRONDSLAGEN

De specifieke grondslagen die van toepassing zijn op Kring DB Evenwicht zijn hieronder opgenomen.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Technische voorzieningen voor risico fonds

Voorziening voor toekomstige administratie- en excassokosten

Vanaf boekjaar 2020 is de ontwikkeling van de voorziening uitvoeringskosten losgekoppeld van de ontwikkeling van de technische voorziening. De aanvangshoogte is bepaald op 2,3% van de technische voorziening op 1 november 2020. Aan deze voorziening worden jaarlijks alle benodigde kosten onttrokken en het jaarlijkse rendement van de kring toegevoegd. Jaarlijks wordt getoetst of de voorziening nog toereikend is om de verwachte kosten te dekken.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Toeslagen

In 2021 heeft het bestuur besloten om de pensioenen per 1 januari 2022 te verhogen met 0,98% voor inactieve deelnemers. Dit heeft een resultaat van € 2.727 negatief tot gevolg gehad.

Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten

Vanaf boekjaar 2020 is de ontwikkeling van de voorziening uitvoeringskosten losgekoppeld van de ontwikkeling van de technische voorziening. De aanvangshoogte is bepaald op 2,3% van de technische voorziening op 1 november 2020. Aan deze voorziening worden jaarlijks alle benodigde kosten onttrokken en het jaarlijkse rendement van de kring toegevoegd. Jaarlijks wordt getoetst of de voorziening nog toereikend is om de verwachte kosten te dekken.

5 TOELICHTING OP DE BALANS

(x € 1.000)

ACTIVA

1. Beleggingen voor risico fonds

De kring belegt in modules en overlay fondsen. Het verloopoverzicht is opgesteld op module- en fondsenniveau, omdat de financiële stromen ook op module- en fondsenniveau verlopen.

Verloopoverzicht op module en fondsenniveau 2021

	Stand per 1 januari 2021	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde mutaties	Stand per 31 december 2021
Module Rendement	91.101	-	-14.750	377	14.764	91.492
Module Rente	138.578	18.200	-2.300	717	-1.855	153.340
Module Inflatie	55.238	-	-9.700	373	12.637	58.548
Overlay Fondsen	60.968	55.433	-53.991	-	-17.994	44.416
Beleggingsdebiteuren	405	-	-	-405	-	-
Liquide middelen	1.540	-	-	-1.483	-	57
Totaal	347.830	73.633	-80.741	-421	7.552	347.853

Op basis van doorkijk op de modules en fondsen tot de onderliggende beleggingen bestaan de modules en fondsen ultimo boekjaar uit onderstaande beleggingscategorieën.

Verloopoverzicht op module en fondsenniveau 2020

	Stand per 1 november 2020	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde- mutaties	Stand per 31 december 2020
Module Rendement	-	83.123	-	-	7.978	91.101
Module Rente	-	140.292	-1.800	-	86	138.578
Module Inflatie	-	49.847	-	-	5.391	55.238
Overlay Fondsen	-	62.069	-	-	-1.101	60.968
Beleggingsdebiteuren	-	-	-	405	-	405
Liquide middelen	-	-	-	1.540	-	1.540
Totaal	-	335.331	-1.800	1.945	12.354	347.830

Belegde waarden per beleggingscategorie op basis van doorkijk per 31 december 2021

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Module Rendement	-	66.179	24.926	-	387	91.492
Module Rente	-	-	153.004	-	336	153.340
Module Inflatie	26.931	-	15.886	-	15.731	58.548
Overlay Fondsen	-	-	-	44.416	-	44.416
Liquide middelen	-	-	-	-	57	57
Stand per 31 december 2021	26.931	66.179	193.816	44.416	16.511	347.853

Belegde waarden per beleggingscategorie op basis van doorkijk per 31 december 2020

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Module Rendement	-	65.774	25.327	-	-	91.101
Module Rente	-	-	138.578	-	-	138.578
Module Inflatie	23.703	-	14.711	-	16.824	55.238
Overlay Fondsen	-	-	-	60.968	-	60.968
Beleggingsdebiteuren	-	-	405	-	-	405
Liquide middelen	-	-	-	-	1.540	1.540
Stand per 31 december 2020	23.703	65.774	179.021	60.968	18.364	347.830

Onder derivaten zijn de Overlay Fondsen opgenomen. Aangezien de kring niet de onderliggende belegging in zijn bezit heeft, maar alleen een deelneming in de Overlay Fondsen, is feitelijk de exposure van de kring naar een derivatenbelegging, ongeacht de onderliggende asset categorieën daarin.

De valutaderivaten zijn niet opgenomen onder derivaten. Deze zijn onderdeel van de beleggingscategorie van de pools waarvan zij deel uitmaken.

Reële waarde

Afgezien van de beleggingsvorderingen en -schulden zijn de beleggingen van het fonds gewaardeerd tegen reële waarde. Het is over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Via de modules Rendement, Inflatie en Rente en Overlay Fondsen wordt belegd in niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen, waarbij deze beleggingsfondsen beleggen in vastgoed, aandelen, vastrentende waarden, derivaten en overige beleggingen. Niet aan een beurs genoteerde beleggingsfondsen zijn gewaardeerd tegen de reële waarde die is bepaald op basis van de meest recente door het beleggingsfonds afgegeven intrinsieke waarde.

Vastgoedbeleggingen

De vastgoedbeleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie naar soort:		
Indirect vastgoed (participaties in beleggingsfondsen)	26.931	23.703

Aandelen

De aandelen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie naar soort:		
Aandelenbeleggingsfondsen	66.179	65.774

Vastrentende waarden

De vastrentende waarden zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie naar soort:		
Obligaties	-	178.616
Hypotheke	29.690	-
Vastrentende Waarden beleggingsfondsen	164.040	-
Beleggingsdebiteuren	-	405
Reverse Repo's	86	-
	193.816	179.021

Derivaten

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie naar soort:		
Overlay Fondsen	44.416	60.968

Overige beleggingen

De overige beleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie naar soort:		
Grondstoffen	-	16.824
Commodities (grondstoffen, edele metalen)	15.151	-
Liquide middelen	57	1.540
Mix funds	1.303	-
	<u>16.511</u>	<u>18.364</u>

2. Vorderingen en overlopende activa

	31-12-2021	31-12-2020
Rekening courant Centraal Beheer Algemeen Pensioenfonds	-	60
Te vorderen claims herverzekeraar	209	247
Aanvullende waardeoverdrachten	79	507
	<u>288</u>	<u>814</u>

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

3. Overige activa

	31-12-2021	31-12-2020
Liquide middelen	<u>42</u>	<u>64</u>

Onder de liquide middelen zijn opgenomen kasmiddelen en banktegoeden die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn. Bankrekeningen die beheerd worden door de vermogensbeheerder zijn onder de overige beleggingen opgenomen.

Er zijn geen kredietfaciliteiten van toepassing.

PASSIVA

4. Stichtingskapitaal en reserves

Mutatieoverzicht eigen vermogen

	Algemene reserve
Stand per 1 januari 2021	33.818
Uit bestemming saldo van baten en lasten	25.112
Stand per 31 december 2021	58.930

	31-12-2021		31-12-2020	
		In %		In %
Solvabiliteit				
Pensioenvermogen	347.500	120,4	348.664	110,7
Af: technische voorzieningen	288.570	100,0	314.846	100,0
Eigen vermogen	58.930	20,4	33.818	10,7
Af: vereist eigen vermogen	34.605	12,0	36.482	11,6
Vrij vermogen	24.325	8,4	-2.664	-0,9
Minimaal vereist eigen vermogen	11.584	4,0	12.623	4,0
Actuele dekkingsgraad		120,4		110,7
Beleidsdekkingsgraad		116,8		109,8
Reële dekkingsgraad		95,1		90,5

Voor het bepalen van het vereist eigen vermogen (de solvabiliteitstoets) maakt het fonds gebruik van het standaardmodel. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van het fonds. De uitkomsten van de solvabiliteitstoets zijn opgenomen onder de paragraaf Risicobeheer.

De dekkingsgraad is als volgt berekend: (Totale activa -/- kortlopende schulden) / Technische voorzieningen * 100%.

De beleidsdekkingsgraad is het voortschrijdende gemiddelde van de actuele dekkingsgraden van de afgelopen 12 maanden. De beleidsdekkingsgraad is bepalend voor de financiële positie van het fonds.

Als de beleidsdekkingsgraad lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad, bevindt het fonds zich in een situatie van dekkingstekort. Indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad, maar wel tenminste gelijk is aan de vereiste dekkingsgraad, bevindt het fonds zich in een situatie van reservetekort.

In de reële dekkingsgraad wordt de verwachte stijging van de prijzen meegenomen als pensioenverplichting. Een reële dekkingsgraad van 100% wil zeggen dat de kring volledige toeslag kan verlenen op basis van de (verwachte) prijsinflatie conform een toekomstbestendig toeslagbeleid. Een toekomstbestendig toeslagbeleid houdt in:

1. Toeslag kan verleend worden vanaf een beleidsdekkingsgraad van 110%.
2. Toeslagverlening is alleen toegestaan als er voldoende vermogen is om deze toeslag naar verwachting ook in de toekomst te kunnen verlenen.

Per 31 december 2021 is sprake van een marge op de dekkingspositie.

Het verloop van de actuele dekkingsgraad is als volgt:

	2021	2020
	%	%
Dekkingsgraad per 1 januari	110,7	106,8
Uitkeringen	0,3	-
Toeslagverlening	-1,0	-
Verandering van de rentetermijnstructuur	7,3	0,3
Rendement op beleggingen	2,8	3,9
Overige oorzaken en kruiseffecten	0,3	-0,3
Dekkingsgraad per 31 december	120,4	110,7

Herstelplan

Op basis van het FTK moet een pensioenfonds een herstelplan opstellen indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad.

Per 31 december 2021 is sprake van een marge op de dekkingspositie. Er is geen sprake van een dekkingstekort.

5. Technische voorzieningen voor risico fonds

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:		
Voorziening pensioenverplichtingen	288.570	314.846
	288.570	314.846

Mutatieoverzicht technische voorzieningen

	2021	2020
Stand per 1 januari (2020: 1 november)	314.846	-
Toeslagen	2.727	-
Rentetoevoeging	-1.442	116
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-7.950	-1.305
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-511	283.843
Wijziging marktrente	-19.499	33.899
Wijziging actuariële uitgangspunten	24	-769
Vrijgevallen kosten	-287	-44
Resultaat op kanssystemen	662	-894
Stand per 31 december	288.570	314.846

Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:

	31-12-2021		31-12-2020	
	Aantal		Aantal	
Arbeidsongeschikte deelnemers	18	3.609	20	3.633
Gewezen deelnemers	1.092	158.997	1.118	180.103
Pensioentrekkenden	709	117.807	709	120.163
Schadereserve	-	911	-	1.232
Additionele reservering*	-	7.246	-	9.715
	<u>1.819</u>	<u>288.570</u>	<u>1.847</u>	<u>314.846</u>

Naar hun aard hebben de technische voorzieningen in het algemeen een langlopend karakter.

* De additionele reservering bestaat uit de voorziening uitvoeringskosten.

Deze voorziening bedraagt bij aanvang kring 2,3% van de op 1 november 2020 aanwezige netto TV.

	2021	2020
Stand per 1 januari (2020 1 november)	<u>7.377</u>	<u>7.158</u>
Dotatie: beleggingsrendement	-287	263
Ottrekking: pensioenuitvoeringskosten	156	-44
Stand per 31 december	<u>7.246</u>	<u>7.377</u>

Korte beschrijving van de pensioenregeling

De pensioenregeling is een middelloonregeling. Daarbinnen is een verzameling van pensioensoorten beschikbaar die complementair zijn aan elkaar zodat geen sprake is van dubbele dekkingen. Onderstaand worden de pensioensoorten en varianten weergegeven.

1. Ouderdomspensioen: verplicht af te nemen, op opbouwbasis
2. Partnerpensioen: verplicht af te nemen, onbepaalde partner, keuze: op risicobasis of opbouwbasis
3. Wezenpensioen: verplicht af te nemen, onbepaald kind, keuze: op risicobasis of opbouwbasis
4. ANW-hiaatpensioen: keuze: verplicht of vrijwillig af te nemen
5. Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid voor de premies van alle bovengenoemde vormen: verplicht af te nemen.

De pensioenrichtleeftijd is 68 jaar.

Flexibilisering is mogelijk binnen de wettelijke grenzen en betreft:

- Vervroeging; de Deelnemer kan in overleg met de Werkgever verzoeken het pensioen eerder in te laten gaan. Dit kan vanaf 5 jaar voor de AOW-gerechtigde leeftijd.
- Uitstellen; de Deelnemer kan verzoeken het pensioen later in te laten gaan. Dit kan tot 5 jaar na de AOW-gerechtigde leeftijd.
- Hoog-laag constructie; de Deelnemer kan kiezen de eerste periode een hogere uitkering te ontvangen. Dit kan de eerste 5 jaar of de eerste 10 jaar betreffen. De verhouding tussen de hoge en de lage uitkering is 100:75.
- Uitrusten; de Deelnemer kan het partnerpensioen op opbouwbasis omruilen tegen een hoger ouderdomspensioen. Ook kan de Deelnemer zijn ouderdomspensioen omruilen tegen een (hoger) partnerpensioen. Hierbij mag het partnerpensioen niet meer bedragen dan 70% van het ouderdomspensioen.
- Deeltijdpensioen; de Deelnemer kan in overleg met de Werkgever een gedeelte van het pensioen laten ingaan en voor het resterende deel al dan niet een actief dienstverband op deeltijdbasis houden.

De Werkgever maakt per pensioensoort (met uitzondering van premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid) een keuze, zoals hiervoor weergegeven. Verder worden de regelingskenmerken (franchises en opbouwpercentages) vastgelegd alsmede de wijze van aanpassing van deze regelingskenmerken.

Toeslagverlening

De toeslagverlening op pensioenaanspraken en pensioenrechten is voorwaardelijk. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald. De toeslagverlening wordt uit beleggingsrendement gefinancierd.

Toeslagverlening vindt plaats volgens de methode van toekomstbestendige toeslagverlening. Dit betekent dat toeslagverlening mogelijk is bij een dekkingsgraad hoger dan 110%. Bij een dekkingsgraad tussen de 110% en de bovengrens behorende bij toekomstbestendige toeslagverlening vindt toeslagverlening naar rato plaats. Bij een dekkingsgraad boven de bovengrens vindt volledige toeslagverlening plaats. In 2021 heeft het bestuur besloten om de pensioenen per 1 januari 2022 te verhogen met 0,98% voor inactieve deelnemers. Dit heeft een resultaat van € 2.727 negatief tot gevolg gehad.

6. Overige schulden en overlopende passiva

	31-12-2021	31-12-2020
Crediteuren	109	8
Rekening courant Centraal Beheer APF	12	-
Inkomende waardeoverdrachten	29	-
Uitkeringen	1	1
Uitgaande waardeoverdrachten	470	-
Nog te betalen kosten	62	35
	<u>683</u>	<u>44</u>

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Risicobeheer en derivaten

Solvabiliteitsrisico

Het fonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het fonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de reële waarde van de pensioenverplichtingen.

Het belangrijkste risico voor het fonds is het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het fonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het fonds de premie voor de onderneming en deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele toeslag van opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

De actuele dekkingsgraad heeft zich als volgt ontwikkeld:

	31-12-2021	31-12-2020
Het saldo op FTK-grondslagen is als volgt:		
Technische voorzieningen	288.570	314.846
Buffers:		
S1 Renterisico	1.415	226
S2 Risico zakelijke waarden	22.435	24.389
S3 Valutarisico	6.238	7.337
S4 Grondstoffenrisico	4.242	4.611
S5 Kredietrisico	14.113	14.341
S6 Verzekeringstechnisch risico	7.627	8.663
S7 Liquiditeitsrisico	-	-
S8 Concentratierisico	-	-
S9 Operationeel risico	-	-
S10 Actief beheerrisico	4.461	4.850
Diversificatie effect	-25.926	-27.935
Totaal S (vereiste buffers)	34.605	36.482
Vereist vermogen (artikel 132 Pensioenwet)	323.175	351.328
Pensioenvermogen (totaal activa - schulden)	347.500	348.664
Saldo	24.325	-2.664

Beleid en risicobeheer

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- beleggingsbeleid;
- premiebeleid;
- herverzekeringsbeleid;
- toeslagbeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruikgemaakt van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de belangrijkste (beleggings)risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van derivaten. Onderstaande uitwerking van de risico's is gebaseerd op de feitelijke standen per ultimo verslagjaar.

S1 Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarden van de vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen wijzigen als gevolg van veranderingen in de marktrente.

De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration is de (met de contante waarde van de kasstromen) gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren. De duration geeft aan hoeveel procent bij benadering de reële waarde verandert bij een parallelle verschuiving van de rentecurve met 1 procentpunt. Een hoge duration geeft een hoge gevoeligheid voor veranderingen in de rente weer.

	31-12-2021		31-12-2020	
	Balanswaarde	Duration	Balanswaarde	Duration
Totaal beleggingen (voor derivaten)	193.816	6,2	358.042	5,5
Totaal beleggingen (na derivaten)	347.853	12,0	347.830	15,0
Technische voorzieningen	288.570	18,3	314.846	19,1

Op balansdatum is de duration van de beleggingen aanzienlijk korter dan de duration van de verplichtingen. Er is daarom sprake van een zogenaamde "duration-mismatch". Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van de beleggingen minder snel daalt dan de waarde van de verplichtingen (bij toepassing van de reële markrentestructuur), waardoor de dekkingsgraad stijgt. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt.

Het beleid van het fonds is gericht op het verkleinen van de "duration-mismatch". Dit wordt gerealiseerd door het kopen van meer langlopende obligaties in plaats van aandelen (aandelen hebben per definitie een duration van nul), binnen de portefeuille kortlopende obligaties vervangen door langlopende obligaties of door middel van renteswaps of swaptions. Bij een renteswap wordt een vaste lange rente geruild tegen een variabele korte rente. Het fonds ontvangt in dit geval een lange rente, vergelijkbaar met de kasstroom van een langlopende obligatie en betaalt daarvoor een variabele korte rente (bijvoorbeeld Euribor). Hierdoor wordt de "duration-mismatch" verkleind, maar het fonds wordt wel afhankelijk van de ontwikkeling van de korte rente die het fonds aan de tegenpartij betaalt. Bij het afsluiten van een swap kunnen dus mismatchrisico's worden afgedekt en worden nieuwe risico's geïntroduceerd die gepaard gaan met dit soort instrumenten (zoals liquiditeit, tegenpartij en juridisch risico).

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Resterende looptijd < 1 jaar	11.429	5,9	13.873	7,8
Resterende looptijd > 1 en < 5 jaar	54.265	28,0	46.593	26,0
Resterende looptijd > 5 jaar	128.122	66,1	118.555	66,2
	193.816	100,0	179.021	100,0

S2 Risico zakelijke waarden

Het risico zakelijke waarden of prijsrisico is het risico van waardeveranderingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij waardeveranderingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijsrisico wordt gemitigeerd door diversificatie.

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Specificatie vastgoedbeleggingen naar aard:				
Participaties in beleggingsfondsen	26.931	100,0	23.703	100,0

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Specificatie vastgoedbeleggingen naar regio:				
Europa	12.535	46,5	4.947	20,9
Noord-Amerika	10.932	40,6	13.086	55,1
Azië-Pacific	2.744	10,2	4.705	19,9
Australazië	652	2,4	878	3,7
Emerging Markets	68	0,3	87	0,4
	<u>26.931</u>	<u>100,0</u>	<u>23.703</u>	<u>100,0</u>

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar sector:				
Beleggingsinstellingen	406	0,6	-	-
Financiële instellingen	7.462	11,3	6.490	9,9
Energie	774	1,2	725	1,1
Industrie	8.612	13,0	8.406	12,8
Technologie	17.843	27,0	16.796	25,5
Gezondheidszorg	8.445	12,8	9.480	14,4
Telecommunicatie	4.892	7,4	4.394	6,7
Basismaterialen	3.102	4,7	3.000	4,6
Handel	10.424	15,8	12.297	18,7
Nutsbedrijven	294	0,4	1.563	2,4
Diversen	3.925	5,8	2.623	3,9
	<u>66.179</u>	<u>100,0</u>	<u>65.774</u>	<u>100,0</u>
	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar regio:				
Europa	13.930	21,1	12.666	19,3
Noord-Amerika	38.012	57,4	33.684	51,1
Azië-Pacific	4.118	6,2	5.261	8,0
Australazië	1.325	2,0	1.284	2,0
Emerging Markets	8.794	13,3	12.879	19,6
	<u>66.179</u>	<u>100,0</u>	<u>65.774</u>	<u>100,0</u>

S3 Valutarisico

Het valutarisico is het risico dat de waarde van een financieel instrument zal fluctueren als gevolg van veranderingen in valutawisselkoersen.

De vreemde valutapositie is als volgt te specificeren:

De vreemde valutapositie voor en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

	Positie voor afdekking	Valuta- derivaten	Nettopositie na afdekking 2021	Nettopositie na afdekking 2020
Euro	250.565	59.760	310.325	318.152
Amerikaanse Dollar	59.920	-47.572	12.348	1.085
Hong Kong Dollar	3.827	-800	3.027	3.343
Zweedse Kroon	2.016	-757	1.259	1.727
Singapore Dollar	526	-457	69	397
Deense Kroon	1.080	-	1.080	1.027
Britse Pond	2.665	-2.389	276	318
Japanse Yen	4.286	-3.610	676	2.211
Zwitserse Frank	1.795	-1.266	529	932
Australische Dollar	1.652	-1.200	452	-478
Canadese Dollar	2.824	-1.709	1.115	-144
Overige	16.697	-	16.697	19.260
	<u>347.853</u>	<u>-</u>	<u>347.853</u>	<u>347.830</u>

S4 Grondstoffenrisico

Het grondstoffenrisico is het risico van waardeveranderingen van beleggingen in grondstoffen of instrumenten die gevoelig zijn voor waardeveranderingen in grondstoffen (commodities).

Het grondstoffenrisico wordt bepaald aan de hand van een daling van de waarde van de beleggingen in grondstoffen met 35%. Ter afdekking van het grondstoffenrisico wordt door het fonds een buffer aangehouden.

S5 Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee "Over The Counter (OTC)"-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het fonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten, waardoor het fonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft ten opzichte van het fonds; het vragen van extra zekerheden zoals onderpand en dergelijke bij hypothecaire geldleningen en het uitlenen van effecten; het hanteren van prudente verstrekkingnormen bij hypothecaire geldleningen. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door het fonds alleen belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied. Met betrekking tot OTC-derivaten wordt door het fonds alleen gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten, zodat posities van het fonds adequaat worden afgedekt door onderpand. Er wordt gebruik gemaakt van dagelijkse waarderingen.

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar sector:				
Nederlandse overheidsinstellingen	10.844	5,6	8.698	4,9
Buitenlandse overheidsinstellingen	104.419	53,8	90.659	50,5
Financiële instellingen	53.799	27,8	52.094	29,1
Handel	6.694	3,5	8.370	4,7
Basismaterialen	977	0,5	1.592	0,9
Industrie	3.019	1,6	3.527	2,0
Olie en gas	2.537	1,3	3.043	1,7
Nutsbedrijven	1.866	1,0	1.605	0,9
Technologie	835	0,4	1.252	0,7
Gezondheidszorg	1.823	0,9	2.674	1,5
Telecommunicatie	2.098	1,1	1.552	0,9
Andere instellingen	4.905	2,5	3.955	2,2
	193.816	100,0	179.021	100,0

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar regio:				
Ontwikkelde markten	175.405	90,5	160.911	89,9
Opkomende markten	18.411	9,5	18.110	10,1
	193.816	100,0	179.021	100,0

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille kan het volgende overzicht worden gegeven:

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
AAA	62.125	32,1	49.826	27,8
AA	63.134	32,5	64.224	35,8
A	19.128	9,9	13.204	7,4
BBB	28.707	14,8	30.210	16,9
BB	7.810	4,0	6.836	3,8
B	4.428	2,3	4.947	2,8
< B	1.868	1,0	1.902	1,1
Geen rating	6.616	3,4	7.872	4,4
	<u>193.816</u>	<u>100,0</u>	<u>179.021</u>	<u>100,0</u>

S6 Verzekeringstechnisch risico

Langlevenrisico

Het langlevenrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de technische voorziening. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting.

Door toepassing van CBS-tafel 2021-2070 met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevenrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

Overlijdensrisico

Het overlijdensrisico betekent dat het fonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor door het fonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen. Het fonds heeft het overlijdensrisico niet verzekerd.

Arbeidsongeschiktheidsrisico

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen (indien van toepassing). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien. Het fonds heeft het arbeidsongeschiktheidsrisico niet verzekerd.

Toeslagrisico

Het bestuur van het fonds heeft de ambitie om het pensioen te indexeren. De mate waarin dit kan worden gerealiseerd is afhankelijk van de ontwikkelingen in de rente, rendement, looninflatie en demografie. Het toeslagrisico omvat het risico dat de ambitie van het bestuur om toeslagen op pensioenrechten en -aanspraken te geven niet kan worden gerealiseerd. Uitdrukkelijk wordt opgemerkt dat de toeslagtoezegging voorwaardelijk is.

Het beleid en de ambitie inzake toeslagverlening is weergegeven in de toelichting van de post 'Technische voorzieningen'.

S7 Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen. Hierdoor kan het fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen voldoen. Waar de overige risicocomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico wordt beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Er wordt eveneens rekening gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies. Betreffende het liquiditeitsrisico wordt vermeld dat het fonds in haar beleggingsportefeuille over voldoende obligaties beschikt die onmiddellijk zonder waardeverlies verkocht kunnen worden gemaakt om eventuele onvoorziene uitstroom van geldmiddelen te financieren. Op basis hiervan heeft het bestuur besloten geen buffer voor liquiditeitsrisico aan te houden.

S8 Concentratierisico

Als een kring een gediversifieerde beleggingsportefeuille aanhoudt, mag de gevoeligheid van het eigen vermogen voor concentratierisico in het DNB-standaardmodel gelijk worden gesteld aan 0%. Omdat bij de kring sprake is van een gediversifieerde beleggingsportefeuille heeft het bestuur besloten geen buffer voor concentratierisico aan te houden.

S9 Operationeel risico

Het operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het fonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur. Aangezien hiermee sprake is van adequate beheersing houdt het fonds hiervoor geen buffer aan.

Systeemrisico

Het systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het fonds niet beheersbaar.

S10 Actief beheerrisico

Het actief beheerrisico heeft betrekking op de ruimte om bij de uitvoering van het beleggingsbeleid af te wijken van de strategisch nageleefde portefeuille. De mate van actief beheer is bepaald aan de hand van de tracking error ten opzichte van de voor de portefeuille vastgestelde benchmark.

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Nieuwe (gewijzigde) UFR-methodiek geldend vanaf 1 januari 2021

Vanaf 2021 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur gebaseerd op een nieuwe UFR (ultimate forward rate). De nieuwe UFR parameters worden vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen ingevoerd. Met de stapsgewijze invoering zullen de nieuwe UFR parameters begin 2024 volledig zijn ingevoerd. DNB zal de rentetermijnstructuur in de periode tot 1 januari 2024 baseren op een gewogen gemiddelde van de rentetermijnstructuur op basis van de tot 1 januari 2021 gehanteerde UFR parameters en de nieuwe vanaf 1 januari 2021 gehanteerde UFR-parameters, waarbij de gewichten jaarlijks op 1 januari met gelijke stappen aangepast worden.

Deze stapsgewijze invoering zorgt ervoor dat het effect van de nieuwe UFR-methode op de dekkingsgraden van pensioenfondsen zich geleidelijk in de tijd materialiseert.

De technische voorziening voor risico fonds ultimo 2021 is gebaseerd op de per 31 december 2021 door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur voor pensioenfondsen, rekening houdend met de stapsgewijze invoering van de nieuwe UFR parameters.

Als de technische voorziening voor risico fonds ultimo 2021 reeds volledig gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn in 2024 dan zou de technische voorziening voor risico fonds € 294.323 bedragen en de actuele dekkingsgraad 118,1%.

6 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

7. Beleggingsresultaten voor risico pensioenfondsen

2021	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Module Inflatie	-	12.637	-	12.637
Module Rendement	-	14.764	-	14.764
Module Rente	-	-1.855	-	-1.855
Overlay Fondsen	-	-17.994	-	-17.994
Overige beleggingen	-1	-	-103	-104
Overige opbrengsten en lasten	-	-	-138	-138
	-1	7.552	-241	7.310
2020	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Module Inflatie	-	1.272	-	1.272
Module Rendement	-	7.588	-	7.588
Module Rente	158	234	-	392
Overlay Fondsen	-	-1.101	-	-1.101
Overige beleggingen	-	4.362	-27	4.335
Overige opbrengsten en lasten	-	-	-23	-23
	158	12.355	-50	12.463

Voor een specificatie van het indirect beleggingsrendement van de modules en beleggingsfondsen wordt verwezen naar de toelichting op de balans.

Het aandeel van het fonds in de beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van beleggingsfondsen zijn gebracht is onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen € 766. (2020: € 156).

De transactiekosten zijn de kosten die gemaakt worden om de effectentransactie tot stand te brengen en uit te voeren. Deze zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen over 2021 € 344. (€ 225).

8. Overige baten

	2021	2020
Overige baten	-	58

9. Pensioenuitkeringen

	2021	2020
Ouderdomspensioen	6.472	1.060
Partnerpensioen	1.375	231
Wezenpensioen	19	2
Arbeidsongeschiktheid	65	12
Afkopen	18	-
	<u>7.949</u>	<u>1.305</u>

10. Pensioenuitvoeringskosten

	2021	2020
Administratiekosten verrichtingen	17	2
Administratiekosten	35	6
Governance kosten	138	22
Uitvoeringskosten	-	-1
Bestuurskosten	50	9
Bijdrage wettelijke wijzigingen	13	-
Vergoeding kapitaalverstrekking Achmea	34	6
	<u>287</u>	<u>44</u>

De bijdrage wettelijke wijzigingen bestaat uit de wettelijke kosten 2021 (€ 13).

11. Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

	2021	2020
Toeslagen	2.727	-
Rentetoevoeging	-1.442	116
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-7.950	-1.305
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-511	283.843
Wijziging marktrente	-19.499	33.899
Wijziging actuariële uitgangspunten	24	-769
Vrijgevallen kosten	-287	-44
Resultaat op kanssystemen	662	-894
	<u>-26.276</u>	<u>314.846</u>

Rentetoevoeging

De voorziening pensioenverplichtingen is in het boekjaar opgerent met -0,533%. Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2020.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariëel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de uitbetaling van pensioenen van de verslagperiode.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening pensioenverplichtingen is het saldo van overgedragen pensioenverplichtingen (uitgaande waardeoverdrachten) en overgenomen pensioenverplichtingen (inkomende waardeoverdrachten).

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de actuele waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt hieronder verantwoord.

Wijziging actuariële uitgangspunten

Per 31 december 2021 is de kring overgestapt naar de CBS Bevolkingsprognose 2021-2070.

Dit heeft geleid tot een toename van de technische voorziening van €24. Het totale resultaat is reeds opgenomen in de technische voorziening per 31 december 2021 en bedraagt € 24 negatief.

Vrijgevallen kosten

De vrijval voor kosten uit de Technische Voorziening is gelijkgesteld met de kosten verslagjaar (exclusief vermogensbeheerkosten).

Resultaat op kanssystemen

	2021	2020
Resultaat op kanssystemen:		
Resultaat op sterfte	834	-900
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	-64	-
Resultaat op mutaties	-108	6
	<u>662</u>	<u>-894</u>

Het resultaat op sterfte van € 834 betreft € 1.120 langlevens en € -286 kortlevens.

12. Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds

	2021	2020
Collectieve inkomende waardeoverdrachten	-302	-337.498
Inkomende waardeoverdracht	-5	-
Uitgaande waardeoverdrachten	521	-
	<u>214</u>	<u>-337.498</u>

	2021	2020
Wijziging technische voorziening inzake overdracht van rechten:		
- toevoeging aan de technische voorzieningen	-26	318.507
- onttrekking aan de technische voorzieningen	-485	-
	<u>-511</u>	<u>318.507</u>

	2021	2020
Het resultaat op de waardeoverdrachten is als volgt:		
- overgenomen pensioenverplichting	-333	337.498
- toevoeging aan de technische voorziening	36	-283.843
	<u>-297</u>	<u>53.655</u>

13. Herverzekeringen

	2021	2020
Totaal premies	-	-
Uitkeringen van herverzekerd ouderdomspensioen	-47	-
Uitkering van risicokapitaal uitkeringsgerechtigden	38	6
Totaal uitkeringen	-9	6
	-9	6

14. Overige lasten

	2021	2020
Betalingsvordering van PF Scildon aan bedrijfsomgeving	29	-
Bankrente handelsbanken	4	-
	33	-

30. Pensioenfondsenkring 1

Financiële verantwoording

1 BALANS PER 31 DECEMBER

(na voorgestelde bestemming van het saldo van baten en lasten)

(x € 1.000)

		2021	2020
ACTIVA			
Beleggingen voor risico fonds	(1)	188.085	186.933
Vorderingen en overlopende activa	(2)	-	27
Overige activa	(3)	11	67
		<u>188.096</u>	<u>187.027</u>

PASSIVA

Stichtingskapitaal en reserves	(4)	40.890	28.351
Technische voorzieningen voor risico fonds	(5)	147.091	158.476
Overige schulden en overlopende passiva	(6)	115	200
		<u>188.096</u>	<u>187.027</u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

		2021	2020
Dekkingsgraad op basis van FTK (in %)			
Actuele dekkingsgraad		127,8	117,9
Beleidsdekkingsgraad		125,4	113,9

2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

	2021	2020
BATEN		
Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers) (7)	-	92
Beleggingsresultaten voor risico pensioenfondsen (8)	7.255	12.684
	<u>7.255</u>	<u>12.776</u>
LASTEN		
Pensioenuitkeringen (9)	5.861	5.976
Pensioenuitvoeringskosten (10)	186	244
Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds (11)		
Pensioenopbouw	-	168
Toeslagen	3.769	584
Rentetoevoeging	-653	-234
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-5.859	-5.989
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	-186	-241
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-48	6
Wijziging markttrente	-9.128	14.953
Wijziging actuariële uitgangspunten	-5	155
Overige wijzigingen	725	139
	<u>-11.385</u>	<u>9.541</u>
Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds (12)	52	-6
Overige lasten (13)	2	104
(*) De nummering verwijst naar de toelichting		
	<u>-5.284</u>	<u>15.859</u>
Saldo van baten en lasten	<u>12.539</u>	<u>-3.083</u>
	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Bestemming van het saldo van baten en lasten		
Mutatie algemene reserve	<u>12.539</u>	<u>-3.083</u>

3 KASSTROOMOVERZICHT

(x € 1.000)

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

	2021	2020
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premiebijdragen voor risico fonds	-	189
Ontvangen waardeoverdrachten voor risico fonds	-	6
Betaalde pensioenuitkeringen	-5.865	-5.976
Betaalde waardeoverdrachten voor risico fonds	-52	-
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-239	-259
Overige baten en lasten	-3	-4
	-6.159	-6.044
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Ontvangen inzake verkopen beleggingen	29.075	27.804
Betaald inzake aankopen beleggingen	-23.070	-22.865
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	-5	409
Overige ontvangsten en uitgaven inzake beleggingen	278	-301
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-175	-145
	6.103	4.902
Mutatie liquide middelen	-56	-1.142
Samenstelling geldmiddelen		
	2021	2020
Liquide middelen per 1 januari	67	1.209
Mutatie liquide middelen	-56	-1.142
Liquide middelen per 31 december	11	67

4 ALGEMENE TOELICHTING

Inleiding

Conform de richtlijnen voor de jaarverslaggeving worden de balans, staat van baten en lasten en het kasstroomoverzicht opgenomen in een separate financiële verantwoording per kring. In deze financiële verantwoording wordt de terminologie gehanteerd zoals voorgeschreven door RJ610. Waar in de financiële verantwoording van de kring de term "fonds" is gebruikt, wordt de desbetreffende kring bedoeld.

Wijziging grondslagen

Prognosetafel

Bij het waarden van de technische voorzieningen ultimo boekjaar is uitgegaan van de sterftetekansen zoals gepubliceerd door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS Bevolkingsprognose 2020-2070), met als startkolom 2021; ook worden de CBS Maatwerktabellen (inkomensklasse-afhankelijke ervaringssterfte) gehanteerd.

Deze sterftetekansen zijn gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van de kring door toepassing van de MWT0617 ervaringssterfte. Per 31 december 2021 is de kring overgestapt naar de CBS Bevolkingsprognose 2021-2070. Dit heeft geleid tot een afname van de technische voorziening van €5. De hiervoor benoemde impact van de nieuwe grondslagen zijn opgenomen in het verloop van de technische voorzieningen en worden via de staat van baten en lasten als "Wijziging actuariële uitgangspunten" in het verslagjaar verantwoord.

ALGEMENE GRONDSLAGEN

De algemene grondslagen die van toepassing zijn op alle kringen en Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds zijn opgenomen in hoofdstuk 23 Grondslagen voor resultaat en waardebeoordeling binnen het onderdeel jaarrekening.

SPECIFIEKE GRONDSLAGEN

De specifieke grondslagen die van toepassing zijn op Pensioenfondsenkring 1 zijn hieronder opgenomen.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Technische voorzieningen voor risico fonds

Voorziening voor toekomstige administratie- en excassokosten

Vanaf boekjaar 2021 is de ontwikkeling van de voorziening uitvoeringskosten losgekoppeld van de ontwikkeling van de technische voorziening. De aanvangshoogte is bepaald op 2,2% van de technische voorziening op 1 juli 2020. Aan deze voorziening worden jaarlijks alle benodigde kosten onttrokken en het jaarlijkse rendement van de kring toegevoegd. Jaarlijks wordt getoetst of de voorziening nog toereikend is om de verwachte kosten te dekken.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten

Vanaf boekjaar 2021 is de ontwikkeling van de voorziening uitvoeringskosten losgekoppeld van de ontwikkeling van de technische voorziening. De aanvangshoogte is bepaald op 2,2% van de technische voorziening op 1 juli 2020. Aan deze voorziening worden jaarlijks alle benodigde kosten onttrokken en het jaarlijkse rendement van de kring toegevoegd. Jaarlijks wordt getoetst of de voorziening nog toereikend is om de verwachte kosten te dekken.

5 TOELICHTING OP DE BALANS

(x € 1.000)

ACTIVA

1. Beleggingen voor risico fonds

De kring belegt in modules en Overlay Fondsen. Het verloopoverzicht is opgesteld op module- en fondseniveau, omdat de financiële stromen ook op module- en fondseniveau verlopen.

Verloopoverzicht op module en fondseniveau 2021

	Stand per 1 januari 2021	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde mutaties	Stand per 31 december 2021
Module Rendement	67.932	-	-12.950	281	10.532	65.795
Module Rente	90.748	10.750	-1.360	569	-1.295	99.412
Module Inflatie	11.220	-	-1.400	76	2.661	12.557
Overlay Fondsen	15.566	12.320	-13.365	-	-4.463	10.058
Beleggingsdebiteuren	341	-	-	-324	-	17
Beleggingscrediteuren	-474	-	-	474	-	-
Liquide middelen	1.600	-	-	-1.354	-	246
Totaal	186.933	23.070	-29.075	-278	7.435	188.085

Verloopoverzicht op module en fondseniveau 2020

	Stand per 1 januari 2020	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde- mutaties	Stand per 31 december 2020
Module Rendement	61.840	4.749	-2.830	-	4.173	67.932
Module Rente	97.534	991	-10.550	-	2.773	90.748
Module Inflatie	9.108	2.285	-	-	-173	11.220
Overlay Fondsen	9.075	14.839	-13.981	-	5.633	15.566
Vastgoed	428	-	-442	-	14	-
Beleggingsdebiteuren	119	-	-	222	-	341
Beleggingscrediteuren	-	-	-	-474	-	-474
Liquide middelen	1.048	-	-	552	-	1.600
Totaal	179.152	22.864	-27.803	300	12.420	186.933

Op basis van doorkijk op de modules en fondsen tot de onderliggende beleggingen bestaan de modules en fondsen ultimo boekjaar uit onderstaande beleggingscategorieën.

Belegde waarden per beleggingscategorie op basis van doorkijk per 31 december 2021

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Module Rendement	-	47.592	17.925	-	278	65.795
Module Rente	-	-	99.194	-	218	99.412
Module Inflatie	5.776	-	3.407	-	3.374	12.557
Overlay Fondsen	-	-	-	10.058	-	10.058
Beleggingsdebiteuren	17	-	-	-	-	17
Liquide middelen	-	-	-	-	246	246
Stand per 31 december 2021	5.793	47.592	120.526	10.058	4.116	188.085

Belegde waarden per beleggingscategorie op basis van doorkijk per 31 december 2020

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Module Rendement	-	49.046	18.886	-	-	67.932
Module Rente	-	-	90.748	-	-	90.748
Module Inflatie	4.815	-	2.988	-	3.417	11.220
Overlay Fondsen	-	-	-	15.566	-	15.566
Beleggingsdebiteuren	76	-	265	-	-	341
Beleggingscrediteuren	-	-	-	-	-474	-474
Liquide middelen	-	-	-	-	1.600	1.600
Stand per 31 december 2020	4.891	49.046	112.887	15.566	4.543	186.933

Onder derivaten zijn de Overlay Fondsen opgenomen. Aangezien de kring niet de onderliggende belegging in zijn bezit heeft, maar alleen een deelneming in de Overlay Fondsen, is feitelijk de exposure van de kring naar een derivatenbelegging, ongeacht de onderliggende asset categorieën daarin.

De valutaderivaten zijn niet opgenomen onder derivaten. Deze zijn onderdeel van de beleggingscategorie van de pools waarvan zij deel uitmaken.

Vastgoedbeleggingen

De vastgoedbeleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie naar soort:		
Participaties in beleggingsfondsen	5.776	4.815
Beleggingsdebiteuren	17	76
	5.793	4.891

Aandelen

De aandelen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie naar soort:		
Aandelenbeleggingsfondsen	47.592	49.046

Vastrentende waarden

De vastrentende waarden zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie naar soort:		
Vastrentende waarden beleggingsfondsen	101.278	112.622
Beleggingsdebiteuren	-	265
Hypotheken	19.248	-
	120.526	112.887

Derivaten

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie naar soort:		
Overlay Fondsen	10.058	15.566

Overige beleggingen

De overige beleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie naar soort:		
Commodities	3.249	3.417
Liquide middelen	246	1.600
Mix Funds	621	-
Beleggingscrediteuren	-	-474
	4.116	4.543

2. Vorderingen en overlopende activa

	<u>31-12-2021</u>	<u>31-12-2020</u>
Overige vorderingen	<u>-</u>	<u>27</u>

Bij de waardering van vorderingen wordt rekening gehouden met het risico van oninbaarheid door hiervoor een voorziening in aftrek te brengen op het saldo van de uitstaande vorderingen. Voor gelijksoortige posten met gelijksoortige risico's wordt gezamenlijk een schatting gemaakt van verliezen en risico's op balansdatum. Deze systematiek om de voorziening vast te stellen wordt gerekend tot de statische methode. Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

3. Overige activa

	<u>31-12-2021</u>	<u>31-12-2020</u>
Rabobank	<u>11</u>	<u>67</u>

Onder de liquide middelen zijn opgenomen kasmiddelen en banktegoeden die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn. Bankrekeningen die beheerd worden door de vermogensbeheerder zijn onder de overige beleggingen opgenomen. Er zijn geen kredietfaciliteiten van toepassing.

PASSIVA

4. Stichtingskapitaal en reserves

	31-12-2021	31-12-2020
Algemene reserve	40.890	28.351

Mutatieoverzicht eigen vermogen

	Algemene reserve
Stand per 1 januari 2021	28.351
Uit bestemming saldo van baten en lasten	12.539
Stand per 31 december 2021	40.890
Stand per 1 januari 2020	31.434
Uit bestemming saldo van baten en lasten	-3.083
Stand per 31 december 2020	28.351

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Solvabiliteit				
Pensioenvermogen	187.981	127,8	186.827	117,9
Af: technische voorzieningen	147.091	100,0	158.476	100,0
Eigen vermogen	40.890	27,8	28.351	17,9
Af: vereist eigen vermogen	20.358	13,8	21.222	13,4
Vrij vermogen	20.532	14,0	7.129	4,5
Minimaal vereist eigen vermogen	5.924	4,0	6.404	4,0
Actuele dekkingsgraad		127,8		117,9
Beleidsdekkingsgraad		125,4		113,9
Reële dekkingsgraad		102,9		94,5

Voor het bepalen van het vereist eigen vermogen (de solvabiliteitstoets) maakt het fonds gebruik van het standaardmodel. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van het fonds. De uitkomsten van de solvabiliteitstoets zijn opgenomen onder de paragraaf Risicobeheer.

De dekkingsgraad is als volgt berekend: (Totale activa -/- kortlopende schulden) / Technische voorzieningen * 100%.

De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraden van de afgelopen 12 maanden. De beleidsdekkingsgraad is bepalend voor de financiële positie van het fonds.

Als de beleidsdekkingsgraad lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad, bevindt het fonds zich in een situatie van dekkingstekort. Indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad, maar wel tenminste gelijk is aan de vereiste dekkingsgraad, bevindt het fonds zich in een situatie van reservetekort.

In de reële dekkingsgraad wordt de verwachte stijging van de prijzen meegenomen als pensioenverplichting. Een reële dekkingsgraad van 100% wil zeggen dat de kring volledige toeslag kan verlenen op basis van de (verwachte) prijsinflatie conform een toekomstbestendig toeslagbeleid. Een toekomstbestendig toeslagbeleid houdt in:

1. Toeslag kan verleend worden vanaf een beleidsdekkingsgraad van 110%.
2. Toeslagverlening is alleen toegestaan als er voldoende vermogen is om deze toeslag naar verwachting ook in de toekomst te kunnen verlenen.

De solvabiliteit van het fonds is toereikend. De beleidsdekkingsgraad is hoger dan de vereiste dekkingsgraad.

Het verloop van de actuele dekkingsgraad is als volgt:

	2021	2020
	%	%
Dekkingsgraad per 1 januari	117,9	121,1
Uitkeringen	0,7	0,9
Toeslagverlening	-2,7	-0,5
Verandering van de rentetermijnstructuur	7,2	-11,0
Rendement op beleggingen	5,1	8,7
Overige oorzaken	-0,5	-0,3
Kruis effecten	0,1	-1,0
Dekkingsgraad per 31 december	127,8	117,9

5. Technische voorzieningen voor risico fonds

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:		
Voorziening pensioenverplichtingen	147.091	158.476

Mutatieoverzicht technische voorzieningen

	2021	2020
Stand per 1 januari	158.476	148.935
Pensioenopbouw	-	168
Toeslagen	3.769	584
Rentetoevoeging	-653	-234
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-5.859	-5.989
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	-186	-241
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-48	6
Wijziging marktrente	-9.128	14.953
Wijziging actuariële uitgangspunten	-5	155
Overige wijzigingen	725	139
Stand per 31 december	147.091	158.476

Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:

	31-12-2021		31-12-2020	
	Aantal		Aantal	
Deelnemers	5	2.122	6	2.273
Gewezen deelnemers	424	67.081	447	73.517
Pensioentrekkenden	863	73.813	896	78.527
Schadereserve	-	173	-	206
IBNR	-	3	-	18
Additionele reservering*	-	3.899	-	3.935
	1.292	147.091	1.349	158.476

Naar hun aard hebben de technische voorzieningen in het algemeen een langlopend karakter.

* De additionele reservering bestaat ultimo 2021 volledig uit de voorziening toekomstige uitvoeringskosten; deze voorziening is per 1 juli 2020 gevormd.

Verloop voorziening toekomstige uitvoeringskosten

	2021	2020
Stand per 1 januari	3.935	
Stand per 1 juli		3.943
Dotatie: beleggingsrendement	150	236
Onttrekking: pensioenuitvoeringskosten	-186	-244
Stand per 31 december	3.899	3.935

Korte beschrijving van de pensioenregeling

De pensioenregeling is een middelloonregeling. Daarbinnen is een verzameling van pensioensoorten beschikbaar die complementair zijn aan elkaar zodat geen sprake is van dubbele dekkingen. Onderstaand worden de pensioensoorten en varianten weergegeven.

1. Ouderdomspensioen: verplicht af te nemen, op opbouwbasis
2. Partnerpensioen: verplicht af te nemen, onbepaalde partner, keuze: op risicobasis of opbouwbasis
3. Wezenpensioen: verplicht af te nemen, onbepaald kind, keuze: op risicobasis of opbouwbasis
4. ANW-hiaatpensioen: keuze: verplicht of vrijwillig af te nemen
5. Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid voor de premies van alle bovengenoemde vormen: verplicht af te nemen.

De pensioenrichtleeftijd is per 1 januari 2020 68 jaar.

Flexibilisering is mogelijk binnen de wettelijke grenzen en betreft:

- Vervroeging; de Deelnemer kan in overleg met de Werkgever verzoeken het pensioen eerder in te laten gaan. Dit kan vanaf 5 jaar voor de AOW-gerechtigde leeftijd.
- Uitstellen; de Deelnemer kan verzoeken het pensioen later in te laten gaan. Dit kan tot 5 jaar na de AOW-gerechtigde leeftijd.
- Hoog-laag constructie; de Deelnemer kan kiezen de eerste periode een hogere uitkering te ontvangen. Dit kan de eerste 5 jaar of de eerste 10 jaar betreffen. De verhouding tussen de hoge en de lage uitkering is 100:75.
- Uitrusten; de Deelnemer kan het partnerpensioen op opbouwbasis omruilen tegen een hoger ouderdomspensioen. Ook kan de Deelnemer zijn ouderdomspensioen omruilen tegen een (hoger) partnerpensioen. Hierbij mag het partnerpensioen niet meer bedragen dan 70% van het ouderdomspensioen.
- Deeltijdpensioen; de Deelnemer kan in overleg met de Werkgever een gedeelte van het pensioen laten ingaan en voor het resterende deel al dan niet een actief dienstverband op deeltijdbasis houden.

De Werkgever maakt per pensioensoort (met uitzondering van premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid) een keuze, zoals hiervoor weergegeven. Verder worden de regelingskenmerken (franchises en opbouwpercentages) vastgelegd alsmede de wijze van aanpassing van deze regelingskenmerken.

Toeslagverlening

Het Bestuur beslist jaarlijks of en in hoeverre binnen Pensioenfondsenkring 1 een toeslag op pensioenaanspraken en pensioenrechten van de (Gewezen) Deelnemers, gewezen partners en Pensioengerechtigden kan worden toegekend. Alleen als en voor zover de middelen van Pensioenfondsenkring 1 toereikend zijn voor een toeslag, wordt deze toegekend. Reglementair is vastgelegd dat deze toeslag op 1 januari van het jaar wordt verleend. De toeslagverlening op pensioenaanspraken en pensioenrechten is voorwaardelijk. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald. De toeslagverlening wordt uit beleggingsrendement gefinancierd.

Het toeslagbeleid is gebaseerd op toekomstbestendige toeslagverlening. De hoogte van de toeslag is afhankelijk van de beleidsdekkingsgraad en de toeslagambitie. Voor het bepalen van de financiële situatie wordt uitgegaan van de beleidsdekkingsgraad ultimo oktober voorafgaand aan het eerstvolgende toeslagmoment.

De toeslagambitie is een toeslag gemaximeerd op de stijging van het CBS-consumentenprijsindexcijfer voor alle bestedingen (afgeleid), op 1 oktober van enig jaar ten opzichte van 1 oktober van het jaar daarvoor.

De toeslag wordt toegekend volgens de volgende methodiek.

Elk jaar stelt het Bestuur vast welke dekkingsgraad vereist is voor volledige toeslagverlening (TBI) op basis van de verwachte prijsinflatie. Dit is de indexatiedekkingsgraad. Er vindt geen toeslagverlening plaats bij een beleidsdekkingsgraad lager dan 110%. Dit leidt tot de volgende toeslagstaffel:

- Bij een beleidsdekkingsgraad gelijk of lager dan 110%: geen toeslag
- Bij een beleidsdekkingsgraad hoger dan 110% maar lager dan de indexatiedekkingsgraad: toeslag naar rato
- Bij een beleidsdekkingsgraad hoger dan de indexatiedekkingsgraad: volledige toeslag

In 2021 heeft het bestuur besloten om de pensioenen per 1 januari 2022 te verhogen met 2,71% voor zowel actieve (arbeidsongeschikte) en inactieve deelnemers. Dit heeft een resultaat van 3.769 negatief tot gevolg gehad.

6. Overige schulden en overlopende passiva

	31-12-2021	31-12-2020
Rekening courant Centraal Beheer APF	-	133
Uitkeringen	-	3
Nog te betalen kosten	64	64
Overige schulden	51	-
	<u>115</u>	<u>200</u>

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Risicobeheer en derivaten

Solvabiliteitsrisico

Het fonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het fonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de reële waarde van de pensioenverplichtingen.

Het belangrijkste risico voor het fonds is het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het fonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het fonds de premie voor de onderneming en deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele toeslag van opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

De actuele dekkingsgraad heeft zich als volgt ontwikkeld:

	31-12-2021	31-12-2020
Het saldo op FTK-grondslagen is als volgt:		
Technische voorzieningen	147.091	158.476
Buffers:		
S1 Renterisico	974	76
S2 Risico zakelijke waarden	12.879	13.820
S3 Valutarisico	4.364	4.711
S4 Grondstoffenrisico	879	943
S5 Kredietrisico	8.713	9.092
S6 Verzekeringstechnisch risico	3.682	3.983
S7 Liquiditeitsrisico	-	-
S8 Concentratierisico	-	-
S9 Operationeel risico	-	-
S10 Actief beheerrisico	3.051	3.275
Diversificatie effect	-14.184	-14.678
Totaal S (vereiste buffers)	20.358	21.222
Vereist vermogen (artikel 132 Pensioenwet)	167.449	179.698
Pensioenvermogen (totaal activa - schulden)	187.981	186.827
Saldo	20.532	7.129

Het fonds heeft ter afdekking van risico's derivatencontracten afgesloten. Hiermee is bij het bepalen van de vereiste buffers rekening gehouden. Bij de berekening van de buffers past het fonds het standaardmodel van DNB toe, waarbij uitgegaan wordt van het vereist vermogen in evenwichtssituatie, gebaseerd op de strategische asset mix.

Beleid en risicobeheer

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- beleggingsbeleid;
- premiebeleid;
- herverzekeringsbeleid;
- toeslagbeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruikgemaakt van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de belangrijkste (beleggings)risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van derivaten. Onderstaande uitwerking van de risico's is gebaseerd op de feitelijke standen per ultimo verslagjaar.

S1 Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarden van de vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen wijzigen als gevolg van veranderingen in de marktrente.

De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration is de (met de contante waarde van de kasstromen) gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren. De duration geeft aan hoeveel procent bij benadering de reële waarde verandert bij een parallelle verschuiving van de rentecurve met 1 procentpunt. Een hoge duration geeft een hoge gevoeligheid voor veranderingen in de rente weer.

	31-12-2021		31-12-2020	
	Balanswaarde	Duration	Balanswaarde	Duration
Vastrentende waarden (voor derivaten)	120.526	6,9	112.887	6,3
Totaal beleggingen (na derivaten)	187.821	7,9	186.933	9,7
Technische voorzieningen	147.091	14,8	158.476	16,2

Op balansdatum is de duration van de beleggingen aanzienlijk korter dan de duration van de verplichtingen. Er is daarom sprake van een zogenaamde "duration-mismatch". Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van de beleggingen minder snel daalt dan de waarde van de verplichtingen (bij toepassing van de reële marktrentestructuur), waardoor de dekkingsgraad stijgt. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt.

Het beleid van het fonds is gericht op het verkleinen van de "duration-mismatch". Dit wordt gerealiseerd door het kopen van meer langlopende obligaties in plaats van aandelen (aandelen hebben per definitie een duration van nul), binnen de portefeuille kortlopende obligaties vervangen door langlopende obligaties of door middel van renteswaps of swaptions. Bij een renteswap wordt een vaste lange rente geruild tegen een variabele korte rente. Het fonds ontvangt in dit geval een lange rente, vergelijkbaar met de kasstroom van een langlopende obligatie en betaalt daarvoor een variabele korte rente (bijvoorbeeld Euribor). Hierdoor wordt de "duration-mismatch" verkleind, maar het fonds wordt wel afhankelijk van de ontwikkeling van de korte rente die het fonds aan de tegenpartij betaalt. Bij het afsluiten van een swap kunnen dus mismatchrisico's worden afgedekt en worden nieuwe risico's geïntroduceerd die gepaard gaan met dit soort instrumenten (zoals liquiditeit, tegenpartij en juridisch risico).

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Resterende looptijd < 1 jaar	7.608	6,3	9.299	8,2
Resterende looptijd > 1 en < 5 jaar	33.719	28,0	29.922	26,5
Resterende looptijd > 5 jaar	79.199	65,7	73.666	65,3
	120.526	100,0	112.887	100,0

S2 Risico zakelijke waarden

Het risico zakelijke waarden of prijsrisico is het risico van waardeveranderingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij waardeveranderingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijsrisico wordt gemitigeerd door diversificatie.

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Specificatie vastgoedbeleggingen naar aard:				
Participaties in vastgoedmaatschappijen	5.776	99,7	4.815	98,5
Beleggingsdebiteuren	17	0,3	76	1,5
	<u>5.793</u>	<u>100,0</u>	<u>4.891</u>	<u>100,0</u>

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Specificatie vastgoedbeleggingen naar regio:				
Europa	2.696	46,5	1.081	22,1
Noord Amerika	2.354	40,6	2.658	54,3
Azië Pacific	588	10,2	956	19,6
Australië en Nieuw-Zeeland	140	2,4	178	3,6
Emerging Markets	15	0,3	18	0,4
	<u>5.793</u>	<u>100,0</u>	<u>4.891</u>	<u>100,0</u>

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar sector:				
Financiële instellingen (w.o. banken en verzekeraars)	5.366	11,3	4.839	9,9
Energie	557	1,1	541	1,0
Industrie	6.193	13,0	6.268	12,8
Technologie	12.831	27,0	12.525	25,5
Gezondheidszorg	6.073	12,8	7.069	14,4
Telecommunicatie	3.518	7,4	3.277	6,7
Basismaterialen	2.231	4,7	2.237	4,6
Handel	7.496	15,8	9.169	18,7
Nutsbedrijven	211	0,4	1.165	2,4
Beleggingsinstelling	292	0,6	-	-
Diversen	2.824	5,9	1.956	4,0
	<u>47.592</u>	<u>100,0</u>	<u>49.046</u>	<u>100,0</u>

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar regio:				
Europa	10.018	21,1	9.445	19,3
Noord Amerika	27.335	57,4	25.117	51,1
Azië Pacific	2.962	6,2	3.923	8,0
Australië en Nieuw-Zeeland	953	2,0	958	2,0
Opkomende markten	6.324	13,3	9.603	19,6
	<u>47.592</u>	<u>100,0</u>	<u>49.046</u>	<u>100,0</u>

S3 Valutarisico

Het valutarisico is het risico dat de waarde van een financieel instrument zal fluctueren als gevolg van veranderingen in valutawisselkoersen.

De vreemde valutapositie voor en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

	Positie voor afdekking	Valuta- derivaten	Nettopositie na afdekking 2021	Nettopositie na afdekking 2020
Euro	125.932	37.151	163.083	168.124
Amerikaanse Dollar	37.937	-30.315	7.622	-1.241
Britse Pond	1.474	-1.424	50	-11
Japanse Yen	2.352	-2.025	327	1.274
Hong Kong Dollar	2.375	-317	2.058	2.342
Canadese Dollar	1.766	-1.047	719	-141
Deense Kroon	777	-	777	766
Zwitserse Frank	1.203	-850	353	691
Zweeds Kroon	1.250	-382	868	1.252
Singapore Dollar	113	-154	-41	228
Australische Dollar	899	-637	262	-418
Overige	12.007	-	12.007	14.067
	<u>188.085</u>	<u>-</u>	<u>188.085</u>	<u>186.933</u>

S4 Grondstoffenrisico

Het grondstoffenrisico is het risico van waardeveranderingen van beleggingen in grondstoffen of instrumenten die gevoelig zijn voor waardeveranderingen in grondstoffen (commodities).

Het grondstoffenrisico wordt bepaald aan de hand van een daling van de waarde van de beleggingen in grondstoffen met 35%. Ter afdekking van het grondstoffenrisico wordt door het fonds een buffer aangehouden.

S5 Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee "Over The Counter (OTC)"-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het fonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten, waardoor het fonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft ten opzichte van het fonds; het vragen van extra zekerheden zoals onderpand en dergelijke bij hypothecaire geldleningen en het uitlenen van effecten; het hanteren van prudente verstrekkingnormen bij hypothecaire geldleningen. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door het fonds alleen belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied. Met betrekking tot OTC-derivaten wordt door het fonds alleen gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten, zodat posities van het fonds adequaat worden afgedekt door onderpand. Er wordt gebruik gemaakt van dagelijkse waarderingen.

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar sector:				
Nederlandse overheidsinstellingen	7.033	5,8	5.696	5,1
Buitenlandse overheidsinstellingen	61.912	51,4	54.131	47,7
Financiële instellingen	34.968	29,0	34.210	30,3
Handel	4.498	3,7	5.699	5,1
Basismaterialen	674	0,6	1.106	1,0
Industrie	2.056	1,7	2.450	2,2
Olie en gas	1.724	1,4	2.125	1,9
Nutsbedrijven	1.222	1,0	1.072	1,0
Technologie	572	0,5	861	0,8
Gezondheidszorg	1.230	1,0	1.815	1,6
Telecommunicatie	1.400	1,2	1.063	0,9
Andere instellingen	3.237	2,7	2.659	2,4
	120.526	100,0	112.887	100,0

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar regio:				
Ontwikkelde markten	107.474	89,2	99.574	88,2
Opkomende markten	13.052	10,8	13.313	11,8
	120.526	100,0	112.887	100,0

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille kan het volgende overzicht worden gegeven:

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
AAA	36.165	30,0	28.558	25,3
AA	38.270	31,8	39.594	35,1
A	12.615	10,5	8.832	7,8
BBB	19.078	15,8	20.335	18,0
BB	5.518	4,6	5.050	4,5
B	3.185	2,6	3.689	3,2
<B	1.343	1,1	1.418	1,3
Geen rating	4.352	3,6	5.411	4,8
	<u>120.526</u>	<u>100,0</u>	<u>112.887</u>	<u>100,0</u>

S6 Verzekeringstechnisch risico

Langlevenrisico

Het langlevenrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de technische voorziening. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting.

Door toepassing van CBS Bevolkingsprognose 2021-2070 met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevenrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

Overlijdensrisico

Het overlijdensrisico betekent dat het fonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor door het fonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen. Het fonds heeft het overlijdensrisico niet herverzekerd.

Arbeidsongeschiktheidsrisico

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen (indien van toepassing). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien. Het fonds heeft het arbeidsongeschiktheidsrisico niet herverzekerd.

Toeslagrisico

Het bestuur van het fonds heeft de ambitie om het pensioen te indexeren. De mate waarin dit kan worden gerealiseerd is afhankelijk van de ontwikkelingen in de rente, rendement, looninflatie en demografie. Het toeslagrisico omvat het risico dat de ambitie van het bestuur om toeslagen op pensioenrechten en -aanspraken te geven niet kan worden gerealiseerd. Uitdrukkelijk wordt opgemerkt dat de toeslagtoezegging voorwaardelijk is.

Het beleid en de ambitie inzake toeslagverlening is weergegeven in de toelichting van de post 'Technische voorzieningen'.

S7 Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen. Hierdoor kan het fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen voldoen. Waar de overige risicocomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico wordt beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Er wordt eveneens rekening gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies. Betreffende het liquiditeitsrisico wordt vermeld dat het fonds in haar beleggingsportefeuille over voldoende obligaties beschikt die onmiddellijk zonder waardeverlies verkocht kunnen worden om eventuele onvoorziene uitstroom van geldmiddelen te financieren. Op basis hiervan heeft het bestuur besloten geen buffer voor liquiditeitsrisico aan te houden.

S8 Concentratierisico

Als een kring een gediversifieerde beleggingsportefeuille aanhoudt, mag de gevoeligheid van het eigen vermogen voor concentratierisico in het DNB-standaardmodel gelijk worden gesteld aan 0%. Omdat bij de kring sprake is van een gediversifieerde beleggingsportefeuille, heeft het bestuur besloten geen buffer voor concentratierisico aan te houden.

S9 Operationeel risico

Het operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het fonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur. Aangezien hiermee sprake is van adequate beheersing houdt het fonds hiervoor geen buffer aan.

Systeemrisico

Het systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het fonds niet beheersbaar.

S10 Actief beheerrisico

Het actief beheerrisico heeft betrekking op de ruimte om bij de uitvoering van het beleggingsbeleid af te wijken van de strategisch nageleefde portefeuille. De mate van actief beheer is bepaald aan de hand van de tracking error ten opzichte van de voor de portefeuille vastgestelde benchmark.

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Nieuwe (gewijzigde) UFR-methodiek geldend vanaf 1 januari 2021

Vanaf 2021 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur gebaseerd op een nieuwe UFR (ultimate forward rate). De nieuwe UFR parameters worden vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen ingevoerd. Met de stapsgewijze invoering zullen de nieuwe UFR parameters begin 2024 volledig zijn ingevoerd. DNB zal de rentetermijnstructuur in de periode tot 1 januari 2024 baseren op een gewogen gemiddelde van de rentetermijnstructuur op basis van de tot 1 januari 2021 gehanteerde UFR parameters en de nieuwe vanaf 1 januari 2021 gehanteerde UFR-parameters, waarbij de gewichten jaarlijks op 1 januari met gelijke stappen aangepast worden.

Deze stapsgewijze invoering zorgt ervoor dat het effect van de nieuwe UFR-methode op de dekkingsgraden van pensioenfondsen zich geleidelijk in de tijd materialiseert. De technische voorziening voor risico fonds ultimo 2021 is gebaseerd op de per 31 december 2021 door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur voor pensioenfondsen, rekening houdend met de stapsgewijze invoering van de nieuwe UFR parameters.

Als de technische voorziening voor risico fonds ultimo 2021 reeds volledig gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn in 2024 dan zou de technische voorziening voor risico fonds € 148.815 bedragen en de actuele dekkingsgraad 126,3%.

6 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

7. Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers)

	2021	2020
Premiebijdragen pensioenregeling	-	187
Premiebijdragen pensioenregeling 2019	-	-95
	-	92

De kostendekkende, gedempte kostendekkende en feitelijke premie volgens artikel 130 van de Pensioenwet zijn als volgt:

	2021	2020
Kostendekkende premie	-	195
Gedempte kostendekkende premie	-	127
Feitelijke premie	-	187

De samenstelling van de kostendekkende premie is als volgt:

	2021	2020
Nominaal pensioeninkoop op marktwaaarde	-	171
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	-	24
	-	195

De samenstelling van de gedempte kostendekkende premie is als volgt:

	2021	2020
Nominaal pensioeninkoop op marktwaaarde	-	81
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	-	11
Toeslagen (indien en voor zover gefinancierd uit premie)	-	35
	-	127

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

	2021	2020
Actuarieel benodigde koopsom	-	100
Risicokoopsom overlijden	-	13
Risicokoopsom premievrijstelling	-	3
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	-	11
Beschikbaar voor vorming algemene middelen	-	60
	-	187

De Opslag voor uitvoeringskosten is nihil in 2021 omdat de Pensioenuitvoeringskosten ten laste zijn gebracht van de Voorziening voor toekomstige uitvoeringskosten die is gevormd per 1 juli 2020. De kring is per die datum premievrij geworden.

Onder de Pensioenuitvoeringskosten zijn de wettelijke kosten geboekt van € 13 in 2021.

8. Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds

2021	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Module Rendement	-	10.532	-	10.532
Module Rente	-	-1.295	-	-1.295
Module Inflatie	-	2.661	-	2.661
Overlay Fondsen	-	-4.463	-	-4.463
Beleggingsdebiteuren/Liquide middelen/Overige	-3	-	-175	-178
	-3	7.435	-175	7.257
Mutatie rendement uit delta weerstandsvermogen				-2
				7.255
2020	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Module Rendement	-	4.173	-	4.173
Module Rente	408	2.773	-	3.181
Module Inflatie	-	-173	-	-173
Overlay Fondsen	-	5.633	-	5.633
Vastgoed	18	14	-	32
Beleggingsdebiteuren/Liquide middelen/Overige	-3	-	-144	-147
	423	12.420	-144	12.699
Mutatie rendement uit delta weerstandsvermogen				-15
				12.684

Voor een specificatie van het indirect beleggingsrendement van de modules en beleggingsfondsen wordt verwezen naar de toelichting op de balans.

Het aandeel van het fonds in de beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van beleggingsfondsen zijn gebracht is onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen € 416 (2020: € 397).

De transactiekosten zijn de kosten die gemaakt worden om de effectentransactie tot stand te brengen en uit te voeren. Deze zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen €202 (2020: € 375).

9. Pensioenuitkeringen

	2021	2020
Ouderdomspensioen	3.810	3.879
Partnerpensioen	2.014	2.086
Wezenpensioen	4	6
Arbeidsongeschiktheid	8	-
Afkopen	25	5
	<u>5.861</u>	<u>5.976</u>

10. Pensioenuitvoeringskosten

	2021	2020
Administratiekosten verrichtingen	47	49
Administratiekosten	19	18
Governance kosten	56	36
Bestuurskosten	53	102
Bijdrage wettelijke wijzigingen	11	28
Adviseurskosten	-	4
Contributies en bijdragen	-	7
	<u>186</u>	<u>244</u>

De bijdrage wettelijke wijzigingen bestaat uit wettelijke kosten 2021 (€13) en de eindafrekening van de wettelijke kosten 2019 en 2020 (-€2). De eindafrekening van de wettelijke kosten 2019 en 2020 is tevens als onttrekking uitvoeringskosten aan de Technische Voorziening verantwoord.

11. Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

	2021	2020
Pensioenopbouw	-	168
Toeslagen	3.769	584
Rentetoevoeging	-653	-234
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-5.859	-5.989
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	-186	-241
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-48	6
Wijziging marktrente	-9.128	14.953
Wijziging actuariële uitgangspunten	-5	155
Overige wijzigingen	725	139
	<u>-11.385</u>	<u>9.541</u>

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

Toeslagen

In 2021 heeft het bestuur besloten om de pensioenen voor de actieve en niet-actieve deelnemers per 1 januari 2022 te verhogen met 2,71%. Dit heeft een resultaat van -€3.769 tot gevolg gehad.

Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen worden contant gemaakt tegen de nominale marktrente op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. De voorziening pensioenverplichtingen is in het boekjaar opgerent met -0,533% (2020: -0,324%). Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2020.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de uitbetaling van pensioenen van de verslagperiode.

Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten

Verwachte toekomstige pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de verwachte uitvoeringskosten in de verslagperiode.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening pensioenverplichtingen is het saldo van overgedragen pensioenverplichtingen (uitgaande waardeoverdrachten) en overgenomen pensioenverplichtingen (inkomende waardeoverdrachten).

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de actuele waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt hieronder verantwoord.

Wijziging actuariële uitgangspunten

De actuariële grondslagen en/of methoden worden periodiek beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van interne en externe actuariële deskundigheid. Dit betreft onder meer de vergelijking van veronderstellingen ten aanzien van sterfte, langlevens en arbeidsongeschiktheid met werkelijke waarnemingen voor zowel de gehele bevolking als specifiek voor de populatie van het pensioenfonds.

Per 31 december 2021 is de kring overgestapt naar de CBS Bevolkingsprognose 2021-2070 (2020: CBS Bevolkingsprognose 2020-2060) gecorrigeerd met MWT0617 ervaringssterfte (2020: MWT0617).

Het totale resultaat is reeds opgenomen in de technische voorziening per 31 december 2021 en leidt tot een afname van de voorziening van €5.

Overige wijzigingen

	2021	2020
Resultaat op kanssystemen:		
Resultaat op sterfte	689	400
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	-10	-266
Resultaat op mutaties	46	5
	<u>725</u>	<u>139</u>

Het resultaat op sterfte is € 689. Dit resultaat is te splitsen naar het resultaat op lang leven (verzekerden worden ouder dan werd verondersteld op basis van de grondslagen van de kring) en het resultaat op kort leven (verzekerden overlijden eerder dan werd verondersteld op basis van de grondslagen van de kring). De splitsing van het resultaat op sterfte betreft € 705 langlevens en - € 16 kortlevens.

12. Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds

	2021	2020
Inkomende waardeoverdrachten	-	-6
Uitgaande waardeoverdrachten	52	-
	<u>52</u>	<u>-6</u>

	2021	2020
Wijziging technische voorziening inzake overdracht van rechten:		
- toevoeging aan de technische voorzieningen	-	6
- onttrekking aan de technische voorzieningen	-48	-
	<u>-48</u>	<u>6</u>

	2021	2020
Het resultaat op de waardeoverdrachten is als volgt:		
- overgedragen pensioenverplichting	4	-
	<u>4</u>	<u>-</u>

13. Overige lasten

	2021	2020
Bankrente handelsbanken	2	4
Bijdrage weerstandsvermogen uit premie	-	100
	<u>2</u>	<u>104</u>

31. Kring RBS

Financiële verantwoording

1 BALANS PER 31 DECEMBER

(na voorgestelde bestemming van het saldo van baten en lasten)

(x € 1.000)

		2021	2020
ACTIVA			
Beleggingen voor risico fonds	(1)	1.066.564	1.008.643
Vorderingen en overlopende activa	(2)	6	79
Overige activa	(3)	997	819
		<u>1.067.567</u>	<u>1.009.541</u>

PASSIVA

Stichtingskapitaal en reserves	(4)	344.775	251.346
Technische voorzieningen voor risico fonds	(5)	722.487	757.968
Overige schulden en overlopende passiva	(6)	305	227
		<u>1.067.567</u>	<u>1.009.541</u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

		2021	2020
Dekkingsgraad op basis van FTK (in %)			
Actuele dekkingsgraad		147,7	133,2
Beleidsdekkingsgraad		143,5	129,1

2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

		2021	2020
BATEN			
Beleggingsresultaten voor risico pensioenfondsen	(7)	64.569	108.769
LASTEN			
Pensioenuitkeringen	(8)	5.846	5.033
Pensioenuitvoeringskosten	(9)	586	570
Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds	(10)		
Toeslagen		28.582	7.195
Rentetoevoeging		-2.607	78
Onttrekking voor pensioenuitkeringen		-5.847	-5.051
Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten		-586	-570
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten		-249	-753
Wijziging marktrente		-55.254	103.841
Wijziging actuariële uitgangspunten		79	-1.571
Overige wijzigingen		401	-1.922
		-35.481	101.247
Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds	(11)	235	540
Herverzekeringen	(12)	-54	-85
Overige lasten	(13)	8	8
		-28.860	107.313
Saldo van baten en lasten		93.429	1.456

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

	2021	2020
Bestemming van het saldo van baten en lasten		
Mutatie algemene reserve	93.429	1.456

3 KASSTROOMOVERZICHT

(x € 1.000)

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

	2021	2020
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Betaalde waardeoverdrachten voor risico pensioenfonds	-235	-540
Betaalde pensioenuitkeringen	-5.846	-5.033
Ontvangen herverzekeringen	50	47
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-432	-671
Overige baten en lasten	-8	-8
	<u>-6.471</u>	<u>-6.205</u>
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Ontvangen inzake verkopen beleggingen	833.990	320.522
Betaald inzake aankopen beleggingen	-827.163	-313.739
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	-77	1.174
Overige ontvangsten en uitgaven inzake beleggingen	514	-1.351
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-615	-562
	<u>6.649</u>	<u>6.044</u>
Mutatie liquide middelen	<u>178</u>	<u>-161</u>
Samenstelling geldmiddelen		
	2021	2020
Liquide middelen per 1 januari	819	980
Mutatie liquide middelen	178	-161
Liquide middelen per 31 december	<u>997</u>	<u>819</u>

4 ALGEMENE TOELICHTING

Wijziging grondslagen

Prognosetafel

Conform het beleid van de kring worden de meest recente CBS Bevolkingsprognose en CBS Maatwerktabellen (inkomensklasse-afhankelijke ervaringssterfte) gehanteerd. De kring hanteert in het boekjaar de CBS Bevolkingsprognose 2020-2070. Deze sterftekansen zijn gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van de kring door toepassing van de MWT617 ervaringssterfte. Per 31 december 2021 is de kring overgestapt naar de CBS Bevolkingsprognose 2021-2070. Het resultaat van deze wijziging bedraagt € 79 negatief.

De hiervoor benoemde impact van de nieuwe grondslagen zijn opgenomen in het verloop van de technische voorzieningen en worden via de staat van baten en lasten als "Wijziging actuariële uitgangspunten" in het verslagjaar verantwoord.

ALGEMENE GRONDSLAGEN

De algemene grondslagen die van toepassing zijn op alle kringen en Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds zijn opgenomen in hoofdstuk 23 Grondslagen voor resultaat en waardebeoordeling binnen het onderdeel jaarrekening.

SPECIFIEKE GRONDSLAGEN

De specifieke grondslagen die van toepassing zijn op Kring RBS zijn hieronder opgenomen

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Technische voorzieningen voor risico fonds

Voorziening voor toekomstige administratie- en excassokosten

Vanaf boekjaar 2020 is de ontwikkeling van de voorziening uitvoeringskosten losgekoppeld van de ontwikkeling van de technische voorziening. De aanvangshoogte is bepaald op 3,0% van de technische voorziening op 31 december 2019. Aan deze voorziening worden jaarlijks alle benodigde kosten onttrokken en het jaarlijkse rendement van de kring toegevoegd. Jaarlijks wordt getoetst of de voorziening nog toereikend is om de verwachte kosten te dekken.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

Toeslagen

In 2021 heeft het bestuur besloten om de pensioenen per 1 januari 2022 te verhogen met 4,24% voor (gewezen) deelnemers. Dit is inclusief een extra verhoging van 1,5% per 1 januari 2022 in verband met de aanpassing van de toeslagmaatstaf (van CPI naar CPI-afgeleid). Daarnaast is voor alle pensioengerechtigden in september 2021 een eenmalige extra uitkering toegekend ter compensatie voor de lagere toeslagverlening over de periode tussen 1 januari 2018 en 1 januari 2022. Dit heeft een totaal resultaat van € 28.582 negatief tot gevolg gehad.

Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten

Vanaf boekjaar 2020 is de ontwikkeling van de voorziening uitvoeringskosten losgekoppeld van de ontwikkeling van de technische voorziening. De aanvangshoogte is bepaald op 3,0% van de technische voorziening op 31 december 2019. Aan deze voorziening worden jaarlijks alle benodigde kosten onttrokken en het jaarlijkse rendement van de kring toegevoegd. Jaarlijks wordt getoetst of de voorziening nog toereikend is om de verwachte kosten te dekken.

5 TOELICHTING OP DE BALANS

(x € 1.000)

ACTIVA

1. Beleggingen voor risico fonds

De kring heeft in het verslagjaar belegd in modules, Overlay Fondsen en beleggingsfondsen. Het verloopoverzicht is opgesteld op module- en fondseniveau, omdat de financiële stromen ook op module- en fondseniveau verlopen.

Verloopoverzicht op module en fondseniveau 2021

	Stand per 1 januari 2021	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde mutaties	Stand per 31 december 2021
Module Rendement	382.987	64.500	-124.050	1.586	56.994	382.017
Module Rente	286.283	166.540	-59.550	1.301	-3.742	390.832
Module Inflatie	159.359	19.000	-52.700	1.077	34.243	160.979
Overlay Fondsen	175.500	230.811	-231.485	-	-45.408	129.418
Beleggingsdebiteuren	836	-	-	-836	-	-
Liquide middelen	3.678	-	-	-3.642	-	36
Vastrentende waarden	-	123.562	-146.755	-	23.193	-
Overige beleggingen	-	222.750	-219.450	-	-18	3.282
Totaal	1.008.643	827.163	-833.990	-514	65.262	1.066.564

Verloopoverzicht op module en fondseniveau 2020

	Stand per 1 januari 2020	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde- mutaties	Stand per 31 december 2020
Module Rendement	277.245	73.852	-	-	31.890	382.987
Module Rente	444.267	798	-168.300	-	9.518	286.283
Module Inflatie	85.911	68.557	-	-	4.891	159.359
Overlay Fondsen	95.332	170.532	-152.222	-	61.858	175.500
Beleggingsdebiteuren	435	-	-	401	-	836
Liquide middelen	2.728	-	-	950	-	3.678
Totaal	905.918	313.739	-320.522	1.351	108.157	1.008.643

Op basis van doorkijk op de modules en fondsen tot de onderliggende beleggingen bestaan de modules en fondsen ultimo boekjaar uit onderstaande beleggingscategorieën.

Belegde waarden per beleggingscategorie per 31 december 2021

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Module Rendement	-	276.324	104.078	-	1.615	382.017
Module Rente	-	-	389.944	-	888	390.832
Module Inflatie	74.047	-	43.679	-	43.253	160.979
Overlay Fondsen	-	-	-	129.418	-	129.418
Liquide middelen	-	-	-	-	36	36
Overige beleggingen	-	-	-	-	3.282	3.282
Stand per 31 december 2021	74.047	276.324	537.701	129.418	49.074	1.066.564

Belegde waarden per beleggingscategorie per 31 december 2020

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Module Rendement	-	276.512	106.475	-	-	382.987
Module Rente	-	-	286.283	-	-	286.283
Module Inflatie	68.382	-	42.441	-	48.536	159.359
Overlay Fondsen	-	-	-	175.500	-	175.500
Beleggingsdebiteuren	-	-	836	-	-	836
Liquide middelen	-	-	-	-	3.678	3.678
Stand per 31 december 2020	68.382	276.512	436.035	175.500	52.214	1.008.643

Onder derivaten zijn de Overlay Fondsen opgenomen. Aangezien de kring niet de onderliggende belegging in zijn bezit heeft, maar alleen een deelneming in de Overlay Fondsen, is feitelijk de exposure van de kring naar een derivatenbelegging, ongeacht de onderliggende asset categorieën daarin.

De valutaderivaten zijn niet opgenomen onder derivaten. Deze zijn onderdeel van de beleggingscategorie van de pools waarvan zij deel uitmaken.

Reële waarde

Afgezien van de beleggingsvorderingen en -schulden zijn de beleggingen van het fonds gewaardeerd tegen reële waarde. Het is over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Via de modules rendement, inflatie en rente en Overlay Fondsen wordt belegd in niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen, waarbij deze beleggingsfondsen beleggen in vastgoed, aandelen, vastrentende waarden, derivaten en overige beleggingen. Niet aan een beurs genoteerde beleggingsfondsen zijn gewaardeerd tegen de reële waarde die is bepaald op basis van de meest recente door het beleggingsfonds afgegeven intrinsieke waarde.

Vastgoedbeleggingen

De vastgoedbeleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie naar soort:		
Participaties in beleggingsfondsen	74.047	68.382

Aandelen

De aandelen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie naar soort:		
Aandelenbeleggingsfondsen	276.324	276.512

Vastrentende waarden

De vastrentende waarden zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie naar soort:		
Vastrentende waarden beleggingsfondsen	461.814	368.382
Hypotheken	75.667	66.817
Beleggingsdebiteuren	-	836
Reverse Repo's	220	-
	537.701	436.035

Derivaten

De derivaten kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie naar soort:		
Rentederivaten	129.418	175.500

Overige beleggingen

De overige beleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie naar soort:		
Liquide middelen	36	3.678
Commodities	41.659	48.536
Mix funds	4.097	-
Geldmarktfondsen	3.282	-
	49.074	52.214

2. Vorderingen en overlopende activa

	<u>31-12-2021</u>	<u>31-12-2020</u>
Vordering Achmea Pensioenservices	<u>6</u>	<u>79</u>

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

3. Overige activa

	<u>31-12-2021</u>	<u>31-12-2020</u>
Rabobank	<u>997</u>	<u>819</u>

Onder de liquide middelen zijn opgenomen kasmiddelen en banktegoeden die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn. Bankrekeningen die beheerd worden door de vermogensbeheerder zijn onder de overige beleggingen opgenomen. Er zijn geen kredietfaciliteiten van toepassing.

PASSIVA

4. Stichtingskapitaal en reserves

	31-12-2021	31-12-2020
Algemene reserve	344.775	251.346

Mutatieoverzicht eigen vermogen

	Algemene reserve
Stand per 1 januari 2021	251.346
Uit bestemming saldo van baten en lasten	93.429
Stand per 31 december 2021	344.775
	Algemene reserve
Stand per 1 januari 2020	249.890
Uit bestemming saldo van baten en lasten	1.456
Stand per 31 december 2020	251.346

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Solvabiliteit				
Pensioenvermogen	1.067.262	147,7	1.009.314	133,2
Af: technische voorzieningen	722.487	100,0	757.968	100,0
Eigen vermogen	344.775	47,7	251.346	33,2
Af: vereist eigen vermogen	108.507	15,0	109.319	14,4
Vrij vermogen	236.268	32,7	142.027	18,8
Minimaal vereist eigen vermogen	29.188	4,0	30.601	4,0
Actuele dekkingsgraad		147,7		133,2
Beleidsdekkingsgraad		143,5		129,1
Reële dekkingsgraad		115,1		104,9

Voor het bepalen van het vereist eigen vermogen (de solvabiliteitstoets) maakt het fonds gebruik van het standaardmodel. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van het fonds. De uitkomsten van de solvabiliteitstoets zijn opgenomen onder de paragraaf Risicobeheer.

De dekkingsgraad is als volgt berekend: (Totale activa -/- kortlopende schulden) / Technische voorzieningen * 100%.

De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraden van de afgelopen 12 maanden. De beleidsdekkingsgraad is bepalend voor de financiële positie van het fonds.

Als de beleidsdekkingsgraad lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad, bevindt het fonds zich in een situatie van dekkingstekort. Indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad, maar wel tenminste gelijk is aan de minimaal vereiste dekkingsgraad, bevindt het fonds zich in een situatie van reservetekort.

In de reële dekkingsgraad wordt de verwachte stijging van de prijzen meegenomen als pensioenverplichting. Een reële dekkingsgraad van 100% wil zeggen dat de kring volledige toeslag kan verlenen op basis van de (verwachte) prijsinflatie conform een toekomstbestendig toeslagbeleid. Een toekomstbestendig toeslagbeleid houdt in:

1. Toeslag kan verleend worden vanaf een beleidsdekkingsgraad van 110%.
2. Toeslagverlening is alleen toegestaan als er voldoende vermogen is om deze toeslag naar verwachting ook in de toekomst te kunnen verlenen.

De solvabiliteit van het fonds is toereikend.

Het verloop van de actuele dekkingsgraad is als volgt:

	2021	2020
	%	%
Dekkingsgraad per 1 januari	133,2	138,1
Uitkeringen	0,3	0,3
Toeslagverlening	-4,8	-1,5
Verandering van de rentetermijnstructuur	10,5	-18,9
Rendement op beleggingen	9,0	16,5
Overige oorzaken	-	0,9
Kruiseffecten	-0,5	-2,2
Dekkingsgraad per 31 december	147,7	133,2

5. Technische voorzieningen voor risico fonds

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:		
Voorziening pensioenverplichtingen	722.487	757.968

Mutatieoverzicht technische voorzieningen

	2021	2020
Stand per 1 januari	757.968	656.721
Toeslagen	28.582	7.195
Rentetoevoeging	-2.607	78
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-5.847	-5.051
Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten	-586	-570
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-249	-753
Wijziging marktrente	-55.254	103.841
Wijziging actuariële uitgangspunten	79	-1.571
Overige wijzigingen	401	-1.922
Stand per 31 december	722.487	757.968

Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:

	31-12-2021		31-12-2020	
	Aantal		Aantal	
Deelnemers	17	1.529	18	1.828
Gewezen deelnemers	1.602	538.605	1.635	608.537
Pensioentrekkenden	218	130.111	186	116.783
Schadereserve	-	2.411	-	2.906
Additionele reservering*	-	49.831	-	27.914
	1.837	722.487	1.839	757.968

Naar hun aard hebben de technische voorzieningen in het algemeen een langlopend karakter.

* De additionele reservering per 31 december 2021 bestaat uit de verleende toeslag per 1 januari 2022 (€ 28.419), de voorziening niet opgevraagde pensioenen (€ 7) en de voorziening uitvoeringskosten (€ 21.405). (2020: De additionele reservering betrof de verleende toeslag per 1 januari 2021 (€ 7.199), de nog niet verleende toeslag per 1 januari 2020 voor de premievrije deelnemers wegens arbeidsongeschiktheid (€ 26), de voorziening niet opgevraagde pensioenen (€ 1) en de voorziening uitvoeringskosten (€ 20.688)).

Verloop voorziening toekomstige uitvoeringskosten

	2021	2020
Stand per 1 januari	20.688	19.129
Dotatie: beleggingsrendement	1.303	2.129
Onttrekking: pensioenuitvoeringskosten	-586	-570
Stand per 31 december	21.405	20.688

Korte beschrijving van de pensioenregeling

Met ingang van 1 januari 2018 is Kring RBS inactief. Tot 1 januari 2018 vond pensioenopbouw plaats op basis van een uitkeringsovereenkomst in de vorm van een middelloonregeling. Hieronder is een aantal kenmerken van de pensioenregeling opgenomen:

Pensioenrichtleeftijd: 68

Vervroegen en uitstellen: Maximaal ingaand vanaf 5 jaar voor en tot 5 jaar na de voor de betreffende deelnemer geldende AOW-leeftijd

Variatie in de uitkeringen (hoog-laag): Gedurende maximaal 10 jaar eerst een hoge uitkering en daarna een lagere uitkering

Uitruilen: Uitrui van ouderdomspensioen in partnerpensioen en vice versa

Deeltijdpensioen: 5 jaar voor en tot 5 jaar na de voor de betreffende deelnemer geldende AOW-leeftijd

Toeslagverlening

Het bestuur beslist jaarlijks of en in hoeverre binnen Kring RBS een toeslag op pensioenaanspraken en pensioenrechten van de (gewezen) deelnemers, gewezen partners en pensioengerechtigden kan worden toegekend. Alleen als en voor zover de middelen van Kring RBS, naar het oordeel van het bestuur, tenminste toereikend zijn voor een toeslag, wordt deze verleend. De toeslagverlening op pensioenaanspraken en pensioenrechten is voorwaardelijk. De ambitie voor de voorwaardelijke toeslagen is de stijging van de Consumentenprijsindex (CPI), over de periode 1 oktober van enig jaar ten opzichte van 1 oktober van het jaar daarvoor. Per 1 januari 2022 verandert de toeslagmaatstaf van CPI naar CPI-afgeleid. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en kan voor deelnemers een opslag op de premie worden betaald. De toeslagverlening wordt uit beleggingsrendement van Kring RBS en de eventuele opslag op de premie gefinancierd.

Het bestuur beslist daarnaast, indien en voor zover voldaan wordt aan de in artikel 137 lid 2 onder c PW gestelde voorwaarden en aan de fiscale wet- en regelgeving, jaarlijks per 1 januari of en in hoeverre een in het verleden niet verleende toeslag of een in het verleden doorgevoerde korting van pensioenaanspraken en/of pensioenrechten gecompenseerd kan worden (zogenoemde inhaaltoeslag).

De toeslagruimte wordt als volgt bepaald. Het bestuur streeft, rekening houdend met een evenwichtige belangenafweging, ernaar de voorwaardelijke toeslag te verlenen. Hiertoe beoordeelt het bestuur jaarlijks of en in hoeverre het verlenen van een toeslag mogelijk is. Het bestuur betreft in zijn beoordeling onder meer:

- a) de financiële positie van de Kring RBS en de eisen die de Pensioenwet daaraan stelt in het algemeen; én
- b) de beleidsdekkingsgraad van 31 oktober van de Kring RBS.

Voor de toe te kennen toeslag hanteert het bestuur de onderstaande leidraad. Het bestuur kan besluiten om van deze leidraad af te wijken.

- i. als de beleidsdekkingsgraad van Kring RBS lager is dan 110% worden geen toeslagen verleend;
- ii. als de beleidsdekkingsgraad van Kring RBS boven de 110% is dan wordt er (gedeeltelijke) toeslag verleend voor zover deze in de toekomst te realiseren is;
- iii. als de beleidsdekkingsgraad van Kring RBS hoger is dan de dekkingsgraad berekend conform de toeslagregel (TBI grens, zijnde de dekkingsgraad waarboven volledige toeslag kan plaatsvinden), kan een volledige toeslag worden verleend.

Inhaaltoeslagen kunnen worden verleend als dit wettelijk is toegestaan.

In 2021 heeft het bestuur besloten om de pensioenen per 1 januari 2022 te verhogen met 4,24% voor (gewezen) deelnemers. Dit is inclusief een extra verhoging van 1,5% per 1 januari 2022 in verband met de aanpassing van de toeslagmaatstaf (van CPI naar CPI-afgeleid). Daarnaast is voor alle pensioengerechtigden in september 2021 een eenmalige extra uitkering toegekend ter compensatie voor de lagere toeslagverlening over de periode tussen 1 januari 2018 en 1 januari 2022. Dit heeft een totaal resultaat van € 28.582 negatief tot gevolg gehad.

6. Overige schulden en overlopende passiva

	31-12-2021	31-12-2020
Vooruitontvangen herverzekeringsrentes	44	48
Rekening courant Centraal Beheer APF bedrijfsomgeving	150	63
Uitkeringen	10	10
Nog te betalen kosten	101	106
	<u>305</u>	<u>227</u>

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Risicobeheer en derivaten

Solvabiliteitsrisico

Het fonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het fonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de reële waarde van de pensioenverplichtingen.

Het belangrijkste risico voor het fonds betreft het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het fonds zich negatief ontwikkelt bestaat het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele toeslag van opgebouwde pensioenrechten. In die situatie kan het noodzakelijk zijn dat het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

	31-12-2021	31-12-2020
Het saldo op FTK-grondslagen is als volgt:		
Technische voorzieningen	722.487	757.968
Buffers:		
S1 Renterisico	7.113	1.351
S2 Risico zakelijke waarden	75.435	78.729
S3 Valutarisico	22.051	24.832
S4 Grondstoffenrisico	10.907	11.383
S5 Kredietrisico	36.124	35.364
S6 Verzekeringstechnisch risico	22.470	23.777
S7 Liquiditeitsrisico	-	-
S8 Concentratierisico	-	-
S9 Operationeel risico	-	-
S10 Actief beheerrisico	16.061	16.762
Diversificatie effect	-81.654	-82.879
Totaal S (vereiste buffers)	108.507	109.319
Vereist vermogen (artikel 132 Pensioenwet)	830.994	867.287
Pensioenvermogen (totaal activa - schulden)	1.067.262	1.009.314
Saldo	236.268	142.027

Het fonds heeft ter afdekking van risico's derivatencontracten afgesloten. Hiermee is bij het bepalen van de vereiste buffers rekening gehouden. Bij de berekening van de buffers past het fonds het standaardmodel van DNB toe, waarbij uitgegaan wordt van het vereist vermogen in evenwichtssituatie, gebaseerd op de strategische asset mix.

Beleid en risicobeheer

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- beleggingsbeleid;
- premiebeleid;
- herverzekeringsbeleid;
- toeslagbeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruikgemaakt van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de belangrijkste (beleggings)risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van derivaten. Onderstaande uitwerking van de risico's is gebaseerd op de feitelijke standen per ultimo verslagjaar.

S1 Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarden van de vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen wijzigen als gevolg van veranderingen in de marktrente.

De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration is de (met de contante waarde van de kasstromen) gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren. De duration geeft aan hoeveel procent bij benadering de reële waarde verandert bij een parallelle verschuiving van de rentecurve met 1 procentpunt. Een hoge duration geeft een hoge gevoeligheid voor veranderingen in de rente weer.

	31-12-2021		31-12-2020	
	Balanswaarde	Duration	Balanswaarde	Duration
Vastrentende waarden (voor derivaten)	537.701	6,0	436.035	5,1
Totale beleggingen (na derivaten)	1.066.564	11,2	1.008.643	14,5
Technische voorzieningen	722.488	23,4	757.968	24,2

Op balansdatum is de duration van de beleggingen aanzienlijk korter dan de duration van de verplichtingen. Er is daarom sprake van een zogenaamde "duration-mismatch". Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van de beleggingen minder snel daalt dan de waarde van de verplichtingen (bij toepassing van de reële marktrentestructuur), waardoor de dekkingsgraad stijgt. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt.

In Kring RBS vindt de invulling van de renteafdekking initieel plaats middels Overlay Fondsen, waarmee beter aangesloten kan worden bij de behoefte van Kring RBS om haar verplichtingen op marktwaarde af te dekken. Daarbij wordt een rente-afdekkingsstrategie gevolgd waarbij de renteafdekking dynamisch wordt bijgestuurd binnen een interval van 65% tot 80%. Vanaf 1 juli 2017 worden de verplichtingen niet langer afgedekt met een discretionaire portefeuille maar met een gepoolde oplossing bestaande uit bucketfondsen.

Als leidraad voor de te hanteren dynamische rente afdekking wordt de volgende rentestaffel gevolgd:

30-jaars swaprente	Afdekkingspercentage (marktrente)
≤ <1,5%	65%
≤ 1,5%-2,0%	65%-70%
≤ 2,0%-2,5%	70%-75%
≤ 2,5%-3,0%	75%-80%
≤ >3,0%	80% (herijking risico-houding)

Een aanpassing van de renteafdekking is geen automatisme. Op ieder moment wordt de rentestand beoordeeld in relatie met de dekkingsgraad op marktwaarde en de ontwikkelingen op financiële markten. De gepresenteerde staffel is hierbij een leidraad in zowel stijgende als in dalende rentemarkten.

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

	31-12-2021	31-12-2020
Resterende looptijd < 1 jaar	34.268	34.449
Resterende looptijd > 1 en < 5 jaar	156.476	120.093
Resterende looptijd > 5 jaar	346.957	281.493
	<u>537.701</u>	<u>436.035</u>

S2 Risico zakelijke waarden

Het risico zakelijke waarden of prijsrisico is het risico van waardeveranderingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij waardeveranderingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijsrisico wordt gemitigeerd door diversificatie.

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Specificatie vastgoedbeleggingen naar aard:				
Participaties in vastgoedmaatschappijen	74.047	100,0	68.382	100,0

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Specificatie vastgoedbeleggingen naar regio:				
Europa	34.466	46,6	14.273	20,9
Noord Amerika	30.058	40,6	37.754	55,2
Azië Pacific	7.544	10,2	13.574	19,9
Australië en Nieuw-Zeeland	1.793	2,3	2.532	3,6
Emerging markets	186	0,3	249	0,4
	74.047	100,0	68.382	100,0

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar sector:				
Financiële instellingen (w.o. banken en verzekeraars)	31.158	11,3	27.284	9,9
Energie	3.232	1,1	3.048	1,0
Industrie	35.958	13,0	35.337	12,8
Technologie	74.501	27,0	70.612	25,5
Gezondheidszorg	35.261	12,8	39.854	14,4
Telecommunicatie	20.426	7,4	18.474	6,7
Basismaterialen	12.952	4,7	12.610	4,6
Handel	43.523	15,8	51.696	18,7
Nutsbedrijven	1.226	0,4	6.569	2,4
Diversen	16.393	5,9	11.028	4,0
Beleggingsinstelling	1.694	0,6	-	-
	276.324	100,0	276.512	100,0

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar regio:				
Europa	58.165	21,1	53.249	19,3
Noord Amerika	158.709	57,4	141.607	51,2
Azië Pacific	17.196	6,2	22.116	8,0
Australië en Nieuw-Zeeland	5.534	2,0	5.400	2,0
Emerging Markets	36.720	13,3	54.140	19,5
	276.324	100,0	276.512	100,0

S3 Valutarisico

Het valutarisico is het risico dat de waarde van een financieel instrument zal fluctueren als gevolg van veranderingen in valutawisselkoersen.

De vreemde valutapositie voor en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

	Positie voor afdekking	Valuta-derivaten	Nettopositie na afdekking 2021	Nettopositie na afdekking 2020
Euro	682.413	233.064	915.477	891.932
Amerikaanse Dollar	235.629	-187.625	48.004	-405
Britse Pond	9.879	-9.144	735	735
Japanse Yen	15.833	-13.458	2.375	8.382
Hong Kong Dollar	14.913	-2.611	12.302	13.687
Canadese Dollar	11.043	-6.621	4.422	-687
Deense Kroon	4.510	-	4.510	4.318
Australische Dollar	6.081	-4.374	1.707	-2.160
Zwitserse Frank	7.247	-5.114	2.133	3.910
Zweedse Kroon	7.854	-2.702	5.152	7.172
Singapore Dollar	1.446	-1.415	31	1.505
Overige	69.716	-	69.716	80.254
	<u>1.066.564</u>	<u>-</u>	<u>1.066.564</u>	<u>1.008.643</u>

De valutaderivaten zijn onderdeel van de beleggingscategorie waarin deze ter afdekking van het valutarisico zijn opgenomen.

S4 Grondstoffenrisico

Het grondstoffenrisico is het risico van waardeveranderingen van beleggingen in grondstoffen of instrumenten die gevoelig zijn voor waardeveranderingen in grondstoffen (commodities).

Het grondstoffenrisico wordt bepaald aan de hand van een daling van de waarde van de beleggingen in grondstoffen met 35%. Ter afdekking van het grondstoffenrisico wordt door het fonds een buffer aangehouden.

S5 Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee "Over The Counter (OTC)"-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het fonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten, waardoor het fonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft ten opzichte van het fonds; het vragen van extra zekerheden zoals onderpand en dergelijke bij hypothecaire geldleningen en het uitlenen van effecten; het hanteren van prudente verstrekkingnormen bij hypothecaire geldleningen. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door het fonds alleen belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied. Met betrekking tot OTC-derivaten wordt door het fonds alleen gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten, zodat posities van het fonds adequaat worden afgedekt door onderpand. Er wordt gebruik gemaakt van dagelijkse waarderingen.

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar sector:				
Nederlandse overheidsinstellingen	27.711	5,2	17.969	4,1
Buitenlandse overheidsinstellingen	294.189	54,7	231.719	53,1
Financiële instellingen	139.159	25,9	109.881	25,2
Handel	20.695	3,9	22.419	5,1
Basismaterialen	3.424	0,6	4.783	1,1
Industrie	9.966	1,8	10.590	2,5
Olie en gas	8.274	1,5	9.393	2,2
Nutsbedrijven	5.035	0,9	3.814	0,9
Technologie	2.840	0,5	3.559	0,8
Gezondheidszorg	5.733	1,1	7.046	1,6
Telecommunicatie	6.256	1,2	4.311	1,0
Andere instellingen	14.419	2,7	10.551	2,4
	<u>537.701</u>	<u>100,0</u>	<u>436.035</u>	<u>100,0</u>
	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar regio:				
Ontwikkelde markten	465.143	86,5	364.401	83,6
Opkomende markten	72.558	13,5	71.634	16,4
	<u>537.701</u>	<u>100,0</u>	<u>436.035</u>	<u>100,0</u>

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille kan het volgende overzicht worden gegeven:

	31-12-2021		31-12-2020	
		In %		In %
AAA	161.044	30,0	110.578	25,3
AA	163.570	30,4	138.961	31,9
A	53.658	10,0	31.640	7,3
BBB	83.896	15,6	75.414	17,3
BB	30.351	5,6	27.610	6,3
B	18.491	3,4	20.796	4,8
< B	7.798	1,5	7.997	1,8
Geen rating	18.893	3,5	23.039	5,3
	<u>537.701</u>	<u>100,0</u>	<u>436.035</u>	<u>100,0</u>

S6 Verzekeringstechnisch risico

Langlevenrisico

Het langlevenrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de technische voorziening. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting.

Door toepassing van CBS Bevolkingsprognose 2021-2070 met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevenrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

Overlijdensrisico

Het overlijdensrisico betekent dat het fonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor door het fonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen. waarvoor door het fonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen.

Arbeidsongeschiktheidsrisico

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen (indien van toepassing). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien. Het fonds heeft het arbeidsongeschiktheidsrisico niet herverzekerd.

Toeslagrisico

Het bestuur van het fonds heeft de ambitie om het pensioen te indexeren. De mate waarin dit kan worden gerealiseerd is afhankelijk van de ontwikkelingen in de rente, rendement, looninflatie en demografie. Het toeslagrisico omvat het risico dat de ambitie van het bestuur om toeslagen op pensioenrechten en -aanspraken te geven niet kan worden gerealiseerd. Uitdrukkelijk wordt opgemerkt dat de toeslagtoezegging voorwaardelijk is.

Het beleid en de ambitie inzake toeslagverlening is weergegeven in de toelichting van de post 'Indexering en overige toeslagen'.

S7 Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen. Hierdoor kan het fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen voldoen. Waar de overige risicocomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico wordt beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Er wordt eveneens rekening gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies. Betreffende het liquiditeitsrisico wordt vermeld dat het fonds in haar beleggingsportefeuille over voldoende obligaties beschikt die onmiddellijk zonder waardeverlies verkocht kunnen worden om eventuele onvoorziene uitstroom van geldmiddelen te financieren. Op basis hiervan heeft het bestuur besloten geen buffer voor liquiditeitsrisico aan te houden.

S8 Concentratierisico

Als een kring een gediversifieerde beleggingsportefeuille aanhoudt, mag de gevoeligheid van het eigen vermogen voor concentratierisico in het DNB-standaardmodel gelijk worden gesteld aan 0%. Omdat bij de kring sprake is van een gediversifieerde beleggingsportefeuille, heeft het bestuur besloten geen buffer voor concentratierisico aan te houden.

S9 Operationeel risico

Het operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het fonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur. Aangezien hiermee sprake is van adequate beheersing houdt het fonds hiervoor geen buffer aan.

Systeemrisico

Het systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het fonds niet beheersbaar.

S10 Actief beheerrisico

Het actief beheerrisico heeft betrekking op de ruimte om bij de uitvoering van het beleggingsbeleid af te wijken van de strategisch nageleefde portefeuille. De mate van actief beheer is bepaald aan de hand van de tracking error ten opzichte van de voor de portefeuille vastgestelde benchmark.

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Vanaf 2021 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur gebaseerd op een nieuwe UFR (ultimate forward rate). De nieuwe UFR parameters worden vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen ingevoerd. Met de stapsgewijze invoering zullen de nieuwe UFR parameters begin 2024 volledig zijn ingevoerd. DNB zal de rentetermijnstructuur in de periode tot 1 januari 2024 baseren op een gewogen gemiddelde van de rentetermijnstructuur op basis van de tot 1 januari 2021 gehanteerde UFR parameters en de nieuwe vanaf 1 januari 2021 gehanteerde UFR-parameters, waarbij de gewichten jaarlijks op 1 januari met gelijke stappen aangepast worden. Deze stapsgewijze invoering zorgt ervoor dat het effect van de nieuwe UFR-methode op de dekkingsgraden van pensioenfondsen zich geleidelijk in de tijd materialiseert.

De technische voorziening voor risico fonds ultimo 2021 is gebaseerd op de per 31 december 2021 door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur voor pensioenfondsen, rekening houdend met de stapsgewijze invoering van de nieuwe UFR parameters. Als de technische voorziening voor risico fonds ultimo 2021 reeds volledig gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn in 2024 dan zou de technische voorziening voor risico fonds € 745.152 bedragen.

6 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

7. Beleggingsresultaten voor risico pensioenfondsen

2021	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Module Rendement	-	56.994	-	56.994
Module Rente	-	-3.742	-	-3.742
Module Inflatie	-	34.243	-	34.243
Overlay fondsen	-	-45.409	-	-45.409
Overige beleggingen	-5	-18	-	-23
Kosten vermogensbeheer	-	-	-615	-615
Vastrentende waarden	39	23.193	-	23.232
	<u>34</u>	<u>65.261</u>	<u>-615</u>	<u>64.680</u>
Mutatie rendement uit delta weerstandsvermogen				-111
				<u>64.569</u>

Voor een specificatie van het indirect beleggingsrendement van de modules en beleggingsfondsen wordt verwezen naar de toelichting op de balans.

2020	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Module Rendement	-	31.890	-	31.890
Module Rente	1.382	9.518	-	10.900
Module Inflatie	-	4.891	-	4.891
Overlay fondsen	-	61.858	-	61.858
Overige beleggingen	-5	-	-	-5
Kosten vermogensbeheer	-	-	-562	-562
	<u>1.377</u>	<u>108.157</u>	<u>-562</u>	<u>108.972</u>
Mutatie rendement uit delta weerstandsvermogen				-203
				<u>108.769</u>

Het aandeel van het fonds in de beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van de beleggingsfondsen zijn gebracht is onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen over de verslagperiode € 2.335 (2020: € 2.096). De transactiekosten zijn de kosten die gemaakt worden om de effectentransactie tot stand te brengen en uit te voeren. Deze zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen € 1.937 (2020: € 2.057).

8. Pensioenuitkeringen

	2021	2020
Ouderdomspensioen	5.147	4.506
Partnerpensioen	659	485
Wezenpensioen	40	42
	<u>5.846</u>	<u>5.033</u>

9. Pensioenuitvoeringskosten

	2021	2020
Administratiekosten verrichtingen	100	95
Administratiekosten	102	94
Governance kosten	306	282
Kosten belanghebbenden orgaan en pensioenbureau	67	71
Bijdrage wettelijke wijzigingen	11	28
	<u>586</u>	<u>570</u>

De bijdrage wettelijke wijzigingen bestaat uit de wettelijke kosten 2021 (€ 13) en de eindafrekening van de wettelijke kosten over 2019 en 2020 (- € 2).

10. Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

	2021	2020
Toeslagen	28.582	7.195
Rentetoevoeging	-2.607	78
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-5.847	-5.051
Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten	-586	-570
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-249	-753
Wijziging marktrente	-55.254	103.841
Wijziging actuariële uitgangspunten	79	-1.571
Overige wijzigingen	401	-1.922
	<u>-35.481</u>	<u>101.247</u>

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuarieel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

Toeslagen

In 2021 heeft het bestuur besloten om de pensioenen per 1 januari 2022 te verhogen met 4,24% voor (gewezen) deelnemers. Dit is inclusief een extra verhoging van 1,5% per 1 januari 2022 in verband met de aanpassing van de toeslagmaatstaf (van CPI naar CPI-afgeleid). Daarnaast is voor alle pensioengerechtigden in september 2021 een eenmalige extra uitkering toegekend ter compensatie voor de lagere toeslagverlening over de periode tussen 1 januari 2018 en 1 januari 2022. Dit heeft een resultaat van € 28.582 negatief tot gevolg gehad.

Rentetoevoeging

De voorziening pensioenverplichtingen is in het boekjaar opgerent met -0,533% (2020: -0,324%). Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2020. Dit heeft een resultaat van € 3.910 negatief tot gevolg gehad.

De mutatie van de technische voorziening inzake de rentetoevoeging wordt daarnaast beïnvloed door de benodigde interest toevoeging aan de voorziening toekomstige uitvoeringskosten. Dit heeft een resultaat van € 1.303 positief tot gevolg gehad.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariael berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de uitbetaling van pensioenen van de verslagperiode.

Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten

Verwachte toekomstige pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuariael berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de verwachte uitvoeringskosten in de verslagperiode.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening pensioenverplichtingen is het saldo van overgedragen pensioenverplichtingen (uitgaande waardeoverdrachten) en overgenomen pensioenverplichtingen (inkomende waardeoverdrachten).

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de actuele waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt hieronder verantwoord.

Wijziging actuariële uitgangspunten

Per 31 december 2021 is de kring overgestapt naar de CBS Bevolkingsprognose 2021-2070.

Dit heeft geleid tot een toename van de technische voorziening van € 79.

Overige wijzigingen

	2021	2020
Resultaat op kanssystemen:		
Resultaat op sterfte	345	-1.831
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	9	-
Resultaat op mutaties	47	-91
	<u>401</u>	<u>-1.922</u>

Resultaat op sterfte

Het resultaat op sterfte is op te splitsen naar het resultaat op lang leven (verzekerden worden ouder dan werd verondersteld op basis van de grondslagen van de kring) (€ 13 negatief) en het resultaat op kort leven (verzekerden overlijden eerder dan werd verondersteld op basis van de grondslagen van de kring) (€ 332 negatief). Het resultaat op sterfte wordt grotendeels veroorzaakt doordat de vrijval van de technische voorziening door overlijden groter is dan de technische voorziening die nodig is voor toekenning van nabestaandenpensioen.

11. Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds

	2021	2020
Uitgaande waardeoverdrachten individueel	235	540
Wijziging technische voorziening inzake overdracht van rechten:		
- onttrekking aan de technische voorzieningen	-249	-753
Het resultaat op de waardeoverdrachten is als volgt:		
- overgedragen pensioenverplichting	14	213

12. Herverzekeringen

	2021	2020
Ontvangen verzekerde rentes wegens arbeidsongeschiktheid	-54	-85

13. Overige lasten

	2021	2020
Bankrente handelsbanken	8	8

32. Kring Bavaria

Financiële verantwoording

1 BALANS PER 31 DECEMBER

(na voorgestelde bestemming van het saldo van baten en lasten)

(x € 1.000)

		2021	2020
ACTIVA			
Beleggingen voor risico fonds	(1)	280.974	279.872
Vorderingen en overlopende activa	(2)	1.173	3.088
Overige activa	(3)	19	855
		<u>282.166</u>	<u>283.815</u>

PASSIVA

Stichtingskapitaal en reserves	(4)		
Algemene reserve		-4.960	-31.432
Technische voorzieningen voor risico fonds	(5)	286.988	314.205
Overige schulden en overlopende passiva	(6)	138	1.042
		<u>282.166</u>	<u>283.815</u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

		2021	2020
Dekkingsgraad op basis van FTK (in %)			
Actuele dekkingsgraad		98,3	90,0
Beleidsdekkingsgraad		94,8	86,3

2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

		2021	2020
BATEN			
Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers)	(7)	-18	9.259
Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds	(8)	3.884	23.970
Overige baten		80	-
		<u>3.946</u>	<u>33.229</u>
LASTEN			
Pensioenuitkeringen	(9)	3.794	3.645
Pensioenuitvoeringskosten	(10)	280	402
Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds	(11)		
Pensioenopbouw		-22	10.349
Korting		31	-4.062
Rentetoevoeging		-1.544	-897
Onttrekking voor pensioenuitkeringen		-3.801	-3.684
Wijziging door pensioenuitvoeringskosten		-280	150
Wijziging door overdracht van rechten		-99	175
Wijziging marktrente		-21.657	42.930
Wijziging actuariële uitgangspunten		218	-858
Overige wijzigingen		-63	673
		<u>-27.217</u>	<u>44.776</u>
Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds	(12)	109	-174
Herverzekeringen	(13)	503	-1.228
Overige lasten	(14)	5	84
		<u>-22.526</u>	<u>47.505</u>
Saldo van baten en lasten		<u>26.472</u>	<u>-14.276</u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

	2021	2020
Bestemming van het saldo van baten en lasten		
Mutatie algemene reserve	26.472	-14.319
Premiedepot	-	43
	<u>26.472</u>	<u>-14.276</u>

3 KASSTROOMOVERZICHT

(x € 1.000)

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

	2021	2020
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premiebijdragen voor risico fonds	-29	9.327
Ontvangen waardeoverdrachten voor risico fonds	43	169
Betaalde pensioenuitkeringen	-3.793	-3.645
Betaalde/ontvangen herverzekeringen	492	-452
Betaalde waardeoverdrachten voor risico fonds	-139	-39
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-267	-370
Overige baten en lasten	75	-84
	-3.618	4.906
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Ontvangen inzake verkopen beleggingen	61.410	50.809
Betaald inzake aankopen beleggingen	-58.853	-54.682
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	-2	539
Overige ontvangsten en uitgaven inzake beleggingen	517	-1.203
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-290	-279
	2.782	-4.816
Mutatie liquide middelen	-836	90
Samenstelling geldmiddelen		
	2021	2020
Liquide middelen per 1 januari	855	765
Mutatie liquide middelen	-836	90
Liquide middelen per 31 december	19	855

4 ALGEMENE TOELICHTING

Deelnemers

Actieve deelnemers zijn met ingang van 2021 overgegaan naar Kring DC. In Kring Bavaria worden met ingang van 2021 geen premiebijdragen geïnd, het premiedepot is in 2020 vrijgevallen ten gunste van de algemene reserve.

Wijziging grondslagen

Prognosetafel

Conform het beleid van de kring worden de meest recente CBS Bevolkingsprognose en CBS Maatwerktabelen (inkomensklasse-afhankelijke ervaringssterfte) gehanteerd. De kring hanteert in het boekjaar de CBS Bevolkingsprognose 2020-2070. Deze sterftekanen zijn gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van de kring door toepassing van de MWT617 ervaringssterfte. Per 31 december 2021 is de kring overgestapt naar de CBS Bevolkingsprognose 2021-2070. Dit heeft geleid tot een toename van de technische voorziening van € 208. Primo 2021 is de inkomensklasse voor een aantal individuele deelnemers gewijzigd (door terugwerkende kracht mutaties). Het resultaat hiervan bedraagt een toename van de technische voorziening van € 10. Totaal is de technische voorziening hierdoor toegenomen met € 218. De hiervoor benoemde impact van de nieuwe grondslagen zijn opgenomen in het verloop van de technische voorzieningen en worden via de staat van baten en lasten als "Wijziging actuariële uitgangspunten" in het verslagjaar verantwoord.

Voorziening toekomstige uitvoeringskosten

Vanaf boekjaar 2021 is de ontwikkeling van de voorziening uitvoeringskosten losgekoppeld van de ontwikkeling van de technische voorziening. De aanvangshoogte is bepaald op 2,4 % van de technische voorziening op 31 december 2020, dit is gelijk aan de kostenvoorziening zoals opgenomen in de technische voorziening op 31 december 2020. Aan deze voorziening worden jaarlijks alle benodigde kosten onttrokken en het jaarlijkse rendement van de kring toegevoegd. Jaarlijks wordt getoetst of de voorziening nog toereikend is om de verwachte kosten te dekken.

ALGEMENE GRONDSLAGEN

De algemene grondslagen die van toepassing zijn op alle kringen en Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds zijn opgenomen in hoofdstuk 23 Grondslagen voor resultaat en waardebeoordeling binnen het onderdeel jaarrekening.

SPECIFIEKE GRONDSLAGEN

De specifieke grondslagen die van toepassing zijn op Kring Bavaria zijn hieronder opgenomen

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Premiedepot

Binnen Kring Bavaria vond de pensioenopbouw plaats op basis van een uitvoeringsovereenkomst in de vorm van een collectieve beschikbare premieregeling. Dit betekent dat de feitelijke premie vaststaat en dat jaarlijks getoetst moet worden of de feitelijke premie, eventueel aangevuld vanuit het premiedepot, toereikend is om de reglementaire pensioenopbouw voor het daarop volgende jaar te kunnen financieren. Zo niet, dan dient de reglementaire opbouw voor het daaropvolgende jaar verlaagd te worden zodanig dat de premie wel toereikend is. Zo is er ieder jaar een toereikende premie. Een eventuele verlaging van het opbouwpercentage wordt niet beschouwd als een wijziging van het Pensioenreglement als bedoeld in artikel 19 ("Pensioenreglement").

Actieve deelnemers zijn met ingang van 2021 overgegaan naar Kring DC. In Kring Bavaria worden met ingang van 2021 geen premiebijdragen geïnd, het premiedepot is in 2020 vrijgevallen ten gunste van de algemene reserve.

Technische voorzieningen voor risico fonds

Voorziening voor toekomstige administratie- en excassokosten

Vanaf boekjaar 2021 is de ontwikkeling van de voorziening uitvoeringskosten losgekoppeld van de ontwikkeling van de technische voorziening. De aanvangshoogte is bepaald op 2,4% van de technische voorziening op 31 december 2020. Aan deze voorziening worden jaarlijks alle benodigde kosten onttrokken en het jaarlijkse rendement van de kring toegevoegd.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Wijziging door pensioenuitvoeringskosten

Vanaf boekjaar 2021 is de ontwikkeling van de voorziening uitvoeringskosten losgekoppeld van de ontwikkeling van de technische voorziening. De aanvangshoogte is bepaald op 2,4% van de technische voorziening op 31 december 2020. Aan deze voorziening worden jaarlijks alle benodigde kosten onttrokken en het jaarlijkse rendement van de kring toegevoegd. Jaarlijks wordt getoetst of de voorziening nog toereikend is om de verwachte kosten te dekken.

5 TOELICHTING OP DE BALANS

(x € 1.000)

ACTIVA

1. Beleggingen voor risico fonds

De kring belegt in modules, Overlay Fondsen en beleggingsfondsen. Het verloopoverzicht is opgesteld op module- en fondseniveau, omdat de financiële stromen ook op module- en fondseniveau verlopen.

Verloopoverzicht op module en fondseniveau 2021

	Stand per 1 januari 2021	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde mutaties	Stand per 31 december 2021
Module Rendement	83.273	-	-16.000	345	12.791	80.409
Module Rente	121.034	19.450	-3.000	705	-1.687	136.502
Module Inflatie	28.688	-	-5.250	194	6.528	30.160
Overlay Fondsen	43.683	39.400	-37.077	-	-13.518	32.488
Beleggingsdebiteuren	379	-	-	-357	-	22
Liquide middelen	1.474	-	-	-1.404	-	70
Aandelen	162	3	-32	-	48	181
Overige beleggingen	566	-	-33	-	45	578
Vastgoed	613	-	-18	-	-31	564
Totaal	279.872	58.853	-61.410	-517	4.176	280.974

Verloopoverzicht op module en fondseniveau 2020

	Stand per 1 januari 2020	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde- mutaties	Stand per 31 december 2020
Module Rendement	70.258	7.490	-	-	5.525	83.273
Module Rente	132.362	125	-15.120	-	3.667	121.034
Module Inflatie	22.094	7.059	-	-	-465	28.688
Overlay Fondsen	23.947	40.003	-35.434	-	15.167	43.683
Beleggingsdebiteuren	165	-	-	214	-	379
Liquide middelen	485	-	-	989	-	1.474
Aandelen	221	5	-38	-	-26	162
Overige beleggingen	893	-	-209	-	-118	566
Vastgoed	661	-	-8	-	-40	613
Totaal	251.086	54.682	-50.809	1.203	23.710	279.872

Op basis van doorkijk op de modules en fondsen tot de onderliggende beleggingen bestaan de modules en fondsen ultimo boekjaar uit onderstaande beleggingscategorieën. Conform 2021 is in het verloopoverzicht van 2020 de regel Vastgoed gesplitst in Aandelen, Vastgoed en Overige beleggingen.

Belegde waarden per beleggingscategorie op basis van doorkijk per 31 december 2021

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Module Rendement	-	58.162	21.907	-	340	80.409
Module Rente	-	-	136.192	-	310	136.502
Module Inflatie	13.873	-	8.183	-	8.104	30.160
Overlay Fondsen	-	-	-	32.487	-	32.487
Vastgoed	564	-	-	-	-	564
Beleggingsdebiteuren	-	22	-	-	-	22
Liquide middelen	-	-	-	-	70	70
Aandelen	-	181	-	-	-	181
Overige beleggingen	-	-	-	-	579	579
Stand per 31 december 2021	14.437	58.365	166.282	32.487	9.403	280.974

Belegde waarden per beleggingscategorie op basis van doorkijk per 31 december 2020

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Module Rendement	-	60.122	23.151	-	-	83.273
Module Rente	-	-	121.034	-	-	121.034
Module Inflatie	12.310	-	7.640	-	8.738	28.688
Overlay Fondsen	-	-	-	43.683	-	43.683
Beleggingsdebiteuren	-	25	354	-	-	379
Liquide middelen	-	-	-	-	1.474	1.474
Aandelen	-	162	-	-	-	162
Overige beleggingen	-	-	-	-	566	566
Vastgoed	613	-	-	-	-	613
Stand per 31 december 2020	12.923	60.309	152.179	43.683	10.778	279.872

Conform 2021 is in bovenstaand overzicht over 2020 de regel Vastgoed gesplitst in Aandelen, Vastgoed en Overige beleggingen.

Onder derivaten zijn de Overlay Fondsen opgenomen. Aangezien de kring niet de onderliggende belegging in zijn bezit heeft, maar alleen een deelneming in de Overlay Fondsen, is feitelijk de exposure van de kring naar een derivatenbelegging, ongeacht de onderliggende asset categorieën daarin.

De valutaderivaten zijn niet opgenomen onder derivaten. Deze zijn onderdeel van de beleggingscategorie van de pools waarvan zij deel uitmaken.

Reële waarde

Afgezien van de beleggingsvorderingen en -schulden zijn de beleggingen van het fonds gewaardeerd tegen reële waarde. Het is over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Rechtstreeks en via de modules Rendement, Inflatie en Rente en Overlay Fondsen wordt belegd in niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen, waarbij deze beleggingsfondsen beleggen in vastgoed, aandelen, vastrentende waarden, derivaten en overige beleggingen. Niet aan een beurs genoteerde beleggingsfondsen zijn gewaardeerd tegen de reële waarde die is bepaald op basis van de meest recente door het beleggingsfonds afgegeven intrinsieke waarde.

Vastgoedbeleggingen

De vastgoedbeleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie naar soort:		
Indirect vastgoed (participaties in beleggingsfondsen)	14.437	12.923

Aandelen

De aandelen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie naar soort:		
Beursgenoteerde aandelen	58.162	60.122
Venture capital (private equity)	181	162
Beleggingsdebiteuren	22	25
	58.365	60.309

Vastrentende waarden

De vastrentende waarden zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie naar soort:		
Vastrentende waarden beleggingsfondsen	139.778	151.825
Beleggingsdebiteuren	-	354
Hypotheke	26.427	-
Reverse Repo's	77	-
	166.282	152.179

Derivaten

De derivaten kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie naar soort:		
Overlay Fondsen	32.487	43.683

Overige beleggingen

De overige beleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie naar soort:		
Commodities	7.805	8.738
Infrastructuur	579	566
Mix funds	949	-
Liquide middelen	70	1.474
	<u>9.403</u>	<u>10.778</u>

2. Vorderingen en overlopende activa

	31-12-2021	31-12-2020
Nog te factureren premies	-	29
Vordering op herverzekeraar inzake IBNR	444	811
Te vorderen claims herverzekeraar	729	2.206
Overige vorderingen	-	42
	<u>1.173</u>	<u>3.088</u>

Bij de waardering van vorderingen wordt rekening gehouden met het risico van oninbaarheid door hiervoor een voorziening in aftrek te brengen op het saldo van de uitstaande vorderingen. Voor gelijksoortige posten met gelijksoortige risico's wordt gezamenlijk een schatting gemaakt van verliezen en risico's op balansdatum. Deze systematiek om de voorziening vast te stellen wordt gerekend tot de statische methode.

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

3. Overige activa

	31-12-2021	31-12-2020
Rabobank	<u>19</u>	<u>855</u>

Onder de liquide middelen zijn opgenomen kasmiddelen en banktegoeden die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn. Bankrekeningen die beheerd worden door de vermogensbeheerder zijn onder de overige beleggingen opgenomen.

Er zijn geen kredietfaciliteiten van toepassing.

PASSIVA

4. Eigen vermogen

Mutatieoverzicht eigen vermogen

	Algemene reserve
Stand per 1 januari 2021	-31.432
Uit bestemming saldo van baten en lasten	26.472
Stand per 31 december 2021	-4.960

	Premiedepot	Algemene reserve	Totaal
Stand per 1 januari 2020	1.538	-18.694	-17.156
Uit bestemming saldo van baten en lasten	43	-14.319	-14.276
Overige mutaties	-1.581	1.581	-
Stand per 31 december 2020	-	-31.432	-31.432

Het premiedepot is eind 2020 vrijgefallen ten gunste van de algemene reserve en is daarom niet meer van toepassing voor 2021.

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Solvabiliteit				
Pensioenvermogen	282.029	98,3	282.773	90,0
Af: technische voorzieningen	286.988	100,0	314.205	100,0
Eigen vermogen	-4.959	-1,7	-31.432	-10,0
Af: vereist eigen vermogen	37.237	13,0	38.365	12,2
Vrij vermogen	-42.196	-14,7	-69.797	-22,2
Minimaal vereist eigen vermogen	11.800	4,1	12.778	4,1
Actuele dekkingsgraad		98,3		90,0
Beleidsdekkingsgraad		94,8		86,3
Reële dekkingsgraad		76,3		70,4

Voor het bepalen van het vereist eigen vermogen (de solvabiliteitstoets) maakt het fonds gebruik van het standaardmodel. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van het fonds. De uitkomsten van de solvabiliteitstoets zijn opgenomen onder de paragraaf Risicobeheer.

De dekkingsgraad is als volgt berekend: (Totale activa -/- kortlopende schulden -/- premiedepot) / Technische voorzieningen * 100%.

De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraden van de afgelopen 12 maanden. De beleidsdekkingsgraad is bepalend voor de financiële positie van het fonds.

Als de beleidsdekkingsgraad lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad, bevindt het fonds zich in een situatie van dekkingstekort. Indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad, maar wel tenminste gelijk is aan de minimaal vereiste dekkingsgraad, bevindt het fonds zich in een situatie van reservetekort.

In de reële dekkingsgraad wordt de verwachte stijging van de prijzen meegenomen als pensioenverplichting. Een reële dekkingsgraad van 100% wil zeggen dat de kring volledige toeslag kan verlenen op basis van de (verwachte) prijsinflatie conform een toekomstbestendig toeslagbeleid. Een toekomstbestendig toeslagbeleid houdt in:

1. Toeslag kan verleend worden vanaf een beleidsdekkingsgraad van 110%.
2. Toeslagverlening is alleen toegestaan als er voldoende vermogen is om deze toeslag naar verwachting ook in de toekomst te kunnen verlenen.

De solvabiliteit van het fonds is niet toereikend. Er is sprake van een dekkingstekort.

Het verloop van de actuele dekkingsgraad is als volgt:

	2021	2020
	%	%
Dekkingsgraad per 1 januari	90,0	93,1
Premie	-	-0,3
Uitkeringen	-0,1	-0,1
Korting	-	1,4
Verandering van de rentetermijnstructuur	6,7	-12,8
Rendement op beleggingen	1,7	9,2
Overige oorzaken	-0,2	1,1
Kruiseffecten	0,2	-1,6
Dekkingsgraad per 31 december	98,3	90,0

Herstelplan

Op basis van het FTK moet een pensioenfonds een herstelplan opstellen indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad.

Op basis van de actualisatie van het herstelplan blijkt dat de kring geen aanvullende maatregelen nodig heeft om binnen de gestelde termijn uit herstel te komen. Naar verwachting zal de beleidsdekkingsgraad eind 2029 hoger zijn dan de vereiste dekkingsgraad.

5. Technische voorzieningen voor risico fonds

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:		
Voorziening pensioenverplichtingen	286.988	314.205

Mutatieoverzicht technische voorzieningen

	2021	2020
Stand per 1 januari	314.205	269.429
Pensioenopbouw	-22	10.349
Korting	31	-4.062
Rentetoevoeging	-1.544	-897
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-3.801	-3.684
Wijziging door pensioenuitvoeringskosten	-280	150
Wijziging door overdracht van rechten	-99	175
Wijziging marktrente	-21.657	42.930
Wijziging actuariële uitgangspunten	218	-858
Overige wijzigingen	-63	673
Stand per 31 december	286.988	314.205

Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:

	31-12-2021		31-12-2020	
	Aantal		Aantal	
Deelnemers	37	1.940	37	2.116
Gewezen deelnemers	1.757	209.868	1.812	240.501
Pensioentrekkenden	354	65.306	326	67.632
Schadereserve	-	2.268	-	2.502
IBNR	-	444	-	811
Vaste voorziening voor kosten/Voorziening voor nog te verwerken mutaties	-	7.153	-	637
Voorziening voor niet opgevraagde pensioenen	-	9	-	6
	2.148	286.988	2.175	314.205

Naar hun aard hebben de technische voorzieningen in het algemeen een langlopend karakter.

Verloop voorziening toekomstige uitvoeringskosten

	2021
Stand per 1 januari	7.346
Dotatie: beleggingsrendement	87
Onttrekking: pensioenuitvoeringskosten	-280
Stand per 31 december	7.153

Het Bestuur beslist jaarlijks of en in hoeverre binnen Kring Bavaria een toeslag op pensioenaanspraken en pensioenrechten van de (gewezen) deelnemers, gewezen partners en pensioengerechtigden kan worden toegekend. Alleen als en voor zover de middelen van Kring Bavaria, naar het oordeel van het Bestuur, tenminste toereikend zijn voor een toeslag, wordt deze verleend. De toeslagverlening op pensioenaanspraken en pensioenrechten is voorwaardelijk. De ambitie voor de voorwaardelijke toeslagen is de stijging van de Consumentenprijsindex voor alle huishoudens (afgeleid), over de periode 1 oktober van enig jaar ten opzichte van 1 oktober van het jaar daarvoor.

Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd. De toeslagverlening wordt uit beleggingsrendement van Kring Bavaria gefinancierd.

Het Bestuur beslist daarnaast, indien en voor zover voldaan wordt aan de in artikel 137 lid 2 onder c PW gestelde voorwaarden en aan de fiscale wet- en regelgeving, jaarlijks per 1 januari of en in hoeverre een in het verleden niet verleende toeslag of een in het verleden doorgevoerde korting van pensioenaanspraken en/of pensioenrechten gecompenseerd kan worden (zogenoemde inhaaltoeslag).

De toeslagruimte wordt als volgt bepaald. Het Bestuur streeft, rekening houdend met een evenwichtige belangenafweging, ernaar de voorwaardelijke toeslag te verlenen. Hiertoe beoordeelt het Bestuur jaarlijks of en in hoeverre het verlenen van een toeslag mogelijk is. Het Bestuur betreft in zijn beoordeling onder meer:

- a) de financiële positie van de Kring Bavaria en de eisen die de Pensioenwet daaraan stelt in het algemeen; én;
- b) de beleidsdekkingsgraad per 31 oktober van de Kring Bavaria.

Voor de toe te kennen toeslag hanteert het Bestuur onderstaande leidraad. Het Bestuur kan besluiten om van deze leidraad af te wijken.

- i. als de beleidsdekkingsgraad van Kring Bavaria lager is dan 110% worden geen toeslagen verleend;
- ii. als de beleidsdekkingsgraad van Kring Bavaria boven de 110% is dan wordt er (gedeeltelijke) toeslag verleend voor zover deze in de toekomst te realiseren is;
- iii. als de beleidsdekkingsgraad van Kring Bavaria hoger is dan de dekkingsgraad berekend conform de toeslagregel (TBI-grens, zijnde de dekkingsgraad waarboven volledige toeslag kan plaatsvinden), kan een volledige toeslag worden verleend.

Inhaaltoeslagen kunnen worden verleend als dit wettelijk is toegestaan.

6. Overige schulden en overlopende passiva

	31-12-2021	31-12-2020
Waardeoverdrachten	13	-
Crediteuren	61	-
Vooruitgefactureerde premies	-	40
Te verrekenen herverzekeringspremies	10	859
Rekening courant Centraal Beheer APF bedrijfsomgeving	13	27
Nog te betalen kosten	41	116
	<u>138</u>	<u>1.042</u>

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Risicobeheer en derivaten

Solvabiliteitsrisico

Het fonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het fonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de reële waarde van de pensioenverplichtingen.

Het belangrijkste risico voor het fonds is het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het fonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het fonds de premie voor de onderneming en deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele toeslag van opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

	31-12-2021	31-12-2020
Het tekort op FTK-grondslagen is als volgt:		
Technische voorzieningen	286.988	314.205
Buffers:		
S1 Renterisico	4.712	1.511
S2 Risico zakelijke waarden	22.368	24.633
S3 Valutarisico	6.579	7.683
S4 Grondstoffenrisico	2.723	2.869
S5 Kredietrisico	15.181	15.468
S6 Verzekeringstechnisch risico	8.864	9.969
S7 Liquiditeitsrisico	-	-
S8 Concentratierisico	-	-
S9 Operationeel risico	-	-
S10 Actief beheerrisico	4.818	5.237
Diversificatie effect	-28.008	-29.005
Totaal S (vereiste buffers)	37.237	38.365
Vereist vermogen (artikel 132 Pensioenwet)	324.225	352.570
Pensioenvermogen (totaal activa - schulden)	282.029	282.773
Tekort	-42.196	-69.797

Het fonds heeft ter afdekking van risico's derivatencontracten afgesloten. Hiermee is bij het bepalen van de vereiste buffers rekening gehouden. Bij de berekening van de buffers past het fonds het standaardmodel van DNB toe, waarbij uitgegaan wordt van het vereist vermogen in evenwichtssituatie, gebaseerd op de strategische asset mix.

Beleid en risicobeheer

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- beleggingsbeleid;
- premiebeleid;
- herverzekeringsbeleid;
- toeslagbeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruikgemaakt van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de belangrijkste (beleggings)risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van derivaten. Onderstaande uitwerking van de risico's is gebaseerd op de feitelijke standen per ultimo verslagjaar.

S1 Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarden van de vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen wijzigen als gevolg van veranderingen in de marktrente.

De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration is de (met de contante waarde van de kasstromen) gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren. De duration geeft aan hoeveel procent bij benadering de reële waarde verandert bij een parallelle verschuiving van de rentecurve met 1 procentpunt. Een hoge duration geeft een hoge gevoeligheid voor veranderingen in de rente weer.

	31-12-2021		31-12-2020	
	Balanswaarde	Duration	Balanswaarde	Duration
Vastrentende waarden (voor derivaten)	166.282	6,3	152.179	5,6
Totaal beleggingen (na derivaten)	280.974	11,3	279.872	13,9
Technische voorzieningen	286.988	22,5	314.205	23,4

Op balansdatum is de duration van de beleggingen aanzienlijk korter dan de duration van de verplichtingen. Er is daarom sprake van een zogenaamde "duration-mismatch". Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van de beleggingen minder snel daalt dan de waarde van de verplichtingen (bij toepassing van de reële marktrentestructuur), waardoor de dekkingsgraad stijgt. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt.

Het beleid van het fonds is gericht op het verkleinen van de "duration-mismatch". Dit wordt gerealiseerd door het kopen van meer langlopende obligaties in plaats van aandelen (aandelen hebben per definitie een duration van nul), binnen de portefeuille kortlopende obligaties vervangen door langlopende obligaties of door middel van renteswaps of swaptions. Bij een renteswap wordt een vaste lange rente geruild tegen een variabele korte rente. Het fonds ontvangt in dit geval een lange rente, vergelijkbaar met de kasstroom van een langlopende obligatie en betaalt daarvoor een variabele korte rente (bijvoorbeeld Euribor). Hierdoor wordt de "duration-mismatch" verkleind, maar het fonds wordt wel afhankelijk van de ontwikkeling van de korte rente die het fonds aan de tegenpartij betaalt. Bij het afsluiten van een swap kunnen dus mismatchrisico's worden afgedekt en worden nieuwe risico's geïntroduceerd die gepaard gaan met dit soort instrumenten (zoals liquiditeit, tegenpartij en juridisch risico).

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Resterende looptijd < 1 jaar	10.117	6,1	12.202	8,0
Resterende looptijd > 1 en < 5 jaar	46.275	27,8	39.931	26,2
Resterende looptijd > 5 jaar	109.890	66,1	100.046	65,8
	166.282	100,0	152.179	100,0

S2 Risico zakelijke waarden

Het risico zakelijke waarden of prijsrisico is het risico van waardeveranderingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij waardeveranderingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijsrisico wordt gemitigeerd door diversificatie.

Specificatie vastgoedbeleggingen naar regio:

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Europa	7.021	48,6	3.182	24,6
Noord-Amerika	5.632	39,1	6.796	52,6
Azië-Pacific	1.413	9,8	2.444	18,9
Australazië	336	2,3	456	3,5
Emerging markets	35	0,2	45	0,4
	<u>14.437</u>	<u>100,0</u>	<u>12.923</u>	<u>100,0</u>

Specificatie aandelen naar sector:

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Financiële instellingen (w.o. banken en verzekeraars)	6.558	11,2	5.932	9,8
Energie	680	1,2	663	1,1
Industrie	7.569	13,0	7.683	12,7
Technologie	15.681	26,8	15.353	25,4
Gezondheidszorg	7.422	12,7	8.666	14,4
Telecommunicatie	4.299	7,4	4.017	6,7
Basismaterialen	2.726	4,7	2.742	4,6
Handel	9.161	15,7	11.240	18,6
Nutsbedrijven	258	0,4	1.428	2,4
Diversen	3.654	6,3	2.585	4,3
Beleggingsinstelling	357	0,6	-	-
	<u>58.365</u>	<u>100,0</u>	<u>60.309</u>	<u>100,0</u>

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar regio:				
Europa	12.264	21,0	11.603	19,2
Noord-Amerika	33.406	57,3	30.789	51,0
Global	181	0,3	162	0,3
Azië-Pacific	3.620	6,2	4.809	8,0
Australazië	1.165	2,0	1.174	2,0
Emerging Markets	7.729	13,2	11.772	19,5
	58.365	100,0	60.309	100,0

S3 Valutarisico

Het valutarisico is het risico dat de waarde van een financieel instrument zal fluctueren als gevolg van veranderingen in valutawisselkoersen.

De vreemde valutapositie voor en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

	Positie voor afdekking	Valuta- derivaten	Nettopositie na afdekking 2021	Nettopositie na afdekking 2020
Euro	200.397	48.873	249.270	254.495
Amerikaanse Dollar	49.104	-38.993	10.111	-366
Britse Pond	2.535	-2.446	89	606
Japanse Yen	3.240	-2.761	479	1.748
Hong Kong Dollar	3.091	-517	2.574	2.946
Canadese Dollar	2.291	-1.371	920	-156
Australische Dollar	1.244	-892	352	-482
Zwitserse Frank	1.518	-1.069	449	854
Zweedse Kroon	1.631	-548	1.083	1.555
Singapore Dollar	271	-276	-5	314
Deense Kroon	949	-	949	939
Overige	14.703	-	14.703	17.419
	<u>280.974</u>	<u>-</u>	<u>280.974</u>	<u>279.872</u>

De valutaderivaten zijn onderdeel van de beleggingscategorie waarin deze ter afdekking van het valutarisico zijn opgenomen.

S4 Grondstoffenrisico

Het grondstoffenrisico is het risico van waardeveranderingen van beleggingen in grondstoffen of instrumenten die gevoelig zijn voor waardeveranderingen in grondstoffen (commodities).

Het grondstoffenrisico wordt bepaald aan de hand van een daling van de waarde van de beleggingen in grondstoffen met 35%. Ter afdekking van het grondstoffenrisico wordt door het fonds een buffer aangehouden.

S5 Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee "Over The Counter (OTC)"-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het fonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten, waardoor het fonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft ten opzichte van het fonds; het vragen van extra zekerheden zoals onderpand en dergelijke bij hypothecaire geldleningen en het uitlenen van effecten; het hanteren van prudente verstrekkingnormen bij hypothecaire geldleningen. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door het fonds alleen belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied. Met betrekking tot OTC-derivaten wordt door het fonds alleen gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten, zodat posities van het fonds adequaat worden afgedekt door onderpand. Er wordt gebruik gemaakt van dagelijkse waarderingen.

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar sector:				
Nederlandse overheidsinstellingen	9.652	5,8	7.597	5,0
Buitenlandse overheidsinstellingen	86.837	52,2	74.614	49,0
Financiële instellingen	47.874	28,8	45.542	29,9
Handel	5.934	3,6	7.408	4,9
Basismaterialen	864	0,5	1.419	0,9
Industrie	2.672	1,6	3.143	2,1
Olie en gas	2.246	1,4	2.717	1,8
Nutsbedrijven	1.659	1,0	1.411	0,9
Technologie	738	0,4	1.112	0,7
Gezondheidszorg	1.616	1,0	2.364	1,6
Telecommunicatie	1.861	1,1	1.377	0,9
Andere instellingen	4.329	2,6	3.475	2,3
	166.282	100,0	152.179	100,0

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar regio:				
Mature markets	150.072	90,2	135.711	89,2
Emerging markets	16.210	9,8	16.468	10,8
	166.282	100,0	152.179	100,0

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille kan het volgende overzicht worden gegeven:

	31-12-2021		31-12-2020	
		In %		In %
AAA	51.710	31,2	40.324	26,5
AA	53.834	32,4	54.139	35,6
A	16.992	10,2	11.616	7,6
BBB	25.478	15,3	26.633	17,5
BB	6.880	4,1	6.227	4,1
B	3.892	2,3	4.522	3,0
< B	1.641	1,0	1.739	1,1
Geen rating	5.855	3,5	6.979	4,6
	166.282	100,0	152.179	100,0

S6 Verzekeringstechnisch risico

Langlevenrisico

Het langlevenrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de technische voorziening. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting.

Door toepassing van CBS Bevolkingsprognose 2021-2070 met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevenrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

Overlijdensrisico

Het overlijdensrisico betekent dat het fonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor door het fonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen. Het fonds heeft het overlijdensrisico herverzekerd.

Arbeidsongeschiktheidsrisico

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen (indien van toepassing). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien. Het fonds heeft het arbeidsongeschiktheidsrisico herverzekerd.

S7 Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen. Hierdoor kan het fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen voldoen. Waar de overige risicocomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico wordt beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Er wordt eveneens rekening gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies. Betreffende het liquiditeitsrisico wordt vermeld dat het fonds in haar beleggingsportefeuille over voldoende obligaties beschikt die onmiddellijk zonder waardeverlies verkocht kunnen worden om eventuele onvoorziene uitstroom van geldmiddelen te financieren. Op basis hiervan heeft het bestuur besloten geen buffer voor liquiditeitsrisico aan te houden.

S8 Concentratierisico

Als een kring een gediversifieerde beleggingsportefeuille aanhoudt, mag de gevoeligheid van het eigen vermogen voor concentratierisico in het DNB-standaardmodel gelijk worden gesteld aan 0%. Omdat bij de kring sprake is van een gediversifieerde beleggingsportefeuille heeft het bestuur besloten geen buffer voor concentratierisico aan te houden.

S9 Operationeel risico

Het operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het fonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur. Aangezien hiermee sprake is van adequate beheersing houdt het fonds hiervoor geen buffer aan.

Systeemrisico

Het systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het fonds niet beheersbaar.

S10 Actief beheerrisico

Het actief beheerrisico heeft betrekking op de ruimte om bij de uitvoering van het beleggingsbeleid af te wijken van de strategisch nageleefde portefeuille. De mate van actief beheer is bepaald aan de hand van de tracking error ten opzichte van de voor de portefeuille vastgestelde benchmark.

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Nieuwe (gewijzigde) UFR-methodiek geldend vanaf 1 januari 2021

Vanaf 2021 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur gebaseerd op een nieuwe UFR (ultimate forward rate). De nieuwe UFR parameters worden vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen ingevoerd. Met de stapsgewijze invoering zullen de nieuwe UFR parameters begin 2024 volledig zijn ingevoerd. DNB zal de rentetermijnstructuur in de periode tot 1 januari 2024 baseren op een gewogen gemiddelde van de rentetermijnstructuur op basis van de tot 1 januari 2021 gehanteerde UFR parameters en de nieuwe vanaf 1 januari 2021 gehanteerde UFR-parameters, waarbij de gewichten jaarlijks op 1 januari met gelijke stappen aangepast worden.

Deze stapsgewijze invoering zorgt ervoor dat het effect van de nieuwe UFR-methode op de dekkingsgraden van pensioenfondsen zich geleidelijk in de tijd materialiseert.

De technische voorziening voor risico fonds ultimo 2021 is gebaseerd op de per 31 december 2021 door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur voor pensioenfondsen, rekening houdend met de stapsgewijze invoering van de nieuwe UFR parameters.

Als de technische voorziening voor risico fonds ultimo 2021 reeds volledig gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn in 2024 dan zou de technische voorziening voor risico fonds € 296.245 bedragen.

6 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

7. Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers)

	2021	2020
Premiebijdragen	11	9.259
Overige premies	-29	-
	<u>-18</u>	<u>9.259</u>

Vanaf 1 januari 2021 is Kring Bavaria premievrij. De ontvangen premie ad € -18k heeft betrekking op terug werkende kracht mutaties over voorgaand boekjaar.

De kostendekkende, gedempte kostendekkende en feitelijke premie volgens artikel 130 van de Pensioenwet zijn als volgt:

	2021	2020
Kostendekkende premie	-	12.577
Gedempte kostendekkende premie	-	8.166
Feitelijke premie	-18	9.259

De samenstelling van de kostendekkende premie is als volgt:

	2021	2020
Nominaal pensioeninkoop op marktwaaarde	-	10.785
Opslag voor uitvoeringskosten	-	314
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	-	1.478
	<u>-</u>	<u>12.577</u>

De samenstelling van de gedempte kostendekkende premie is als volgt:

	2021	2020
Nominaal pensioeninkoop op marktwaaarde	-	4.711
Opslag voor uitvoeringskosten	-	314
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	-	645
Toeslagen	-	2.496
	<u>-</u>	<u>8.166</u>

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

	2021	2020
Actuarieel benodigde koopsom	-18	6.565
Risicokoopsom overlijden	-	249
Risicokoopsom premievrijstelling	-	393
Opslag voor uitvoeringskosten	-	314
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	-	645
Beschikbaar voor vorming algemene middelen	-	1.093
	<u>-18</u>	<u>9.259</u>

8. Beleggingsresultaten voor risico pensioenfondsen

2021	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Module Rendement	-	12.791	-	12.791
Module Rente	-	-1.687	-	-1.687
Module inflatie	-	6.528	-	6.528
Overlay Fondsen	-	-13.519	-	-13.519
Vastgoed	-	-31	-	-31
Overige beleggingen	-2	47	-290	-245
Aandelen	-	47	-	47
	<u>-2</u>	<u>4.176</u>	<u>-290</u>	<u>3.884</u>
2020	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Module Rendement	-	5.525	-	5.525
Module Rente	543	3.667	-	4.210
Module inflatie	-	-465	-	-465
Overlay Fondsen	-	15.167	-	15.167
Vastgoed	-	-184	-	-184
Overige beleggingen	-4	-	-279	-283
	<u>539</u>	<u>23.710</u>	<u>-279</u>	<u>23.970</u>

Het aandeel van het fonds in de beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van de beleggingsfondsen zijn gebracht is onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen over de verslagperiode €619 (2020: €583).

De transactiekosten zijn de kosten die gemaakt worden om de effectentransactie tot stand te brengen en uit te voeren. Deze zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen €297 (2020: €502).

De performance gerelateerde kosten zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen € 2 (2020: €-5).

9. Pensioenuitkeringen

	2021	2020
Ouderdomspensioen	2.994	2.886
Partnerpensioen	725	696
Wezenpensioen	61	63
Afkopen	14	-
	<u>3.794</u>	<u>3.645</u>

10. Pensioenuitvoeringskosten

	2021	2020
Administratiekosten verrichtingen	89	208
Administratiekosten	28	26
Governance kosten	111	105
Kosten belanghebbenden orgaan	13	11
Bijdrage wettelijke wijzigingen	11	28
Vergoeding kapitaalverstrekking Achmea	28	26
Interest premiedebiteuren	-	-2
	<u>280</u>	<u>402</u>

De bijdrage wettelijke wijzigingen bestaat uit de wettelijke kosten 2021 (€ 13) en de eindafrekening van de wettelijke kosten over 2019 en 2020 (- € 2). De eindafrekening van de wettelijke kosten 2020 is tevens in de premiebijdragen van 2021 verwerkt.

11. Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

	2021	2020
Pensioenopbouw	-22	10.349
Korting	31	-4.062
Rentetoevoeging	-1.544	-897
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-3.801	-3.684
Wijziging door pensioenuitvoeringskosten	-280	150
Wijziging door overdracht van rechten	-99	175
Wijziging marktrente	-21.657	42.930
Wijziging actuariële uitgangspunten	218	-858
Overige wijzigingen	-63	673
	<u>-27.217</u>	<u>44.776</u>

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

Korting

Het fonds heeft besloten om geen korting toe te passen. Het resultaat op korting ad € 31 is veroorzaakt door terugwerkende kracht mutaties en door afronding van het percentage korting.

Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen worden contant gemaakt tegen de nominale marktrente op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. De voorziening pensioenverplichtingen is in het boekjaar opgerent met -0,533% (2020: -0,324%). Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2020.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de uitbetaling van pensioenen van de verslagperiode.

Wijziging door pensioenuitvoeringskosten

Verwachte toekomstige pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de verwachte uitvoeringskosten in de verslagperiode.

Wijziging door overdracht van rechten

De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening pensioenverplichtingen is het saldo van overgedragen pensioenverplichtingen (uitgaande waardeoverdrachten) en overgenomen pensioenverplichtingen (inkomende waardeoverdrachten).

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de actuele waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt hieronder verantwoord.

Wijziging actuariële uitgangspunten

Per 31 december 2021 is de kring overgestapt naar de CBS Bevolkingsprognose 2021-2070.

Dit heeft geleid tot een toename van de technische voorziening van € 208. Primo 2021 is de inkomensklasse voor een aantal individuele deelnemers gewijzigd (door terugwerkende kracht mutaties). Het resultaat hiervan bedraagt een toename van de technische voorziening van € 10. Totaal is de technische voorziening hierdoor toegenomen met € 218. De hiervoor benoemde impact van de nieuwe grondslagen zijn opgenomen in het verloop van de technische voorzieningen en worden via de staat van baten en lasten als "Wijziging actuariële uitgangspunten" in het verslagjaar verantwoord.

Overige wijzigingen

	2021	2020
Resultaat op kanssystemen:		
Resultaat op sterfte	337	507
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	-564	111
Resultaat op mutaties	164	55
	<u>-63</u>	<u>673</u>

Het resultaat op arbeidsongeschiktheid wordt veroorzaakt doordat de mutatie schadereserve lager is dan de ontvangen bedragen van de herverzekeraar. In zowel de mutatie schadereserve als de ontvangen bedragen is rekening gehouden met een deelnemer die vorig boekjaar extracomptabel was verwerkt, maar waarvan inmiddels duidelijk is dat deze voorlopig nog geen premievrije opbouw krijgt en nog in dienst blijft bij de werkgever.

12. Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds

	2021	2020
Inkomende waardeoverdrachten	-30	-213
Uitgaande waardeoverdrachten	139	39
	<u>109</u>	<u>-174</u>

	2021	2020
Wijziging technische voorziening inzake overdracht van rechten:		
- toevoeging aan de technische voorzieningen	29	207
- onttrekking aan de technische voorzieningen	-128	-32
	<u>-99</u>	<u>175</u>

	2021	2020
Het resultaat op de waardeoverdrachten is als volgt:		
- overgenomen pensioenverplichting	1	6
- overgedragen pensioenverplichting	-11	-7
	<u>-10</u>	<u>-1</u>

13. Herverzekeringen

	2021	2020
Herverzekeringspremie overlijden	10	281
Herverzekeringspremie arbeidsongeschiktheid	7	444
Totaal premies	<u>17</u>	<u>725</u>
Claims met betrekking tot premievrijstelling nabestaandenpensioen	-10	-1.324
Uitkeringen van herverzekerd arbeidsongeschiktheidspensioen	129	-515
Mutatie IBNR schades toekomstige arbeidsongeschiktheid	367	-114
	<u>503</u>	<u>-1.228</u>

14. Overige lasten

	2021	2020
Bankrente handelsbanken	5	5
Nagekomen kosten custodian	-	79
	<u>5</u>	<u>84</u>

33. Kring Sligro Food Group

Financiële verantwoording

1 BALANS PER 31 DECEMBER

(na voorgestelde bestemming van het saldo van baten en lasten)

(x € 1.000)

		2021	2020
ACTIVA			
Beleggingen voor risico fonds	(1)	590.983	573.985
Vorderingen en overlopende activa	(2)	7.410	4.997
Overige activa	(3)	1.236	1.652
		<u>599.629</u>	<u>580.634</u>

PASSIVA

Stichtingskapitaal en reserves	(4)	86.276	52.695
Technische voorzieningen voor risico fonds	(5)	511.237	525.960
Overige schulden en overlopende passiva	(6)	2.116	1.979
		<u>599.629</u>	<u>580.634</u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

		2021	2020
Dekkingsgraad op basis van FTK (in %)			
Actuele dekkingsgraad		115,9	108,6
Beleidsdekkingsgraad		112,4	103,3

2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

		2021	2020
BATEN			
Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers)	(7)	19.636	19.147
Beleggingsresultaten voor risico pensioenfondsen	(8)	3.210	91.613
Overige baten		1	-
		<u>22.847</u>	<u>110.760</u>
LASTEN			
Pensioenuitkeringen	(9)	3.523	3.163
Pensioenuitvoeringskosten	(10)	848	814
Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds	(11)		
Pensioenopbouw		27.011	21.977
Toeslagen		1.272	-
Rentetoevoeging		-2.928	-1.454
Onttrekking voor pensioenuitkeringen		-3.549	-3.190
Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten		493	395
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten		-1.212	252
Wijziging marktrente		-39.227	79.476
Wijziging actuariële uitgangspunten		621	-1.259
Overige wijzigingen		2.796	565
		<u>-14.723</u>	<u>96.762</u>
Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds	(12)	1.460	-628
Herverzekeringen	(13)	-1.896	-1.824
Overige lasten	(14)	54	46
		<u>-10.734</u>	<u>98.333</u>
Saldo van baten en lasten		<u>33.581</u>	<u>12.427</u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

	2021	2020
Bestemming van het saldo van baten en lasten		
Mutatie algemene reserve	35.704	10.562
Premiedepot	-2.123	1.865
	<u>33.581</u>	<u>12.427</u>

3 KASSTROOMOVERZICHT

(x € 1.000)

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

	2021	2020
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premiebijdragen voor risico fonds	19.602	19.228
Ontvangen waardeoverdrachten voor risico fonds	2.281	737
Betaalde pensioenuitkeringen	-3.524	-3.161
Betaalde herverzekeringen	-613	-883
Betaalde waardeoverdrachten voor risico fonds	-3.648	-
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-673	-738
Overige baten en lasten	-53	-46
	13.372	15.137
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Ontvangen inzake verkopen beleggingen	195.510	197.001
Betaald inzake aankopen beleggingen	-208.723	-212.720
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	-1	672
Overige ontvangsten en uitgaven inzake beleggingen	-46	-560
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-528	-457
	-13.788	-16.064
Mutatie liquide middelen	-416	-927
Samenstelling geldmiddelen		
	2021	2020
Liquide middelen per 1 januari	1.652	2.579
Mutatie liquide middelen	-416	-927
Liquide middelen per 31 december	1.236	1.652

4 ALGEMENE TOELICHTING

Wijziging grondslagen

Prognosetafel

Conform het beleid van de kring worden de meest recente CBS Bevolkingsprognose en CBS Maatwerktabellen (inkomensklasse-afhankelijke ervaringssterfte) gehanteerd. De kring hanteert in het boekjaar de CBS Bevolkingsprognose 2020-2070. Deze sterftekansen zijn gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van de kring door toepassing van de MWT617 ervaringssterfte. Per 31 december 2021 is de kring overgestapt naar de CBS Bevolkingsprognose 2021-2070. Dit heeft geleid tot een toename van de technische voorziening van €621. De hiervoor benoemde impact van de nieuwe grondslagen zijn opgenomen in het verloop van de technische voorzieningen en is via de staat van baten en lasten als "Wijziging actuariële uitgangspunten" in het verslagjaar verantwoord.

ALGEMENE GRONDSLAGEN

De algemene grondslagen die van toepassing zijn op alle kringen en Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds zijn opgenomen in hoofdstuk 23 Grondslagen voor resultaat en waardebepaling binnen het onderdeel jaarrekening.

SPECIFIEKE GRONDSLAGEN

De specifieke grondslagen die van toepassing zijn op Kring Sligro Food Group zijn hieronder opgenomen.

Reserves

Premiedepot

Binnen Kring Sligro Food Group vindt pensioenopbouw plaats op basis van een uitvoeringsovereenkomst in de vorm van een collectieve beschikbare premieregeling. Dit betekent dat de feitelijke premie vaststaat en dat jaarlijks getoetst moet worden of de feitelijke premie, eventueel aangevuld vanuit het premiedepot, toereikend is om de reglementaire pensioenopbouw voor het daarop volgende jaar te kunnen financieren. Zo niet, dan dient de reglementaire opbouw voor het daaropvolgende jaar verlaagd te worden zodanig dat de premie wel toereikend is. Zo is er ieder jaar een toereikende premie. Een eventuele verlaging van het opbouwpercentage wordt niet beschouwd als een wijziging van het Pensioenreglement als bedoeld in artikel 19 ("Pensioenreglement").

Conform de uitvoeringsovereenkomst wordt jaarlijks getoetst of de premie naar verwachting voldoet aan de wettelijke eis van een ten minste gedempte kostendekkende premie op basis van verwacht rendement zoals bedoeld in artikel 128 PW.

Maandelijks wordt vastgesteld wat het verschil is tussen de feitelijke CDC premie van 25,5% van de pensioengrondslagen van actieve deelnemers (peildatum 1 januari boekjaar) en de berekende actuariële premie inclusief alle opslagen. Indien dit verschil positief is, wordt dit verschil aan het premiedepot toegevoegd. Bij een negatief verschil wordt het verschil aan het premiedepot onttrokken. Daarnaast vinden toevoegingen en onttrekkingen plaats als gevolg van beleggingsrendement over de middelen die in het premiedepot zitten. Het premiedepot kent een minimum van nul.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Technische voorzieningen voor risico fonds

Voorziening voor toekomstige administratie- en excassokosten

Voor toekomstige administratiekosten is de technische voorziening verhoogd met 2,2%.

Jaarlijks wordt getoetst of het percentage nog toereikend is om de verwachte kosten te dekken.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Toeslagen

In 2021 heeft het bestuur besloten om de pensioenen van deelnemers per 1 januari 2022 te verhogen met 0,25% en met 0,26% voor gewezen deelnemers.

Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten

Jaarlijks wordt 2,2% van de pensioenopbouw en de inkomende waardeoverdrachten toegevoegd aan de technische voorziening ten behoeve van de pensioenuitvoeringskosten. Daarnaast valt 2,2% van de uitkeringen, afkopen en uitgaande waardeoverdrachten vrij uit de technische voorziening ten behoeve van pensioenuitvoeringskosten.

5 TOELICHTING OP DE BALANS

(x € 1.000)

ACTIVA

1. Beleggingen voor risico fonds

De kring belegt in modules en overlay fondsen. Het verloopoverzicht is opgesteld op module en fondseniveau, omdat de financiële stromen ook op module- en fondseniveau verlopen.

Verloopoverzicht op module en fondseniveau 2021

	Stand per 1 januari 2021	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde- mutaties	Stand per 31 december 2021
Module Rente	166.979	58.210	-5.770	1.129	-2.791	217.757
Overlay fondsen	140.462	128.613	-111.005	-	-42.677	115.393
Aandelen fondsen	262.908	2.300	-58.500	-	49.215	255.923
Overige fondsen	2.298	19.600	-20.235	-	-8	1.655
Beleggingsdebiteuren	687	-	-	-487	-	200
Liquide middelen	651	-	-	-596	-	55
Totaal	573.985	208.723	-195.510	46	3.739	590.983

Verloopoverzicht op module en fondseniveau 2020

	Stand per 1 januari 2020	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde- mutaties	Stand per 31 december 2020
Module Rente	183.531	8.586	-30.080	-	4.942	166.979
Overlay fondsen	83.888	134.134	-129.581	-	52.021	140.462
Aandelen fondsen	197.415	31.400	-350	-	34.443	262.908
Overige fondsen	696	38.600	-36.990	-	-8	2.298
Beleggingsdebiteuren	379	-	-	308	-	687
Liquide middelen	399	-	-	252	-	651
Totaal	466.308	212.720	-197.001	560	91.398	573.985

Op basis van doorkijk op de modules en fondsen tot de onderliggende beleggingen bestaan de modules en fondsen ultimo boekjaar uit onderstaande beleggingscategorieën.

Belegde waarden per beleggingscategorie op basis van doorkijk per 31 december 2021

	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Module Rente	-	217.279	-	478	217.757
Overlay fondsen	-	-	115.393	-	115.393
Aandelen fondsen	255.923	-	-	-	255.923
Overige fondsen	-	-	-	1.655	1.655
Beleggingsdebiteuren	200	-	-	-	200
Liquide middelen	-	-	-	55	55
Stand per 31 december 2021	256.123	217.279	115.393	2.188	590.983

Belegde waarden per beleggingscategorie op basis van doorkijk per 31 december 2020

	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Module Rente	-	166.979	-	-	166.979
Overlay fondsen	-	-	140.462	-	140.462
Aandelen fondsen	262.908	-	-	-	262.908
Overige fondsen	-	-	-	2.298	2.298
Beleggingsdebiteuren	199	488	-	-	687
Liquide middelen	-	-	-	651	651
Stand per 31 december 2020	263.107	167.467	140.462	2.949	573.985

Onder derivaten zijn de overlay fondsen opgenomen. Aangezien de kring niet de onderliggende belegging in zijn bezit heeft, maar alleen een deelneming in de overlay fondsen, is feitelijk de exposure van de kring naar een derivatenbelegging, ongeacht de onderliggende asset categorieën daarin.

De valutaderivaten zijn niet opgenomen onder derivaten. Deze zijn onderdeel van de beleggingscategorie van de pools, waarvan zij deel uitmaken.

Reële waarde

Afgezien van de beleggingsvorderingen en -schulden zijn de beleggingen van het fonds gewaardeerd tegen reële waarde. Het is over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Via de module rente en overlay fondsen wordt belegd in niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen, waarbij deze beleggingsfondsen beleggen in aandelen, vastrentende waarden, derivaten en overige beleggingen. Niet aan een beurs genoteerde beleggingsfondsen zijn gewaardeerd tegen de reële waarde die is bepaald op basis van de meest recente door het beleggingsfonds afgegeven intrinsieke waarde.

Aandelen

De aandelen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie naar soort:		
Aandelenbeleggingsfondsen	255.923	262.908
Beleggingsdebiteuren	200	199
	<u>256.123</u>	<u>263.107</u>

Vastrentende waarden

De vastrentende waarden zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie naar soort:		
Vastrentende waarden beleggingsfondsen	174.995	128.007
Hypotheken	42.162	38.972
Beleggingsdebiteuren	-	488
Reverse Repo's	122	-
	<u>217.279</u>	<u>167.467</u>

Derivaten

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie naar soort:		
Rentederivaten	<u>115.393</u>	<u>140.462</u>

Overige beleggingen

De overige beleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie naar soort:		
Mix fondsen	478	651
Geldmarktfondsen	1.655	2.298
Liquide middelen	55	-
	<u>2.188</u>	<u>2.949</u>

2. Vorderingen en overlopende activa

	31-12-2021	31-12-2020
Premiedebiteuren	1.656	1.578
Vordering op herverzekeraar inzake IBNR	1.872	1.235
Rekening courant Centraal Beheer APF	11	-
Te vorderen claims herverzekeraar	3.871	2.172
Overige vorderingen	-	12
	<u>7.410</u>	<u>4.997</u>

Bij de waardering van vorderingen is rekening gehouden met het oninbaarheidsrisico door het in mindering brengen van een voorziening op de uitstaande vorderingen. Voor gelijksoortige posten met gelijksoortige risico's wordt gezamenlijk een schatting gemaakt van verliezen en risico's op balansdatum. Deze systematiek voor vaststelling van de voorziening behoort tot de statische methode.

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

3. Overige activa

	<u>31-12-2021</u>	<u>31-12-2020</u>
Rabobank	<u>1.236</u>	<u>1.652</u>

Onder de liquide middelen zijn opgenomen kasmiddelen en banktegoeden die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn. Bankrekeningen die beheerd worden door de vermogensbeheerder zijn onder de overige beleggingen opgenomen. Er zijn geen kredietfaciliteiten van toepassing.

PASSIVA

4. Stichtingskapitaal en reserves

	31-12-2021	31-12-2020
Premiedepot	5.140	7.263
Algemene reserve	81.136	45.432
	<u>86.276</u>	<u>52.695</u>

Mutatieoverzicht eigen vermogen

	Premiedepot	Algemene reserve	Totaal
Stand per 1 januari 2021	7.263	45.432	52.695
Uit bestemming saldo van baten en lasten	-2.123	35.704	33.581
Stand per 31 december 2021	<u>5.140</u>	<u>81.136</u>	<u>86.276</u>

Stand per 1 januari 2020	5.398	34.870	40.268
Uit bestemming saldo van baten en lasten	1.865	10.562	12.427
Stand per 31 december 2020	<u>7.263</u>	<u>45.432</u>	<u>52.695</u>

	31-12-2021		31-12-2020
	In %		In %

Solvabiliteit

Pensioenvermogen (exclusief Premiedepot)	592.373	115,9	571.392	108,6
Af: technische voorzieningen	511.237	100,0	525.960	100,0
Eigen vermogen (exclusief Premiedepot)	<u>81.136</u>	<u>15,9</u>	<u>45.432</u>	<u>8,6</u>
Af: vereist eigen vermogen	84.603	16,6	93.130	17,7
Vrij vermogen	<u>-3.467</u>	<u>-0,7</u>	<u>-47.698</u>	<u>-9,1</u>
Minimaal vereist eigen vermogen	22.465	4,4	22.454	4,3
Actuele dekkingsgraad		115,9		108,6
Beleidsdekkingsgraad		112,4		103,3
Reële dekkingsgraad		90,0		83,9

Voor het bepalen van het vereist eigen vermogen (de solvabiliteitstoets) maakt het fonds gebruik van het standaardmodel van DNB. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van het fonds. De uitkomsten van de solvabiliteitstoets zijn opgenomen onder de paragraaf Risicobeheer.

De dekkingsgraad is als volgt berekend: (Totale activa -/- premiedepot -/- kortlopende schulden) / Technische voorzieningen * 100%.

De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraden van de afgelopen 12 maanden. De beleidsdekkingsgraad is bepalend voor de financiële positie van het fonds. Als de beleidsdekkingsgraad lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad, bevindt het fonds zich in een situatie van dekkingstekort. Indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad, maar wel tenminste gelijk is aan de minimaal vereiste dekkingsgraad, bevindt het fonds zich in een situatie van reservetekort.

In de reële dekkingsgraad wordt de verwachte stijging van de prijzen meegenomen als pensioenverplichting. Een reële dekkingsgraad van 100% wil zeggen dat de kring volledige toeslag kan verlenen op basis van de (verwachte) prijsinflatie conform een toekomstbestendig toeslagbeleid. Een toekomstbestendig toeslagbeleid houdt in:

1. Toeslag kan verleend worden vanaf een beleidsdekkingsgraad van 110%.
2. Toeslagverlening is alleen toegestaan als er voldoende vermogen is om deze toeslag naar verwachting ook in de toekomst te kunnen verlenen.

De solvabiliteit van het fonds is niet toereikend. Er is sprake van een dekkingstekort.

Het verloop van de actuele dekkingsgraad is als volgt:

	2021	2020
	%	%
Dekkingsgraad per 1 januari	108,6	108,1
Premie	-2,0	-1,3
Uitkeringen	0,1	0,1
Toeslagverlening	-0,3	-
Verandering van de rentetermijnstructuur	8,8	-16,9
Rendement op beleggingen	1,2	21,8
Overige oorzaken en kruiseffecten	-0,5	-3,2
Dekkingsgraad per 31 december	115,9	108,6

Zie voor de toelichting op de verschillende posten de toelichting van de mutatie technische voorzieningen in de staat van baten en lasten.

Herstelplan

Op basis van de actualisatie van het herstelplan die begin 2022 is uitgevoerd, blijkt dat het fonds geen aanvullende maatregelen nodig heeft om binnen de gestelde termijn uit herstel te komen. Naar verwachting zal de beleidsdekkingsgraad eind 2023 hoger zijn dan de vereiste dekkingsgraad.

5. Technische voorzieningen voor risico fonds

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:		
Voorziening pensioenverplichtingen	511.237	525.960

Mutatieoverzicht technische voorzieningen

	2021	2020
Stand per 1 januari	525.960	429.198
Pensioenopbouw	27.011	21.977
Toeslagen	1.272	-
Rentetoevoeging	-2.928	-1.454
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-3.549	-3.190
Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten	493	395
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-1.212	252
Wijziging marktrente	-39.227	79.476
Wijziging actuariële uitgangspunten	621	-1.259
Overige wijzigingen	2.796	565
Stand per 31 december	511.237	525.960

Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:

	31-12-2021		31-12-2020	
	Aantal		Aantal	
Deelnemers	4.184	265.723	4.338	277.636
Gewezen deelnemers	6.782	170.103	7.888	174.538
Pensioentrekkenden	909	64.565	902	64.951
Schadereserve	-	8.941	-	7.531
IBNR	-	1.872	-	1.235
Niet opgevraagd pensioen	-	33	-	20
Additionele reservering*	-	-	-	49
	11.875	511.237	13.128	525.960

Naar hun aard hebben de technische voorzieningen in het algemeen een langlopend karakter.

* De additionele reservering in 2020 betreft mutaties die na het sluiten van de administratie zijn verwerkt.

Korte beschrijving van de pensioenregeling

De pensioenregeling kan worden gekenmerkt als een collectieve beschikbare premieregeling met een pensioenleeftijd van 68 jaar. De basis voor de pensioenopbouw is de premie. Als de premie niet toereikend is om de pensioenopbouw en de daaraan verbonden (administratie)kosten te kunnen financieren, dan kan het tekort eventueel uit het premiedepot onttrokken worden. Het opbouwpercentage van het ouderdompensioen in 2021 bedraagt 1,6% van de pensioengrondslag. Tevens bestaat er recht op partner- en wezenpensioen. Deelname aan de regeling is mogelijk vanaf de leeftijd van 21 jaar. Jaarlijks bepaalt het bestuur van het fonds de mate waarin de opgebouwde aanspraken worden geïndexeerd.

Toeslagverlening

Het pensioenfonds beslist jaarlijks of en in hoeverre per 1 januari een toeslag op pensioenaanspraken en/of pensioenrechten van (gewezen) deelnemers, (gewezen) partners en pensioengerechtigden kan worden toegekend in Kring Sligro Food Group. Alleen indien en voor zover de middelen van Kring Sligro Food Group, naar het oordeel van het bestuur tenminste toereikend zijn voor een toeslag, wordt deze verleend. De toeslagverlening op pensioenaanspraken en/of pensioenrechten is voorwaardelijk. De ambitie voor de voorwaardelijke toeslagen voor de deelnemers is maximaal de algemene loonontwikkeling in het voorgaande kalenderjaar op grond van de cao voor Foodservice en Groothandel in Levensmiddelen. De ambitie voor de voorwaardelijke toeslagen voor de gewezen deelnemers, ex-partners en pensioengerechtigden is maximaal de consumentenprijsindexcijfer voor alle bestedingen. De toeslagverlening aan gewezen deelnemers, ex-partners en pensioengerechtigden kan nooit meer bedragen dan de toeslagverlening aan de deelnemers. Voor de voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald. De eventuele voorwaardelijke toeslagverlening wordt uit het beleggingsrendement van Kring Sligro Food Group gefinancierd.

Elk jaar stelt het bestuur vast welke dekkingsgraad vereist is voor volledige toeslagverlening (TBI) op basis van de verwachte prijsinflatie. Dit is de indexatiedekkingsgraad. De indexatiedekkingsgraad die geldt voor de toeslagverlening over 2021 is 126,4%. Er vindt geen toeslagverlening plaats bij een beleidsdekkingsgraad lager dan 110%. Dit leidt tot de volgende toeslagstaffel:

- Bij een beleidsdekkingsgraad lager dan 110%: geen toeslag;
- Bij een beleidsdekkingsgraad hoger dan 110% maar lager dan de indexatiedekkingsgraad: toeslag naar rato;
- Bij een beleidsdekkingsgraad hoger dan de indexatiedekkingsgraad: volledige toeslag.

De beleidsdekkingsgraad per 31 december 2021 bedroeg 112,4% waardoor een toeslag van 0,25% aan deelnemers en 0,26% aan gewezen deelnemers verleend is per 1 januari 2022.

6. Overige schulden en overlopende passiva

	31-12-2021	31-12-2020
Vooruitgefactureerde premies	1.623	1.579
Te verrekenen herverzekeringspremies	1	174
Rekening courant Centraal Beheer APF	-	45
Waardeoverdrachten	202	109
Uitkeringen	1	2
Te betalen kosten	77	70
Crediteuren	212	-
	<u>2.116</u>	<u>1.979</u>

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Risicobeheer en derivaten

Solvabiliteitsrisico

Het fonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het fonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de reële waarde van de pensioenverplichtingen.

Het belangrijkste risico voor het fonds is het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het fonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het fonds de premie voor de onderneming en deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele toeslag van opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

	31-12-2021	31-12-2020
Het saldo op FTK-grondslagen is als volgt:		
Technische voorzieningen	511.237	525.960
Buffers:		
S1 Renterisico	5.623	1.434
S2 Risico zakelijke waarden	58.577	85.354
S3 Valutarisico	20.107	6.505
S4 Grondstoffenrisico	-	-
S5 Kredietrisico	27.475	9.162
S6 Verzekeringstechnisch risico	17.607	18.345
S7 Liquiditeitsrisico	-	-
S8 Concentratierisico	-	-
S9 Operationeel risico	-	-
S10 Actief beheerrisico	15.135	5.710
Diversificatie effect	-59.921	-33.380
Totaal S (vereiste buffers)	84.603	93.130
Vereist vermogen (artikel 132 Pensioenwet)	595.840	619.090
Pensioenvermogen (totaal activa - premiedepot - schulden)	592.373	571.392
Saldo	-3.467	-47.698

Het fonds heeft ter afdekking van risico's derivatencontracten afgesloten. Hiermee is bij het bepalen van de vereiste buffers rekening gehouden. Bij de berekening van de buffers past het fonds het standaardmodel van DNB toe, waarbij uitgegaan wordt van het vereist vermogen in evenwichtssituatie, gebaseerd op de strategische asset mix.

Beleid en risicobeheer

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- beleggingsbeleid;
- premiebeleid;
- herverzekeringsbeleid;
- toeslagbeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruikgemaakt van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de belangrijkste (beleggings)risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van derivaten. Onderstaande uitwerking van de risico's is gebaseerd op de feitelijke standen per ultimo verslagjaar.

S1 Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarden van de vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen wijzigen als gevolg van veranderingen in de marktrente.

De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration is de (met de contante waarde van de kasstromen) gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren. De duration geeft aan hoeveel procent bij benadering de reële waarde verandert bij een parallelle verschuiving van de rentecurve met 1 procentpunt. Een hoge duration geeft een hoge gevoeligheid voor veranderingen in de rente weer.

	31-12-2021		31-12-2020	
	Balanswaarde	Duration	Balanswaarde	Duration
Vastrentende waarden (voor derivaten)	217.279	5,5	167.467	4,3
Totaal beleggingen (na derivaten)	590.983	15,1	573.985	18,3
Technische voorzieningen	511.237	26,0	525.960	26,5

Op balansdatum is de duration van de beleggingen aanzienlijk korter dan de duration van de verplichtingen. Er is daarom sprake van een zogenaamde "duration-mismatch". Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van de beleggingen minder snel daalt dan de waarde van de verplichtingen (bij toepassing van de reële marktrentestructuur), waardoor de dekkingsgraad stijgt. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt.

Het beleid van het fonds is gericht op het verkleinen van de "duration-mismatch". Dit wordt gerealiseerd door het kopen van meer langlopende obligaties in plaats van aandelen (aandelen hebben per definitie een duration van nul), binnen de portefeuille kortlopende obligaties vervangen door langlopende obligaties of door middel van renteswaps of swaptions. Bij een renteswap wordt een vaste lange rente geruild tegen een variabele korte rente. Het fonds ontvangt in dit geval een lange rente, vergelijkbaar met de kasstroom van een langlopende obligatie en betaalt daarvoor een variabele korte rente (bijvoorbeeld Euribor). Hierdoor wordt de "duration-mismatch" verkleind, maar het fonds wordt wel afhankelijk van de ontwikkeling van de korte rente die het fonds aan de tegenpartij betaalt. Met een swaption kan het fonds tijdelijk het risico van een verdere rentedaling afdekken. Hiervoor betaalt het fonds een premie. Bij het afsluiten van een swap of een swaption kunnen dus mismatchrisico's worden afgedekt en worden nieuwe risico's geïntroduceerd die gepaard gaan met dit soort instrumenten (zoals liquiditeit, tegenpartij en juridisch risico).

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Resterende looptijd < 1 jaar	11.673	5,4	13.405	8,0
Resterende looptijd > 1 en < 5 jaar	54.859	25,3	40.260	24,0
Resterende looptijd > 5 jaar	150.747	69,3	113.802	68,0
	<u>217.279</u>	<u>100,0</u>	<u>167.467</u>	<u>100,0</u>

S2 Risico zakelijke waarden

Het risico zakelijke waarden of prijsrisico is het risico van waardeveranderingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij waardeveranderingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijsrisico wordt gemitigeerd door diversificatie.

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar sector:				
Beleggingsinstellingen	-	-	32	-
Financiële instellingen (w.o. banken en verzekeraars)	35.486	13,9	35.632	13,5
Energie	7.777	2,9	7.004	2,6
Industrie	22.238	8,7	22.873	8,7
Technologie	63.064	24,6	60.135	22,9
Gezondheidszorg	31.687	12,4	32.945	12,5
Telecommunicatie	22.648	8,8	25.132	9,6
Basismaterialen	10.625	4,2	11.563	4,4
Handel	48.096	18,8	51.747	19,7
Nutsbedrijven	4.627	1,8	5.185	2,0
Diversen	9.875	3,9	10.859	4,1
	<u>256.123</u>	<u>100,0</u>	<u>263.107</u>	<u>100,0</u>

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar regio:				
Europa	40.137	15,7	55.713	21,2
Noord Amerika	171.645	67,0	156.544	59,5
Azië-Pacific	19.482	7,6	22.877	8,7
Australazië	4.490	1,8	4.988	1,9
Emerging markets	19.243	7,5	22.985	8,7
Wereldwijd	1.126	0,4	-	-
	256.123	100,0	263.107	100,0

S3 Valutarisico

Het valutarisico is het risico dat de waarde van een financieel instrument zal fluctueren als gevolg van veranderingen in valutawisselkoersen.

De vreemde valutapositie voor en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

	Positie voor afdekking	Valuta- derivaten	Nettopositie na afdekking 2021	Nettopositie na afdekking 2020
Euro	356.608	214.741	571.349	553.894
Hong Kong Dollar	7.571	-1.787	5.784	3.823
Amerikaanse Dollar	162.903	-166.394	-3.491	476
Taiwanese Dollar	3.491	-	3.491	3.246
Zuid-Koreaanse Won	2.836	-	2.836	3.435
Braziliaanse Real	873	-	873	1.229
Indiase Roepie	2.400	-	2.400	1.957
Zweedse Kroon	2.336	-2.393	-57	-
Chinese Yuan	1.091	-	1.091	1.155
Japanse Yen	16.349	-15.608	741	-
Deense Kroon	2.336	-1.907	429	5
Zwitserse Frank	7.007	-6.784	223	169
Britse Pond	9.342	-8.295	1.047	1
Australische Dollar	4.671	-4.263	408	-
Canadese Dollar	7.007	-7.310	-303	5
Overige	4.162	-	4.162	4.590
	<u>590.983</u>	<u>-</u>	<u>590.983</u>	<u>573.985</u>

De valutaderivaten zijn onderdeel van de beleggingscategorie waarin deze ter afdekking van het valutarisico zijn opgenomen.

S4 Grondstoffenrisico

Het grondstoffenrisico is het risico van waardeveranderingen van beleggingen in grondstoffen of instrumenten die gevoelig zijn voor waardeveranderingen in grondstoffen (commodities).

Het grondstoffenrisico wordt bepaald aan de hand van een daling van de waarde van de beleggingen in grondstoffen met 35%.

S5 Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee "Over The Counter (OTC)"-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het fonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten, waardoor het fonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft ten opzichte van het fonds; het vragen van extra zekerheden zoals onderpand en dergelijke bij hypothecaire geldleningen en het uitlenen van effecten; het hanteren van prudente verstrekkingnormen bij hypothecaire geldleningen. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door het fonds alleen belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied. Met betrekking tot OTC-derivaten wordt door het fonds alleen gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten, zodat posities van het fonds adequaat worden afgedekt door onderpand. Er wordt gebruik gemaakt van dagelijkse waarderingen.

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar sector:				
Nederlandse overheidsinstellingen	15.333	7,1	10.481	6,3
Buitenlandse overheidsinstellingen	104.081	47,8	73.315	43,8
Financiële instellingen	74.614	34,3	61.497	36,7
Handel	6.334	2,9	7.196	4,3
Basismaterialen	574	0,3	1.076	0,6
Industrie	2.305	1,1	2.388	1,4
Olie en gas	2.025	0,9	1.915	1,1
Nutsbedrijven	2.407	1,1	1.652	1,0
Technologie	564	0,3	961	0,6
Gezondheidszorg	1.641	0,8	2.363	1,4
Telecommunicatie	2.185	1,0	1.248	0,8
Andere instellingen	5.216	2,4	3.375	2,0
	217.279	100,0	167.467	100,0

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar regio:				
Mature markets	213.513	98,3	164.931	98,5
Emerging markets	3.766	1,7	2.536	1,5
	217.279	100,0	167.467	100,0

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille kan het volgende overzicht worden gegeven:

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
AAA	73.962	34,0	49.013	29,3
AA	79.518	36,6	69.675	41,6
A	22.879	10,5	13.453	8,0
BBB	31.397	14,5	29.073	17,4
BB	1.973	0,9	637	0,4
Geen rating	7.550	3,5	5.616	3,3
	<u>217.279</u>	<u>100,0</u>	<u>167.467</u>	<u>100,0</u>

S6 Verzekeringstechnisch risico

Langlevenrisico

Het langlevenrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de technische voorziening. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting.

Door toepassing van CBS Bevolkingsprognose 2021-2070 met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevenrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

Overlijdensrisico

Het overlijdensrisico betekent dat het fonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen, waarvoor door het fonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen. Het overlijdensrisico van het fonds is herverzekerd.

Arbeidsongeschiktheidsrisico

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen (indien van toepassing). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien. Het risico op premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid is herverzekerd.

Toeslagrisico

Het bestuur van het fonds heeft de ambitie om het pensioen te indexeren. De mate waarin dit kan worden gerealiseerd, is afhankelijk van de ontwikkelingen in de rente, rendement, looninflatie en demografie. Het toeslagrisico omvat het risico dat de ambitie van het bestuur om toeslagen op pensioenrechten en -aanspraken te geven niet kan worden gerealiseerd. Uitdrukkelijk wordt opgemerkt dat de toeslagtoezegging voorwaardelijk is. Het beleid en de ambitie inzake toeslagverlening is weergegeven in de toelichting van de post 'mutatieoverzicht technische voorzieningen, toeslagen'.

De zogenaamde reële dekkingsgraad geeft inzicht in de mate waarin toeslagen kunnen worden toegekend (ook wel aangeduid als toeslagruimte). Voor het bepalen van de reële dekkingsgraad worden onvoorwaardelijke nominale pensioenverplichtingen verdisconteerd tegen een reële, in plaats van nominale, rentetermijnstructuur. Omdat er op dit moment geen markt voor financiële instrumenten aanwezig is waaruit de reële rentetermijnstructuur kan worden afgeleid, wordt gebruik gemaakt van een benaderingswijze. De nominale rente kan worden verminderd met een bepaald (vast) percentage dat de toeslagambitie op lage termijn weergeeft. Ook kan gebruik worden gemaakt van de verwachte loon- of prijsinflatie (afhankelijk van de bepalingen omtrent toeslagverlening in het reglement). Ultimo 2021 bedraagt de reële dekkingsgraad 90,0%.

S7 Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen. Hierdoor kan het fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen voldoen. Waar de overige risicomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico wordt beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Er wordt eveneens rekening gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies. Betreffende het liquiditeitsrisico wordt vermeld dat het fonds in haar beleggingsportefeuille over voldoende obligaties beschikt die onmiddellijk zonder waardeverlies verkocht kunnen worden om eventuele onvoorziene uitstroom van geldmiddelen te financieren.

S8 Concentratierisico

Als een kring een gediversifieerde beleggingsportefeuille aanhoudt, mag de gevoeligheid van het eigen vermogen voor concentratierisico in het DNB-standaardmodel gelijk worden gesteld aan 0%. Omdat bij de kring sprake is van een gediversifieerde beleggingsportefeuille, heeft het bestuur besloten geen buffer voor concentratierisico aan te houden.

S9 Operationeel risico

Het operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het fonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur. Aangezien hiermee sprake is van adequate beheersing houdt het fonds hiervoor geen buffer aan.

Systeemrisico

Het systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het fonds niet beheersbaar.

S10 Actief beheerrisico

Het actief beheerrisico heeft betrekking op de ruimte om bij de uitvoering van het beleggingsbeleid af te wijken van de strategisch nageleefde portefeuille. De mate van actief beheer is bepaald aan de hand van de tracking error ten opzichte van de voor de portefeuille vastgestelde benchmark.

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Nieuwe (gewijzigde) UFR-methodiek geldend vanaf 1 januari 2021

Vanaf 2021 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur gebaseerd op een nieuwe UFR (ultimate forward rate). De nieuwe UFR parameters worden vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen ingevoerd. Met de stapsgewijze invoering zullen de nieuwe UFR parameters begin 2024 volledig zijn ingevoerd. DNB zal de rentetermijnstructuur in de periode tot 1 januari 2024 baseren op een gewogen gemiddelde van de rentetermijnstructuur op basis van de huidige en de nieuwe UFR-parameters, waarbij de gewichten jaarlijks op 1 januari met gelijke stappen aangepast worden. Deze stapsgewijze invoering zorgt ervoor dat het effect van de nieuwe UFR-methode op de dekkingsgraden van pensioenfondsen zich geleidelijk in de tijd materialiseert.

De technische voorziening ultimo 2021 is gebaseerd op de per 31 december 2021 door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur voor pensioenfondsen, gebaseerd op de UFR parameters 2021. Als de technische voorziening ultimo 2021 reeds gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn vanaf 1 januari 2022 dan zou de technische voorziening €518.938 bedragen. De actuele dekkingsgraad zou dan 114,2% bedragen. Bij toepassing van de UFR parameters die gelden in 2024, zou de technische voorziening €535.459 bedragen en de actuele dekkingsgraad 110,6%.

6 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

7. Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers)

	2021	2020
Premiebijdragen werkgevers	19.636	19.147

De kostendekkende, gedempte kostendekkende en feitelijke premie volgens artikel 130 van de Pensioenwet zijn als volgt:

	2021	2020
Kostendekkende premie	34.059	27.921
Gedempte kostendekkende premie	21.704	18.446
Feitelijke premie	19.636	19.147

De kostendekkende premie is gebaseerd op de marktrente (nominale rentetermijnstructuur van 31 december 2020 gepubliceerd door DNB). Het bestuur heeft de gedempte kostendekkende premie vastgesteld op verwacht rendement. De feitelijke premie bestaat uit de premiebijdragen werkgevers van €19.636. Deze premie is lager dan de gedempte kostendekkende premie. Het verschil van €2.111 is onttrokken aan het premiedepot. Daarnaast is €43 vanuit de premie gedoteerd aan het weerstandsvermogen. De feitelijke premie bedraagt dus € 21.704 en is hiermee gelijk aan de gedempte kostendekkende premie.

De samenstelling van de kostendekkende premie is als volgt:

	2021	2020
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	28.285	23.071
Opslag voor uitvoeringskosten	768	743
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	5.006	4.107
	34.059	27.921

De samenstelling van de gedempte kostendekkende premie is als volgt:

	2021	2020
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	11.807	9.780
Opslag voor uitvoeringskosten	768	743
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	2.090	1.741
Toeslagen (indien en voor zover gefinancierd uit premie)	7.039	6.182
	21.704	18.446

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

	2021	2020
Actuarieel benodigde koopsom	17.086	14.519
Risicokoopsom overlijden	703	628
Risicokoopsom premievrijstelling	1.057	815
Opslag voor uitvoeringskosten en weerstandsvermogen	811	779
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	2.090	1.741
Beschikbaar voor vorming algemene middelen	-2.111	665
	<u>19.636</u>	<u>19.147</u>

Het bedrag beschikbaar voor vorming algemene middelen is in 2021 negatief en betreft een onttrekking aan het premiedepot (bestemmingsreserve).

8. Beleggingsresultaten voor risico pensioenfondsen

2021	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Module Rente	-	-2.791	-	-2.791
Overlay fondsen	-	-42.677	-	-42.677
Aandelen fondsen	-	49.215	-24	49.191
Beleggingsdebiteuren/Liquide middelen/Overige	-5	-8	-504	-517
	<u>-5</u>	<u>3.739</u>	<u>-528</u>	<u>3.206</u>
Mutatie rendement uit delta weerstandsvermogen				4
				<u>3.210</u>
2020	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Module Rente	746	4.942	-	5.688
Obligaties	-	-	-	-
Overlay fondsen	-	52.021	-	52.021
Aandelen fondsen	-	34.443	-33	34.410
Beleggingsdebiteuren/Liquide middelen/Overige	107	-8	-424	-325
	<u>853</u>	<u>91.398</u>	<u>-457</u>	<u>91.794</u>
Mutatie rendement uit delta weerstandsvermogen				-181
				<u>91.613</u>

Het aandeel van het fonds in de beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van de beleggingsfondsen zijn gebracht is onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen over de verslagperiode €744 (2020: €709).

De transactiekosten zijn de kosten die gemaakt worden om de effectentransactie tot stand te brengen en uit te voeren. Deze zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen €534 (2020: €413).

De performance gerelateerde kosten zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen €0 (2020: €0).

9. Pensioenuitkeringen

	2021	2020
Ouderdomspensioen	2.744	2.523
Partnerpensioen	627	596
Wezenpensioen	24	23
Afkopen	128	21
	<u>3.523</u>	<u>3.163</u>

10. Pensioenuitvoeringskosten

	2021	2020
Administratiekosten	628	622
Governance kosten	171	142
Kosten bestuursbureau	2	1
Bestuurskosten	34	19
Bijdrage wettelijke wijzigingen	11	28
Contributies en bijdragen	2	2
	<u>848</u>	<u>814</u>

11. Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

	2021	2020
Pensioenopbouw	27.011	21.977
Toeslagen	1.272	-
Rentetoevoeging	-2.928	-1.454
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-3.549	-3.190
Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten	493	395
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-1.212	252
Wijziging marktrente	-39.227	79.476
Wijziging actuariële uitgangspunten	621	-1.259
Overige wijzigingen	2.796	565
	<u>-14.723</u>	<u>96.762</u>

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuarieel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

Toeslagen

Deze post bestaat uit de lasten van de in het boekjaar toegekende toeslagen uit hoofde van de voorwaardelijke toeslagverlening. Het bestuur heeft in het boekjaar besloten per 1 januari 2022 een toeslag van 0,25% aan deelnemers en 0,26% aan gewezen deelnemers toe te kennen.

Rentetoevoeging

De voorziening pensioenverplichtingen is in het boekjaar opgerent met -0,533% (2020: -0,324%). Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2020.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariael berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de uitbetaling van pensioenen van de verslagperiode.

Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten

Verwachte toekomstige pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuariael berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen.

Wijziging markttrente

Jaarlijks wordt per 31 december de actuele waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt verantwoord onder het hoofd wijziging markttrente.

Wijziging actuariële uitgangspunten

Per 31 december 2021 is de kring overgestapt naar de CBS Bevolkingsprognose 2021-2070.

Dit heeft geleid tot een toename van de technische voorziening van €621. Het totale resultaat is reeds opgenomen in de technische voorziening per 31 december 2021 en bedraagt €621 negatief.

Overige wijzigingen

	2021	2020
Resultaat op kanssystemen:		
Resultaat op sterfte	108	-598
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	2.678	-426
Resultaat op mutaties	10	54
Resultaat op overige technische grondslagen	-	405
	<u>2.796</u>	<u>-565</u>

De schadereserve van arbeidsongeschikte deelnemers is toegenomen met €3.735 (2020: € 1.241) hierop is de risicokoopsom arbeidsongeschiktheid van € 1.057 (2020: €815) in mindering gebracht. In 2020 is de schadereserve verlaagd door een verlaging van het opbouwpercentage (€405).

12. Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds

	2021	2020
Inkomende waardeoverdrachten	-23	-175
Inkomende waardeoverdrachten klein pensioen	-2.165	-882
Uitgaande waardeoverdrachten	753	429
Uitgaande waardeoverdrachten klein pensioen	2.895	-
	<u>1.460</u>	<u>-628</u>

	2021	2020
Wijziging technische voorziening inzake overdracht van rechten:		
- toevoeging aan de technische voorzieningen	2.072	663
- onttrekking aan de technische voorzieningen	-3.284	-411
	<u>-1.212</u>	<u>252</u>

	2021	2020
Het resultaat op de waardeoverdrachten is als volgt:		
- overgenomen pensioenverplichting	116	394
- overgedragen pensioenverplichting	-364	-18
	<u>-248</u>	<u>376</u>

13. Herverzekeringen

	2021	2020
Herverzekeringspremies overlijden	770	628
Herverzekeringspremies arbeidsongeschiktheid	1.057	815
Totaal premies	<u>1.827</u>	<u>1.443</u>
Claims met betrekking tot premievrijstelling arbeidsongeschiktheid	-2.577	-1.530
Claims met betrekking tot herverzekerd nabestaandenpensioen	-510	-1.345
Mutatie IBNR schades toekomstige arbeidsongeschiktheid	-636	-392
	<u>-1.896</u>	<u>-1.824</u>

14. Overige lasten

	2021	2020
Bijdrage weerstandsvermogen uit premie	43	37
Bankrente handelsbanken	11	9
	<u>54</u>	<u>46</u>

34. Kring Chemours

Financiële verantwoording

1 BALANS PER 31 DECEMBER

(na voorgestelde bestemming van het saldo van baten en lasten)

(x € 1.000)

		2021	2020
ACTIVA			
Beleggingen voor risico fonds	(1)	395.308	381.284
Vorderingen en overlopende activa	(2)	1.623	2.907
Overige activa	(3)	1.977	510
		<u>398.908</u>	<u>384.701</u>

PASSIVA

Stichtingskapitaal en reserves	(4)	109.131	85.399
Technische voorzieningen voor risico fonds	(5)	288.685	297.913
Overige schulden en overlopende passiva	(6)	1.092	1.389
		<u>398.908</u>	<u>384.701</u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

	2021	2020
Dekkingsgraad op basis van FTK (in %)		
Actuele dekkingsgraad	136,8	127,7
Beleidsdekkingsgraad	134,7	124,1

2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

		2021	2020
BATEN			
Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers)	(7)	8.125	11.771
Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds	(8)	8.320	43.379
Overige baten	(9)	155	-
		<u>16.600</u>	<u>55.150</u>
LASTEN			
Pensioenuitkeringen	(10)	1.801	1.146
Pensioenuitvoeringskosten	(11)	330	348
Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds	(12)	-9.228	297.913
Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds	(13)	-57	-329.608
Herverzekeringen	(14)	-	-66
Overige lasten	(15)	22	18
		<u>-7.132</u>	<u>-30.249</u>
Saldo van baten en lasten		<u><u>23.732</u></u>	<u><u>85.399</u></u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

	2021	2020
Bestemming van het saldo van baten en lasten		
Mutatie algemene reserve	23.535	82.634
Mutatie toeslagendepot	197	2.765
	<u>23.732</u>	<u>85.399</u>

3 KASSTROOMOVERZICHT

(x € 1.000)

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

	2021	2020
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premiebijdragen voor risico fonds	9.758	10.623
Ontvangen waardeoverdrachten voor risico fonds	57	330.200
Betaalde pensioenuitkeringen	-1.783	-1.164
Betaalde/ontvangen herverzekeringen	-820	-
Betaalde waardeoverdrachten voor risico fonds	-148	-592
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-63	-354
Overige baten en lasten	133	-18
	<u>7.134</u>	<u>338.695</u>
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Ontvangen inzake verkopen beleggingen	87.748	100.172
Betaald inzake aankopen beleggingen	-93.628	-435.764
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	87	68
Overige ontvangsten en uitgaven inzake beleggingen	425	-2.419
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-299	-242
	<u>-5.667</u>	<u>-338.185</u>
Mutatie liquide middelen	<u>1.467</u>	<u>510</u>
Samenstelling geldmiddelen		
	2021	2020
Liquide middelen per 1 januari	510	-
Mutatie liquide middelen	1.467	510
Liquide middelen per 31 december	<u>1.977</u>	<u>510</u>

4 ALGEMENE TOELICHTING

Wijziging grondslagen

Prognosetafel

Conform het beleid van de kring worden de meest recente CBS Bevolkingsprognose en CBS Maatwerktabellen (inkomensklasse-afhankelijke ervaringssterfte) gehanteerd. De kring hanteert in het boekjaar de CBS Bevolkingsprognose 2020-2060. Deze sterftekansen zijn gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van de kring door toepassing van de MWT0617 ervaringssterfte. Per 31 december 2021 is de kring overgestapt naar de CBS Bevolkingsprognose 2021-2070. Dit heeft geleid tot een toename van de technische voorziening van €266. De hiervoor benoemde impact van de nieuwe grondslagen zijn opgenomen in het verloop van de technische voorzieningen en worden via de staat van baten en lasten als "Wijziging actuariële uitgangspunten" in het verslagjaar verantwoord.

ALGEMENE GRONDSLAGEN

De algemene grondslagen die van toepassing zijn op alle kringen en Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds zijn opgenomen in hoofdstuk 23 Grondslagen voor resultaat en waardebeoordeling binnen het onderdeel jaarrekening.

SPECIFIEKE GRONDSLAGEN

De specifieke grondslagen die van toepassing zijn op Kring Chemours zijn hieronder opgenomen.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Toeslagendepot

Kring Chemours houdt een toeslagendepot aan voor de financiering van deze aanvullende toeslag. Het toeslagendepot is op 1 januari 2016 door Stichting Pensioenfonds Chemours Nederland ingesteld in verband met de overgang van een eindloonregeling naar een middelloonregeling per 1 januari 2016. De kosten voor financiering van de aanvullende toeslag worden jaarlijks onttrokken uit het toeslagendepot. Deze kosten zijn steeds gelijk aan de wijziging in de technische voorziening als gevolg van deze aanvullende toeslag. De aanvullende toeslag wordt toegekend voor zolang er nog voldoende vermogen in het toeslagendepot aanwezig is. Geen aanvullende toeslag wordt verleend indien Kring Chemours, gezien de beleidsdekkingsgraad, niet beschikt over het minimaal vereist eigen vermogen.

Technische voorzieningen voor risico fonds

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds

Voorziening voor toekomstige administratie- en excassokosten

Voor toekomstige administratiekosten is de technische voorziening verhoogd met 2,2%.

IBNR

De IBNR-voorziening wordt gelijkgesteld aan de verschuldigde herverzekeringspremies voor het arbeidsongeschiktheidsrisico in de twee voorafgaande jaren. Omdat de kring actief is per 1 januari 2020 zijn de door Pensioenfonds Chemours in liquidatie betaalde herverzekeringspremies als basis gebruikt bij de vaststelling van de IBNR. Aangezien het arbeidsongeschiktheidsrisico volledig is herverzekerd, wordt tegenover de IBNR op de balans een even grote vordering op de herverzekeraar opgenomen.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

Toeslagen

In 2021 heeft het bestuur besloten om de pensioenen per 1 januari 2022 te verhogen met 2,57% voor actieve deelnemers (3,42% voor latent tijdelijk ouderdomspensioen) en 2,57% voor inactieve deelnemers. Dit heeft een resultaat van 7.101 negatief tot gevolg gehad.

Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten

Jaarlijks wordt 2,2% van de pensioenopbouw en de inkomende waardeoverdrachten toegevoegd aan de technische voorziening ten behoeve van de pensioenuitvoeringskosten. Daarnaast valt 2,2% van de uitkeringen, afkopen en uitgaande waardeoverdrachten vrij uit de technische voorziening ten behoeve van pensioenuitvoeringskosten (excassokosten).

5 TOELICHTING OP DE BALANS

(x € 1.000)

ACTIVA

1. Beleggingen voor risico fonds

De kring belegt in modules en overlay fondsen. Het verloopoverzicht is opgesteld op module en fondseniveau, omdat de financiële stromen ook op module- en fondseniveau verlopen.

Verloopoverzicht op module en fondseniveau 2021

	Stand per 1 januari 2021	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde mutaties	Stand per 31 december 2021
Module Rendement	204.444	-	-30.700	798	33.113	207.655
Module Rente	98.778	29.100	-1.420	717	-1.576	125.599
Overlay fondsen	75.643	64.528	-55.628	-	-22.897	61.646
Beleggingsdebiteuren	289	-	-	-289	-	-
Liquide middelen	2.130	-	-	-1.722	-	408
Totaal	381.284	93.628	-87.748	-496	8.640	395.308

De waardeoverdracht van Pensioenfonds Chemours aan Kring Chemours heeft plaatsgevonden in 2020 op 1 februari. Het resultaat in de maand januari 2020 (€12.393) is gepresenteerd onder overige beleggingen.

Module Rendement	-	189.903	-	-	14.541	204.444
Module Rente	-	122.540	-24.500	-	738	98.778
Overlay fondsen	-	123.321	-63.279	-	15.601	75.643
Beleggingsdebiteuren	-	-	-	289	-	289
Liquide middelen	-	-	-	2.130	-	2.130
Overige beleggingen	-	-	-12.393	-	12.393	-
Totaal	-	435.764	-100.172	2.419	43.273	381.284

Op basis van doorkijk op de modules en fondsen tot de onderliggende beleggingen bestaan de modules en fondsen ultimo boekjaar uit onderstaande beleggingscategorieën.

Belegde waarden per beleggingscategorie op basis van doorkijk per 31 december 2021

	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Module Rendement	150.202	56.574	-	878	207.654
Module Rente	-	125.313	-	286	125.599
Overlay fondsen	-	-	61.646	-	61.646
Liquide middelen	-	-	-	409	409
Stand per 31 december 2021	150.202	181.887	61.646	1.573	395.308

Module Rendement	147.606	56.838	-	-	204.444
Module Rente	-	98.778	-	-	98.778
Overlay fondsen	-	-	75.643	-	75.643
Beleggingsdebiteuren	-	289	-	-	289
Liquide middelen	-	-	-	2.130	2.130
Stand per 31 december 2020	147.606	155.905	75.643	2.130	381.284

Onder derivaten zijn de overlay fondsen opgenomen. Aangezien de kring niet de onderliggende belegging in zijn bezit heeft, maar alleen een deelneming in de overlay fondsen, is feitelijk de exposure van de kring naar een derivatenbelegging, ongeacht de onderliggende asset categorieën daarin. De valutaderivaten zijn niet opgenomen onder derivaten. Deze zijn onderdeel van de beleggingscategorie van de pools, waarvan zij deel uitmaken.

Reële waarde

Afgezien van de beleggingsvorderingen en -schulden zijn de beleggingen van het fonds gewaardeerd tegen reële waarde. Het is over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Via de module rendement en overlay fondsen wordt belegd in niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen, waarbij deze beleggingsfondsen beleggen in aandelen, vastrentende waarden, derivaten en overige beleggingen. Niet aan een beurs genoteerde beleggingsfondsen zijn gewaardeerd tegen de reële waarde die is bepaald op basis van de meest recente door het beleggingsfonds afgegeven intrinsieke waarde.

Aandelen

De aandelen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie naar soort:		
Aandelenbeleggingsfondsen	150.202	147.606

Vastrentende waarden

De vastrentende waarden zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie naar soort:		
Vastrentende waarde beleggingsfondsen	157.570	155.616
Beleggingsdebiteuren	-	289
Hypotheken	24.317	-
	<u>181.887</u>	<u>155.905</u>

Derivaten

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie naar soort:		
Overlay fondsen	<u>61.646</u>	<u>75.643</u>

Overige beleggingen

De overige beleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie naar soort:		
Mix funds	1.163	2.130
Liquide middelen	409	-
	<u>1.572</u>	<u>2.130</u>

2. Vorderingen en overlopende activa

	31-12-2021	31-12-2020
Vordering op Achmea	-	97
Premiedebiteuren	247	2.002
Vordering op herverzekeraar inzake IBNR	381	498
Te vorderen claims herverzekeraar	505	-
Overige vorderingen	490	310
	<u>1.623</u>	<u>2.907</u>

Bij de waardering van vorderingen is rekening gehouden met het oninbaarheidsrisico door het in mindering brengen van een voorziening op de uitstaande vorderingen. Voor gelijksoortige posten met gelijksoortige risico's wordt gezamenlijk een schatting gemaakt van verliezen en risico's op balansdatum. Deze systematiek voor vaststelling van de voorziening behoort tot de statische methode.

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

3. Overige activa

	<u>31-12-2021</u>	<u>31-12-2020</u>
Rabobank	<u>1.977</u>	<u>510</u>

Onder de liquide middelen zijn opgenomen kasmiddelen en banktegoeden die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn. Bankrekeningen die beheerd worden door de vermogensbeheerder zijn onder de overige beleggingen opgenomen. Er zijn geen kredietfaciliteiten van toepassing.

PASSIVA

4. Stichtingskapitaal en reserves

	31-12-2021	31-12-2020
Toeslagdepot	2.962	2.765
Algemene reserve	106.169	82.634
	<u>109.131</u>	<u>85.399</u>

Mutatieoverzicht eigen vermogen

	Toeslagdepot	Algemene reserve	Totaal
Stand per 1 januari 2021	2.765	82.634	85.399
Uit bestemming saldo van baten en lasten	197	23.535	23.732
Stand per 31 december 2021	<u>2.962</u>	<u>106.169</u>	<u>109.131</u>
Stand per 1 januari 2020	-	-	-
Uit bestemming saldo van baten en lasten	2.765	82.634	85.399
Stand per 31 december 2020	<u>2.765</u>	<u>82.634</u>	<u>85.399</u>

Verloop toeslagdepot

	2021	2020
Stand per 1 januari 2021	2.765	-
Premiecomponent bestemd voor toeslagverlening	-	5.200
Dotatie: beleggingsrendement	-	360
Uit bestemming saldo van baten en lasten	197	-
Onttrekking voor aanvullend verleende toeslag per 1-1-2021	-	-2.795
Stand per 31 december 2021	<u>2.962</u>	<u>2.765</u>

	31-12-2021	In %	31-12-2020	In %
Solvabiliteit				
Pensioenvermogen (exclusief toeslagendepot)	394.854	136,8	380.547	127,7
Af: technische voorzieningen	288.685	100,0	297.913	100,0
Eigen vermogen	106.169	36,8	82.634	27,7
Af: vereist eigen vermogen	50.886	17,6	51.704	17,3
Vrij vermogen	55.283	19,2	30.930	10,4
Minimaal vereist eigen vermogen	11.786	4,1	12.194	4,1

Actuele dekkingsgraad	136,8	127,7
Beleidsdekkingsgraad	134,7	124,1
Reële dekkingsgraad	108,3	101,1

Voor het bepalen van het vereist eigen vermogen (de solvabiliteitstoets) maakt het fonds gebruik van het standaardmodel. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van het fonds. De uitkomsten van de solvabiliteitstoets zijn opgenomen onder de paragraaf Risicobeheer.

De dekkingsgraad is als volgt berekend: (Totale activa -/- toeslagdepot -/- kortlopende schulden) / Technische voorzieningen * 100%.

De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraden van de afgelopen 12 maanden. De beleidsdekkingsgraad is bepalend voor de financiële positie van het fonds. Als de beleidsdekkingsgraad lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad, bevindt het fonds zich in een situatie van dekkingstekort. Indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad, maar wel tenminste gelijk is aan de minimaal vereiste dekkingsgraad, bevindt het fonds zich in een situatie van reservetekort.

In de reële dekkingsgraad wordt de verwachte stijging van de prijzen meegenomen als pensioenverplichting. Een reële dekkingsgraad van 100% wil zeggen dat de kring volledige toeslag kan verlenen op basis van de (verwachte) prijsinflatie conform een toekomstbestendig toeslagbeleid. Een toekomstbestendig toeslagbeleid houdt in:

1. Toeslag kan verleend worden vanaf een beleidsdekkingsgraad van 110%.
2. Toeslagverlening is alleen toegestaan als er voldoende vermogen is om deze toeslag naar verwachting ook in de toekomst te kunnen verlenen.

De vereiste dekkingsgraad is 117,6% en de minimaal vereiste dekkingsgraad is vastgesteld op 104,1%. Aangezien de beleidsdekkingsgraad hoger is dan de vereiste dekkingsgraad bevindt de kring zich in een situatie van een marge op de reservepositie.

Het verloop van de actuele dekkingsgraad is als volgt:

	2021 %	2020 %
Dekkingsgraad per 1 januari	127,7	135,4
Premie	-1,5	-2,3
Uitkeringen	0,1	0,1
Toeslagverlening	-3,0	-3,5
Verandering van de rentetermijnstructuur	10,6	-18,3
Rendement op beleggingen	3,5	18,3
Overige oorzaken en kruiseffecten	-0,6	-2,0
Dekkingsgraad per 31 december	136,8	127,7

Zie voor de toelichting op de verschillende posten de toelichting van de mutatie technische voorzieningen in de staat van baten en lasten.

5. Technische voorzieningen voor risico fonds

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:		
Voorziening pensioenverplichtingen	288.685	297.913
	<u>288.685</u>	<u>297.913</u>

Mutatieoverzicht technische voorzieningen

	2021	2020
Stand per 1 januari	297.913	-
Pensioenopbouw	9.550	8.648
Toeslagen	7.101	10.520
Rentetoevoeging	-1.630	-828
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-1.642	-1.104
Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten	170	162
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	61	243.914
Wijziging marktrente	-22.920	38.216
Wijziging actuariële uitgangspunten	266	-1.446
Overige wijzigingen	-184	-169
Stand per 31 december	<u>288.685</u>	<u>297.913</u>

Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:

	31-12-2021		31-12-2020	
	Aantal		Aantal	
Deelnemers	357	239.517	378	261.414
Gewezen deelnemers	25	16.327	20	14.468
Pensioentrekkenden	25	31.429	8	14.984
Schadereserve	-	1.031	-	787
IBNR	-	381	-	498
Additionele reservering	-	-	-	5.762
	<u>407</u>	<u>288.685</u>	<u>406</u>	<u>297.913</u>

Per 31 december 2021 is er geen additionele reservering van toepassing. Per 31 december 2020 bestond deze uit de gecorrigeerde verleende toeslag per 1 januari 2020 voor zowel latent als ingegaan tijdelijk ouderdomspensioen en een gecorrigeerde mutatie in het verloop van de TV voor drie deelnemers.

Korte beschrijving van de pensioenregeling

Korte beschrijving van de pensioenregeling

Binnen kring Chemours vindt pensioenopbouw plaats op basis van een uitkeringsovereenkomst in de vorm van een middelloonregeling. De pensioenrichtleeftijd is 68 jaar. Het opbouwpercentage van het ouderdomspensioen in 2021 bedraagt 1,875% van de pensioengrondslag. Tevens bestaat er recht op partner- en wezenpensioen. Jaarlijks bepaalt het bestuur van het fonds de mate waarin de opgebouwde aanspraken worden geïndexeerd. De kosten voor financiering van de aanvullende toeslag worden jaarlijks onttrokken uit het toeslagendepot. Deze kosten zijn steeds gelijk aan de wijziging in de technische voorziening als gevolg van deze aanvullende toeslag. De aanvullende toeslag wordt toegekend voor zolang er nog voldoende vermogen in het toeslagendepot aanwezig is. Geen aanvullende toeslag wordt verleend indien Kring Chemours, gezien de beleidsdekkingsgraad, niet beschikt over het minimaal vereist eigen vermogen.

Toeslagverlening

Het Bestuur beslist jaarlijks of en in hoeverre binnen kring Chemours een toeslag op pensioenaanspraken en pensioenrechten van de (gewezen) Deelnemers, gewezen partners en pensioengerechtigden kan worden toegekend. Alleen als en voor zover de middelen van kring Chemours, naar het oordeel van het bestuur, ten minste toereikend zijn voor een toeslag, wordt deze verleend.

Reglementair is vastgelegd dat deze toeslag op 1 januari van het jaar wordt verleend. De toeslagverlening op pensioenaanspraken en pensioenrechten is voorwaardelijk. De ambitie voor de voorwaardelijke toeslagen is gelijk aan 75% van de prijsindex. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald. De toeslagverlening wordt uit beleggingsrendement van kring Chemours gefinancierd.

Toeslagverlening vindt plaats volgens de methode van toekomstbestendige toeslagverlening. Dit betekent dat toeslagverlening mogelijk is bij een dekkingsgraad hoger dan 110%. Bij een dekkingsgraad tussen de 110% en de bovengrens behorende bij toekomstbestendige toeslagverlening vindt toeslagverlening naar rato plaats. Bij een dekkingsgraad boven de bovengrens vindt volledige toeslagverlening plaats.

In 2021 heeft het bestuur besloten om de pensioenen per 1 januari 2022 te verhogen met 2,57% voor actieve deelnemers (3,42% voor latent tijdelijk ouderdomspensioen) en 2,57% voor inactieve deelnemers. Dit heeft een resultaat van €7.101 negatief tot gevolg gehad.

6. Overige schulden en overlopende passiva

	31-12-2021	31-12-2020
Vooruitgefactureerde premies	819	854
Te verrekenen herverzekeringspremies	-	432
Rekening courant Centraal Beheer APF	5	47
Uitkeringen	-	12
Nog te betalen kosten	195	44
Overige schulden	73	-
	<u>1.092</u>	<u>1.389</u>

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Risicobeheer en derivaten

Solvabiliteitsrisico

Het fonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het fonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de reële waarde van de pensioenverplichtingen.

Het belangrijkste risico voor het fonds is het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het fonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het fonds de premie voor de onderneming en deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele toeslag van opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

	31-12-2021	31-12-2020
Het saldo op FTK-grondslagen is als volgt:		
Technische voorzieningen	288.685	297.913
Buffers:		
S1 Renterisico	1.173	231
S2 Risico zakelijke waarden	36.286	37.360
S3 Valutarisico	12.348	13.592
S4 Grondstoffenrisico	-	-
S5 Kredietrisico	16.542	16.215
S6 Verzekeringstechnisch risico	10.368	10.996
S7 Liquiditeitsrisico	-	-
S8 Concentratierisico	-	-
S9 Operationeel risico	-	-
S10 Actief beheerrisico	9.376	9.653
Diversificatie effect	-35.207	-36.343
Totaal S (vereiste buffers)	50.886	51.704
Vereist vermogen (artikel 132 Pensioenwet)	339.571	349.617
Pensioenvermogen (totaal activa - toeslagendepot - schulden)	394.854	380.547
Saldo	55.283	30.930

Het fonds heeft ter afdekking van risico's derivatencontracten afgesloten. Hiermee is bij het bepalen van de vereiste buffers rekening gehouden. Bij de berekening van de buffers past het fonds het standaardmodel van DNB toe, waarbij uitgegaan wordt van het vereist vermogen in evenwichtssituatie, gebaseerd op de feitelijke asset mix.

Beleid en risicobeheer

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- beleggingsbeleid;
- premiebeleid;
- herverzekeringsbeleid;
- toeslagbeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruikgemaakt van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de volgende belangrijkste (beleggings)risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van derivaten. Onderstaande uitwerking van de risico's is gebaseerd op de feitelijke standen per ultimo verslagjaar.

S1 Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarden van de vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen wijzigen als gevolg van veranderingen in de marktrente.

De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration is de (met de contante waarde van de kasstromen) gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren. De duration geeft aan hoeveel procent bij benadering de reële waarde verandert bij een parallelle verschuiving van de rentecurve met 1 procentpunt. Een hoge duration geeft een hoge gevoeligheid voor veranderingen in de rente weer.

	31-12-2021		31-12-2020	
	Balanswaarde	Duration	Balanswaarde	Duration
Vastrentende waarden (voor derivaten)	181.887	5,5	155.905	4,8
Totaal beleggingen	395.308	12,8	381.284	15,7
Technische voorzieningen	288.685	18,3	297.913	22,2

Op balansdatum is de duration van de beleggingen aanzienlijk korter dan de duration van de verplichtingen. Er is daarom sprake van een zogenaamde "duration-mismatch". Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van de beleggingen minder snel daalt dan de waarde van de verplichtingen (bij toepassing van de reële marktrentestructuur), waardoor de dekkingsgraad stijgt. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt.

Het beleid van het fonds is gericht op het verkleinen van de "duration-mismatch". Dit wordt gerealiseerd door het kopen van meer langlopende obligaties in plaats van aandelen (aandelen hebben per definitie een duration van nul), binnen de portefeuille kortlopende obligaties vervangen door langlopende obligaties of door middel van renteswaps of swaptions. Bij een renteswap wordt een vaste lange rente geruild tegen een variabele korte rente. Het fonds ontvangt in dit geval een lange rente, vergelijkbaar met de kasstroom van een langlopende obligatie en betaalt daarvoor een variabele korte rente (bijvoorbeeld Euribor). Hierdoor wordt de "duration-mismatch" verkleind, maar het fonds wordt wel afhankelijk van de ontwikkeling van de korte rente die het fonds aan de tegenpartij betaalt. Met een swaption kan het fonds tijdelijk het risico van een verdere rentedaling afdekken. Hiervoor betaalt het fonds een premie. Bij het afsluiten van een swap of een swaption kunnen dus mismatchrisico's worden afgedekt en worden nieuwe risico's geïntroduceerd die gepaard gaan met dit soort instrumenten (zoals liquiditeit, tegenpartij en juridisch risico).

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Resterende looptijd < 1 jaar	13.886	7,6	13.950	9,0
Resterende looptijd > 1 en < 5 jaar	55.571	30,6	46.006	29,5
Resterende looptijd > 5 jaar	112.430	61,8	95.949	61,5
	181.887	100,0	155.905	100,0

S2 Risico zakelijke waarden

Het risico zakelijke waarden of prijsrisico is het risico van waardeveranderingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij waardeveranderingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijsrisico wordt gemitigeerd door diversificatie.

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar sector:				
Financiële instellingen (w.o. banken en verzekeraars)	16.936	11,3	14.565	9,9
Energie	1.757	1,1	1.627	1,0
Industrie	19.546	13,0	18.863	12,8
Technologie	40.497	27,0	37.694	25,5
Gezondheidszorg	19.167	12,8	21.275	14,4
Telecommunicatie	11.103	7,4	9.862	6,7
Basismaterialen	7.040	4,7	6.732	4,6
Handel	23.658	15,8	27.596	18,7
Nutsbedrijven	666	0,4	3.506	2,4
Diversen	8.911	5,9	5.886	4,0
Beleggingsinstelling	921	0,6	-	-
	150.202	100,0	147.606	100,0
	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar regio:				
Europa	31.617	21,1	28.425	19,3
Noord-Amerika	86.270	57,4	75.592	51,1
Azië-Pacific	9.347	6,2	11.806	8,0
Australazië	3.008	2,0	2.882	2,0
Emerging Markets	19.960	13,3	28.901	19,6
	150.202	100,0	147.606	100,0

S3 Valutarisico

Het valutarisico is het risico dat de waarde van een financieel instrument zal fluctueren als gevolg van veranderingen in valutawisselkoersen.

De vreemde valutapositie voor en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

	Positie voor afdekking	Valuta- derivaten	Nettopositie na afdekking 2021	Nettopositie na afdekking 2020
Euro	209.628	109.185	318.813	328.461
Amerikaanse Dollar	112.818	-90.449	22.369	-6.083
Britse Pond	4.060	-4.101	-41	-310
Japanse Yen	6.442	-5.624	818	3.410
Zwitserse Frank	3.677	-2.600	1.077	2.076
Australische Dollar	2.452	-1.709	743	-1.328
Canadese Dollar	5.216	-3.061	2.155	-461
Deense Kroon	2.452	-	2.452	2.305
Hong Kong Dollar	6.990	-655	6.335	6.877
Zweedse Kroon	3.677	-986	2.691	3.726
Singapore Dollar	-	-	-	607
Overige	37.896	-	37.896	42.004
	<u>395.308</u>	<u>-</u>	<u>395.308</u>	<u>381.284</u>

S4 Grondstoffenrisico

Het grondstoffenrisico is het risico van waardeveranderingen van beleggingen in grondstoffen of instrumenten die gevoelig zijn voor waardeveranderingen in grondstoffen (commodities). Het grondstoffenrisico wordt bepaald aan de hand van een daling van de waarde van de beleggingen in grondstoffen met 35%.

S5 Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee "Over The Counter (OTC)"-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het fonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten, waardoor het fonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft ten opzichte van het fonds; het vragen van extra zekerheden zoals onderpand en dergelijke bij hypothecaire geldleningen en het uitlenen van effecten; het hanteren van prudente verstrekkingenormen bij hypothecaire geldleningen. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door het fonds alleen belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied. Met betrekking tot OTC-derivaten wordt door het fonds alleen gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten, zodat posities van het fonds adequaat worden afgedekt door onderpand. Er wordt gebruik gemaakt van dagelijkse waarderingen.

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar sector:				
Nederlandse overheidsinstellingen	8.948	4,9	6.200	4,0
Buitenlandse overheidsinstellingen	94.750	52,1	77.411	49,7
Financiële instellingen	45.888	25,2	39.044	25,0
Handel	8.723	4,8	9.638	6,2
Basismaterialen	1.632	0,9	2.205	1,4
Industrie	4.498	2,5	4.880	3,1
Olie en gas	3.690	2,0	4.394	2,8
Nutsbedrijven	1.777	1,0	1.501	1,0
Technologie	1.319	0,7	1.589	1,0
Gezondheidszorg	2.462	1,4	2.996	1,9
Telecommunicatie	2.529	1,4	1.897	1,2
Andere instellingen	5.671	3,1	4.150	2,7
	181.887	100,0	155.905	100,0

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar regio:				
Mature markets	143.949	79,1	118.487	76,0
Emerging markets	37.938	20,9	37.418	24,0
	181.887	100,0	155.905	100,0

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille kan het volgende overzicht worden gegeven:

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
AAA	43.764	24,1	29.251	18,8
AA	47.825	26,3	42.988	27,6
A	20.043	11,0	12.535	8,0
BBB	33.083	18,2	30.847	19,8
BB	15.711	8,6	14.532	9,3
B	10.051	5,5	11.101	7,1
CCC	4.006	2,2	3.866	2,5
CC	92	0,1	213	0,1
C	8	-	13	-
D	132	0,1	177	0,1
Geen rating	7.172	3,9	10.382	6,7
	<u>181.887</u>	<u>100,0</u>	<u>155.905</u>	<u>100,0</u>

S6 Verzekeringstechnisch risico

Langlevenrisico

Het langlevenrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de technische voorziening. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting.

Door toepassing van CBS Bevolkingsprognose 2021-2070 met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevenrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

Overlijdensrisico

Het overlijdensrisico betekent dat het fonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor door het fonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen. Het fonds heeft het overlijdensrisico herverzekerd.

Arbeidsongeschiktheidsrisico

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen (indien van toepassing). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien. Het risico op premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid is herverzekerd.

Toeslagrisico

Het bestuur van het fonds heeft de ambitie om het pensioen te indexeren. De mate waarin dit kan worden gerealiseerd, is afhankelijk van de ontwikkelingen in de rente, rendement, looninflatie en demografie. Het toeslagrisico omvat het risico dat de ambitie van het bestuur om toeslagen op pensioenrechten en -aanspraken te geven niet kan worden gerealiseerd. Uitdrukkelijk wordt opgemerkt dat de toeslagtoezegging voorwaardelijk is. Het beleid en de ambitie inzake toeslagverlening is weergegeven in de toelichting van de post 'mutatieoverzicht technische voorzieningen, toeslagen'.

De zogenaamde reële dekkingsgraad geeft inzicht in de mate waarin toeslagen kunnen worden toegekend (ook wel aangeduid als toeslagruimte). Voor het bepalen van de reële dekkingsgraad worden onvoorwaardelijke nominale pensioenverplichtingen verdisconteerd tegen een reële, in plaats van nominale, rentetermijnstructuur. Omdat er op dit moment geen markt voor financiële instrumenten aanwezig is waaruit de reële rentetermijnstructuur kan worden afgeleid, wordt gebruik gemaakt van een benaderingswijze. De nominale rente kan worden verminderd met een bepaald (vast) percentage dat de toeslagambitie op lage termijn weergeeft. Ook kan gebruik worden gemaakt van de verwachte loon- of prijsinflatie (afhankelijk van de bepalingen omtrent toeslagverlening in het reglement).

S7 Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen. Hierdoor kan het fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen voldoen. Waar de overige risicocomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico wordt beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Er wordt eveneens rekening gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies. Betreffende het liquiditeitsrisico wordt vermeld dat het fonds in haar beleggingsportefeuille over voldoende obligaties beschikt die onmiddellijk zonder waardeverlies verkocht kunnen worden gemaakt om eventuele onvoorziene uitstroom van geldmiddelen te financieren. Op basis hiervan heeft het bestuur besloten geen buffer voor liquiditeitsrisico aan te houden.

S8 Concentratierisico

Als een kring een gediversifieerde beleggingsportefeuille aanhoudt, mag de gevoeligheid van het eigen vermogen voor concentratierisico in het DNB-standaardmodel gelijk worden gesteld aan 0%. Omdat bij de kring sprake is van een gediversifieerde beleggingsportefeuille heeft het bestuur besloten geen buffer voor concentratierisico aan te houden.

S9 Operationeel risico

Het operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het fonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur. Aangezien hiermee sprake is van adequate beheersing houdt het fonds hiervoor geen buffer aan.

Systeemrisico

Het systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het fonds niet beheersbaar.

S10 Actief beheerrisico

Het actief beheerrisico heeft betrekking op de ruimte om bij de uitvoering van het beleggingsbeleid af te wijken van de strategisch nageleefde portefeuille. De mate van actief beheer is bepaald aan de hand van de tracking error ten opzichte van de voor de portefeuille vastgestelde benchmark.

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Nieuwe (gewijzigde) UFR-methodiek geldend vanaf 1 januari 2021

Vanaf 2021 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur gebaseerd op een nieuwe UFR (ultimate forward rate). De nieuwe UFR parameters worden vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen ingevoerd. Met de stapsgewijze invoering zullen de nieuwe UFR parameters begin 2024 volledig zijn ingevoerd. DNB zal de rentetermijnstructuur in de periode tot 1 januari 2024 baseren op een gewogen gemiddelde van de rentetermijnstructuur op basis van de tot 1 januari 2021 gehanteerde UFR parameters en de nieuwe vanaf 1 januari 2021 gehanteerde UFR-parameters, waarbij de gewichten jaarlijks op 1 januari met gelijke stappen aangepast worden.

Deze stapsgewijze invoering zorgt ervoor dat het effect van de nieuwe UFR-methode op de dekkingsgraden van pensioenfondsen zich geleidelijk in de tijd materialiseert.

De technische voorziening voor risico fonds ultimo 2021 is gebaseerd op de per 31 december 2021 door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur voor pensioenfondsen, rekening houdend met de stapsgewijze invoering van de nieuwe UFR parameters.

Als de technische voorziening voor risico fonds ultimo 2021 reeds volledig gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn in 2024 dan zou de technische voorziening voor risico fonds €295.467 bedragen en de actuele dekkingsgraad 133,6%.

6 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

7. Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers)

	2021	2020
Premiebijdragen pensioenregeling	8.039	6.571
Stortingen toeslagendepot	-	5.200
Overige premies	86	-
	<u>8.125</u>	<u>11.771</u>

De overige premies betreft correctie bij enkele deelnemers van pensioengevend salaris en daarmee samenhangende premie voor voorgaande jaren.

De kostendekkende, gedempte kostendekkende en feitelijke premie volgens artikel 130 van de Pensioenwet zijn als volgt:

	2021	2020
Kostendekkende premie	11.929	11.400
Gedempte kostendekkende premie	7.754	6.373
Feitelijke premie	8.125	11.771

De kostendekkende premie is gebaseerd op de marktrente (nominale rentetermijnstructuur van 31 december 2020 gepubliceerd door DNB). Het bestuur heeft de gedempte kostendekkende premie vastgesteld op verwacht rendement. De feitelijke premie is in 2021 hoger dan de gedempte kostendekkende premie.

De samenstelling van de kostendekkende premie is als volgt:

	2021	2020
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	10.043	9.434
Opslag voor uitvoeringskosten	139	324
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	1.747	1.642
	<u>11.929</u>	<u>11.400</u>

De samenstelling van de gedempte kostendekkende premie is als volgt:

	2021	2020
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	4.842	3.902
Opslag voor uitvoeringskosten	139	324
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	843	679
Voorwaardelijke onderdelen	1.930	1.468
	<u>7.754</u>	<u>6.373</u>

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

	2021	2020
Actuarieel benodigde koopsom	6.506	4.957
Risicokoopsom overlijden	141	317
Risicokoopsom premievrijstelling	125	96
Opslag voor uitvoeringskosten	139	324
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	843	679
Beschikbaar voor vorming algemene middelen	371	198
Stortingen toeslagendepot	-	5.200
	<u>8.125</u>	<u>11.771</u>

8. Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds

2021	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Module rendement	-	33.112	-	33.112
Module rente	-	-1.576	-	-1.576
Overlay fondsen	-	-22.897	-	-22.897
Overige beleggingen	-4	-	-	-4
Overige opbrengsten en lasten	-	-	-299	-299
	<u>-4</u>	<u>8.639</u>	<u>-299</u>	<u>8.336</u>
Mutatie rendement uit delta weerstandsvermogen				-16
				<u>8.320</u>
2020	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Module rendement	73	17.445	-	17.518
Module rente	630	5.591	-	6.221
Overlay fondsen	-	22.619	-	22.619
Overige beleggingen	-284	-2.382	-	-2.666
Overige opbrengsten en lasten	-	-	-242	-242
	<u>419</u>	<u>43.273</u>	<u>-242</u>	<u>43.450</u>
Mutatie rendement uit delta weerstandsvermogen				-71
				<u>43.379</u>

Het aandeel van het fonds in de beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van de beleggingsfondsen zijn gebracht is onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen over de verslagperiode €945 (in 2020: €766).

De transactiekosten zijn de kosten die gemaakt worden om de effectentransactie tot stand te brengen en uit te voeren. Deze zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen €578 (in 2020: €1.121).

De performance gerelateerde kosten zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen €0.

9. Overige baten

	2021	2020
Beleggingskosten	145	-
Weerstandsvormogen 2020	10	-
	<u>155</u>	<u>-</u>

10. Pensioenuitkeringen

	2021	2020
Ouderdomspensioen	1.751	1.146
Partnerpensioen	50	-
	<u>1.801</u>	<u>1.146</u>

11. Pensioenuitvoeringskosten

	2021	2020
Administratiekosten verrichtingen	131	138
Administratiekosten	38	35
Governance kosten	115	105
Uitvoeringskosten	35	35
Bestuurskosten	-	9
Bijdrage wettelijke wijzigingen	11	28
Interest premiedebiteuren	-	-2
	<u>330</u>	<u>348</u>

De bijdrage wettelijke wijzigingen bestaat uit wettelijke kosten 2021 (€13) en de eindafrekening van de wettelijke kosten 2019 en 2020 (-€2). De eindafrekening van de wettelijke kosten 2019 en 2020 is tevens als onttrekking uitvoeringskosten aan de Technische Voorziening verantwoord.

12. Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

	2021	2020
Pensioenopbouw	9.550	8.648
Toeslagen	7.101	10.520
transporteren	<u>16.651</u>	<u>19.168</u>

	2021	2020
Transport	16.651	19.168
Rentetoevoeging	-1.630	-828
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-1.642	-1.104
Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten	170	162
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	61	243.914
Wijziging marktrente	-22.920	38.216
Wijziging actuariële uitgangspunten	266	-1.446
Overige wijzigingen	-184	-169
	<u>-9.228</u>	<u>297.913</u>

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuarieel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

Toeslagen

In 2021 heeft het bestuur besloten om de pensioenen per 1 januari 2022 te verhogen met 2,57% voor actieve deelnemers (3,42% voor latent tijdelijk ouderdomspensioen) en 2,57% voor inactieve deelnemers. Dit heeft een resultaat van €7.101 negatief tot gevolg gehad.

Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen worden contant gemaakt tegen de nominale marktrente op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. De voorziening pensioenverplichtingen is in het boekjaar opgerent met -0,533%. Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2020.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de uitbetaling van pensioenen van de verslagperiode.

Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten

Verwachte toekomstige pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de actuele waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt verantwoord onder het hoofd wijziging marktrente.

Wijziging actuariële uitgangspunten

Per 31 december 2021 is de kring overgestapt naar de CBS Bevolkingsprognose 2021-2070.

Dit heeft geleid tot een toename van de technische voorziening van €266. Het totale resultaat is reeds opgenomen in de technische voorziening per 31 december 2021 en bedraagt €266 negatief.

Overige wijzigingen

	2021	2020
Resultaat op kanssystemen:		
Resultaat op sterfte	-330	233
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	139	-350
Resultaat op mutaties	7	-52
	<u>-184</u>	<u>-169</u>

Her sterfteresultaat van -€330 is te splitsen naar het resultaat op lang leven (verzekerden worden ouder dan werd verondersteld op basis van de grondslagen van de kring) van €1.443 en het resultaat op kort leven (verzekerden overlijden eerder dan werd verondersteld op basis van de grondslagen van de kring) van €1.113.

Het resultaat op arbeidsongeschiktheid van €139 betreft het verschil tussen de mutatie TV arbeidsongeschiktheidsschades van €340 en de betaalde premies aan de herverzekeraar 2021 van €201.

13. Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds

	2021	2020
Inkomende collectieve waardeoverdrachten	-	-330.200
Inkomende waardeoverdrachten	-57	-
Uitgaande waardeoverdrachten	-	592
	<u>-57</u>	<u>-329.608</u>

	2021	2020
Wijziging technische voorziening inzake overdracht van rechten:		
- toevoeging aan de technische voorzieningen	61	244.459
- onttrekking aan de technische voorzieningen	-	-545
	<u>61</u>	<u>243.914</u>

	2021	2020
Het resultaat op de waardeoverdrachten is als volgt:		
- overgenomen pensioenverplichting	-4	85.741
- overgedragen pensioenverplichting	-	-47
	<u>-4</u>	<u>85.694</u>

14. Herverzekeringen

	2021	2020
Herverzekeringspremies overlijden	280	252
Herverzekeringspremies arbeidsongeschiktheid	201	180
Totaal premies	<u>481</u>	<u>432</u>
Uitkeringen van herverzekerd wao hiaatuitkering	-505	-
Uitkeringen van risicokapitaal bij overlijden	-93	-
Mutatie IBNR schades toekomstige arbeidsongeschiktheid	117	-498
Totaal uitkeringen	<u>-481</u>	<u>-498</u>
	<u>-</u>	<u>-66</u>

15. Overige lasten

	2021	2020
Bijdrage weerstandsvermogen uit premie	16	15
Bankrente handelsbanken	6	3
	<u>22</u>	<u>18</u>

35. Kring equensWorldline

Financiële verantwoording

1 BALANS PER 31 DECEMBER

(na voorgestelde bestemming van het saldo van baten en lasten)

(x € 1.000)

		2021	2020
ACTIVA			
Beleggingen voor risico fonds	(1)	845.052	1.088.070
Vorderingen en overlopende activa	(2)	1.385	2.312
Overige activa	(3)	4.845	1.643
		<u>851.282</u>	<u>1.092.025</u>

PASSIVA

Stichtingskapitaal en reserves	(4)	123.469	81.992
Technische voorzieningen voor risico fonds	(5)	722.927	784.929
Overige schulden en overlopende passiva	(6)	4.886	225.104
		<u>851.282</u>	<u>1.092.025</u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

		2021	2020
Dekkingsgraad op basis van FTK (in %)			
Actuele dekkingsgraad		117,1	110,4
Beleidsdekkingsgraad		113,9	108,0

2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

		2021	2020
BATEN			
Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers)	(7)	8.905	8.818
Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds	(8)	-16.154	97.981
		<u>-7.249</u>	<u>106.799</u>
LASTEN			
Pensioenuitkeringen	(9)	12.145	11.544
Pensioenuitvoeringskosten	(10)	496	580
Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds	(11)		
Pensioenopbouw		8.200	10.811
Toeslagen		1.207	-
Rentetoevoeging		-4.193	-2.247
Onttrekking voor pensioenuitkeringen		-12.112	-11.447
Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten		-99	-21
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten		35	689.669
Wijziging marktrente		-55.543	95.910
Wijziging actuariële uitgangspunten		435	2.088
Overige wijzigingen		68	166
		<u>-62.002</u>	<u>784.929</u>
Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds	(12)	2	-770.965
Herverzekeringen	(13)	604	-1.300
Overige lasten	(14)	29	19
		<u>-48.726</u>	<u>24.807</u>
Saldo van baten en lasten		<u><u>41.477</u></u>	<u><u>81.992</u></u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

	2021	2020
Bestemming van het saldo van baten en lasten		
Mutatie algemene reserve	<u>41.477</u>	<u>81.992</u>

3 KASSTROOMOVERZICHT

(x € 1.000)

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

	2021	2020
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premiebijdragen voor risico fonds	12.789	9.347
Ontvangen waardeoverdrachten voor risico fonds	128	770.983
Betaalde pensioenuitkeringen	-12.145	-11.544
Betaalde/ontvangen herverzekeringen	27	-527
Betaalde waardeoverdrachten voor risico fonds	-123	-
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-961	-228
Overige baten en lasten	-29	-19
Mutatie overige schulden en overlopende passiva	-223.347	223.347
	-223.661	991.359
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Ontvangen inzake verkopen beleggingen	1.592.245	685.893
Betaald inzake aankopen beleggingen	-1.375.593	-987.136
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	-847	17.019
Overige ontvangsten en uitgaven inzake beleggingen	11.864	-704.226
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-806	-1.266
	226.863	-989.716
Mutatie liquide middelen	3.202	1.643
Samenstelling geldmiddelen		
	2021	2020
Liquide middelen per 1 januari	1.643	-
Mutatie liquide middelen	3.202	1.643
Liquide middelen per 31 december	4.845	1.643

4 ALGEMENE TOELICHTING

Wijziging grondslagen

Prognosetafel

Conform het beleid van de kring worden de meest recente CBS Bevolkingsprognose en CBS Maatwerktabellen (inkomensklasse-afhankelijke ervaringssterfte) gehanteerd. De kring hanteert in het boekjaar de CBS Bevolkingsprognose 2020-2070. Deze sterftekansen zijn gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van de kring door toepassing van de MWT617 ervaringssterfte. Per 31 december 2021 is de kring overgestapt naar de CBS Bevolkingsprognose 2021-2070. De technische voorziening is hierdoor verhoogd met € 89. Primo 2021 is de inkomensklasse voor een aantal individuele deelnemers gewijzigd (door terugwerkende kracht mutaties). Hierdoor is de technische voorziening verhoogd met € 346. De hiervoor benoemde impact van de nieuwe grondslagen zijn opgenomen in het verloop van de technische voorziening en wordt via de staat van baten en lasten als "Wijziging actuariële uitgangspunten" in het verslagjaar verantwoord.

ALGEMENE GRONDSLAGEN

De algemene grondslagen die van toepassing zijn op alle kringen en Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds zijn opgenomen in hoofdstuk 23 Grondslagen voor resultaat en waardebepaling binnen het onderdeel jaarrekening.

SPECIFIEKE GRONDSLAGEN

De specifieke grondslagen die van toepassing zijn op Kring equensWorldline zijn hieronder opgenomen.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Technische voorzieningen voor risico fonds

Voorziening voor toekomstige excassokosten

Voor toekomstige administratiekosten is de technische voorziening verhoogd met 2,4%. Jaarlijks wordt getoetst of het percentage nog toereikend is om de verwachte kosten te dekken.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

Toeslagen

In 2021 heeft het bestuur besloten om de pensioenen per 1 januari 2022 te verhogen met 0,05% voor actieve deelnemers en 0,22% voor inactieve deelnemers. Dit heeft een resultaat van € 1.207 negatief tot gevolg gehad.

Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten

Jaarlijks wordt 2,4% van de pensioenopbouw en de inkomende waardeoverdrachten toegevoegd aan de technische voorziening ten behoeve van de pensioenuitvoeringskosten. Daarnaast valt 2,4% van de uitkeringen, afkopen en uitgaande waardeoverdrachten vrij uit de technische voorziening ten behoeve van pensioenuitvoeringskosten (excassokosten).

5 TOELICHTING OP DE BALANS

(x € 1.000)

ACTIVA

1. Beleggingen voor risico fonds

Verloopoverzicht op module en fondseniveau 2021

	Stand per 1 januari 2021	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde mutaties	Stand per 31 december 2021
Module Rente	-	434.000	-1.900	-	-1.590	430.510
Module Inflatie	-	85.500	-	-	14.176	99.676
Overlay Fondsen	-	323.830	-199.195	-	1.503	126.138
Beleggingsdebiteuren	-	-	-	541	-	541
Vastgoed beleggingen	31.212	16	-34.467	-	3.239	-
Aandelen	219.753	-	-111.450	-	27.905	136.208
Vastrentende waarden	129.327	84.206	-161.224	-1.037	189	51.461
Derivaten	230.023	92.202	-251.680	-11.310	-59.235	-
Overige beleggingen	477.755	355.839	-832.329	-58	-689	518
Totaal	1.088.070	1.375.593	-1.592.245	-11.864	-14.502	845.052

Overige beleggingen inclusief liquide middelen

Verloopoverzicht op module en fondseniveau 2020

	Stand per 1 januari 2020	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde- mutaties	Stand per 31 december 2020
Vastgoed beleggingen	-	6.600	-143	29.051	-4.296	31.212
Aandelen	-	19.000	-15.300	188.073	27.980	219.753
Vastrentende waarden	-	-	-188.950	258.951	59.326	129.327
Derivaten	-	556	-	228.448	1.019	230.023
Overige beleggingen	-	960.980	-481.500	76	-1.801	477.755
Totaal	-	987.136	-685.893	704.599	82.228	1.088.070

In de jaarrekening van 2020 zijn de Derivaten met een negatieve waarde (€ 373) apart vermeld. In de jaarrekening van 2021 zijn deze Derivaten onder Overige mutaties verwerkt in de 2020 tabel.

Belegde waarden per beleggingscategorie op basis van doorkijk per 31 december 2021

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Module Rente	-	-	429.566	-	944	430.510
Module Inflatie	45.849	-	27.045	-	26.782	99.676
Overlay Fondsen	-	-	-	126.138	-	126.138
Beleggingsdebiteuren	-	-	541	-	-	541
Aandelen	-	136.208	-	-	-	136.208
Vastrentende waarden	-	-	51.461	-	-	51.461
Overige beleggingen	-	-	-	-	518	518
Stand per 31 december 2021	45.849	136.208	508.613	126.138	28.244	845.052

Belegde waarden per beleggingscategorie op basis van doorkijk per 31 december 2020

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Vastgoed beleggingen	31.212	-	-	-	-	31.212
Aandelen	-	219.753	-	-	-	219.753
Vastrentende waarden	-	-	129.327	-	-	129.327
Derivaten	-	-	-	230.023	-	230.023
Overige beleggingen	-	-	-	-	477.755	477.755
Stand per 31 december 2020	31.212	219.753	129.327	230.023	477.755	1.088.070

Onder derivaten zijn de Overlay Fondsen opgenomen. Aangezien de kring niet de onderliggende belegging in zijn bezit heeft, maar alleen een deelneming in de Overlay Fondsen, is feitelijk de exposure van de kring naar een derivatenbelegging, ongeacht de onderliggende asset categorieën daarin.

De valutaderivaten zijn niet opgenomen onder derivaten. Deze zijn onderdeel van de beleggingscategorie van de pools waarvan zij deel uitmaken.

Reële waarde

Afgezien van de beleggingsvorderingen en -schulden zijn de beleggingen van het fonds gewaardeerd tegen reële waarde. Het is over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Via de modules Rendement, Inflatie en Rente en Overlay Fondsen wordt belegd in niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen, waarbij deze beleggingsfondsen beleggen in vastgoed, aandelen, vastrentende waarden, derivaten en overige beleggingen. Niet aan een beurs genoteerde beleggingsfondsen zijn gewaardeerd tegen de reële waarde die is bepaald op basis van de meest recente door het beleggingsfonds afgegeven intrinsieke waarde.

Vastgoedbeleggingen

De vastgoedbeleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie naar soort:		
Indirect vastgoed (participaties in beleggingsfondsen)	45.849	31.212

Aandelen

De aandelen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie naar soort:		
Aandelenbeleggingsfondsen	136.208	219.753

Vastrentende waarden

De vastrentende waarden zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie naar soort:		
Obligaties	-	128.289
Beleggingsdebiteuren	541	1.038
Hypotheken	83.355	-
Vastrentende Waarden beleggingsfondsen	424.475	-
Reverse Repo's	242	-
	508.613	129.327

Derivaten

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie naar soort:		
Rente derivaten	126.138	219.087
Beleggingsdebiteuren	-	10.936
	<u>126.138</u>	<u>230.023</u>

Overige beleggingen

De overige beleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie naar soort:		
Geldmarktfondsen	500	477.679
Liquide middelen	16	76
Commodities (grondstoffen, edele metalen)	25.797	-
Mix funds	1.931	-
	<u>28.244</u>	<u>477.755</u>

2. Vorderingen en overlopende activa

	31-12-2021	31-12-2020
Premiedebiteuren	-	50
Vordering op herverzekeraar inzake IBNR	451	377
Rekening courant Kring Algemeen Pensioenfonds	13	-
Te vorderen claims herverzekeraar	803	1.640
Overige vorderingen	118	245
	<u>1.385</u>	<u>2.312</u>

Bij de waardering van vorderingen wordt rekening gehouden met het risico van oninbaarheid door hiervoor een voorziening in aftrek te brengen op het saldo van de uitstaande vorderingen. Voor gelijksoortige posten met gelijksoortige risico's wordt gezamenlijk een schatting gemaakt van verliezen en risico's op balansdatum. Deze systematiek om de voorziening vast te stellen wordt gerekend tot de statische methode.

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

3. Overige activa

	31-12-2021	31-12-2020
Rabobank	<u>4.845</u>	<u>1.643</u>

Onder de liquide middelen zijn opgenomen kasmiddelen en banktegoeden die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn. Bankrekeningen die beheerd worden door de vermogensbeheerder zijn onder de overige beleggingen opgenomen.

Er zijn geen kredietfaciliteiten van toepassing.

PASSIVA

4. Stichtingskapitaal en reserves

	31-12-2021	31-12-2020
Algemene reserve	123.469	81.992

Mutatieoverzicht eigen vermogen

	Algemene reserve
Stand per 1 januari 2021	81.992
Uit bestemming saldo van baten en lasten	41.477
Stand per 31 december 2021	123.469

	31-12-2021	In %	31-12-2020	In %
Solvabiliteit				
Pensioenvermogen	846.396	117,1	866.921	110,4
Af: technische voorzieningen	722.927	100,0	784.929	100,0
Eigen vermogen	123.469	17,1	81.992	10,4
Af: vereist eigen vermogen	76.400	10,6	76.245	9,7
Vrij vermogen	47.069	6,5	5.747	0,7
Minimaal vereist eigen vermogen	29.367	4,1	32.088	4,1
Actuele dekkingsgraad		117,1		110,4
Beleidsdekkingsgraad		113,9		108,0
Reële dekkingsgraad		92,0		88,4

Voor het bepalen van het vereist eigen vermogen (de solvabiliteitstoets) maakt het fonds gebruik van het standaardmodel. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van het fonds. De uitkomsten van de solvabiliteitstoets zijn opgenomen onder de paragraaf Risicobeheer.

De dekkingsgraad is als volgt berekend: (Totale activa -/- kortlopende schulden) / Technische voorzieningen * 100%.

De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraden van de afgelopen 12 maanden. De beleidsdekkingsgraad is bepalend voor de financiële positie van het fonds.

Als de beleidsdekkingsgraad lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad, bevindt het fonds zich in een situatie van dekkingstekort. Indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad, maar wel tenminste gelijk is aan de minimaal vereiste dekkingsgraad, bevindt het fonds zich in een situatie van reservetekort.

In de reële dekkingsgraad wordt de verwachte stijging van de prijzen meegenomen als pensioenverplichting. Een reële dekkingsgraad van 100% wil zeggen dat de kring volledige toeslag kan verlenen op basis van de (verwachte) prijsinflatie conform een toekomstbestendig toeslagbeleid. Een toekomstbestendig toeslagbeleid houdt in:

1. Toeslag kan verleend worden vanaf een beleidsdekkingsgraad van 110%.
2. Toeslagverlening is alleen toegestaan als er voldoende vermogen is om deze toeslag naar verwachting ook in de toekomst te kunnen verlenen.

De solvabiliteit van het fonds is toereikend.

Het verloop van de actuele dekkingsgraad is als volgt:

	2021	2020
	%	%
Dekkingsgraad per 1 januari	110,4	111,3
Premie	-0,1	-0,6
Uitkeringen	0,2	0,2
Toeslagverlening	-0,2	-
Verandering van de rentetermijnstructuur	8,4	-13,6
Rendement op beleggingen	-1,5	14,6
Overige oorzaken	-0,2	0,4
Kruisefect	0,1	-1,9
Dekkingsgraad per 31 december	117,1	110,4

De actuele dekkingsgraad van de kring per 31 december 2021 is 117,1%, hetgeen een stijging betekent van 6,7%-punten ten opzichte van de actuele dekkingsgraad per 31 december 2020 (110,4%).

Herstelplan

Op basis van het FTK moet een pensioenfonds een herstelplan opstellen indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad.

In 2021 is het fonds uit een positie van reservetekort en is een herstelplan niet meer van toepassing.

5. Technische voorzieningen voor risico fonds

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:		
Voorziening pensioenverplichtingen	722.927	784.929

Mutatieoverzicht technische voorzieningen

	2021	2020
Stand per 1 januari	784.929	-
Pensioenopbouw	8.200	10.811
Toeslagen	1.207	-
Rentetoevoeging	-4.193	-2.247
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-12.112	-11.447
Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten	-99	-21
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	35	689.669
Wijziging marktrente	-55.543	95.910
Wijziging actuariële uitgangspunten	435	2.088
Overige wijzigingen	68	166
Stand per 31 december	722.927	784.929

Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:

	31-12-2021		31-12-2020	
	Aantal		Aantal	
Deelnemers	608	234.452	622	261.436
Gewezen deelnemers	1.512	269.664	1.521	301.439
Pensioentrekkenden	796	217.473	772	220.432
Schadereserve	-	1.992	-	2.151
IBNR	-	451	-	377
Extra comptabele correctie voor niet-uitruilbaar partnerpensioen	-	-1.206	-	-1.324
TV voor onvindbare deelnemers	-	18	-	100
TV voor lopende PVI dekkingen en TV voor mutaties na mutatiestop	-	83	-	318
	2.916	722.927	2.915	784.929

Korte beschrijving van de pensioenregeling

Binnen kring equensWorldline vindt pensioenopbouw plaats op basis van een uitkeringsovereenkomst in de vorm van een middelloonregeling. De opbouw van het pensioen vindt plaats op basis van het premieplafond over de pensioengrondslag. Op basis van het premieplafond stelt het bestuur jaarlijks het opbouwpercentage voor het volgende kalenderjaar vast.

Hieronder is een aantal kenmerken van de pensioenregeling 2021 opgenomen:

- Pensioenrichtleeftijd; de eerste dag van de maand waarin de 68-jarige leeftijd wordt bereikt.
- Pensioengrondslag (PG); de Pensioengevend salaris - franchise.
- Franchise; € 15.583,00 (2021).
- Ouderdomspensioen; het opbouwpercentage in 2021 bedraagt 1,030% van de PG.
- Partnerpensioen (op opbouwbasis); het opbouwpercentage in 2021 bedraagt 0,721% van de PG.
- Wezenpensioen (op opbouwbasis); het opbouwpercentage in 2021 bedraagt 0,144% van de PG.
- Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid; op basis van een 6-klassen systeem.
- Vervroegen en uitstellen; het ouderdomspensioen kan eerder ingaan op iedere leeftijd. Bij ingang van het ouderdomspensioen meer dan 5 jaar voor de voor de betreffende (gewezen) deelnemer geldende AOW-leeftijd dient de (gewezen) deelnemer te stoppen met werken en dit aan het pensioenfonds te verklaren. Bij ingang van het ouderdomspensioen maximaal 5 jaar voor de voor de (gewezen) deelnemer geldende AOW-leeftijd, mag de (gewezen) deelnemer doorwerken. Het ouderdomspensioen kan niet later ingaan dan uiterlijk 5 jaar na de voor de betreffende (gewezen) deelnemer geldende AOW-leeftijd
- Variatie in de uitkeringen (hoog-laag); gedurende maximaal 10 jaar eerst een hoge uitkering en daarna een lagere uitkering.
- Uitrusten; uitrust van ouderdomspensioen in partnerpensioen en vice versa.
- Deeltijdpensioen; het ouderdomspensioen kan gedeeltelijk eerder ingaan op iedere leeftijd. Bij ingang van het ouderdomspensioen meer dan 5 jaar voor de voor de betreffende (gewezen) deelnemer geldende AOW-leeftijd dient de (gewezen) deelnemer in gelijke mate te stoppen met werken en dit aan het pensioenfonds te verklaren. Bij gedeeltelijke ingang van het ouderdomspensioen maximaal 5 jaar voor de voor de (gewezen) deelnemer geldende AOW-leeftijd, mag de (gewezen) deelnemer doorwerken. Het ouderdomspensioen kan niet later ingaan dan uiterlijk 5 jaar na de voor de betreffende (gewezen) deelnemer geldende AOW-leeftijd. Voor een deel met pensioen is mogelijk in stappen van 10% of een veelvoud daarvan.

Toeslagverlening

De toeslagverlening op pensioenaanspraken en pensioenrechten is voorwaardelijk. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald. De toeslagverlening wordt uit beleggingsrendement gefinancierd.

Toeslagverlening vindt plaats volgens de methode van toekomstbestendige toeslagverlening. Dit betekent dat toeslagverlening mogelijk is bij een dekkingsgraad hoger dan 110%. Bij een dekkingsgraad tussen de 110% en de bovengrens behorende bij toekomstbestendige toeslagverlening vindt toeslagverlening naar rato plaats. Bij een dekkingsgraad boven de bovengrens vindt volledige toeslagverlening plaats.

In 2021 heeft het bestuur besloten om de pensioenen per 1 januari 2022 te verhogen met 0,05% voor actieve deelnemers en 0,22% voor inactieve deelnemers. Dit heeft een resultaat van € 1.207 negatief tot gevolg gehad.

6. Overige schulden en overlopende passiva

	31-12-2021	31-12-2020
Vooruitontvangen herverzekeringsuitkeringen	58	-
Derivaten met negatieve waarde	-	373
Vooruitgefactureerde premies	728	756
Te verrekenen herverzekeringspremies	-	190
Schulden uit hoofde van cash collateral	-	223.347
Rekening courant Centraal Beheer APF bedrijfsomgeving	-	71
Waardeoverdracht	25	18
Nog te betalen kosten	134	281
Nog te betalen premies	3.803	68
Overige schulden	138	-
	<u>4.886</u>	<u>225.104</u>

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Schulden uit hoofde van cash collateral bestaat uit ontvangen collateral ter afdekking van de waarde van de rentederivaten per ultimo boekjaar. Het cash collateral is belegd in geldmarktfondsen.

Risicobeheer en derivaten

Solvabiliteitsrisico

Het fonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het fonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de reële waarde van de pensioenverplichtingen.

Het belangrijkste risico voor het fonds is het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het fonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het fonds de premie voor de onderneming en deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele toeslag van opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

	31-12-2021	31-12-2020
Het saldo op FTK-grondslagen is als volgt:		
Technische voorzieningen	722.927	784.929
Buffers:		
S1 Renterisico	3.722	101
S2 Risico zakelijke waarden	44.816	68.873
S3 Valutarisico	12.772	10.985
S4 Grondstoffenrisico	7.344	-
S5 Kredietrisico	35.564	5.049
S6 Verzekeringstechnisch risico	20.340	22.954
S7 Liquiditeitsrisico	-	-
S8 Concentratierisico	-	-
S9 Operationeel risico	-	-
S10 Actief beheerrisico	9.269	6.556
Diversificatie effect	-57.427	-38.273
Totaal S (vereiste buffers)	76.400	76.245
Vereist vermogen (artikel 132 Pensioenwet)	799.327	861.174
Pensioenvermogen (totaal activa - schulden)	846.396	866.921
Saldo	47.069	5.747

Het fonds heeft ter afdekking van risico's derivatencontracten afgesloten. Hiermee is bij het bepalen van de vereiste buffers rekening gehouden. Bij de berekening van de buffers past het fonds het standaardmodel van DNB toe, waarbij uitgegaan wordt van het vereist vermogen in evenwichtssituatie, gebaseerd op de strategische asset mix.

Beleid en risicobeheer

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- beleggingsbeleid;
- premiebeleid;
- herverzekeringsbeleid;
- toeslagbeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruikgemaakt van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de volgende belangrijkste (beleggings)risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van derivaten. Onderstaande uitwerking van de risico's is gebaseerd op de feitelijke standen per ultimo verslagjaar.

S1 Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarden van de vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen wijzigen als gevolg van veranderingen in de marktrente.

De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration is de (met de contante waarde van de kasstromen) gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren. De duration geeft aan hoeveel procent bij benadering de reële waarde verandert bij een parallelle verschuiving van de rentecurve met 1 procentpunt. Een hoge duration geeft een hoge gevoeligheid voor veranderingen in de rente weer.

	31-12-2021		31-12-2020	
	Balanswaarde	Duration	Balanswaarde	Duration
Vastrentende waarden (voor derivaten)	508.613	6,2	129.327	0,5
Totaal beleggingen (na derivaten)	845.052	13,8	864.723	15,9
Technische voorzieningen	722.926	20,2	784.929	21,0

Op balansdatum is de duration van de beleggingen aanzienlijk korter dan de duration van de verplichtingen. Er is daarom sprake van een zogenaamde "duration-mismatch". Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van de beleggingen minder snel daalt dan de waarde van de verplichtingen (bij toepassing van de reële marktrentestructuur), waardoor de dekkingsgraad stijgt. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt.

Het beleid van het fonds is gericht op het verkleinen van de "duration-mismatch". Dit wordt gerealiseerd door het kopen van meer langlopende obligaties in plaats van aandelen (aandelen hebben per definitie een duration van nul), binnen de portefeuille kortlopende obligaties vervangen door langlopende obligaties of door middel van renteswaps of swaptions. Bij een renteswap wordt een vaste lange rente geruild tegen een variabele korte rente. Het fonds ontvangt in dit geval een lange rente, vergelijkbaar met de kasstroom van een langlopende obligatie en betaalt daarvoor een variabele korte rente (bijvoorbeeld Euribor). Hierdoor wordt de "duration-mismatch" verkleind, maar het fonds wordt wel afhankelijk van de ontwikkeling van de korte rente die het fonds aan de tegenpartij betaalt. Bij het afsluiten van een swap kunnen dus mismatchrisico's worden afgedekt en worden nieuwe risico's geïntroduceerd die gepaard gaan met dit soort instrumenten (zoals liquiditeit, tegenpartij en juridisch risico).

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Resterende looptijd < 1 jaar	30.270	6,0	55.648	43,0
Resterende looptijd > 1 en < 5 jaar	138.902	27,3	62.629	48,4
Resterende looptijd > 5 jaar	339.441	66,7	11.050	8,6
	508.613	100,0	129.327	100,0

S2 Risico zakelijke waarden

Het risico zakelijke waarden of prijsrisico is het risico van waardeveranderingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij waardeveranderingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijsrisico wordt gemitigeerd door diversificatie.

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Specificatie vastgoedbeleggingen naar regio:				
Europa	21.341	46,6	5.968	19,1
Noord-Amerika	18.611	40,6	17.456	55,9
Azië-Pacific	4.671	10,2	6.457	20,7
Australazië	1.111	2,4	1.219	3,9
Emerging Markets	115	0,3	112	0,4
	<u>45.849</u>	<u>100,0</u>	<u>31.212</u>	<u>100,0</u>

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar sector:				
Financiële instellingen (w.o. banken en verzekeraars)	19.914	14,6	30.807	14,0
Energie	4.536	3,3	6.337	2,8
Industrie	11.210	8,2	18.002	8,2
Technologie	33.299	24,5	49.622	22,6
Gezondheidszorg	15.564	11,4	25.445	11,6
Telecommunicatie	12.366	9,1	21.506	9,8
Basismaterialen	6.347	4,7	10.237	4,7
Handel	25.660	18,8	44.193	20,1
Nutsbedrijven	2.520	1,9	4.322	2,0
Diversen	4.792	3,5	9.282	4,2
	<u>136.208</u>	<u>100,0</u>	<u>219.753</u>	<u>100,0</u>
	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	

Specificatie aandelen naar regio:				
Europa	18.862	13,9	41.486	18,9
Noord-Amerika	80.770	59,3	117.759	53,5
Azië-Pacific	10.608	7,8	18.196	8,3
Australazië	2.103	1,5	3.707	1,7
Emerging Markets	23.431	17,2	38.792	17,7
Global	434	0,3	-187	-0,1
	<u>136.208</u>	<u>100,0</u>	<u>219.753</u>	<u>100,0</u>

S3 Valutarisico

Het valutarisico is het risico dat de waarde van een financieel instrument zal fluctueren als gevolg van veranderingen in valutawisselkoersen.

De vreemde valutapositie voor en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

	Positie voor afdekking	Valuta- derivaten	Nettopositie na afdekking 2021	Nettopositie na afdekking 2020
Euro	645.648	141.874	787.522	820.141
Amerikaanse Dollar	120.686	-111.884	8.802	5.253
Britse Pond	6.220	-5.299	921	335
Japanse Yen	10.123	-8.986	1.137	736
Zwitserse Frank	3.580	-3.453	127	271
Australische Dollar	3.161	-2.821	340	253
Canadese Dollar	4.177	-4.112	65	151
Deense Kroon	1.094	-888	206	3
Hong Kong Dollar	8.728	-1.774	6.954	9.308
Israëlische Sjekel	-	-	-	16
Noorse Kroon	-	-	-	25
Nieuw-Zeelandse Dollar	-	-	-	26
Zweedse Kroon	1.768	-1.732	36	196
Singapore Dollar	895	-925	-30	676
Overige	38.972	-	38.972	27.333
	<u>845.052</u>	<u>-</u>	<u>845.052</u>	<u>864.723</u>

De valutaderivaten zijn onderdeel van de beleggingscategorie waarin deze ter afdekking van het valutarisico zijn opgenomen.

S5 Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee "Over The Counter (OTC)"-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het fonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten, waardoor het fonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft ten opzichte van het fonds; het vragen van extra zekerheden zoals onderpand en dergelijke bij hypothecaire geldleningen en het uitlenen van effecten; het hanteren van prudente verstrekkingnormen bij hypothecaire geldleningen. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door het fonds alleen belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied. Met betrekking tot OTC-derivaten wordt door het fonds alleen gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten, zodat posities van het fonds adequaat worden afgedekt door onderpand. Er wordt gebruik gemaakt van dagelijkse waarderingen.

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar sector:				
Nederlandse overheidsinstellingen	30.410	6,0	12.740	9,9
Buitenlandse overheidsinstellingen	264.118	51,9	10.172	7,9
Financiële instellingen	150.134	29,5	89.044	68,7
Handel	17.183	3,4	4.925	3,8
Basismaterialen	2.330	0,5	849	0,7
Industrie	7.468	1,5	2.301	1,8
Olie en gas	6.315	1,2	1.085	0,8
Nutsbedrijven	5.115	1,0	1.873	1,5
Technologie	2.028	0,4	781	0,6
Gezondheidszorg	4.638	0,9	1.716	1,3
Telecommunicatie	5.487	1,1	1.869	1,5
Andere instellingen	13.387	2,6	1.972	1,5
	508.613	100,0	129.327	100,0

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar regio:				
Mature markets	468.813	92,2	128.849	99,6
Emerging markets	39.800	7,8	478	0,4
	508.613	100,0	129.327	100,0

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille kan het volgende overzicht worden gegeven:

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
AAA	163.508	32,2	93.396	72,2
AA	169.669	33,4	9.719	7,5
A	51.395	10,1	9.213	7,1
BBB	75.593	14,9	14.656	11,3
BB	17.193	3,3	315	0,3
B	9.221	1,8	21	-
CCC	3.679	0,7	-	-
CC	85	-	-	-
C	8	-	-	-
Geen rating	18.141	3,6	2.007	1,6
D	121	-	-	-
	<u>508.613</u>	<u>100,0</u>	<u>129.327</u>	<u>100,0</u>

S6 Verzekeringstechnisch risico

Langlevenrisico

Het langlevenrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de technische voorziening. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting. Door toepassing van CBS Prognosetafel 2021-2070 met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevenrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

Overlijdensrisico

Het overlijdensrisico betekent dat het fonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor door het fonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen. Het fonds heeft het overlijdensrisico verzekerd.

Arbeidsongeschiktheidsrisico

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen (indien van toepassing). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien. Het fonds heeft het arbeidsongeschiktheidsrisico verzekerd.

S7 Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen. Hierdoor kan het fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen voldoen. Waar de overige risicomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico wordt beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Er wordt eveneens rekening gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies. Betreffende het liquiditeitsrisico wordt vermeld dat het fonds in haar beleggingsportefeuille over voldoende obligaties beschikt die onmiddellijk zonder waardeverlies verkocht kunnen worden om eventuele onvoorziene uitstroom van geldmiddelen te financieren. Op basis hiervan heeft het bestuur besloten geen buffer voor liquiditeitsrisico aan te houden.

S8 Concentratierisico

Als een kring een gediversifieerde beleggingsportefeuille aanhoudt, mag de gevoeligheid van het eigen vermogen voor concentratierisico in het DNB-standaardmodel gelijk worden gesteld aan 0%. Omdat bij de kring sprake is van een gediversifieerde beleggingsportefeuille, heeft het bestuur besloten geen buffer voor concentratierisico aan te houden.

S9 Operationeel risico

Het operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het fonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur. Aangezien hiermee sprake is van adequate beheersing, houdt het fonds hiervoor geen buffer aan.

Systeemrisico

Het systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het fonds niet beheersbaar.

S10 Actief beheerrisico

Het actief beheerrisico heeft betrekking op de ruimte om bij de uitvoering van het beleggingsbeleid af te wijken van de strategisch nageleefde portefeuille. De mate van actief beheer is bepaald aan de hand van de tracking error ten opzichte van de voor de portefeuille vastgestelde benchmark.

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Vanaf 2021 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur gebaseerd op een nieuwe UFR (ultimate forward rate). De nieuwe UFR parameters worden vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen ingevoerd. Met de stapsgewijze invoering zullen de nieuwe UFR parameters begin 2024 volledig zijn ingevoerd. DNB zal de rentetermijnstructuur in de periode tot 1 januari 2024 baseren op een gewogen gemiddelde van de rentetermijnstructuur op basis van de tot 1 januari 2021 gehanteerde UFR parameters en de nieuwe vanaf 1 januari 2021 gehanteerde UFR-parameters, waarbij de gewichten jaarlijks op 1 januari met gelijke stappen aangepast worden.

Deze stapsgewijze invoering zorgt ervoor dat het effect van de nieuwe UFR-methode op de dekkingsgraden van pensioenfondsen zich geleidelijk in de tijd materialiseert.

De technische voorziening voor risico fonds ultimo 2021 is gebaseerd op de per 31 december 2021 door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur voor pensioenfondsen, rekening houdend met de stapsgewijze invoering van de nieuwe UFR parameters.

Als de technische voorziening voor risico fonds ultimo 2021 reeds volledig gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn in 2024 dan zou de technische voorziening voor risico fonds €739.462 bedragen.

6 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

7. Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers)

	2021	2020
Premiebijdragen pensioenregeling	8.905	8.818
	<u>8.905</u>	<u>8.818</u>

De kostendeekkende, gedempte kostendeekkende en feitelijke premie volgens artikel 130 van de Pensioenwet zijn als volgt:

	2021	2020
Kostendeekkende premie	9.951	13.055
Gedempte kostendeekkende premie	6.526	8.589
Feitelijke premie	8.905	8.818

De kostendeekkende premie is gebaseerd op de marktrente (nominale rentetermijnstructuur van 31 december 2020 gepubliceerd door DNB). Het bestuur heeft de gedempte premie vastgesteld op het verwacht rendement. De feitelijke premie is in 2021 hoger dan de gedempte premie.

De samenstelling van de kostendeekkende premie is als volgt:

	2021	2020
Nominaal pensioeninkoop op marktwaaarde	8.884	11.549
Opslag voor uitvoeringskosten	205	305
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	862	1.201
	<u>9.951</u>	<u>13.055</u>

De samenstelling van de gedempte kostendeekkende premie is als volgt:

	2021	2020
Nominaal pensioeninkoop op marktwaaarde	5.762	7.504
Opslag voor uitvoeringskosten	205	305
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	559	780
	<u>6.526</u>	<u>8.589</u>

In de tabel betreft de 2020 kolom de minimaal gedempte kostendeekkende premie. Deze minimaal gedempte kostendeekkende premie is in 2021 niet meer van toepassing.

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

	2021	2020
Actuarieel benodigde koopsom	5.054	7.200
Risicokoopsom overlijden	511	505
Risicokoopsom premievrijstelling	197	215
Opslag voor uitvoeringskosten	205	305
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	559	824
Beschikbaar voor vorming algemene middelen	2.379	-231
	<u>8.905</u>	<u>8.818</u>

In de premie is € 13 opgenomen als vergoeding voor wettelijke wijzigingen. (2020: € 28)

8. Beleggingsresultaten voor risico pensioenfondsen

2021	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Module Rente	-	-1.590	-	-1.590
Module Inflatie	-	14.176	-	14.176
Derivaten en Overlay Fondsen	-1.410	-57.734	-58	-59.202
Vastgoed	-28	3.239	-	3.211
Aandelen	-	27.907	-55	27.852
Vastrentende waarden	289	189	-	478
Overige beleggingen	257	-689	-693	-1.125
	<u>-892</u>	<u>-14.502</u>	<u>-806</u>	<u>-16.200</u>
Mutatie rendement weerstandsvermogen				46
				<u>-16.154</u>
2020	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Derivaten en Overlay Fondsen	11.106	1.019	-10	12.115
Vastgoed	-143	-4.296	-	-4.439
Aandelen	-	27.980	-55	27.925
Vastrentende waarden	5.474	59.326	-14	64.786
Overige beleggingen	769	-1.801	-1.187	-2.219
	<u>17.206</u>	<u>82.228</u>	<u>-1.266</u>	<u>98.168</u>
Mutatie rendement weerstandsvermogen				-187
				<u>97.981</u>

Het aandeel van het fonds in de beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van beleggingsfondsen zijn gebracht is onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen € 1.293. (2020: € 905)

De transactiekosten zijn de kosten die gemaakt worden om de effectentransactie tot stand te brengen en uit te voeren. Deze zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen € 1.436. (2020: € 196)

9. Pensioenuitkeringen

	2021	2020
Ouderdomspensioen	10.567	10.017
Partnerpensioen	1.453	1.413
Wezenpensioen	77	50
Arbeidsongeschiktheid	45	52
Afkopen	3	12
	<u>12.145</u>	<u>11.544</u>

10. Pensioenuitvoeringskosten

	2021	2020
Administratiekosten verrichtingen	161	166
Administratiekosten	84	82
Governance kosten	226	271
Bestuurskosten	14	36
Bijdrage wettelijke wijzigingen	11	27
Interest premiedebiteuren	-	-2
	<u>496</u>	<u>580</u>

De bijdrage wettelijke wijzigingen bestaat uit de wettelijke kosten 2021 (€ 13) en de eindafrekening van de wettelijke kosten over 2019 en 2020 (- € 2). De eindafrekening van de wettelijke kosten 2019 en 2020 is tevens in de premiebijdragen van 2021 verwerkt.

11. Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

	2021	2020
Pensioenopbouw	8.200	10.811
Toeslagen	1.207	-
Rentetoevoeging	-4.193	-2.247
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-12.112	-11.447
Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten	-99	-21
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	35	689.669
Wijziging marktrente	-55.543	95.910
Wijziging actuariële uitgangspunten	435	2.088
Overige wijzigingen	68	166
	<u>-62.002</u>	<u>784.929</u>

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

Toeslagen

Deze post bestaat uit de lasten van de in het boekjaar toegekende toeslagen uit hoofde van de voorwaardelijke toeslagverlening. In 2021 heeft het bestuur besloten om de pensioenen per 1 januari 2022 te verhogen met 0,05% voor actieve deelnemers en 0,22% voor inactieve deelnemers. Dit heeft een resultaat van € 1.207 negatief tot gevolg gehad.

Rentetoevoeging

De voorziening pensioenverplichtingen is in het boekjaar opgerent met -0,533%. Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2020.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de uitbetaling van pensioenen van de verslagperiode.

Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten

Verwachte toekomstige pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de verwachte uitvoeringskosten in de verslagperiode.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de actuele waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt hieronder verantwoord.

Wijziging actuariële uitgangspunten

Per 31 december 2021 is de kring overgestapt naar de CBS Bevolkingsprognose 2021-2070.

De technische voorziening is hierdoor verhoogd met € 89. Primo 2021 is de inkomensklasse voor een aantal individuele deelnemers gewijzigd (door terugwerkende kracht mutaties). Hierdoor is de technische voorziening verhoogd met € 346. De hiervoor benoemde impact van de nieuwe grondslagen zijn opgenomen in het verloop van de technische voorziening en wordt via de staat van baten en lasten als "Wijziging actuariële uitgangspunten" in het verslagjaar verantwoord.

Overige wijzigingen

	2021	2020
Resultaat op kanssystemen:		
Resultaat op sterfte	134	1.203
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	-62	-131
Resultaat op mutaties	-4	58
	<u>68</u>	<u>1.130</u>

De toename van de technische voorziening als gevolg van sterfte is te splitsen naar het resultaat op lang leven (verzekerden worden ouder dan werd verondersteld op basis van de fondsgrondslagen) van € 896 en het resultaat op kort leven (verzekerden overlijden eerder dan werd verondersteld op basis van de fondsgrondslagen) van € 762 negatief.

12. Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds

	2021	2020
Inkomende collectieve waardeoverdracht	-103	-770.967
Inkomende waardeoverdrachten	-18	-148
Uitgaande waardeoverdrachten	123	150
	<u>2</u>	<u>-770.965</u>

Vanwege de oprichting van kring equensWorldline in 2020 heeft een collectieve waardeoverdracht plaatsgevonden.

	2021	2020
Wijziging technische voorziening inzake overdracht van rechten:		
- toevoeging aan de technische voorzieningen	156	689.797
- onttrekking aan de technische voorzieningen	-121	-128
	<u>35</u>	<u>689.669</u>

Het resultaat op de waardeoverdrachten is als volgt:

	2021	2020
- overgenomen pensioenverplichting	-35	81.318
- overgedragen pensioenverplichting	-2	-22
	<u>-37</u>	<u>81.296</u>

13. Herverzekeringen

	2021	2020
Herverzekeringspremies overlijden	561	554
Herverzekeringspremies arbeidsongeschiktheid	216	236
Totaal premies	<u>777</u>	<u>790</u>
Claims met betrekking tot herverzekerd ouderdomspensioen	-8	-71
Claims met betrekking tot herverzekerd nabestaanden pensioen	6	-32
Claims met betrekking tot premievrijstelling arbeidsongeschiktheid	-96	-686
Claims met betrekking tot risicokapitaal bij overlijden	-	-924
Mutatie IBNR schades toekomstige arbeidsongeschiktheid	-75	-377
Totaal uitkeringen	<u>-173</u>	<u>-2.090</u>
	<u>604</u>	<u>-1.300</u>

14. Overige lasten

	2021	2020
Bankrente handelsbanken	17	3
Dotatie weerstandsvermogen	12	16
	<u>29</u>	<u>19</u>

36. Kring HPE

Financiële verantwoording

1 BALANS PER 31 DECEMBER

(na voorgestelde bestemming van het saldo van baten en lasten)

(x € 1.000)

		2021	2020
ACTIVA			
Beleggingen voor risico fonds	(1)	1.948.729	-
Vorderingen en overlopende activa	(2)	3.940	-
Overige activa	(3)	2.172	-
		<u>1.954.841</u>	<u>-</u>
PASSIVA			
Stichtingskapitaal en reserves	(4)	409.845	-
Technische voorzieningen voor risico fonds	(5)	1.516.757	-
Overige schulden en overlopende passiva	(6)		
Derivaten met negatieve waarde		16.048	-
Overige schulden en overlopende passiva		<u>12.191</u>	<u>-</u>
		28.239	-
		<u>1.954.841</u>	<u>-</u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

(**) De vergelijkende cijfers zijn nul omdat de kring in 2021 is opgericht

	2021	2020
Dekkingsgraad op basis van FTK (in %)		
Actuele dekkingsgraad	127,0	-
Beleidsdekkingsgraad	121,2	-
Reële dekkingsgraad	97,8	-

2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

		2021	2020
BATEN			
Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers)	(7)	1.173	-
Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds	(8)	9.186	-
Overige baten	(9)	18	-
		<u>10.377</u>	<u>-</u>
LASTEN			
Pensioenuitkeringen	(10)	7.033	-
Pensioenuitvoeringskosten	(11)	155	-
Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds	(12)	1.516.757	-
Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds	(13)	-1.922.703	-
Herverzekeringen	(14)	-713	-
Overige lasten	(15)	3	-
(*) De nummering verwijst naar de toelichting			
(**) De vergelijkende cijfers zijn nul omdat de kring in 2021 is opgericht			
(***) Het resultaat betreft de periode 1-11-2021 t/m 31-12-2021			
		<u>-399.468</u>	<u>-</u>
Saldo van baten en lasten		<u><u>409.845</u></u>	<u><u>-</u></u>
		2021	2020
Bestemming van het saldo van baten en lasten			
Mutatie algemene reserve		<u>409.845</u>	<u>-</u>

3 KASSTROOMOVERZICHT

(x € 1.000)

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

	2021	
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premiebijdragen voor risico fonds	4.747	
Ontvangen waardeoverdrachten voor risico fonds	506	
Ontvangen collectieve waardeoverdracht voor risico fonds	602.856	
Betaalde pensioenuitkeringen	-6.209	
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	279	
Overige baten en lasten	19	
		602.198
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Ontvangen inzake verkopen beleggingen	1.085.986	
Betaald inzake aankopen beleggingen	-1.691.443	
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	1.244	
Overige ontvangsten en uitgaven inzake beleggingen	3.875	
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-679	
		-601.017
Mutatie liquide middelen		1.181
<i>Mutatie liquide middelen</i>		2.172
		-1.181
		991
Samenstelling geldmiddelen		
	2021	
Mutatie liquide middelen		1.181
Liquide middelen per 31 december		1.181

4 ALGEMENE TOELICHTING

Collectieve waardeoverdracht

Op 1 november 2021 zijn de aanspraken van alle deelnemers in de DB regeling van Stichting Hewlett-Packard Pensioenfonds via een collectieve waardeoverdracht ondergebracht in 3 kringen voor de 3 werkgevers: kring HPE voor Hewlett-Packard Nederland B.V, kring HPN voor HP Nederland B.V. en kring ESN voor Enterprise Services Nederland B.V.

ALGEMENE GRONDSLAGEN

De algemene grondslagen die van toepassing zijn op alle kringen en Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds zijn opgenomen in hoofdstuk 23 Grondslagen voor resultaat en waardebepaling binnen het onderdeel jaarrekening.

SPECIFIEKE GRONDSLAGEN

De specifieke grondslagen die van toepassing zijn op Kring HPE zijn hieronder opgenomen.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Technische voorzieningen voor risico fonds

Overlevingstafels

De voorziening wordt gebaseerd op de door het Actuarieel Genootschap gepubliceerde Prognosetafel AG2020. De sterftekanzen zijn gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van de kring door gebruik te maken van correctiefactoren. Deze correctiefactoren zijn gebaseerd op het Aon Hewitt Longevity Model. Dit onderzoek heeft eind 2016 plaatsgevonden.

Voorziening voor toekomstige administratie- en excassokosten

Voor toekomstige administratiekosten is de technische voorziening verhoogd met 2,0%. Jaarlijks wordt getoetst of de voorziening nog toereikend is om de verwachte kosten te dekken.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

Toeslagen

De indexatie per 1 januari 2022 is niet inbegrepen in de voorziening per 31 december 2021. De reden hiervoor is omdat het toeslagbesluit pas na het eind van het boekjaar is genomen.

5 TOELICHTING OP DE BALANS

(x € 1.000)

ACTIVA

1. Beleggingen voor risico fonds

Verloopoverzicht per beleggingscategorie

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Aankopen	-	462.619	528.776	549.548	150.500	1.691.443
Verkopen	-9.000	-90.000	-432.731	-543.556	-10.700	-1.085.987
Overige mutaties	148.937	146.398	1.011.948	11.954	355	1.319.592
Waardemutaties	9.945	14.951	-254	-16.953	-56	7.633
Stand per 31 december 2021	149.882	533.968	1.107.739	993	140.099	1.932.681
Bij: Derivaten met een negatieve waarde						16.048
						1.948.729

Reële waarde

De waardering van de beleggingen vindt plaats tegen reële waarde. Afgezien van de beleggingsvorderingen en -schulden zijn de beleggingen van het fonds gewaardeerd tegen reële waarde per balansdatum. Het is over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Voor de meerderheid van de beleggingen van het fonds kan gebruik worden gemaakt van marktnoteringen. Echter, bepaalde beleggingen zijn gewaardeerd door middel van gebruikmaking van waarderingsregels en -technieken, inclusief verwijzing naar de huidige reële waarde van vergelijkbare instrumenten.

- De waarde van de belegging is gebaseerd op direct waarneembare marktnoteringen in een actieve markt.
- Actuele waarde wordt vastgesteld aan de hand van onafhankelijke taxaties.
- De waarde wordt direct of indirect vastgesteld met behulp van de netto contante waarde berekening. Daarnaast vallen derivaten die volgens een waarderingsmethode, waarbij gebruik is gemaakt van waarneembare markt data, onder deze categorie.
- Andere methode: financiële instrumenten die middels een andere geschikte methode zijn gewaardeerd zijn o.a. Hedge funds, Equity funds, Infrastructure funds en Community funds die geen direct waarneembare marktnotering hebben in een actieve markt. De waarde van deze financiële instrumenten wordt ontleend aan de op lokale grondslagen gebaseerde meest recente opgaven van de desbetreffende fondsmanagers.

Waarderingsystematiek op basis van Richtlijn 290

	Genoteerde marktprijzen	Contante waarde	Intrinsieke waarde	Totaal
Per 31 december 2021				
Vastgoedbeleggingen	149.883	-	-	149.883
Aandelen	533.968	-	-	533.968
Vastrentende waarden	1.107.739	-	-	1.107.739
Derivaten	-	992	-	992
Overige beleggingen	-	-	140.099	140.099
Totaal	1.791.590	992	140.099	1.932.681

Vastgoedbeleggingen

De vastgoedbeleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie naar soort:		
Indirect vastgoed (participaties in beleggingsfondsen)	149.883	-
	149.883	-

Aandelen

De aandelen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie naar soort:		
Aandelenbeleggingsfondsen	533.968	-

Vastrentende waarden

De vastrentende waarden zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie naar soort:		
Staatsobligaties	653.728	-
Bedrijfsobligaties (Credit funds)	34.973	-
Hypotheke	143.927	-
Vastrentende Waarden beleggingsfondsen	273.347	-
Beleggingsdebiteuren	1.764	-
	1.107.739	-

Derivaten

De derivatenposities per 31 december 2021:

Type contract	Contract- omvang	Activa	Passiva
Valutaderivaten	350.435	729	-2.815
Rentederivaten	247.489	23.298	-13.233
Beleggingsdebiteuren	-	2.664	-
Beleggingscrediteuren	-	-9.651	-
		<u>17.040</u>	<u>-16.048</u>

Overige beleggingen

De overige beleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie naar soort:		
Liquide middelen	355	-
Geldmarktfondsen	139.744	-
	<u>140.099</u>	<u>-</u>

2. Vorderingen en overlopende activa

	31-12-2021	31-12-2020
Overige vorderingen	3.194	-
Vordering op herverzekeraar IBNR	746	-
	<u>3.940</u>	<u>-</u>

Bij de waardering van vorderingen wordt rekening gehouden met het risico van oninbaarheid door hiervoor een voorziening in aftrek te brengen op het saldo van de uitstaande vorderingen. Voor gelijksoortige posten met gelijksoortige risico's wordt gezamenlijk een schatting gemaakt van verliezen en risico's op balansdatum. Deze systematiek om de voorziening vast te stellen wordt gerekend tot de statische methode.

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

De overige vorderingen betreffen nog te ontvangen vermogen HPPF van €2.688 en nog te ontvangen DC-kapitalen ABN AMRO van €506.

3. Overige activa

	31-12-2021	31-12-2020
Rabobank	<u>2.172</u>	<u>-</u>

Onder de liquide middelen zijn opgenomen kasmiddelen en banktegoeden die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn. Bankrekeningen die beheerd worden door de vermogensbeheerder zijn onder de overige beleggingen opgenomen.

Er zijn geen kredietfaciliteiten van toepassing.

PASSIVA

4. Stichtingskapitaal en reserves

	31-12-2021	31-12-2020
Algemene reserve	409.845	-

Mutatieoverzicht eigen vermogen

	Algemene reserve
Stand per 1 november 2021	-
Uit bestemming saldo van baten en lasten	409.845
Stand per 31 december 2021	409.845

	31-12-2021	In %	31-12-2020	In %
Solvabiliteit				
Pensioenvermogen	1.926.602	127,0	-	-
Af: technische voorzieningen	1.516.757	100,0	-	-
Eigen vermogen	409.845	27,0	-	-
Af: vereist eigen vermogen	247.330	16,3	-	-
Vrij vermogen	162.515	10,7	-	-
Minimaal vereist eigen vermogen	61.018	4,0	-	-
Actuele dekkingsgraad		127,0		-
Beleidsdekkingsgraad		121,2		-
Reële dekkingsgraad		97,8		-

Voor het bepalen van het vereist eigen vermogen (de solvabiliteitstoets) maakt het fonds gebruik van het standaardmodel van DNB. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van het fonds. De uitkomsten van de solvabiliteitstoets zijn opgenomen onder toelichting "Risicobeheer en derivaten".

De actuele dekkingsgraad is als volgt berekend: (Totale activa -/- schulden) / Technische voorzieningen * 100%.

De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraden van de afgelopen 12 maanden. De beleidsdekkingsgraad is bepalend voor de financiële positie van het fonds.

Als de beleidsdekkingsgraad lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad, dan bevindt het fonds zich in een situatie van dekkingstekort. Als de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad, maar wel tenminste gelijk is aan de minimaal vereiste dekkingsgraad, dan bevindt het fonds zich in een situatie van reservetekort.

In de reële dekkingsgraad wordt de verwachte stijging van de prijzen meegenomen als pensioenverplichting. Een reële dekkingsgraad van 100% wil zeggen dat de kring volledige toeslag kan verlenen op basis van de (verwachte) prijsinflatie conform een toekomstbestendig toeslagbeleid. Een toekomstbestendig toeslagbeleid houdt in:

1. Toeslag kan verleend worden vanaf een beleidsdekkingsgraad van 110%.
2. Toeslagverlening is alleen toegestaan als er voldoende vermogen is om deze toeslag naar verwachting ook in de toekomst te kunnen verlenen.

De solvabiliteit van het fonds is toereikend, de beleidsdekkingsgraad (121,2%) is hoger dan de vereiste dekkingsgraad (116,3%).

5. Technische voorzieningen voor risico fonds

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:		
Voorziening pensioenverplichtingen	1.515.351	-
Toeslag D	1.406	-
	<u>1.516.757</u>	<u>-</u>

Toeslag D is een aanvullende toeslag voor actieve deelnemers op door deelnemers opgebouwde pensioenaanspraken vanaf 1 januari 2014. Toeslag D kan worden toegekend indien de som van de voorwaardelijke toeslag (CPI afgeleid) en toeslag C (toeslag gefinancierd vanuit de premie) lager is dan het percentage van loonstijgingen zoals vastgelegd in de ICK-CAO, die zijn toegekend in de periode van 1 januari tot en met 31 december van het voorgaande jaar. Het totaal van toeslag C en toeslag D is ten hoogste gelijk aan toeslag A (toeslag op pensioenaanspraken opgebouwd tot en met 2014). Toeslag D wordt toegekend indien en voor zover er een voorziening aanwezig is. Toeslagverlening vindt toekomstbestendig plaats.

Mutatieoverzicht technische voorzieningen

	2021	2020
Stand per 1 november 2021	-	-
Pensioenopbouw	982	-
Toeslagen	1.406	-
Rentetoevoeging	-1.158	-
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-7.042	-
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	-141	-
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	1.552.612	-
Wijziging marktrente	-30.146	-
Wijziging actuariële uitgangspunten	425	-
Vrijval in verband met kosten	17	-
Resultaat op kanssystemen	-301	-
Overige wijzigingen	103	-
Stand per 31 december	1.516.757	-

Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:

	31-12-2021		31-12-2020	
	Aantal		Aantal	
Deelnemers	270	152.974	-	-
Gewezen deelnemers	4.432	637.507	-	-
Pensioengerechtigden	2.740	720.698	-	-
Schadereserve	-	3.445	-	-
IBNR	-	727	-	-
Additionele reservering	-	1.406	-	-
	7.442	1.516.757	-	-

De additionele reservering betreft Toeslag D. Dit is een aanvullende toeslag voor actieve deelnemers op door deelnemers opgebouwde pensioenaanspraken vanaf 1 januari 2014.

Naar hun aard hebben de technische voorzieningen in het algemeen een langlopend karakter.

Korte beschrijving van de pensioenregeling

De pensioenregeling kan worden gekenmerkt als een voorwaardelijk geïndexeerde middelloonregeling met een pensioenleeftijd van 68 jaar. Jaarlijks wordt een aanspraak op ouderdomspensioen opgebouwd van 1,875% van de in dat jaar geldende pensioengrondslag. De pensioengrondslag is gelijk aan het pensioengevend salaris verminderd met de franchise van €14.544. De franchise wordt jaarlijks vastgesteld. Tevens bestaat er recht op partner- en wezenpensioen. Jaarlijks beslist het bestuur van het fonds de mate waarin de opgebouwde aanspraken worden geïndexeerd.

Toeslagverlening

Toeslagverlening

Het Bestuur beslist jaarlijks of en in hoeverre binnen Kring HP Nederland een toeslag op pensioenaanspraken en pensioenrechten van de (Gewezen) Deelnemers, gewezen partners en Pensioengerechtigden kan worden toegekend. Alleen als en voor zover de middelen van Kring HP Nederland, naar het oordeel van het Bestuur, ten minste toereikend zijn voor een toeslag, wordt deze verleend.

De pensioenaanspraken en pensioenrechten van (gewezen) deelnemers, (gewezen) partners en pensioengerechtigden worden met een voorwaardelijke toeslag verhoogd.

De toeslagambitie is een toeslag gemaximeerd op de stijging van het CBS-consumentenprijsindexcijfer voor alle bestedingen (CPI afgeleid), over de periode van oktober tot oktober in het voorafgaande jaar. Voor een gedeelte van de pensioenaanspraken en pensioenrechten geldt een afwijkende toeslagambitie. De afwijkende toeslagambitie is een toeslag gemaximeerd op de stijging van het CBS-consumentenprijsindexcijfer voor alle bestedingen (CPI niet-afgeleid), over de periode van oktober tot oktober in het voorafgaande jaar.

De afwijkende toeslagambitie is van toepassing op de pensioenaanspraken en pensioenrechten van (gewezen) deelnemers, (gewezen) partners en pensioengerechtigden die zijn opgebouwd in de per 31 december 2013 gesloten middelloonregeling EDS Pensioenregeling I en/of EDS Pensioenregeling II.

De pensioenaanspraken van actieve deelnemers kunnen verhoogd worden met een aanvullende toeslagverlening.

- Toeslag A is een aanvullende toeslag voor deelnemers (actieven) op de tot en met 31 december 2013 door deelnemers opgebouwde pensioenaanspraken in de per 31 december 2013 gesloten Hewlett-Packard pensioenregeling die werd uitgevoerd door HPPF.
- Toeslag B is een aanvullende toeslag voor deelnemers (actieven) op de tot en met 31 december 2013 door deelnemers opgebouwde pensioenaanspraken in de per 31 december 2013 december gesloten middelloonregeling EDS Pensioenregeling I en/of EDS pensioenregeling II.
- Toeslag C is een aanvullende toeslag voor deelnemers (actieven) op de vanaf 1 januari 2014 door deelnemers opgebouwde pensioenaanspraken. Toeslag C wordt gefinancierd via de premie.
- Toeslag D is een aanvullende toeslag voor deelnemers (actieven) op de vanaf 1 januari 2014 door deelnemers opgebouwde pensioenaanspraken.

6. Overige schulden en overlopende passiva

	31-12-2021	31-12-2020
Derivaten met negatieve waarde	16.048	-
Terug te betalen Collectieve waardeoverdracht	7.320	-
Vooruitontvangen premie	3.575	-
Belastingen en premies sociale verzekeringen	820	-
Te verrekenen herverzekeringspremies	33	-
Pensioenuitkeringen	7	-
Nog te betalen kosten	264	-
Crediteuren	170	-
Overige schulden	2	-
	<u>28.239</u>	<u>-</u>

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

De Terug te betalen Collectieve Waardeoverdracht van €7.320 betreft een schuld aan HPPF in verband met de afwikkeling van de collectieve waardeoverdracht.

Risicobeheer en derivaten

Solvabiliteitsrisico

Het fonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het fonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de reële waarde van de pensioenverplichtingen.

Het belangrijkste risico voor het fonds is het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het fonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het fonds de premie voor de onderneming en deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele toeslag van opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

	31-12-2021	31-12-2020
Het saldo op FTK-grondslagen is als volgt:		
Technische voorzieningen	1.516.757	-
Buffers:		
S1 Renterisico	11.362	-
S2 Risico zakelijke waarden	188.593	-
S3 Valutarisico	33.017	-
S4 Grondstoffenrisico	-	-
S5 Kredietrisico	77.097	-
S6 Verzekeringstechnisch risico	34.086	-
S7 Liquiditeitsrisico	-	-
S8 Concentratierisico	-	-
S9 Operationeel risico	-	-
S10 Actief beheerrisico	16.172	-
Diversificatie effect	-112.997	-
Totaal S (vereiste buffers)	247.330	-
Vereist vermogen (artikel 132 Pensioenwet)	1.764.087	-
Pensioenvermogen (totaal activa - schulden)	1.926.602	-
Saldo	162.515	-

Het fonds heeft ter afdekking van risico's derivatencontracten afgesloten. Hiermee is bij het bepalen van de vereiste buffers rekening gehouden. Bij de berekening van de buffers past het fonds het standaardmodel van DNB toe, waarbij uitgegaan wordt van het vereist vermogen in evenwichtssituatie, gebaseerd op de feitelijke asset mix.

Beleid en risicobeheer

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- beleggingsbeleid;
- premiebeleid;
- herverzekeringsbeleid;
- toeslagbeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruikgemaakt van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de volgende belangrijkste (beleggings)risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van derivaten.

S1 Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarden van de vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen wijzigen als gevolg van veranderingen in de marktrente.

De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration is de (met de contante waarde van de kasstromen) gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren. De duration geeft aan hoeveel procent bij benadering de reële waarde verandert bij een parallelle verschuiving van de rentecurve met 1 procentpunt. Een hoge duration geeft een hoge gevoeligheid voor veranderingen in de rente weer.

	31-12-2021		31-12-2020	
	Balanswaarde	Duration	Balanswaarde	Duration
Vastrentende waarden (voor derivaten)	1.107.739	8,8	-	-
Totaal beleggingen (na derivaten)	1.940.266	7,9	-	-
Technische voorzieningen	1.516.757	16,3	-	-

Op balansdatum is de duration van de beleggingen aanzienlijk korter dan de duration van de verplichtingen. Er is daarom sprake van een zogenaamde "duration-mismatch". Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van de beleggingen minder snel daalt dan de waarde van de verplichtingen (bij toepassing van de reële marktrentestructuur), waardoor de dekkingsgraad stijgt. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt.

Het beleid van het fonds is gericht op het verkleinen van de "duration-mismatch". Dit wordt gerealiseerd door het kopen van meer langlopende obligaties in plaats van aandelen (aandelen hebben per definitie een duration van nul), binnen de portefeuille kortlopende obligaties vervangen door langlopende obligaties of door middel van renteswaps of swaptions. Bij een renteswap wordt een vaste lange rente geruild tegen een variabele korte rente. Het fonds ontvangt in dit geval een lange rente, vergelijkbaar met de kasstroom van een langlopende obligatie en betaalt daarvoor een variabele korte rente (bijvoorbeeld Euribor). Hierdoor wordt de "duration-mismatch" verkleind, maar het fonds wordt wel afhankelijk van de ontwikkeling van de korte rente die het fonds aan de tegenpartij betaalt. Bij het afsluiten van een swap kunnen dus mismatchrisico's worden afgedekt en worden nieuwe risico's geïntroduceerd die gepaard gaan met dit soort instrumenten (zoals liquiditeit, tegenpartij en juridisch risico).

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

	31-12-2021		31-12-2020	
		In %		In %
Resterende looptijd < 1 jaar	185.373	16,7	-	-
Resterende looptijd > 1 en < 5 jaar	333.535	30,1	-	-
Resterende looptijd > 5 jaar	588.831	53,2	-	-
	<u>1.107.739</u>	<u>100,0</u>	<u>-</u>	<u>-</u>

S2 Risico zakelijke waarden

Het risico zakelijke waarden of prijsrisico is het risico van waardeveranderingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij waardeveranderingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijsrisico wordt gemitigeerd door diversificatie.

	31-12-2021		31-12-2020	
		In %		In %
Specificatie vastgoedbeleggingen naar regio:				
Europa	18.838	12,6	-	-
Noord-Amerika	95.692	63,9	-	-
Azië-Pacific	25.519	17,0	-	-
Australazië	9.648	6,4	-	-
Emerging markets	186	0,1	-	-
	<u>149.883</u>	<u>100,0</u>	<u>-</u>	<u>-</u>

	31-12-2021		31-12-2020	
		In %		In %
Specificatie aandelen naar sector:				
Beleggingsinstellingen	145.610	27,3	-	-
Financiële instellingen	52.001	9,7	-	-
Nijverheid en industrie	35.222	6,6	-	-
Handel	73.077	13,7	-	-
Energie	10.916	2,0	-	-
Technologie	96.785	18,1	-	-
Gezondheidszorg	51.221	9,6	-	-
Telecommunicatie	33.925	6,4	-	-
Basismaterialen	14.644	2,7	-	-
Nutsbedrijven	6.879	1,3	-	-
Overige dienstverlening	13.686	2,6	-	-
	<u>533.966</u>	<u>100,0</u>	<u>-</u>	<u>-</u>

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar regio:				
Europa	70.068	13,1	-	-
Noord-Amerika	281.160	52,6	-	-
Azië-Pacific	29.279	5,5	-	-
Australazië	7.207	1,4	-	-
Wereldwijd	145.610	27,3	-	-
Emerging markets	644	0,1	-	-
	<u>533.968</u>	<u>100,0</u>	<u>-</u>	<u>-</u>

S3 Valutarisico

Het valutarisico is het risico dat de waarde van een financieel instrument zal fluctueren als gevolg van veranderingen in valutawisselkoersen.

De vreemde valutapositie voor en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

	Positie voor afdekking	Valuta- derivaten	Nettopositie na afdekking 2021	Nettopositie na afdekking 2020
Euro	1.351.282	323.158	1.674.440	-
Amerikaanse Dollar	410.370	-280.727	129.643	-
Britse Pond	19.039	-16.415	2.624	-
Japanse Yen	41.080	-28.102	12.978	-
Zwitserse Frank	12.485	-	12.485	-
Australische Dollar	17.030	-	17.030	-
Canadese Dollar	15.588	-	15.588	-
Hong Kong Dollar	8.689	-	8.689	-
Zweedse Kroon	6.073	-	6.073	-
Braziliaanse Real	4.005	-	4.005	-
Chinese Yuan	4.450	-	4.450	-
Indonesische Roepia	4.450	-	4.450	-
Mexicaanse Peso	4.450	-	4.450	-
Maleisische Ringgit	4.005	-	4.005	-
Thaise Baht	4.005	-	4.005	-
Overige valuta	27.766	-	27.766	-
	<u>1.934.767</u>	<u>-2.086</u>	<u>1.932.681</u>	<u>-</u>

De valutaderivaten zijn onderdeel van de beleggingscategorie waarin deze ter afdekking van het valutarisico zijn opgenomen.

S5 Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee "Over The Counter (OTC)"-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het fonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten, waardoor het fonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft ten opzichte van het fonds; het vragen van extra zekerheden zoals onderpand en dergelijke bij hypothecaire geldleningen en het uitlenen van effecten; het hanteren van prudente verstrekkingenormen bij hypothecaire geldleningen. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door het fonds alleen belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied. Met betrekking tot OTC-derivaten wordt door het fonds alleen gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten, zodat posities van het fonds adequaat worden afgedekt door onderpand. Er wordt gebruik gemaakt van dagelijkse waarderingen.

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar sector:				
Staatsobligaties	653.728	58,9	-	-
Bedrijfsobligaties (Credit funds)	34.973	3,2	-	-
Hypotheek	143.927	13,0	-	-
Vastrentende waarden beleggingsfondsen	273.347	24,7	-	-
Overige	1.764	0,2	-	-
	<u>1.107.739</u>	<u>100,0</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar regio:				
Mature markets	1.064.191	96,1	-	-
Emerging markets	43.548	3,9	-	-
	<u>1.107.739</u>	<u>100,0</u>	<u>-</u>	<u>-</u>

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille kan het volgende overzicht worden gegeven:

	31-12-2021		31-12-2020	
		In %		In %
AAA	408.318	36,8	-	-
AA	273.672	24,7	-	-
A	70.746	6,4	-	-
BBB	106.973	9,7	-	-
BB	53.516	4,8	-	-
B	18.709	1,7	-	-
CCC	5.457	0,5	-	-
Geen rating	170.348	15,4	-	-
	<u>1.107.739</u>	<u>100,0</u>	<u>-</u>	<u>-</u>

S6 Verzekeringstechnisch risico

Langlevenrisico

Het langlevenrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de technische voorziening. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting.

Door toepassing van Prognosetafel AG2020 met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevenrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

Overlijdensrisico

Het overlijdensrisico betekent dat het fonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor door het fonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen.

Arbeidsongeschiktheidsrisico

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen (schadereserve). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien.

Toeslagrisico

Het bestuur van het fonds heeft de ambitie om het pensioen te indexeren. De mate waarin dit kan worden gerealiseerd is afhankelijk van de ontwikkelingen in de rente, rendement, looninflatie en demografie. Het toeslagrisico omvat het risico dat de ambitie van het bestuur om toeslagen op pensioenrechten en -aanspraken te geven niet kan worden gerealiseerd. Uitdrukkelijk wordt opgemerkt dat de toeslagtoezegging voorwaardelijk is. Het beleid en de ambitie inzake toeslagverlening is weergegeven in de toelichting van de post 'Indexering en overige toeslagen'.

De zogenaamde reële dekkingsgraad geeft inzicht in de mate waarin toeslagen kunnen worden toegekend (ook wel aangeduid als toeslagruimte). Voor het bepalen van de reële dekkingsgraad worden onvoorwaardelijke nominale pensioenverplichtingen verdisconteerd tegen een reële, in plaats van nominale, rentetermijnstructuur. Omdat er op dit moment geen markt voor financiële instrumenten aanwezig is waaruit de reële rentetermijnstructuur kan worden afgeleid, wordt gebruik gemaakt van een benaderingswijze. De nominale rente kan worden verminderd met een bepaald (vast) percentage dat de toeslagambitie op lage termijn weergeeft. Ook kan gebruik worden gemaakt van de verwachte loon- of prijsinflatie (afhankelijk van de bepalingen omtrent toeslagverlening in het reglement). Ultimo 2021 bedraagt de reële dekkingsgraad 97,8%.

S7 Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen. Hierdoor kan het fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen voldoen. Waar de overige risicocomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico wordt beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Er wordt eveneens rekening gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten beleggingsportefeuille over voldoende obligaties beschikt die onmiddellijk zonder waardeverlies verkocht kunnen worden om eventuele onvoorziene uitstroom van geldmiddelen te financieren.

S8 Concentratierisico

Als een kring een gediversifieerde beleggingsportefeuille aanhoudt, mag de gevoeligheid van het eigen vermogen voor concentratierisico in het DNB-standaardmodel gelijk worden gesteld aan 0%. Omdat bij de kring sprake is van een gediversifieerde beleggingsportefeuille, heeft het bestuur besloten geen buffer voor concentratierisico aan te houden.

S9 Operationeel risico

Het operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het fonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur. Aangezien hiermee sprake is van adequate beheersing houdt het fonds hiervoor geen buffer aan.

De beleggingsportefeuille is ondergebracht bij Achmea Investment Management. Met deze partij zijn overeenkomsten en service level agreements (SLA) gesloten. De afhankelijkheid van deze partij wordt beheerst doordat de bewaring van de stukken uit de portefeuille is ondergebracht bij Custodian Caceis.

De pensioenuitvoering is uitbesteed aan Achmea Pensioen Services N.V. Met Achmea Pensioen Services is een uitvoeringsovereenkomst en een SLA gesloten. Achmea Pensioen Services heeft de pensioenuitvoering uitbesteed aan InadminRiskco en daarvoor is een SLA afgesloten. InadminRiskco heeft de actuariële werkzaamheden uitbesteed aan AON en daarvoor een SLA afgesloten.

Het bestuur beoordeelt jaarlijks de kwaliteit van de uitvoering van de vermogensbeheerder(s), custodian en pensioenuitvoerder door middel van performancerapportages (alleen vermogensbeheerders), SLA-rapportages en onafhankelijk getoetste internebeheersingsrapportages (ISAE 3402-rapportages). Aangezien hiermee sprake is van adequate beheersing van de operationele risico's worden door het fonds hiervoor geen buffers aangehouden in de solvabiliteitstoets.

Systeemrisico

Het systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het fonds niet beheersbaar.

S10 Actief beheerrisico

Het actief beheerrisico heeft betrekking op de ruimte om bij de uitvoering van het beleggingsbeleid af te wijken van de strategisch nageleefde portefeuille. De mate van actief beheer is bepaald aan de hand van de tracking error ten opzichte van de voor de portefeuille vastgestelde benchmark.

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Nieuwe (gewijzigde) UFR-methodiek geldend vanaf 1 januari 2021

Vanaf 2021 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur gebaseerd op een nieuwe UFR (ultimate forward rate). De nieuwe UFR parameters worden vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen ingevoerd. Met de stapsgewijze invoering zullen de nieuwe UFR parameters begin 2024 volledig zijn ingevoerd. DNB zal de rentetermijnstructuur in de periode tot 1 januari 2024 baseren op een gewogen gemiddelde van de rentetermijnstructuur op basis van de tot 1 januari 2021 gehanteerde UFR parameters en de nieuwe vanaf 1 januari 2021 gehanteerde UFR-parameters, waarbij de gewichten jaarlijks op 1 januari met gelijke stappen aangepast worden.

Deze stapsgewijze invoering zorgt ervoor dat het effect van de nieuwe UFR-methode op de dekkingsgraden van pensioenfondsen zich geleidelijk in de tijd materialiseert.

De technische voorziening voor risico fonds ultimo 2021 is gebaseerd op de per 31 december 2021 door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur voor pensioenfondsen, rekening houdend met de stapsgewijze invoering van de nieuwe UFR parameters.

Als de technische voorziening ultimo 2021 reeds gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn vanaf 1 januari 2021 dan zou de technische voorziening €1.523.524 bedragen. De actuele dekkingsgraad zou dan 126,9% bedragen. Bij toepassing van de UFR parameters die gelden in 2024, zou de technische voorziening €1.535.543 bedragen en de actuele dekkingsgraad 125,9%.

Toeslag per 1 januari 2022

Op 31 oktober 2021 was de beleidsdekkingsgraad 119,0%. Op basis daarvan kunnen de volgende toeslagen worden verleend.

Een toeslag van 2,03% per 1 januari 2022 op de pensioenaanspraken en pensioenrechten van gewezen deelnemers, (gewezen) partners en pensioengerechtigden (exclusief pensioenaanspraken en pensioenrechten waarde afwijkende toeslagambitie voor geldt);

Een toeslag van 2,12% op de pensioenaanspraken en pensioenrechten van gewezen deelnemers, (gewezen) partners en pensioengerechtigden die zijn opgebouwd in de per 31 december gesloten middelloonregeling EDS Pensioenregeling I en/of EDS Pensioenregeling II;

Een toeslag van 2,00% per 1 januari 2022 op de pensioenaanspraken en pensioenrechten van deelnemers. (nog niet toegekend).

Deze toeslagverlening is nog niet verwerkt in de verplichtingen per 31 december 2021 daar het besluit na 1 januari 2022 is genomen.

De toeslag aan de actieve deelnemers is per 1 januari 2022 nog niet toegekend. Hierover vindt nog nader overleg plaats tussen de sociale partners.

6 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

7. Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers)

	2021	2020
Premiebijdragen werkgevers	1.096	-
Premiebijdragen werknemers	77	-
	<u>1.173</u>	<u>-</u>

De kostendekkende, gedempte kostendekkende en feitelijke premie volgens artikel 130 van de Pensioenwet zijn als volgt:

	2021	2020
Kostendekkende premie	1.362	-
Gedempte kostendekkende premie	1.173	-
Feitelijke premie	1.173	-

Omdat kring HPE pas bestaat vanaf 1 november 2021, is de kostendekkende premie gebaseerd op de rentetermijnstructuur van 31 oktober 2021. De feitelijke premie is in 2021 gelijk aan de gedempte kostendekkende premie.

De samenstelling van de kostendekkende premie is als volgt:

	2021	2020
Actuarieel benodigd voor nieuwe aanspraken en risicopremies voor risico fonds	928	-
Bijdrage voor toeslag D	55	-
In premie begrepen bedrag voor directe kosten	102	-
In premie begrepen bedrag toekomstige kosten	17	-
In premie begrepen bedrag voor weerstandsvermogen	2	-
Buffer voor aanwending spaarsaldi	65	-
In premie begrepen bedrag voor weerstandsvermogen over aangewend spaarsaldi	2	-
Premies risicoherverzekering fonds	33	-
Benodigde solvabiliteitsopslag	158	-
	<u>1.362</u>	<u>-</u>

De Pensioenwet vereist dat de premie een opslag bevat voor het bij de aangroei van de pensioenverplichtingen behorende vereist eigen vermogen. Voor 2021 bedroeg deze opslag 16,5% van de inkoopkosten inclusief risicopremies. De procentuele opslag is gelijk aan het percentage vereist eigen vermogen bij aanvang kring op basis van de strategische beleggingsmix.

De samenstelling van de gedempte kostendeekkende premie is als volgt:

	2021	2020
Actuarieel benodigd voor nieuwe aanspraken en risicopremies voor risico fonds	510	-
Premies bestemd voor voorwaardelijke toeslagverlening	307	-
Bijdrage voor toeslag D	55	-
In premie begrepen bedrag voor directe kosten	102	-
In premie begrepen bedrag toekomstige kosten	9	-
In premie begrepen bedrag voor weerstandsvermogen	1	-
Buffer voor aanwending spaarsaldi	65	-
In premie begrepen bedrag voor weerstandsvermogen over aangewend spaarsaldi	2	-
Premies risicoherverzekering fonds	33	-
Benodigde solvabiliteitsopslag	89	-
	<u>1.173</u>	<u>-</u>

8. Beleggingsresultaten voor risico pensioenfondsen

2021	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal	Totaal 2020
Vastgoedbeleggingen	-	9.945	-	9.945	-
Aandelen	-	14.951	-	14.951	-
Vastrentende waarden	302	1.200	-	1.502	-
Derivaten	958	-17.416	-102	-16.560	-
Overige beleggingen	-16	-56	-300	-372	-
Overige opbrengsten en lasten	-	-	-277	-277	-
	<u>1.244</u>	<u>8.624</u>	<u>-679</u>	<u>9.189</u>	<u>-</u>
Mutatie rendement uit delta Weerstandsvermogen				-3	-
				<u>9.186</u>	<u>-</u>

Het aandeel van het fonds in de beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van beleggingsfondsen zijn gebracht is onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen € 1.157.

De transactiekosten zijn de kosten die gemaakt worden om de effectentransactie tot stand te brengen en uit te voeren. Deze zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen € 478.

9. Overige baten

	2021	2020
Diverse baten	<u>18</u>	<u>-</u>

10. Pensioenuitkeringen

	2021	2020
Ouderdomspensioen	6.160	-
Partnerpensioen	807	-
Wezenpensioen	30	-
Arbeidsongeschiktheid	24	-
Afkopen	12	-
	<u>7.033</u>	<u>-</u>

11. Pensioenuitvoeringskosten

	2021	2020
Administratiekosten	48	-
Accountantskosten	32	-
Governance kosten	64	-
Bestuurskosten	10	-
Overige kosten	1	-
	<u>155</u>	<u>-</u>

12. Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

	2021	2020
Pensioenopbouw	982	-
Toeslagen	1.406	-
Rentetoevoeging	-1.158	-
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-7.042	-
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	-141	-
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	1.552.612	-
Wijziging marktrente	-30.146	-
Wijziging actuariële uitgangspunten	425	-
Vrijval in verband met kosten	17	-
Resultaat op kanssystemen	-301	-
Overige wijzigingen	103	-
	<u>1.516.757</u>	<u>-</u>

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

Toeslagen

Het toeslagbesluit is na 1 januari 2022 genomen, in de voorziening is daarom geen rekening gehouden met toeslagverlening.

Rentetoevoeging

De voorziening pensioenverplichtingen is in het boekjaar opgerent met -0,533%. Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2020.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de uitbetaling van pensioenen van de verslagperiode.

Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten

Verwachte toekomstige pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de verwachte uitvoeringskosten in de verslagperiode.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

De onder dit hoofd opgenomen overdracht van de voorziening pensioenverplichtingen betreft de collectieve waardeoverdracht per 1 november 2021 vanuit Stichting Hewlett-Packard Pensioenfonds i.l.

Wijziging markttrente

Jaarlijks wordt per 31 december de actuele waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt verantwoord onder het hoofd wijziging markttrente.

Overige wijzigingen

	2021	2020
Resultaat op kanssystemen:		
Resultaat op sterfte	-127	-
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	-102	-
Resultaat op mutaties	-72	-
	<u>-301</u>	<u>-</u>

De toename van de technische voorziening als gevolg van sterfte is te splitsen naar het resultaat op lang leven (verzekerden worden ouder dan werd verondersteld op basis van de fondsgrondslagen) van €526 en het resultaat op kort leven (verzekerden overlijden eerder dan werd verondersteld op basis van de fondsgrondslagen) van -€ 653.

13. Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds

	2021	2020
Inkomende collectieve waardeoverdracht	1.922.197	-
Inkomende waardeoverdrachten	506	-
	<u>1.922.703</u>	<u>-</u>
	2021	2020
Wijziging technische voorziening inzake overdracht van rechten:		
- toevoeging collectieve waardeoverdracht	1.553.162	-
- toevoeging inkomende waardeoverdrachten	856	-
	<u>1.554.018</u>	<u>-</u>
	2021	2020
Het resultaat op de waardeoverdrachten is als volgt:		
- overgenomen pensioenverplichting	<u>368.685</u>	<u>-</u>

Het resultaat op waardeoverdrachten is over 2021 gelijk aan €368.685. Dit wordt nagenoeg in zijn geheel veroorzaakt door de collectieve waardeoverdracht per 1 november 2021 vanuit Stichting Hewlett-Packard Pensioenfonds i.l. €1.553.162. Daarnaast wordt de aanwending van spaarkapitalen uit de PPI's bij Kring HPE hier ook verantwoord als inkomende waardeoverdrachten. Financieel is hiervoor rekening gehouden met een overdrachtssom van €506 en actuariael van €856.

14. Herverzekeringen

	2021	2020
Herverzekeringspremie WIA-excedent	13	-
Herverzekeringspremie Anw-hiaat	20	-
Totaal premies	33	-
Herverzekerde arbeidsongeschiktheidsrisico's	-746	-
Totaal uitkeringen	-746	-
	-713	-

15. Overige lasten

	2021	2020
Bankrente handelsbanken	3	-

37. Kring HP Nederland

Financiële verantwoording

1 BALANS PER 31 DECEMBER

(na voorgestelde bestemming van het saldo van baten en lasten)

(x € 1.000)

		2021	2020
ACTIVA			
Beleggingen voor risico fonds	(1)	262.659	-
Vorderingen en overlopende activa	(2)	7.296	-
Overige activa	(3)	382	-
		<u>270.337</u>	<u>-</u>
PASSIVA			
Stichtingskapitaal en reserves	(4)	56.801	-
Technische voorzieningen voor risico fonds	(5)		
Technische voorzieningen		208.565	-
Voorziening toeslag D		1.091	-
		<u>209.656</u>	<u>-</u>
Overige schulden en overlopende passiva	(6)		
Derivaten met negatieve waarde		488	-
Overige schulden en overlopende passiva		3.392	-
		<u>3.880</u>	<u>-</u>
		<u>270.337</u>	<u>-</u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting.

(**) De vergelijkende cijfers zijn nul omdat de kring in 2021 is opgericht.

	2021	2020
Dekkingsgraad op basis van FTK (in %)		
Actuele dekkingsgraad	127,1	-
Beleidsdekkingsgraad	121,2	-

2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

		2021	2020
BATEN			
Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers)	(7)	858	-
Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds	(8)	-1.333	-
		<u>-475</u>	<u>-</u>
LASTEN			
Pensioenuitkeringen	(9)	219	-
Pensioenuitvoeringskosten	(10)	70	-
Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds	(11)	209.656	-
Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds	(12)	-266.986	-
Herverzekeringen	(13)	-239	-
Overige lasten	(14)	4	-
(*) De nummering verwijst naar de toelichting.			
(**) Het resultaat betreft de periode 1-11-2021 t/m 31-12-2021.			
		<u>-57.276</u>	<u>-</u>
Saldo van baten en lasten		<u><u>56.801</u></u>	<u><u>-</u></u>

3 KASSTROOMOVERZICHT

(x € 1.000)

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

	2021	
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premiebijdragen voor risico fonds	3.069	
Ontvangen waardeoverdrachten voor risico fonds	177.354	
Betaalde pensioenuitkeringen	-219	
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	66	
Overige baten en lasten	-4	
		180.266
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Ontvangen inzake verkopen beleggingen	117.343	
Betaald inzake aankopen beleggingen	-288.366	
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	-7	
Overige ontvangsten en uitgaven inzake beleggingen	-8.784	
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-71	
		-179.885
Mutatie liquide middelen		381
Controle kasstroom		
<i>Mutatie liquide middelen</i>		382
<i>Af: telling kasstroom</i>		-381
		1
Samenstelling geldmiddelen		
	2021	
Mutatie liquide middelen		381
Liquide middelen per 31 december		381

4 ALGEMENE TOELICHTING

Collectieve waardeoverdracht

Op 1 november 2021 zijn de aanspraken van alle deelnemers in de DB regeling van Stichting Pensioenfonds Hewlett-Packard Nederland i.l. via een collectieve waardeoverdracht ondergebracht in drie kringen voor de 3 werkgevers: kring HPE voor Hewlett-Packard Nederland B.V., kring HPN voor HP Nederland B.V. en kring ESN voor Enterprise Services Nederland B.V.

ALGEMENE GRONDSLAGEN

De algemene grondslagen die van toepassing zijn op alle kringen en Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds zijn opgenomen in hoofdstuk 23 Grondslagen voor resultaat en waardebeoordeling binnen het onderdeel jaarrekening.

SPECIFIEKE GRONDSLAGEN

De specifieke grondslagen die van toepassing zijn op Kring HP Nederland zijn hieronder opgenomen.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Technische voorzieningen voor risico fonds

Overlevingstafels

De voorziening wordt gebaseerd op de door het Actuarieel Genootschap gepubliceerde Prognosetafel AG2020. De sterftekanalen zijn gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van de kring door gebruik te maken van correctiefactoren. Deze correctiefactoren zijn gebaseerd op het Aon Hewitt Longevity Model. Dit onderzoek heeft eind 2016 plaatsgevonden.

Voorziening voor toekomstige administratie- en excassokosten

Voor toekomstige administratiekosten is de technische voorziening verhoogd met 2,2%. Jaarlijks wordt getoetst of het percentage nog toereikend is om de verwachte kosten te dekken.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Toeslagen

De indexatie per 1 januari 2022 is niet inbegrepen in de voorziening per 31 december 2021. De reden hiervoor is omdat het toeslagbesluit pas na het eind van het boekjaar is genomen.

Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten

Jaarlijks wordt 2,2% van de pensioenopbouw en de inkomende waardeoverdrachten toegevoegd aan de technische voorziening ten behoeve van de pensioenuitvoeringskosten. Daarnaast valt 2,2% van de uitkeringen, afkopen en uitgaande waardeoverdrachten vrij uit de technische voorziening ten behoeve van pensioenuitvoeringskosten.

5 TOELICHTING OP DE BALANS

(x € 1.000)

ACTIVA

1. Beleggingen voor risico fonds

In verband met de oprichting van kring HP Nederland op 1 november 2021 is in 2021 niet belegd in modules. De beleggingen zijn daarom onderverdeeld in beleggingscategoriën.

Verloopoverzicht per beleggingscategorie

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Aankopen	-	76.458	50.045	161.863	-	288.366
Verkopen	-1.200	-	-1.041	-115.102	-	-117.343
Overige mutaties	20.172	19.829	43.617	600	8.184	92.402
Waardemutaties	1.348	2.994	269	-5.865	-	-1.254
Stand per 31 december 2021	20.320	99.281	92.890	41.496	8.184	262.171
Bij: Derivaten met een negatieve waarde						488
						262.659

Overige mutaties zijn mutaties die niet het gevolg zijn van aankopen, verkopen en waardemutaties, maar van mutaties in beleggingsdebiteuren, -crediteuren en liquide middelen vermogensbeheer. Dit zijn bijvoorbeeld te vorderen dividend(-belasting), nog af te wikkelen transacties en lopende interest.

Reële waarde

De waardering van de beleggingen vindt plaats tegen reële waarde. Afgezien van de beleggingsvorderingen en -schulden zijn de beleggingen van het fonds gewaardeerd tegen reële waarde per balansdatum. Het is over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Voor de meerderheid van de beleggingen van het fonds kan gebruik worden gemaakt van marktnoteringen. Echter, bepaalde beleggingen zijn gewaardeerd door middel van gebruikmaking van waarderingsmodellen en -technieken, inclusief verwijzing naar de huidige reële waarde van vergelijkbare instrumenten.

- De waarde van de belegging is gebaseerd op direct waarneembare marktnoteringen in een actieve markt.
- Actuele waarde wordt vastgesteld aan de hand van onafhankelijke taxaties.
- De waarde wordt direct of indirect vastgesteld met behulp van de netto contante waarde berekening. Daarnaast vallen derivaten die volgens een waarderingmethode, waarbij gebruik is gemaakt van waarneembare marktdata, onder deze categorie.
- Andere methode: financiële instrumenten die middels een andere geschikte methode zijn gewaardeerd zijn o.a. Hedge funds, Equity funds, Infrastructure funds en Commodity funds die geen direct waarneembare marktnotering hebben in een actieve markt. De waarde van deze financiële instrumenten wordt ontleend aan de op lokale grondslagen gebaseerde meest recente opgaven van de desbetreffende fondsmanagers.

Waarderingsystematiek op basis van Richtlijn 290

	Genoteerde marktprijzen	NCW- berekeningen	Intrinsieke waarde	Totaal
Per 31 december 2021				
Vastgoedbeleggingen	20.320	-	-	20.320
Aandelen	99.281	-	-	99.281
Vastrentende waarden	56.516	-	36.374	92.890
Derivaten	-	40.896	-	40.896
Totaal	176.117	40.896	36.374	253.387

In bovenstaande tabel zijn beleggingsdebiteuren en liquide middelen niet opgenomen.

Vastgoedbeleggingen

De vastgoedbeleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie naar soort:		
Indirect vastgoed	20.320	-

Aandelen

De aandelen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie naar soort:		
Aandelenbeleggingsfondsen	99.281	-

Vastrentende waarden

De vastrentende waarden zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie naar soort:		
Obligatiebeleggingsfondsen	73.396	-
Hypotheke	19.494	-
	92.890	-

Derivaten

De derivatenposities per 31 december 2021:

Type contract	Contract- omvang	Activa	Passiva
Valutaderivaten	81.823	281	488
Rentederivaten	104.719	41.103	-
Beleggingsdebiteuren	-	600	-
		41.984	488

Overige beleggingen

De overige beleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie naar soort:		
Liquide middelen	8.184	-

Collateral met een negatieve waarde is onder de overige schulden en overlopende passiva opgenomen.

2. Vorderingen en overlopende activa

	31-12-2021	31-12-2020
Vordering op herverzekeraar IBNR	291	-
Vordering nog te ontvangen vermogen HPPF	7.005	-
	7.296	-

Bij de waardering van vorderingen wordt rekening gehouden met het risico van oninbaarheid door hiervoor een voorziening in aftrek te brengen op het saldo van de uitstaande vorderingen. Voor gelijksoortige posten met gelijksoortige risico's wordt gezamenlijk een schatting gemaakt van verliezen en risico's op balansdatum. Deze systematiek om de voorziening vast te stellen wordt gerekend tot de statische methode.

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

3. Overige activa

	31-12-2021	31-12-2020
Rabobank	382	-

Onder de liquide middelen zijn opgenomen kasmiddelen en banktegoeden die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn. Bankrekeningen die beheerd worden door de vermogensbeheerder zijn onder de overige beleggingen opgenomen. Er zijn geen kredietfaciliteiten van toepassing.

PASSIVA

4. Stichtingskapitaal en reserves

	31-12-2021	31-12-2020
Algemene reserve	56.801	-

Mutatieoverzicht eigen vermogen

	Algemene reserve
Stand per 1 november 2021	-
Uit bestemming saldo van baten en lasten	56.801
Stand per 31 december 2021	56.801

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Solvabiliteit				
Pensioenvermogen	266.457	127,1	-	-
Af: technische voorzieningen	209.656	100,0	-	-
Eigen vermogen	56.801	27,1	-	-
Af: vereist eigen vermogen	40.407	19,3	-	-
Vrij vermogen	16.394	7,8	-	-
Minimaal vereist eigen vermogen	8.534	4,1	-	-
Actuele dekkingsgraad		127,1		-
Beleidsdekkingsgraad		121,2		-
Reële dekkingsgraad		96,2		-

Voor het bepalen van het vereist eigen vermogen (de solvabiliteitstoets) maakt het fonds gebruik van het standaardmodel van DNB. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van het fonds. De uitkomsten van de solvabiliteitstoets zijn opgenomen onder toelichting "Risicobeheer en derivaten".

De actuele dekkingsgraad is als volgt berekend: (Totale activa -/- schulden) / Technische voorzieningen * 100%.

De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraden van de afgelopen 12 maanden. De beleidsdekkingsgraad is bepalend voor de financiële positie van het fonds.

Als de beleidsdekkingsgraad lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad, dan bevindt het fonds zich in een situatie van dekkingstekort. Als de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad, maar wel tenminste gelijk is aan de minimaal vereiste dekkingsgraad, dan bevindt het fonds zich in een situatie van reservetekort.

In de reële dekkingsgraad wordt de verwachte stijging van de prijzen meegenomen als pensioenverplichting. Een reële dekkingsgraad van 100% wil zeggen dat de kring volledige toeslag kan verlenen op basis van de (verwachte) prijsinflatie conform een toekomstbestendig toeslagbeleid. Een toekomstbestendig toeslagbeleid houdt in:

1. Toeslag kan verleend worden vanaf een beleidsdekkingsgraad van 110%.
2. Toeslagverlening is alleen toegestaan als er voldoende vermogen is om deze toeslag naar verwachting ook in de toekomst te kunnen verlenen.

De solvabiliteit van het fonds is toereikend, de beleidsdekkingsgraad (121,2%) is hoger dan de vereiste dekkingsgraad (119,2%).

5. Technische voorzieningen voor risico fonds

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:		
Voorziening pensioenverplichtingen	208.565	-
Voorziening toeslag D	1.091	-
	<u>209.656</u>	<u>-</u>

Toeslag D is een aanvullende toeslag voor actieve deelnemers op door deelnemers opgebouwde pensioenaanspraken vanaf 1 januari 2014. Toeslag D kan worden toegekend indien de som van de voorwaardelijke toeslag (CPI afgeleid) en toeslag C (toeslag gefinancierd vanuit de premie) lager is dan het percentage van loonstijgingen zoals vastgelegd in de ICK-CAO, die zijn toegekend in de periode van 1 januari tot en met 31 december van het voorgaande jaar. Het totaal van toeslag C en toeslag D is ten hoogste gelijk aan toeslag A (toeslag op pensioenaanspraken opgebouwd tot en met 2014). Toeslag D wordt toegekend indien en voor zover er een voorziening aanwezig is. Toeslagverlening vindt toekomstbestendig plaats.

Mutatieoverzicht technische voorzieningen

	2021	2020
Stand per 1 november	-	-
Pensioenopbouw	774	-
Toeslagen	1.091	-
Rentetoevoeging	-164	-
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-222	-
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	16	-
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	215.067	-
Wijziging marktrente	-6.824	-
Vrijval voor kosten	-5	-
Overige wijzigingen	-77	-
Stand per 31 december	209.656	-

Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:

	31-12-2021		31-12-2020	
	Aantal		Aantal	
Deelnemers	211	104.257	-	-
Gewezen deelnemers	407	77.053	-	-
Pensioentrekkenden	60	26.228	-	-
Schadereserve	-	546	-	-
IBNR	-	481	-	-
Additionele reservering	-	1.091	-	-
	678	209.656	-	-

Naar hun aard hebben de technische voorzieningen in het algemeen een langlopend karakter.

De additionele reservering van €1.091 bestond volledig uit de voorziening voor toeslag D.

Korte beschrijving van de pensioenregeling

De pensioenregeling kan worden gekenmerkt als een voorwaardelijk geïndexeerde middelloonregeling met een pensioenleeftijd van 68 jaar. Jaarlijks wordt een aanspraak op ouderdomspensioen opgebouwd van 1,875% van de in dat jaar geldende pensioengrondslag. De pensioengrondslag is gelijk aan het pensioengevend salaris verminderd met de franchise van €14.544. De franchise wordt jaarlijks vastgesteld. Tevens bestaat er recht op partner- en wezenpensioen. Jaarlijks beslist het bestuur van het fonds de mate waarin de opgebouwde aanspraken worden geïndexeerd.

Toeslagverlening

Het Bestuur beslist jaarlijks of en in hoeverre binnen Kring HP Nederland een toeslag op pensioenaanspraken en pensioenrechten van de (Gewezen) Deelnemers, gewezen partners en Pensioengerechtigden kan worden toegekend. Alleen als en voor zover de middelen van Kring HP Nederland, naar het oordeel van het Bestuur, ten minste toereikend zijn voor een toeslag, wordt deze verleend.

De pensioenaanspraken en pensioenrechten van (gewezen) deelnemers, (gewezen) partners en pensioengerechtigden worden met een voorwaardelijke toeslag verhoogd.

De toeslagambitie is een toeslag gemaximeerd op de stijging van het CBS-consumentenprijsindexcijfer voor alle bestedingen (CPI afgeleid), over de periode van oktober tot oktober in het voorafgaande jaar. Voor een gedeelte van de pensioenaanspraken en pensioenrechten geldt een afwijkende toeslagambitie. De afwijkende toeslagambitie is een toeslag gemaximeerd op de stijging van het CBS-consumentenprijsindexcijfer voor alle bestedingen (CPI niet-afgeleid), over de periode van oktober tot oktober in het voorafgaande jaar.

De afwijkende toeslagambitie is van toepassing op de pensioenaanspraken en pensioenrechten van (gewezen) deelnemers, (gewezen) partners en pensioengerechtigden die zijn opgebouwd in de per 31 december 2013 gesloten middelloonregeling EDS Pensioenregeling I en/of EDS Pensioenregeling II.

De pensioenaanspraken van actieve deelnemers kunnen verhoogd worden met een aanvullende toeslagverlening.

- Toeslag A is een aanvullende toeslag voor deelnemers (actieven) op de tot en met 31 december 2013 door deelnemers opgebouwde pensioenaanspraken in de per 31 december 2013 gesloten Hewlett-Packard pensioenregeling die werd uitgevoerd door HPPF.
- Toeslag B is een aanvullende toeslag voor deelnemers (actieven) op de tot en met 31 december 2013 door deelnemers opgebouwde pensioenaanspraken in de per 31 december 2013 december gesloten middelloonregeling EDS Pensioenregeling I en/of EDS pensioenregeling II.
- Toeslag C is een aanvullende toeslag voor deelnemers (actieven) op de vanaf 1 januari 2014 door deelnemers opgebouwde pensioenaanspraken. Toeslag C wordt gefinancierd via de premie.
- Toeslag D is een aanvullende toeslag voor deelnemers (actieven) op de vanaf 1 januari 2014 door deelnemers opgebouwde pensioenaanspraken.

6. Overige schulden en overlopende passiva

	31-12-2021	31-12-2020
Derivaten met negatieve waarde	488	-
Terug te betalen collectieve waardeoverdracht	991	-
Vooruitgefactureerde premies	2.211	-
Te verrekenen herverzekeringspremies	52	-
Rekening courant	15	-
Nog te betalen kosten	45	-
Overige schulden	78	-
	<u>3.880</u>	<u>-</u>

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

De overige schulden betreft voor €991 een schuld aan HPPF in verband met de afwikkeling van de collectieve waardeoverdracht.

Risicobeheer en derivaten

Solvabiliteitsrisico

Het fonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het fonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de reële waarde van de pensioenverplichtingen.

Het belangrijkste risico voor het fonds is het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het fonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het fonds de premie voor de onderneming en deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele toeslag van opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

	31-12-2021	31-12-2020
Het saldo op FTK-grondslagen is als volgt:		
Technische voorzieningen	209.656	-
Buffers:		
S1 Renterisico	2.093	-
S2 Risico zakelijke waarden	34.121	-
S3 Valutarisico	2.790	-
S4 Grondstoffenrisico	-	-
S5 Kredietrisico	7.617	-
S6 Verzekeringstechnisch risico	7.821	-
S7 Liquiditeitsrisico	-	-
S8 Concentratierisico	-	-
S9 Operationeel risico	-	-
S10 Actief beheerrisico	2.695	-
Diversificatie effect	-16.730	-
Totaal S (vereiste buffers)	40.407	-
Vereist vermogen (artikel 132 Pensioenwet)	250.063	-
Pensioenvermogen (totaal activa - schulden)	266.457	-
Saldo	16.394	-

Het fonds heeft ter afdekking van risico's derivatencontracten afgesloten. Hiermee is bij het bepalen van de vereiste buffers rekening gehouden. Bij de berekening van de buffers past het fonds het standaardmodel van DNB toe, waarbij uitgegaan wordt van het vereist vermogen in evenwichtssituatie, gebaseerd op de feitelijke asset mix.

Beleid en risicobeheer

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- beleggingsbeleid;
- premiebeleid;
- herverzekeringsbeleid;
- toeslagbeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruikgemaakt van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de volgende belangrijkste (beleggings)risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van derivaten. Onderstaande uitwerking van de risico's is gebaseerd op de feitelijke standen per ultimo verslagjaar.

S1 Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarden van de vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen wijzigen als gevolg van veranderingen in de marktrente.

De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration is de (met de contante waarde van de kasstromen) gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren. De duration geeft aan hoeveel procent bij benadering de reële waarde verandert bij een parallelle verschuiving van de rentecurve met 1 procentpunt. Een hoge duration geeft een hoge gevoeligheid voor veranderingen in de rente weer.

	31-12-2021		31-12-2020	
	Balanswaarde	Duration	Balanswaarde	Duration
Vastrentende waarden (voor derivaten)	92.890	4,1	-	-
Totaal beleggingen	262.659	11,6	-	-
Technische voorzieningen	209.656	22,9	-	-

Op balansdatum is de duration van de beleggingen aanzienlijk korter dan de duration van de verplichtingen. Er is daarom sprake van een zogenaamde "duration-mismatch". Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van de beleggingen minder snel daalt dan de waarde van de verplichtingen (bij toepassing van de reële marktrentestructuur), waardoor de dekkingsgraad stijgt. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt.

Het beleid van het fonds is gericht op het verkleinen van de "duration-mismatch". Dit wordt gerealiseerd door het kopen van meer langlopende obligaties in plaats van aandelen (aandelen hebben per definitie een duration van nul), binnen de portefeuille kortlopende obligaties vervangen door langlopende obligaties of door middel van renteswaps of swaptions. Bij een renteswap wordt een vaste lange rente geruild tegen een variabele korte rente. Het fonds ontvangt in dit geval een lange rente, vergelijkbaar met de kasstroom van een langlopende obligatie en betaalt daarvoor een variabele korte rente (bijvoorbeeld Euribor). Hierdoor wordt de "duration-mismatch" verkleind, maar het fonds wordt wel afhankelijk van de ontwikkeling van de korte rente die het fonds aan de tegenpartij betaalt. Met een swaption kan het fonds tijdelijk het risico van een verdere rentedaling afdekken. Hiervoor betaalt het fonds een premie. Bij het afsluiten van een swap of een swaption kunnen dus mismatchrisico's worden afgedekt en worden nieuwe risico's geïntroduceerd die gepaard gaan met dit soort instrumenten (zoals liquiditeit, tegenpartij en juridisch risico).

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Resterende looptijd < 1 jaar	26.894	29,0	-	-
Resterende looptijd > 1 en < 5 jaar	23.748	25,5	-	-
Resterende looptijd > 5 jaar	42.248	45,5	-	-
	92.890	100,0	-	-

S2 Risico zakelijke waarden

Het risico zakelijke waarden of prijsrisico is het risico van waardeveranderingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij waardeveranderingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijsrisico wordt gemitigeerd door diversificatie.

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar sector:				
Beleggingsinstellingen	19.722	19,9	-	-
Energie	2.236	2,3	-	-
Industrie	7.216	7,3	-	-
Technologie	19.827	19,9	-	-
Gezondheidszorg	10.493	10,6	-	-
Telecommunicatie	6.950	7,0	-	-
Basismaterialen	3.000	3,0	-	-
Financiële instellingen	10.653	10,7	-	-
Handel	14.971	15,1	-	-
Nutsbedrijven	1.409	1,4	-	-
Diversen	2.804	2,8	-	-
	99.281	100,0	-	-

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar regio:				
Europa	14.354	14,5	-	-
Noord Amerika	57.598	58,0	-	-
Wereldwijd	19.722	19,9	-	-
Azië-Pacific	5.998	6,0	-	-
Australazië	1.477	1,5	-	-
Emerging Markets	132	0,1	-	-
	99.281	100,0	-	-

De categorie 'wereldwijd' betreft beleggingen in fondsen die wereldwijd beleggen en waarvan de lookthrough onvoldoende beschikbaar is.

S3 Valutarisico

Het valutarisico is het risico dat de waarde van een financieel instrument zal fluctueren als gevolg van veranderingen in valutawisselkoersen.

De vreemde valutapositie voor en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

	Positie voor afdekking	Valuta-derivaten	Nettopositie na afdekking 2021	Nettopositie na afdekking 2020
Euro	158.711	81.921	240.632	-
Amerikaanse Dollar	75.606	-71.377	4.229	-
Britse Pond Sterling	3.808	-4.000	-192	-
Japanse Yen	7.610	-6.751	859	-
Zwitserse Frank	2.470	-	2.470	-
Australische Dollar	2.714	-	2.714	-
Singaporese Dollar	574	-	574	-
Canadese Dollar	2.969	-	2.969	-
Indische Roepie	540	-	540	-
Chinese Yuan	709	-	709	-
Maleisische Ringgit	516	-	516	-
Deense Kroon	652	-	652	-
Hong Kong Dollar	1.219	-	1.219	-
Zweedse Kroon	1.180	-	1.180	-
Zuid-Afrikaanse Rand	639	-	639	-
Overige	2.949	-	2.949	-
	262.866	-207	262.659	-

S4 Grondstoffenrisico

Het grondstoffenrisico is het risico van waardeveranderingen van beleggingen in grondstoffen of instrumenten die gevoelig zijn voor waardeveranderingen in grondstoffen (commodities).

Het grondstoffenrisico wordt bepaald aan de hand van een daling van de waarde van de beleggingen in grondstoffen met 35%.

S5 Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee "Over The Counter (OTC)"-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het fonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten, waardoor het fonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft ten opzichte van het fonds; het vragen van extra zekerheden zoals onderpand en dergelijke bij hypothecaire geldleningen en het uitlenen van effecten; het hanteren van prudente verstrekkingnormen bij hypothecaire geldleningen. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door het fonds alleen belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied. Met betrekking tot OTC-derivaten wordt door het fonds alleen gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten, zodat posities van het fonds adequaat worden afgedekt door onderpand. Er wordt gebruik gemaakt van dagelijkse waarderingen.

	31-12-2021		31-12-2020	
	ln %		ln %	
Specificatie vastrentende waarden naar sector:				
Nederlandse overheidsinstellingen	4.737	5,1	-	-
Buitenlandse overheidsinstellingen	39.444	42,5	-	-
Beleggingsinstellingen	20.425	22,0	-	-
Financiële instellingen	11.063	11,9	-	-
Handel	4.286	4,6	-	-
Basismaterialen	1.110	1,2	-	-
Industrie	2.872	3,1	-	-
Olie en gas	1.177	1,3	-	-
Nutsbedrijven	841	0,9	-	-
Technologie	802	0,9	-	-
Gezondheidszorg	928	1,0	-	-
Telecommunicatie	1.350	1,5	-	-
Andere instellingen	3.855	4,0	-	-
	92.890	100,0	-	-
	31-12-2021		31-12-2020	
	ln %		ln %	
Specificatie vastrentende waarden naar regio:				
Mature markets	86.760	93,4	-	-
Emerging markets	6.130	6,6	-	-
	92.890	100,0	-	-

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille kan het volgende overzicht worden gegeven:

	31-12-2021		31-12-2020	
		In %		In %
AAA	21.159	22,8	-	-
AA	18.587	20,0	-	-
A	7.252	7,8	-	-
BBB	10.782	11,6	-	-
BB	7.248	7,8	-	-
B	2.534	2,7	-	-
CCC	739	0,8	-	-
Geen rating	24.589	26,5	-	-
	<u>92.890</u>	<u>100,0</u>	<u>-</u>	<u>-</u>

S6 Verzekeringstechnisch risico

Langlevenrisico

Het langlevenrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de technische voorziening. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting.

Door toepassing van Prognosetafel AG2020 met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevenrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

Overlijdensrisico

Het overlijdensrisico betekent dat het fonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor door het fonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen. Het overlijdensrisico van het fonds is verzekerd.

Arbeidsongeschiktheidsrisico

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen (schadereserve). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien. Het risico op premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid is verzekerd.

Toeslagrisico

Het bestuur van het fonds heeft de ambitie om het pensioen te indexeren. De mate waarin dit kan worden gerealiseerd is afhankelijk van de ontwikkelingen in de rente, rendement, looninflatie en demografie. Het toeslagrisico omvat het risico dat de ambitie van het bestuur om toeslagen op pensioenrechten en -aanspraken te geven niet kan worden gerealiseerd. Uitdrukkelijk wordt opgemerkt dat de toeslagtoezegging voorwaardelijk is. Het beleid en de ambitie inzake toeslagverlening is weergegeven in de toelichting van de post 'Indexering en overige toeslagen'.

De zogenaamde reële dekkingsgraad geeft inzicht in de mate waarin toeslagen kunnen worden toegekend (ook wel aangeduid als toeslagruimte). Voor het bepalen van de reële dekkingsgraad worden onvoorwaardelijke nominale pensioenverplichtingen verdisconteerd tegen een reële, in plaats van nominale, rentetermijnstructuur. Omdat er op dit moment geen markt voor financiële instrumenten aanwezig is waaruit de reële rentetermijnstructuur kan worden afgeleid, wordt gebruik gemaakt van een benaderingswijze. De nominale rente kan worden verminderd met een bepaald (vast) percentage dat de toeslagambitie op lage termijn weergeeft. Ook kan gebruik worden gemaakt van de verwachte loon- of prijsinflatie (afhankelijk van de bepalingen omtrent toeslagverlening in het reglement). Ultimo 2021 bedraagt de reële dekkingsgraad 96,2%.

S7 Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen. Hierdoor kan het fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen voldoen. Waar de overige risicocomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico wordt beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Er wordt eveneens rekening gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies. Betreffende het liquiditeitsrisico wordt vermeld dat het fonds in haar beleggingsportefeuille over voldoende obligaties beschikt die onmiddellijk zonder waardeverlies verkocht kunnen worden om eventuele onvoorziene uitstroom van geldmiddelen te financieren.

S8 Concentratierisico

Als een kring een gediversifieerde beleggingsportefeuille aanhoudt, mag de gevoeligheid van het eigen vermogen voor concentratierisico in het DNB-standaardmodel gelijk worden gesteld aan 0%. Omdat bij de kring sprake is van een gediversifieerde beleggingsportefeuille, heeft het bestuur besloten geen buffer voor concentratierisico aan te houden.

S9 Operationeel risico

Het operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het fonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur. Aangezien hiermee sprake is van adequate beheersing houdt het fonds hiervoor geen buffer aan.

De beleggingsportefeuille is ondergebracht bij Achmea Investment Management. Met deze partij zijn overeenkomsten en service level agreements (SLA) gesloten. De afhankelijkheid van deze partij wordt beheerst doordat de bewaring van de stukken uit de portefeuille is ondergebracht bij Custodian Caceis.

De pensioenuitvoering is uitbesteed aan Achmea Pensioen Services N.V. Met Achmea Pensioen Services is een uitvoeringsovereenkomst en een SLA gesloten. Achmea Pensioen Services heeft de pensioenuitvoering uitbesteed aan InadminRiskco en daarvoor is een SLA afgesloten. InadminRiskco heeft de actuariële werkzaamheden uitbesteed aan AON en daarvoor een SLA afgesloten.

Het bestuur beoordeelt jaarlijks de kwaliteit van de uitvoering van de vermogensbeheerder(s), custodian en pensioenuitvoerder door middel van performancerapportages (alleen vermogensbeheerders), SLA-rapportages en onafhankelijk getoetste internebeheersingsrapportages (ISAE 3402-rapportages). Aangezien hiermee sprake is van adequate beheersing van de operationele risico's worden door het fonds hiervoor geen buffers aangehouden in de solvabiliteitstoets.

Systeemrisico

Het systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het fonds niet beheersbaar.

S10 Actief beheerrisico

Het actief beheerrisico heeft betrekking op de ruimte om bij de uitvoering van het beleggingsbeleid af te wijken van de strategisch nageleefde portefeuille. De mate van actief beheer is bepaald aan de hand van de tracking error ten opzichte van de voor de portefeuille vastgestelde benchmark.

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Nieuwe (gewijzigde) UFR-methodiek geldend vanaf 1 januari 2021

Vanaf 2021 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur gebaseerd op een nieuwe UFR (ultimate forward rate). De nieuwe UFR parameters worden vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen ingevoerd. Met de stapsgewijze invoering zullen de nieuwe UFR parameters begin 2024 volledig zijn ingevoerd. DNB zal de rentetermijnstructuur in de periode tot 1 januari 2024 baseren op een gewogen gemiddelde van de rentetermijnstructuur op basis van de huidige en de nieuwe UFR-parameters, waarbij de gewichten jaarlijks op 1 januari met gelijke stappen aangepast worden. Deze stapsgewijze invoering zorgt ervoor dat het effect van de nieuwe UFR-methode op de dekkingsgraden van pensioenfondsen zich geleidelijk in de tijd materialiseert.

De technische voorziening ultimo 2021 is gebaseerd op de per 31 december 2021 door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur voor pensioenfondsen, gebaseerd op de huidige UFR parameters 2021 (de eerste stap van de nieuwe UFR). Als de technische voorziening ultimo 2021 reeds gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn vanaf 1 januari 2021 dan zou de technische voorziening €211.537 bedragen. De actuele dekkingsgraad zou dan 126,0% bedragen. Bij toepassing van de UFR parameters die gelden in 2024, zou de technische voorziening €215.350 bedragen en de actuele dekkingsgraad 123,7%.

Toeslagen per 1 januari 2022

Op 31 oktober 2021 was de beleidsdekkingsgraad 119,0%. Op basis daarvan kunnen de volgende toeslagen worden verleend.

- een toeslag van 2,03% per 1 januari 2022 op de pensioenaanspraken en pensioenrechten van gewezen deelnemers, (gewezen) partners en pensioengerechtigden (exclusief pensioenaanspraken en pensioenrechten waar de afwijkende toeslagambitie voor geldt);
- een toeslag van 2,12% op de pensioenaanspraken en pensioenrechten van gewezen deelnemers, (gewezen) partners en pensioengerechtigden die zijn opgebouwd in de per 31 december gesloten middelloonregeling EDS Pensioenregeling I en/of EDS Pensioenregeling II;
- een toeslag van 2,00% per 1 januari 2022 op de pensioenaanspraken en pensioenrechten van deelnemers. (nog niet toegekend)

Deze toeslagverlening is nog niet verwerkt in de verplichtingen per 31 december 2021 omdat het besluit na 1 januari 2022 is genomen.

De toeslag aan de actieve deelnemers per 1 januari 2022 is nog niet toegekend. Hierover vindt nog nader overleg plaats tussen de sociale partners.

6 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

7. Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers)

	2021	2020
Premiebijdragen werkgevers	789	-
Premiebijdragen werknemers	69	-
	<u>858</u>	<u>-</u>

De kostendeekkende, gedempte kostendeekkende en feitelijke premie volgens artikel 130 van de Pensioenwet zijn als volgt:

	2021	2020
Kostendeekkende premie	1.141	-
Gedempte kostendeekkende premie	858	-
Feitelijke premie	858	-

Omdat kring HP NL pas bestaan vanaf 1 november 2021, is de kostendeekkende premie gebaseerd op de rentetermijnstructuur van 31 oktober 2021. De feitelijke premie is in 2021 gelijk aan de gedempte kostendeekkende premie.

De samenstelling van de kostendeekkende premie is als volgt:

	2021	2020
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	730	-
Opslag voor uitvoeringskosten	120	-
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	156	-
Bijdrage toeslag D	65	-
Toekomstige kosten	16	-
Risicoherverzekering	52	-
Weerstandvermogen	2	-
	<u>1.141</u>	<u>-</u>

De Pensioenwet vereist dat de premie een opslag bevat voor het bij de aangroei van de pensioenverplichtingen behorende vereist eigen vermogen. Voor 2021 bedroeg deze opslag 20,0% van de inkoopkosten inclusief risicopremies. De procentuele opslag is gelijk aan het percentage vereist eigen vermogen bij aanvang kring op basis van de strategische beleggingsmix.

De samenstelling van de gedempte kostendeekkende premie is als volgt:

	2021	2020
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	330	-
Opslag voor uitvoeringskosten	120	-
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	75	-
Bijdrage toeslag D	65	-
Toekomstige kosten	7	-
Risicoherverzekering	52	-
Weerstandvermogen	1	-
Voorwaardelijke toeslagverlening	208	-
	<u>858</u>	<u>-</u>

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

	2021	2020
Actuarieel benodigde koopsom	330	-
Opslag voor uitvoeringskosten	120	-
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	75	-
Toekomstige kosten	7	-
Bijdrage toeslag D	65	-
Risicoherverzekering	52	-
Weerstandvermogen	1	-
Voorwaardelijke toeslagverlening	208	-
	<u>858</u>	<u>-</u>

Omdat kring HP NL pas bestaat vanaf 1 november 2021, is de kostendeekkende premie gebaseerd op de rentetermijnstructuur van 31 oktober 2021.

8. Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds

2021	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Vastgoedbeleggingen	-	1.348	-	1.348
Aandelen	-	2.994	-	2.994
Vastrentende waarden	-	62	-	62
Derivaten	-	-5.657	-	-5.657
Overige beleggingen	-7	-	-	-7
Overige opbrengsten en lasten	-	-	-58	-58
	<u>-7</u>	<u>-1.253</u>	<u>-58</u>	<u>-1.318</u>
Mutatie rendement uit delta weerstandvermogen				-15
				<u>-1.333</u>

Het aandeel van het fonds in de beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van de beleggingsfondsen zijn gebracht is onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen over de verslagperiode €177.

De transactiekosten zijn de kosten die gemaakt worden om de effectentransactie tot stand te brengen en uit te voeren. Deze zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen €67.

9. Pensioenuitkeringen

	2021	2020
Ouderdomspensioen	206	-
Partnerpensioen	12	-
Wezenpensioen	1	-
	<u>219</u>	<u>-</u>

10. Pensioenuitvoeringskosten

	2021	2020
Administratiekosten	55	-
Governance kosten	9	-
Bestuurskosten	6	-
	<u>70</u>	<u>-</u>

11. Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

	2021	2020
Pensioenopbouw	774	-
Toeslagen	1.091	-
Rentetoevoeging	-164	-
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-222	-
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	16	-
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	215.067	-
Wijziging marktrente	-6.824	-
Vrijval voor kosten	-5	-
Overige wijzigingen	-77	-
	<u>209.656</u>	<u>-</u>

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuarieel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

Toeslagen

Het toeslagbesluit is na 1 januari 2022 genomen, in de voorziening is daarom geen rekening gehouden met toeslagverlening.

Rentetoevoeging

De voorziening pensioenverplichtingen is in het boekjaar opgerent met -0,533%. Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2020.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de uitbetaling van pensioenen van de verslagperiode.

Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten

Verwachte toekomstige pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de verwachte uitvoeringskosten in de verslagperiode.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

De collectieve waardeoverdracht per 1 november 2021 vanuit Stichting Pensioenfonds Hewlett-Packard Nederland i.l. bedroeg €215.067.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de actuele waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt verantwoord onder het hoofd wijziging marktrente.

Overige wijzigingen

	2021	2020
Resultaat op kanssystemen:		
Resultaat op sterfte	27	-
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	-104	-
	<u>-77</u>	<u>-</u>

De toename van de technische voorziening als gevolg van sterfte is te splitsen naar het resultaat op lang leven (verzekerden worden ouder dan werd verondersteld op basis van de fondsgrondslagen) van €-103 en het resultaat op kort leven (verzekerden overlijden eerder dan werd verondersteld op basis van de fondsgrondslagen) van €76.

12. Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds

	2021	2020
Inkomende collectieve waardeoverdrachten	266.986	-

Vanwege de oprichting van kring HP Nederland in 2021 heeft een collectieve waardeoverdracht plaatsgevonden.

	2021	2020
Wijziging technische voorziening inzake overdracht van rechten: - toevoeging aan de technische voorzieningen	216.095	-

	2021	2020
Het resultaat op de waardeoverdrachten is als volgt: - overgenomen pensioenverplichting	50.891	-

Het resultaat op waardeoverdrachten is €50.891 positief en wordt behaald uit de inkomende collectieve waardeoverdracht per 1 november 2021 van de opgebouwde pensioenaanspraken en de solvabiliteitsmarge bij Stichting Pensioenfonds Hewlett-Packard Nederland i.l. in liquidatie naar de kring.

13. Herverzekeringen

	2021	2020
Herverzekeringspremies ouderdomspensioen	14	-
Herverzekeringspremies ANW-hiaatpensioen	10	-
Herverzekeringspremies arbeidsongeschiktheid	16	-
Herverzekeringspremies WIA-excedent	12	-
Totaal premies	52	-
Mutatie IBNR schades toekomstige arbeidsongeschiktheid	-291	-
Totaal uitkeringen	-291	-
	-239	-

14. Overige lasten

	2021	2020
Bankrente handelsbanken	1	-
Overige	3	-
	4	-

38. Kring ES Nederland

Financiële verantwoording

1 BALANS PER 31 DECEMBER

(na voorgestelde bestemming van het saldo van baten en lasten)

(x € 1.000)

		2021	2020
ACTIVA			
Beleggingen voor risico fonds	(1)	272.309	-
Vorderingen en overlopende activa	(2)	8.032	-
Overige activa	(3)	368	-
		<u>280.709</u>	<u>-</u>
PASSIVA			
Stichtingskapitaal en reserves	(4)	58.608	-
Technische voorzieningen voor risico fonds	(5)		
Technische voorzieningen		216.445	-
Voorziening toeslag D		1.733	-
		<u>218.178</u>	<u>-</u>
Overige schulden en overlopende passiva	(6)		
Derivaten met negatieve waarde		531	-
Overige schulden en overlopende passiva		3.392	-
		<u>3.923</u>	<u>-</u>
		<u>280.709</u>	<u>-</u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting.

(**) De vergelijkende cijfers zijn nul omdat de kring in 2021 is opgericht.

	2021	2020
Dekkingsgraad op basis van FTK (in %)		
Actuele dekkingsgraad	126,9	-
Beleidsdekkingsgraad	121,2	-

2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

		2021	2020
BATEN			
Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers)	(7)	1.041	-
Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds	(8)	-636	-
		<u>405</u>	<u>-</u>
LASTEN			
Pensioenuitkeringen	(9)	74	-
Pensioenuitvoeringskosten	(10)	67	-
Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds	(11)	218.178	-
Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds	(12)	-276.096	-
Herverzekeringen	(13)	-429	-
Overige lasten	(14)	3	-
(*) De nummering verwijst naar de toelichting.			
(**) Het resultaat betreft de periode 1-11-2021 t/m 31-12-2021.			
		<u>-58.203</u>	<u>-</u>
Saldo van baten en lasten		<u><u>58.608</u></u>	<u><u>-</u></u>

3 KASSTROOMOVERZICHT

(x € 1.000)

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

	2021	
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premiebijdragen voor risico fonds	3.232	
Ontvangen waardeoverdrachten voor risico fonds	183.201	
Betaalde pensioenuitkeringen	-74	
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	52	
Overige baten en lasten	-3	
		186.408
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Ontvangen inzake verkopen beleggingen	119.330	
Betaald inzake aankopen beleggingen	-296.431	
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	-7	
Overige ontvangsten en uitgaven inzake beleggingen	-8.848	
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-84	
		-186.040
Mutatie liquide middelen		368
Samenstelling geldmiddelen		
	2021	
Mutatie liquide middelen		368
Liquide middelen per 31 december		368

4 ALGEMENE TOELICHTING

Collectieve waardeoverdracht

Op 1 november 2021 zijn de aanspraken van alle deelnemers in de DB regeling van Stichting Pensioenfonds Hewlett-Packard Nederland i.l. via een collectieve waardeoverdracht ondergebracht in drie kringen voor de 3 werkgevers: kring HPE voor Hewlett-Packard Nederland B.V., kring HPN voor HP Nederland B.V. en kring ESN voor Enterprise Services Nederland B.V.

ALGEMENE GRONDSLAGEN

De algemene grondslagen die van toepassing zijn op alle kringen en Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds zijn opgenomen in hoofdstuk 23 Grondslagen voor resultaat en waardebepaling binnen het onderdeel jaarrekening.

SPECIFIEKE GRONDSLAGEN

De specifieke grondslagen die van toepassing zijn op Kring ES Nederland zijn hieronder opgenomen.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Technische voorzieningen voor risico fonds

Overlevingstafels

De voorziening wordt gebaseerd op de door het Actuarieel Genootschap gepubliceerde Prognosetafel AG2020. De sterftekansen zijn gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van de kring door gebruik te maken van correctiefactoren. Deze correctiefactoren zijn gebaseerd op het Aon Hewitt Longevity Model. Dit onderzoek heeft eind 2016 plaatsgevonden.

Voorziening voor toekomstige administratie- en excassokosten

Voor toekomstige administratiekosten is de technische voorziening verhoogd met 2,2%. Jaarlijks wordt getoetst of het percentage nog toereikend is om de verwachte kosten te dekken.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Toeslagen

De indexatie per 1 januari 2022 is niet inbegrepen in de voorziening per 31 december 2021. De reden hiervoor is omdat het toeslagbesluit pas na het eind van het boekjaar is genomen.

Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten

Jaarlijks wordt 2,2% van de pensioenopbouw en de inkomende waardeoverdrachten toegevoegd aan de technische voorziening ten behoeve van de pensioenuitvoeringskosten. Daarnaast valt 2,2% van de uitkeringen, afkopen en uitgaande waardeoverdrachten vrij uit de technische voorziening ten behoeve van pensioenuitvoeringskosten.

5 TOELICHTING OP DE BALANS

(x € 1.000)

ACTIVA

1. Beleggingen voor risico fonds

In verband met de oprichting van kring ES Nederland op 1 november 2021 is in 2021 niet belegd in modules. De beleggingen zijn daarom onderverdeeld in beleggingscategoriën.

Verloopoverzicht per beleggingscategorie

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Aankopen	-	79.723	56.507	160.201	-	296.431
Verkopen	-1.000	-	-1.076	-117.254	-	-119.330
Overige mutaties	20.837	20.482	45.054	381	8.468	95.222
Waardemutaties	1.407	3.121	293	-5.366	-	-545
Stand per 31 december 2021	21.244	103.326	100.778	37.962	8.468	271.778
Bij: Derivaten met een negatieve waarde						531
						272.309

Overige mutaties zijn mutaties die niet het gevolg zijn van aankopen, verkopen en waardemutaties, maar van mutaties in beleggingsdebiteuren, -crediteuren en liquide middelen vermogensbeheer. Dit zijn bijvoorbeeld te vorderen dividend(-belasting), nog af te wikkelen transacties en lopende interest.

Derivaten met een negatieve waarde zijn onder de overige schulden en overlopende passiva opgenomen.

Reële waarde

De waardering van de beleggingen vindt plaats tegen reële waarde. Afgezien van de beleggingsvorderingen en -schulden zijn de beleggingen van het fonds gewaardeerd tegen reële waarde per balansdatum. Het is over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Voor de meerderheid van de beleggingen van het fonds kan gebruik worden gemaakt van marktnoteringen. Echter, bepaalde beleggingen zijn gewaardeerd door middel van gebruikmaking van waarderingsmodellen en -technieken, inclusief verwijzing naar de huidige reële waarde van vergelijkbare instrumenten.

- De waarde van de belegging is gebaseerd op direct waarneembare marktnoteringen in een actieve markt.
- Actuele waarde wordt vastgesteld aan de hand van onafhankelijke taxaties.
- De waarde wordt direct of indirect vastgesteld met behulp van de netto contante waarde berekening. Daarnaast vallen derivaten die volgens een waarderingmethode, waarbij gebruik is gemaakt van waarneembare marktdata, onder deze categorie.
- Andere methode: financiële instrumenten die middels een andere geschikte methode zijn gewaardeerd zijn o.a. Hedge funds, Equity funds, Infrastructure funds en Commodity funds die geen direct waarneembare marktnotering hebben in een actieve markt. De waarde van deze financiële instrumenten wordt ontleend aan de op lokale grondslagen gebaseerde meest recente opgaven van de desbetreffende fondsmanagers.

Waarderingsystematiek op basis van Richtlijn 290

	Genoteerde marktprijzen	NCW- berekeningen	Intrinsieke waarde	Totaal
Per 31 december 2021				
Vastgoedbeleggingen	21.244	-	-	21.244
Aandelen	103.326	-	-	103.326
Vastrentende waarden	58.379	-	42.399	100.778
Derivaten	-	37.582	-	37.582
Totaal	182.949	37.582	42.399	262.930

In bovenstaande tabel zijn beleggingsdebiteuren en liquide middelen niet opgenomen.

Vastgoedbeleggingen

De vastgoedbeleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie naar soort:		
Indirect vastgoed	21.244	-

Aandelen

De aandelen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie naar soort:		
Aandelenbeleggingsfondsen	103.326	-

Vastrentende waarden

De vastrentende waarden zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie naar soort:		
Vastrentende waarden beleggingsfondsen	80.642	-
Hypotheke	20.136	-
	100.778	-

Derivaten

De derivatenposities per 31 december 2021:

Type contract	Contract- omvang	Activa	Passiva
Valutaderivaten	85.249	277	531
Interest rate swaps	102.109	37.836	-
Beleggingsdebiteuren	-	380	-
		<u>38.493</u>	<u>531</u>

Overige beleggingen

De overige beleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie naar soort:		
Liquide middelen	<u>8.468</u>	<u>-</u>

2. Vorderingen en overlopende activa

	31-12-2021	31-12-2020
Vordering nog te ontvangen vermogen HPPF	7.546	-
Vordering op herverzekeraar IBNR	486	-
	<u>8.032</u>	<u>-</u>

Bij de waardering van vorderingen wordt rekening gehouden met het risico van oninbaarheid door hiervoor een voorziening in aftrek te brengen op het saldo van de uitstaande vorderingen. Voor gelijksoortige posten met gelijksoortige risico's wordt gezamenlijk een schatting gemaakt van verliezen en risico's op balansdatum. Deze systematiek om de voorziening vast te stellen wordt gerekend tot de statische methode.

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

3. Overige activa

	31-12-2021	31-12-2020
Rabobank	<u>368</u>	<u>-</u>

Onder de liquide middelen zijn opgenomen kasmiddelen en banktegoeden die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn. Bankrekeningen die beheerd worden door de vermogensbeheerder zijn onder de overige beleggingen opgenomen. Er zijn geen kredietfaciliteiten van toepassing.

PASSIVA

4. Stichtingskapitaal en reserves

	31-12-2021	31-12-2020
Algemene reserve	58.608	-

Mutatieoverzicht eigen vermogen

	Algemene reserve
Stand per 1 november	-
Saldo nog te splitsen	58.608
Stand per 31 december 2021	58.608

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Solvabiliteit				
Pensioenvermogen	276.786	126,9	-	-
Af: technische voorzieningen	218.178	100,0	-	-
Eigen vermogen	58.608	26,9	-	-
Af: vereist eigen vermogen	42.117	19,3	-	-
Vrij vermogen	16.491	7,6	-	-
Minimaal vereist eigen vermogen	8.830	4,1	-	-
Actuele dekkingsgraad		126,9		-
Beleidsdekkingsgraad		121,2		-
Reële dekkingsgraad		96,3		-

Voor het bepalen van het vereist eigen vermogen (de solvabiliteitstoets) maakt het fonds gebruik van het standaardmodel van DNB. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van het fonds. De uitkomsten van de solvabiliteitstoets zijn opgenomen onder toelichting "Risicobeheer en derivaten".

De actuele dekkingsgraad is als volgt berekend: (Totale activa -/- schulden) / Technische voorzieningen * 100%.

De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraden van de afgelopen 12 maanden. De beleidsdekkingsgraad is bepalend voor de financiële positie van het fonds.

Als de beleidsdekkingsgraad lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad, dan bevindt het fonds zich in een situatie van dekkingstekort. Als de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad, maar wel tenminste gelijk is aan de minimaal vereiste dekkingsgraad, dan bevindt het fonds zich in een situatie van reservetekort.

In de reële dekkingsgraad wordt de verwachte stijging van de prijzen meegenomen als pensioenverplichting. Een reële dekkingsgraad van 100% wil zeggen dat de kring volledige toeslag kan verlenen op basis van de (verwachte) prijsinflatie conform een toekomstbestendig toeslagbeleid. Een toekomstbestendig toeslagbeleid houdt in:

1. Toeslag kan verleend worden vanaf een beleidsdekkingsgraad van 110%.
2. Toeslagverlening is alleen toegestaan als er voldoende vermogen is om deze toeslag naar verwachting ook in de toekomst te kunnen verlenen.

De solvabiliteit van het fonds is toereikend, de beleidsdekkingsgraad (121,2%) is hoger dan de vereiste dekkingsgraad (119,3%).

5. Technische voorzieningen voor risico fonds

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:		
Voorziening pensioenverplichtingen	216.445	-
Voorziening toeslag D	1.733	-
	<u>218.178</u>	<u>-</u>

Toeslag D is een aanvullende toeslag voor actieve deelnemers op door deelnemers opgebouwde pensioenaanspraken vanaf 1 januari 2014. Toeslag D kan worden toegekend indien de som van de voorwaardelijke toeslag (CPI afgeleid) en toeslag C (toeslag gefinancierd vanuit de premie) lager is dan het percentage van loonstijgingen zoals vastgelegd in de ICK-CAO, die zijn toegekend in de periode van 1 januari tot en met 31 december van het voorgaande jaar. Het totaal van toeslag C en toeslag D is ten hoogste gelijk aan toeslag A (toeslag op pensioenaanspraken opgebouwd tot en met 2014). Toeslag D wordt toegekend indien en voor zover er een voorziening aanwezig is. Toeslagverlening vindt toekomstbestendig plaats.

Mutatieoverzicht technische voorzieningen

	2021	2020
Stand per 1 november	-	-
Pensioenopbouw	911	-
Toeslagen	1.733	-
Rentetoevoeging	-170	-
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-82	-
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	19	-
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	157	-
Wijziging marktrente	-6.495	-
Vrijgevallen voor kosten	-2	-
Wijziging uit collectieve overdracht van rechten	221.816	-
Overige wijzigingen	291	-
Stand per 31 december	218.178	-

De wijziging uit hoofde van overdracht van rechten (€221.816) betreft de collectieve waardeoverdrachten van HPPF.

Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:

	31-12-2021		31-12-2020	
	Aantal		Aantal	
Deelnemers	235	122.695	-	-
Gewezen deelnemers	198	82.408	-	-
Pensioentrekkenden	22	9.978	-	-
Schadereserve	-	750	-	-
IBNR	-	614	-	-
Additionele reservering	-	1.733	-	-
	455	218.178	-	-

Naar hun aard hebben de technische voorzieningen in het algemeen een langlopend karakter.

De additionele reservering van €1.733. bestond volledig uit de voorziening voor toeslag D.

Korte beschrijving van de pensioenregeling

De pensioenregeling kan worden gekenmerkt als een voorwaardelijk geïndexeerde middelloonregeling met een pensioenleeftijd van 68 jaar. Jaarlijks wordt een aanspraak op ouderdomspensioen opgebouwd van 1,875% van de in dat jaar geldende pensioengrondslag. De pensioengrondslag is gelijk aan het pensioengevend salaris verminderd met de franchise van €14.544. De franchise wordt jaarlijks vastgesteld. Tevens bestaat er recht op partner- en wezenpensioen. Jaarlijks beslist het bestuur van het fonds de mate waarin de opgebouwde aanspraken worden geïndexeerd.

Toeslagverlening

Het Bestuur beslist jaarlijks of en in hoeverre binnen Kring ES Nederland een toeslag op pensioenaanspraken en pensioenrechten van de (Gewezen) Deelnemers, gewezen partners en Pensioengerechtigden kan worden toegekend. Alleen als en voor zover de middelen van Kring ES Nederland, naar het oordeel van het Bestuur, ten minste toereikend zijn voor een toeslag, wordt deze verleend.

De pensioenaanspraken en pensioenrechten van (gewezen) deelnemers, (gewezen) partners en pensioengerechtigden worden met een voorwaardelijke toeslag verhoogd.

De toeslagambitie is een toeslag gemaximeerd op de stijging van het CBS-consumentenprijsindexcijfer voor alle bestedingen (CPI afgeleid), over de periode van oktober tot oktober in het voorafgaande jaar. Voor een gedeelte van de pensioenaanspraken en pensioenrechten geldt een afwijkende toeslagambitie. De afwijkende toeslagambitie is een toeslag gemaximeerd op de stijging van het CBS-consumentenprijsindexcijfer voor alle bestedingen (CPI niet-afgeleid), over de periode van oktober tot oktober in het voorafgaande jaar.

De afwijkende toeslagambitie is van toepassing op de pensioenaanspraken en pensioenrechten van (gewezen) deelnemers, (gewezen) partners en pensioengerechtigden die zijn opgebouwd in de per 31 december 2013 gesloten middelloonregeling EDS Pensioenregeling I en/of EDS Pensioenregeling II.

De pensioenaanspraken van actieve deelnemers kunnen verhoogd worden met een aanvullende toeslagverlening.

- Toeslag A is een aanvullende toeslag voor deelnemers (actieven) op de tot en met 31 december 2013 door deelnemers opgebouwde pensioenaanspraken in de per 31 december 2013 gesloten Hewlett-Packard pensioenregeling die werd uitgevoerd door HPPF.
- Toeslag B is een aanvullende toeslag voor deelnemers (actieven) op de tot en met 31 december 2013 door deelnemers opgebouwde pensioenaanspraken in de per 31 december 2013 december gesloten middelloonregeling EDS Pensioenregeling I en/of EDS pensioenregeling II.
- Toeslag C is een aanvullende toeslag voor deelnemers (actieven) op de vanaf 1 januari 2014 door deelnemers opgebouwde pensioenaanspraken. Toeslag C wordt gefinancierd via de premie.
- Toeslag D is een aanvullende toeslag voor deelnemers (actieven) op de vanaf 1 januari 2014 door deelnemers opgebouwde pensioenaanspraken.

6. Overige schulden en overlopende passiva

	31-12-2021	31-12-2020
Derivaten met negatieve waarde	531	-
Terug te betalen collectieve waardeoverdracht	1.024	-
Vooruitgefactureerde premies	2.191	-
Te verrekenen herverzekeringspremies	57	-
Rekening courant	17	-
Nog te betalen kosten	48	-
Overige schulden	55	-
	<u>3.923</u>	<u>-</u>

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

De overige schulden betreft voor €1.024 een schuld aan HPPF in verband met de afwikkeling van de collectieve waardeoverdracht.

Risicobeheer en derivaten

Solvabiliteitsrisico

Het fonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het fonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de reële waarde van de pensioenverplichtingen.

Het belangrijkste risico voor het fonds is het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het fonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het fonds de premie voor de onderneming en deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele toeslag van opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

	31-12-2021	31-12-2020
Het saldo op FTK-grondslagen is als volgt:		
Technische voorzieningen	218.178	-
Buffers:		
S1 Renterisico	2.035	-
S2 Risico zakelijke waarden	35.517	-
S3 Valutarisico	3.930	-
S4 Grondstoffenrisico	-	-
S5 Kredietrisico	8.100	-
S6 Verzekeringstechnisch risico	7.785	-
S7 Liquiditeitsrisico	-	-
S8 Concentratierisico	-	-
S9 Operationeel risico	-	-
S10 Actief beheerrisico	2.796	-
Diversificatie effect	-18.046	-
Totaal S (vereiste buffers)	42.117	-
Vereist vermogen (artikel 132 Pensioenwet)	260.295	-
Pensioenvermogen (totaal activa - schulden)	276.786	-
Saldo	16.491	-

Het fonds heeft ter afdekking van risico's derivatencontracten afgesloten. Hiermee is bij het bepalen van de vereiste buffers rekening gehouden. Bij de berekening van de buffers past het fonds het standaardmodel van DNB toe, waarbij uitgegaan wordt van het vereist vermogen in evenwichtssituatie, gebaseerd op de strategische/feitelijke asset mix.

Beleid en risicobeheer

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- beleggingsbeleid;
- premiebeleid;
- herverzekeringsbeleid;
- toeslagbeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruikgemaakt van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de volgende belangrijkste (beleggings)risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van derivaten. Onderstaande uitwerking van de risico's is gebaseerd op de feitelijke standen per ultimo verslagjaar.

S1 Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarden van de vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen wijzigen als gevolg van veranderingen in de marktrente.

De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration is de (met de contante waarde van de kasstromen) gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren. De duration geeft aan hoeveel procent bij benadering de reële waarde verandert bij een parallelle verschuiving van de rentecurve met 1 procentpunt. Een hoge duration geeft een hoge gevoeligheid voor veranderingen in de rente weer.

	31-12-2021		31-12-2020	
	Balanswaarde	Duration	Balanswaarde	Duration
Vastrentende waarden (voor derivaten)	100.778	4,4	-	-
Totaal beleggingen	272.309	10,6	-	-
Technische voorzieningen	218.178	21,5	-	-

Op balansdatum is de duration van de beleggingen aanzienlijk korter dan de duration van de verplichtingen. Er is daarom sprake van een zogenaamde "duration-mismatch". Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van de beleggingen minder snel daalt dan de waarde van de verplichtingen (bij toepassing van de reële marktrentestructuur), waardoor de dekkingsgraad stijgt. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt.

Het beleid van het fonds is gericht op het verkleinen van de "duration-mismatch". Dit wordt gerealiseerd door het kopen van meer langlopende obligaties in plaats van aandelen (aandelen hebben per definitie een duration van nul), binnen de portefeuille kortlopende obligaties vervangen door langlopende obligaties of door middel van renteswaps of swaptions. Bij een renteswap wordt een vaste lange rente geruild tegen een variabele korte rente. Het fonds ontvangt in dit geval een lange rente, vergelijkbaar met de kasstroom van een langlopende obligatie en betaalt daarvoor een variabele korte rente (bijvoorbeeld Euribor). Hierdoor wordt de "duration-mismatch" verkleind, maar het fonds wordt wel afhankelijk van de ontwikkeling van de korte rente die het fonds aan de tegenpartij betaalt. Met een swaption kan het fonds tijdelijk het risico van een verdere rentedaling afdekken. Hiervoor betaalt het fonds een premie. Bij het afsluiten van een swap of een swaption kunnen dus mismatchrisico's worden afgedekt en worden nieuwe risico's geïntroduceerd die gepaard gaan met dit soort instrumenten (zoals liquiditeit, tegenpartij en juridisch risico).

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Resterende looptijd < 1 jaar	28.018	27,8	-	-
Resterende looptijd > 1 en < 5 jaar	25.877	25,7	-	-
Resterende looptijd > 5 jaar	46.883	46,5	-	-
	100.778	100,0	-	-

S2 Risico zakelijke waarden

Het risico zakelijke waarden of prijsrisico is het risico van waardeveranderingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij waardeveranderingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijsrisico wordt gemitigeerd door diversificatie.

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar sector:				
Beleggingsinstellingen	20.372	19,7	-	-
Energie	2.332	2,3	-	-
Industrie	7.524	7,3	-	-
Technologie	20.674	20,0	-	-
Gezondheidszorg	10.941	10,6	-	-
Telecommunicatie	7.247	7,0	-	-
Basismaterialen	3.128	3,0	-	-
Financiële instellingen	11.107	10,8	-	-
Handel	15.609	15,1	-	-
Nutsbedrijven	1.469	1,4	-	-
Diversen	2.923	2,8	-	-
	103.326	100,0	-	-

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar regio:				
Europa	14.967	14,5	-	-
Noord Amerika	60.056	58,1	-	-
Wereldwijd	20.372	19,7	-	-
Azië-Pacific	6.254	6,1	-	-
Australazië	1.539	1,5	-	-
Emerging markets	138	0,1	-	-
	103.326	100,0	-	-

De categorie 'wereldwijd' betreft beleggingen in fondsen die wereldwijd beleggen en waarvan de lookthrough onvoldoende beschikbaar is.

S3 Valutarisico

Het valutarisico is het risico dat de waarde van een financieel instrument zal fluctueren als gevolg van veranderingen in valutawisselkoersen.

De vreemde valutapositie voor en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

	Positie voor afdekking	Valuta-derivaten	Nettopositie na afdekking 2021	Nettopositie na afdekking 2020
Euro	156.255	-85.858	70.397	-
Amerikaanse Dollar	77.471	74.387	151.858	-
Britse Pond Sterling	12.006	4.173	16.179	-
Japanse Yen	7.880	7.044	14.924	-
Zwitserse Frank	2.688	-	2.688	-
Australische Dollar	2.925	-	2.925	-
Singaporese Dollar	425	-	425	-
Canadese Dollar	3.113	-	3.113	-
Indische Roepie	623	-	623	-
Chinese Yuan	623	-	623	-
Maleisische Ringgit	560	-	560	-
Deense Kroon	825	-	825	-
Hong Kong Dollar	1.463	-	1.463	-
Zweedse Kroon	1.038	-	1.038	-
Zuid-Afrikaanse Rand	498	-	498	-
Overige	4.170	-	4.170	-
	272.563	-254	272.309	-

S4 Grondstoffenrisico

Het grondstoffenrisico is het risico van waardeveranderingen van beleggingen in grondstoffen of instrumenten die gevoelig zijn voor waardeveranderingen in grondstoffen (commodities).

Het grondstoffenrisico wordt bepaald aan de hand van een daling van de waarde van de beleggingen in grondstoffen met 35%.

S5 Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee "Over The Counter (OTC)"-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het fonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten, waardoor het fonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft ten opzichte van het fonds; het vragen van extra zekerheden zoals onderpand en dergelijke bij hypothecaire geldleningen en het uitlenen van effecten; het hanteren van prudente verstrekkingnormen bij hypothecaire geldleningen. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door het fonds alleen belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied. Met betrekking tot OTC-derivaten wordt door het fonds alleen gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten, zodat posities van het fonds adequaat worden afgedekt door onderpand. Er wordt gebruik gemaakt van dagelijkse waarderingen.

	31-12-2021		31-12-2020	
	ln %		ln %	
Specificatie vastrentende waarden naar sector:				
Nederlandse overheidsinstellingen	5.497	5,5	-	-
Buitenlandse overheidsinstellingen	44.734	44,4	-	-
Beleggingsinstelling	21.098	20,9	-	-
Financiële instellingen	11.427	11,3	-	-
Handel	4.428	4,4	-	-
Basismaterialen	1.147	1,1	-	-
Industrie	2.967	2,9	-	-
Olie en gas	1.215	1,2	-	-
Nutsbedrijven	869	0,9	-	-
Technologie	828	0,8	-	-
Gezondheidszorg	959	1,0	-	-
Telecommunicatie	1.394	1,4	-	-
Andere instellingen	4.215	4,2	-	-
	100.778	100,0	-	-
	31-12-2021		31-12-2020	
	ln %		ln %	
Specificatie vastrentende waarden naar regio:				
Mature markets	94.415	93,7	-	-
Emerging markets	6.363	6,3	-	-
	100.778	100,0	-	-

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille kan het volgende overzicht worden gegeven:

	31-12-2021		31-12-2020	
		In %		In %
AAA	24.200	24,0	-	-
AA	20.508	20,4	-	-
A	7.945	7,9	-	-
BBB	11.625	11,5	-	-
BB	7.487	7,4	-	-
B	2.618	2,6	-	-
CCC	763	0,8	-	-
Geen rating	25.632	25,4	-	-
	100.778	100,0	-	-

S6 Verzekeringstechnisch risico

Langlevenrisico

Het langlevenrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de technische voorziening. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting.

Door toepassing van Prognosetafel AG2020 met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevenrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

Overlijdensrisico

Het overlijdensrisico betekent dat het fonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor door het fonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen. Het overlijdensrisico van het fonds is herverzekerd.

Arbeidsongeschiktheidsrisico

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen (schadereserve). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien. Het risico op premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid is herverzekerd.

Toeslagrisico

Het bestuur van het fonds heeft de ambitie om het pensioen te indexeren. De mate waarin dit kan worden gerealiseerd is afhankelijk van de ontwikkelingen in de rente, rendement, looninflatie en demografie. Het toeslagrisico omvat het risico dat de ambitie van het bestuur om toeslagen op pensioenrechten en -aanspraken te geven niet kan worden gerealiseerd. Uitdrukkelijk wordt opgemerkt dat de toeslagtoezegging voorwaardelijk is. Het beleid en de ambitie inzake toeslagverlening is weergegeven in de toelichting van de post 'Indexering en overige toeslagen'.

De zogenaamde reële dekkingsgraad geeft inzicht in de mate waarin toeslagen kunnen worden toegekend (ook wel aangeduid als toeslagruimte). Voor het bepalen van de reële dekkingsgraad worden onvoorwaardelijke nominale pensioenverplichtingen verdisconteerd tegen een reële, in plaats van nominale, rentetermijnstructuur. Omdat er op dit moment geen markt voor financiële instrumenten aanwezig is waaruit de reële rentetermijnstructuur kan worden afgeleid, wordt gebruik gemaakt van een benaderingswijze. De nominale rente kan worden verminderd met een bepaald (vast) percentage dat de toeslagambitie op lage termijn weergeeft. Ook kan gebruik worden gemaakt van de verwachte loon- of prijsinflatie (afhankelijk van de bepalingen omtrent toeslagverlening in het reglement). Ultimo 2021 bedraagt de reële dekkingsgraad 96,3%.

S7 Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen. Hierdoor kan het fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen voldoen. Waar de overige risicocomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico wordt beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Er wordt eveneens rekening gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies. Betreffende het liquiditeitsrisico wordt vermeld dat het fonds in haar beleggingsportefeuille over voldoende obligaties beschikt die onmiddellijk zonder waardeverlies verkocht kunnen worden om eventuele onvoorziene uitstroom van geldmiddelen te financieren.

S8 Concentratierisico

Als een kring een gediversifieerde beleggingsportefeuille aanhoudt, mag de gevoeligheid van het eigen vermogen voor concentratierisico in het DNB-standaardmodel gelijk worden gesteld aan 0%. Omdat bij de kring sprake is van een gediversifieerde beleggingsportefeuille, heeft het bestuur besloten geen buffer voor concentratierisico aan te houden.

S9 Operationeel risico

Het operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het fonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur. Aangezien hiermee sprake is van adequate beheersing houdt het fonds hiervoor geen buffer aan.

De beleggingsportefeuille is ondergebracht bij Achmea Investment Management. Met deze partij zijn overeenkomsten en service level agreements (SLA) gesloten. De afhankelijkheid van deze partij wordt beheerst doordat de bewaring van de stukken uit de portefeuille is ondergebracht bij Custodian Caceis.

De pensioenuitvoering is uitbesteed aan Achmea Pensioen Services N.V. Met Achmea Pensioen Services is een uitvoeringsovereenkomst en een SLA gesloten. Achmea Pensioen Services heeft de pensioenuitvoering uitbesteed aan InadminRiskco en daarvoor is een SLA afgesloten. InadminRiskco heeft de actuariële werkzaamheden uitbesteed aan AON en daarvoor een SLA afgesloten.

Het bestuur beoordeelt jaarlijks de kwaliteit van de uitvoering van de vermogensbeheerder(s), custodian en pensioenuitvoerder door middel van performancerapportages (alleen vermogensbeheerders), SLA-rapportages en onafhankelijk getoetste internebeheersingsrapportages (ISAE 3402-rapportages). Aangezien hiermee sprake is van adequate beheersing van de operationele risico's worden door het fonds hiervoor geen buffers aangehouden in de solvabiliteitstoets.

Systeemrisico

Het systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het fonds niet beheersbaar.

S10 Actief beheerrisico

Het actief beheerrisico heeft betrekking op de ruimte om bij de uitvoering van het beleggingsbeleid af te wijken van de strategisch nageleefde portefeuille. De mate van actief beheer is bepaald aan de hand van de tracking error ten opzichte van de voor de portefeuille vastgestelde benchmark.

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Nieuwe (gewijzigde) UFR methodiek geldend vanaf 1 januari 2021

Vanaf 2021 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur gebaseerd op een nieuwe UFR (ultimate forward rate). De nieuwe UFR parameters worden vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen ingevoerd. Met de stapsgewijze invoering zullen de nieuwe UFR parameters begin 2024 volledig zijn ingevoerd. DNB zal de rentetermijnstructuur in de periode tot 1 januari 2024 baseren op een gewogen gemiddelde van de rentetermijnstructuur op basis van de huidige en de nieuwe UFR-parameters, waarbij de gewichten jaarlijks op 1 januari met gelijke stappen aangepast worden. Deze stapsgewijze invoering zorgt ervoor dat het effect van de nieuwe UFR-methode op de dekkingsgraden van pensioenfondsen zich geleidelijk in de tijd materialiseert.

De technische voorziening ultimo 2021 is gebaseerd op de per 31 december 2021 door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur voor pensioenfondsen, gebaseerd op de huidige UFR parameters 2021 (de eerste stap van de nieuwe UFR). Als de technische voorziening ultimo 2021 reeds gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn vanaf 1 januari 2021 dan zou de technische voorziening €219.684 bedragen. De actuele dekkingsgraad zou dan 126,0% bedragen. Bij toepassing van de UFR parameters die gelden in 2024, zou de technische voorziening €222.728 bedragen en de actuele dekkingsgraad 124,3%.

Toeslagen per 1 januari 2022

Op 31 oktober 2021 was de beleidsdekkingsgraad 119,0%. Op basis daarvan kunnen de volgende toeslagen worden verleend.

- een toeslag van 2,01% per 1 januari 2022 op de pensioenaanspraken en pensioenrechten van gewezen deelnemers, (gewezen) partners en pensioengerechtigden (exclusief pensioenaanspraken en pensioenrechten waar de afwijkende toeslagambitie voor geldt);
- een toeslag van 2,10% op de pensioenaanspraken en pensioenrechten van gewezen deelnemers, (gewezen) partners en pensioengerechtigden die zijn opgebouwd in de per 31 december gesloten middelloonregeling EDS Pensioenregeling I en/of EDS Pensioenregeling II;
- een toeslag van 2,00% per 1 januari 2022 op de pensioenaanspraken en pensioenrechten van deelnemers.

Deze toeslagverlening is nog niet verwerkt in de verplichtingen per 31 december 2021 daar het besluit na 1 januari 2022 is genomen.

De toeslag aan de actieve deelnemers per 1 januari 2022 is nog niet toegekend. Hierover vindt nog nader overleg plaats tussen de sociale partners.

6 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

7. Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers)

	2021	2020
Premiebijdragen werkgevers	959	-
Premiebijdragen werknemers	82	-
	<u>1.041</u>	<u>-</u>

De kostendekkende, gedempte kostendekkende en feitelijke premie volgens artikel 130 van de Pensioenwet zijn als volgt:

	2021	2020
Kostendekkende premie	1.345	-
Gedempte kostendekkende premie	1.041	-
Feitelijke premie	1.041	-

Omdat kring ESN pas bestaan vanaf 1 november 2021, is de kostendekkende premie gebaseerd op de rentetermijnstructuur van 31 oktober 2021. De feitelijke premie is in 2021 gelijk aan de gedempte kostendekkende premie.

De samenstelling van de kostendekkende premie is als volgt:

	2021	2020
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	849	-
Opslag voor uitvoeringskosten	120	-
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	179	-
Bijdrage toeslag D	108	-
Toekomstige kosten	19	-
Risicoherverzekering	57	-
Weerstandvermogen	2	-
Buffer voor aanwending spaarsaldi	11	-
	<u>1.345</u>	<u>-</u>

De Pensioenwet vereist dat de premie een opslag bevat voor het bij de aangroei van de pensioenverplichtingen behorende vereist eigen vermogen. Voor 2021 bedroeg deze opslag 19,9% van de inkoopkosten inclusief risicopremies. De procentuele opslag is gelijk aan het percentage vereist eigen vermogen bij aanvang kring op basis van de strategische beleggingsmix.

De samenstelling van de gedempte kostendeekkende premie is als volgt:

	2021	2020
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	418	-
Opslag voor uitvoeringskosten	120	-
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	94	-
Bijdrage toeslag D	108	-
Toekomstige kosten	9	-
Risicoherverzekering	57	-
	806	-
Weerstandvermogen	1	-
Voorwaardelijke toeslagverlening	223	-
Buffer voor aanwending spaarsaldi	11	-
	1.041	-

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

	2021	2020
Actuarieel benodigde koopsom	418	-
Opslag voor uitvoeringskosten	120	-
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	94	-
Bijdrage toeslag D	108	-
Toekomstige kosten	9	-
Risicoherverzekering	57	-
	806	-
Weerstandvermogen	1	-
Voorwaardelijke toeslagverlening	223	-
Buffer voor aanwending spaarsaldi	11	-
	1.041	-

Omdat kring ESN pas bestaat vanaf 1 november 2021, is de kostendeekkende premie gebaseerd op de rentetermijnstructuur van 31 oktober 2021.

8. Beleggingsresultaten voor risico pensioenfondsen

2021	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Vastgoedbeleggingen	-	1.407	-	1.407
Aandelen	-	3.121	-	3.121
Vastrentende waarden	-	293	-	293
Derivaten	-	-5.366	-	-5.366
Overige beleggingen	-7	-	-	-7
Overige opbrengsten en lasten	-	-	-66	-66
	-7	-545	-66	-618
Mutatie rendement uit delta weerstandvermogen				-18
				-636

Het aandeel van het fonds in de beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van de beleggingsfondsen zijn gebracht is onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen over de verslagperiode €184.

De transactiekosten zijn de kosten die gemaakt worden om de effectentransactie tot stand te brengen en uit te voeren. Deze zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen €75.

9. Pensioenuitkeringen

	2021	2020
Ouderdomspensioen	69	-
Partnerpensioen	4	-
Wezenpensioen	1	-
	<u>74</u>	<u>-</u>

10. Pensioenuitvoeringskosten

	2021	2020
Administratiekosten	54	-
Governance kosten	9	-
Bestuurskosten	4	-
	<u>67</u>	<u>-</u>

11. Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

	2021	2020
Pensioenopbouw	911	-
Toeslagen	1.733	-
Rentetoevoeging	-170	-
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-82	-
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	19	-
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	157	-
Wijziging marktrente	-6.495	-
Vrijgevallen voor kosten	-2	-
Wijziging uit collectieve overdracht van rechten	221.816	-
Overige wijzigingen	291	-
	<u>218.178</u>	<u>-</u>

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuarieel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

Toeslagen

Het toeslagbesluit is na 1 januari 2022 genomen, in de voorziening is daarom geen rekening gehouden met toeslagverlening.

Rentetoevoeging

De voorziening pensioenverplichtingen is in het boekjaar opgerent met -0,533%. Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2020.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de uitbetaling van pensioenen van de verslagperiode.

Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten

Verwachte toekomstige pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de verwachte uitvoeringskosten in de verslagperiode.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

De collectieve waardeoverdracht per 1 november 2021 vanuit Stichting Pensioenfonds Hewlett-Packard Nederland .i.' bedroeg €221.816, de overdrachtssom van spaarkapitalen uit de PPI's bedroeg €157.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de actuele waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt verantwoord onder het hoofd wijziging marktrente.

Overige wijzigingen

	2021	2020
Resultaat op kanssystemen:		
Resultaat op sterfte	26	-
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	245	-
Resultaat op mutaties	20	-
	<u>291</u>	<u>-</u>

De toename van de technische voorziening als gevolg van sterfte is te splitsen naar het resultaat op lang leven (verzekerden worden ouder dan werd verondersteld op basis van de fondsgrondslagen) van €-106 en het resultaat op kort leven (verzekerden overlijden eerder dan werd verondersteld op basis van de fondsgrondslagen) van €80.

12. Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds

	2021	2020
Inkomende collectieve waardeoverdrachten	276.096	-

Vanwege de oprichting van kring ESN in 2021 heeft een collectieve waardeoverdracht plaatsgevonden.

	2021	2020
Wijziging technische voorziening inzake overdracht van rechten:		
- toevoeging collectieve waardeoverdracht	223.442	-
- toevoeging inkomende waardeoverdracht	157	-
	223.599	-

	2021	2020
Het resultaat op de waardeoverdrachten is als volgt:		
- overgenomen pensioenverplichting	52.497	-

Het resultaat op waardeoverdrachten is €52.497 positief en wordt behaald uit de inkomende collectieve waardeoverdracht per 1 november 2021 van de opgebouwde pensioenaanspraken (€223.442) en de solvabiliteitsmarge bij Stichting Pensioenfonds Hewlett-Packard Nederland i.l. naar de kring. Daarnaast wordt de aanwending van spaarkapitalen uit de PPI's bij Kring ES Nederland verantwoord. Financieel is hiervoor rekening gehouden met een overdrachtssom van 0 en actuariael €157.

13. Herverzekeringen

	2021	2020
Herverzekeringspremies ouderdomspensioen	18	-
Herverzekeringspremies ANW-hiaatpensioen	11	-
Herverzekeringspremies arbeidsongeschiktheid	19	-
Herverzekeringspremies WIA-excedent	9	-
Totaal premies	57	-
Mutatie IBNR schades toekomstige arbeidsongeschiktheid	-486	-
Totaal uitkeringen	-486	-
	-429	-

14. Overige lasten

	2021	2020
Bankrente handelsbanken	1	-
Overige	2	-
	3	-

Overige gegevens

39. Verslag van het Kringoverstijgend Medezeggenschapsorgaan

Inleiding

Het Kringoverstijgend Medezeggenschapsorgaan (KOM) houdt toezicht en geeft advies over zaken die niet specifiek een enkele kring betreffen. Daaronder valt het afnemen van de verantwoording door de raad van toezicht en het geven van een oordeel over het handelen van het bestuur. Verder is het KOM betrokken bij de profielschetsen voor leden van het bestuur en de raad van toezicht (RvT) en benoemingen van dezelfde leden.

Samenstelling

Het KOM bestaat uit de voorzitters van de belanghebbendenorganen (BO's) van de verschillende kringen in het fonds. In 2021 is het KOM uitgebreid met een afvaardiging vanuit de BO's van de nieuw opgerichte kringen HPE, HP Nederland en ES Nederland. In 2021 is het tweejaarlijks roulerende voorzitterschap van het KOM overgegaan van Lucie Duynstee naar Fred Steenwinkel.

Werkwijze

De statuten en reglementen vereisen dat het KOM ieder jaar tenminste drie keer zelf vergadert en twee keer overlegt met respectievelijk het Bestuur en de Raad van Toezicht. Het KOM bereidt deze vergaderingen voor door vooraf samen te komen en inzichten uit te wisselen. Daarnaast is er tussen de KOM-leden tussentijds overleg op ad hoc basis en als er een advies of besluit van de KOM gevraagd wordt. Het KOM heeft ook buiten de vergaderingen om contacten met (leden van) het bestuur en de raad van toezicht. In 2021 heeft het KOM tweemaal zelf vergaderd, tweemaal een regulier overleg met het bestuur en tweemaal een regulier overleg met de raad van toezicht gevoerd. Daarnaast heeft het KOM een aantal adviestrajecten schriftelijk afgehandeld. In de overleggen met bestuur en RvT is gesproken over de ontwikkeling en groei van het fonds, de governance van het fonds, het jaarwerk en de ontwikkelingen bij het fonds en de uitvoerders in relatie tot het nieuwe pensioenstelsel.

In verband met de Corona-maatregelen hebben de overleggen van het KOM in 2021 middels video-vergaderingen plaatsgevonden.

Goedkeuringen en adviezen

Het KOM heeft aan het bestuur en de RvT een positief advies gegeven over het traject van herbenoemingen bij de RvT. Daarbij heeft een benoemingscommissie, bestaande uit twee leden van het KOM, aan het KOM een advies gegeven om te komen tot een goedkeuringsbesluit inzake de herbenoeming van een lid van de RvT. Middels een zorgvuldig doorlopen procedure, is de kandidaat getoetst aan het functieprofiel, en is met de kandidaat gereflecteerd op de afgelopen termijn als ook vooruitgekeken naar de nieuwe termijn. Het KOM heeft vervolgens de herbenoeming van dit betreffende lid van de RvT goedgekeurd.

Governance

De speciale werkgroep governance, ingesteld in 2020, heeft medio 2021 een aantal voorstellen gepresenteerd om de governance van het fonds te vereenvoudigen. Door ondermeer de toename van het aantal kringen was het wenselijk om de overlegstructuur aan te passen.

Om de efficiency te verbeteren en de werkdruk te verminderen en daarnaast te zorgen voor het vergroten van betrokkenheid en draagvlak werd voorgesteld om de kringoverstijgende zaken die betrekking hebben op alle kringen niet meer bij het KOM te beleggen maar bij de BO's zelf. Dit wordt georganiseerd door middel van themagerichte BO-brede sessies en door middel van klankbordgroepen.

Het KOM blijft wel als statutair orgaan bestaan, met een aangepaste werkwijze. Het KOM wordt op afroep beschikbaar als zich zaken voordoen waarop de bevoegdheden van het KOM betrekking hebben. Dit richt zich

dan hoofdzakelijk op de reglementen van en de (her)benoemingstrajecten van leden van het bestuur en de RvT. Daarmee komen de overlegmomenten van het KOM met het bestuur en de RvT te vervallen. Wel zal jaarlijks een overleg van alle BO's gezamenlijk met het bestuur worden gehouden en kan het KOM desgewenst als klankbord dienen voor de BO's en de klankbordgroepen.

Een oordeel van het KOM over het handelen van het bestuur in het jaarverslag over het betreffende jaar wordt alleen gegeven als het KOM in dat jaar daarover met elkaar gesproken heeft. In 2021 is dit niet het geval geweest, een oordeel is derhalve niet in dit verslag opgenomen.

Vanuit de BO's en het KOM is op de voorstellen gereageerd. Het bestuur heeft het advies overgenomen om tenminste één keer per jaar onderling bijeen te komen in het KOM. Deze bijeenkomst wordt dan gebruikt om met elkaar kringoverstijgende zaken te kunnen bespreken en/of gedeelde bevindingen bij het jaarverslag af te stemmen. De herziening van de governance gaat in per 2022 en zal begin 2023 worden geëvalueerd.

40. Verslag van de Raad van Toezicht

Inleiding

2021 was, evenals het voorgaande jaar, gekleurd door Covid-19. De pandemie had invloed op het persoonlijke leven van mensen en op de manier van samenwerken. De nieuwe manier van werken, thuis en digitaal, was inmiddels bekend en leidde ertoe dat de werkzaamheden op hetzelfde hoge niveau voortgezet konden worden.

Voor Centraal Beheer APF was het een jaar waarin opnieuw nieuwe klanten werden verwelkomd. Er werden drie nieuwe kringen opgericht: Kring HPE, Kring ESN en Kring HP Nederland. En een groot aantal werkgevers heeft zich aangesloten bij de standaardkringen. Een jaar dus waar we positief op terugkijken in termen van groei van het fonds.

Goed nieuws voor een aantal kringen was dat er sprake kon zijn van (een beperkte) indexatie voor de deelnemers van de kringen. Dit betreft de kringen: Kring Chemours, Kring RBS en Pensioenfondsenkring 1. Voor de andere kringen was de dekkinggraad helaas niet op voldoende niveau om te kunnen indexeren.

Het afgelopen jaar is ook het nieuwe pensioenakkoord een belangrijk onderwerp geweest binnen Centraal Beheer APF; de voorbereidingen om tijdig klaar te zijn voor implementatie daarvan zijn in volle gang. Uiteraard had dit ook de speciale aandacht van de raad van toezicht. Daarnaast was er extra aandacht voor de aangekondigde overstap naar een nieuw administratiesysteem door uitvoerder Achmea Pensioenservices. Beide onderwerpen zijn met elkaar verbonden en vormen een interessant, maar complex geheel. Tot slot was de voortgang op de strategische ambities een onderwerp waar de raad van toezicht zich op heeft gericht.

In dit verslag geven wij inzicht in onze taken en werkwijze en leggen wij verantwoording af over onze activiteiten.

Taken

De raad van toezicht is het interne toezichtorgaan van Centraal Beheer APF zoals dit in de Pensioenwet is bedoeld. Centraal Beheer APF hanteert een onafhankelijk bestuursmodel. Dit betekent dat de taak van de raad van toezicht bestaat uit:

- het toezicht houden op het beleid van het bestuur en op de algemene zaken van het fonds;
- het toezien op een voldoende risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur;
- het in algemene zin met raad terzijde staan van het bestuur;
- een oordeel vormen over het functioneren van het bestuur.

Het doel van de raad van toezicht is het integer, efficiënt, onafhankelijk en verantwoord toezichthouden op Centraal Beheer APF. De raad heeft hierbij steeds het algemeen belang van Centraal Beheer APF en haar stakeholders voor ogen. Daarbij heeft de raad van toezicht in het bijzonder aandacht voor de belangen van de deelnemers en de continuïteit van het fonds.

De raad van toezicht richt zich bij zijn werk naar de belangen van de (gewezen) deelnemers, aanspraak- en pensioengerechtigden en werkgevers. Volgens de statuten legt de raad van toezicht verantwoording af aan het Samengesteld Belanghebbendenorgaan (SBO) en Belanghebbendenorganen (BO) en schriftelijk en openbaar in het Jaarverslag. In dit verslag presenteert de raad van toezicht zijn bevindingen over het jaar 2021.

De raad van toezicht vervult zijn rol met inachtneming van de taken en verantwoordelijkheden zoals vastgelegd in de Wet versterking Bestuur Pensioenfondsen, de statuten van Centraal Beheer APF, het reglement van de raad van toezicht, de Code Pensioenfondsen en de VITP Toezichtcode.

De governance is voortdurend in ontwikkeling, ook onder invloed van de groei van het fonds. De raad van toezicht beschouwt dit als een belangrijk onderwerp, dat ook de komende jaren relevant blijft. In het toezicht daarop zal de raad van toezicht met name aandacht hebben voor de integraliteit van de besluitvorming bij Centraal Beheer APF, de kwaliteit van de besluitvorming, efficiencyverbetering en de regie vanuit het bestuur op de uitvoerders.

Werkwijze

In 2021 heeft de raad van toezicht zeventien keer vergaderd waarvan elf keer samen met het bestuur, inclusief twee informele vergaderingen. Met het bestuur is specifiek gesproken over onder meer de ontwikkelingen binnen Centraal Beheer APF, de impact van de coronacrisis, de voortgang van de strategische doelen, het pensioenakkoord, de ontwikkelingen bij uitbestedingspartijen en het risicoraamwerk.

De raad van toezicht heeft in 2021 twee maal gesproken met de (Samengevoegd) Belanghebbendenorganen van de Kringen en met het KOM. In één van de gespreksrondes heeft de raad van toezicht verantwoording afgelegd aan de (Samengevoegd) Belanghebbendenorganen over de bevindingen van 2021. De raad van toezicht heeft deze overleggen als constructief en zeer nuttig ervaren.

De raad van toezicht heeft ook twee maal gesproken met de sleutelfunctiehouders Risicobeheer, Actuarieel en Interne Audit en met de Compliance Officer. De raad heeft éénmaal met DNB gesproken. De raad van toezicht heeft deelgenomen aan een awareness sessie van de Compliance Officer en de opleidingsdag voor alle gremia, met onderwerpen als strategische prioriteiten, MVB en governance.

Op kwartaalbasis zijn de kwartaalcijfers en de risicorapportages van het afgelopen kwartaal besproken.

Samenstelling raad van toezicht

De raad van toezicht bestaat uit drie leden:

- Mevr. Drs. M.A.M. Barth (voorzitter)
- Mevr. Drs. L.M.T. van Velden
- Dhr. J. Berkemeijer AAG

Rooster van aftreden	Naam	Functie	Benoemd tot	Aftredend per
Raad van Toezicht	M. Barth	Voorzitter	15-7-2024	herbenoemd in 2020, aftredend in 2024
Raad van Toezicht	L. van Velden	Lid	31-5-2025	herbenoemd in 2021, aftredend in 2025
Raad van Toezicht	J. Berkemeijer	Lid	15-7-2022	herbenoemd in 2018, aftredend in 2022

Aandachtsgebieden raad van toezicht 2021

Hieronder bericht de raad van toezicht over zijn werkzaamheden in 2021. Dit geldt als document van verantwoording over alle activiteiten van de raad van toezicht, waaronder de uitvoering van het Werkplan 2021.

Conform norm 47 van de Code Pensioenfondsen betreft de raad van toezicht de Code Pensioenfondsen bij de uitoefening van zijn taak en rapporteert in het jaarverslag aan de hand van de thema's van deze Code op welke wijze de Code binnen het pensioenfonds wordt nageleefd en toegepast.

De raad van toezicht stelt vast dat het bestuur op gedegen wijze een inventarisatie heeft gemaakt van de naleving van de normen uit de Code Pensioenfondsen door het fonds. De raad sluit zich aan bij de bevindingen van het bestuur.

De raad van toezicht geeft aan enkele thema's uit de Code Pensioenfondsen nadere aandacht, door deze te benoemen bij onderstaande aandachtsgebieden. Dit betreft de volgende thema's uit de Code:

Thema 1, Vertrouwen waarmaken:

"Zij die voor het pensioenfonds verantwoordelijkheid dragen maken het in hen gestelde vertrouwen waar. Dat blijkt vooral uit adequaat bestuur, verantwoord beleggingsbeleid en zorgvuldig risicomangement."

Thema 2, Verantwoordelijkheid nemen:

"Het bestuur neemt zijn verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de pensioenregeling."

Thema 5, Zorgvuldig benoemen:

"Het fonds handelt zorgvuldig bij (her)benoeming en ontslag, en zorgt voor geschiktheid, complementariteit en diversiteit in de samenstelling van de organen van het fonds."

A. De gevolgen voor het fonds van het pensioenakkoord en de invoering van het nieuwe stelsel

De raad van toezicht heeft de ontwikkeling van het nieuwe pensioenstelsel ook dit jaar met veel aandacht gevolgd. In 2021 zijn voorbereidingen getroffen om tijdig klaar te zijn voor de implementatie van het nieuwe pensioenstelsel. Het wetsvoorstel is een jaar vertraagd, maar dat betekent niet dat Centraal Beheer APF heeft afgewacht. Er is inzicht verkregen in de mogelijkheden, in de deliverables die opgeleverd moeten worden en de tijdlijn die daarbij hoort, om in 2022 met een projectorganisatie verdere uitwerking te kunnen geven aan de invoering. De raad van toezicht is door het bestuur uitvoerig meegenomen in de ontwikkelingen op dit vlak. De raad stelt vast dat Centraal Beheer APF zich goed voorbereidt op het nieuwe pensioenstelsel. De raad stelt tevens vast dat het bestuur nauw contact onderhoudt met de uitvoerders. De raad heeft doordoor een goed inzicht verkregen in de mogelijkheden van de nieuwe pensioenadministratiesystemen van Achmea Pensioenservices.

Bij de raad van toezicht is er aandacht voor de inspanningen die nodig zijn voor invoering van en potentiële risico's die kunnen ontstaan door de combinatie van de komst van een nieuw pensioenstelsel en een transitie van systemen van pensioenadministratie.

Code PF: Thema 2, Verantwoordelijkheid nemen: de raad van toezicht meent dat door vooruit te kijken en actie te ondernemen op het gebied van het nieuwe pensioenstelsel, het bestuur verantwoordelijkheid neemt voor het op een goede manier uitvoeren van de pensioenregeling in de toekomst.

B. Het implementeren van de strategie, planning en monitoring

In 2021 heeft de implementatie van de strategie vorm gekregen in diverse projecten en activiteiten, waaronder een aanscherping van het MVB beleid inclusief klimaatovertuigingen- en doelstellingen. De raad van toezicht is door het bestuur meegenomen in de stand van zaken door middel van een kwartaal strategie dashboard. Aan de hand van dit dashboard heeft de raad van toezicht gesprekken gevoerd met het bestuur over het behalen van de strategische doelen en de prioriteiten. De voortrollende beleidsagenda is de algehele planning van Centraal Beheer APF; deze vormt de basis voor het kwartaal dashboard en de planningscyclus van de raad van toezicht. De raad stelt vast dat planning en control ten aanzien van de strategische, beleids- en beheersactiviteiten op een goede en inzichtelijke manier is opgezet en dat dit bijdraagt aan prioritering en het behalen van (strategische) doelen.

Code PF: Thema 1, Vertrouwen waarmaken: de strategische focus van het bestuur ziet de raad van toezicht als essentieel onderdeel van adequaat bestuur.

C. Proces rondom CWO's en informatievoorziening

In 2021 is de collectieve waarde-overdracht (CWO) van het HP pensioenfonds naar drie kringen bij Centraal Beheer APF afgerond met goedkeuring van de raad van toezicht. Daarnaast heeft de raad goedkeuring gegeven aan twee CWO's naar de standaardkringen, dit betrof ATM en Engie. De raad is op een juiste manier geïnformeerd en meegenomen in het voortraject van deze CWO's. Bij het verzoek om goedkeuring vanuit het bestuur is informatie verstrekt aan de hand waarvan de raad haar goedkeuring aan de CWO kon geven. Dit proces is naar tevredenheid verlopen en de raad van toezicht concludeert dat het bestuur in de besluitvorming op een evenwichtige wijze de belangen van alle betrokkenen heeft afgewogen.

De dekkingsgraden zijn in 2021 over het algemeen gestegen. Daarnaast hebben de kringen zeker aan het eind van het jaar een sterke groei van de dekkingsgraden laten zien. Dit op basis van goede rendementen en een stijgende rente. Hierdoor is de dreiging van korting bij bepaalde kringen afgewend.

De rendementsportefeuille en de inflatieportefeuille behaalden een zeer sterk rendement gedurende het jaar. Bijna alle kringen – op één na – behaalden een outperformance ten opzichte van de benchmark.

De raad van toezicht concludeert dat bij het, waar nodig, opstellen van herstelmaatregelen door het bestuur er sprake is geweest van een evenwichtige belangenafweging. Tevens heeft de raad van toezicht geconstateerd dat er bij drie kringen, Kring Chemours, Kring RBS en Pensioenfondsenkring 1, in 2021 sprake kon zijn van (een beperkte) indexatie. Ook hierbij is de raad van toezicht van mening dat het bestuur het besluit tot indexatie genomen heeft op grond van een evenwichtige belangenafweging over groepen deelnemers en over generaties. Het bestuur heeft bij al deze besluiten de belangen van actieven en inactieven, deelnemers en binnenkomende deelnemers expliciet tegen elkaar afgewogen en op grond van deze gegevens besluiten genomen.

Code PF: Thema 1, Vertrouwen waarmaken: specifiek op basis van bovenstaande, maar ook in het algemeen is de raad van toezicht van mening dat het bestuur als 'goed huisvader' de pensioenregeling uitvoert voor alle belanghebbenden van het fonds.

D. Het verder uitwerken en implementeren van risicomanagement

Het risicoraamwerk is geactualiseerd in 2021. De raad van toezicht heeft zich hier uitgebreid over laten informeren. De raad heeft in dit kader een informele sessie gehad met het bestuur om te spreken over risico-gebaseerd management van het programma van Centraal Beheer APF. Daarnaast spreekt de raad de sleutelfunctiehouder risicobeheer elk kwartaal over zijn rapportage. De raad heeft zo een goed beeld kunnen verkrijgen van het risicobeheer en de stand van zaken daarin. De raad is van mening dat het bestuur hier voldoende aandacht aan besteedt.

Code PF: Thema 1, Vertrouwen waarmaken: de raad van toezicht ziet de uitwerking van het risicoraamwerk als een van de stappen van het bestuur om ervoor te zorgen dat het bestuur een cultuur waarin risicobewustzijn vanzelfsprekend is bevordert en borgt en zorgt dat het integrale risicomanagement adequaat georganiseerd is.

E. Verdieping IT-risico

De raad van toezicht verdiept zich jaarlijks in een specifiek thema. Doel hiervan is om een beter beeld te krijgen van de stand van zaken van een bepaald thema bij Centraal Beheer APF. Om dit te bereiken kiest de raad van toezicht ervoor een thema door de gehele keten van bestuur, bestuursbureau en uitvoeringsorganisaties onder de loep te nemen. De raad van toezicht heeft dit jaar het onderwerp IT-risico gekozen, waarbij is ingezoomd op de overgang naar een nieuw administratiesysteem, datakwaliteit en cyber security bij Achmea Pensioenservices (APS). De raad heeft deze onderwerpen geselecteerd omdat IT van essentieel belang is voor de continuïteit van een pensioenfonds en IT-risico's een belangrijk onderdeel van integraal risicomanagement vormen. De raad heeft in het kader van deze verdieping gesproken met een aantal personen binnen Achmea Pensioenservices, het bestuursbureau en het bestuur. De raad van toezicht heeft zijn bevindingen en aanbevelingen met het bestuur

gedeeld en vastgesteld dat het onderwerp IT-risico met voldoende aandacht van het bestuur op de bestuursagenda staat.

De raad van toezicht constateert dat de overgang naar een nieuw administratiesysteem bij APS kansen en bedreigingen met zich mee brengt, vooral ook omdat deze overgang niet los kan worden gezien van de transitie naar het nieuwe pensioencontract en de keuzes die de kringen daarin zullen maken. Voorkomen moet worden dat potentiële nieuwe klanten, bestaande kringen en deelnemers met onnodige migraties geconfronteerd worden. Dat maakt dat de systeem migratie en de keuzes die kringen zullen gaan maken betreffende het pensioencontract met elkaar verbonden zijn. Dat creëert een complex geheel, waarbij het van belang is om zowel op het niveau van Centraal Beheer APF als geheel te kijken, als op het niveau van de kringen. De raad heeft in dit kader een aantal aanbevelingen gedaan op het gebied van risicoanalyses, het scherp zijn op doorbelasten van kosten aan Centraal Beheer APF en het maken van een roadmap waarin ook helder wordt wat de deelnemer zal merken van de systeemtransitie.

De raad van toezicht constateert dat de datakwaliteit-checks die Centraal Beheer APF en de uitbestedingspartij gezamenlijk ontwikkelen en optimaliseren bij CWO's van voldoende niveau lijken. Tegelijkertijd benadrukt de raad dat datakwaliteit bij de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel een belangrijk aandachtspunt blijft, dat verder in samenwerking met de uitbestedingspartijen geborgd en gemonitord zal moeten worden in het nog te ontwikkelen transitieproces.

De raad concludeert dat de uitvoerder op het gebied van cyber security de zaken goed op orde lijkt te hebben. Daarnaast trof de raad, wellicht nog belangrijker, de bereidheid bij APS aan om kennis uit te wisselen met andere organisaties en te leren van potentiële kwetsbaarheden bij zichzelf en anderen. Uit de gevoerde gesprekken blijkt dat Achmea actief veiligheidsmaatregelen inricht die zijn gericht op bewustwording bij medewerkers om het risico van inbreken in de systemen te beperken. De beveiliging wordt steeds verbeterd en versterkt en is permanent in ontwikkeling. De raad van toezicht adviseert het bestuur om meer IT-kennis binnen het bureau en het bestuur van Centraal Beheer APF te borgen, bijvoorbeeld door scholing. Ook adviseert de raad om IT een belangrijk onderdeel van crisismanagement te maken en strategische scenario's uit te werken.

Code PF: Thema 1, Vertrouwen waarmaken: IT-risico is een belangrijk onderdeel van risicomanagement van het bestuur. De raad constateert dat het bestuur risico helder voor ogen heeft.

F. Benoemingen en herbenoeming

De raad heeft Lidwin van Velden, lid van de raad van toezicht, ter herbenoeming voorgedragen bij het Kringoverstijgend Medezeggenschapsorgaan (KOM). Zij is herbenoemd per juli 2021.

Het aanstaande vertrek van Jos Berkemeijer in de zomer van 2022 vanwege het eindigen van zijn benoemingstermijn, betekende dat de raad van toezicht eind 2021 samen met het KOM de zoektocht naar een opvolger heeft opgestart. Deze is voorjaar 2022 succesvol afgerond met de benoeming van Arjen van Amerongen. Hij zal een aantal maanden als toehoorder deelnemen aan de activiteiten van de raad van toezicht, zodat hij goed ingewerkt de rol van Jos Berkemeijer kan overnemen.

Code PF: Thema 5, Zorgvuldig benoemen: de raad van toezicht heeft bij de herbenoemingen het daartoe opgestelde proces gevolgd om te borgen dat op een goede manier invulling wordt gegeven aan de afweging van complementariteit, geschiktheid en diversiteit in de raad.

G. Overige

Gedurende het jaar heeft de raad van toezicht nog een aantal andere onderwerpen specifieke aandacht gegeven. Het uitbestedingsrisico is regelmatig onderwerp van gesprek geweest, de raad heeft het bestuur hier terzijde gestaan met raad.

De raad heeft jaargesprekken met de sleutelfunctiehouders gevoerd waarin de jaarplannen zijn besproken. Belangrijke uitkomst daarvan is onder meer dat ook de sleutelfunctiehouder Audit het IT-risico zal onderzoeken; de raad van toezicht kijkt uit naar de resultaten en zal deze naast de eigen bevindingen over dit onderwerp bestuderen.

Binnen Centraal Beheer APF heeft governance en de inrichting daarvan brede aandacht gekregen in 2021. Dit heeft geleid tot een aantal aanpassingen in de statuten en tot een andere indeling van vergaderingen met belanghebbendenorganen. De raad is hierin meegenomen en constateert dat dit een goede stap is, die past bij het stadium waarin Centraal Beheer APF zich in bevindt.

De raad van toezicht heeft zich laten informeren over de klachtenprocedure en heeft het bestuur gevraagd daar een aantal aanpassingen in te doen in het belang van de deelnemers. De raad van toezicht is tevreden met de stroomlijning van het proces van klachtenverwerking die door het bestuur is ingevoerd, waardoor het bestuur sneller kan acteren op (hardnekkige) klachten.

Nieuwe klanten

In 2021 zijn drie nieuwe kringen opgericht met daarin toetredende partijen. Van bestuur, bestuursbureau en raad van toezicht heeft dit de nodige inspanning gevraagd. De raad van toezicht is dan ook verheugd te kunnen vaststellen dat de binnenkomst van nieuwe werkgevers en pensioenfondsen conform de richtlijnen is verlopen en dat de administratieve processen om dit te realiseren voldoen aan de eisen. De groei doelstelling van het fonds die hiermee in 2021 is gerealiseerd, leidt tot een betere toekomstbestendigheid voor Centraal Beheer APF. Dit is in het belang van alle deelnemers; zowel zij die al langer aan het APF verbonden zijn, als de nieuw binnenkomende deelnemers.

Functioneren raad van toezicht

De raad van toezicht heeft in 2021 conform de Code Pensioenfondsen een zelfevaluatie uitgevoerd, zonder externe begeleiding. De voornaamste conclusie is dat de samenwerking onderling en met het bestuur en bestuursbureau naar tevredenheid verloopt. De raad is positief over de voorbereiding van overlegvergaderingen die verder geoptimaliseerd is in 2021. De raad van toezicht heeft zijn kennis actueel gehouden door het volgen van scholing, zowel buiten als binnen het fonds.

Samenvattend

De raad van toezicht is content met de groei van Centraal Beheer APF en met de professionaliseringsslag die bestuursbureau en bestuur dit jaar weer hebben gemaakt. De raad is van mening dat het bestuur de strategische doelstellingen, agenda en uitvoeringspartijen op adequate wijze monitort in een veranderende pensioenmarkt, die met de komst van een nieuw pensioenstelsel de komende jaren veel groeikansen biedt.

Daarnaast volgt de raad de ontwikkelingen omtrent het nieuwe pensioenstelsel en het nieuwe pensioenadministratiesysteem bij uitvoerder Achmea Pensioen Services op de voet en zal dit ook blijven doen.

De raad van toezicht heeft het overleg met het bestuur, de belanghebbendenorganen en overige gremia als constructief ervaren. Naar de mening van de raad van toezicht heeft het bestuur bij de vervulling van zijn taak voldoende blijk gegeven van een adequate risicobeheersing en een evenwichtige belangenafweging voor alle deelnemers. Deze evenwichtige belangenafweging is door de raad van toezicht niet alleen in het algemeen geconstateerd, maar ook specifiek vastgesteld op het vlak van het acquireren en incorporeren van nieuwe klanten en hun deelnemers, het versterken van de organisatie en de besluitvorming rond herstelplannen en toeslagverlening.

Een constatering na balansdatum is dat het een onzekere tijd is door de ontwikkelingen in Oekraïne. Dit heeft effect op de algemene economische omstandigheden en daarmee ook op Centraal Beheer APF.

Goedkeuring jaarverslag en jaarrekening

De raad van toezicht constateert dat het proces van totstandkoming van het besluit van het bestuur tot vaststelling van het jaarverslag en jaarrekening 2021 zorgvuldig is geweest. De raad van toezicht verklaart goedkeuring te verlenen aan het Bestuursbesluit tot vaststelling van het Jaarverslag 2021 en de Jaarrekening 2021.

Zeist, 20 juni 2022

Namens de raad van toezicht,

Drs. M.A.M. Barth voorzitter

Drs. L.M.T. van Velden, RvT-lid

J.N. Berkemeijer AAG, RvT-lid

Reactie van het bestuur op verslag raad van toezicht

Het bestuur heeft met interesse kennis genomen van de bevindingen en aanbevelingen van de RvT, vindt de punten die de RvT aangeeft herkenbaar en zal hier verder invulling aan geven. Het bestuur waardeert het zeer dat de relatie met de RvT verder is doorontwikkeld in 2021 en bedankt de RvT voor de samenwerking.

Het bestuur is tevreden met de groei van Centraal Beheer APF die is gerealiseerd het afgelopen jaar en is verheugd dat bij een aantal kringen indexatie aan de deelnemers kon worden toegekend. Het bestuur is ook blij te zien dat de dekkingsgraden van de kringen in 2021, op een enkele uitzondering na, zijn gestegen. In 2021 is de basis voor de toekomstbestendigheid van ons fonds verder verstevigd en daarnaast is in dit jaar de bedrijfsvoering verder versterkt en is de governance aangepast aan de groei van het aantal kringen.

Afgelopen jaar is veel aandacht gegaan naar het nieuwe pensioenstelsel en de voorbereidingen daar op. Dit heeft geleid tot het opzetten van een projectorganisatie, Expeditie Pensioenakkoord, die de voorbereiding voortvarend oppakt. Daarnaast is de overgang van APS naar een nieuw pensioenadministratiesysteem vol onder de aandacht bij het bestuur. Het bestuur constateert evenals de RvT dat deze beide ontwikkelingen zijn verbonden en kansen en bedreigingen met zich meebrengen. De aanbevelingen van de RvT op het gebied van risicoanalyses, het scherp zijn op het doorbelasten van kosten aan Centraal Beheer APF en het maken van een roadmap voor deelnemers, staan hoog op de agenda van het bestuur en zijn onderdeel van het project Expeditie Pensioenakkoord.

Het bestuur neemt de bevinding van de RvT dat het organiseren van IT-kennis binnen het APF van groot belang is en dat dit steeds belangrijker wordt, ter harte. Dit wordt binnen het bestuur meer expliciet uitgewerkt en is inmiddels binnen het bestuursbureau met een nieuwe aanstelling ondervangen. Specialistische IT- en administratieve kennis wordt waar nodig ingehuurd om de risico's naar de toekomst toe verder te borgen. Het bestuur gaat de toekomst vol vertrouwen tegemoet, met een strategisch ambitieuze agenda, een goede dienstverlening aan onze kringen, deelnemers en werkgevers, een stevige basis in het bestuursbureau en een goede relatie met onze gremia.

Het bestuur dankt de RvT voor zijn grote betrokkenheid en de constructieve samenwerking.

Zeist, 20 juni 2022,

Het bestuur van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds handelend onder de naam Centraal Beheer APF:

Drs. J. Bouma, voorzitter

Drs. H.A. Kempen, plaatsvervangend voorzitter

Drs. A.B. Peters-Derksen AAG, bestuurslid

Drs. L.J. van der Put RBA, bestuurslid

41. Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan het bestuur van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2021

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2021 van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds te Zeist gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds (inclusief de collectiviteitskringen) op 31 december 2021 en van het resultaat over 2021 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2021.
2. de staat van baten en lasten over 2021.
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen inclusief de financiële verantwoording van de collectiviteitskringen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel moet in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 220.000. Onze materialiteit voor de bedrijfsomgeving is bij het plannen vastgesteld op circa 3% van het eigen vermogen. Eveneens op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de financiële verantwoording per collectiviteitskring bepaald. Deze materialiteit is, afhankelijk van de dekkingsgraad van de collectiviteitskring, gebaseerd op een range van 0,8%-1% van het pensioenvermogen van de collectiviteitskring.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met het bestuur en de organen belast met governance overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven 5% van de materialiteit rapporteren, alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Reikwijdte van de controle

Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds kent een aantal kernactiviteiten welke grotendeels zijn uitbesteed aan serviceorganisaties. De stichting heeft het beheer van de beleggingen uitbesteed aan Achmea Investment Management B.V.. De stichting heeft het beheer van de pensioenadministratie uitbesteed aan Achmea Pensioenservices N.V. (hierna gezamenlijk: 'de uitvoeringsorganisatie'). De jaarrekening wordt opgesteld op basis van informatie die is verstrekt door deze uitvoeringsorganisaties.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor het verwerven van inzicht in de aard en de significantie van de door de uitvoeringsorganisatie verleende diensten en het effect hiervan op de voor de controle relevante interne beheersing van de stichting. Op basis hiervan identificeren wij de risico's op een afwijking van materieel belang, bepalen wij de aard en omvang van de uit te voeren controlewerkzaamheden en voeren wij controlewerkzaamheden uit om op deze risico's in te spelen.

Bij de uitvoering van onze controle maken wij gebruik van de werkzaamheden en bevindingen van andere onafhankelijke accountants inzake de voor de stichting relevante interne beheersingsmaatregelen van de uitvoeringsorganisatie, zoals weergegeven in de specifiek daarvoor opgestelde (Standaard 3402 type II en 3000A) rapportages.

Onze controlewerkzaamheden bestaan uit het bepalen van de minimaal verwachte interne beheersingsmaatregelen en het bespreken van de beheersomgeving bij de uitvoeringsorganisatie met vertegenwoordigers van de uitvoeringsorganisatie. Verder evalueren wij de in de Standaard 3402 type II en 3000A rapportages beschreven interne beheersingsmaatregelen, de verrichte werkzaamheden ter toetsing van de effectieve werking gedurende 2021 en de uitkomsten daarvan. Ook beoordelen wij de evaluatie door het bestuur van de kwaliteit van de uitbesteding aan de uitvoeringsorganisatie.

In aanvulling hierop hebben wij eigen controlewerkzaamheden uitgevoerd, waaronder werkzaamheden ten aanzien van de aanwezige beheersingsmaatregelen op het niveau van het bestuur en het bestuursbureau.

Wij hebben voor de controle van de beleggingen en de beleggingsopbrengsten gebruik gemaakt van een andere accountant. Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel hebben wij de aard en omvang van de uit te voeren werkzaamheden bepaald, rekening houdend met de omvang en het risicoprofiel van deze activiteiten, en deze vastgelegd in instructies. Daarnaast hebben wij een kwaliteitsreview uitgevoerd met betrekking tot de uitgevoerde werkzaamheden en de uitkomsten daarvan.

Door bovengenoemde werkzaamheden bij de significante activiteiten, gecombineerd met zelfstandig verrichte werkzaamheden op het totaalniveau, hebben wij voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de financiële informatie van het geheel verkregen om een oordeel te geven over de jaarrekening.

Controle-aanpak frauderisico's

Wij hebben risico's geïdentificeerd en ingeschat op een afwijking van materieel belang op de jaarrekening als gevolg van fraude. Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in de entiteit en haar omgeving, de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het bestuur inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort en de wijze waarop de met governance belaste personen het toezicht uitoefenen, alsmede de uitkomsten daarvan.

Wij hebben de opzet en de relevante aspecten van het interne beheersingssysteem en in het bijzonder de frauderisicoanalyse geëvalueerd alsook bijvoorbeeld de gedragscode, SIRA, sleutelfunctiehouder-rapportages, klokkenluidersregeling en de incidentenregistratie. Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd, en voor zover wij noodzakelijk achten, de werking getoetst van interne beheersmaatregelen welke gericht zijn op het mitigeren van frauderisico's.

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van risico's op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening als gevolg van fraude, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en omkoping en corruptie. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude.

Op basis van deze werkzaamheden hebben wij de veronderstelde fraude risico's overwogen met betrekking tot het doorbreken van interne beheersingsmaatregelen door het bestuur, inclusief of er indicaties zijn voor tendenties bij het bestuur die mogelijk risico's vormen op een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude.

Onze controlewerkzaamheden ten aanzien van deze fraude risico's zijn gericht op een evaluatie van de opzet en de implementatie van de relevante interne beheersingsmaatregelen om deze risico's te beperken.

Wij hebben de interne-beleidsdocumenten en andere beschikbare informatie ten aanzien van fraude beoordeeld en om inlichtingen verzocht bij onder andere de leden van het bestuur en de sleutelfunctiehouders. Wij hebben tevens aanvullende gegevensgerichte werkzaamheden uitgevoerd, waaronder het toetsen van journaalboekingen, het beoordelen van schattingen op tendenties (inclusief een retrospectieve beoordeling van significante schattingen uit het vorige boekjaar) en de onderbouwing van de tijdens het opstellen van de financiële overzichten aangebrachte aanpassingen. Onze inschatting van de risico's op een afwijking van materieel belang ten gevolge van fraude hebben niet geresulteerd in een kernpunt van de controle.

In onze controle bouwen wij een element in van onvoorspelbaarheid. Ook hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die aanwijzing geven voor fraude.

Uit onze werkzaamheden volgden geen signalen of vermoedens van fraude die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang.

Controle-aanpak naleving van wet- en regelgeving

Wij hebben een algemeen inzicht verworven in het wet- en regelgevingskader dat van toepassing is op de stichting door inlichtingen in te winnen bij het bestuur, de met governance belaste personen en het lezen van notulen en rapporten van de sleutelfunctiehouders.

Voor zover materieel voor de gerelateerde financiële overzichten, hebben wij op basis van onze risico-analyse, en rekening houdende met dat het effect van niet-naleving van wet- en regelgeving aanzienlijk varieert, naleving van het belastingrecht en regelgeving voor financiële verslaggeving, de vereisten in het kader van Titel 9 van Boek 2 BW aangemerkt als wet- en regelgeving met een directe invloed op de financiële overzichten. Wij hebben voldoende en geschikte controle-informatie verkregen omtrent het naleven van de bepalingen van die wet- en regelgeving die gewoonlijk wordt geacht van directe invloed te zijn op de financiële overzichten.

Daarnaast is Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds onderworpen aan overige wet- en regelgeving, zoals ook benoemd in de NBA Handreiking 1144 'Specifieke verplichtingen vanuit de toezichtwet- en regelgeving voor de interne auditor en de externe accountant bij pensioenfondsen' waarvan de gevolgen van niet naleving een van materieel belang zijnde invloed kunnen hebben op de financiële overzichten, bijvoorbeeld ten gevolge van boetes of rechtszaken. Gezien de aard van de activiteiten van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds en de complexiteit van deze regelgeving, bestaat het risico dat niet wordt voldaan aan de vereisten van deze wet- en regelgeving.

Ten aanzien van deze wet- en regelgeving die geen direct effect hebben op de vaststelling van de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening, zijn onze werkzaamheden beperkter. Naleving van wet- en regelgeving kan van fundamenteel belang zijn voor de operationele aspecten van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds, voor de mogelijkheid van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds om haar

activiteiten voort te zetten, dan wel voor het voorkomen van sancties van materieel belang (bijv. het naleven van de voorwaarden van een vergunning voor het uitvoeren van een activiteit, of het naleven van regelgeving betreffende het milieu); niet-naleving van dergelijke wet- en regelgeving kan daarom van materieel belang zijnde invloed hebben op de financiële overzichten. Onze verantwoordelijkheid is beperkt tot het uitvoeren van gespecificeerde controlewerkzaamheden ter bevordering van het identificeren van niet-naleving van wet- en regelgeving die een invloed van materieel belang kan hebben op de financiële overzichten. Onze werkzaamheden ter bevordering van het identificeren van gevallen van niet-naleving van overige wet- en regelgeving die een invloed van materieel belang kan hebben op de financiële overzichten, zijn beperkt tot (i) het management en, in voorkomend geval, de met governance belaste personen vragen of de entiteit dergelijke wet- en regelgeving naleeft; (ii) de eventuele correspondentie met de desbetreffende vergunningverlenende of regelgevende of toezichthoudende instanties inspecteren.

Uiteraard zijn wij gedurende de controle alert op indicaties van (vermoedens) van niet-naleving van wet- en regelgeving.

Tenslotte hebben wij een schriftelijke bevestiging verkregen dat alle bekende gevallen van niet-naleving of vermoede niet-naleving van wet- en regelgeving, ons ter kennis zijn gebracht.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met de organen belast met governance gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van de individuele kernpunten moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten.

Beschrijving van het kernpunt	De wijze waarop dit kernpunt door ons is gecontroleerd
Berekening en financiering van het weerstandsvermogen van de bedrijfsomgeving Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds dient een weerstandvermogen aan te houden voor het opvangen van bedrijfsrisico's waarvan de eventuele financiële gevolgen niet ten laste kunnen worden gebracht van een collectiviteitskring. De hoogte van het weerstandsvermogen is afhankelijk van het beheerde pensioenvermogen, de eventuele dekking van aansprakelijkheidsrisico's en de uitkomsten van de interne risicoanalyse. In hoofdstuk 4 Toelichting, onderdeel "Weerstandsvermogen" van de Bedrijfsomgeving is beschreven aan welke voorwaarden het weerstandsvermogen dient te voldoen, hoe de hoogte ervan is bepaald en op welke wijze de financiering is geregeld. Het wettelijk uitgangspunt is dat dit vermogen doorlopend voldoende beschikbaar moet zijn. Een toelichting op het vereiste en aanwezige weerstandsvermogen en de wijze van financiering is weergegeven in noot 3 onderdeel "stichtingskapitaal en reserves" van de Bedrijfsomgeving. Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole geïdentificeerde risico is dat de berekening van	Om het risico te ondervangen hebben wij onder meer: - De vaststelling van het vereiste weerstandsvermogen getoetst aan de door het bestuur uitgevoerde berekening van het benodigde weerstandsvermogen, het resultaat van de risicoanalyse en de wettelijke bepalingen. - Vastgesteld dat de toelichting op het aanwezige weerstandsvermogen voldoet aan de wettelijke bepalingen en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving. - Vastgesteld dat de gemaakte financieringsafspraken het mogelijk maken dat het benodigde vermogen doorlopend beschikbaar is. Onze observatie bij dit kernpunt: Wij achten de vaststelling van het weerstandsvermogen en de daarbij behorende toelichting in de jaarrekening per 31 december 2021 aanvaardbaar. Wij hebben geen significante bevindingen te rapporteren.

Beschrijving van het kernpunt	De wijze waarop dit kernpunt door ons is gecontroleerd
het weerstandsvermogen niet is gebaseerd op de juiste uitgangspunten en op de door DNB voorgeschreven berekeningswijze en dat de toelichting niet voldoet aan relevante verslaggevingsvereisten.	
Ontwikkeling van de (beleids)dekkingsgraad De solvabiliteit van de collectiviteitskringen wordt gemeten aan de hand van de dekkingsgraad. De dekkingsgraad brengt de verhouding tussen de (netto) activa en pensioenverplichtingen tot uitdrukking en is daarmee een graadmeter voor de financiële positie van de collectiviteitskring. De beleidsdekkingsgraad is de gemiddelde dekkingsgraad van de twaalf maanden voorafgaand aan het moment van vaststelling. Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds is wettelijk verplicht om de beleidsdekkingsgraad van de collectiviteitskringen te hanteren als basis voor bepaalde beleidsbeslissingen, bijvoorbeeld inzake indexatie en kortingen. Daarnaast is de dekkingsgraad onder meer van belang om te bepalen of de collectiviteitskringen van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds voldoende buffers hebben. De dekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad zijn toegelicht in noot 4 en in de risicoparagraaf bij de financiële verantwoording van de collectiviteitskringen. Indien hieruit blijkt dat de beleidsdekkingsgraad van een collectiviteitskring gedurende vijf aangesloten jaren lager is dan het minimaal vereist eigen vermogen, kan dit leiden tot en het verlagen van pensioenaanspraken en -rechten Voor de collectiviteitskringen was geen korting noodzakelijk. Op basis van het herstelplan van Kring Stabiliteit is de collectiviteitskring voldoende in staat om binnen de gestelde termijn te voldoen aan de vereisten ten aanzien van het (minimaal) vereist eigen vermogen. Dit is ook als zodanig toegelicht in noot 4 bij de verantwoording van de collectiviteitskring. Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole geïdentificeerde risico is dat de toelichting met betrekking tot de dekkingsgraad, (minimaal) vereist eigen vermogen en herstelplan niet conform wet- en regelgeving is opgenomen in de jaarrekening.	Om het risico te ondervangen hebben wij onder meer: • Door controle van de balans de samenstellende delen van de dekkingsgraad gecontroleerd; • Kennis genomen van de rapportages en de werkzaamheden van de certificerend actuaris; • Kennis genomen van de in de jaarrekening gepresenteerde cijfermatige toelichting en getoetst of deze in overeenstemming is met het actuariael rapport; • Wij hebben kennisgenomen van de door de certificerend actuaris uitgevoerde plausibiliteitstoets op de ontwikkeling van de dekkingsgraad gedurende het jaar in relatie tot de ontwikkelingen van de belangrijkste factoren, zoals de rentecurve. • Wij hebben de opzet van het totstandkomingsproces van de berekening van de maandelijkse dekkingsgraad onderzocht. Vanwege de gevoeligheid van schattingselementen hebben wij specifiek aandacht besteed aan de waardering van de (illiquide) beleggingen en de waardering van de technische voorzieningen. De werkzaamheden die wij in dit kader hebben uitgevoerd zijn in de kernpunten hierna beschreven. Onze observatie bij dit kernpunt: Wij achten de vaststelling van de dekkingsgraad, de beleidsdekkingsgraden en de daarbij behorende toelichting in de jaarrekening per 31 december 2021 aanvaardbaar. Ook achten wij de toelichting in de jaarrekening met betrekking tot het (minimaal) vereist eigen vermogen en herstelplan aanvaardbaar. Wij hebben geen significante bevindingen te rapporteren.

Beschrijving van het kernpunt	De wijze waarop dit kernpunt door ons is gecontroleerd
Waardering van beleggingen welke gewaardeerd zijn op basis van waarderingsmodellen (illiquide beleggingen) De beleggingen zijn een significante post op de balans van de collectiviteitskringen van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds. Deze beleggingen dienen volgens de Pensioenwet te worden gewaardeerd op marktwaarde. Voor een groot deel van de beleggingen is de marktwaarde te toetsen aan genoteerde prijzen die tot stand zijn gekomen op liquide financiële markten. Illiquide beleggingen zijn beleggingen waarvoor een frequente marktnotering ontbreekt en de prijs daarom op basis van waarderingsmodellen wordt bepaald. Het met behulp van deze modellen bepalen van de marktwaarde is complex en bevat een hoge mate van subjectiviteit. Hierdoor neemt de waarderingonzekerheid inherent toe bij beleggingen zonder frequent genoteerde marktprijzen en hangt dit samen met de beschikbaarheid en toepasbaarheid van marktgegevens. In de toelichting op de grondslagen voor waardering van activa en passiva van de collectiviteitskringen geeft Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds inzicht in de gehanteerde waarderingmethoden van de beleggingen. Een beschrijving van deze modellen en technieken is weergegeven in de algemene grondslagen als onderdeel van het hoofdstuk CBAPF Grondslagen. Uit deze toelichting blijkt ook welk deel van de beleggingen op balansdatum is gewaardeerd met behulp van waarderingsmodellen en technieken. Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole geïdentificeerde risico is dat illiquide beleggingen niet juist gewaardeerd zijn en dat de toelichting niet voldoet aan relevante verslaggevingsvereisten.	Om het risico te ondervangen hebben wij onder meer: • De opzet, het bestaan en de werking van de beheersingsmaatregelen rondom waardering van de illiquide beleggingen beoordeeld; • Vastgesteld of de in de grondslagen voor waardering van activa en passiva beschreven modellen geschikt zijn om, binnen de geldende wettelijke bepalingen en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, te kunnen komen tot een marktwaarde van deze illiquide beleggingen; • Getoetst of de toepassing van deze modellen en technieken bij het bepalen van de marktwaarde overeenkomstig de beschreven uitgangspunten heeft plaatsgevonden; • Vastgesteld dat de waarderingsgrondslagen en waarderingonzekerheid van de illiquide beleggingen toereikend zijn toegelicht in de jaarrekening. Onze observatie bij dit kernpunt: Wij achten de waardering van de illiquide beleggingen en de daarbij behorende toelichting in de jaarrekening per 31 december 2021 aanvaardbaar. Wij hebben geen significante bevindingen te rapporteren.
Gevoeligheden ten aanzien van de waardering van de technische voorzieningen De technische voorziening, waaronder de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het fonds, betreft de belangrijkste verplichting in de balans van de collectiviteitskringen en vormt één van de belangrijkste componenten voor de berekening van de actuele dekkingsgraad en de beleids-dekkingsgraad. De technische voorziening wordt, conform de vereisten van de Pensioenwet,	Om het risico te ondervangen hebben wij onder meer: • De certificerend actuaris instructies gestuurd over de te volgen controleaanpak, risico's, werkzaamheden en attentiepunten; • De redelijkheid van de aannames en schattingen van het bestuur met betrekking tot de gekozen (actuariële) veronderstellingen en de gehanteerde

Beschrijving van het kernpunt	De wijze waarop dit kernpunt door ons is gecontroleerd
gewaardeerd op marktwaarde. Deze marktwaarde wordt berekend op basis van actuariële grondslagen en schattingselementen en is dan ook gevoelig voor de gehanteerde (actuariële) veronderstellingen en schattingselementen. De certificerend actuaaris onderzoekt onder meer de toereikendheid van de voorziening pensioenverplichtingen en de naleving van een aantal specifieke wettelijke bepalingen uit de Pensioenwet. Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds heeft in de toelichting op de grondslagen voor waardering van activa en passiva de grondslagen voor de waardering van de technische voorziening toegelicht. In noot 5 bij de verantwoording van de collectiviteitskringen is een verdere detaillering van de technische voorziening gegeven. Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole geïdentificeerde risico is dat actuariële grondslagen met betrekking tot de fonds specifieke ervaringssterfte en kostenopslag niet juist worden toegepast en toegelicht en/of dat actuariële berekeningen onjuist zijn.	waarderingsgrondslagen getoetst en besproken met de certificerend actuaaris; - De rapportage van de certificerend actuaaris geëvalueerd en de uitkomsten besproken; - Controlewerkzaamheden uitgevoerd op de pensioenaanspraken van de deelnemers om de gehanteerde administratieve basisgegevens te toetsen; - Vastgesteld dat de waarderingsgrondslagen van de technische voorzieningen toereikend zijn toegelicht in de jaarrekening. Onze observatie bij dit kernpunt: Wij achten de waardering van de technische voorzieningen en de daarbij behorende toelichting in de jaarrekening per 31 december 2021 aanvaardbaar. Wij hebben geen significante bevindingen te rapporteren.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- Het bestuursverslag
- de overige gegevens

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- Met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.
- Alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens, in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsels moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en

omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven.

- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur en de organen belast met governance onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan het bestuur en de organen belast met governance dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met het bestuur en de organen belast met governance over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

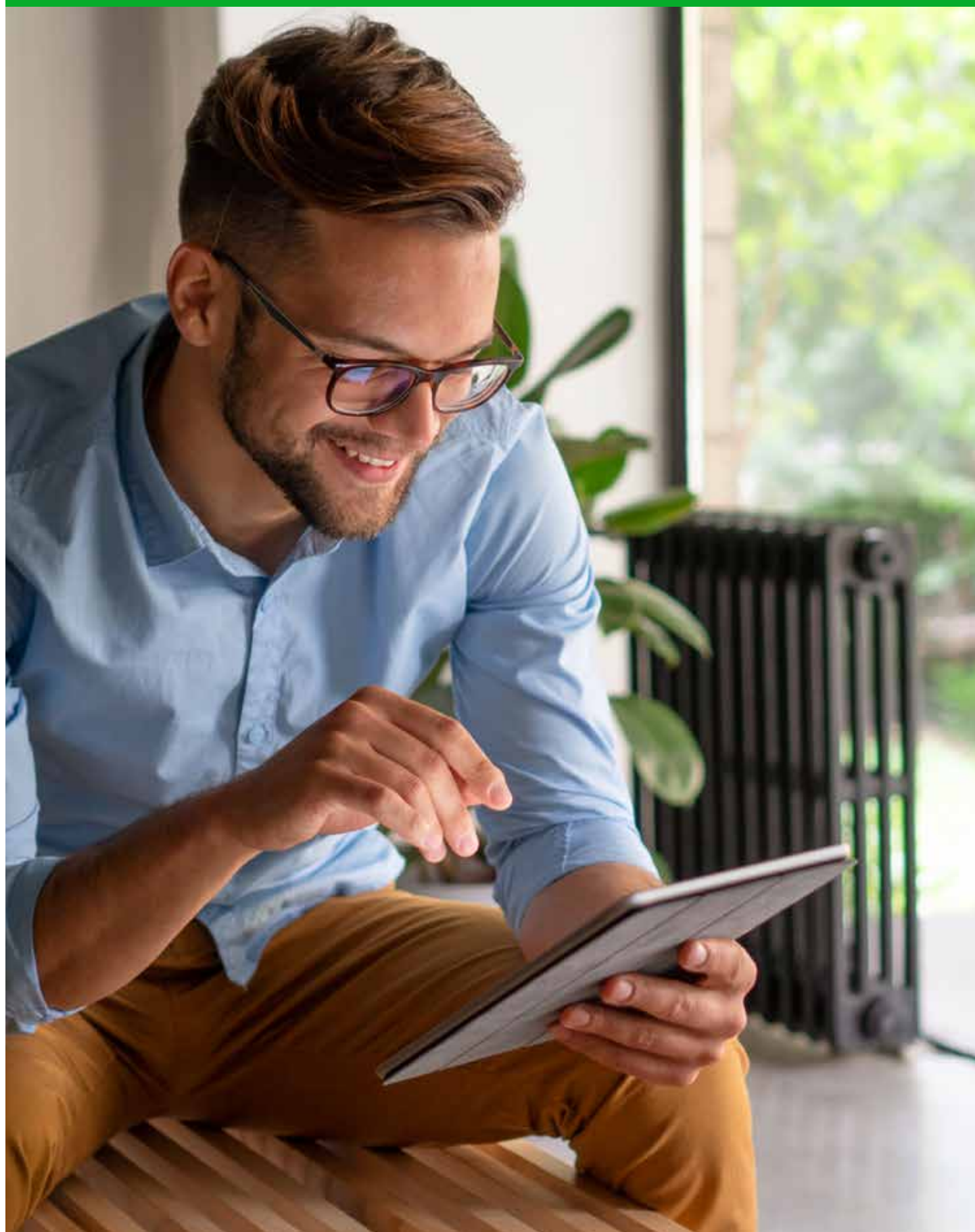
Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met het bestuur en de organen belast met governance hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Amsterdam, 20 juni 2022

Deloitte Accountants B.V.

Was getekend: drs. M. van Luijk RA

Bijlagen

42. Statutaire regeling omtrent de bestemming van het resultaat van de bedrijfsomgeving

Statutair is bepaald dat baten die niet zijn toe te wijzen aan een specifieke Collectiviteitskring worden toegevoegd aan het vermogen van de Stichting (artikel 3, leden 1 en 6). Gezien het afgescheiden karakter van de kringvermogens betekent dit dat resultaten in een kring aan het vermogen van de kring worden toegevoegd.

43. Afkortingen en begrippenlijst

Aandeel	Een aandeel is een deel van het eigendom van een bedrijf. Door het kopen van een aandeel, krijgt de koper een aantal rechten bij een bedrijf. Hierdoor heeft het aandeel een bepaalde waarde.
Abtn	Afkorting voor Actuariële en Bedrijfstechnische Nota. In deze, door de wet verplicht gestelde nota, wordt het beleid van een kring beschreven op het gebied van financiering, beleggingen, pensioenen en toeslagverlening.
Actuele dekkingsgraad	Zie dekkingsgraad
Alpha	Alpha is het extra rendement van een portefeuille bovenop het rendement van de benchmark. Bij een positieve alpha heeft de portefeuille het beter gedaan dan verwacht.
AFM	Autoriteit Financiële Markten.
AG-Prognosetafels	Prognosetafels geven de gemiddelde waargenomen overlevings- en sterfrequenties binnen de Nederlandse bevolking weer over een afgelopen vijfjarige periode en projecteren die naar de toekomst op basis van de in de in het verleden waargenomen en naar de toekomst doorgetrokken trends in deze frequenties. Zij worden gebruikt bij het berekenen van pensioenpremies en de waardering van de pensioenverplichtingen. Er zijn voor mannen en vrouwen aparte prognosetafels afgeleid: GBM en GBV.
ALM	Asset Liability Management Analyse van de onderlinge samenhang van pensioenverplichtingen, premiebeleid en beleggingsportefeuille.
Beleggingsfonds	Instelling die geld van derden belegt in aandelen of andere beleggingssoorten.
Beleggingsmix	De verdeling van beleggingen over verschillende beleggingscategorieën, zoals aandelen, vastrentende waarden en overige beleggingen. Ook wel beleggingsportefeuille.
Beleidsdekkingsgraad	Sinds 1 januari 2015 zijn pensioenfondsen verplicht om te rekenen met de zogenoemde 'Beleidsdekkingsgraad': het gemiddelde van de dekkingsgraad over de afgelopen 12 maanden. Deze dekkingsgraad is minder gevoelig voor plotselinge of tijdelijke bewegingen.
Benchmark	Representatieve herbeleggingsindex waartegen de prestaties van de beleggingsportefeuille worden afgezet (bijvoorbeeld AEX-index, MSCI-index).

Credits	Engelse benaming voor bedrijfsobligaties. Verzamelnaam voor vastrentende beleggingen die uitgegeven worden door bedrijven met uiteenlopende kredietwaardigheid (ratings).
Deelnemer	De persoon die conform het bepaalde in het Pensioenreglement tot het deelnemerschap is toegelaten en pensioenaanspraken jegens het fonds verwerft.
Dekkingsgraad	De dekkingsgraad laat zien of wij financieel gezond zijn. Is de dekkingsgraad 100%, dan hebben wij precies genoeg geld om de huidige en toekomstige pensioenen zonder verhoging voor inflatie uit te betalen. De dekkingsgraad is de procentuele verhouding tussen de bezittingen, verlaagd met overige schulden en de voorziening pensioenverplichtingen.
Derivaten	Van effecten afgeleide financiële instrumenten (beleggingsproducten), waarvan de waarde afhankelijk is van de waarde van andere meer onderliggende variabelen als valuta, effecten en rentes. Voorbeelden zijn futures en swaps.
DNB	De Nederlandsche Bank.
BO	Belanghebbendenorgaan. Een belanghebbendenorgaan als bedoeld in artikel 115b, lid 1 van de Pensioenwet voor een eigen kring. Dit is het medezeggenschapsorgaan per kring.
Eigen kring	Een kring waarin één pensioenregeling op basis van één Uitvoeringsovereenkomst of Uitvoeringsreglement wordt uitgevoerd.
Eigen vermogen	Buffer om mogelijke waardedalingen van de in de kring aanwezige middelen op te vangen. Iedere kring is verplicht om te beschikken over een voldoende grote buffer.
Ervaringssterfte	Omdat aangenomen wordt dat de werkende bevolking gezonder is dan de niet werkende bevolking wordt op basis van ervaringscijfers op de sterftekansen zoals ontleend aan de prognosetafel een leeftijdsafhankelijke afslag toegepast. Door rekening te houden met deze ervaringssterfte hoeven geen leeftijdscorrecties te worden toegepast.
Feitelijke premie	De feitelijke premie is de premie zoals deze daadwerkelijk wordt geheven in het boekjaar.
Franchise	Het deel van het salaris dat niet wordt meegenomen bij het berekenen van de pensioengrondslag.

Futures	Termijncontract, waarin toekomstige aankoop en verkoop van financiële waarden zijn vastgelegd. Futures worden gebruikt om beleggingsrisico's af te dekken, maar ook voor de uitvoering van tactische asset allocatie.
Gedempte kostendeekkende premie	De gedempte premie wordt berekend door de rente of het rendement te baseren op een voortschrijdend gemiddelde uit het verleden of het rendement op een verwachting voor de toekomst.
Gewezen deelnemer	De voormalige deelnemer die geen pensioen meer verwerft in deze pensioenregeling en die een pensioenaanspraak heeft behouden bij het fonds. In het pensioenreglement is opgenomen wanneer de deelname eindigt.
Grondstoffen	Grondstoffen en goederen waarvan de prijs in hoge mate wordt bepaald door de actuele vraag en aanbod. Voorbeelden zijn olie, graan en metalen.
Haalbaarheidstoets	De haalbaarheidstoets heeft ten doel om inzicht te verschaffen in de samenhang tussen de financiële opzet, het verwachte pensioenresultaat en de risico's die daarbij gelden. Een fonds voert periodiek een haalbaarheidstoets uit die op basis van een stochastische analyse inzicht geeft in de samenhang tussen de financiële opzet, het verwachte pensioenresultaat en de risico's die daarbij gelden. Bij deze toets worden het verwachte pensioenresultaat en het pensioenresultaat in een slechtweerscenario berekend en wordt getoetst of deze uitkomsten liggen binnen de grenzen van de voor de kring bepaalde normeringen. In de haalbaarheidstoets wordt expliciet aandacht besteed aan verwachtingen en risico's. De haalbaarheidstoets omvat 60 prognosejaren, gerekend vanaf de rapportagedatum en werkt met voorgeschreven scenariosets.
Herstelplan	In het geval dat de dekkingsgraad van een kring lager is dan de vereiste dekkingsgraad dient de kring een herstelplan op te stellen. In dit plan zijn maatregelen opgenomen waardoor de kring binnen de wettelijke kaders kan herstellen.
High yield	Obligaties met een kredietwaardigheid lager dan BBB.
(Resultaat op) Kanssystemen	Bij de vaststelling van de verplichtingen (en premies) wordt rekening gehouden met toekomstige verwachtingen (kansen). Dit betreft onder andere de sterfte kansen, arbeidsongeschiktheidskansen etc. Doordat de werkelijkheid hiervan afwijkt ontstaan resultaten. Dit wordt het resultaat op kanssystemen genoemd.

Kostendekkende premie	De kostendekkende premie bestaat uit de actuarieel benodigde premie voor de pensioenverplichtingen, een opslag die nodig is voor het in stand houden van het vereist eigen vermogen, een opslag voor uitvoeringskosten van de kring en de premie die actuarieel benodigd is voor de voorwaardelijke onderdelen van de regeling.
(Standaard)kring	Een gespecificeerde verzameling van pensioenregelingen die wordt uitgevoerd door het fonds waarvoor een afgescheiden vermogen wordt aangehouden.
Kringoverstijgend medezeggenschapsorgaan	Het orgaan van de Stichting als bedoeld in artikel 17A van de Statuten. Samen met de vertegenwoordigers vanuit de standaardkring(en) en de eigen kring(en) is er een kringoverstijgend medezeggenschapsorgaan (KOM). Het belanghebbendenorgaan zorgt voor de belangen van werkgevers, werknemers en gepensioneerden uit de kring.
Middelloon(regeling)	Het middelloon is de hoogte van het gemiddelde salaris gedurende de hele loopbaan. Bij de middelloonregeling hangt het uiteindelijke pensioen af van het aantal jaren dat een deelnemer bij de werkgever in dienst is geweest en het salarisverloop tijdens deze werkzame periode. Het op te bouwen pensioen is bij deze regeling een gewogen gemiddelde van alle pensioengrondslagen over de gehele periode van deelname aan de regeling.
Minimaal vereiste dekkingsgraad/ Minimaal Vereist Eigen Vermogen	Naast de vereiste dekkingsgraad wordt ook een minimaal vereiste dekkingsgraad (MVEV) berekend. Ligt de beleidsdekkingsgraad onder de minimaal vereiste dekkingsgraad dan is sprake van een dekkingstekort. Als deze situatie zich onafgebroken gedurende 5 jaren voordoet dan moet het fonds binnen zes maanden maatregelen nemen waardoor het in een keer aan het MVEV voldoet.
Obligatie	Een obligatie is een bewijs van deelname in het kapitaal van een bedrijf of de overheid. Het is een schuldbewijs tegen een (meestal) vaste rente. Het is mogelijk om in obligaties te handelen, dit gebeurt op de effectenbeurs.
Opkomende markten	Markten die eerder achterbleven bij de economische ontwikkeling, maar waarvan de vooruitzichten nu goed zijn. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om markten in Midden- en Zuid-Amerika, Midden- en Oost-Europa, het Verre Oosten en Zuid-Afrika.
Pensioengerechtigde	De persoon voor wie het pensioen is ingegaan.
Pensioengrondslag	Het gedeelte van het salaris dat de grondslag vormt voor de pensioenopbouw van een deelnemer. De pensioengrondslag wordt berekend door het pensioengevend jaarsalaris te verminderen met de franchise.

Pensioenreglement	De door het fonds opgestelde regeling met betrekking tot de verhouding tussen Centraal Beheer APF en deelnemer.
Raad van toezicht	In het kader van de Principes voor Goed Pensioenfondsbestuur is voor het intern toezichthoudend orgaan gekozen worden voor een raad van toezicht die het functioneren van het bestuur toetst en jaarlijks daarover aan het bestuur rapporteert.
Reële dekkingsgraad	In de reële dekkingsgraad wordt de verwachte stijging van de prijzen meegenomen als pensioenverplichting. Een reële dekkingsgraad van 100% wil zeggen dat de kring volledige toeslag kan verlenen op basis van de (verwachte) prijsinflatie conform een toekomstbestendig toeslagbeleid. Een toekomstbestendig toeslagbeleid houdt in: 1. Toeslag kan verleend worden vanaf een beleidsdekkingsgraad van 110%. 2. Toeslagverlening is alleen toegestaan als er voldoende vermogen is om deze toeslag naar verwachting ook in de toekomst te kunnen verlenen.
Renterisico	Renterisico is het risico dat de waarde van de portefeuille vastrentende waarden en de waarde van de pensioenverplichtingen veranderen als gevolg van ongunstige veranderingen in de marktrente.
(Rente)swap	Ruil van rendement op een vastgestelde lange rente tegen een variabele korte rente gedurende een vastgestelde looptijd.
Rentetermijnstructuur (RTS)	Maandelijks door DNB gepubliceerde marktrente met een looptijd van 1 tot 60 jaar, waarmee de toekomstige kasstromen van de pensioenverplichtingen worden verdisconteerd.
Samengevoegd belanghebbendenorgaan	Een samengevoegd belanghebbendenorgaan als bedoeld in artikel 115b, lid 1 van de Pensioenwet voor de standaardkringen. Dit is het medezeggenschapsorgaan voor de standaardkringen.
Staatsobligaties	Een staatsobligatie is een obligatie aangegaan door een overheid.
Technische voorziening	Technische voorzieningen worden gevormd om alle uit de pensioenregeling of andere overeenkomsten voortvloeiende pensioenverplichtingen te kunnen nakomen.
Toeslagverlening (indexatie)	Om de koopkracht van pensioenen niet achteruit te laten gaan, kunnen pensioenen worden aangepast. Toeslagverlening is een verhoging van een Pensioenaanspraak of een Pensioenrecht.
Ultimate Forward Rate (UFR)	De UFR is een risicovrije rekenrente voor langjarige contracten, waarin wegens de lange looptijd onvoldoende handel plaatsvindt. Bij looptijden langer dan 20 jaar wordt de langstermijnrente vastgesteld richting een convergentiepunt.

Uitvoeringsovereenkomst	De overeenkomst tussen een werkgever en het fonds over de uitvoering van een of meer pensioenovereenkomsten.
Vastgoed	Wij spreken van een directe vastgoed belegging als er daadwerkelijk in een gebouw of grond wordt belegd.
Vereist Eigen Vermogen/ Vereiste dekkinggraad	Om een voldoende mate van zekerheid te hebben dat pensioenverplichtingen kunnen worden nagekomen wordt door DNB een Vereist eigen vermogen (VEV) vastgesteld. De hoogte van het vereist eigen vermogen is grotendeels afhankelijk van de mate waarin een pensioenfonds risico's loopt. Ligt de beleidsdekkinggraad onder de vereiste dekkinggraad dan is sprake van een reservetekort en moet het fonds een herstelplan indienen bij DNB. Het vermogen dat nodig is om te bewerkstelligen dat met een zekerheid van 97,5% wordt voorkomen dat de kring binnen een periode van één jaar over minder waarden beschikt dan de hoogte van de voorziening pensioenverplichtingen. Het wordt berekend conform de daarvoor geldende wettelijke regels.
Waardeoverdracht(en)	Het naar een andere pensioenregeling overdragen van de waarde van het opgebouwde pensioenrecht.

44. Nevenfuncties

44.1. Nevenfuncties bestuur per 31 december 2021

Naam	Titel nevenfunctie, naam organisatie	Bezoldigd ja/nee
Drs. J.Bouma	Directeur en aandeelhouder, ParBee BV	N
	Voorzitter, Stichting Pensioenfonds Hoogovens	J
	Voorzitter Raad van Toezicht, Pensioenfonds ANWB i.L.	J
	Bestuurder, Pensioenfederatie	J
	Chair, PensionsEurope	N
Drs. H.A. Kempen	Eigenaar, Kempen Management & Consultancy	N
	Member Dutch Advisory Board, Amundi	J
	Belegging- Risk management adviseur, BPF Particuliere beveiliging	J
	Bestuurder, BPF Beton	J
Drs. A.B. Peters – Derksen AAG	Directeur en aandeelhouder, DFAP BV	J
	Associé, VCHolland	J
	Bestuurslid, Stichting Pensioenfonds Sabic	J
Drs. L.J. van der Put RBA	Bestuurslid, pensioenfonds PostNL	J
	Adviseur van de Beleidsadviescommissie Balansbeheer en Beleggingen, Stichting Pensioenfonds Huisartsen	J
	Bestuurslid, pensioenfonds KLM Algemeen	J
	Voorzitter Commissie Risicomanagement, Pensioenfederatie	N

44.2. Nevenfuncties raad van toezicht per 31 december 2021

Naam	Titel nevenfunctie, naam organisatie	Bezoldigd ja/nee
Drs. M.A.M. Barth	Eigenaar, Marleen Barth Advies	N
	Voorzitter, Stichting tot Steun van De Jeugd gezinsbeschermers	N
	Voorzitter RvC, IZER	J
	Lid raad van toezicht, GGZ Noord Holland	J
	Lid deelnemersraad, ZZP Pensioen	N
	Lid begeleidingscommissie Evaluatie WZD en WVGZ	J
	Gastdocent, Nationaal Register Toezicht Academie	J
J.N. Berkemeijer AAG	Lid raad van toezicht, PF Medewerkers Apotheken	J
	Strategisch adviseur, Van de Pouw Consultancy	J
	Lid toezichthoudend orgaan NPEX	J
	Voorzitter jury Johan de Witt prijs	N
	Voorzitter Pensioencommissie	N
Drs. L.M.T. van Velden	Directievoorzitter, NWB Bank	J
	Board member, Impact Economy Foundation	N
	Lid Supervisory Board, Pharm Access Foundation	N

www.centraalbeheerapf.nl

Centraal Beheer Algemeen Pensioenfonds is een handelsnaam van de Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds, statutair gevestigd te Zeist en ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 64346544. De Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds heeft een vergunning van De Nederlandsche Bank voor het uitoefenen van het bedrijf van algemeen pensioenfonds als bedoeld in artikel 112a van de Pensioenwet.